MURASAKİ SHİKİBU

Genji'nin Hikâyesi

1. CİLT

TÜRKÇESİ: OĞUZ BAYKARA

EDEBİYAT

vb.
VAKIFBANK KÜLTÜR YAYINLARI

GENJİ'NİN HİKÂYESİ

MURASAKİ SHİKİBU

1. CİLT

VakıfBank Kültür Yayınları: 0350
Edebiyat: 082

GENJİ'NİN HİKÂYESİ
MURASAKİ SHİKİBU
1. CİLT

Özgün Adı
Gengi Monogatari
The Tale of Genji

Türkçesi
Oğuz Baykara

Yayın Danışmanı
Ekrem Demirli

Proje Editörü
Ömer Uzunağaç

Kapak Görseli ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Kitap Editörü
Ergun Kocabıyık

Son Okuma
Ali Kılıç

Kapak Görseli (1. ve 2. ciltler)
Genji'nin Hikâyesi'nin Resim Albümü
Tosa Mitsusada (1738–1806)
Shōren'in Sonjun Shinnō (1581–1653)
Edo Dönemi (1615–1868)
Numara: 94.18.1a–xx
Metropolitan Sanat Müzesi (Açık Erişim)

Kutu Görseli
Murasaki Shikibu
Anonim - 10. yüzyıl
(Açık Erişim)

Sırt Görseli
Genji'nin Hikâyesi'ni Yazmakta Olan Murasaki Shikibu
Tosa Mitsuoki (Japon Ressam & 1617 - 1691)
(Açık Erişim)

VakıfBank Kültür Yayınları
İnkılap Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdeniz Caddesi
No:7/A1 – Kat 13
34768 Ümraniye / İstanbul
Telefon: 0 216 285 9571
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2025

ISBN 1. Cilt: 978-625-6647-68-8
2. Cilt: 978-625-6647-69-5
Takım: 978-625-6647-67-1
Kutu: 978-625-6647-66-4

Kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla VakıfBank Kültür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Copyright © 1976 by Edward G. Seidensticker
Copyright © 2015 by Dennis Washburn

Baskı
İmak Ofset Basım Yayın A.Ş.
Akçaburgaz Mh. 137. Sk. No:12
34522 Esenyurt / İstanbul / Türkiye
Tel: +90 444 62 18
Sertifika No: 71320

1. Baskı: Ocak 2025

GENJİ'NİN HİKÂYESİ

MURASAKİ SHİKİBU

1. CİLT

TÜRKÇESİ

OĞUZ BAYKARA

MURASAKİ SHİKİBU

10. yüzyılın son çeyreğinde Kyoto'da doğmuş ünlü bir Japon romancı, şair ve Heian sarayında nedimelik yapmış soylu bir kadındır. Murasaki'nin doğum tarihinin 973-977 yılları arasında, ölüm tarihinin ise 1014-1025 yılları arasında olduğu rivayet edilmektedir. Yazar, Heian döneminde güçlü Fujiwara sülalesinin içindeki bir ailede doğdu. Şair ve devlet adamı olan babası Fujiwara no Tametoki, kariyerinin başındayken "Merasim İşleri Bakanlığı" (*Shikibu no Daijō*) yaptı. Yazarın gerçek adı bilinmiyorsa da bugün bilinen takma adının ikinci kısmı olan *Shikibu* ismini, babasının görevde bulunduğu makamdan aldığını biliyoruz. Adının diğer kısmı olan Murasaki'yi ise *Genji'in Hikâyesi*'ndeki baş kadın kahraman olan Murasaki'nin isminden almıştır. Çince ve Çin klasikleri üzerine iyi bir eğitim alan yazarın, kültür ve edebiyatla genç yaşta ilgilenmesi, gelecekteki yaratıcılığı üzerinde önemli bir rol oynamıştır. Heian döneminin önemli devlet adamlarından Michinaga, Murasaki Shikibu'nun olağanüstü yeteneklerini değerlendirmekte gecikmedi. Onu hemen himayesine aldı ve o sırada imparatoriçe olan kızı Shōshi'ye başnedime olarak atadı. Bu mevki, Murasaki'ye sonradan, Japon edebiyatının temel taşlarından biri haline gelecek *Genji'nin Hikâyesi*'ni yazması için gerekli maddi, manevi kaynakları ve izleyici kitlesini sağladı. Eserin yazım sürecinin muhtemelen 1001-1010 yılları arasında gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Romanın bölümler halinde olması, ayrıntılı anlatımı, karakterlerin iç içe geçmiş hikâyeleri, karmaşık saray yaşamı ve insan psikolojisini derinden harmanlayan betimlemeleri eserin tamamlanmasının zahmetli bir süreç olduğunu göstermektedir. *Genji'nin Hikâyesi* adlı başyapıt sadece Japonya'nın değil dünya edebiyat tarihinin en büyük hazinelerinden biridir.

OĞUZ BAYKARA

İstanbul Üniversitesinde iktisat okudu. Daha sonra Boğaziçi Üniversitesinde "Japonca ve Türkçenin Karşılaştırmalı Ses Yapısı" üzerine master tezini yazdı. Japon dili ve edebiyatı konusunda uzmanlaşmak için 1992'de Japonya'ya gitti ve 1996'da Kyōrin Üniversitesinde eğitime başladı. 1998'de "Çeviri Sözlükler ve Sözlükbilim Sorunsalı" adlı ikinci master tezini hazırladı. Aynı okulda İmparator Taisho dönemi edebiyatı yazarlarından Jun'ichiro Tanizaki ve Ryūnosuke Akutagawa üzerinde yoğunlaştığı doktora tezini 2004 yılında tamamladı. Türkiye'ye dönerek Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümünde on beş yıl öğretim üyeliği yaptı. 2019 yılından itibaren Yeditepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Çeviribilim Bölümünde öğretim üyesi olan Baykara aynı zamanda Boğaziçi Üniversitesi Asya çalışmaları Master Programında ders vermekte ve Japonya Araştırmaları Derneğinin (JAD) başkan yardımcılığı görevini sürdürmektedir. Japon kültürüne yaptığı katkılardan dolayı 2020 yılında Japonya İstanbul Başkonsolosluğu Diplomatik Misyon Ödülü'nü almıştır. Çevirilerinden başlıcaları şunlardır: *Kappa* (Ryunosuke Akutagawa'dan çeviri, 2010); *Rashōmon ve Diğer Öyküler* (Ryunosuke Akutagawa'dan çeviri, 2010); *Japon Kültürü* (Masakazu Yamazaki'den çeviri, 2010); *Sazende Şunkin* (Jun'ichiro Tanizaki'den çeviri, 2011), *Japon Edebiyatı Tarihi* (Shūichi Katō'dan çeviri, 2012), *Japonlar ve Davranış Biçimleri* (Takie Sugiyama Lebra'dan çeviri, 2013); *Temel Japonca-Türkçe Sözlük* (2002-2014). Telif eserleri de şunlardır: *Japoncadan Türkçeye Yolculuk* (2002); *Modern Japon Edebiyatının Doğuşu ve Shiga Naoya* (2014) ve Japonca yazdığı *Taishō Bungaku: Tanizaki Jun'ichirō to Akutagawa Ryūnosuke no Sakka Zō* (Taishō Edebiyatı – İki Japon Yazarın Portresi: Tanizaki Jun'ichiro ve Akutagawa Ryunosuke, Tokyo 2020).

İÇİNDEKİLER

Çevirmenin Teşekkürü 7
Çevirmenin Önsözü: *Genji'nin Hikâyesi*'nin 1000 Yıllık Yolculuğu 9
Seidensticker'in Giriş Yazısı 35
Genji'nin Hikâyesi'nin İngilizce İlk Çevirisi Hakkında Dünya Basınında Çıkan Yazılar 45
Eserin İlk Cildi Hakkında Virginia Woolf'un Tanıtım Yazısı 47
Murasaki'nin Eseri Olan Büyük Japon Romanı (Virginia Woolf) 49
Eserin Tanizaki Jun'ichirō Tarafından Modern Japoncaya Yapılan Çevrisi 53
Genji Monogatari'nin Modern Japonca Çevirisi Üzerine (Tanizaki Jun'ichirō) 55
Lady Murasaki, *Genji'nin Hikâyesi* (Jorge Luis Borges) 59
Yapıttaki Önemli Karakterler 61
Latin Alfabesinde Farklı Yazılan Ünlü ve Ünsüzlerin Türkçe Okunuşları 65
Görseller Hakkında Bilgi 67

GENJİ'NİN HİKÂYESİ
BİRİNCİ CİLT

Bölüm 1: Pavlonya Sarayı (*Kiritsubo* [桐壺]) 71
Bölüm 2: Süpürge Ağacı (*Hahakigi* [帚木]) 91
Bölüm 3: Ağustos Böceği Kabuğu (*Utsusemi* [空蝉]) 125
Bölüm 4: Akşamsefası (*Yugao* [夕顔]) 135
Bölüm 5: Lavanta Çiçeği (*Wakamurasaki* [若紫]) 169
Bölüm 6: Safran Çiçeği (*Suetsumuhana* [末摘花]) 203
Bölüm 7: Sonbahar Gezisi (*Momiji no Ga* [紅葉賀]) 227
Bölüm 8: Kiraz Çiçekleri Festivali (*Hana no En* [花宴]) 249
Bölüm 9: Yabani Zencefil Yaprağı (*Aoi* [葵]) 257
Bölüm 10: Kutsal Ağaç (*Sakaki* [賢木]) 291
Bölüm 11: Portakal Çiçekleri (*Hana Chiru Sato* [花散里]) 327
Bölüm 12: Suma (*Suma* [須磨]) 331
Bölüm 13: Akashi (*Akashi* [明石]) 365
Bölüm 14: Kanal Dubaları (*Miotsukushi* [澪標]) 395
Bölüm 15: Dikenli Bahçe (*Yomogiu* [蓬生]) 419
Bölüm 16: Sınır Kapısı (*Sekiya* [関屋]) 435
Bölüm 17: Resim Yarışması (*E Awase* [絵合]) 441
Bölüm 18: Çamlıkta Esen Rüzgâr (*Matsukaze* [松風]) 453
Bölüm 19: Azap Bulutları (*Usugumo* [薄雲] 469
Bölüm 20: Gündüzsefası (*Asagao* [朝顔]) 491
Bölüm 21: Dansçı Kız (*Otome* [乙女]) 507

Bölüm 22: Tamakazura (*Tamakazura* [玉鬘]) 541
Bölüm 23: İlk Bülbül (Hatsune [初音]) 569
Bölüm 24: Kelebekler (*Kochō* [胡蝶]) 581
Bölüm 25: Ateşböcekleri (*Hotaru* [螢]) 595
Bölüm 26: Yaban Karanfilleri (*Tokonatsu* [常夏]) 609
Bölüm 27: Meşaleler (*Kagaribi* [篝火]) 625
Bölüm 28: Tayfun (*Nowaki* [野分]) 629
Bölüm 29: Saraylılar Geziyor (*Miyuki* [行幸]) 641
Bölüm 30: Mor Sümbül (*Fujibakama* [藤袴]) 657
Bölüm 31: Selvi Sütun (*Makibashira* [真木柱]) 667
Bölüm 32: Erik Dalı (*Umegae* [梅枝]) 691

ÇEVİRMENİN TEŞEKKÜRÜ

Bu kitabın Türk edebiyatına kazandırılmasına vesile olan VakıfBank Kültür Yayınları'na, eserin tüm süreçlerini yürüten ve son kez gözden geçiren Proje Editörü Ömer Uzunağaç'a, kapak tasarımını ve eserin mizanpajını yapan Faruk Özcan'a, Yayın Danışmanı Ekrem Demirli'ye, çok uzun süre bu hacimli kitabı defalarca okuyup en ince ayrıntılarına kadar gözden geçiren editörüm Ergun Kocabıyık'a, bu eserin artık raflardan indirilip yayımlanması gerektiğini bana telkin eden dostum Prof. A. Merthan Dündar'a en derin şükranlarımı sunarım. Bu vesile ile 15 yıl önce çeviri projeleriyle katkıda bulunan öğrencilerime, yaptığım tartışmalara coşkuyla iştirak eden, bana düşüncelerini, görüşlerini, gönüllerini açan Doç. Dr. Kadotani Kiyoshi'ye, Doç. Dr. Sugama Yumii'ye, merhum hocalarım Prof. Sano Toshiko ve Prof. Suzuki Takao'ya, *Genji'nin Hikâyesi*'ni çevirmeyi bana yıllar önce teklif ederek fikir önderliği yapmış olan merhum tez danışmanım Prof. Kunimatsu Akira'ya ve son olarak kafiye bulmakta zorlandığım zamanlarda bana tebessüm ederek kulağıma dizeler fısıldayan merhum annem Pakize Baykara'ya en kalbi duygularımla teşekkürü borç bilirim.

ÇEVİRMENİN ÖNSÖZÜ

GENJİ'NİN HİKÂYESİ'NİN 1000 YILLIK YOLCULUĞU

11. yüzyılın başlarında yazılan *Genji Monogatari*'nin (Genji'nin Hikâyesi), Batı'da tanınıp saygınlık kazanması 20. yüzyılda gerçekleşti. Ancak bu süreç Japonya'da daha uzun bir zaman aldı ve eser kendi ülkesinde 1000 yıllık bir yolculuğa çıktı. Karmaşık anlatımı, zengin karakter gelişimi ve derin psikolojik anlayışı ile tüm dünyada hayranlık uyandıran *Genji'nin Hikâyesi*'nin Japonya'daki saygınlık sürecini anlamak, onun dünya edebiyatındaki önemini takdir etmek açısından büyük önem taşır. Öncelikle *Genji*'nin bir kurmaca türü olarak kanonlaşma sürecinde içeride ve dışarıda ne gibi safhalardan geçtiğini eserin yazıldığı çağdan itibaren kronolojik bir sırayla ele alacağız.

Monogatari terimi, "hikâye", "masal" veya "sözlü anlatı" anlamına gelir ve genellikle romantik ve kurgusal anlatı biçimlerini kapsar. Bu anlatı biçimi, Heian döneminde (800-1185) gelişmiş ve Japon kültür ve edebiyatını büyük ölçüde etkilemiştir. Çin'in Tang Hanedanı'nın anlatı gelenekleri, *monogatari*nin gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Heian sarayı, Çin kültüründen, özellikle de edebî tarzlarından büyük ölçüde etkilenmişti. Sonunda Çin hikâyelerinden etkilenen, Heian dönemi yazarları bu öyküleri yerel Japon darbımeselleriyle harmanlayarak kendi hikâyelerini yaratmaya başladılar.

Bu hikâyeler genellikle saray kadınları tarafından yazılır ve kopyalanırdı. Japonya'da 9. yüzyıldan itibaren iki tür *monogatari* yazıldı. Birincisi "kurgulanmış düzyazı öykü" olup, olağandışı hadiselerle veya iyi ya da kötü kalpli insanların davranışlarıyla ilgilidir. Bazen gerçekçi ayrıntılar içermelerine rağmen, genellikle doğaüstü ağırlıklı folklordan esinlenmiştir. *Genji*'den önceki yüzyıldan günümüze ulaşan birkaç kurgu eser var: *Taketori Monogatari*, *Utsuho Monogatari* ve *Ochikubo Monogatari*. Bunlar erken dönem *monogatari*lerinin doğaüstü olaylar ile insan duygu ve deneyimlerini harmanlama biçiminin örnekleridir.[1]

İkinci tür olan, *uta monogatari* ya da "şiirli öyküler" ise şiirlerden ve aralarına serpiştirilmiş düzyazı hikâyelerden oluşmaktaydı. Şiirli öykü türünün ortaya çıkması *monogatari*de devrim yarattı. Bu anlatılar aristokratların karmaşık duygusal yaşamları etrafında dönen nesir ve şiiri iç içe geçirdi ve Heian sarayının

1. Keen 1999: 433-434.

zarif estetik duygularını *waka* şiirleriyle harmanladı. Bu iki farklı tür sonradan birleşti ve 11. yüzyıl Heian romanının doğumuna zemin hazırladı.[2]

Genji'nin Hikâyesi, 11. yüzyılın başlarında yazıldı ve önce Heian sarayındaki aristokrat sınıfın arasında dolaştı. Saray yaşamının romantik atmosferi ve duygusal incelikleri ve bunların ayrıntılı tasviri okurlarda derin bir ilgi uyandırdı. Ancak, eserin okurlar üzerinde kurgu olarak nasıl bir etki bıraktığına ve onların tepkilerine dair elimizde kesin bilgi yok. Bu etkiyi anlamak için dönemin günlük ve denemelerine, insanların *Genji*'den önce okudukları diğer *monogatari* türü eserlere ve onların görüşlerine bakmak gerekmektedir.

Örneğin *Sanbōe* (Resimli Üç Hazine) adlı eser, *Genji*'den önce yazılmıştır ve rahibe olacak bir prensesi eğitmek için derlenmiş bir Budacı vaazlar koleksiyonudur. Bu metinde, *Go* oyunu oynayarak, koto çalarak ve romantik hikâyeler okuyarak vakit geçirmenin boş bir uğraş olduğu vurgulanır.[3] Budacı vaizler roman değil kıssadan hisseli Budacı dinî hikâyeler okumasını öğütleseler de Sei Shōnagon gibi saray kadınlarının yazılarında *Genji'nin Hikâyesi*'ne yaptıkları göndermelerle eser daha fazla rağbet görmeye başlamıştır.

Görüldüğü gibi nadir de olsa, bu hikâyeleri kopyalayan ve bunlar hakkında dedikodu yapan kadınlardan bazı ipuçları elde edilebiliyor, fakat *Genji*'nin bin yıl önceki kurgusal manzarasını en net şekilde Murasaki Shikibu'nun kendi eserinden öğreniyoruz.

17. Bölüm "Eawase" (Resim Yarışması) ve 25. Bölüm "Hotaru" (Ateşböcekleri), Shikibu'nun hikâye ve kurguya dair görüşlerini ve hikâye anlatım sanatının kültürel temellerini gözler önüne serer. Düzenlenen resim yarışmasında sarayın hanımları resimli hikâyeler sunarak yarışır. Bu bölüm, oldukça önemlidir. Her şeyden önce, Heian sarayının sanatsal ifade ve hikâye anlatımına olan ilgisini yansıtarak, aristokrat yaşamdaki anlatı biçimlerinin kültürel önemini vurgular. Yarışma böylece eserin anlatı yapısının küçük dünyası hâline gelir. Nasıl ki yarışmanın jüri üyeleri saray hanımlarının aralarındaki rekabeti değerlendirip kıyaslamalar yaparak not veriyorsa Shikibu da okuyucularını anlatısıyla ilgilenmeye ve eleştiriye davet eder. Dolayısıyla bu bölüm, hikâye anlatımının sadece mekanik bir aktarım değil, yaratıcılık, yorum ve seyirciyle/okuyucuyla etkileşimi içeren bir süreç olduğunu ima eder.

25. Bölüm "Hotaru" (Ateşböceği) ise Genji'nin Tamakazura'ya hikâye ve kurgu hakkındaki görüşlerini sunduğu bir sahneyi betimler. Tamakazura, aşk hikâyelerine ilgi duyar ve Genji ile aralarında bir kurgu tartışması başlar. Genji, başlangıçta kurguyu aldatıcı bulur, daha sonra edebiyatı savunur. Buna rağmen

---

2. Keen 1999: 541.

3. Kamens 1988: 3. (*Sanbōe*, Minamoto no Tamenori tarafından 10. yüzyılın sonunda yazılmıştır.)

muhafazakâr bir şekilde, Tamakazura'nın aşk hikâyeleri okumasını asla istemez. Bu bölüm belki de kurguyu nitelikleri ve olanakları açısından bin yıl önce tartışan ilk yazıdır.

Sonuç olarak, *Genji'nin Hikâyesi*, monogatari türünün sıradan hikâye anlatımının ötesine geçerek, kurgu aracılığıyla daha derin gerçekleri keşfetme aracı haline gelmiştir. Bu eserler, dönemin edebî ve toplumsal yapısını anlamamıza yardımcı olmaktadır.

HİKÂYE SEVEN KADINLAR

Genji'nin Hikâyesi hakkında bilinen en eski tartışmalar, kadınların sohbetlerinden oluşan "sohbet olarak eleştiri" türündeki metinlerde bulunur. Bu tartışmaların çoğu günümüze ulaşmamış olsa da *Mumyōzōshi* (İsimsiz Defter) adlı yaklaşık 1200 yılına tarihlenen eserde, *Genji'nin Hikâyesi* hakkında ilk eleştirel kayıtlar yer alır. Bu metin, *Genji'nin Hikâyesi*'ni seven kadınların kayıtlarını içerir. Ayrıca, ilginç sahneler, bölümler ve karakterler gibi konuların bulunduğu şifreli listeler ve tablolar da vardır. Bu tartışmalar, *Genji'nin Hikâyesi* hakkında yapılan eleştirilerin son temsilcileridir.

1200 yılı civarında, *Genji*'nin ilk "kesin" metinleri oluşturulmaya başlandı. Bu dönemde, şiirlerden apokrif ilavelere, bilimsel incelemelere ve referans eserlere kadar sayısız çalışma ortaya çıktı. Bu eserler, *Genji*'nin kabulü ve hayatta kalması için önemliydi. Ancak, söz konusu akademik faaliyetler, *Genji* hakkında yapılan canlı sohbetleri ve dedikoduları durdurdu. *Genji*, temel bir eser haline gelme sürecinde bazı bedeller ödemek zorunda kaldı.

Mumyōzōshi'deki kadınlar "harika bölümler", "sevimli insanlar" ve bu gibi başlıklar altında dedikodu yaparken aslında *Genji'nin Hikâyesi*'ndeki kahramanların karakter analizini yapıyorlardı. Eserde yer alan sohbet biçimindeki eleştiriler, sanat eserlerinin yaratılış sürecine insanların yaptığı katkıyı vurgulamaktaydı.

Fujiwara no Teika'nın kaleme aldığı *Mumyōzōshi*, her ne kadar hayal ürünü bir edebiyat eseri olsa da gerçekliğinden şüphe etmek için büyük bir neden yoktur. İsim, unvan ve şiir antolojileri gibi pek çok referans içeren *İsimsiz Defter*'in aşağı yukarı üçte birini *Genji* tartışmaları meydana getirmektedir.

WAKA ŞİİRLERİ

Genji'nin Hikâyesi, "saygınlık kazanma" sürecinde bazen uyum, bazen çatışma halinde olan güçlerin elinde "kadın romanından, erkeklerin klasik eserine" dönüştü. Öncelikle, İmparator İchijō'nun ve Heian sarayı okurlarının hikâyenin büyüklüğüne duyduğu hayranlık, kanonlaşma sürecinin itici gücü olmuştu. Bu hayranlar arasında *Sarashina Günlüğü*'nün yazarı da bulunmaktadır.

Bununla birlikte 25. Bölüm'de, herhangi bir türden kurgu okumanın, Genji tarafından bile "kadınların boş eğlencesi" ya da daha ağır bir dille, "günahın sebebi" olarak reddedildiğini gördük. Bu tür itirazları hayal mahsulü roman kahramanları yapsa bile, bunlar sonraki dönemlerde, edebî bir eseri klasik haline getirirken büyük zorluklar çıkarabiliyordu.

12. yüzyılın sonu ve 13. yüzyılın başlarında *Genji*'nin saygınlık kazanmasından sorumlu edebiyatçılar arasında hâlâ hüküm süren hayranlık duygusu *Genji*'nin Japon edebiyatı içindeki *waka* şiirleriyle birlikte ele alınmasını gündeme getirdi. *Waka* şiirleri, ülkedeki tüm edebî sanatlar arasında en önde gelen türdü ve sadece bir rakibi vardı: O da Çin şiiri! Bu konuda T. Harper şunları söyler:

> *Waka şiirlerinin Genji'den alıntılanması ve eserdeki olaylara şiirlerle atıfta bulunulması mümkün hâle geldiğinde, Genji'deki karakterler tarafından "yazılan" birçok şiir waka kanonuna kabul edildi. Böylece edebî klasiklere uygulanan normlar Genji'ye de uygulanabilir hâle geldi. Bunu metinlerin derlenmesi, gözden geçirilmesi, düzeltisi, yorumların tasnifi, soy ağaçlarının oluşturulması gibi önemli süreçler takip etti. Bu süreç bazı edebiyatçılar tarafından Genji'nin, waka şiirlerinin hizmetçisi olarak kanona dâhil edildiği şeklinde yorumlanmış olsa da eldeki belgeler aslında Genji'nin tüm kanonu ezip geçtiği ve onun normlarını altüst ettiğini göstermektedir. Harold Bloom'un belirttiği gibi, "Kanonlaşmanın en güçlü testi budur. (...) Kanonda yer almak ancak eserin estetik gücüyle mümkündür."*[4]

Ancak bu durum *Genji*'ye yapılan itirazların ortadan kalktığı anlamına gelmiyordu. Nitekim, *Genji*'nin konumu bir klasik olarak sağlam hâle gelse de Orta Çağ boyunca algılanışındaki belirsizlik devam etti.

CEHENNEMLİK KİTAP

Kuyō, Türkçede tam karşılığı olmayan bir terimdir. Genel olarak vefat etmiş bir kişinin ıstırabını azaltmak, Buda'ya yükselmesini hızlandırmak, onun şefaatini kazan-

4. Harper ve Shirane 2015: 158-59.

mak için gerçekleştirilen ayin anlamına gelir. *Genji kuyō* ise Murasaki Shikibu'nun kendisi, okurları, yarattığı başkahraman Genji ve hikâyesindeki tüm aktörler adına düzenlenen cenaze ayinlerine verilen isimdi.

Bu tür ayinlerin gerekli görülmesinin sebebi, Budacı ilkelere göre evrende var olan on kötülükten dördünün insanların kullandığı "kelime"lerden (*kugō*) kaynaklandığı inancıydı. Bunlar yalan (*mōgo*), yanıltma (*ryōzetsu*), iftira (*akku*) ve sahte konuşmalar (*kigo*) şeklinde sıralanıyordu. Bunlar hem yazılı hem de sözlü kelimeler için geçerliydi. Dünyevi konularda süslü veya şiirsel bir dil kullanarak hayal mahsulü yazılar yazan şair ve edebiyatçıların hepsi günahkârdı. Kurgu yazarları, *mōgo* yüzünden suçlu oldukları için en tehlikeli grubu oluşturuyordu. Bu günahlardan herhangi birinin işlenmesi durumunda günahın derecesine göre, cehenneme atılma, hayvan suretinde yeniden doğma veya aç hayalet olma gibi cezalara çarptırılabiliyorlardı.[5]

Murasaki Shikibu'nun döneminde bu eleştiriler, okurları ya da yazarları pek derinden etkilemiyordu. Fakat birkaç yüzyıl sonra, başkent bölgesindeki savaş ve ayaklanmalarla Heian sarayının huzuru bozulunca *Genji'nin Hikâyesi* hem o anki okurlar hem de gelecek nesiller için tehdit oluşturmaya başladı. Öyle ki bu dönemde, yani 12. yüzyılın sonları ile 13. yüzyılın başlarında, Murasaki Shikibu'nun insanlara rüyalarında görünmeye başladığı rivayet edilir. Shikibu'nun, kadınlara *Genji*'yi yazdıkları için cehenneme gideceklerini söylediği, okurlarına hikâyenin kopyalarını yok etmeleri için yalvardığı, günahlardan temizlenmek için ayinlerin gerçekleşmesine yardımcı olmalarını buyurduğu bildirilir. Bütün bu olumsuzlukları önlemek için hatırı sayılır bir sıklıkla gerçekleştirilen bu ayinler, *Genji kuyō* olarak adlandırılmaktadır.

Bu ayinlerin amacı, ihtiyacı olan kişiye manevi bir ödül yaratmaktan ibaretti. Manevi ödül, büyük tapınaklar inşa etmekten ve çan çalmaktan kutsal yazıları okumaya kadar sayısız şekilde alınabilirdi. Ama bütün *Genji kuyō*larda zorunlu manevi ödül, 28 bölümlük *Lotus Sutra*'nın tam bir kopyasının çıkarılmasıyla alınmaktaydı. Ayin hamileri, *Genji* gibi düşünen yirmi sekiz okurun yardımını alarak her birinden *Lotus Sutra*'nın bir bölümünü kopyalamasını isterdi. Kopyalama bitince kopyacılar, görevlendirildikleri bölümün içeriği ile ilgili bir şiir yazardı. Bu şiir, kopyaladıkları bölüm ile birlikte teslim edilirdi. Daha sonra bu bölümler toplanıp tapınağa adanırdı. Bu süreçte görevli bir keşiş, ayinlerin amacını belirten ve hak sahiplerini isimlendiren bir "bildiri" (*hyōbyaku*) hazırlardı. Adak sırasında bu bildiri, görevli keşiş tarafından okunur veya ilahi olarak söylenirdi. Ayinlerde şüphesiz ki dualar, ilahiler, kutsamalar ve kayıtları olmayan başka ritüeller de bulunmaktaydı.

5. Harper ve Shirane 2015: 177.

Bu ayinler, çağdaş insanlara tuhaf gelebilir, ancak Orta Çağ Japonya'sında *Genji*'nin okurları için olağandı. *Genji kuyō*'nun o dönemdeki edebi faaliyetler içinde önemli bir yeri vardı. Bu törenler, Fujiwara sülalesinin üyeleri ve onların dostları gibi saygın edebiyat zümreleri tarafından gerçekleştirilirdi. Örneğin, Bifukumon'in Kaga'nın oğlu Takanobu, Murasaki Shikibu'nun annesine rüyada göründüğünü ve annesinin bu ayinlere adamak için *Lotus Sutra*'nın bir bölümünü kopyalattığını aktarmıştır. Ayrıca, Takanobu'nun babası Jakuchō Tametsune, Murasaki Shikibu'nun günahlarını tartışan *Ima Kagami* adlı eserin yazarıdır.[6]

SAHTE HİKÂYELER

Zamanla *Genji*'nin apokrif yani sahte metinleri ortaya çıktı. "Apokrif" terimi, yazarı bilinmeyen, esas olmayan veya kanonik olmayan anlamlarında kullanılır ve hepsi *Genji*'nin erken dönem metinsel evrimiyle alakalıdır. Genji'nin apokrifleri, yaklaşık yedi yüzyıl boyunca yazılmış çeşitli metinlerden oluşmaktadır. Ancak bu metinlerin ortak noktası, *Genji*'nin erken dönem metinsel evrimiyle doğrudan ilişkili olmalarıdır. Bu evrimin nihai hâli ise bugün bildiğimiz 54 bölümlük *Genji'nin Hikâyesi*'dir. Bu nedenle, *Genji*'nin sahtelerini daha iyi anlayabilmek için önce kanonik *Genji*'nin nasıl ortaya çıktığına bakmak gerekir.

Bugün okuduğumuz *Genji*, 1000 yıl önce ilk okurların okuduğu *Genji* değildir. Başlangıçta, *Genji* adlı genç bir soylunun serüvenleri hakkında bağımsız hikâyelerden oluşan tek metin vardı ve muhtemelen bunlar, saray mensupları tarafından kadınların eğlenmesi için bireysel olarak ısmarlanıp bölüm bölüm yazdırılmıştı. Kâğıt fiyatları o kadar yüksekti ki, en kısa bölüm bile önemli bir maddi destek olmadan yazılamazdı. Hikâye bölümlerinin sayısı arttıkça, yazarın itibarı da arttı. Sonuç olarak Murasaki Shikibu, İmparatoriçe Shōshi'nin hizmetine alındı. 1008 yılında İmparator İchijō'ya sunulmak üzere kendisinden bu hikâyeleri tek ciltte derlemesi istendi. Ancak yazarın kendi eseri olan *Murasaki Shikibu'nun Günlüğü*'nde tarif ettiği gibi ilk *Genji* hikâyesi, muhtemelen şimdiki *Genji*'nin yarısı uzunluğunda sanat değeri yüksek, kıymetli bir el yazmasıydı. O tarihten itibaren metin, iki yüz yıl boyunca ekleme ve düzeltme yoluyla büyümeye devam etti. Elimizdeki 54 bölümlük *Genji'nin Hikâyesi* kanonik hâle gelinceye kadar bu süreç devam etti.

Matbaa olmadığı için kopyalama işi başlangıçtan itibaren çok önemliydi. Shikibu sarayda metin yazımını ilerletirken, bir yandan da kadınlar metni kopyalıyordu. *Genji*'nin "Hotaru" bölümünde kurguların erdem ve kusurları üzerine yapılan ünlü tartışma, bu faaliyetin ayrıntılı bir şekilde tarif edildiği sahnenin or-

6. Harper ve Shirane 2015: 178-179.

tasında geçer. O sıralarda Kamo Başrahibesi Prenses Senshi'nin sarayında, edebî metinlerin kopyalanması çok büyük bir etkinlik hâline gelmişti. Öyle ki, bu sarayın hanımları, Şiir Dairesi ve Hikâye Dairesi olarak teşkilatlanmış, her daireye bir başkan ve bir başkan yardımcısı atamışlardı. Ayrıca bir rivayete göre, yakın dostu İmparatoriçe Shōshi aracılığıyla, Murasaki'den *Genji Monogatari*'yi yazmasını talep eden de Kamo Başrahibesi Senshi'ydi.[7]

Yapılan kopyalama işlemlerinin sonucunda, *Genji*'nin metni kısa süre içinde saraydan dışarı çıktı, orta ve alt düzey soylu sınıfların elinde dolaşmaya başladı. Hikâye kopyaları resmî olarak Kamo başrahibesinin hizmetindeki orta düzey aristokrat kadınlar tarafından yapılıyordu. Onlar da bazı eski kopyaları rulo kitapçıklar halinde kutulayıp saray dışında yaşayan akrabalarına gönderebiliyordu. Elbette, elden ele geçen metinlerin seyahati ilk vardığı yerde sona ermedi. Metinlerin çoğu yeniden kopyalanmak üzere eş, dost, akrabalar arasında paylaşıldı ve bu iş sonsuz bir şekilde tekrarlandı. Kopyalardan kopya üretildi ve bu süreç matbaanın ortaya çıkışına kadar devam etti.

Kopyalama işinde hatalar nasıl oluştu? İlk olarak, yazıların hatalı girildiği söylenebilir. Ancak yazım hataları, metinler arasındaki farkların temel nedeni değildir. Yazım farklarının çoğu muhtemelen kasıtlıydı. Her kopyacının, gramer, cümle veya güzel ifade(?), hakkında kendi fikirleri vardı. Düzyazı ve şiirleri uzatıp, kısaltıp değiştirirken hikâyeyi acımasızca kesip biçtiler. Özgün yazar kavramının son derece kaypak olduğu bir çağda, bu tür uygulamalar çok aşırıya gitti. *Genji Monogatari* de bu tür müdahalelerden yakasını kurtaramadı. Nitekim *Genji*'nin 60 bölümlük bir eser olduğuna atıfta bulunan referanslar olduğu gibi bölüm başlıklarının sayısını 70 olarak listeleyen kataloglar da vardır. Bu metinlerin hiçbiri günümüze ulaşmamıştır.

Murasaki'nin bazı okuyucuları ise yalnızca kopyalarına küçük değişiklikler yapmakla kalmamış, kendilerini ortak yazar olarak görmüş ve bu sıfatla hikâyeyi geliştirmiş ve eksik olduğunu düşündükleri yerleri doldurmuşlardır. Hatta bazen, yeni bölümler yazacak kadar ileri gitmişlerdir. Böylece *Genji Monogatari*, doğumunun ikinci yüzyılında, kimi uzun, kimi kısa farklı şekillerde piyasada dolaşmıştır.

Bu iki yüz yıllık süre zarfında, *Genji*'nin metinsel gelişimindeki genişleyici eğilimleri frenleyen bazı değişiklikler meydana geldi. Savaşçılar, aristokrat ailelerle evlenip saray unvanlarını, onların doğuştan gelen haklarını gasp ettikçe, bu kayıplar onların ekonomik refahını da etkiledi. Soylular bunu telafi etmek için eskiden eğlence olarak gördükleri bazı alanları artık geçim kaynağı olarak düşünmeye başladılar. Örneğin eskiden eğlence aracı olarak kabul edilen şiir yazma uğraşı, öyle yoğun bir ilgi alanı oldu ki, şiirlerin referans göstermesi gereken kanonlaşmış klasik-

7. Harper ve Shirane 2015: 208.

lerin incelenmesi ve yorumlanması artık eski aristokratların mesleği hâline geldi. Nihayetinde bu kanonlaşma süreci *Genji Monogatari*'yi de içine çekti. Bu sürecin en belirleyici anı, 1190 yılında Fujiwara no Shunzei'nin "*Genji*'yi okumadan şiir yazmak kesinlikle affedilemez!" şeklindeki uyarısı oldu.

Bu tür bir tutum, kesin bir tam metin oluşturmayı öncelikli bir mesele hâline getirdi. O zamana kadar birçok aristokratın evinde en az bir *Genji* nüshası bulunuyordu ve bu metinlerin her biri diğerinden, sadece sözcük bakımından değil, aynı zamanda bölümlerin sayısı ve sıralaması açısından da önemli ölçüde farklıydı. Kısacası, hiçbir zaman tek bir *Genji* metni olmadı; her zaman birden fazla *Genji* metni vardı. Bununla birlikte, bu metinlerden bazıları, Murasaki'nin orijinaline diğerlerinden daha yakın izler taşıdığı düşünülen silsileden geliyordu. Murasaki'nin kendisi hayattayken biri taslak, diğeri gözden geçirilmiş temiz kopya olmak üzere en az iki kaynak metin dolaşıma sokulmuştu; bütün metinler gibi bunlar da çoğaltma sürecinin tuzaklarına maruz kaldı.

Günümüze kadar ulaşan belgeler bu faaliyetlerin ancak ana hatlarını özetlemeye yetiyor. Metni çoğaltanları tespit etmek ve çalışmaların tarihini belirlemek için ise elde çok daha az kanıt var. Kanonlaşma faaliyetlerini harekete geçiren çalkantılı zamanlar, hikâyenin kâğıttan yapılmış, hazine değerindeki nüshalarına ne yazık ki gereken ihtimamı gösteremedi. Sürecin doruk noktasında sadece, dikkatle derlenmiş iki metin ortaya çıktı. Bunlar, *Genji*'nin günümüzdeki tüm standart baskılarının atası oldu. 1225 yılında tamamlanan *Aobyōshi-bon* (Mavi Kapaklı Kitap); öğrenimleri, şairlikleri ve edebî mükemmelikleriyle tanınan iki saray soylusu Fujiwara no Shunzei ve oğlu Teika'nın eseriydi. Kawachi-bon ise derleyicileri bir zamanlar Kawachi valisi unvanını taşıdığı için bu adla anılmaktadır. Eser 1255 yılında, Minamoto no Mitsuyuki ve oğlu Chikayuki tarafından tamamlandı.

ORTA ÇAĞ YORUMLARI

Sanat eserlerine nasıl ve hangi vasıtalarla değer atfedilir? Bu değerlendirmeler onlara dikkat etme biçimlerini nasıl etkiler? *Genji* örneğinde, en hacimli değer verme ölçütünün tefsir ve yorum olduğu görülür. İkinci olarak, şimdiye kadar sanat eserlerine atfedilen değerlerin, okurları düzyazı olarak yazılmış anonim kurgulardan ziyade Çin klasiklerine veya Budacı kutsal metinlerin bakış açısına uygun bir şekilde bakmaya teşvik ettiğidir.

Genji ilk yıllarında esas olarak "bir kadın tarafından, kadınlar için ve kadınlar hakkında" yazılmış bir roman olarak ele alınmıştı. Ayrıca, el yazması kültüründe kanonik olmayan metinler söz konusu olunca her kopyalayan kişi kendi nüshasına yaratıcı katkılarda bulunmakta özgürdü ve eser dokunulmazlıktan azade değildi.

Hatta Sei Shōnagon, bir masalın kötü bir şekilde kopyalanmasının ya da sayfanın kenarına herhangi bir nedenle not düşülmesinin yazarı için aşağılayıcı bir durum olduğundan yakınır. Fakat o çağda, yaratıcı kopyalama veya yeniden yazma, özgün yazarlık kadar meşru bir edebî eylem olarak görülüyordu. Ancak *Genji'nin Hikâyesi*'ne yorumlayıcı düşüncelerin uygulanmasıyla durum değişti.

Kanonik olmayan eserler için metne müdahale, ileriye dönük bir şekilde yaratıcı olabildiği hâlde, kanonik olan eserler için yapılan tefsir ve yorumlar daha ziyade geriye dönük oluyordu ve muhafazakâr amaçlara hizmet ediyordu. Yorumlayıcı gelenek, geçmişe bakarak, metni ilk yazıldığı gibi korumaya çalışıyor, incelemelere daha fazla katkıda bulunmak istediği zamanlarda da önceki içtihatlara bakarak ilerliyordu.

Son 800 yıl boyunca derlenen çok sayıda yorumun hemen hemen her birinde, *Genji*'ye ilişkin çağdaş anlayışımız için vazgeçilmez gözlem ve keşif malzemesinin bulunduğu da inkâr edilemez. *Genji*'nin modern baskılarına eklenen açıklamalar, yorumların faydasını asla yitirmediğini ve gelecekte de *Genji* araştırmalarının önemli bir parçası olmaya devam edeceğini göstermektedir.

Yorumlar, oldukça karışık bir konudur. Her şeyden önce, masanızın üzerinde *Genji*'nin bir metninin olduğunu ve oradaki yorumları hemen okumalarınız için uygulayacağınızı varsayar. Sadece uygulandığı metnin anlaşılmasının önündeki engelleri kaldırmayı değil, çoğu zaman –yazarın gerçekte ifade ettiğinin ötesinde– yorumcunun kastetmiş olduğu fikri dayatır. Bu nedenle *Genji* üzerine yapılan Orta Çağ yorumları bazen zenginliği kadar dayatmacılığı ile de dikkat çeker.

Ana akım yorumcular arasında en eskisi Fujiwara no Teika olup *Kogetsushō* (1233) eseriyle öne çıkar. Onun yorumu *Genji'nin Hikâyesi*'nin en eski ve en saygın tahlillerden biridir. Dil, tema ve kültürel bağlam üzerine ayrıntılı açıklamalar sunan bu eser, *Genji* çalışmaları için temel bir metin olarak hizmet etmektedir. Onu *Genji Monogatari Shō* (1263) ve *Sanjonishi Honchō Genji Monogatari* adlı (1500), eserleriyle Minamoto no Chikayuki ve Sanjonishi Sanetaka (1455-1537) takip eder.

Daha sonra geleneğe aykırı, ancak başlı başına büyük önem taşıyan bazı eserler vardır. Biri, *renga* (bağıl şiir) ustası Sōgi'nin (1421-1502) tamamen *Genji*'nin "Hahakigi" bölümündeki ünlü "yağmurlu gecede kadınları sınıflandırmaya" ayrılmış bir yorumudur. Diğeri ise Orta Çağ'da *Genji* üzerine yorum yazdığı bilinen çok az kadından biri olan Kaoku Gyokuei'nin (1526-1602) çalışmasıdır. Son olarak, Kitamura Kigin'in (1624-1705) Edo döneminde "Eski Yorumlar" olarak anılan *Kogetsushō* adlı eserini örnek gösterebiliriz. Fujiwara no Teika'nın eseriyle aynı başlığı taşımasına rağmen, Kigin'in yorumu, Edo dönemi duyarlılıkları ve yorumlayıcı yaklaşımlarıyla öncekinden ayrılır ve kendi zamanının kültürel bağlamını iyi bir şekilde yansıtır.[8]

8. Harper ve Shirane 2015: 382-385.

EDO DÖNEMİ YORUMLARI

Edo dönemine gelindiğinde, bu dönemin *Genji* yorumlarını Orta Çağ yorumlarından ayırmak yaygın bir hâle gelmişti. Edo döneminkine "yeni yorum", Orta Çağ yorumuna ise "eski yorum" deniyordu. Yeni yorumları yeni yapan neydi? Eski Yorumlar neden eskiydi? İlk bakışta, eski yorumların sonuncusu olan Kitamura Kigin'in *Ay Işığı Gölü Yorumu* (Kogetsushō, 1675) adlı eseri daha sonraki Keichū (1640-1701), Kamo no Mabuchi (1697-1727) veya Motoori Norinaga'nın (1730-1801) eserlerinden daha yeni görünüyordu. Üstelik *Genji*'nin hem tam metnini içeriyordu hem de metni anlamaya yardımcı olacak birçok yorum sunuyordu. Ancak daha yakından incelendiğinde, yüzeysel benzerliklere rağmen, yeni yorumları eski yorumlardan daha yeni ve iyi kılan farklar vardı. Durumu ilk keşfeden yorumcu Hagiwara Hiromichi, bu farkları şöyle tanımlar:

> *Kakaishō, Kachō Yosei gibi eski yorumların çoğu, sarayın üst düzey aristokratları tarafından yazılmıştır. Bu soylular kadim çağlara bizden daha yakındı. Buna rağmen onların neden bu kadar hatalı olduklarını merak edebiliriz. Şimdi sebeplerini düşünelim. Geçmişin bu bilge beyefendilerinin ne yazık ki çok kötü bir kusuru vardı: Öğrendikleri her şeyi gizli tutarlardı. En önemsiz bilgileri bile gizli tutarlardı. Bu yorumlar en fazla bir veya iki kişiye gizlice iletilirdi. Çalışmalarını paylaşma alışkanlığı olmadığı gibi, eski metinlerin toplanması, derlenmesi ve kanıtların incelenmesi konusunda da rahattılar. Yorumlarını zihinlerinde oluşturur hafızaya alırlardı... Her konuda bilmeleri gereken her şeyi biliyorlardı ya, yorum yazmalarına ne lüzum vardı! Çok yorum olunca da bilinmeyen ayrıntı miktarı olağanüstüydü ve bu da onların söylemlerine güvenmeyi zorlaştırıyordu. Bu nedenle, Kogetsushō ve ondan önceki tüm yorumları "eski yorum" olarak adlandırıyorum ve kural olarak onlardan alıntı yapmıyorum. Buna karşılık, Keichū'nun Genchū Shūi [Genji Yorumu Üzerine Derlemeler, 1696] adlı eseri, büyüleyici ve muhteşem bir eserdir. Eski metinlerin kapsamlı bir araştırmasını yapan yazar eski yorumların hatalarını gösterir ve düzeltir. Keichū olağanüstü bilge bir adamdır. Şiir antolojileri üzerine yaptığı açıklamalar, [eski] yorumlardaki görüşlerle sınırlı değildir. Temelsiz iddiada bulunmaz; aslında, modern "eleştirel filoloji" [kōshōgaku] alanının öncü bilim insanıdır. Genchū Shūi adlı eseri Genji Monogatari'nin yorumunu ve doğasını değiştirdi. Bu nedenle, onu ve izinden gidenleri ayrı tutarım ve onlara "yeni yorumcular" derim.*[9]

Hiromichi için, eski ve yeni arasındaki ayrım, bilimsel olduğu kadar aynı zamanda sosyal bir ayrımdır. Eski yorumlar, ilke olarak imparatorluk sarayının aristokratları

9. Harper ve Shirane 2015: 382.

ve saray meclislerine giriş izni verilen Sōgi gibi birkaç alt düzey insan tarafından derlenmiştir. Buna karşılık, yeni yorum yazarlarının arasında aristokrat veya sarayda makam edinen insan yoktur. James McMullen'ın *Genji Üzerine Söylemsel Yorum* (Genji Gaiden) adlı eserinin girişinde, "samuray Kumazawa Banzan bir aristokratla iş birliği yapsa bile bunu ancak *Genji*'yi sarayın himayesinden kurtarmak ve evrensel bir metin hâline getirmek için yapacağını" belirtmiştir. Bu girişim yeni yorumcular ve çağdaşlarının önemli bir başarısı olarak kabul edilmelidir. Ne var ki tüm bilimsel titizliklerine ve toplumsal hassasiyetlerine rağmen, Edo döneminin bazı eleştirmenleri, Orta Çağ'daki meslektaşları gibi bazı ahlaki meselelerle uğraşmaktan geri kalmamışlardır. Hikâyenin açık erotizmini ve özellikle *Genji*'nin imparator babasının eşiyle olan ilişkisi gibi konuları, tanrıların soyundan gelen imparatorlar sülalesine sürülen bir "kara leke" (*mono no magire*) görmüşler, *Genji*'nin bir anlatı olarak estetik ve şiirsel değerini inkâr etmişlerdir.

Orta Çağ yorumcuları bu tür "kusurların" tasvirini Budacı ve Konfüçyüsçü ahlaki öğütlerle "geçici gerçek" (*hōben*) olarak haklı gösterseler de Edo dönemi bilginleri bu konuda daha yaratıcıydı. Neo-Konfüçyüsçü Edolu teolog Kumazawa Banzan için, *Genji* esasen tarihsel bir eserdi, geçmiş çağların "ince üslubunu" tasvir ediyordu ki, kaydedilmezse "sıradan bir eser" olarak yok olup gidebilirdi. Banzan'a göre Murasaki Shikibu'nun kendisi de eseri kalıcı olmazsa tüm iyi niyetlerinin boşa çıkabileceğinin farkındaydı. Bu nedenle tasvir ettiği aşk maceraları ile okuyucuyu hikâyenin içine çekmek istemişti. Ancak bu şekilde yazdığı hikâye kalıcı olabilir ve o da kitabı yazarken okura vermek istediği manevi dersleri sonsuza dek canlı tutabilirdi.

Daha pek çok Edolu bilgin imparatorluk sülalesinde –özellikle *Genji* bağlamında– vuku bulan rahatsız edici ahlaki meseleleri uzun uzun irdeledi. Ancak *Genji*'nin ahlaki yozlaşma suçlamalarına karşı en ünlü savunma, Motoori Norinaga'ya aittir. Norinaga, Budacı veya Konfüçyüsçü öğretiye dayanan tüm suçlamaları tamamen reddetti:

> *Hikâyenin Konfüçyüsçü ve Budacı metinlerle benzer bazı noktaları vardır, ancak bunu eserin tamamı için düşünmek uygun değildir. Esasen okuyucular ahlaki ders arayışıyla roman okumazlar. Murasaki Shikibu da Genji'yi ahlak dersi vermek için yazmamıştır. Hikâyenin ana amacı "insan duygularının işleyişinin" (mono no aware) tasviridir.*[10]

Bu iddiayı desteklemek için, Murasaki'nin hikâye yazma konusunda kendi görüşlerini temsil ettiği kabul edilen "Hotaru" bölümündeki pasajı ayrıntılarla ilk kez açıklayan Norinaga'dır. Önceki sekiz yüz yılda hiçbir yorumcu, bu bölümün temel önemini anlamamış, ayrıntılı bir şekilde tahlil edememiştir. Ünlü yorumcu Ha-

10. Harper ve Shirane 2015: 385.

giwara Hiromichi ise tamamen farklı bir orijinallik biçimi sergiler. Hiromichi'nin amacı geçmiş yorumcuların en iyi çalışmalarını bir araya getirmek ve bunları daha yetkin bir *Genji* metniyle birleştirmekti. Ne yazık ki, Hiromichi'nin sağlığı buna elvermedi ve yorumunun sadece ilk sekiz bölümünü tamamladıktan sonra öldü. Ancak onun çalışmaları, bilimsel büyüklüğün mükemmel bir modeli olarak bilim dünyasına miras kaldı.

GENJİ'NİN HİKÂYESİ'NİN 20. YÜZYILDA KÜRESEL KABULÜ

Japonya 19. yüzyılın sonunda küresel siyasete adım attığında, yeni idareciler ulusal dil ve edebiyatın, yeni bir ülkenin inşası için vazgeçilmez unsurlar olduğuna inanıyordu. Bu bağlamda, *Genji'nin Hikâyesi* önemli bir metin hâline geldi. 1882'de *Genji'nin Hikâyesi*'nin İngilizce çevirisinin yayımlanması, tarihî bir olaydı. Bu eser, Suematsu Kenchō (1855-1920) tarafından yapılan, *Genji*'nin ilk 17 bölümünün çevirisiydi. Suematsu'nun amacı, Japonya'nın sosyal ve kültürel başarılarını, özellikle kadınların geçmişteki yüksek konumunu Avrupa'ya göstermekti. Suematsu, çevirisinin önsözünde, "Biz Japonlar bir zamanlar kendi dilimizde, herhangi bir yabancı dilin etkisi olmaksızın, dikkate değer ilerlemeler kaydettik. Şimdiki dilimiz, yerli edebiyat ilk kurulduğunda konuşulan dilin aynısıdır."[11] şeklinde bir değerlendirme yapıyordu.

Tsubouchi Shōyō, *Romanın Özü* (Shōsetsu Shinzui, 1885) adlı yapıtıyla Japonya'da çağdaş bir roman kavramı tanıttı.[12] Shōyō, edebiyat alanındaki başarıların, bir ulusun medeniyet seviyesinin önemli bir göstergesi olduğunu savundu ve Japonya'yı Batılı güçlerin gözünde "ileri", "uygar" bir ulus yapmak için acil bir ulusal gündem olarak "kurgu reformu"nu önerdi. Kurgunun "gelişimi"ni mitolojiden romana kadar izledi ve en gelişmiş "gerçek kurgu"nun, didaktik amaçlardan bağımsız olarak "insan duygularını ve sosyal koşulları" olduğu gibi tasvir eden "gerçekçi roman" olduğunu ilan etti.

Shōyō, *Genji*'yi bir yandan Japonya'nın temsilî bir romantizmi olarak tanımlarken, aynı zamanda Heian döneminin saray toplumunu tasvir eden "modern gerçekçi" sosyal romanın erken bir öncüsü olarak değerlendirdi. Shōyō eserinin "Romanın Ana Amacı" adlı bölümünde *Genji'nin Hikâyesi*'nin önemine yer verir. *Genji*'yi duygusal içeriği, gerçekçi betimlemeleri ve zarif klasik Japon tarzı nedeniyle bir başyapıt olarak görür. Ayrıca *Genji*'nin edebî dilinin, Heian dönemi saray soylularının gerçek konuşma dili olduğunu savunur. Böylece *Genji*, kendi toplumunu mevcut halk dilinde tasvir eden gerçekçi modern roman olarak kabul edilir.

---

11. Suematsu 1974: 10.
12. Twine 1972.

Ayrıca aynı konuların farkında olan araştırmacı Sassa Seisetsu *Genji'nin Hikâyesi Üzerine Yeni Bir Yorum* (Shinshaku Genji monogatari,1914) adlı yapıtında şunları söyler:

> *Eser, İmparator İchijō'nun Kankō döneminde ortaya çıkmıştır. Bu dönem, Chaucer'ın İngiliz edebiyatının temellerini atmasından üç yüz yıl önceki bir zaman dilimidir. Araştırmacı Tsubouchi Shōyō belki de İngiliz edebiyatının babası olan Chaucer'ı, bu nedenle "İngiliz edebiyatının Murasaki Shikibu'su" olarak adlandırmaktadır. Kankō dönemi (1004-1012), Batı'da antik Yunan-Roma, Doğu'da kadim Hindistan-Çin edebiyatı dışında, dünyanın hiçbir yerinde böyle bir edebiyatın bulunmadığı bir dönemi temsil eder. Gerçekten de 11. yüzyılın başına denk gelen bu Kankō döneminde, Doğu'da ve Batı'da, gerçekçi bir hikâye veya insan duygularını betimleyen hiçbir roman türüne rastlanmaz.*[13]

Takatsu Kuwasaburō (1864-1921) iki ciltlik *Japon Edebiyatı Tarihi* kitabında, Japon edebiyatını Japon ulusal karakteri açısından değerlendirir.[14] Onlara göre, Çinliler "uygun görgü kurallarına" değer verirler; İngilizler "Sakin ve pratiktir."; Fransızlar "Kibar ve duygusaldır."; Japonlar ise "Tanrılarına saygı duyar." ve "Efendilerine sadıktır." Bir ulusun edebiyatı halkının karakterini yansıttığından, Çin edebiyatı "büyük ve kahramanca"; Batı edebiyatları "kesin, ayrıntılı ve kapsamlı"; Japon edebiyatı ise "*zarif* ve *hoş*"tur. Bu inanç, sonraki edebî tarih yazımında devam etmiş ve Japonların edebiyat ve ulusal karakterlerine bakışlarında kalıcı bir etki yaratmış, böylece *Genji'nin Hikâyesi* Japon ulusal edebiyatının en önde gelen temsilcisi olmuştur. Ancak Meiji'den sonra konuşma dilinin evrimi ile gelişen yeni edebî dil "modern edebiyat"ı doğurdu ve "klasik edebiyat" ile arasında belirgin bir ayrım oluştu. Böylece *Genji'nin Hikâyesi*, artık modern Japon insanının kullanmadığı bir dilde yazılmış "en büyük ulusal klasik" hâline geldi.

Bu edebî ve kültürel ortamda, Yosano Akiko 1912-1913 yılları arasında, *Genji'nin Hikâyesi'nin Yeni Çevirisi*'ni yayımladı. Bu eser *Genji'nin Hikâyesi*'nin modern halk diline yapılan ilk ve tam çevirisi oldu.[15] Akiko, tanınmış bir *tanka* (modern *waka*) şairiydi ve yeni halk dilinde birçok deneme ve kısa öykü yazdı, ancak *Genji*'nin modern çevirisi, ona klasik dil ile yeni halk dili arasında bir ara buluculuk yapma imkânı verdi. 1930'ların başlarından itibaren, tüm ilkokul ve ortaokul ders kitaplarına *Genji*'den seçmeler dâhil edilmiş ve bu eser, ders kitapları ve güncel çevirileri aracılığıyla popüler hâle gelmiştir.

---

13. Harper ve Shirane 2015: 554.
14. Harper ve Shirane 2015: 539.
15. Harper ve Shirane 2015: 541.

1880'lerin sonlarında başlayan "ulusal edebiyat" kavramıyla birlikte Japon bilim insanları, *Genji'nin Hikâyesi*'nin "dünyanın en erken gerçekçi romanı" olduğunu ve "herkesin bunu mutlaka okuması gerektiğini" vurguladı. Japon edebiyatının dünya edebiyatına katılmaya hazır olduğu görüşü 1910'larda istikrarlı bir şekilde yayılmaya başlamış olsa da *Genji'nin Hikâyesi* 1920'lerin ortalarına kadar çağdaş dünya edebiyatının ilgi odağı hâline gelmedi. Ancak, 1925-1933 yılları arasında Arthur Waley'nin (1889-1966), *Genji*'nin İngilizce çevirisinin yayımlanmasıyla ve Virginia Woolf'un (1882-1941), Waley'nin ilk cildine eseri tanıtan bir yazı yazmasıyla bu durum hızla değişti.

Ne var ki Masamune Hakuchō 1926'da "Klasikleri Okumak Üzerine" adlı makalesinde *Genji* metninin üslubunu monoton, dilini "zayıf" ve okumasını zor buldu. Ancak 1920'lerin ortalarından itibaren, özellikle Arthur Waley'nin (1889-1966) İngilizce çevirisinin ilk cildi yayımlandıktan sonra, *Genji'nin Hikâyesi* "seçkin dünya edebiyatı örneği" olarak yeni bir önem kazandı. İngilizce çeviriyi okuyan ve beğenen romancı Tanizaki Jun'ichirō (1886-1965), kaleme aldığı bir yazısında eleştirmen Hakuchō'nun aksine *Genji'nin Hikâyesi*'nin üslup özelliklerini övdü.

1920'lerin sonlarından itibaren Tanizaki, modernist kurguyu keşfetmek için eski Japon edebiyatında taze olanaklar bulduğunu düşünerek bir dizi üslupsal anlatı denemesi başlatmıştı. 1935'te, Chūōkōron Yayınevi'nin yayın yönetmeninin isteği üzerine Tanizaki, *Genji'nin Hikâyesi*'nin tamamını modern Japoncaya çevirmeye başladı ve bu çeviri 1939-1941 yılları arasında yayımlandı.

Savaş sonrası dönemde, savaş dönemi Japonya'sıyla ilgili militarist anlatılar okul müfredatından çıkarıldığında, *Genji'nin Hikâyesi* yeni, militarist olmayan, barışçıl bir ulusun kültürel hazinesi olarak kanonlaştırılıp müfredata alındı. *Genji*'nin eski çevirileri yeniden basıldı ve yenileri talep edildi. Japonya, 1950'lerde uluslararası topluluğa yeniden katıldığında, *Genji'nin Hikâyesi* yurt dışına yönelik bir kültürel simge olarak sunuldu. 1951'de yayımlanan bir ortaokul ders kitabı için, önde gelen *Genji* bilimcisi İkeda Kikan (1896-1956), Murasaki Shikibu'nun kısa bir biyografisini yazmış ve şöyle demiştir:

> Genji'nin Hikâyesi, *ülkemizin en eski, en büyük ve en muhteşem romanı olarak kabul edilmektedir. Çağlar boyunca ülkemizde hayranlıkla okunmuş, son zamanlarda birçok yabancı dile çevrilmiş olup şimdi dünyanın dört bir yanında bir dünya klasiği olarak övülmektedir.*[16]

Ayrıca *Genji*, Edward Seidensticker'in 1976'da, Royall Tyler'ın 2001'de yaptıkları tam İngilizce çeviri de dâhil olmak üzere birçok yeni yabancı dile çevrilmiştir. *Genji'nin Hikâyesi*, yeni uyarlamaları, serbest çevirileri, film, anime ve çizgi roman-

16. Harper ve Shirane 2015: 543.

larıyla son yıllarda daha çok ünlenmiştir. Bunlar *Genji*'yi tüm Japon edebiyatının üzerinde en çok çalışılan metni, dünya kültürünün bir parçası hâline getirmiştir.

DÜNYANIN İLK ROMANI

11. yüzyılın başından günümüze kadar hâlâ bir başyapıt olarak yaşayan *Genji'nin Hikâyesi*, muhtemelen dünyanın ilk romanıdır. 1200 sayfalık bir Japon klasiği olan bu eser soylu saray kadını Murasaki Shikibu tarafından Heian döneminde yazılmıştır. Japonolog Royall Tyler, roman hakkında yaptığı bir konuşmasında şunları söyler:

> Genji'nin Hikâyesi *kadim Yunan-Latin edebiyatıyla ya da kendi kadim edebiyatlarıyla kıyaslandığında dünyanın en eski, en uzun kurmaca eseri değildir. Ancak, romanın günümüzde hâlâ yaşayan ve saygı gören en eski yapıt olduğunu söyleyebiliriz. Japon edebiyatında ne daha önce gelen bir eser onun büyüklüğünü gölgelemiş ne de daha sonrakiler onun yüceliğine erişebilmiştir.* Genji'nin Hikâyesi, *11. yüzyılın başından bu yana, klasik Japon edebiyatının en büyük şaheseri olmuştur.*[17]

Genji Monogatari'nin yazıldığı Heian dönemi[18] klasik Japon tarihinin son bölümüdür ve adını başkent Heian-Kyō'dan yani bugünkü Kyoto'dan alır. Kyoto İmparatorluk Sarayı'nın etrafında toplanan dışa kapalı aristokrat toplum, Japon kültür tarihinde önemli bir dönemin de mimarı oldu. Budacılık, Taoculuk ve Konfüçyüsçülük gibi Çin'den gelen etkilerin doruğa ulaştığı bu dönemde sanat, şiir ve edebiyata çok önem verildi. Aristokrat toplum, din, sanat ve edebiyatı bir yaşam tarzı olarak benimseyip kurumsallaştırdı ve bu kültür yüzyıllar boyunca kendi kimliğini korudu.

Aslında Japonya o zamanlar Asya kıtasından tecrit olmuş dışa kapalı bir ülkeydi. Böyle bir ülkede aristokratların "kapalı bir dünya" oluşturması yetmiyormuş gibi sarayda yaşayan kadınlar da ayrı bir "koloni" kurmuşlardı. Asya kıtası kültürünün Japonya'da yerel bir değişim geçirmesi işte bu koşullar altında cereyan etti ve sanatsal faaliyetlerin saray hayatıyla bütünleşmesi yine bu devirde gerçekleşti.[19]

Çince bilmeyen soylu hanımefendiler 10. yüzyılın ikinci yarısında Japon dilinde günce yazmaya başladılar. Günceler, genellikle orta sınıf aristokrat kadınlar tarafından kaleme alındı. Bu kadınların babaları, eşleri genellikle Kyoto'dan uzaktaki illerde yüksek idari görevlerde bulunmuşlardır. Ayrıca bunların arasından

17. Tyler 2003b: 1.

18. Heian dönemi (794-1185) yılları arasına tarihlenir. Heian (平安) Japoncada kanji simgeleri olarak "sulh" veya "sükûnet" anlamına gelmektedir.

19. Kato 2012: 149.

bazı eğitimli kadınlar, imparatorluk ailesine nedimelik (*nyōbō*) yapmış ve sarayda yaşamıştır. Dolayısıyla, Heian dönemi kadınları tarafından kaleme alınan eserler bazen "Nedime Edebiyatı" (*Nyōbō Bungaku*) olarak anılmaktadır. Nitekim *monogatari* roman türünün en büyük şaheseri olan *Genji Monogatari*'nin yazarı Murasaki Shikibu da aslında bir nedimeydi.

Romanın yazarı hakkında elimizdeki bilgiler çok yetersiz. Bilim insanları, yazarın gerçek ismi üzerinde tahminler yürütse de yazarın özgün adı hâlâ net değildir. "Shikibu" adı, babasının bulunduğu devlet mevkiini belirtmektedir. "Murasaki" ise "mor" rengi veya "morsalkım" çiçeği anlamına gelir, ancak bu isim *Genji'nin Hikâyesi*'ndeki önemli bir kadın karakterin adı olduğu için yazara atfedilmiş olabilir.

Shikibu, 999 yılında uzak bir akrabasıyla evlendiğinde henüz yirmi yaşlarındaydı. Aynı yıl bu evlilikten bir kızı doğdu, fakat iki yıl sonra Shikibu eşini kaybetti. Daha sonra nedime olarak saraya giren Murasaki Shikibu, 11. yüzyılın ilk yıllarında İmparatoriçe Shōshi'nin hizmetinde çalıştı. Ancak İmparatoriçe Shōshi'nin de 1011'de dul kaldığını biliyoruz. Murasaki Shikibu'nun bu tarihten sonra iki yıl saray hizmetinde kaldığına dair elde kanıtlar var, fakat yazarın saraydan ayrılış yılı ve ölümünün kesin tarihi bilinmiyor. Bazı uzmanlar *Genji'nin Hikâyesi*'nin son bölümlerinde okurların, bilge fakat yaşlı ve hüzünlü bir yazarla baş başa kaldıklarını ima ediyorlar.[20] Murasaki Shikibu'nun ölüm tarihinin 1015-1025 yılları arasında rivayet edildiğini varsayarsak yaşamının kırk veya elli yıl sürmüş olması ihtimal dâhilindedir.

Genji'nin Hikâyesi üç kuşak boyu süren ve bir yüzyılın neredeyse dörtte üçünü kapsayan, yaklaşık 450 aktörün sahneye çıktığı devasa bir eserdir. İlk kırk bir bölüm, "Parlak Genji" olarak bilinen soylunun hayatını ve aşklarını anlatır. Genji adı, ona imparator babası tarafından verilmiştir. "Genji" (源氏) kelimesi, Japoncada "Minamoto" olarak da okunur ve genellikle imparatorluk ailesinden gelen ama taht üzerinde hak iddia etmeyen bir soy çizgisini ifade eder. Genji'nin, annesi düşük rütbeli bir cariye olduğu için, yasal olarak tahta çıkmaya hakkı yoktur. Babası Genji'yi doğrudan taht mücadelesine dâhil etmek istemediğinden ona "Genji" soyadını verir. Roman, Genji'nin genç üvey annesi İmparatoriçe Fujitsubo ile yaşadığı yasak aşk macerasıyla başlar ve torunlarının öyküleriyle son bulur. Romanın orta bölümlerinde, Genji'nin saraydaki yükselişi, Suma'ya sürgün edilişi ve dönüşü anlatılır. İki eşinin yanı sıra birçok farklı kadınla yaşadığı aşk ilişkileri, ana hikâyenin yanında bağımsız hikâyeler olarak ele alınır. Son on üç bölüm, Genji'nin ani ölümünden sonra hayatta kalan karakterlerin kaderlerini izler, ancak onun ölümünden bahsedilmez. Romanın geri kalan bölümü, Kaoru (Genji'nin eşinin Kashiwagi'den olan gayri meşru çocuğu), Prens Niou (Genji'nin torunu) ve güzel kız Ukifune arasındaki "aşk üçgeni" ilişkisine odaklanır.

---

20. Seidensticker 1987: ix.

KAYNAK METİNLER

Genji Monogatari'nin ilk metinleri elle yazılmıştır. Murasaki Shikibu'nun roman metnini 11. yüzyılın ilk on yılında tamamladığı düşünülmektedir. Bu ilk el yazmaları, genellikle kadın hattat ve kâtipler tarafından elle kopyalanır ve saray çevrelerinde kadınlar tarafından elden ele dolaştırılırdı. Elle kopyalama süreci meşakkatli ve hatalara açıktı, bu da metnin farklı kopyalarının ortaya çıkmasına neden oldu.

Genji Monogatari'nin en erken el yazmaları, Heian sarayının aristokrat çevrelerince muhafaza edildi. Bu el yazmaları, sahiplerinin şanına layık bir şekilde, güzelce resimlenmiş ve zengin renklerle süslenmişti. Zamanla, bu orijinal el yazmaları kaybolunca günümüze kadar gelenler, daha sonra üretilen kopyaları oldu. Bilinen en eski el yazmaları, eserin yazılmasından yaklaşık yüzyıl sonrasına, yani 12. yüzyıla aittir. Elde kalan en eski kopyalar, Heian döneminin estetik ve edebî geleneklerini yansıtan rulo formundaki *Aobyōshi-bon* (Mavi Kapaklı Kitap) adlı el yazmalarıdır. Aobyōshibon sürümü, Kamakura döneminin ünlü şair ve edebiyat bilgini Fujiwara no Teika (1162-1241) tarafından hazırlandı. Teika, metni titizlikle kopyalamış, düzenlemiş ve *Genji Monogatari*'nin en yetkin kaynaklarından birini oluşturmuştur. Metni koruma ve eski normlarına kavuşturma çabaları, Aobyōshibon el yazmalarını *Genji Monogatari*'nin en saygın ve güvenilir sürümlerinden biri hâline getirdi. Kamakura döneminde, savaşçı sınıfın yükselişi, metnin soyluların dışındaki sınıflar arasında daha geniş bir şekilde yayılmasını sağladı.

Genji Monogatari'nin Muromachi (1336-1573) döneminde, rulo formatından kurtularak bugünkü sayfalı kitap şekline evrilmesi yayın hayatında önemli bir değişim yarattı. Bu format, metni daha rahat okunur, daha erişilebilir ve korunması daha kolay hâle getirdi.

Edo döneminde (1603-1868), ahşap baskı tekniklerinin gelişmesiyle yayın dünyasında daha büyük değişiklikler görüldü. Bu yenilikler, *Genji Monogatari* de dâhil olmak üzere tüm kitapların seri hâlde üretimine olanak tanıdı ve kitapların daha geniş halk kitlelerine ulaşmasını sağladı. Edo döneminde, *Genji*'nin Japon kültürü üzerindeki etkisini yansıtan çeşitli resimli baskılar ortaya çıktı.

Meiji dönemi (1868-1912) sırasında, Japonya hızlı bir modernleşme ve Batılılaşma sürecinden geçti, yapılan reformlar edebiyat eğitimine önemli değişiklikler getirdi. Klasik metinlerin çağdaş okuyucular için erişilebilir hâle getirilmesi ihtiyacı ilk kez bu dönemde ortaya çıktı. *Genji Monogatari*'nin dili olan klasik Japonca, artık anlaşılmaz hâle gelmişti. Eserin modern Japoncaya çevrilmesi gerekiyordu. 20. yüzyılda, metni çağdaş okuyucular için daha erişilebilir kılan çeşitli açıklamalı ve resimli baskılar yayımlandı.

İNGİLİZCE ÇEVİRİLER

İlk İngilizce çeviri 1882'de Japon Suematsu Kencho tarafından denendi, ancak eksik bir çeviriydi. Suematsu, İngiliz okurların metni daha rahat algılamaları için sadece 17 bölüm çevirmiştir. Eser 1900'de Colonial Press Londra & New York tarafından yayımlanan iki ciltlik *Fars ve Japon Edebiyatı* adlı yapıtta yer aldı.

Arthur Waley, muhtemelen tüm çalışmayı Japonca olarak inceleyen ilk Batılıydı. Onun İngilizce çevirisi, *Genji'nin Hikâyesi*'nin neredeyse bir yabancı dildeki ilk tam çevirisidir. *Genji'nin Hikâyesi*, George Allen & Unwin tarafından 1925 ve 1933 yılları arasında Londra'da 6 cilt halinde seri olarak yayımlandı. Kaynak metin 54 bölümden oluşmaktadır. Waley 53 bölümü tercüme etti ve 38. Bölüm'ü (Suzumushi) atladı. Çevirisi son derece yaratıcı ve süslüdür, modern okur için romanı daha eğlenceli hâle getirmek üzere orijinal hikâyeye renkli ifadeler eklemiş, fakat şiirlerden neredeyse tamamını düzyazı haline getirmiştir. Waley'nin bu çalışması, romana İngiliz edebiyat dünyasında itibar sağladığı gibi Japon yazarları ve okurlarını da ziyadesiyle memnun etmişti.

Nitekim çevirmen Tyler, Waley'nin çevirisinin Japon okur üzerindeki etkisini şöyle anlatır:

> *Edebiyat eleştirmeni Masamune Hakuchō,*[21] Genji'nin Hikâyesi*'nin orijinal çevirisini o kadar sinir bozucu buldu ki, bu eseri okumayı onu yoğun sis bulutları arasından uzaklardan izlemeye benzetti. Murasaki Shikibu aslında okuyucuya "korkunç bir ağırlık" yüklemişti. Hakuchō, Süveyş Kanalı gezisinde Waley'nin çevirisini okuyuncaya kadar* Genji'nin Hikâyesi*'nden asla hoşlanmadığını yazdı. Ne var ki elindeki İngilizce çeviriyi okuyunca çok beğendi ve eserdeki büyünün sadece yazara değil, önemli ölçüde çevirmen Arthur Waley'ye ait olduğunu fark etti.*[22]

Edward Seidensticker, 1976 yılındaki çevirisini Waley'ye karşı akademik bir tepki olarak yayımlamıştır. Çevirisinin girişinde Waley'nin eksikliklerine atıfta bulunur:

> *Arthur Waley'nin* Genji *çevirisi yıllar boyunca benim için o kadar önemliydi ki şimdi neden böyle bir yeni çeviriye başladığıma dair açıklama yapma gereğini hissediyorum. Japon edebiyatıyla tanıştıktan sonra bu eseri o kadar çok okudum ki, eserin yeni bir çevirisini yapmak bana adeta saygısızlık gibi geldi. Ancak Waley çevirisinin her şeyden önce çok özgür olduğu gerçeğini belirtmem gerekiyor. Waley kaynak metni cesurca kesip biçiyor. 38. bölümün tek satırı dahi çevrilmemiş ve bu durum en azından 30. ve 41. bölümün başlıklarını anlamsız kılıyor, çünkü başlıkların yaratıldığı bağlamlar atlanmış.*[23]

---

21. Yazar, eleştirmen (1879-1962).
22. Tyler 2003b: 2.
23. Seidensticker 1987: xiv.

Seidensticker yeni bir ilke belirleyerek kaynak metni süslemeden, kesmeden çevirmiş, okurların eserin biçemine ve kültürel bağlamına erişmesini sağlamıştır. Seidensticker'in çevirisi bu yönüyle orijinal metne daha yakındır, ancak çevirmenin anlatım dilinin kuru ve biraz arkaik olduğunu belirtmek gerekir. Bu çeviri, Orta Çağ Japon kültürünü en doğru şekilde temsil eden yetkin bir eser olarak kabul edilmektedir. Seidensticker'in en büyük erdemi, Tyler'ın yaptığı gibi, karakterlere Orta Çağ'ın rütbeleriyle atıfta bulunmayıp, onları her yerde kendi gerçek isimleriyle anmasıdır. Bu yaklaşım, modern okuyucunun kalabalık bir karakter kadrosunda kimin kim olduğunu tanıması açısından çok faydalıdır. Bazen başarısız olsa da Seidensticker'in Japonca dizeleri İngilizceye çevirmek için elinden gelen gayreti sarf ettiği söylenebilir. Çeviri Iwanami Shoten Yayınevi tarafından yayımlanan *Nihon Koten Bungaku Taikei* serisindeki edisyonu kaynak metin olarak kullanmıştır.

Royall Tyler, bol notla süslü titiz bir çeviriyi sunduğu ve Batılı okuyucunun hikâyeyi anlamasına yardımcı olduğu için övülür. Şiirler beyitler hâlindedir. Bununla birlikte, karakterleri isim yerine unvan ve mevki sırasına göre tanımlama geleneğini takip eder, bu durum romandaki 450 karakterin kimliğini izlemeyi epey zorlaştırmaktadır. Tyler'ın bu çevirisi, *Genji'nin Hikâyesi*'nin üç değişik Japon klasiği serisinde, üç farklı yayınevi tarafından yayımlanan, *Shin Nihon Koten Zenshu* (Shogakukan), *Nihon Koten Shiisei* (Shinchosha) ve *Shin Nihon Koten Bungaku Taikei* (Iwanami) gibi külliyatlardaki *Genji Monogatari* metinlerini esas almaktadır.[24]

TÜRKÇE ÇEVİRİ

Japonya'da doktoramı yaparken Türkçeye çevirmek üzere listeme aldığım Japon edebiyatı yapıtlarından biri de *Genji Monogatari* idi. 1998-2002 yılları arasında katıldığım doktora seminerlerinde tez danışmanım Prof. Kunimatsu Akira sık sık bu eserden bahsetmişti ve bazı bölümlerini çağdaş Japonca çevirilerinden okuyup incelemiştik. Bin yıl önce yazılmış bu eserin hacmine, anlatısının mükemmelliğine, olay örgüsünün sıkı dokusuna, yazarın karakter tahlillerine, içindeki birbirinden güzel *waka* şiirlerine hayran olmamak imkânsızdı.

Bu hayranlığımı Prof. Kunimatsu'ya belirtince bana "Sizde bu kadar eski roman yok mu?" diye sordu. "Yok," dedim, "O çağda Avrupada bile bu kadar eski bir roman örneği yok. *Genji Monogatari* bende çok güzel bir anı olarak kalacak." O da gülümseyerek, "Neden sadece bir anı olarak kalsın? Kendi edebiyatınızda

24. Tyler 2003a: xviii.

da bir *Genji Monogatari* olmasını istemez misin? *Genji Monogatari*'yi niçin sen çevirmiyorsun?" diye aniden sorunca çok şaşırmıştım! Romanın dili eskiydi. Klasik Japoncayı öğrenmek gerekiyordu. Gece gündüz doktora tezim üzerinde çalışıyordum. Bunun için vakit ayıramazdım. Kunimatsu Akira'ya bunları söyledim. Gülüp geçtik ama onun sözleri aklımdan çıkmadı. *Genji Monogatari*'yi bir gün çevirmeyi aklıma koymuştum. Bunu hep Kunimatsu Akira'ya verilmiş bir söz gibi düşündüm.

Türkiye'ye döndükten sonra Boğaziçi Üniversitesi'ndeki derslerime devam ettim ve bu arada yavaş yavaş *Genji'nin Hikâyesi*'nin İngilizce çevirilerini ve Modern Japonca çevirilerini toplamaya başladım. Önce Arthur Waley (1960), Edward Seidensticker (1987) ve Royall Tyler (2003) tarafından yapılan tercümelerini elde ettim. Eseri çevirmeye başlamadan önce, 2008 yılına kadar bu üç çeviriyi dikkatle inceledim. Her birinin görece güçlü ve zayıf yönleri vardı. Bu nedenle Japonca orijinaline sadık, bol dipnot içeren ve karakterlerin geleneksel adlarını kullanan Edward Seidensticker'in çevirisini temel kaynak olarak almayı tercih ettim. Seidensticker'in çevirisi, Iwanami Shoten Yayınevi tarafından yayımlanan *Nihon Koten Bungaku Taikei* serisindeki metne dayanıyordu ve editör Prof. Yamagishi Tokuhei, metni Fujiwara Teika'nın çalışmasından üretilmiş Aobyōshibon grubundaki Muromachi dönemi el yazmasından almıştı.[25] Daha sonra modern Japonca çevirilerden, Tanizaki Jun'ichirō (1980), Setouchi Jakuchō (2007), Ueno Eiko (2008) ve Hayashi Nozomu'nun (2010) çevirilerini temin edip inceledim. Orijinal metinler için Virginia Üniversitesi Kütüphanesi web sitesini[26] kullandım. Burada *Genji'nin Hikâyesi*'nin Kanji ve Romaji ile yazılmış modern Japonca edisyonları da bulunmaktadır.

Bütün bu hazırlıkları tamamladıktan sonra çevirime 2009 yılında başlayıp 2011 yılında tamamladım. Bazı öğrencilerim "çeviri projesi" bağlamında bu eserin aktarımında yer aldı ve hazırladıkları metin üzerinde bire bir geri bildirim aldıklarından onlar için iyi bir deneyim oldu. Ayrıca İngilizce konuşmayan bir ulusun edebiyatıyla karşılaşmak onlara çok ilginç gelmişti.

2011 yılında biten çeviri ham hâliyle kütüphanemin rafında durmadı. Çeviriyi her yıl kaynak metinlerle karşılaştırmaya ve Türkçe metin üzerinde düzeltmeler yapmaya devam ettim. Özellikle şiirler çok önemliydi. 2016 yılının yaz döneminde Kyoto'da klasik Japonca eğitimi aldım. Dönünce eserdeki 1600 şiiri tek tek yeniden gözden geçirdim. *Genji Monogatari*'nin mevcut orijinal metinlerindeki *waka* şiirleri arasında da farklılıklar vardı. Bu farklılıklar, kaynak metin gruplarının transkripsiyon ve aktarım geleneklerinin farklı olmasından ileri geliyordu. Örneğin Kawa-

25. Seidensticker 1987: xi.
26. http://jti.lib.virginia.edu/japanese/genji/

chibon edisyonundaki bir *waka* şiiri Heian dönemi sırasında yaygın olan ancak sonraki yüzyıllarda daha az kullanılan eski gramatik yapıyı koruyabiliyordu. Aynı şiirin Aobyōshibon edisyonundaki yapısı Kamakura veya Muromachi dönemlerinde meydana gelen dil değişikliklerini yansıtacak şekilde modernize edilmiş olabiliyordu. Beppon grubundaki kaynak metinlerde ise şiirler dipnot veya alternatif okumalar içerebiliyor ve bu da şiire farklı anlam ve yorumlar yükleyebiliyordu. Bu durum, *Genji Monogatari*'nin farklı kâtip, hattat, ressam ve uzman topluluklarının elinde zamanla değiştiğini, metinsel iletinin hareket kazandığını gösteriyordu. Dolayısıyla, Türkçe çevirimin son hâlini alması başlangıçtan bugüne 15 yıl gibi uzun bir zaman aldı.

EDEBÎ ÇEVİRİ – STRATEJİLER

Edebiyat genellikle güçlü bir toplumsal itibara sahip olan ve sanatsal bir işlevi yerine getiren metinlerden oluşur. Bu metinler okurları duygulandırmayı ve onları eğlendirmeyi amaçlar. Edebî metinlerde gerçek dışı, muğlak ifadeler ve imgeler kullanılabildiği gibi özellikle şiirlerde kafiye veya mecaz gibi "biçimsel" ya da "anlamsal" ögeler ön plana çıkabilir. Metinlerde anlamı muğlak olan ifade ve imgeler kullanılabilir; kelime oyunları veya kafiye gibi "biçimsel" unsurların önemli olduğu bir şiir dilini yakalamış olabilir. Birden fazla karakterin yer aldığı bu tür metinlerde genellikle birbirinden farklı "ses ve söylemler" bulunduğu gibi eski kelime ve deyimler, yeni moda sözcükler ve argo gibi standartların ötesinde farklı dil üslupları kullanılabilir.[27]

Genji'nin Hikâyesi'nde ise düzyazı ve şiir iç içe geçmiş durumdadır. Böyle metinlerde, yazarın dil kullanımını ve üslup özelliklerini yansıtmak için farklı çeviri stratejileri uygulamak gerekir. Roman ya da öykü, eski dönemlerde ve hedef okur kitlesinin aşina olmadığı bir kültürde üretilmişse, çevirmenin o çağda kaleme alınmış bir eseri aktarırken eserin anlaşılmasını kolaylaştıracak stratejiler benimsemesi elzemdir. Bu bakımdan edebî eserler arasındaki işlevsel ve biçemsel farklılıklar, çevirmenlerin çeşitli stratejiler geliştirmesini zorunlu kılar. Çevirmen, kaynak metnin bütünlüğünü bozmadan "kelimesi kelimesine" çeviri yöntemini kullanabilir, ancak bunu yaparken karşılıklı diyalogların zenginliğini, kelime oyunlarındaki zekâyı, teşbih ve mecazlardaki dehayı yansıtmakta başarısız kalabilir. Böyle durumlarda eserin, çeviri yapılan dildeki akıcılık ve anlatım zenginliği azalacaktır. Çevirmen, yabancı dilde edebiyat üreten bir yazarın üslup özelliklerini aktarmak ve yapıtı kendi dilinde yeniden yaratabilmek için kaynak metinlerde ödünçleme,

---

27. Jones 2009: 152-157; Bakhtin 1981: 259-422.

eksiltme, ikame, tanımlama, standardizasyon, güncelleme, yerelleştirme, uyarlama, tarihselleştirme gibi bir dizi stratejiye başvurulabilir. Ben bu eserin çevirisi sırasında ilke olarak "anlamsal" çeviri yöntemini benimsedim ve ihtiyaca göre yukarıda belirtilen stratejilerin çoğunu uyguladım. *Genji'nin Hikâyesi*'nin Türkçe çevirisi için kabul ettiğim ilkeler ana hatlarıyla şu şekilde sıralanabilir:

- Bu çeviri, tüm Türk okurlarını eser hakkında bilgilendirmeyi, eğlendirmeyi ve onlarda estetik duygular uyandırmayı öngörür; dolayısıyla birincil amacı *didaktik* değil *estetik*tir.
- Türkçe çeviride mümkün olduğunca karakterlerin toplumsal mevki ve rütbeleri yerine kendi özel isimleri kullanılmıştır.
- Diyalog çevirilerinde karakterlerin mizacına, yaşına, cinsiyetine ve yazarın üslubuna büyük özen gösterdim. Vekâleten yazarlığı benimsemenin getirdiği sorumluluk, bana çeviri sürecinde rehberlik etmiştir. Türkçe metnin akıcılık ve anlaşılırlığını bu şekilde sağlamaya çalıştım.
- *Genji'nin Hikâyesi*'ni esasen Seidensticker'in İngilizce çevirisinden aktarmış olmama rağmen, bu metinle diğer iki İngilizce çeviri ve modern Japonca çeviriler arasında farklılıklar ve anlamsal boşluklar olduğunu saptadım. Bu durum, çevirmenlerin farklı Japonca kaynak metinler kullandığını göstermektedir. Böyle durumlarda, sorunu çözmek için eserin kadim Japonca metinlerine ve farklı modern Japonca çevirilerine başvurdum.
- Eserdeki çok sesliliği ve biçemsel özellikleri korumaya çalıştım.
- Şiir çevirilerinde Türk şiir geleneğine öncelik verdim. Ölçü, ritim, kafiye gibi vezinle ilgili unsurlarda Türk şiirinin ilkelerini izledim. (Bu konu aşağıda daha etraflı incelenecektir.)
- Japonca mecaz ve kelime oyunlarının Türk şiir geleneğiyle uyumlu olduğu durumlarda bunları olduğu gibi korudum; uyumlu olmadığı durumlarda ise bu unsurları anlamsal doğruluğu sağlamak için yerelleştirdim.

ŞİİR ÇEVİRİSİ

Genji Monogatari'de *waka* olarak bilinen yaklaşık 800 şiir vardır ve neredeyse her şiirde; *Manyōshū*, *Kokinshū* ve bu gibi kendisinden 100-200 yıl önce yazılmış kadim Japon şiir seçkilerine dipnotlarda atıf yapılır. Dolayısıyla bu durum çevrilecek şiir sayısını ikiye katlar. *Waka*, Japon şiiri anlamına gelir ve serbest vezinli değildir; sabit bir hece yapısına sahiptir. 5-7-5-7-7 hece sayısına göre yazılan bu kısa şiirler toplam 5 satır ve 31 heceden oluşur, ancak kafiye yoktur. *Waka*'lar *Genji Monogatari*'de düzyazıyla harmanlanarak onunla bir bütünlük oluşturmuştur. Şiirlerin başta diyalog, yazışma, kur yapma, aşk mektubu ve iç monolog olmak üzere çeşitli

kullanım alanları vardır. Şiirlerin birçoğu sembolik mecazlar içerir ve bu içeriği zenginleştirmek için çeşitli kelime oyunlarına başvurulur. Bu lirik dizeler düzyazıyla kaynaşınca metni duygusal açıdan zirveye taşır.

5-7-5-7-7 hece sayılı *waka*lar Batı şiir formlarıyla karşılaştırıldığında asimetriktir. *Waka* şiirlerindeki bu asimetri, Japon diline ve kültürel bağlama öyle derin işlemiştir ki metinde eşsiz bir ritim ve tematik akış sağlar.

Çevirmen aslında şiirin özetini yazmakta, nesir olarak çevirmekte veya hedef dilde gerçek bir şiir hâline getirmekte serbesttir ki zaten en zor olanı da budur. Biçem ve anlamı koruyarak bu şiirlerin çift sayılı dizelerle Türkçeye ya da Batı dillerine kafiyeli olarak çevrilmesi hiç de kolay değildir. Çevirmen, şiiri hedef dilin şiir geleneğine uygun hâle getirmek için –anlamı değiştirmeden– bazı ögeleri eklemeye, çıkarmaya veya değiştirmeye karar verebilir.

Ancak *Genji'nin Hikâyesi*'ndeki şiirleri –ne kadar asimetrik olursa olsun– yine de İngilizce veya Türkçeye, her iki dilin de geleneğinde bulunan kafiyeli beyitler hâlinde çevirmek mümkündür. Böyle bir yöntem karmaşık ama mükafatı büyük bir girişim olacaktır. Yapısal ve kültürel farklılıklar önemli zorluklar oluştursa da ben şahsen yaratıcı çeviri ve kültürel hassasiyetle bu boşluğun doldurulabileceğini düşünenlerdenim. Ölçü, kafiye ve anlam arasında üçlü bir denge kurularak Murasaki Shikibu'nun *waka* şiirlerinin güzellik ve derinliği, başka dillerdeki izleyici kitlesine taşınıp bu ölümsüz esere yeni bir can suyu verilebilir.

Şimdiye kadar *Genji Monogatari* 25'ten fazla dünya diline çevrilmiştir. Ancak incelediğimiz İngilizce ve diğer dillere yapılan çevirilerde *waka* şiirlerinin yerel edebiyatın geleneksel şiir normlarına uygun olarak çevrildiği müşahede edilmiyor. Seidensticker ve Tyler'ın şiir çevirileri şekil olarak iki dizelik beyitler olduğu hâlde genellikle yığma düz yazı olarak çevrilmiş olup, Waley'nin çevirisinde ise bu şiirler düzyazının içine gömülerek üstü örtülmüştür.

Türkçe çeviride ise bunların Türk şiir geleneğine uygun şiirler olması için özel bir çaba gösterdim ve bu yüzden *Genji Monogatari*'nin düzeltisi uzun zaman aldı. Yöntem olarak *waka*ların 17 heceden oluşan ilk 5-7-5'lik dizesini 14 heceye düşürüp birinci dizeyi elde ettim. Sonrasında kalan 7-7'lik dizenin hece sayısını olduğu gibi tutarak çevirimdeki ikinci dizeyi oluşturdum. Böylece *waka* şiirlerinin hemen hemen tamamını, her dizesi 14 heceden oluşan ölçülü ve uyaklı beyitler hâlinde Türkçeye aktardım. Murasaki Shikibu'nun 1000 yıl önce *Genji Monogatari*'de yaratmış olduğu *şiir şölenini* onun ölümünden 1000 yıl sonra eserin Türkçe çevirisinde başarmış olmayı umuyorum.

Daha önce de çeşitli vesilelerle değindiğimiz gibi *Genji'nin Hikâyesi*, sadece Japon edebiyatının değil, şu anda dünya edebiyatının da önemli bir parçasıdır. Bu eserin Türkçeye kazandırılmasının amacı Japon edebiyatıyla Türk edebiyatı arasında bir köprü kurarak iki ulus arasındaki kültürel değişimin gelişmesini

sağlamaktır. Japon edebiyatının bu büyük eserinin, edebiyatımızı zenginleştireceğine ve Türk okurunun dünyaya bakışında yeni ufuklar açacağına inanıyorum. Okurlarımızın bu eseri, özellikle şiirleri büyük bir zevkle okuyacağını ümit ediyorum.

Genji'nin Hikâyesi'nin büyülü dünyasında keyifli yolculuklar...

Oğuz Baykara
30 Eylül 2024, İstanbul

KAYNAKÇA

Bakhtin, Mikhail. (1981) "Discourse in the Novel", *The Dialogic Imagination: Four Essays*, çev. Michael Holquist ve Caryl Emerson. Austin: University of Texas.

Baykara, O. (2022) "Three English Retranslations of The Tale of Genji", *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 1468-1486. DOI: 10.29000/rumelide.1193111.

Bowring, R. (2004) *Murasaki Shikibu: The Tale of Genji*. New York: Cambridge University Press 2004.

Caddeau, P. W. (2006) *Appraising Genji: Literary Criticism And Cultural Anxiety in The Age of The Last Samurai*. State University of New York Press, Albany.

De Gruchy, J. W. (2003) *Orienting Arthur Waley: Japonism, Orientalism and the Creation of Japanese Literature in English*. University of Hawaii Press: Honolulu.

De Wolf, C. (2014) "On The Tale of Genji and the art of translation" *Keio University, Hiyoshi Review of English Studies*. No.65 (2014. 10). P. 18-19. http://koara.lib.keio.ac.jp/xoonips/modules/xoonips/detail.php?koara_id=AN10030060201410 31 –0001. Erişim: 31.08.2022.

Harper, T. ve Shirane, H. (2015) *Reading The Tale Of Genji: Sources From The First Millennium*. New York: Columbia University Press.

Hayashi, N. (2010) *Modern Japanese Translation of Genji Monogatari*. Tokyo: Shōdensha.

Hirakawa, S. (2008) *Āsā Weirī Genji Monogatari no Hon'yakusha*. Tokyo: Hakusuisha.

Jakuchō, S. (2007) *Modern Japanese Translation of Genji Monogatari*. Tokyo: Kōdansha.

Jones, F. R. (2009) 'Literary Translation', *Routledge Encyclopedia of Translation* içinde, Mona Baker ve Gabriela Saldanha (ed.). Londra ve New York: Routledge.

Kamens, E. (1988) *The Three Jewels A Study And Translation of Minamoto Tamenori's Sanbōe*. The University of Michigan Press. **https://quod.lib.umich.edu/c/cjs/1077715.0001.001?rgn=main;view=fulltext**

Kato Shuichi (2012). *Japon Edebiyatı Tarihi*, çev. Oğuz Baykara, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Keene, D. (1999) *Seeds in the Heart, A History of Japanese Literature*, c. 1, Columbia University Press.

Michael Emmerich, M. (2013) *The Tale Of Genji-Translation, Canonization, And World Literature*. New York: Columbia University Press.

Rowley, G. G. (2000) *Yosano Akiko and The Tale of Genji*. Ann Arbour: University of Michigan.

Murasaki Shikibu. (1960) *The Tale of Genji*, çev. E. Waley. New York: Rondom House.

Murasaki Shikibu. (1974) *The Tale of Genji*, çev. K. Suematsu. Tokyo: Charles E. Tutle.

Murasaki Shikibu. (1987) *The Tale of Genji*, çev. E. G. Seidensticker. Tokyo: Charles E. Tuttle Company Inc.

Murasaki Shikibu. (2003a) *The Tale of Genji*, çev. R. Tyler, New York ve Londra: Penguin Books.

Murasaki Shikibu. (2015) *The Tale of Genji*, çev. D. Washburn. New York: Rondom House. W. W. Norton.

Shirane, H. (1987). *A Bridge of Dreams: A Poetics of The Tale of Genji*. Stanford, Calif.: Stanford University Press.

Tanizaki, Junichirō (1980) *Modern Japanese Translation of Genji Monogatari*. Tokyo: Chūō Kōronsha.

Twine, N. (1972) *The Essence of The Novel* by (Shōsetsu Shinzui, 1885-1886) by Tsubouchi Shōyō. https://archive.nyu.edu/html/2451/14945/shoyo.htm#chap2.4

Tyler, R. (2003b) *Translating The Tale of Genji* [Monash Üniversitesi Japonya Çalışmaları Merkezi'nde Profesör Tyler'ın 10 Ekim 2003'te verdiği dersin metni.] http://www.csse.monash.edu.au/~jwb/tylerlecture.html]

SEİDENSTİCKER'İN GİRİŞ YAZISI

54 bölümden oluşan ve 10. yüzyıldan 11. yüzyıla kadar hüküm süren Japon Heian Hanedanlığını anlatan uzun bir aşk romanı olmasının dışında *Genji'nin Hikâyesi* hakkında pek fazla bir şey söyleyemiyoruz. Eser muhtemelen 11. yüzyılın ilk çeyreğinde tamamlandığı zaman, biçim olarak bugünkü haline çok yakındı. Elimize bölük pörçük geçen bazı bölümlerin haricinde, günümüze ulaşan en eski metinler 12. ve 13. yüzyıllara ait olduğu için metinlerle ilgili sorunların çözümü bugün bile hâlâ edebiyat araştırmacılarını düşündüren zevkli bir uğraş haline gelmiştir. Ancak, büyük bir olasılıkla Murasaki Shikibu adında saraylı bir kadının elinden çıkan *Genji Monogatari*'ye sonraki iki asırda bazı eklemeler yapılmış olsa bile bunlar yazarın özgün metnini değiştirecek ölçüde değildi. Özellikle, Bamboo Nehri adlı bölümün sonradan eklendiği fikri oldukça yaygın olup ondan önceki iki kısa bölümün de eserin özgün metninde bulunup bulunmadığı konusunda kuşkular vardır. Her ne kadar bazı bölümleri kaybolmuş olsa da eserin 1020'li yıllarda yazıldığından ve elliden fazla bölüm içerdiğinden eminiz; çünkü bu durumu yine saraylı bir kadının aynı yüzyılın ortalarında yazdığı aynı uzunluktaki *Sarashina Güncesi* adlı yapıtta açıkça görmekteyiz.

Yazar Murasaki Shikibu hakkındaki bilgimiz de pek fazla sayılmaz. Araştırmacılar yazarın gerçek adı üzerinde zevkle tartışıp tahminlerde bulunsalar da bu konuda yine elimizde hiçbir ipucu yok. Ne kadar ilginçtir ki Heian Dönemi'nde imparatorların eşleri ve prenseslerin haricindeki soylu kadınların isimlerini kayda geçirmek nezaketsizlik sayılıyordu. Bugün bilinen takma adının ikinci kısmı olan Shikibu, babasının görevde bulunduğu makamı belirtir, soyadı Murasaki ise ya *Genji*'de yer alan önemli bir kadından ya da "lavanta çiçeği" anlamına gelen bir çiçek isminden alınmıştır. Shikibu'nun babası Heian Dönemi'nde pek çok imparatorun naipliğini yapmış ve ülkeyi yönetmiş Fujiwara sülalesinin yüksek askeri sınıfından geliyordu. 11. yüzyılın başında saray siyasetine yön veren imparator naibi Fujiwara Michinaga ile baba tarafının altı kuşak öncesine dayanan akrabalıkları vardı. Fakat Shikibu'nun doğduğu sıralarda ailesinin mensup olduğu aristokrat sınıf, ikinci dereceye gerilemişti. Babası genellikle başkentte bazı mütevazı görevlerde çalışmış, iki kez de taşrada valilik yapmıştı.

Taşra valilileri *Genji Monogatari*'de genellikle küçümsenmektedir. Ne var ki, aristokratlar arasındaki hiçbir sınıf onların mensup olduğu soylu sınıf kadar edebi-

yata katkıda bulunmamıştır. Onların yaşadığı dönem gerçekten saray hayatının en güzel olduğu zamanlardı ve Japon nesrinin en büyük başyapıtı olan *Genji* de zaten bu dönemde kaleme alındı. Orta Heian Dönemi edebiyatının niçin ağırlıklı olarak kadınların kalem oynattığı bir dönem olduğu sorusu bugün bile araştırmacıların zihnini meşgul etmekte. Bunun sebebi büyük bir ihtimalle Japonya'nın, diğer doğu ülkelerine kıyasla harem entrikalarından nispeten daha uzakta olması ve boş vakte sahip yetenekli kadınların enerjilerini kullanabilecek yeni alanlar keşfetmesidir. Bu durumun başka bir sebebi de kadınların erkeklere kıyasla daha az geleneksel olmalarından kaynaklanabilir.

Murasaki Shikibu 998 ya da 999 yılında uzak bir akrabasıyla evlendi. Zamanın âdetlerine göre geç evlilik yaptığı söylense de gerdeğe girdiğinde yirmi yaşını doldurmuş bulunuyordu. Kitabımızın yayımlandığı 1976 yılı, Murasaki Shikibu'nun bininci doğum yıldönümüne rastlamaktadır. Günümüze kadar gelen yazılarından yazarın çocukluğu hakkında pek fazla bilgi vermediğini öğreniyoruz. *Murasaki Shikibu Güncesi* adlı kitapta yazılanlar 1008 yılından 1010 yılının başlarına kadar sarayda geçen olayları anlatır. Günceden anladığımız kadarıyla babası, onun öğrenme yeteneğini fark edip erkek olarak dünyaya gelmediği için üzülürmüş. Babası, 996 yılında başkent Kyoto'nun kuzeyindeki Japon Denizi sahillerinde yer alan Echizen şehrine vali olarak tayin edilmiştir. Muhtemelen babasıyla beraber oraya gitmiş, evliliğinden kısa bir süre önce de başkent Kyoto'ya dönmüştür. Tek evladı olan kız çocuğunu 999 yılında dünyaya getiren yazar iki yıl sonra, 1001 yılında eşini kaybedince genç yaşında dul kalmıştır.

Bu üzücü olaydan birkaç yıl sonra Shikibu saraya girerek İmparatoriçe Akiko'nun veya Shōshi'nin maiyetinde nedime olarak çalışmaya başlamıştır. *Murasaki Shikibu Güncesi*'nin ana konuları imparatoriçenin doğurduğu iki erkek çocuk ve o devrin önemli siyasi olayları etrafında döner. Akiko, Michinaga'nın kızıydı ve Michinaga, imparator çocuğu olarak doğan torunları sayesinde imparatortorluk ailesi üzerinde sarsılmaz bir güce sahip olmuştur. Prens olan her iki torunu da sırayla imparatorluk tahtına oturmuşlardır. Murasaki "günce"sinde, Japon ay takviminin 12. ayının 29. gününde saraya girdiğini söyler. Bu tarih Batı takvimindeki bir sonraki yılın ilk aylarına tekabül eder. Ne yazık ki tam olarak hangi yıl olduğunu belirtmemiştir. Eldeki ipuçlarını takip ettiğimizde Shikibu'nun saraya giriş zamanının 1005 ve 1006 yıllarına tarihlendiğini görüyoruz.

Kocasını kaybeden Akiko 1011 yılında dul kalmıştır. İmparatoriçenin dul kalışının ardından Murasaki Shikibu'nun iki yıl daha onun hizmetinde kaldığına dair elimizde belgeler var, fakat yazarın tam olarak ne zaman emekliye ayrıldığı ve ne zaman vefat ettiği konusunda hiçbir bilgimiz yok. Kyoto'nun kuzeyindeki özel bir nokta, yazarın mezarı olarak bilinmekte ve hâlâ bugün bile ziyaret edilmektedir. Buranın gerçekten onun mezarı olma olasılığı bile şaşırtıcıdır. Bazı edebiyat

tarihçileri yazarın isminin devlet kayıtlarında bulunmadığını öne sürerek, onun ölüm tarihinin Akiko'nun kocası İmparator İchijō'nun ölümünden çok daha geç bir tarihe rastladığını ispatlamaya çalışmışlardır. Bazıları ise, her ne kadar öznel bir yorum olsa da *Genji*'nin son bölümlerinin dil, konu ve içeriğine bakarak, bunun ancak yaşını başını almış hüzünlü bir yazar tarafından kaleme alınabileceğini savunmuşlardır. Murasaki Shikibu'nun 1015 yılında hayata gözlerini yumduğunu varsayacak olursak muhtemelen kırk yıl kadar yaşamıştır.

Murasaki Shikibu Güncesi yazarın muhteşem eserini Akiko'nun hizmetine girmeden önce yazmaya başladığını göstermektedir. Yazar eserine dul kalışının hemen ardından başlamış olabilir. O sıralarda sarayda siyaset, iktisat ve özellikle de edebiyat üzerine fikir beyan edebilen pek çok iyi eğitilmiş kadın vardı. Muhtemelen bu kadınlar Shikibu'nun kitabını görüp okumuş ve bundan etkilenerek yazarın saraya çağırılmasına vesile olmuşlardır.

Eserin, yazarın yaşadığı dönemde tamamen bitip bitmediği konusunda elimizde kesin bir kanıt yok. *Genji Monogatari*'nin elimizdeki kopyalarının eserin tamamı olup olmadığından da emin değiliz. Son bölüm bazı açılardan, özellikle başlığıyla diğer bölümlere göre daha farklıdır. Diğer bütün başlıklar bölümde geçen olaylardan yola çıkılarak konulmasına rağmen "Yüzen Düşler Köprüsü" adlı başlık daha soyuttur. Bugünkü başlıkların hangi tarihlerde koyulduğunu bilmiyoruz, fakat Shikibu'nun son bölüme "Yüzen Düşler Köprüsü" başlığını koymasının sebebi büyük bir ihtimalle eserin bittiğini ilan etmek içindir. Ne kadar ilginçtir ki bu bitiş aynı zamanda yeni bir başlangıç ve beklentiyi müjdeler niteliktedir. Hakkında yapılan yorumlar ne olursa olsun, bütün bu düşünceler eserin içeriğini değiştirmez. Murasaki Shikibu, eserini yazarken bir Aristocu gibi hareket etmemiş, kâğıdını ve yazı fırçasını eline aldığında, üreteceği romanın giriş-gelişme, düğüm-sonuç olarak taslağını çıkarmamıştı. *Genji* tereddütlerle, duraksamalarla, yanlış yönelimlerle ve tekrarlarla doludur. "Yüzen Düşler Köprüsü" bölümünü sonuna kadar okuyanlar şayet fırsatları olup da yazara "Hepsi bu kadar mı?" diye sormuş olsalardı, yazar onlara "Yarın ola hayrola, hele bir yarına çıkalım öyle karar veririz!" diye cevap verirdi. Fakat Murasaki bu tarihten sonra hayat döngüsünü tamamladığı için o "yarınları" hiçbir zaman görememiştir.

Genji'de geçen olaylar aşağı yukarı bir yüzyılın dörtte üçünü kapsar. Eserin ilk 41 bölümü, "Genji" ya da "Işık Saçan Genji" olarak bilinen asilzadenin hayatını ve aşklarını anlatır. Genji ya da Minamoto adlı isimlerin ikisi de aynı anlama gelmekte olup genellikle halk arasında kullanılmaktadır. Genji'ye bu ismi babası vermiştir. Genji romanın ilk bölümünde dünyaya gelir ve Doğu takvimine göre hesaplandığında son bölümde 52 yaşındadır. Ölümünden sonraki dönemi anlatan üç bölüm büyük bir ihtimalle romana sonradan eklenmiştir. Son on bölümün kahramanı olarak sahneye çıkan Kaoru her ne kadar Genji'nin oğlu olarak görünse de as-

lında bu çocuk Genji'nin en yakın arkadaşının torunudur. Kitapta en son Genji'den bahsedildiğinde 5 yaşında olan Kaoru romanın son bölümünde 28 yaşına gelmiş yetişkin bir erkektir. Japon araştırmacılar uzun zamandır Murasaki Shikibu'nun bu romanı yazarken konuya tarihsel bir içerik vermek istediğini ve zaman olarak da kendi yaşadığı çağdan bir önceki yüzyılı seçerek kurguladığı olayları 75 yıllık bir zaman dilimine yerleştirmiş olduğunu savunmuşlardır. Şayet tarihsel kurgu kronolojik olarak ayrıntılı ve tutarlı olsaydı bu kurguyu belli bir sıra takip ederek 10. yüzyılın ortalarından kendi zamanına kadar taşırdı. Ama durum böyle olmamıştır. Roman hakkında söyleyebileceğimiz tek şey anlatılarda eskiye karşı bir özlem duyulduğu ve romanın geçmişi, bir antikacı sevgisiyle savunduğudur. Kısacası roman güzel günlerin "mazide' kaldığını anlatan bir destandır.

Murasaki Shikibu; Çin tarihini, Çin ve Japon lirik şiirini çok iyi bildiğinden dolayı başvurabileceği kaynak açısından hiç de şanssız sayılmazdı. Shikibu romanına başladığında önündeki düzyazı örnekleri hemen hemen yok denecek kadar azdı. Japonlar 10. yüzyıla kadar pek fazla yol kat etmiş sayılmazlardı ve Shikibu kendi dönemine kıyasla biraz daha ilerideydi. Ayrıca Çin'de de düzyazı roman pek beğenilen bir edebiyat türü değildi ve bu konuda çok acemiydiler. Shikibu bu edebi türe iyi bir başlangıç yaptı. Fakat işin başında olduğundan dolayı roman henüz edebi tür olarak yerine oturmamıştı. Romanda her ne kadar gönül maceralarıyla ilgili olmayan bölümler bulunsa da yine bir o kadar aşkla alakalı bölüm vardı. Aslında yapıtının en büyük erdemi gerçek durumlarda gerçek insanları alıp sahneye çıkarmasıydı. 10. yüzyılın başlarında romancıların sağlam karakterler yaratma alışkanlıkları yok denecek kadar azdı. Kurguda yer alan kişiler genellikle derinlikten yoksun masal kahramanlarından öteye geçemiyordu. Saray entrikaları üzerine roman yazdıklarında ise canlandırılmak istenen tipler hareketsiz ve derinliği olmayan iki boyutlu karakterlerdi. 10. yüzyılın güncelerinin Murasaki Shikibu için bir ilham kaynağı olduğunu düşünebiliriz. Kurgulanmış bir olayın roman haline gelebilmesi için gerçek olaydan daha gerçekçi bir şekilde ele alınmasına ve muhteşem bir hayal gücüne ihtiyaç vardı; Murasaki Shikibu da bu yeteneğe sahip çok ender yazarlardandı. Her ne kadar 10. yüzyılda yazılmış olan aşk hikâyelerinin çoğu kaybolmuş olsa da önemli olanları günümüze kadar varlığını sürdürmeyi başarmıştır.

Hayal gücünün kapsamı genişlediği zaman bu genişleme ve olaydan olaya sıçrama sürecinde romanın karakterlerini de öncekinden daha cüretkâr ve atak olarak değiştirmek gerekir. *Genji'nin Hikâyesi* bu açıdan Genji'nin ölümüyle birlikte hayli belirgin iki kısma ayrılmıştır. Fakat ilk kısmı, Genji'nin 40 yaşından önceki ve sonraki dönemi olarak da ikiye ayırmak mümkün. Bu durumda şayet kitabı üç bölümden oluşuyor gibi düşünecek olursak, 1. Bölüm'ün içinde zaman olarak 10. yüzyılın hâkim olduğunu görürüz. Roman kahramanı burada halkın ideal olarak düşündüğü bir prenstir. Başına gelen bir sürü kötü olaya rağmen hayatının ilk

döneminde işinde ve mesleğinde başarılı bir insan tablosu çizer. Murasaki Shikibu'nun bu romanı yazarken başkahramanı aklında tarihi bir kişilik olarak kurgulayıp kurgulamadığı edebiyat çevrelerince uzun zamandır tartışılan bir konudur. Eğer başkahraman tarihi bir kişilikse Genji'nin gençlik yıllarına ilişkin betimlemelerdeki zayıflıklara bir açıklama getirmek mümkün olur gibi görünmektedir. Çünkü Murasaki Shikibu, model aldığı kişinin romanın ilk okuyucuları olan 10. yüzyıl saraylıları tarafından gayet yakından tanındığını bilmektedir.

Romanın geride kalan üçte ikisinde, sanki yola çıkılıyormuş gibi bir hazırlık, bir derleyip toplama söz konusudur. Genji'nin ortalıktan kaybolmasından önceki sekiz bölüm ise daha değişiktir. Burada belki de kendi hayatında romantik aşkı dolu dolu yaşayan yazar Shikibu'nun da gençliğini artık yavaş yavaş geride bıraktığını anlamaktayız. Yazar bu bölümlerde sanki okuyucuya, asıl gerçek olan şey çekilen hüzün ve başa gelen kötü olaylardır demek ister gibidir. Bu bölümde Genji'nin alın yazısı üzerinde kara bulutlar dolaşmaktadır. Artık muhteşem, şaşaalı olaylar geride kalmıştır. Birinci bölüme kıyasla her şey daha içten, samimi ve dokunaklı hale gelir. Betimlemeler daha incelikli ve daha inandırıcıdır.

Bir gün gelir Genji aniden ölür. Son yılları hakkında hiçbir şey bilmiyoruz. *Genji*'nin kronolojisi gayet açık olmasına rağmen kaç yaşına kadar yaşadığı hakkında da fikrimiz yok. Murasaki Shikibu yine de burada takılıp kalmamış, romanı devam ettirmiştir. Üç geçiş bölümünden sonra Uji bölümleri gelir. Burada kötümserlik bir hayli artar ve romandaki olaylar başkentten Uji'nin köyüne taşınır. Karakterlerin sayısı ve olaylar azalır ve herkesin de itiraf ettiği gibi son derece başarılı bir şekilde dünya edebiyat tarihinde ilk kez bir anti-kahramanın doğumuna şahit oluruz.

Sağduyulu hiçbir eleştirmen ya da araştırmacı Murasaki Shikibu'nun ilk yazma nüshalarının sonraki iki yüzyıl içinde bir değişikliğe uğramadığını söyleyemez. Ayrıca pek çok araştırmacı Uji'li bölümlerin başkaları tarafından kaleme alındığı kanısındadır. Japon edebiyat geleneği bu bölümlerin yazarını Murasaki Shikibu'nun kızı olan Daini no Sammi olarak görmektedir. Ancak bu fikre karşı olan araştırmacıların görüşleri daha ikna edicidir. Her ne kadar bir dâhinin tek başına zayıf bir temel üzerine pek fazla bir şey inşa edemeyeceği aşikâr olsa da hazırlığı olmayan bir diğer dâhinin de böyle bir romanı yüksek bir seviyeye taşıyabileceğini düşünmek pek olanaklı değildir. *Genji*'yi kim yazmış olursa olsun, tarihsel gerçekler bize onun bir halefinin olmadığını gösteriyor. Bu da romanın kısmen de olsa birden fazla dâhi elinden çıktığı teorisini çürütmektedir. Daha sonra yazılan aşk romanlarına baktığımızda ise, içlerinin boş olduğunu görürüz.

Özetleyecek olursak, eserde daha sonra eklemeler ve değişiklikler yapılmış olması muhtemeldir, fakat bunlardan hiçbiri yazarın ömrünü vererek bu eseri baştan sona kaleme aldığı ve bunu yapacak kadar da uzun yaşadığı gerçeğini de-

ğiştiremez. Yazar eserinde bahsettiği kara bulutları bizzat kendi hayatından ve deneyimlerinden çıkarmış olup bütün bunları eserinin sayfalarına sonuna dek bir nakış gibi işlemiştir. Shikibu'nun Genji'nin hayatında mutsuzluğun başladığı döneme kadar yaşadığını düşünecek olursak yazarın 1030'larda öldüğü şeklinde bir tahminde bulunabiliriz. Kitabı tamamlanmamış gibi görünebilir; fakat 11. yüzyılın başında yaşayan yazar için "tamamlanmamış" sözcüğü, muhtemelen pek bir şey ifade etmiyordu.

Bu çeviri esas olarak İwanami Shoten Yayınevi tarafından yayımlanan Japon klasiklerinin bir örnek basımı olan *Nihon Koten Bungaku Taikai* dizisindeki metni temel almıştır. Profesör Yamagishi Tokuhei editör olarak, Aobyōshi, yani Mavi Kitap denilen metin dizisindeki Muromachi Dönemi'nden kalma, 12. yüzyılın sonları ile 13. yüzyılın başlarında yaşamış büyük Japon şairi ve âlimi Fujiwara Teika'nın çalışmalarından elde edilmiş olan bir yazma nüshayı kullandı. Bu metinlerin dışında düzenli olarak *Genji Monogatari*'nin çağdaş Japoncaya çevrilmiş iki tam çevirisine de başvurulmuştur. Bunlardan birincisi Profesör Tamagani Tekuya'nın çevirisi olan *Genji Monogatari Hyōshaku* (Genji'nin Hikâyesi-Açıklamalı) adlı kitaptır. İkincisi ise Shōgakkan Yayınları'ndan çıkan ve bu çeviri hazırlanırken sadece üçte ikisi tamamlanmış bulunan Profesör Abe Akio, Akiyama Ken ve İmai Genei tarafından hazırlanan kaynak metindir. Bu kitapların her ikisi de Aobiyōshi yazmalarını esas almıştır. Aynı eserin, şair Yosana Akiko, romancı Tanizaki Jun'ichirō ve Enji Fumiko tarafından yapılan çağdaş çevirilerinden de zaman zaman faydalanılmıştır.

Japonlar bir Japon klasiğinin modern Japon diline aktarımı ya da başka bir yabancı dile aktarımı için farklı farklı kelimeler kullanıyorlar. Öykünün yazılmış olduğu Batı Japonya şivesinin bazı açılardan, şaşırtıcı bir şekilde günümüze kadar kimliğini muhafaza ettiğini gözlemledik. Bazı roman karakterlerinin bin yıl önceki konuşmalarını Kyoto ya da Osaka'nın sokaklarında bugün bile hâlâ duymak mümkün. Fakat fiiller ve sıfatlar gibi çekimli sözcük türleri büyük ölçüde basitleştirilmiştir. Bir zamanlar çekim yoluyla belirtilmiş olan özne ve nesneler, bugünkü çevirilerde artık açıkça öznenin ya da nesnenin adı verilerek belirtilmektedir. Bu da uygulamada Heian Dönemi Japoncasını hem Batılılar hem de çağdaş Japonlar için anlaşılması güç ve muğlâk bir hale getirmektedir. Önemli gerçeklerin saygı dili ile verildiği durumlara özellikle dikkat etmek gerekir. Konuya aşina olmayan çevirmenler için en zor konulardan biri de budur. Şayet Murasaki Shikibu sağ olsaydı ve eserin çağdaş Japoncaya ve yabancı dillere çevirisini görseydi gereksiz bir şekilde özne ve nesnelerin yazı diline girdiğini görerek metni sevimsiz ve zarafetten uzak bulur, üzülürdü. Eylemi gerçekleştiren kişi ve nesneyi adlandırmak Heian Japoncasında da fiillerin ve sıfatların çekim yoluyla bilgiyi dolaylı bir şekilde hatta üstü kapalı olarak aktarması daha iyi bir biçim olarak düşünülüyordu.

Alfred A. Knoph, Inc.'den Bay Harold Strauss ile görüştükten sonra eserdeki dipnotların olanaklar el verdikçe en alt seviyede tutulması üzerinde mutabakata varılmıştı. Çeviri sürecinde dipnotları budarken bazen metinlerin haddinden fazla bulanık ve çok yorumlu olduğunu fark ettiğimiz durumlarla karşılaştık. Böyle durumlarda her rütbeyi, her makamı, her rengi, her şiirsel mecazı, şiirlerdeki her kelime oyununu açıklama yoluna gittik. Fakat sonunda elimizdeki dipnotların ana metinden daha uzun olduğunun farkına vardık.

Çeviri sürecinde budanmadan kalan dipnotları kısaca ele almak istiyoruz.

Romanın çevirisi sırasında karşılaştığımız en büyük sorunlardan biri, Batı dillerinden yapılan roman çevirilerinde hiçbir zaman görülmeyen roman karakterlerinin isimlerinin İngilizceye aktarımı oldu. Kaynak metinde, Genji'nin uşağı Koremitsu gibi sınıfsal olarak daha aşağılarda bulunan roman karakterlerinin ismi yer alır. Önemli karakterler ise genelde kitapta kendi asıl isimleriyle anılmaz. Bunlar genellikle mevki, makam, rütbeleriyle ya da romanda işlenen herhangi bir olaydan dolayı veya başka bir nedenle aldıkları takma adlarla gösterilirler. Bazen de kahraman ile ona verilen takma ad arasındaki ilişki bulanıktır. Genji'nin hanımlarından ilki olan Aoi adını kalp şeklinde yaprakları olan bir bitkiden aldığı için biz ona ait olan 9. Bölümü "Heartvine" (Yabani Zencefil Yaprağı) olarak İngilizceye çevirdik. Kadının öldüğü bu bölümün ismi esasen bir şiirden yapılan alıntıdır. Fakat bu şiiri yazan kadının kendisi değildir. Bazı takma adlar romanın yazıldığı tarihten bugüne kadar geçen zaman içinde iyice kalıplaştığı için değişmez bir hale gelmiştir. Artık günümüzün Japon okurları Genji'nin ilk karısından bahsederken rahatça bu takma adı kullanabilmektedir. Roman karakterlerinden kaynak metinde olduğu gibi durmadan değişen takma ad, unvan ve lakaplarla bahsetmiş olsaydık büyük bir karışıklık yaratır ve romanı okunmaz hale getirirdik. Fakat bu durumun romanın 10. yüzyıldaki okuyucuları için hiçbir sorun teşkil etmediğini söylememize bile gerek yok. Batı geleneğinde ise, kurgusal karakterlerin değişmeyen, sağlam isimleri olması gerekir.

Bu sorunu çözmenin en iyi yolu takma isim ve unvanları aynen kabul etmek gibi görünüyordu, biz de öyle yaptık. Geleneksel takma adın romanın ilerleyen bölümlerinde bir eylemi gerektirdiği ya da bir olaya atıfta bulunduğu durumlarda bu yöntemin ne yazık ki iyi sonuçlar vermediğini keşfettik. Örneğin Genji'nin en yakın arkadaşının oğlu olan Kashiwagi'nin adı "meşe ağacı" anlamına gelir ve bu isim aynı kahramanın öldüğü bölümdeki bir şiire gönderme yapmaktadır. Bu nedenle çeviride daha sonra gerçekleşecek olan olaylara gönderme yapan geleneksel ifadeler kullanıldığında çok dikkatli olunmalıdır.

Romanda, Heian Dönemi'nin başkenti olan Kyoto'nun doğu-batı eksenindeki caddeler kuzeyden güneye doğru İchijō (Birinci Cadde) ile başlıyor ve şehrin sınırında yer alan Kujō, (Dokuzuncu Cadde) ile bitiyor. Romanda en çok adı geçen

Nijō, Sanjō, Gojō ve Rokujō (İkinci, Üçüncü, Beşinci ve Altıncı Cadde) olarak sıralanıyordu. İlk yirmi bölümünde Genji'nin evi, saray duvarının güney cephesi boyunca uzanan Nijō'da idi. Yirmi birinci bölümde Genji buradan Rokujō'ya (Altıncı Cadde) taşınmıştır.

Şiirlerde çok sık rastlanan kelime oyunlarından çok az bir kısmı açıklanmıştır. Bunlar genellikle açıklama yapılmadığı takdirde anlamsızlaşan ya da saçma bir hal alan şiirler için ve "Yabani Zencefil Yaprağı" (Genji'nin ilk karısının ismini alan bölüm) ve "Kanal Dubaları" adlı bölümlerin başlıklarında olduğu gibi kelime oyununa büyük önem verildiği durumlarda gerekli görülmüştür.

Yapıtta kaç tane kelime oyunu olduğunu kesin olarak söylemek güç, ama bu sayının yapıtta yer alan sekiz yüz şiirden daha fazla olduğu kanısındayız. Kelime oyunu, Heian Dönemi'nin başında ve ortalarında, Japon şiirinde yaygın olan tek söz sanatıydı. Her ne kadar yaygın olsa da yapıtta yer alan her şiirin coşkulu ya da olağanüstü nitelikte olduğunu söyleyemeyiz. Kelime oyunlarının geleneksel kelime dağarcığı Murasaki'nin yaşadığı dönemden aşağı yukarı yüz yıl kadar önce hazırlanmıştır, dolayısıyla bu söz sanatının mucidi Murasaki değildir. Kelime oyunlarının bazıları öyle yaygındır ki şiirdeki bir imge hemen başka bir imgeyi çağrıştırır. Örneğin çam ağacı genellikle karşılıksız aşkı, hasret çekmeyi ve beklemeyi akla getirir. Çünkü *matsu* sözcüğü isim olarak "çam", fiil olarak ise "beklemek" anlamına gelir. "Uzun yaz yağmurları" denince hem yazın çok yağmurlu geçen iki aylık muson mevsimi, hem de kasvetli, hüzünlü ve can sıkıntısıyla geçen zaman kastedilmektedir. Yağmurun veya karın yağışı yılların geçişini; sonbahar, bıkkınlık ve ihmalkârlığı; balıkçılık, rahibelik mesleğini; nehir, baraj, Osaka sınır kapısını; Omi ili ve Omi gölü buluşmayı temsil eder. Ayrıca zambak hem idraki hem de "desen" sözcüğünü; fare, ağaç kökünü veya çığlığı; derin kar, 29. Bölüm'de görüldüğü gibi imparatorluğun ilerlemesini; çiçek koparıp bitki yolmak, yılların geçişini, yılların yorgunluğunu; bitki veya çubuk kesmek ayrılığı; herhangi bir yazı parçası yolu; yaban kazları ise hayatın faniliğini ve beyhudeliğini betimlemektedir. Son on bölümdeki en yaygın kelime oyunları üzerine yapılan açıklama, yorum ve izahları okumak isteyenler Dr. Helen Craig McCullough'nın *Tales of Ise* adlı çevirisine ya da benim *The Gossammer Years* (*Kagerō Nikki*) adlı çevirime bakabilirler.

Kanımızca büyük klasiklerin yeni çevirileri kendilerini kanıtlama gibi bir kaygı içinde değildirler. Bazı büyük yazarlar vardır ki eserleri yine ünlü yazarlar tarafından tercüme edilince neredeyse çevirileri kaynak metnin yerini almıştır. Zor bir edebi eserin hiçbir zaman kusursuz bir çevirisi yapılamayacağı için bu eserlerin elimizde ne kadar çok çevirisi olursa o kadar iyidir. Arthur Waley'nin *Genji* çevirisi yıllardır okuyageldiğim, benim için çok önemli bir yapıttır. Ancak buna rağmen kendimi yeni bir çeviri yapmaya zorunlu hissettim ve bunun nedenlerini kısaca açıklamak istiyorum. Waley'nin çevirisini Japon edebiyatına giriş derslerinde de-

falarca –sayısını bilmiyorum– tekrar tekrar okuduğum için öyle çok etkilenmiştim ki yeni bir çeviri yapmaya karar verdiğimde kendimi kutsal bir metne saygısızlık ediyormuşum gibi hissettim.

Şunu da kabul etmeliyiz ki, Waley'nin çevirisi son derece serbest ve keyif verici bir çeviridir; istediği zaman hiç çekinmeden ana metni kesip budamıştır. Ayrıca 38. Bölüm'ü tamamen atlamıştır. Buna ek olarak, bölüm başlıklarından en az ikisinin, örneğin 30. ve 41. Bölüm başlıklarının hiçbir anlamı yoktur; çünkü bu başlıkların anlamını izah eden önceki bölümlerde yer alan bazı paragraflar hiç çevrilmemiştir. Kısacası Waley, kitabı bir düzene sokabilmek için içeriği kesmeyi tercih etmiştir. Bazı bölümlerde yaptığı kısaltmaların iyi sonuç verdiğini söyleyebiliriz. Yapıttaki törenler, elbiseler, yiyecek-içecekler betimlenirken çevirmenin sabırsız davrandığı her halinden belli olmaktadır; keşke aynı sabırsızlığı Murasaki Shikibu da göstermiş olsaydı. Yaptığı kısaltmalar genellikle keyfidir. Örneğin en güzel, en düşündürücü kısımlardan birisi olan 38. Bölüm'ü tamamen atlayarak hiç de parlak bir edebi çalışma olmayan 44. Bölüm'ü çevirmeyi yeğlemiştir. Bunun nedenini bilemiyoruz.

Çevirideki belki de daha ilginç hatta anlaşılması daha zor olan başka bir konu da genişletmelerdir. Waley bazen bir karakterin psikolojik özelliklerini değiştirerek bazen de olayın akışına farklı bir hava vererek çeviriyi oya gibi işlemiştir. Belki bu şekilde bazen metni "iyileştirir", ama genişletme ve allayıp pullama işleminin sonu bir türlü gelmez ve insan gerçekten de Murasaki Shikibu'ya sürekli olarak müdahale edilmesi gerektiğine pek ikna olmaz. Öte yandan yeni çevirideki anlatı süreci yazarın dolaylı ve imalı ifadelerine yer vermiştir. Bu yüzden yeni çeviri, metin üzerinde açıklamalara yer verse de metnin bütününü hiçbir zaman ihmal etmemiştir. Bütün bunlara rağmen bu eksiksiz yeni çeviri Waley'nin gözü pek bir şekilde kısaltılmış çevirisinden daha kısadır. Waley'nin çevirisi, yaptığı süslemelerle okuyucu üzerinde çok çarpıcı bir etki bıraksa da –bu okuyuculardan biri benim– çevirinin ritmi, ana metinden çok farklı bir hale gelmiştir; çünkü kaynak metin süse pek fazla yer vermeyen az sözle çok şey ifade eden özgün bir metin türüdür. Çevirmenin görevlerinden biri de mümkün olduğunca kaynak metni ve onun ritmini taklit etmek olmalıdır. Ancak bu şekildeki bir hedefler dizisiyle Waley'den farklı ve daha bütünsel bir çeviri yapmak mümkün olacaktır. Yeni çeviri ile eski çeviri arasındaki farkın takdirini okuyuculara bırakıyoruz.

Bayan Odagiri Hiroko, çevirinin ilk taslağının büyük bir bölümünü özgün metinle karşılaştırarak ve hatalarımızı, eksiklerimizi belirleyerek okudu. Profesör İkeda Tadashi aynı işlemi Bayan Odagiri tarafından incelenmeyen son altı bölüm için yaptı. Ayrıca Bayan Odagiri ve Profesör İkeda her ikisi de ilk taslağın bütününü gözden geçirmişlerdir. Onlara gerçekten minnettarım. Eğer biten çeviride herhangi bir hata ya da eksik varsa, muhtemelen sonraki taslaklarda oluşmuştur.

Charles Hamilton ve Eric Johnson çevirinin tamamını okudular ve yorumlarda bulundular. Çevirinin son halini daktiloya çeken Bayan Choo-won Suh, düzeltme danışmanı olarak çok değerli bir hizmette bulunmuştur. Çevirinin bazı bölümleri Robert Brower, Don Brown, George Kerr ve William Sibley tarafından okunmuştur. Burada adı geçen kişilerin tümüne şükranlarımı sunmak isterim. Ayrıca Japon Çalışmaları Merkezi'ne ve Michigan Üniversitesi Horaca H. Packham Lisansüstü Eğitim Merkezi'ne yaptıkları maddi ve manevi katkılardan dolayı minnettarım.

Edward G. Seidensticker
Ocak 1976

GENJİ'NİN HİKÂYESİ'NİN İNGİLİZCE İLK ÇEVİRİSİ HAKKINDA DÜNYA BASININDA ÇIKAN YAZILAR

ESERİN İLK CİLDİ HAKKINDA VIRGINIA WOOLF'UN TANITIM YAZISI

Arthur Waley'nin (1889-1966) *Genji Monogatari* çevirisi, 1925-1933 yılları arasında altı cilt halinde yayımlandı. Her ne kadar daha önce kısmi bir çevirisi yayımlanmış olsa da Waley'nin bu çalışması Murasaki Shikibu'nun metninin ilk İngilizce çevirisi olarak kabul edilir. *Genji'nin Hikâyesi*, Waley'nin çevirisi sayesinde Japonya içinde ve dışında, Batı ölçeğinde bir şaheser olarak tanınmaya başladı. Japon yazarlardan Tanizaki Jun'ichirō'nun bu eserle tanışmasına ve Arjantinli yazar Jorge Luis Borges'in 1938'de yayımladığı incelemesinde bu eseri "psikolojik bir roman" olarak göstermesine vesile olan da Arthur Waley'nin İngilizce çevirisiydi.

O dönemde kendini kanıtlamış bir edebiyat eleştirmeni ve yıldızı yükselen bir romancı olan Woolf, İngiliz *Vogue* dergisinden Waley'nin çevirisinin ilk cildini incelemek için bir sipariş almıştı. Yazar olarak kariyerinin başından itibaren Woolf'un ana gelir kaynağı, öncelikle çağdaş eserlerin haberleştirildiği edebiyat gazeteciliğiydi. *Times Literary* ve diğer büyük edebi dergiler için düzenli olarak eleştiri yazıları kaleme aldı.

Woolf yazısında, Murasaki'nin sanatçılığından esinlenerek, *Genji*'nin dünyasını güzellik, huzur, kendiliğindenlik ve mükemmellik âlemi olarak tanımlar ve buna karşılık, çağdaş Batı dünyası, ona kaba ve sefil görünür ve *Genji'nin Hikâyesi*'nin ona, yaratmaya çalıştığı ideal bir sanat türü için ilham verdiğini öne sürer.

Oğuz Baykara

MURASAKİ'NİN ESERİ OLAN BÜYÜK JAPON ROMANI[1]

VIRGINIA WOOLF, 1925

Okurlarımıza, Aelfric'in *Vaazlar* kitabını yaklaşık 991 yılında yazdığını, Eski ve Yeni Ahit üzerine incelemelerini ise biraz daha geç tarihlerde kaleme aldığını ve her iki eserin de Danimarkalı Swegen'i İngiltere tahtına oturtan o derin, belirsiz sarsıntıdan önce geldiğini bilmem hatırlatmamıza gerek var mı?

Bazen insanlarla, bazen domuzlarla, bazen de çalılıklar ve bataklıklarla sürekli olarak savaşan, ayakları üşüyen atalarımız kaleme sarıldı, yazdı, tercüme etti, kayıt tuttu ya da kaba ve kısık sesle ilkel şarkılar patlattı.

İşte yazdır gelen şu!
Öttür be guguk kuşu![2]

Böyleydi aniden şiir şeklinde çıkan feryatları...

Bu sırada, aynı anda, dünyanın öbür ucunda Leydi Murasaki bahçesine bakıyordu ve "yaprakların arasında, kendi düşüncelerine gülümseyen insanların dudakları gibi yarı açılmış beyaz çiçekler" olduğunu fark ediyordu.

İngiltere'de Ælfricler ve Ælfredler kurbağa gibi sesler çıkarıp öksürüp tıksırırken, hakkında hiçbir şey bilmediğimiz bu saraylı kadın –zira Bay Waley, romanının altı cildi önümüzde oluncaya kadar bilgileri bizden ustaca saklıyor– önünde resimlerle, kulağında şiirle, bahçesinde çiçekler ve ağaçta bülbüllerle bütün gün konuşup, bütün gece dans edebileceği bir zaman diliminde, aşağı yukarı milattan sonra 1000 yıllarında, Prens Genji'nin yaşamını ve maceralarını anlatmaya koyulmuştu.

Leydi Murasaki'nin bir tarihçi olduğu izlenimini hemen düzeltmeliyiz. Kitabı yüksek sesle okunduğuna göre, etrafında bir dinleyici kitlesi olduğunu hayal edebiliriz; ancak dinleyicilerin zeki, ince düşünceli, zarif erkek ve kadınlar olduğunu düşünebiliriz. Onlar ne güç gösterilerine ihtiyaç duyan ne de felaketlere şaşıran insanlardı. Aksine, insan doğasını incelemeye dalmışlardı. Onlar inkâr edilen şeyleri

1. Virginia Woolf, "*The Tale of Genji*: The First Volume of Mr. Arthur Waley's Translation of a Great Japanese Novel by the Lady Murasaki," *Vogue* (Londra), Temmuz 1925, *The Essays of Virginia Woolf* içinde, cilt 4, 1925-1928, ed. Andrew McNeillie (Londra: Hogarth Press, 1994), s. 264-69.

2. Sumer is icumen in,
Lhude sing cuccu

nasıl tutkulu bir şekilde arzuladıklarını, samimi yaşam özlemlerinin nasıl sürekli engellendiğini, acayip ve hayal mahsulü şeylerin onları nasıl basit ve sıradanın ötesinde heyecanlandırdığını, kar yağışının ne kadar güzel olduğunu ve onu izlerken sevincini paylaşacak birine duyduğu özlemin nasıl daha da arttığını gözlemliyorlardı.

Leydi Murasaki, gerçekten de, bir sanatçı için ve özellikle kendi cinsinden bir sanatçı için en uygun bir dönemde yaşamıştı. Hayatın ritmi savaşla kesişmiyordu; erkeklerin ilgi alanları siyaset etrafında dönmüyordu. Bu iki zorbanın şiddetli baskısından kurtulmuş olan yaşam, artık insan davranışlarının inceliklerine yöneliyordu. Acaba erkekler ne söylemişlerdi? Kadınlar ise acaba tam olarak neyi söylememişlerdi? Sessizliğin yüzeyini gümüş dokunuşlarla kıran şiirlerde, dansta, resimde ve insanların kendini tamamen güvende hissettikleri zaman gelen vahşi doğa sevgisinde hayat kendini ifade ediyordu.

Murasaki ancak böyle bir çağda, insan doğasının çelişkilerine ve tuhaflıklarına, otlar ve rüzgârların arasında çürüyen eski evlere, vahşi manzaralara, suların şırıltısına, döven tokmaklara, yaban kazlarının çığlıklarına ve prenseslerin kırmızı burunlarına, gerçek güzelliğe ve güzelliği daha da güzel kılan uyumsuzluğa olan tutkusuyla, abartılı nefretini, mizah anlayışını, sağduyusunu kısacası, tüm gücünü kolayca devreye sokabiliyordu. (Bay Waley'nin açıklamasını beklememiz gereken şey Japonya'da bu anların nasıl yaşandığı ve nasıl yok edildiğidir.) Bu, bir yazarın sıradan şeyleri güzelce yazmasının ve halka açıkça "Sıradan şeyler harikuladedir. Kendinizi abartıyla, nutukla, şaşırtıcı ve geçici olarak etkileyen şeylerle kandırmayın; yoksa dünyanın en büyük zevklerinden mahrum kalırsınız" demesinin doğal olduğu anlardan biriydi. Çünkü Murasaki'ye göre iki tür sanatçı vardı: Biri, gelip geçen günlerin havasına, hevesine uygun önemsiz şeyler yapmakla meşguldü, diğeri ise "Halkın kullandığı şeylere gerçekten hayat veren ve onları geleneğe göre kalıba sokan insandı." Şöyle diyordu: "Kudurmuş denizlerde yüzen bir deniz canavarını çizerek, insanları etkilemek ve şaşırtmak çok kolay." Sıradan bir oyuncakçı da bunu yapabilirdi ve insanlar onu öve öve göklere çıkartabilirdi. "Ama öylece duran sıradan tepeler ve nehirler, tüm gerçek güzellikleri ve uyumlu biçimleriyle her yerde görebileceğiniz evler var ya – böyle sahneleri sessizce ya da dünyanın en uzak köşesine saklanmış bir hendeğin ardında neler olduğunu çizmek, kahramanlık taslamayan bir tepede sık ağaçlığı göstermek ve tüm bunları kompozisyon, orantı ve ölçüye uygun bir şekilde yapmak... Böyle eserler, en büyük üstatların muhteşem becerisini gerektirirdi ve sıradan zanaatkârları ise binbir hataya sürüklerdi."

Onun cazibesinin bir kısmı bizim için şüphesiz rastlantıdır. "Her yerde görebileceğiniz evlerden" bahsettiğinde hemen turna kuşları ve kasımpatılarla süslenmiş, zarif, harikulade ve Surbiton[3] ile Albert Anıtı'ndan bin mil uzak olan bir

3. Güneybatı Londra'da bir semt.

şeyler hayal ederiz. Onun yer, çevre, muhit konusundaki üstünlüklerini takdir ve teslim ederiz; çünkü günümüzün İngiltere'sinde biz artık bunlardan mahrumuz. Ancak, ne kadar zarif olursa olsun, hiçbir yozlaşma belirtisi taşımayan bir sanatı taze, çocuksu, eskimiş bir uygarlığın abartısından veya durgunluğundan hiçbir iz taşımıyor diye baştan çıkararak güzelleştirip duygusallaştırırsak, ona büyük haksızlık etmiş oluruz.

Ne var ki bu yazarın cazibesinin kaynağı, turna kuşları ve kasımpatıların çok daha ötesindedir. Zira o, gerçek sanatçının "insanların kullandıkları şeylere gerçek güzelliğini ve geleneğin buyurduğu şekilleri vermeye çalışan" bir varlık olduğuna inanıyor. Zaten biz de soluduğu hava ve gördüğü çiçekler dâhil olmak üzere imparator ve hizmetçilerin davranışlarından onun böyle bir sanatçı olduğunu hissediyoruz. Bu nedenle, hiç tereddüt etmeden ve farkına varmadan, çaba sarf etmeden, ıstırap çekmeden, o büyüleyici çocuğun, yani "Mavi Deniz Dalgaları" dansını o kadar güzel oynayan prensin hikâyesini herkese anlatmaya devam etti. Tüm prensler ve soylu beyler hüngür hüngür ağladı; o, hep sahip olamayacağı kişileri sevdi; özgür yaşam tarzını mükemmel bir zarafetle dengeledi; çocuklarla çocuk olup oynadı ve kadın arkadaşlarının hatırladığı gibi, her zaman şarkının sonu gelmeden önce durmasını bildi.

Leydi Murasaki'nin, bir kadın olarak, başkahramanın aklından geçenleri aydınlatmak üzere diğer kadınların zihnini araç olarak kullanması çok doğaldı. Aoi, Asagao, Fujitsubo, Murasaki, Yugao, Suyetsumuhana, güzel, kırmızı burunlu, soğuk, tutkulu –birbiri ardına hepsi– ortada ilgi odağı olan neşeli genç adama, uçan, kovalayan, gülen, hüzünlenen ama her zaman yaşamın coşku ve neşesiyle dolu olan bu adama, berrak ışıklarını hınzırca yansıttılar.

Murasaki'nin fırçasından durup dinlenmeden, tükenmeyen bir esinle, hikâye üzerine hikâye aktı ak kâğıtlar üstüne. Şayet onda yaratıcılık yeteneği olmasaydı, *Genji'nin Hikâyesi*'nin daha altı cilt dolmadan biteceğinden korkabilirdik. Ama onda bu yetenek varken, böyle bir korkuya gerek yok. Şimdi yerimizi alıp Bay Waley'nin güzel teleskopuyla yeni yıldızın yükselişini tam bir güvenle izleyebiliriz; bu yeni yıldızın büyük, aydınlık ve dingin olacağına dair güvenle. Ama bu büyük yıldız Samanyolu'nun en büyük yıldızı değil. Hayır; Lady Murasaki kendini Tolstoy ve Cervantes ya da Batı dünyasının diğer büyük hikâye anlatıcıları ile emsal tutuğunu kanıtlamaya çalışmayacak; çünkü onların ataları savaşırken veya kulübelerde barınırken, Murasaki penceresinden, "kendi düşüncelerine gülümseyen insanların dudakları" gibi açan çiçekleri seyrediyordu. Doğu dünyasında dehşet ve korku gibi bayağılıkların kökü öyle bir kazınmıştı ki, artık orada kabalık ve bayağılık söz konusu değildi; ancak bununla birlikte insan ruhunun canlılığından, zenginliğinden, olgunluğundan da bir şeyler yitip gitmişti, bu yüzden altın gümüşe dönmüş, şaraba su karışmıştı.

Murasaki ile büyük Batılı yazarlar arasında yapılacak tüm karşılaştırmalar, onun mükemmelliğini ve gücünü ortaya çıkarmaktan başka bir şeye hizmet etmez. Ama onun yarattığı âlem güzel bir dünya; görgüsü, sezgisi ve eğlencesiyle mükemmel bir sanatçı, sessiz bir hanımefendi; yıllar boyunca onun ormanlarında dolaşacak, ayın doğuşunu ve karın yağışını izleyecek, yaban kazlarının çığlıklarını duyacak, kavalların, flütlerin çınlamasını işitecek, bivalarının ezgilerini dinleyeceğiz. Prens ise o esnada yaşamın tüm zevklerini deneyip tadarken o kadar zarif bir şekilde dans edecektir ki bunu gören insanlar duygulanıp ağlayacaktır. Ama o yine de kendine, zarafet ve nezaket sınırlarını aşmadan daha farklı, daha ince, daha esrarengiz maceralar aramaktan vazgeçmeyecektir.

ESERİN TANİZAKİ JUN'İCHİRŌ TARAFINDAN MODERN JAPONCAYA YAPILAN ÇEVİRİSİ

Tanizaki Jun'ichirō, yirminci yüzyıl Japon edebiyatının en büyük romancılarından biridir.[1] Edebiyat çalışmaları arasında modern Japoncaya farklı zamanlarda yaptığı *Genji* çevirileri de bulunmaktadır. Yazarın modern Japonca çeviriye başlarken Arthur Waley'nin İngilizce çevirisinden ilham aldığı doğrudur. Tanizaki'nin çevirisinin üç edisyonu bulunuyor. İlk *Genji Monogatari* çevirisi 26 cilt olarak 1939-1941 yılları arasında Japonya'nın Çin'le savaştığı dönemde yayımlandı. İkincisi 12 cilt olarak 1954 yılında, üçüncüsü olan *Jun'ichirō Shin-Shin'yaku Genji Monogatari* ise 10 cilt olarak 1965'te yazarın hayatının son yılında yayımlanmıştır. Her üç çeviri de Chūōkōronsha Yayınevi tarafından sipariş edilmiştir.

Tanizaki çeviri işini birkaç kişinin yardımıyla yürüttü. İlk iki çevirisi, Japon dili ve edebiyatı akademisyeni olan Yamada Yoshio tarafından titizlikle denetlendi; ikinci çevirisinin düzeltileri, edebiyatçı Tamagami Takuya tarafından yürütüldü ve üçüncü çevirisinin editörlüğünü ise Prof. Akiyama Ken üstlendi.[2]

Tanizaki, *Genji Monogatari* ve çeviri süreci hakkında birkaç deneme de kaleme almıştır. Bu konuda yazdığı en önemli yazı olan "*Genji Monogatari*'nin Modern Japonca Çevirisi Üzerine" adlı makalesinin Türkçesini aşağıda veriyoruz.

Oğuz Baykara

1. Tanizaki Jun'ichirō (1886-1965). 1965'te ölümünden sonra adına ihdas edilen Tanizaki Jun'ichirō Ödülü ile Japon edebiyatı şimdiye kadar, aralarında son zamanlarda dünya edebiyatında yıldızı yükselen Haruki Murakami ve Yoshimoto Banana gibi isimlerin de bulunduğu 59 yazar kazanmıştır.
2. Yamada Yoshio (1875-1958), Tamagami Takuya (19151996), Akiyama Ken (1924-2015).

GENJİ MONOGATARİ'NİN MODERN JAPONCA ÇEVİRİSİ ÜZERİNE

(Genji Monogatari no Gendaigoyaku ni Tsuite)[3]

TANIZAKI JUN'ICHIRŌ, 1938

Sanırım *Genji'nin Hikâyesi*'ni çevirmem için bana gelen teklif, Chūōkōronsha'nın genel yayın yönetmeni genç Shimanaka'ya aitti. Bir dergi yayıncısının önüme koyduğu bir planı hemen kabul edecek biri değilim. Ancak bu öneri başından itibaren beni son derece ilgilendirdi. Bir gözlemci, benim bu görev için uygun olup olmadığımı değerlendirebilir mi bilmiyorum; ama eğer klasik bir eseri çevirmeye kendi başıma karar verecek olsaydım, başka bir seçenek düşünmezdim; *Genji* en iyi tercihti. Elbette, kadim bir özgün metni modern Japoncaya dönüştürmenin hiç de kolay bir iş olmadığını biliyorum. Ancak bu uzun zamandır zorlu bir çalışma olarak kabul edildiğinden, bu konuda yazılmış yorumlar, özetler ve benzeri yardımcı malzemeler oldukça fazlaydı. Kamakura döneminden Muromachi ve Tokugawa dönemlerine kadar geniş bir akademik çalışma ve referans kaynağı üretilmişti; neredeyse her kelimenin, her ifadenin anlamı tek tek açıklanmıştı.

Meiji döneminden günümüze kadar, ayrıntılara yönelik dikkat artmış ve çeşitli modern Japonca açıklamalı baskılar ortaya çıkmıştı. Belki de *Man'yōshū* şiir seçkisinin dışında hiçbir eser, *Genji* kadar kapsamlı bir yorum birikimine sahip değildi. Eski ve yeni akademisyenlerin çalışmalarından yararlanarak metni anlamanın pek zor olmayacağını düşünüyordum. Bu durum, kitapta hiçbir akademisyenin çözemediği, belirsiz veya anlaşılması güç paragraflar olmadığı anlamına geliyordu; bu nedenle ben de kendi yorumumu geliştirebilirdim.

Bu açıdan bakıldığında, *Genji*'yi çevirmek belki de diğer klasikleri çevirmekten daha kolaydı; tıpkı İngiliz edebiyatında Shakespeare'in Hardy veya Meredith'ten daha kolay çevrilebileceği gibi. Dolayısıyla metnin anlamını çözmekte bir zorluk yoksa, en edebi şekilde nasıl aktarılacağına odaklanmak gerekecekti; bu da beni büyük ölçüde tatmin eden bir işti. Eğer *Genji* devasa bir eser olmasaydı, belki Chūōkōronsha bana bu teklifi yapmadan çok önce, onu çevirmeyi düşünebilirdim. Fakat teklifi aldığımda ilk çekincem, olağanüstü yavaş bir yazar olmamdan kaynaklanıyordu; günde ancak dört veya beş sayfa ilerleyebiliyordum ve bu benim en

3. Tanizaki Jun'ichirō'nun, *Tanizaki Jun'ichirō zenshū* (Tokyo: Chūōkōronsha, 1983), 21:321-28 isimli eserindeki "*Genji monogatari* no gendaigoyaku ni tsuite," isimli makalesinden çevrilmiştir.

yüksek hızımdı. Böyle dev bir eseri tamamlamak benim ne kadar zamanımı alırdı? Bir kez başladığımda her şeyi bırakıp kendimi tamamen bu işe adamak zorunda kalacaktım. Ama diğer yayıncılara taahhütlerim de vardı; kaç yıl bu şekilde çalışabilirdim? Tek endişem buydu.

Üç yıl önce, 1935 yılının Eylül ayında bu işe resmen başladım. O zamandan beri *Kaizō* dergisinde sadece *Neko to Shōzō to Futari no Onna* (Bir Kedi, Bir Adam ve İki Kadın) adlı romanımı yayımladım ve daha başka kurgu veya deneme yazmadım. Çalışma yöntemim şöyleydi: Önce taslak çeviri metnimi Chūōkōronsha'ya gönderiyordum. Orada iki nüsha basıyorlardı, birini editörüm Profesör Yamada Yoshio'ya, diğerini de bana gönderiyorlardı. Profesörün kırmızı kalemle düzelttiği sayfalar geldikçe onları alıyordum ama bir de bana sorun! Bunlar bazen profesörün kırmızı renkli düzeltmeleriyle çiçek çıkartmış gibi oluyorlardı. Bu sayfalara şöyle bir göz atsam da metni değiştirmeyi daha sonraya bırakarak çeviriye devam ediyordum. Başlangıçta ilave notları başkasına bırakmıştım; ama sonradan, bunları kendim yapmadan rahat edemeyeceğimi anlayınca iş başa düştü deyip hepsini tek tek kendim girmeye başladım. Bu şekilde taslak çeviriyi tamamladıktan sonra, metni baştan sona profesörün tavsiyelerine göre gözden geçirip, önerilerinin yüzde 80-90'ını uyguladım. Şu anda Uji bölümlerinin ortalarına gelmiş durumdayım. Bütün bunlar iki yıl dört ay sürdü ve eğer taslak çalışmamı tamamlayabilirsem, bu yıl 300-400 sayfa kadar ilerleyebilirim. Eserin bir defada değil, ayda iki veya üç yüz sayfalık fasiküller halinde yayımlanması durumunda, düzeltmeleri kendim yaparak yayım sürecine katkıda bulunabileceğimi sanıyorum.

Bir başka konu da eski yorumları incelemek. Kendi başıma eski zamanlardan günümüze ulaşan çok sayıda yorumu kendi başıma incelemem neredeyse imkânsızdı. Bu nedenle, bu konuda yetkin bir uzman bulmak çok önemliydi. Önemli bir ismi devreye sokmak için ısrar ettim. Chūōkōronsha'nın girişimiyle Profesör Yamada ile iletişime geçtik. Böylece, 1935 yılının baharında, Chūōkōronsha'dan Bay Amemiya'yla birlikte profesörün Sendai'deki evine gittim ve kendisiyle tanıştım. Birkaç konuda görüşlerini öğrendim. Böylesine harika bir uzman-editör bulduğum için kendisine minnettarım. Amacım profesörün adını kullanmak değildi; gerçekten hatalarımı dikkatle değerlendirecek birine ihtiyacım vardı. Profesör hem akademik meselelerde hem de üslup ve ifade konularında benim için çok değerli öneri ve düzeltmeler yaptı, beni çok destekledi. Üç yıl boyunca, profesörün çevirime olan sarsılmaz ilgisi ve azmi, bana büyük moral kaynağı oldu.

Profesör Yamada bana *Kogetsushō*'yu kaynak metin olarak kullanmamı önerdi. Zaten bütün *Genji* bilgimi *Kogetsushō* üzerinden edindiğim için çevirimi tamamen ona dayandırmaya karar verdim. Eski yorumlar arasında *Mingō Nisso*'yu çok faydalı buldum. Ancak çevirmenin modern dile çeviri yaparken yararlanacağı en faydalı kaynaklar, Meiji döneminden bu yana yayımlanan konuşma dilindeki çe-

virilerdir; örneğin Yosano Akiko'nun çevirisi, Profesör Yoshizawa tarafından gözden geçirilen Miyata Waichirō'nun çevirisi, *Zen'yaku Ōchō Bungaku Sōsho*'nun yedi ciltlik baskısı, Kubota Utsuho'nun çevirisi, Rakurō Shoin tarafından yayımlanan *Genji Monogatari Sōshaku* ve Shimazu Hisamoto'nun *Genji Monogatari Kōwa*'sı. Tamamlanmış olanları elbette satın almışımdır; hâlihazırda yayımlanmakta olanları ise çıktıkça kütüphaneme koyuyorum. Waley'nin çalışması hatalarla dolu olduğu için bana pek yardımcı olmuyor ama edebi çeviri olarak muhteşem erdemleri var; işimde çaba göstermem için beni teşvik ediyor, bu yüzden onun çevirisini ilham kaynağı olarak zaman zaman dikkatle inceliyorum. Daha önce de söylediğim gibi asıl amacım edebi bir çeviri üretmek, özgün metne başvurmadan başlı başına bir edebiyat eseri olarak okunabilen yapıt yaratmaktır. Yani eski bir okurumun özgün metni okurken duyduğu hazza benzer bir büyüleme gücünü hedefliyorum. Bu, özgün metinden tamamen bağımsız bir çeviri değil, mümkün olduğunca aslına sadık bir metin olacaktır. En azından, özgün metindeki her ifadenin çeviride karşılık bulmasını hedefliyorum. Mükemmele ulaşmak belki imkânsız ama bu yönde elimden geleni yapamaya kararlıyım. Kısacası, çevirimi özgün metni okurken bile bir referans kaynağı olarak kullanılabilecek şekilde hazırlamak istiyorum.

Genji'nin üslubunu (*bun*) tartışmam için elbette başka fırsatlar olacaktır, bu yüzden konuyu burada pek ayrıntılı ele almayacağım. Ancak bir gözlemde bulunacak olursam, *Genji Monogatari*'nin cazibesinin, her şeyden önce, özgün metnin "erotikliğinden" (*iroke*) kaynaklandığını söyleyebilirim. Genji metni alışılmadık derecede erotik bir yapıya sahiptir gerçekten. Tüm klasikler arasında erotizm açısından öne çıkan ilk eser *Genji*'dir. Aynı alanda dikkat çeken Saikaku'nun eserleri ancak yüzyıllar sonra ortaya çıkmıştır. *Genji*'nin, Heian döneminin birçok diğer kurmaca eserini bu denli gölgede bırakmasının sebeplerinden biri de bu erotizm değil midir? Bu yüzden, onu modern dile çevirirken bu erotizmi kaybetmemeye özen gösteriyorum. Ne kadar başardığımı ancak uzmanlar değerlendirebilir; ama bu hedefime ulaşmak için orijinal metnin belirsizliğini ve imalarla dolu dolaylı anlatım tarzını, çeşitli anlamları barındıracak şekilde ifade etmeye çalıştım. Özgün metnin cesur ve veciz bir şekilde yazılmış üslubunu tam olarak yansıtamadım; ancak, özgün metin beş birim ifade ile on birim anlam ifade ediyorsa, ben de yedi birim ifade ile bunu başardım. Dolayısıyla, özgün metinde on kez okunmadan anlaşılmayan bir pasaj, çevirimde iki veya üç okumayla anlaşılabilir hale gelmiş bulunuyor. "Zorluk" ve "anlaşılamazlık" oranını ancak bu kadar koruyabildim, umarım anlaşılır.

Ayrıca kelime dağarcığımı dar tutmaya özen gösterdim. Bu, *Genji*'yi okuyan herkesin fark edeceği bir şeydir; ama bu uzun ve kapsamlı anlatı için kullanılan kelime dağarcığı geniş değildir. Manzara, kişi ve duyguları tasvir eden sıfatlar çoğunlukla aynıdır, *omoshiroshi, okashi, namamekashi* gibi kelimeler sürekli tekrar edilir. (Ancak bu süreçte son derece ince nüanslar da ortaya çıkmaktadır.) Ancak,

o dönemde genel olarak kullanılan kelime sayısının da az olduğunu sanıyorum. Orijinal metnin bu özelliklerini korumak için elinden gelenin en iyisini yaptım.

Modern edebiyat eserleriyle ilgilenen çağdaş insan her ifadenin anlamını klasik bir metni çözer gibi okuması durumunda, birçok anlaşılmaz ifadeyle karşılaşacaktır. Ama metin modern dilde yazıldığından dolayı sanki anlamış gibi yapıp okumaya devam eder. Bu tür bir okuma edebi beğeniye engel teşkil etmez. Her kelimeyi ve ifadeyi titizlikle araştırmak ancak akademik olarak elzemdir, ama böyle bir tutum edebi beğeniyi ve okuma zevkini engelleyebilir. Anlaşılmayanı ilk okumada geçerek, tekrar eden okumalarla tam anlayış elde edilebilir.

Burada çevirimin, İzumi Kyōka'nın eserlerinden daha kolay okunmasını amaçladım. Okurlarımın bu eseri –çok zor bir klasik olduğu düşüncesine kapılmadan– sıradan bir roman gibi okumalarını umuyor ve arzuluyorum.

LADY MURASAKİ, *GENJİ'NİN HİKÂYESİ*[1]

JORGE LUIS BORGES, 1938

Oryantalist Arthur Waley'nin yayıncıları, Murasaki'nin *Genji'nin Hikâyesi* adlı eserinin ünlü fakat bulunamayan çevirisini, daha önceki altı ciltlik hantal halinden çıkararak tek ciltte toplamış bulunuyor. Neredeyse mucizevi bir doğallıkla yazılan bu eser bir klasik olarak nitelendirilebilir; ama okuru ilgilendiren şey eserin egzotizmi –korkunç bir kelimedir bu– değil, içindeki insani tutkulardır.

Okur bu ilgisinde haklıdır; çünkü Murasaki'nin yapıtı kesinlikle psikolojik roman olarak adlandırılabilecek türden bir eserdir. Bin yıl önce Japonya'nın ikinci imparatoriçesinin sarayındaki asil bir hanımefendi tarafından yazılmıştır; böyle bir şeyi Avrupa'da on dokuzuncu yüzyıldan önce düşünmek bile mümkün değildi. Ancak bu durum, Murasaki'nin Fielding veya Cervantes'ten daha keskin, unutulmaz veya "daha iyi" olduğu anlamına gelmez; onun daha ziyade çapraşık, çok bileşenli, daha zarif bir medeniyete mensup olduğunu gösterir. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, Murasaki Shikibu'nun Cervantes'in yeteneğine sahip olduğu iddia edilemez, ama ona kulak veren insanların, onu dinleyen halkın, günümüzdekinden çok daha zeki, ince ve duyarlı olduğu kanısındayım.

Cervantes, *Don Kişot*'ta geceyi gündüzden ayırt etmekle yetinir; Murasaki bir pencereden görünen "düşen karın ardındaki bulanık yıldızları" betimler (10. Bölüm: Düşler Köprüsü). Önceki paragrafta ise, siste nemli ve "çok daha uzakta gibi görünen" uzun bir köprüden bahseder. Belki ilk ayrıntı inandırıcı olmayabilir ama ikisi bir arada olduğu zaman insanı garip bir şekilde etkilemektedir.

İki görsel ayrıntıdan bahsettim; şimdi de psikolojik çözümlemeye ait bir örnek vermek istiyorum: Kadın perdenin arkasındayken, bir adamın içeri girdiğini görür ve Murasaki bu sahneyi şöyle tasvir eder: "Onun kendisini göremeyeceğini gayet iyi bildiği halde kadınlık içgüdüsünün verdiği dürtü ile elini başına götürdü ve saçlarını düzeltti."

Elli dört bölümlük koca bir romanı topu topu iki ya da üç örnekle tanıtmak elbette mümkün değil. Ama ben bu kitabı okurlarıma hararetle tavsiye ediyorum. Bu kısa tanıtım yazımı bana esinleyen *Genji Monogatari*'nin İngilizce çevirisi olan *Genji'nin Hikâyesi*'dir. Bu kitap geçen yıl Almancaya çevrildi (*Die Geschichte vom*

1. Jorge Luis Borges, "Lady Murasaki, *The Tale of Genji*," *Selected Non-Fictions* içinde, ed. Eliot Weinberger, çev. Esther Allen ve Suzanne Jill Levine (New York: Viking Penguin, 1999), s. 187.

Prinzen Genji). Ayrıca ilk dokuz bölümün tam çevirisi daha önce Fransızca olarak yayımlanmıştı (*Le roman de Genji*, 1928). *Michel Revon Japon Edebiyatı Antolojisi*'nde de (1938), *Genji'nin Hikâyesi* ile ilgili birkaç sayfa bulunduğunu belirtmek isterim.

YAPITTAKİ ÖNEMLİ KARAKTERLER

AKASHİ HANIM (Bayan Akashi): Akashi ilinin eski valisinin kızı. Genji'nin eşlerinden biri. İmparatoriçe Akashi'nin annesi. Genji, bu kadını Kyōto'ya gelince Rokujō Konağı'nın kuzeybatı kanadına yerleştirmiştir.

AKİKONOMU: Eski veliahdın Bayan Rokujō'dan olan kızı. İmparator Reizei'in eşi. Genji ve Asagao'nun birinci dereceden kuzeni.

AKŞAMSEFASI (YUGAO): Tō no Chūjō'nun âşık olduğu orta sınıftan bir kadın. Tō no Chūjō'nun bu kadından Tamakazura isimli bir kızı olmuştur.

AOİ: Genji'nin ilk karısı. Batı İlleri Bakanı'nın Prenses Omiya'dan olan kızı. Tō no Chūjō'nun kız kardeşi. Yūgiri'nin annesi.

ASAGAO: Genji'nin birinci dereceden kuzeni. Amcasının kızı.

BATI İLLERİ BAKANI: Romanda bu görevi üstlenmiş olan pek çok karakter bulunur. Romanın başında, Prenses Omiya'nın kocası; Aoi'un ve Tō no Chūjō'nun babası.

BAYAN AĞUSTOSBÖCEĞİ KABUĞU: İyo ili valisinin karısı. Genji bu kadını Nijō Konağı'nda orta sınıf cariyelerin arasına yerleştirmiştir.

BAYAN OMİ: Tō no Chūjō'nun uzun zaman evvel kaybolan kızı.

BAYAN PORTAKAL ÇİÇEĞİ: Genji'nin babasının cariyelerinden birinin kız kardeşi. Genji bu kadını Rokujō Konağı'nın kuzey kanadına yerleştirmiştir.

BAYAN ROKUJŌ: Genji'nin amcalarından biri olan veliahdın karısı. Amca ölünce kadın dul kalmıştır. Akikonomu'nun annesi.

BAYAN SAFRAN ÇİÇEĞİ: Fakir olmasına rağmen aristokrat kökenli bir kadın. Genji bu kadını Nijō Konağı'nda orta sınıf cariyelerin arasına yerleştirmiştir.

BENNOKİMİ: Kashiwagi'nin dadısının kızı. Önce Kashiwagi'ye sonra da Prenses Uji'ye hizmet etmiştir.

DOĞU İLLERİ BAKANI: Romanda bu görevi üstlenmiş olan pek çok karakter bulunur. Romanın başında Kokiden ve Oborozukiyo'nun babaları. İmparator Suzaku'nun büyükbabası.

FUJİTSUBO: Eski imparatorlardan birinin kızı olan bu kadın Genji'nin babasının eşi olup İmparator Reizei'in annesidir.

GENJİ: Öykünün başında egemen olan imparatorun oğlu.

HİGEKURO: Doğu İlleri Bakanı'nın oğlu. Murasaki'nin kız kardeşi olan Tamakazura'nın kocası. Öykünün sonunda tahta çıkan imparatorun amcası.

İKİNCİ PRENSES: (1) İmparator Suzaku'nun kızı, Kashiwagi'nin karısı. (2) Romanın sonunda tahtta bulunan imparatorun kızı, Kaoru'nun karısı.

İMPARATOR REİZEİ: Bütün ülkede Genji'nin küçük erkek kardeşi olarak bilinen bu kahraman aslında Genji'nin Fujitsabo'dan olan oğludur.

İMPARATOR SUZAKU: Genji'nin erkek kardeşi. 9. Bölüm'de tahta çıkar ve 14. Bölüm'de ayrılır.

İMPARATOR: (1) 9. Bölüm'de tahttan feragat eden Genji'nin babası. (2) İmparator Suzaku. Genji'nin erkek kardeşi olup 9. Bölüm'de tahta geçer ve 14. Bölüm'de çekilir. (3) İmparator Reizei. Bu kahramanı romanda herkes Genji'nin erkek kardeşi olarak tanımasına rağmen aslında Genji'nin Bayan Fujitsubo'dan olan oğludur. 14. Bölüm'de tahta geçer ve 35. Bölüm'de tahttan ayrılır. (4) Son imparator. İmparator Suzaku'nun oğlu olup 35. Bölüm'de tahta çıkar ve romanın bitimine kadar tahtta kalır.

İMPARATORİÇE AKASHİ: Romanda Prenses Akashi olarak da geçmektedir. Genji'nin Bayan Akashi'den olan kızı. Romanın sonunda, iktidardaki imparatorla evlenir.

KAORU: Herkes tarafından Genji'nin oğlu olarak bilinen, fakat aslında Genji'nin karısının Kashiwagi'den olan oğlu.

KASHİWAGİ: Tō no Chūjō'nun oğlu ve Kaoru'nun babası. İmparator Suzaku'nun kızı olan İkinci Prenses ile evlenmiştir.

KŌBAİ: Kashiwagi'nin küçük erkek kardeşi.

KOJİJŪ: Üçüncü Prenses'in nedimesi.

KOKİDEN: Doğu İlleri Bakanı'nın kızı. Genji'nin babasının karısı, Oborozukiyo'nun kız kardeşi ve İmparator Suzaku'nun annesi.

KOREMİTSU: Genji'nin erkek hizmetçisi ve sırdaşı.

KUMOİNOKARİ: Tō no Chūjō'nun kızı ve Yūguri'nin karısı.

MAKİBASHİRA: Higekuro'nun kızı. Bu kadın sırasıyla Prens Hotaru ve Prens Kobai ile evlenmiştir.

MURASAKİ: Prens Hyōbu'nun kızı, Fujitsubo'nun kuzeni, eski imparatorun kız torunu.

NAKANOKİMİ: Sekizinci Prens'in ikinci kızı.

OBOROZUKİYO: Kokiden'in kız kardeşi.

OGİMİ: Sekizinci Prens'in en büyük kızı.

PRENS HOTARU: Genji'nin erkek kardeşi. Makibashira'nın kocası.

PRENS HYŌBU: Fujitsubo'nun erkek kardeşi ve Murasaki'nin babası.

PRENS NİOU: Romanın sonunda hâlâ tahtta bulunan imparatorun İmparatoriçe Akashi'den olan oğlu.

PRENSES OMİYA: Genji'nin halası. Aoi'un ve Tō no Chūjō'nun annesi.

RAHİBE ONO: Ukifune'nin koruyucusu, hamisi.

RAHİP YOKAWA: Rahibe Ono'nun erkek kardeşi.

ROKUNOKİMİ: Yūgiri'nin kızı ve Niou'nun karısı.

SEKİZİNCİ PRENS: Genji'nin erkek kardeşi ve Prenses Uji, Oigimi, Nakanokimi ve Ukifune'nin babası.

TAMAKAZURA: Tō no Chūjō'nun Bayan Akşamsefası'ndan olan kızı.

TŌ NO CHŪJŌ: Batı İlleri Bakanlarından birinin Prenses Omiya'dan olan oğlu, Bayan Aoi'un erkek kardeşi, Kashiwagi, Kobai, Kumoinokari, Tamakazura ve Bayan Omi'nin babaları.

UKİFUNE: Sekizinci Prens'in evlat olarak tanımadığı öz kızı. Oigimi ve Nakanokimi'nin üvey kız kardeşi.

UKON: Ukifune'nin hizmetçisi.

ÜÇÜNCÜ PRENSES: İmparator Suzaku'nun kızı, Genji'nin karısı, Kaoru'nun annesi.

YŪGİRİ: Genji'nin Bayan Aoi'dan olan oğlu.

LATİN ALFABESİNDE FARKLI YAZILAN ÜNLÜ VE ÜNSÜZLERİN TÜRKÇE OKUNUŞLARI

Japonca okunuşlar, Japonların Romaji (Latin) alfabesi esasına göre yazılmıştır. Romaji alfabesinde farklı yazılan ünlü ve ünsüzlerin Türkçe okunuşları aşağıdaki gibidir:

a ünlüsü kanun sözcüğündeki **a** gibi uzun okunur.
ii ünlüsü ikaz sözcüğündeki **i** gibi uzun okunur.
ū ünlüsü şube sözcüğündeki **u** gibi uzun okunur.
ē ünlüsü eğri sözcüğündeki **e** gibi uzun okunur.
ō ünlüsü oğlu sözcüğündeki **o** gibi uzun okunur.
ai, oi ve **ei** gibi çift ünlüler **ay, oy** ve **ey** olarak okunur.
sh çift ünsüzü **ş** biçiminde okunur.
ssh üçlü ünsüzü **şş** biçiminde okunur.
ch çift ünsüzü **ç** biçiminde okunur.
tch üçlü ünsüzü **çç** biçiminde okunur.
w ünsüzü **v** biçiminde okunur.
j ünsüzü **c** biçiminde okunur.

GÖRSELLER HAKKINDA BİLGİ

KUTU GÖRSELİ

Kutu üzerindeki görselde, saçları ve eteği yerlere kadar uzanan bir saray kadını betimlenmektedir. Siyah parlak saçlar, ince beyaz ten, dolgun yanaklar, küçük burun, çekik gözler ve minik ağız, 10. yüzyıl Heian dönemi güzellik anlayışının vazgeçilmez özelliklerindendi.

Kadının alnında kaş gibi duran şekil aslında makyajdır, gerçekte ise kaşlar alınıyordu.

Kadının üstünde *Jūnihitoe* (on iki katlı giysi) adı verilen bir kıyafet bulunuyor.

Bu kıyafeti kullananlar üst üste farklı renklerde iç kaftanlar giyer, yaka ve kollarını yukarı kaydırır, yerlere kadar inen eteklerinin üzerine basa basa yürürlerdi.

Yaklaşık 20 kilo çeken bu kıyafet her zaman on iki kat olmaz; bazen eksik veya daha fazla da olabilirdi. Renkler kişinin saraydaki konumuna veya bireysel tercihine göre değişiklik gösterebiliyordu.

KAPAK GÖRSELLERİ

GENJİ'NİN HİKÂYESİ 1. CİLT

(31. Bölüm- Makibashira - Selvi Sütun)

Higekuro, sevgilisi Tamakazura'nın yanına gitmek üzereyken, kötü ruhlar tarafından zapt edilmiş olan karısının hışmına uğrar. Kadın adamın üstüne arkadan tütsü kabındaki külleri boşaltınca ortalık karışır. Üstü başı ve saçları küller içinde kalan Higekuro sevgilisine gitmekten vazgeçmek zorunda kalır. Yanında oturan nedime bu olayı üzüntüyle izler. Resimde, elindeki tütsü kabını kocasının başından aşağı boca etmeye hazırlanan kadın görülüyor.

GENJİ'NİN HİKÂYESİ 2. CİLT

(51. Bölüm- Ukifune)

Güzel Ukifune hem Kaoru hem de Niou tarafından sevilen bir kadındır. Kadın, Niou'nun daveti üzerine Uji Nehri'nde bir tekneye biner ve birlikte suyun karşı tarafındaki uzak bir eve doğru yola koyulurlar. İki âşık, karlar ve yeşillikler içindeki

bu ortamda huzurla bir araya gelirler. Bu resim, *Genji'nin Hikâyesi*'nin sonundaki en güzel sahnelerden birini betimlemektedir.

METİN GÖRSELLERİ

Metindeki resimler ilk defa 1650 yılında basılan *Resimli Genji Romanı*'ndaki ahşap baskıların kopyasıdır. Bu resimler 1610-1682 yılları arasında yaşamış olan Kyōtolu lake sanatçısı ünlü Yamamoto Shunshō tarafından yapılmıştır.

GENJİ'NİN HİKÂYESİ

BİRİNCİ CİLT

BÖLÜM 1

PAVLONYA SARAYI

KIRITSUBO (桐壺)

Ülkelerden birinde İmparator, aristokrat sınıftan olmayan bir kadına âşık olmuştu ve onu bütün diğer kadınlardan daha fazla, çılgıncasına seviyordu. Çok hırslı üst düzey aristokrat hanımlar kadının küstah bir sonradan görme olduğunu düşünüyorlardı. Alt düzey aristokrat kadınlar ise duruma daha fazla içerlemişlerdi. Kadıncağız ne yaparsa yapsın birileri bundan rahatsız oluyordu. Belki de bunun farkına vardığı için ciddi bir şekilde hastalandı ve vaktinin büyük bir kısmını saraydan çok evinde geçirmeye başladı. İmparatorun ona karşı olan şefkat ve merhameti sonsuzdu. Sarayındaki ve haremindeki kadınların sevdiği kadın hakkında ne düşündüklerine değer vermiyordu. İstedikleri dedikoduyu yapabilirlerdi, umurunda bile değildi.

Bütün saray onun bu kara sevdasına endişeyle bakıyordu. Çin Sarayı'nda buna benzer anlamsız bir tutku imparatorun başını yemiş, ülkeyi büyük bir iç savaşa sürüklemişti. Başkent Kyoto'da durumdan duyulan rahatsızlık büyüdükçe, Çin'deki iç savaş imparator yüzünden değil de kadının yüzünden meydana gelen bir olaymış gibi yorumlanmaya başlamıştı.

Bütün bu aleyhine gelişen olaylara rağmen kadın, İmparator'un ona karşı duyduğu sonsuz sevgiyle hayatta kalmayı başardı. İmparator naibi olan babası artık hayatta değildi. Annesi ise çok iyi bir soyağacına sahipti, köklü bir aileden geliyordu. Anne, kızının sarayda başarılı olmasını istiyordu. Sarayda yer edinen kadınların çoğu genellikle baba tarafından soylu olduklarını kanıtlamışlardı. Kız ise sadece anne tarafından şanslıydı. Onun bu durumu, öteki kadınlarla rekabet etmesini engellememeliydi. Mevki, makam ve etiket annesi için çok önemliydi,

ama kadının yapabileceği şeyler çok sınırlıydı. Arkasında onu destekleyen birisi olmadığı için ne zaman ayağı tökezlese can havliyle kendi başına ayağa dikilmeyi başarıyordu, ama ne yazık ki aynı olay ikinci kez cereyan ettiğinde kimse onun elinden tutmuyordu.

Belki de önceki hayatlarından birinde İmparator ile aralarında duygusal bir bağ olduğu için ona nur topu gibi bir oğlan doğurmuştu. Bebek hâlâ kadının ailesinin yanında olduğundan dolayı İmparator oğlunu görebilmek için sabırsızlıktan yanıp tutuşuyordu. Çocuğu bir an önce görmek için elinden gelen her şeyi yaparak nihayet annesiyle birlikte saraya getirtebildi. Minik prense saraydaki herkes hayran olmuştu. İmparator'un büyük oğlu aynı zamanda Batı İlleri Bakanı'nın da torunuydu. Bu güçlü destekle, herkes onun bir gün veliaht ilan edileceğinden emindi, fakat yeni doğan bebek tanrılar kadar güzel ve yakışıklıydı. Saray teşrifatında ve merasimlerde İmparator daha ziyade büyük oğlunu kayırıyordu. Küçük oğlunu ise daha çok taş bebek gibi, özel bir mücevher gibi seviyor, gözünün önünden eksik etmiyordu.

Bebeğin annesi İmparator'un her ihtiyacını karşılayacak düzeyde alt sınıftan gelen bir kadın değildi, herkes onun üst düzey bir hanımefendi olduğu konusunda hemfikirdi. İmparator bu kadını öyle seviyordu ki akşamları düzenlenen eğlencelerde ya da konserlerde devamlı onun yanında bulunmasını istiyordu. Bazı zamanlar çok geç uyurlardı ve İmparator kalktığında bile kadının kendi odasına gitmesine izin vermezdi. Bu durumu diğer saraylılar farklı bir şekilde yorumladılar; mademki İmparator yatak faslı da dahil olmak üzere ona istediği her şeyi yaptırıyordu, o zaman bu kadın bir hizmetçiden farksızdı. Bu durum herkesin kadını küçük görmesine, ona dudak bükmesine neden olmuştu.

Küçük prensin doğumuyla, artık onun İmparator'un gözdesi olduğu kesinleşmişti. Bu yüzden büyük oğlanın annesi kendini çok huzursuz hissetmeye başladı. Eğer bir şeyler yapmayacak olursa, tedbir almazsa, bu küçük çocuğun veliaht ilan edilme ihtimali vardı. Bu kadın herkesten önce saraya gelmiş, uzun yıllar İmparator'la yatağını paylaşmış, onun en kıymetli gözdesi olmuş ve ona şimdiye dek pek çok çocuk doğurmuştu. Bu nedenle kadın her ne kadar mırın kırın edip canını sıksa da İmparator asla bu kadından vazgeçemez, onu inkâr edemezdi.

İmparatorun gönlü, yeni doğan çocuğun annesinde olsa bile kadının çok düşmanı vardı, yapacağı en ufak bir hatada onu saray defterinden silmek için fırsat kolluyorlardı. Kadın kapana kısılmış gibi büyük bir manevi işkence içindeydi. Tutunacak bir dal arıyordu ama yoktu. Pavlonya Sarayı'nda yaşıyordu. İmparator onun odasına gidebilmek için devamlı öteki cariyelerin bulunduğu bölümden geçmek zorundaydı. Bu da doğal olarak kadınların kıskançlıklarını körüklüyor, Genji'nin annesine karşı açık açık düşmanlık beslemelerine sebep oluyordu. Hanımın sık sık İmparator'un odasına gittiği cariyelerce yakından bilinen bir gerçekti. Böyle

durumlarda saray kadınları hanımefendiye ve etrafındaki nedimelere tuzaklar kuruyordu. Neler yapmıyorlardı ki! Yerlere toz toprak, çer çöp atıyorlar; koridorları, üstüne basınca eteğini, kimonosunu berbat edecek pis şeylerle dolduruyorlardı. Hatta bir keresinde haremi selamlığa bağlayan geçidin giriş ve çıkışını kilitlemiş, kadını saatlerce bulunduğu yere hapsetmişlerdi. Gördüğü bu işkencelerden bıkan kadın durumu devamlı İmparator'a anlatıyordu. Bu duruma İmparator da artık tahammül edemez olunca, emir verip kendi oturduğu bölümdeki hizmetli kadınlardan birinin odasını boşalttırdı ve hanımefendiyi oraya yerleştirdi. Ne yazık ki kadın değil rahatlamak, hiç istemediği halde bir sürü düşman kazandı.

Küçük prens üç yaşına[1] bastığında ne maliyenin ne de hazinenin kasasında beş kuruş vardı, hepsi tamtakır olmuştu. Bu yüzden küçük prens için düzenlenen *hakama** giyme –şalvar kuşanma töreni– İmparator'un ilk oğlununki kadar gör-

1. Romanda geçen bütün yaş hesapları Doğu takvimine göre yapılmıştır, yani insanın yaşadığı ay ve günlerin tamamı değil, doğumdan sonra geçen yıllar esas alınmıştır. Örneğin bir tam yıl ve iki gün yaşamış olan bir bebek üç yaşında sayılabilmektedir. Çünkü burada bir tam yıldan sonra gelen yılın başı ve sonu ayrı ayrı birer yılı temsil etmektedir. Bu nedenle yapıtta sözü geçen yaşlar bir ya da iki yaş fazla hesaplanmıştır.

* *Hakama*, beli dar, eteklik biçiminde ayaklara kadar inen geniş paçalı bir Japon giysi türüdür. Aslen Tang Dönemi Çin Sarayı mensupları tarafından giyilen bu pantolonumsu şalvar, Japonlar tarafından 6. yüzyılda *hakama* olarak benimsenmiştir. Japon erkek çocukları geleneksel olarak üç ya da beş yaşından itibaren törenle ilk *hakama*larını giymeye başlardı ve bu törene şalvar kuşanma –*hakamagi*– adı verilirdi.

kemli olmamıştı. Bu yüzden insanlar sarayda yine ileri geri konuşmaya başlamıştı. Küçük prens büyüdükçe etrafına ne kadar üstün, erdemli birisi olduğunu kanıtlamakta gecikmedi. İnsanlar artık onda hata bulamaz oldular. Hatta onu kötüleyen, onu hor gören insanlar bile zamanla onun eşsiz bir insan, asil bir ruh olduğuna kanaat getirdiler.

Yaz geldiğinde prensin annesi kendini iyi hissetmediğini söyleyip evine gitmek için izin istedi ama İmparator onu dinlemedi. Nasıl olsa saraydaki tersliklere alışmışlardı. İmparator ondan sarayda kalmasını rica etti ve hastalığın seyrini takip etmenin iyi olacağını söyledi. Gitgide kadının durumu kötüleşince, herkes olayın farkına vardı. Daha sonra annesi geldi ve kızına izin vermesi için imparatora adeta yalvararak sonunda onu razı etti.

Giderayak hakarete uğramamak için kendisine yapılacak veda törenini reddetmeyi düşünüyordu; hatta ısrar ederlerse küçük bebeğini bile geride bırakabilirdi. Her şeyin bir sonu vardı ve İmparator artık onu daha fazla tutamayacağını anlamıştı. Karısını resmen uğurlamak isterdi ama o bunu reddetmişti. Çok üzücü bir durumdu. O büyüleyici, dünya güzeli kadın gözlerinin önünde eriyip gitmiş, bir deri bir kemik kalmıştı. Kadının düşünceleri hüzün yüklüydü. Ağzını açıp bir şeyler söyledi ama sesini kimselere duyuramadı. İmparatorun da süngüsü düşmüştü. Geçmişte olanları ve gelecekte olacakları düşünmekten kafası karmakarışıktı. İmparator gözyaşları dökerek yüzlerce binlerce kez onu her zaman seveceğini ve ona karşı olan aşkının ölümsüz olduğunu haykırdı. Genç kadının cevap vermeye mecali yoktu. Solgun, bitkin, çökmüş bir haldeydi; parmağını bile kıpırdatamıyordu. Hatta etrafında ne olup bittiğinin farkında bile değildi. Son bir kez yardım edebilmek için imparator onu tahtırevanla evine göndererek onurlandırmak istedi. Tekrar onu görmek için odasına gitti ama bu son vedalaşmaya hâlâ hazır olmadığını anladı.

"Beni asla bırakmayacağına söz vermiştin, hem de sonuna kadar... Şimdi beni böyle terk edemezsin! Seni bırakmayacağım. Beni arkanda bırakamazsın!"

Kadın üzgün üzgün onu süzdü. "Ben nereden bilirdim başıma gelecekleri" dedi. Nefes almakta zorlanıyordu.

"Elveda ben yolumun artık sonuna geldim
Mümkün olsaydı eğer başka yolu seçerdim."

Kadın daha fazla konuşmak istiyordu fakat öyle halsizdi ki bunları söylerken bile dudakları zor kıpırdamıştı.

İmparator kadını gönderip göndermeyeceği konusunda yeniden tereddüde düşmüştü.

Ancak, gelen mektupta anne, kızının bir an önce evine gönderilmesini istiyordu: "Kızımıza dua etmeleri için en ünlü rahipleri evimize çağırmış bulunuyoruz. Ayin ve zikirler bu akşam başlayacaktır. Bu durumu göz önünde bulundurmanızı istirham ediyoruz."

İmparator üzgün ve çaresiz, kadının gitmesine izin verdi. O gece hiç gözünü kırpmadı.

Uyanır uyanmaz kadının evine bir haberci gönderdi. Öyle rahatsızdı ki, ulak daha kadının evine varmadan neler olup bittiğini öğrenmek için sabırsızlanmaya başlamıştı. Haberci kızın evine ulaştığında herkesin feryat figan ettiğini duydu. Kadın, gece yarısından hemen sonra ölmüştü. Haberci, üzgün bir şekilde saraya döndü. İmparator odasına kapandı. Keşke oğlunu annesiyle göndermeseydi. Şimdi çocuk orada kalmıştı. Herkesin yas tuttuğu bir zamanda çocuğu oradan aldırmanın da imkânı yoktu. Çok geçmeden cenazenin bulunduğu eve saray mensupları doluşmuştu. Çocuk, ağlayan saray halkını ve babasını şaşkınlıkla izledi. Anne ya da babanın ölümü her şartta üzücüydü ama bu ölüm olayı tarifi imkânsız bir şekilde herkesi yasa boğmuştu.

Ağlayıp sızlanmalara bir son verebilmek için cenaze töreni başlatıldı. Kadının annesi cesedin önünde gözyaşları dökerken dua ediyordu: "Benim biricik yavrum! O güzelim bedeninden az sonra yükselecek dumanlarla birlikte umarım sen de cennete yükseleceksin." Hizmetlilerle birlikte anne de Otaki dağına[2] arabayla yola çıktı. Cenaze töreni orada yapılacaktı. Dağa ulaştıklarında bu acıya nasıl dayanacağını düşünüyordu.

Kızının cansız gövdesine bakarak "Hâlâ gözlerimin önündeyken kalbim, o ölmüş olamaz diyor. Ancak küllerini gördüğüm zaman inanabilirim öldüğüne."

Sözleri mantıklı da olsa kadın kendinde değildi, her an arabadan aşağı düşebilirdi. Etrafındaki kadınlar da bunun farkına vardıkları için mümkün olduğu kadar ona göz kulak olmaya çalıştılar.

Cenaze töreni sırasında saraydan gönderilen bir haberci ölen kişinin cariyelikten Üçüncü Derece gözdeliğe yükseltilmiş olduğunu haber verdi. Daha sonra saraydan gelen bir heyet de tören alanında İmparator'un bu konudaki fermanını okudu. İmparator, onu ölünceye kadar cariye düzeyinde tuttuğuna çok pişman olmuş, kadını resmi olarak eşi sıfatına yükseltemese bile saraydaki mevkiini bir derece yükselterek onu üçüncü dereceden gözdesi ilan etmişti. Saraylılar arasında bunu bile kadına çok görenler, onu kıskananlar oldu. Daha duygusal, daha iyi niyetli olan saraylılar ise ölen kadının ne kadar sevgi dolu, temiz kalpli, nazik ve mükemmel bir insan olduğunu bildikleri için İmparator'un kararını çok olumlu karşılamışlardı. Kadının tek kusuru, İmparator tarafından çılgınca sevilmesi ve onun muhabbetini kazanmış olmasıydı. Zaten başına ne geldiyse bu yüzden gelmişti. Yaşı büyük hanımlar zaten onun ne ka-

2. Kyoto'nun doğusunda yer almaktadır.

dar sevecen ve alçak gönüllü olduğunu biliyordu. "İnsan nasıl yakından bilir ölümü" [3] deyişinin tam da böyle bir olay için türetilmiş olduğunu söylediler birbirlerine.

Kadının ölümünden sonra sanki zaman durmuştu. Günler zevksiz, durgun geçiyordu. Onun için her hafta yapılan anma törenlerine İmparator düzenli olarak adaklar gönderiyordu. Acısı sonsuzdu. Geceleri gözyaşları içinde yatağına girdiğinden haremindeki hiçbir kadın odasına ayak basamıyordu. Hizmetçi kadınların bile gözyaşları, nemli sonbahara teslim olmuştu.

Ancak, kadınların arasında teselliyi hatta bu kadar matemi reddeden biri vardı: Kokiden... İmparator'un en büyük oğlunun annesi olan Bayan Kokiden, "Ne kadar saçma! Ölenle ölünmez ki! Biri gider gelir diğeri" diyerek matem tutanların hepsine birden söyleniyordu.

Büyük oğlu yanında olsa bile, İmparator'un aklı hep küçük oğlundaydı. Çocuğun anneannesinin evine akıllı dadılar ve hizmetçiler göndererek dikkatini onun üzerinden hiç eksik etmiyordu.

Sonbahar fırtınaları çıkınca geceler birden soğumaya başladı. Gama kedere batmış İmparator anneannenin evine bir mektup gönderdi. Mektubu götüren ulak bir saray muhafızının kızı olan Myōbu idi. Kadının yola çıktığı mehtaplı o güzel akşam İmparator'a eski anılarını hatırlatmıştı. Böyle gecelerde rahmetli karısıyla oturur karşılıklı koto çalarlardı. Onun çalgısından çıkan sesler bir başkaydı. Öyle ki müziği kestiğinde bile konuştuğu her söz müziğin tortusuyla âdeta havada yankılanırdı. Yüzü, tavırları, öyle zihnine kazınmıştı ki... Bütün bunlar gerçekti ama hepsi aslında "nurlu boş bir rüya"dan fazlası değildi.[4]

Myōbu anneannenin evine ulaştı. Arabasını orta kapıdan içeriye aldılar. Burası çok ıssız bir yerdi. Anneanne dul bir kadındı. Pek fazla geliri olmadığı halde kızını üzmemek için evini hep derli toplu tutmayı başarmıştı. Şimdi her yer zifiri karanlıktı. Yabani otların insan boyunu bulduğu bahçeyi şimdi sonbahar rüzgârları kasıp kavuruyordu. Otların arasına girmeyi başaran tek şey ay ışığıydı.

Araba durdu ve Myōbu indi.

Gözü yaşlı kadın konuşmakta bir müddet zorlandıktan sonra yavaş yavaş dudaklarını kıpırdattı. "Kızım, yaşamak benim için artık bir ıstırap. Kapıma kadar geldin, giysilerini benim bakımsız bahçemin yabani otlarıyla kirlettin, sana karşı çok mahcubum."

Myōbu cevap verdi: "Efendim, geçenlerde sizi ziyaret eden hanımlardan birisiyle görüştüm. Bana: Anneanne çok yalnız ve acılar içinde yaşıyor. Evine kadar

---

3. Muhtemelen bir şiire gönderme, fakat ilk yorumcular tarafından alıntılanan bu şiirin ne olduğunu bilmiyoruz, bu yüzden de şüpheli.

4. Anonim, *Kokinshū* 647:

Geceler kapkaranlık olsa da vardır gerçek,
O nurlu boş rüyayı isteyen öğrenecek.

gidip her şeyi gözlerimle gördüm. Gerçekten öyleymiş. Hiç abartmamışlar, dedi. Ben öyle duygusal bir insan değilimdir. Ama buraya gelip etrafıma baktıktan sonra şimdi gözyaşlarımı tutamıyorum."

Bir süre sonra İmparator'dan getirdiği mektubu verdi. "İmparator Efendimiz geçenlerde bana devamlı kâbuslar gördüğünü söyledi. Rahatsızlığı zaman zaman düzelir gibi olsa da kâbuslarının sonu gelmek bilmiyormuş. Hiç değilse bu kara günümde bana mânen destek verecek birisi olsaydı yanımda, dedi. Böyle deyince de aklına siz geldiniz efendim. Sizi acısına ortak etmek için saraya davet ediyor. Çocuğun böyle karanlık, metruk, gözyaşının dinmediği bir evde kaldığını düşündükçe çok üzülüyor. Sizin çocukla birlikte saraya bir an önce gelmenizi bekliyor. Bana bu dileğini iletirken efendimiz hıçkırıklar içindeydi, zor konuşuyordu inanın. Hiçbir imparator kendi kullarının önünde gözyaşı dökerek aciz görünmek istemez. İnanın onun söylediklerini sonuna kadar dinleyemeden geldim buralara. İşte İmparatorumuzun mektubu" dedi ve elindeki zarfı yaşlı kadına uzattı.

"Kızım ağlamaktan göremiyorum. Bu latif sözler hanemi aydınlatsın. Mektubu bana sen okuyuverir misin" dedi yaşlı kadın.

İmparator'un mektubu aynen şöyleydi: "Zaman kanayan yaramı sarar diye düşündüm ama öyle olmadı. Yaram şimdi daha da derin. Oğlumdan uzak kalmak, onun büyüdüğünü, olgunlaştığını görememek beni kahrediyor. Sizden oğlumu bana getirmenizi rica ediyorum. O, hepimize annesinden yadigâr."

İmparator tarafından yapılan bu asil ricanın içtenliğine hiç şüphe olamazdı. Mektuba bir de şiir eklenmişti ama sıra şiiri okumaya geldiğinde çeşme gibi akan gözyaşlarından yaşlı kadın hiçbir şey göremez olmuştu.

"Ne zaman Miyagi'den şebnemli rüzgâr esse,
Hep aklıma o küçük çalı yoncası[5] gelir.

"Lütfen Zat-ı Şahanelerine söyleyin" dedi bir süre sonra yaşlı kadın ve şöyle devam etti: "Uzun yaşamanın ne kadar ıstıraplı bir şey olduğunu artık anlamış bulunuyorum. İnsan bu kadar yaşlanınca yıllanmış Takasago çamlarından bile utanıyor.[6] Bu yüzden saray bana göre bir yer değil. Bu nazik davetlerini tekrar etseler bile maalesef kabul etmem imkânsız. Çocuğa gelince daha çok ufak, neler düşündüğünü bilemiyorum. Ama gördüğüm kadarıyla sanki buradan gitmek istermiş gibi bir hali var. Benim için çok hüzün verici, ama olması gereken bu. Lütfen Zat-ı Şahanelerine şimdiye kadar herkesten sakladığım şu sırrı iletin. Zannedersem ben, bundan evvelki hayatımda, birinin bedduasını aldım. Bu yüzden çocuğun benimle birlikte olması doğru değil. Hatta benimle kalırsa onun için çok kötü olacağını hissediyorum."

Myōbu, "Çocuğu gidip görme zevkinden beni mahrum etmezsiniz umarım," dedi ve bebeğin odasına girdi. Çocuk mışıl mışıl uyuyordu. "Önce bu durumu İmparator'a haber versem iyi olur. Geç de olsa benden bir cevap bekliyor."

"Myōbu Hanım, sizden rica etsem hiç değilse zaman zaman ziyaretime gelir misiniz? Yaslı bir ananın kararan yüreğini hiç değilse o güzel sohbetlerinizle aydınlatmanızı istiyorum.[7] Şimdiye kadar getirdiğiniz mutlu haberlerle evimi hep şenlendirdiniz, bu şerefi bana bahşettiniz. Fakat son getirdiğiniz haberin benim için ne kadar hüzün verici olduğunu biliyorsunuz. Yapılacak bir şey yok, kader. Size samimiyetle itiraf edeyim ki, kocamla ben doğduğu günden itibaren bütün ümidimizi merhum kızımıza bağlamıştık. Babası hep onun bir gün saraya gireceğine inanarak yaşadı. Kendisi ölse bile benim de bu ümidi kaybetmememi istedi. Arkası güçlü olmayan bir kızın sarayda mutlu olmayacağını ben de biliyordum, ama yine de beni en çok etkileyen kocam ve ona verdiğim sözler olmuştu. Kızım kendi sınıfsal düzeyinden umulmayacak kadar yüksek ilgi ve ikbal gördü, fakat bir o kadar da hakarete maruz kaldı. Bütün bunlara

---

5. Özgün şiirde *hagi* olarak geçen bu yonca, yeni doğan Genji'yi simgelemektedir.
6. Anonim, *Kokin Rokujō, Zoku Kokka Taikan*, 33903.
Yıllanmış Takasago çamlarına bakarım
Ondan yaşlıyım derken kendimden utanırım.
7. Fujiwara Kanesuke, *Gosenshū*, 1103.
Ana baba yüreği asla kararmaz ama
Evladı düşününce, bazen düşerler gama.

canını dişine takarak katlandı, ama her şeyi içine ata ata çökmeye başladı. Geriye dönüp o günlerin muhasebesini şöyle bir yaptığımda keşke bu kadar sevilip sayılmasaydı da sağ olsaydı diyorum. Başınızı ağrıttım. Benim bütün bu anlattıklarımı kanayan bir ana yüreğinin hezeyanları olarak düşünün."[8] Kadın, daha fazla konuşamadı.

Vakit geç olmuştu.

"İmparator hazretleri de aynı şeyi söylüyorlar" diye yanıtladı Myōbu. "Bir defasında bana kızınızla olan ilişkisinin bütün sarayı hatta bütün dünyayı şaşırtacak derecede yoğun ve ihtiraslı olduğunu söylemişti. Bu yüzden de kızınızın göze gelerek kötü kaderini yaşamak zorunda olduğunu belirtmişti. İmparatorumuz hareketleriyle hiç kimseyi gücendirmek istememişti. Ama hiç farkında olmadan yine de başkalarını gücendirmiş oldu. Şimdi ise ortada hiç sebep yokken suçluluk duygusu içinde yapayalnız ve tek başına yaşıyor. Dünyayla yüz yüze gelmek artık onun için imkânsızmış gibi görünüyor. Bir taraftan da milletin ona deli demesinden korkuyor. Daha önce de söylediğim gibi kendini tahammül edilmez bir suçluluk duygusu içinde hissediyor. Karısını kaybetti kaybedeli gözyaşları dinmedi" dedi Myōbu ağlayarak. "Artık çok geç oldu, gitsem iyi olacak. Sabah olmadan saraya dönüp efendimize burada görüp duyduklarımı anlatmam gerek."

Ay tepelerden aşağı inerken gökte tek bulut yoktu. Serin akşam rüzgârı eserken sonbahar çimenlerinin arasında öten böcekler sanki ağlıyormuş gibiydi. Tam, Myōbu'nun bakmaya doyamadığı bir manzaraydı.

"Cırcırlar yorgun düşmüş avazları çıkmıyor
Geceler sabah olmuş gözyaşıma yetmiyor."[9]

Bu Myōbu'nun veda şiiriydi. Arabasına binmek üzereyken durakladı.

Yaşlı kadın ona bir şiirle cevap verdi:

"Kırlardaki böcekler öterken üzgün üzgün
Acı haberler yağar bulutlardan günbegün."[10]

"Çok şikâyet ediyorum değil mi, Myōbu Hanım."

İmparator'a hediye vermek çok yakışıksız olacaktı fakat yine de ona kızından hatıra olarak birkaç parça kıyafet, saç iğneleri ve taraklar gönderdi.

---

8. Kanesuke'nin şiirine başka bir gönderme.

9. Heian Dönemi'nin çan cırcır böceği bugün çam cırcır böceği, *Madasumma marmorata* olarak adlandırılan canlıymış gibi görünüyor; Heian çam cırcır böceği ise çan cırcır böceği haline geldi.

10. "Saraydan her gün buradaki acıya katılan hüzünlü haberler gelir."

Küçük prensle beraber saraydan yaşlı kadının evine gelen genç hizmetçiler hâlâ hanımlarının yasını tutuyordu ama aralarında saray hayatını özleyenler, geri dönmek için can atanlar vardı. Çünkü sarayda geziler ve törenlerle dolu renkli, hareketli bir hayatın onları beklediğini biliyorlardı.

Yaşlı kadın, kendisi gibi bir kocakarının bütün bu güzel hanımları ve yakışıklı beyleri geri göndermeyi istemeyeceğini söyledi, ama öte yandan çocuğu bir an bile gözünün önünden ayırma düşüncesine katlanamıyordu.

Myōbu kendisini sabırsızlıkla bekleyen İmparator'a ulaşmak için daha fazla gecikmeden yola koyuldu. Saraya vardığında İmparator sanki dikkatini önündeki sonbahar çiçekleriyle dolu küçük bahçe üzerinde toplamış izlenimini vermek istercesine hizmetçileri arasında en aklı başında olan dört beş kadını seçmiş, onlarla sessizce sohbet ediyordu. İmparator son zamanlarda Uda'nın "Ebedi Istırabın Şarkısı"[11] için yapmış olduğu gravürlerin, İse ve Tsurayuki'nin bu konuda yazdığı dizelerinin ve ayrıca Çin şiirinin tiryakisi olmuştu.

Yaşlı kadının gönderdiği mektubu aldıktan sonra Myōbu'nun anlattığı olayları can kulağıyla dinledi. Sonra da yaşlı kadının mektubunu okudu. Kadın mektubunda "Göndermiş olduğunuz saygıdeğer mektubu aldıktan sonra inanın kaçacak

11. Po Chü-i tarafından yazılmış ve T'ang İmparatoru Hsüan Tsung'un cariyesi Yang Kuei-fei'in ölümünden duyduğu kederi anlatan şiir. İmparator Uda dokuzuncu yüzyılın sonlarında hüküm sürdü ve 931'de öldü. Tsurayuki ve İse onuncu yüzyılın başlarında etkiliydi. İse, Uda'nın cariyelerinden biriydi.

delik aradım. O kadar yoğun ve şiddetli bir duygu sağanağına uğradım ki ne yapacağımı bilemedim" diyordu. Mektubuna bir de şiir eklemişti.

"Savrulunca rüzgârda kanat geren ağacı,
Ah benim çalı yoncam buruk kaldı ne acı."

Durumu anlatmak için kadının kullandığı mecazlar çok ilginç! Zavallı kadın hâlâ acılar içinde kıvranıyor diye düşündü İmparator. Kadının çocuk bakımı konusunda İmparator'a güvenmediği çok açıktı. İmparator bunu yine de görmezden gelmeye çalıştı.

Kadınların kendisini böyle zayıf iradeli görmesini istemediği için acısını kendine saklamaya çalıştı İmparator. Ama boşunaydı bu gayreti. Ölen karısıyla ilgili olan anıları tekrar tekrar gözlerinin önünden geçti. Sağken bir dakika bile onun yanından ayrılmamış, ayrıldığı zaman da buna tahammül edememişti. Ama şimdi o yoktu. Sadece karısının anılarıyla aylar ve günler boyunca ayakta kalabilmesine İmparator'un kendisi de şaşırıyordu. Torunu için yaptığı fedakârlıktan dolayı yaşlı kadını ödüllendirmek amacıyla elinden gelen her şeyi yapmıştı ama bütün gayretleri boşa çıkmıştı.

"Eh ne yapalım" diye iç çekti İmparator. "Bırakalım ömrü vefa ettiği kadar yaşasın ve oğlanın büyüdüğünü görsün."

Myōbu'nun getirdiği yadigârlara bakarken, bir tarak, merhum sevgilimin yaşadığı dünyadan bana büyücüler tarafından getirilmiş olsaydı ancak, hani şu Çin imparatoruna getirdikleri gibi, işte o zaman bir teselli bulurdum diye düşündü:

"Anlıyorum ki bana bir büyücü gerekir
Söylesin de bileyim, benim aşkım nerdedir?"

En yetenekli sanatçıların bile gücü sınırlıdır. Çinli Yang Kuei-fei'in resimlerinde yaşam parıltısı yoktu. Ressam, kızı her ne kadar Taieki gölündeki lotus çiçeğine ya da Miō Sarayı'nın söğütlerine benzetse de tablodaki kadının yüzünde sadece makyaj ve pudradan ibaret bir güzellik vardı. Fakat İmparator kaybettiği karısını hatırladığında, onu hiçbir çiçeğin rengiyle, hiçbir bülbülün ötüşüyle karşılaştıramayacağını anladı. Bu varlıkların hiçbiri onu geri getiremezdi. Gece gündüz birbirlerine hep "Ebedi Istırabın Şarkısı" adlı şiiri okumuşlardı.

"Gökyüzünde dolaşan, bir kuş kanadıyız biz,
Yeryüzünde kök salmış bir çınarın dalları..."

Onlar bu dizelerle birbirlerine sadakat yemini etmişlerdi. Fakat kadının kısa süren hayatı bu andı boş bir hayale dönüştürmüştü.

Rüzgârların iniltisi, sonbahar böceklerinin ninnisi kısacası her şey İmparator'un acısını derinleştiriyordu. Sarayda Kokiden'in oturduğu bölümde bambaşka bir hayat yaşanıyordu. İmparator'u son ziyaretinden bu yana aradan epey zaman geçmişti. O güzel mehtaplı gecede Kokiden geç saatlere kadar müzik çalmıştı. İmparator gecenin bu saatinde çalınan zevksiz müzikten hiç hoşlanmamıştı. Onun hüzünlü halini görenler de Kokiden'in bu hareketini çok lüzumsuz bulmuşlardı. Kokiden inatçı, küstah, kendini beğenmiş kadının biriydi. İmparator'un ıstırabı bu kadın için hiçbir şey ifade etmiyordu.

Ay battı. Yağ kandillerinin fitilleri kesile kesile kısalmış ve sonunda kandillerde bir damla yağ kalmamıştı. İmparator hâlâ oturduğu yerden kımıldamamıştı. Bir yandan yaşlı kadını bir yandan da oğlunu düşünürken aşağıdaki dizeler döküldü dudaklarından:

"Ay bulanır gözyaşından bulutların üstünde[12]
Işık vurmaz sazlıktaki kulübenin semtine."

Dışarıdaki gürültü nöbetçilerin değişmekte olduğunu hatırlatmıştı ona. Herhalde saat sabahın biri veya ikisi olmalıydı. Etrafındaki insanların onun bu davranışını garip buldukları açıktı. Sonunda odasına çekildi. Bütün gece gözünü kırpmamıştı. Sabahın karanlığında perdeleri[13] açmaya da niyeti yoktu. Çünkü artık devlet işleri onu ilgilendirmiyordu. Kahvaltıdan bir lokma bile almadı. Öğle yemeği vakti gelip geçmiş olduğu halde oralı bile olmadı. Onu gören hizmetçileri tehlike çanlarının çalmaya başladığını hissetmişlerdi.

İmparator hakkında konuşanlar arasında onun acılarını anlayışla karşılayan duygudaş insanlar bulunduğu gibi onu devlet işlerini yerine getirmediği için kıyasıya eleştirenler de vardı. Bazıları onun durumuna takdir-i ilahi demişlerdi. Ancak İmparator insanlarla konuşmayı reddetmiş, bundan dolayı yarattığı kırgınlığa kulak asmamış, işi çığırından çıkartmıştı. Üstüne üstlük devlet işlerini de ihmal etmeye başlayınca bu tavrı yanlış davranışlarının üzerine tüy dikmişti. Bazı gözlemciler Çin imparatorlarından birinin aynı şekilde davranarak kendi kendini mahvettiğini konuşmaya başlamışlardı.[14]

---

12. "Burada sarayda bile."

13. İse, "Ebedi Istırabın Şarkısı", *Zoku Kokka Taikan* 18158:
Perdeler kapkaranlık, sabahlar ağır aksak,
Nereden bilirdim ki rüyalar bana yasak.

14. Çin tarihinde Yang Kuei-fei olayı, An Lu-shan ayaklanmasına sebep olmuştur.

Aylar sonra genç prens saraya getirildi. Kocaman çok güzel bir çocuk olmuştu. Sanki başka bir gezegenden gelmiş kadar yakışıklıydı. Ertesi yıl bahar ayları geldiğinde, İmparator'un veliahtı seçmesi gerekiyordu. İmparator bu hakkı, büyük oğlundan ziyade saraya yeni gelen genç oğluna vermek istiyordu; ama çocuğun anne tarafı aristokrat kökenli değildi ve ona sarayda arka çıkacak akrabaları yoktu. Böyle bir seçimin saraydan tepki alacağı kesindi. Belki bu çocuk da annesi gibi ona hışımla bakan insanlar yüzünden mahvolabilirdi. İmparator düşüncelerinden kimseye bahsetmedi. Genç oğluna olan sevgisi burada bir sınıra dayanmıştı. Olay hakkında dedikodu yapan insanlar, Kokiden'in İmparator'un güvenini kazandığı kanısına vardılar.

Prensin anneannesini torunu saraya girdikten sonra teselli etmek mümkün olmamıştı. Sonunda kadının kızıyla birlikte olmak için ettiği dualar kabul olmuş, ruhunu teslim etmişti. İmparator ikinci kez büyük bir bunalıma düştü. Altı yaşındaki prens anneanneyi kaybetmenin ne kadar büyük bir acı olduğunu artık anlayabilecek olgunluktaydı. Yıllardan beri saçını süpürge ederek kendisine bakan bu yaşlı anneanne ona hep "Öldüğüme yanmam ben, seni arkamda bırakmak koyar bana evladım" demişti.

Artık prens sarayda yaşıyordu. Yedi yaşına gelince Çin klasiklerini öğrenmeye başlamış ve ilk okuma gösterisinde herkesi kendine hayran bırakmıştı. Çocuğun bu olağanüstü başarısı acaba ne anlama geliyordu? Dâhiyane yeteneklere sahip olduğu için acaba bu çocuğun ömrü annesininki gibi kısa mı olacaktı?

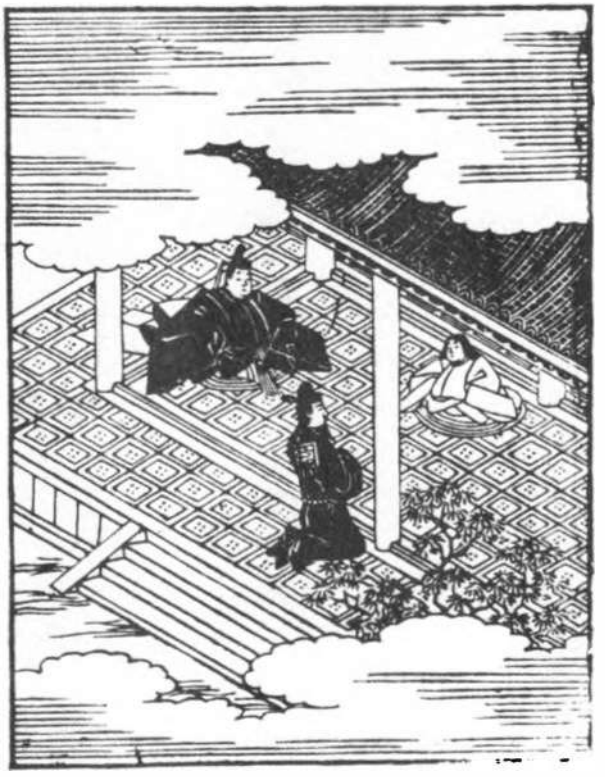
İmparator çocuğu yanına alarak sarayda Kokiden'in oturduğu bölüme götürdü.

"Hiç kimsenin artık bu çocuğa kızmaya hakkı yok. Çünkü o bir öksüz evlat. Sizden bu çocuğa karşı iyi davranmanızı istiyorum."

Çocuğu evinin içinde görünce Kokiden bile çok memnun olmuştu. En büyük muhalif, en acımasız düşman bile bu güzel varlığı gördüğü zaman gülümsemeden edememişti. Kokiden çocuğun oradan ayrılmasını hiç istemedi. İki kızı vardı, ama onlar bile güzellikte bu çocukla yarışamazdı. Hangi sınıftan olursa olsun bütün saraylı kadınlar onun etrafında toplanmışlar, her ne kadar onu kendilerine rakip olarak görseler bile yüzlerini açmaktan hiç çekinmeden onu eğlendirmeye çalışmışlardı.

Genji klasikler ve ona benzer zorunlu derslerde de çok başarılarıydı. Müziğe gelince, flüt ve kotosunu çaldığında gökler yankılanıyordu. Onun bütün bu erdemlerini teker teker sayacak olursam okuyucularımın beni gerçekleri çarpıtmakla suçlamasından korkuyorum.

O sıralarda Kore'den bir diplomatik heyet gelmişti. Elçiler arasında tecrübeli bir kâhin olduğunu duyan İmparator ona danışmaya karar verdi. Bu kâhin insanların yüz hatlarına bakarak onların geleceklerini tahmin edebiliyordu. Ancak tahtta bulunan İmparator, eski imparator Uda'nın uyarılarına kulak vererek yabancıları

huzuruna çağırmaktan vazgeçip en sevdiği oğlunu diplomatik heyetin kalmakta olduğu Kōro Konağı'na[15] gönderdi. Çocuk heyeti görmeye İmparator'un baş muhafızıyla birlikte gitti ve onlara bu muhafızın oğlu olarak tanıtıldı. Bilge kâhin hayretle başını kaldırdı.

"Gözlerime inanamıyorum! Bu yüz, ülkede en yüksek mertebeye çıkması gereken, milletin atası olması gereken bir insanın yüzü," dedi kendi kendine sessizce. "Ama bunu uygulamak, belaya davetiye çıkarmak demektir. Ancak, bu yüz her şeye rağmen kamu işlerini düzene sokan bir bakan veya milletvekilinin yüzü değil."

Aynı zamanda İmparator'un danışmanı olan baş muhafız çok bilgili, mürekkep yalamış bir insandı. Bilge kâhin ile uzun uzun ilginç konuşmalar yaptı. Birbirlerine şiirler okudular. Heyet ayrılmadan önce, çocuğu görmekten dolayı duyduğu sonsuz mutluluğu dile getiren bir şiir okumuş ve ayrılığın hüznünü yine kendi satırlarıyla dile getirmişti. Çocuk da onlar için bir şiir yazarak Koreli heyetin takdirini kazanmıştı. Koreliler çocuğa harikulade hediyeler verdiler. Kâhin de bunun karşılığında saray tarafından hediye yağmuruna tutulmuştu.

İmparator, kâhinin yorumları hakkında bir şey söylememek için o kadar dikkat ettiği halde yine de haberler halkın arasına sızmıştı. Bu haberi ilk duyan Bayan Kokiden'in babası ve veliaht prensin dedesi olan Doğu İlleri Bakanıydı. Haber duyulur duyulmaz herkeste bir kuşku uyanmıştı. İmparator da zaten kal-

15. Şehrin güney kesiminde.

binin sesini dinleyerek Japonya'da kullanılan yöntemlere göre çocuğun yüz hatlarını tahlil etmiş ve onun geleceği için birtakım program taslakları çıkarmıştı. Bu nedenle oğluna kraliyet unvanı vermekten kaçınmış Korelilerin de oğlu hakkında aynı şeyleri düşünmesinden büyük mutluluk duymuştu. Anne tarafı sülalesinin desteğinden yoksun olan bu çocuk, unvansız bir prens olduğu müddetçe kendini her zaman güvensiz hissedecekti. Üstelik İmparator'un da saltanat müddetinin ne kadar süreceği hakkında hiçbir fikri yoktu. Halk tabakasından bir vatandaş olarak saraya iyi hizmet verebilirdi. Bu nedenle İmparator, eğitim sürecinde prensi yüreklendirdi. Çocuk o kadar iyi ve yetenekli çıktı ki İmparator onu avam sınıfın düzeyine indirmenin büyük haksızlık olacağını düşündü. Ama bir prens olarak da onun imparator olmasından korkan kişilerin yıldırımlarını üzerine çekecekti. İmparator, Hindistan'dan bir müneccim çağırarak çocuğun geleceğini araştırdı. Hintli müneccimin kehanetlerinin Japon ve Korelilerle aynı olduğunu öğrenince büyük memnuniyet duydu. Böylece çocuğun avamdan bir vatandaş olmasına karar vererek ona Minomoto ve Genji isimlerini bahşetti.

Aylar, yıllar geçti, fakat İmparator hâlâ kaybettiği aşkını unutamamıştı. Onu teselli edecek pek çok kadın girdi çıktı haremine, ancak hâlâ ona benzeyen birini bulamamıştı. İmparator yıllarca hatıralarına gömülü kalmış, hiçbir şeyle, hiç kimseyle ilgilenmemişti. Sonradan ona eski imparatorun güzelliğiyle ünlü, annesi tarafından son derece derin bir dikkat ve itina ile el bebek gül bebek büyütülmüş Dördüncü Prenses önerildi. Bu kızı İmparator'un sarayında görevli olan kadın efendi tavsiye etmişti. Kadın efendi, eski imparatorun zamanında nedime olarak çalışmış gençlik yıllarında aşağı yukarı kendi yaşıtı olan prensesle çok iyi arkadaşlık kurmuştu. Hatta şu anda zaman zaman görüştükleri oluyordu.

"Efendimiz, ben hayatım boyunca üç imparatora sarayda hizmet vermiş olan bir kadınım. Şimdiye dek hizmet ettiğim hanımefendim Kiritsubo kadar güzel bir kadın göremedim. Eski imparatorumuzun ölümü üzerine dul kalan imparatoriçenin büyüttüğü bu kız görünüş olarak hanımefendim Kiritsubo'nun kopyası gibidir. Bu genç kızın eşine benzerine dünyada rastlamak mümkün değil."

İmparator aradığı kadının belki de bu kız olduğu ihtimalini göz önünde bulundurarak ailesinden onu saraya göndermelerini rica etti. Ama annesi olaya hiç sıcak bakmıyordu, hatta korkuyordu. Anne, "Unutmayın ki," dedi "veliahtın annesi dünyanın en inatçı, en başına buyruk, en haset insanıdır. Bu kadının tehdit ve hakaretleri Genji'nin annesi olan Kiritsubo'nun ölümüne neden olmuştur." Prensesin annesi bu tür kararsızlıklar içinde bocaladığı bir sırada vefat edince kızı yapayalnız kalmıştı. Bunun üzerine İmparator teklifini yenileyerek kıza evladı gibi bakacağına söz verdi.

Yardımcıları, anne tarafından akrabaları ve büyük ağabeyi Prens Hyōbu kızla konuşarak, evde oturmaktansa sarayda teselli aramanın daha iyi olacağına

onu ikna ettiler ve kızı saraya gönderdiler. Bu kızın adı Fujitsubo idi. Kiritsubo'ya olan benzerliği etrafındakileri gerçekten hayrete düşürüyordu. İnsanlar belki yanılmış olabilirdi, ama bu kız asaletinden dolayı Kiritsubo'dan bile daha hoş ve tatlı görünüyordu. Hiç kimse onu avamlıkla suçlamaya cesaret edemeyeceği için İmparator da ona karşı olan sevgi ve muhabbetini herkesin önünde açıkça göstermekten çekinmiyordu. İmparator'un diğer karısı onun dikkatini başka tarafa yönlendirecek hiçbir şey yapmamıştı, ama yine de kocasının yeni bir kadına duyduğu yoğun aşkın kurbanı olmaktan kendini kurtaramadı. İmparator bu kadını tamamen unutmamıştı ama artık onun bütün ilgisi kendisini rahat ettiren ve ona sonsuz bir huzur kaynağı olan yeni hanımına kaymaya başlamıştı. Zaten dünyanın ahvali böyleydi.

Yeni gelen imparatoriçenin çok fazla ziyaretçisi oluyordu. İmparator, oğlu Genji'yi yanından hiç ayırmadığı için bu kızın kendini Genji'den saklaması mümkün değildi. Saraydaki diğer kadınlar kendilerini bu yeni gelinden aşağı görmüyorlardı, çünkü her birinin ayrı bir özelliği vardı. Fakat bu kadınlardan hiçbiri artık gençliğinin baharında değildi. Fujitsubo hepsinden daha genç ve daha tazeydi. Çocuksu utangaçlığından dolayı her ne kadar kem gözlerden uzak durmaya çalışsa da yine de Genji zaman zaman onunla yüz yüze geliyordu. Genji annesini hiç görmemişti, bu yüzden çöpçatan kadın İmparator'a Fujitsubo'nun ne kadar ölen karısına benzediğini söylediğinde Genji çok meraklanmıştı. Kızı gördükten sonra ise bu benzerlik karşısında hayretlere düşmüş ve bir daha onun yanından hiç ayrılmak istememişti.

İmparator bir gün Fujitsubo'yu yanına çekerek "Senden rica ediyorum lütfen oğluma karşı soğuk davranma" dedi. "Bazen bana bile onun annesiymişsin gibi geliyor. Onun sana karşı olan samimi davranışlarında lütfen onun ileri gittiğini, sana karşı bir küstahlık yaptığını zannetme. Onu olgunlukla karşıla. Gözlerin, yüzünün ifadesi kısacası her şeyinle eski karıma o kadar çok benziyorsun ki hani Genji sana anne dese bile bunu yadırgamam."

Zamanla Genji'nin yeni hanıma karşı olan muhabbeti öylesine arttı ki artık en sıradan bir çiçek ya da renkli bir yaprak bile bunu ifade etmek için bir vesile oluyordu. Bütün olan bitenden en çok rahatsız olan Kokiden idi. Fujitsubo ile bir türlü yıldızı barışmadı. Genji'ye olan nefreti yeniden nüksetmişti. Çünkü Genji, bütün sarayın beğendiği ve Kokiden'in göz bebeği olan biricik evladı veliaht prensten daha yakışıklıydı. İnsanlar Genji'ye "ışık saçan prens" demeye başlamışlardı. İmparatorun sevdiği insanlar arasında ikinci sırayı işgal eden Fujitsubo'nun adı ise "güneşin nuru dilber" olarak anılmaya başlamıştı.

Oğlanın günün birinde çocukluk kıyafetlerini atmak zorunda kalması üzücü bir şeydi, ama 12 yaşına girince reşit olma töreni gerçekleşti ve yetişkinlik başlığını taktı. Bu törenin, birkaç yıl önce Büyük Salon'da veliaht prens için yapılan törenden hiçbir şekilde aşağı olmaması gerekiyordu. İmparator bunu gerçekleştir-

mek için bizzat uğraştı ve hatta geleneksel merasim ve teşrifata bu oğlu için yeni ayrıntılar bile koydu. Ayrıca törenden sonra verilecek olan ziyafet için İmparator erzak ve iaşe ambarlarını bekleyen görevlilere emirler verdi ve şölen için hiçbir fedakârlıktan kaçınmamalarını, kapılarını ve kasalarını sonuna kadar açmalarını, bu törenin öteki sıradan halk karnavalları gibi düşünülmemesi gerektiğini belirten fermanlar gönderdi.

Taht, sarayın bahçesinde doğu yönüne dönük bir şekilde yerleştirilmişti. Tahtın hemen önünde Genji'nin ve resmi başlığını ona takdim edecek olan bakanın koltuğu yer alıyordu. Genji öğleden sonra tam belirlenen saatte gelip koltuğuna oturdu. Yüzünün tazeliğini, çocuksu saç biçimini görmek İmparator'un hüzünlenmesine neden oldu; keşke çocuk hiç değişmeseydi, hep aynı kalsaydı. Genji'nin saç kesim töreni hazine bakanı tarafından gerçekleştirildi. Güzel bukleleri yere düştükçe İmparator'un içi ölen karısının umutsuz özlemiyle doldu. Sükûnetini korumak için çok zorlandı. Sonunda ilk tören bitti ve çocuk bu kez yetişkinlerin giydiği pantolonu giyerek şükran töreni için avluya indi. Davetliler arasında gözleri dolmayan yoktu. Özellikle İmparator derinden duygulanmıştı. Arada sırada geçmişi unutur gibi oluyordu, ama bu kez anılar tekrar dönüp gelmişti. Hiç yaşlanmasını istemediği oğlunun birdenbire reşit olma töreninden geçerek bir delikanlı gibi karşısında belirivermesi İmparator'u hem şaşırtmış hem de çok mutlu etmişti.

Resmî başlığı Genji'ye giydiren Batı İlleri Bakanı'nın bir kızı vardı ve bu kız onun hayattaki en büyük mutluluk kaynağıydı. Kızın annesi bakanın ilk eşiydi ve

kan bağı olarak imparatorluk ailesine mensup bir prensesti. Veliaht evlenme konusunda kızın ağzını aratmıştı, fakat babası kızını Genji'ye verme taraftarıydı ve İmparator'un da böyle düşündüğünü duymuştu. İmparator, oğlanın reşit olma töreninde yeteri kadar hamisinin olmadığının farkına vardığını ve evlilik yoluyla kurulacak akrabalıklara ihtiyacı olduğunu söylemiş, bakan da bu fikri onaylamıştı.

Misafirler dışarıdaki odalara çekildi ve Genji de gerçek prenslerin altındaki yerini almış oldu. Bakan, Genji'ye evlilik konusundaki fikrini bir şekilde ima etti, fakat Genji daha çok genç ve tecrübesiz olduğu için verecek cevap bulamadı. Saray nazırı aracılığıyla bakana bir mesaj gelmişti, İmparator onu huzuruna çağırıyordu. Batı İlleri Bakanı huzura çıkar çıkmaz nedimelerden biri ona tören sırasında yaptığı hizmetlerden dolayı beyaz renkli büyük bir kadın pelerini ve daha başka saray kıyafetlerinden oluşan bir hediye paketi getirdi. İmparator bakanın kadehini şarapla doldururken, içinde ciddi uyarılar bulunan bir şiir okudu:

"Çocuksu zülüfleri, olgunlaşmış toplarız,
Söyle şimdi başını nasıl çabuk bağlarız?"

Bakanın cevabı şöyle oldu:

"Dualarla bağladım, mor renkli kurdeleyi
Umarım kavuşurlar soldurmadan rengini"[16]

Batı İlleri Bakanı, resmi olarak şükranlarını sunmak için uzun bahçe köprüsünden aşağı indi. Sarayın has ahırlarından bir at ve başmabeyinciden bir doğan aldı. Avluda İmparator'un haricindeki bütün prensler ve yüksek rütbeli saray erkânı görev derecelerine göre hediyelerini aldılar. Genji'nin baş muhafızı, İmparator'un emriyle bahçede ziyafet sofraları, yemekler ve meyveler hazırlamıştı. Zarif Çin malı kutular içinde sunulan yiyecekler ve hediyeler o kadar fazlaydı ki tören alanının dışına kadar taşmıştı. Veliaht prensin reşit olma töreninde bile bu kadar bolluk görülmemişti. Genji için hazırlanan tören gerçekten de şimdiye kadar yapılan törenlerin en görkemlisi ve en asiliydi.

O akşam İmparator'un emri üzerine Batı İlleri Bakanı Genji'yi konağına götürdü. Onun için evinde eşsiz bir nişan töreni düzenlemişti. Genji henüz çok genç olmasına rağmen bakanın ailesi çocuğu son derece yakışıklı bulmuştu. Genji'den birkaç yaş büyük olan bakanın kızı Aoi ise kendine eş olarak seçilen bu tıfıl deli-

16. "Murasaki" Japoncada "mor renk", "mor salkım" ya da "lavanta çiçeği" anlamına gelmektedir. Bütün roman boyunca karakterlerden Bayan Murasaki ile mor renk, mor salkım ya da mor renkli çiçekler arasında mecazi bir bağ kurulmuştur.

kanlıya bakarak kendinden utandı. Bula bula kendisi için bu bacak kadar çocuğu mu bulmuşlardı.

İmparatorun Batı İlleri Bakanı'na güveni tamdı. Genji'nin evleneceği kızın annesi yani bakanın karısı, İmparator'un zaten kız kardeşiydi. Bu nedenle hem oğlan evi hem de kız evi ülkedeki en yüce asalet unvanına sahiplerdi. Aile şimdi de Genji'yi damat olarak alıyordu. Veliaht prensin dedesi olan Doğu İlleri Bakanı o zamana dek imparatorluk ailesinin haricindeki en yüksek asalet mevkiine sahip olduğu halde, Batı İlleri Bakanı'nın Genji'nin kayınpederi olarak yaptığı ani atakla geride kalmıştı. Üstelik Batı İlleri Bakanı'nın pek çok farklı kadından çok sayıda çocuğu vardı. İlk karısından dünyaya gelen ve en yakışıklı oğlanlarından biri olan Tō no Chūjō, zaten şu anda imparatorluk muhafız alayında teğmendi. Doğu ve Batı İlleri Bakanlarının arası uzun zamandan beri hiç iyi değildi. Ancak Doğu İlleri Bakanı'nın Tō no Chūjō gibi yetenekli bir gencin hakkını inkâr etmesi imkânsızdı. Bu nedenle ona dördüncü kızını vermeye razı oldu. Sonuç olarak Batı İlleri Bakanı'nın Genji'ye verdiği değerle Doğu İlleri Bakanı'nın Tō no Chūjō'ya verdiği değer eşitlenmiş oluyordu. Her iki sülale için de bu durum en rahatlatıcı çözüm yolu olmuştu.

Genji bütün vaktini babasının yanında geçirdiği için Sanjō Konağı'nda oturan karısına çok az zaman ayırabiliyordu. Genji'nin idealindeki kadın ona göre dünya güzeli olan Fujitsubo idi. Keşke şimdiye dek ona benzer bir kadınla karşılaşabilmiş olsaydı! Ama ne gezer... Kendi karısı da güzel bir kızdı. Bir evde el bebek gül bebek lüks içinde yetişmişti. Fakat birbirlerinin dengi değildiler. Genji'nin gencecik kalbi hep Fujitsubo için çarpıyor onun özlemiyle yanıp tutuşuyordu. Artık reşit olduğundan dolayı da imparator babası tarafından kızın bulunduğu bölgeye girmesi yasaklanmıştı. Müzik çalınan bazı akşamlar Fujitsubo'nun kotosuna Genji flütüyle katılıyor, perdeler arkasından bile olsa en azından kızın sesini duyarak rahatlıyordu. Genji için saraydaki hayat, karısının yaşadığı Sanjō Konağı'ndakinden daha iyiydi. Haftanın iki üç günü Sanjō'da kalsa bile dört beş gününü kesinlikle sarayda geçiriyordu. Batı İlleri Bakanı bu ihmalkârlığı onun gençliğine veriyor ve her zaman olduğu gibi damadıyla gurur duyuyordu.

Bakan, genç çifte hizmet etmesi için en güzel ve en başarılı nedimeleri seçerek, daha ziyade Genji'nin ilgisini çekecek pek çok eğlence hazırlamıştı. Sarayda da İmparator, annesinin yaşamış olduğu bölümü tamamen Genji'ye tahsis etmiş, kadının maiyetinde olan nedimelerin dağılmasını önlemişti. Daha sonra Kiritsubo'nun yaşadığı bölümün tamir ve tadilatı için emirler vermişti. Sonuç harikulade oldu. Bahçedeki bitkiler ve suni tepecikler büyük bir zevkle yeniden elden geçirilmiş, işçilerin arı gibi çalıştığı bu bölgede yer alan gölet daha da genişletilmişti. Ama bütün bunlar Genji için neye yarardı ki özlemini çektiği kadınla birlikte olamadıktan sonra.

Bir rivayete göre Genji'ye "Işık Saçan Prens" unvanı Kore'den gelen bilge kâhin tarafından verilmiştir.

BÖLÜM 2

SÜPÜRGE AĞACI

HAHAKIGI (帚木)

Işık Saçan Genji yüce bir isim, muhteşem bir kişilikti. Fakat buna rağmen yaşadığı sayısız gönül maceralarından dolayı yıldırımları üstüne çekmekten kendini alamadı, el âlemin dilinden kurtulamadı. Yaptığı taşkınlıklar adının çapkına çıkmasına yol açsa bile yine de o elinden geldiği kadar karda yürüyüp izini belli etmemeye çalıştı. Ancak hakkında çıkan kötü dedikodular yüzünden en gizli gönül maceraları bile dallanıp budaklandı, herkesin ağzına sakız oldu. Öte yandan adına kara çaldırmamak için bütün hayatı boyunca yaşadığı ilginç ve zevkli gönül serüvenlerinden uzak dursaydı bile yine de herkes onu eski çapkınlardan Yüzbaşı Katano'ya[17] benzetir, tefe koyardı.

Genji rütbe olarak muhafız alayında albay olduğundan dolayı vaktinin büyük bir kısmını sarayda geçiriyor, kayınpederinin Sanjō Konağı'na seyrek uğruyordu. Saraydaki insanlar, Kasugano[18] bölgesinde yaşayan Bayan Lavanta Çiçeği adlı kadın âşığının başına nasıl iş açtıysa, günün birinde ona benzer bir kadının da Genji'nin başına iş açmasından korkuyorlardı.

---

17. Öyküsü kaybolan bir aşk kahramanından bahsedilmektedir.

18. *İse Monogatari* 1:

Kasugano lavantası kimonomu lekeler,
Düzensizdir diz boyu gizli aşklar sevgiler.

Kasugano, Japonya'nın ilk başkenti olan Nara'nın eteklerinde bir bölgedir. Daha önce değinildiği gibi lavanta çiçeği yaşanan romantik bir aşkı simgelemektedir.

Aslında etrafında gördüğü sınır tanımayan cinsellikten iğrenmesine rağmen, çoğu kez içinden gelen doğruluk ve adaletin sesini dinlemediği için sık sık başına dert açıyor, üzülüyordu.

Muson yağmurları başlar başlamaz saraydaki idari daireler tatile girdi. Sanjō'yu son ziyaretinden bu yana aradan çok uzun bir zaman geçmişti ve bu durum Genji için bir istisna idi. Kayın pederi olan Bakan ve ailesi onun ziyaretine çok sevindiler. Onu memnun etmek için ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Bakanın oğulları Genji'ye, İmparator'a gösterdikleri ilgiden kat kat fazlasını gösteriyordu. Genji, Tō no Chūjō ile çok iyi anlaşıyordu. Birlikte müzik dinliyor, taşkınlık yapıyorlardı. Tō no Chūjō'nun çabuk âşık olmaya meyilli bir kişiliği vardı ve kayınpederi olan Doğu İlleri Bakanı hiçbir masraftan kaçınmayarak bir konak yaptırmış ve ona tahsis etmişti ama o burada kendisini hiç rahat hissetmiyordu. Sanjō'da ailesi ile birlikte olduğu zamanlarda her ne kadar evine ve ailesine özen gösterse de Genji'nin gelişini hep dört gözle bekliyordu. Birlikte çalışıyor, birlikte eğleniyor ve birlikte müzikle uğraşıyorlardı. Zamanla aralarında çok sağlam bir dostluk kurup bütün dertlerini ve sırlarını paylaşmaya başladılar. Artık aralarından su sızmıyordu.

O gün hiç durmadan yağmur yağdı. Sarayda pek fazla insan yoktu. Genji'ye ait olan bölüm de o gün olağanüstü sessizdi. Genji lambayı yanına çekerek kitaplarını karıştırmaya başladı. Tō no Chūjō da hemen onun yanı başındaydı. Rafta mektup olduğu her halinden belli olan bir sürü renkli kâğıt duruyordu.

Tō no Chūjō merakını gizleyemedi ve onların ne olduğunu sordu. "Bazılarına bakabilirsin ama bazıları çok özel bakmasan daha iyi olur" dedi Genji.

"Ama sen benim neyi merak ettiğimi yine anlamadın. Ben aslında, senin benden saklamaya çalıştıklarına bakmak istiyorum. Ben de sıradan kadınlardan mektup alıyorum. Bu yüzden görmek istediğim mektuplar sıradan kadınların yazdığı mektuplar değil. Ben, kendisine haksızlık yapıldığını düşünen, sabahlara kadar seni beyhude bekleyen kadınların yazdığı mektupları görmek istiyorum."

Ateşli aşk mektuplarını hiç kimse böyle ortaya bırakmazdı. Ortalıkta bırakılan mektuplar genellikle en önemsiz olanlardı.

Tō no Chūjō mektupları teker teker gözden geçirirken "Epey biriktirmişsin" dedi. Okurken bir yandan da bu *ondan* bu *şundan* diye tahminlerde bulunuyordu. Bazı tahminleri doğruydu ama bazen de saçmaladığı için Genji zevkten dört köşe oluyordu. Tō no Chūjō'nun sorularına verdiği cevapları kısa ve özlüydü, sır vermemeye kararlıydı.

"Aslında ben sana gelen mektupları daha çok merak ediyorum. Kim bilir belki de bir ambar dolusu mektup vardır sende. Sen bana onları bir göster, ben de sana benimkilerin hepsini göstermezsem namerdim!

Düşünceler içinde Tō no Chūjō "Dostum, bana mektup gönderen kadınların arasında umduğun gibi birini bulabileceğini zannetmiyorum" dedi. "Her şeyde

olduğu gibi kadının mükemmelini bulmak da imkânsız. Acı ama yıllar bana bunu öğretti. İlk bakışta bütün kadınlar iki dirhem bir çekirdek görünür. Sonra mektuplar gelir gider, seni duygusallıkları ve olgunlukları hakkında ikna etmeye çalışırlar. Fakat aralarından en iyilerini ayıklamaya başlayınca listene alabileceğin kadınların sayısının az olduğunun fark edersin. Hepsinin kedine göre ufak tefek hileleri vardır ve rakiplerini yıpratmak, onlara hakaret etmek için hep bunları kullanırlar. Bazen de işi o kadar abartırlar ki sen bile utanırsın. Onları altın kafeste yetiştirerek, onlara parlak bir gelecek hazırlayan sevgi dolu ailelerinin himayelerine sığınarak hareket ederler. Ahım şahım bir kabiliyetleri yoktur. Çalgı çalarlar, şiir yazarlar ve bunları da sanki dünyanın en yetenekli kızlarıymış gibi etraflarına ilan ederler. İşte buna kanarsın ve o zaman yanarsın. Gençtirler, güzeldirler, dost canlısıdırlar ve keder nedir bilmezler. Ama zamanla canları sıkılmaya başlayınca büyüklerin dünyasından bir şeyler kaparlar. Aradan bir müddet geçince büyüklerinden öğrendikleri şey onlara bir meşgale olur. Bir kadının yapabileceği her şey bundan ibarettir. Zayıf yönlerini saklayıp güçlü yönlerini öyle bir abartırlar ki, onları yalancı olarak suçlayamazsın ve arkadaşlığını öylece devam ettirir gidersin. Onun hakkında duyduklarının doğru olup olmadığını araştırmaya kalktığın zaman da hep düş kırıklığına uğrarsın. Zaten bu her zaman böyle olmuştur.

Tō no Chūjō derin bir iç çekti. Yaşadığı tecrübelerin bir göstergesi gibiydi bu iç çekiş. Hepsi olmasa da aslında söylediklerinin bir kısmı Genji'nin tecrübeleriyle uyuşuyordu. Genji gülerek "Peki aralarında bana tavsiye edebileceğin kusursuz birine hiç mi rastlamadın?"

"Kim böyle bir kadına kapılacak kadar aptal olabilir ki? Nasıl ki kusursuz bir kadın bulmak imkânsızsa, meziyetsiz bir kadının olabileceğini düşünmek de zordur. Her kadının bir kusuru olduğu gibi mutlaka bir meziyeti de vardır. Eğer kadın, iyi bir aileden geliyorsa ve iyi bir eğitim almışsa kusurlarını gizlemesini bilir. Orta sınıf kadınlara gelince, bunların kendilerine göre iyi veya kötü birtakım eğilimleri vardır. Bu durum hiç kimsenin gözünden kaçmaz. Ayrıca onları anlamak kolaydır. Alt sınıfın kadınlarından bahsetmek bile istemiyorum, zaten onlara kim değer verir ki?"

Tō no Chūjō'nun bu konuda çok derin bilgisi varmış gibi görünüyordu. Genji'yi derinden etkilemişti.

"Üç sınıftan bahsediyorsun fakat bu ayrımı yapmak her zaman o kadar kolay mı?" diye sordu Genji. "Soylu ailelerden olduğu halde feleğin sillesini yiyen kadınlar olduğu gibi hiçbir asaleti olmadığı halde yüksek mevkilere gelen ve kendilerine ihtişamlı konaklar yaptıran kadınlar da var. Peki, bu kadınlar senin varsaydığın sistem içinde nerede yer alıyor?"

Bu esnada iki saray görevlisi odaya girdi. Bunlardan birisi saray muhafızı diğeri ise Tören ve Teşrifat İşleri Bakanlığı'nda görevli bir memurdu. İkisi de ağzından bal damlayan azılı çapkınlardandı. Tō no Chūjō sanki onları bekliyormuş gibi Genji'nin sorduğu soruyu hemen onlara yöneltti. Zaman geçtikçe konu daha da derinleşti, fakat konuşmalarında pek inandırıcı olmayan birkaç nokta vardı.

Misafirlerden biri şunları söyledi: "Herhangi bir nedenle yüksek bir mevkiye ulaşan bir kadın hiçbir zaman o düzeyde doğan bir aristokrat kadar dikkat çekmeyecektir. Öte yandan bir aristokrat, en yüksek ailenin içinde doğmuş olsa bile arkasında onu destekleyen biri olmadıkça ne kadar mağrur ve asil olursa olsun zaaflarını saklamayı beceremeyecektir. Bence sözünü ettiğim iki kadın da sizin dişiler için varsaydığınız sistemde orta sınıfa konmalıdır.

Yüksek düzey aristokrat olmayan ve saraydan ayrılarak geçimini taşrada sağlayan aileler var. Aralarında ufak tefek farklar olsa bile yine de bu insanların belli bir mevkii var. Böyle ailelerin kızları listenin herhangi bir yerinde bulunabilir. Bu günlerde ahval böyle; ben şahsen soylu olup başka hiçbir özelliği bulunmayan bir kızla evlenmektense orta sınıftan biriyle baş göz olmayı yeğlerim. Diyelim ki kız, meclis üyeliğine gelmiş birinin kızı ya da hali vakti yerinde bir aileden geliyor ve lüks yaşamaya da biraz alışmış. Bu tür kızlar insanın gönlünü hoş tutar. Evin çeyiz işlerini tamamen onlara bırakmak gerek. Üstelik bu aileler giyim kuşamdan da çok iyi anlar. Kızlarını allayıp pullayıp karşınıza çıkardıkları zaman başınız döner, gözleriniz kamaşır. Bu sınıftan öyle kızlar tanıyorum ki onlarda eksik aramak nafile bir uğraştır. Bir de saraya alınmaya görsünler, başlarına devlet kuşu konar... Buna benzer o kadar çok olaya şahit oldum ki anlatacak olsam sabahı bulur."

Genji gülümsedi. "Yani ölçüye göre kayınpederin para babası olması lazım öyle mi?"

"Bu sözler sana hiç yakışmıyor, benim tanıdığım eski Genji böyle birisi değildi" dedi Tō no Chūjō.

Genç muhafız devam etti. "Bir kadın ne kadar yüksek aristokrat sınıftan gelirse gelsin, ne kadar temiz bir isme sahip olursa olsun yetiştirilme sürecinde bir şeyler ters gitmişse hal ve hareketlerinde tuhaflık görülür. Tabii, bunu dışarıdan görenler kızın soyuna sopuna bakıp durumun neden böyle olduğunu merak etmekten kendilerini alamaz. Ama bütün koşullar arzulandığı gibiyse ve kız da güzelse hiç kimsenin söyleyecek lafı kalmaz. Böyle kadınlar beni aşar; aştıkları için de fildişi kulelerinde yaşamaya devam ederler. Ben böylelerine erişemem. Öte yandan hiç kimsenin varlığından haberdar olmadığı, yabani otlarla dolu metruk evlerin tül perdeleri arkasında harcanıp giden nice dilberler bilirim. İlk göz ağrım hâlâ hatırımda. Bu kızın yaşlı, şişman bir babası, ayrıca çok kaba ve hoyrat bir ağabeyi vardı. Evleri de vasat sayılırdı. Kızı bu eve kapatıyor ve dışarıya hiç çıkarmıyorlardı. Fakat bütün bunlara rağmen kız yine de oradan buradan bir şeyler öğrenmişti; kabiliyetli, yetenekli ve gururlu birisiydi. Aristokrat kökenli bir kızla karşılaştırmak mümkün olmasa bile gerçekten takdire şayan bir insandı."

Muhafız, bakanlıkta çalışan gence baktı. Arkadaşı sessizdi, çünkü o anda söz konusu kızın kendi kardeşi olup olmadığını merak ediyordu. Genji ise aynı anda üst düzey aristokrat kadınları düşünüyordu, ama ne yazık ki onların arasında kafa dengi biri yoktu.

Sırtında yumuşak ipekten yapılmış beyaz bir kimono, onun üstünde ise düğmeleri açık bir pelerin vardı. Lambanın ışığında koltuğuna gömülmüş oturan Genji'yi seyreden arkadaşları onun kadınları bile kıskandıracak kadar güzel olduğunu, aslında kadın olarak doğması gerektiğini düşündüler. Böyle yakışıklı bir insan güzelliğiyle meşhur kızları bile beğenmezdi.

Sohbet konusu döndü dolaştı yine kadınlara geldi.

Muhafız şöyle devam etti: "Kadınlarla gönül eğlendirmek kolay, ama sıra evlenecek birini bulmaya gelince o zaman işler çatallaşıyor. Kolay değil İmparator bile başbakan üzerinde karar verirken istediği vasıfları bulmakta akla karayı seçiyor. İnsan ne kadar akıllı olursa olsun tek başına ülkeyi yönetemez. Üstler astlardan yardım alır ve astlar da onlara itaat eder. Böylece bütün sorunlar bir uyum içinde halledilir. Sıra evi çekip çevirecek kadını seçmeye geldiğinde aranan nitelikler artıyor. Her insanın bir meziyeti ve zaafı olduğu gibi her güzelin de bir kusuru vardır. Hiçbir kadın mükemmel değil. Mükemmel olması için eğitebileceğiniz birisini bulmak ise daha da zor. Kendime uygun birini seçmek için bütün kadınları deneyecek kadar ahlaksız olduğumu düşünmenizi istemem. Ancak sorun, bütün aradığımız özellikleri kişiliğinde toplayan ya da toplamasa bile eğitilmeye müsait

olan bir kadını bulabilmekte. Hal böyle olunca da insanın kendine uygun birine rastlaması yıllar alıyor. Bazen de öyle oluyor ki, aradıklarınızın yarısını bile bulamayacağınız bir kadına rastlıyorsunuz, ona birtakım vaatlerde bulunuyorsunuz ve o kadından bir türlü vazgeçemiyorsunuz. Herkes sizi bu temiz kalbinizden dolayı takdir ediyor ve siz de bu arada kadının iyi olan yönlerini görmeye başlıyorsunuz. Neden olmasın? Oluyor işte! Fakat samimi olarak itiraf etmem gerekirse, ben bu tür insanların arasında şimdiye kadar mutlu olan bir çift görmedim. Mevki ve makam olarak bizim çok üstümüzde bulunan siz beyler bu konuda ne düşünüyorsunuz? Siz, birlikte olmak istediğiniz kadınları nasıl seçiyorsunuz?

"İçlerinde genç, güzel, adlarına kara çalınmamış ve kendilerini rahatça idare edebilen nazeninler var. Mektup yazarken bile en masum kelimeleri seçerler; mürekkep o kadar siliktir ki yazdıkları zor okunur. Erkekler onlardan sağlam bir yanıt alabilmek için ayaklarına kadar gider. Onlar da erkeği bekletir, bekletir, sonra da iki kelime çıtlatırlar, ama söylediklerini kendileri bile zor duyar. Bu tür kızların zaaflarını saklama konusunda dahiyane yöntemleri vardır.

"Böylesine yumuşak ve kadınsı olanlar kendilerini bir şey zanneder, çok büyük emeller peşindedir. Erkek onu memnun etmek için önünde el pençe divan dururken onların gözü dışarıdadır. Erkeklerin karşılaşacakları ilk sorun budur.

"Bence bir kadınının en büyük vazifesi kocasına bakmak ve onu memnun etmektir. Böyle bir kadının ev işleriyle uğraşmasına, kılı kırk yarmasına hiç gerek yok. Bazen de öyle kadınlar vardır ki saçlarını başlarında topuz yapıp, üstü başı sersefil bir vaziyette sabahtan akşama kadar cam sil, yer sil, bulaşık yıka, çamaşır yıka, ev süpür derken evin içinde dolanır dururlar. Her şeyin yerli yerinde olmasını isterler. Koca sabah işe gider ve akşam eve gelir. Duyup, görüp, işitip şahit olduğu binbir türlü sorun vardır aklında. Bu sorunlar işiyle ilgili olabilir, arkadaşlarıyla, çevresiyle ilgili olabilir. Ee, bu adam şimdi sorunlarını kiminle konuşacak? Kadın meşgul! Sokaktan bir adam çevirip ona mı anlatacak dertlerini? Hiç kimse böyle bir şey yapmaz ve yapmak da istemez. Herkes yakınında bulunan birine içini dökmek ister. Sarayda birine mi kızmış? Biriyle tatlı tatlı sohbet mi etmiş? Ev kadını olan eşi bunlardan anlamaz. Koca önce gülümser, sonra iç çekerek mırıldanır ve en sonunda artık dayanamayarak, 'Pardon, hanımcığım bakar mısın?' der. İşte ancak o zaman kadın kocasının eve geldiğinin farkına varır. Fakat kadının suratında bomboş bir ifade asılıdır. Bomboş...

"Çocuksu, yumuşak bir kadın seçmişse onu mutlaka yetiştirmesi ve eğitmesi gerekir. Kadın önceleri ne kadar düzensiz ve tembel görünse de koca sonradan emeklerinin boşa gitmediğinin farkına varacaktır. Yakınlaştıklarında ise kadının tatlı yumuşaklığı bütün kusurlarını erkeğine unutturacaktır. Ancak erkek iş yerinden karısına haber göndererek ondan çok küçük bir hizmet bile istese, bu taze gelinin neyi nasıl yapacağı konusunda hiçbir fikri yoktur, çünkü kendi başına karar

veremez. Bu acemilikleri insanın sabrını taşırabilir, onun için dikkatli davranmak gerekir.

"Soğuk ve duygusal olmayan kadınların da bazı durumlarda tercih edildiği söylenemez mi?"

Muhafızın yeryüzündeki bütün kadınları tek tek biliyormuş gibi bir hali vardı. Teşrifat memuru ona verecek bir cevap bulamadığı için çaresizlikten iç çekti. Muhafız kendi sorduğu soruya kendisi cevap verdi:

"Hayır arkadaşlar, bence mevki ve güzelliğe o kadar itibar etmemek gerekir. Kadın kaçık olmadığı ve her şeyi senden beklemediği müddetçe insanın böyle birini bulduğuna sevinmesi gerekir. Sessiz, sakin ve ağırbaşlı bir kızla beraber olmak en iyisi. Olağanüstü bir yeteneği ve başkalarından ayrıcalığı varsa bunu da bir ödül olarak değerlendirin. Diğer taraftan onların eksiklerini kapatmakta çok ısrarcı olmayın. Şayet aklı başındaysa, huysuz biri değilse zamanla onun sevilecek taraflarını görürsünüz.

"Aralarında bazı kadınlar vardır ki sanki hayatlarında hiç kötü söz duymamış gibi üç maymunu oynarlar. Son derece sakin görünürler. Bir gün, içlerine attıkları 'ya sabır'lar koskocaman bir volkan olup patladığında arkalarında ciltler dolusu kitap, ateşli şiirler, yaşadıkları korkunç olayları anlatan hatıra defterleri bırakarak ya kendilerini bir sahil kasabasına atarlar ya da dağlarda inzivaya çekilirler. Çocukken devamlı romantik hikâyeler okuyan kadınlar olduğunu duymuştum. Onları tanıdığımda nasıl burunlarını çeke çeke ağladıklarını gözlerimle gördüm. Çok acıklıydı, çok etkilenmiştim. Ama şimdi anlıyorum ki bunların hepsi numaraymış.

"Kibar ve cana yakın bir erkeği terk etmekten daha büyük bir aptallık olamaz. Erkeğin de bazı hataları olabilir, fakat onun samimi duygularını anlamadan sırf dikkat çekmek ya da üzmek için onu terk etmek doğru bir davranış değil. Yoksa kadın, hayatı boyunca vicdan azabıyla yaşayacaktır. Kendi güzelliğine âşık nicelerini gördük, işte hepsi orada, sadece bir rahibe! Manastıra girdiğinde, hidayete erdiğinden öyle emindir ki arkada kalan o rezil dünyayı terk ettiğinden dolayı zerre kadar pişmanlık duymaz.

"Derken nedimeleri onu ziyaret için tapınağa gelirler. Ona, 'Çok üzgünüz, yokluğunuz yüreğimize ok gibi işliyor' derler. Cesaretinden dolayı çiçeği burnunda rahibeyi tebrik ederler.

"Gel zaman git zaman, kadın rahibelikten sıkılmaya başlar. Onu hâlâ delice seven erkek, olan bitenleri duyduğunda gözyaşlarına boğulur. Rahibenin yaşlı nedimelerinden biri bu istihbaratı gelip kadına gizlice anlatır: 'Sevgili hanımım, bu beyin sizi ne kadar sevdiğini görüyorsunuz. İş bu noktaya gelmeyecekti... Çok yazık! Ah çok yazık!' Rahibe ise yeni kazıttığı kafasını parmaklarıyla okşamak için başörtüsünü bir kenara ittiğinde buğulu gözleri ortaya çıkar. Gözyaşlarını

tutmaya çalışır ama nafile. Bu gözyaşları geride bıraktığı dünya için duyduğu pişmanlığın ifadesidir. Kadın bu şekilde ağlayarak hâlâ dünyaya olan özlemini dile getirmekte olduğundan dolayı Buda'nın nezdinde kalbi dünyevi ihtiraslardan arınmış biri değildir. Böylece bu mukaddes mekânda, iğrenç dünyada geçirdiği günlerdekinden daha fazla günaha girer. Her geçen gün cehennem ateşine biraz daha yaklaşır.

"Karı-koca arasındaki bağ ise çok güçlüdür. Diyelim ki erkek kadını dışarıda bir yerde yakaladı ve eve geri getirdi. Kadının bu davranışı uzun süre hafızalardan silinmeyecek, er ya da geç bir kavgaya yol açacaktır. Aile içinde bunalım ağırlaşıp istenmeyen olaylar baş gösterecek olursa, kadının bunu göz ardı etmesi, iyi veya kötü evlilik bağlarını devam ettirmesi gerekir. Sürtüşme sonucu oluşan yaralar hemen iyileşmez, bir süre kalacaktır. Kadın kocasının ufak tefek kaçamaklarını ciddiye almamalı, ona küsmemeli, kırgınlığını belli etmemelidir. Her erkek kaçamak yapar. Fakat erkek karısıyla ilk gençlik yıllarında olan birlikteliğini hasretle anıyor, buna saygı gösteriyorsa, kadın önem verildiğinden, sevildiğinden emin olabilir. Böyle bir durumda kadın gürültü patırtı yapıp ortalığı velveleye verirse her şey biter. Kadının dilini tutması ve geniş yürekli olması gerekir; onu sinirlendirecek, gücendirecek bir şey olursa bunu erkeğin gözüne sokmamalı, ima yoluyla anlatmaya çalışmalıdır. Erkek kendisini suçlu hissedecek ve hatalarını dikkatle tamir edecektir. Kadın erkeğe karşı aşırı yumuşak davranır, her yapılanı sineye çekecek olursa erkekte son derece hoş, sevimli, uysal bir izlenim bırakacaktır, ama bu durum erkeğe güven telkin etmez. Çünkü ipini koparan her tekne akıntıya kapılır ve o liman senin bu liman benim dolaşıp durur. Yanılıyor muyum?"

Tō no Chūjō onaylar gibi başını salladı. "Tamamen hak veriyorum. Çiftlerden biri çok sevdiği ve değer verdiği tarafın sadakatsizliğine maruz kalırsa, suçsuz olduğunu, yaralandığını bile bile sessiz kalabilir, tabii ki bunu yapmak o kadar kolay bir şey değil, ama bence çiftlerin arasından kara kedi geçtiğinde en iyi ilaç yine de sabırdır."

Kız kardeşi gözünün önüne gelmişti, sanki onun hakkında konuşuyor gibiydi. O bunları söylerken Genji gözlerinin önünde horul horul uyuyordu. Çok bozulmuştu doğrusu. Bu arada kendini bu işlere adamış görünen genç muhafız tekrar lafa karıştı. Tō no Chūjō sonuna kadar onu dinlemeye kararlıydı.

Muhafız "Bir karşılaştırma yapalım" dedi. "Şimdi bir mobilya ustasını ele alalım. Bu insan her parçaya istediği gibi şekil verir. Yaptığı şeyler gerçek bir plan veya modelden yoksun olabilir. Bu durumda her parçanın kendine has belli bir üslubu vardır. Fakat mobilyacı zamanla bunlara yenilik getirip modaya uydurarak herkesin gözüne güzel görünecek hale getirebilir. Fakat söz konusu eser gerçekten çok değerli, insanın yanından ayırmak istemediği özgün bir sanat eseriyse, onun hünerli bir elden çıktığını gösteren yönü yapıttaki mükemmeliyettir.

"Şimdi de isterseniz tabloları ele alalım. Biliyorsunuz, güzel sanatlar okulunda pek çok usta ressam var. Temel eskizler üzerinde çalışan ressamların yapıtları arasında iyiyi kötüden ayırmak pek mümkün değildir. Fakat renkler eklenince durum değişir. Ressamların hepsi kendilerini hayal dünyalarına atar ve orada insanları şaşırtacak, hatta dehşete düşürecek çok güzel bir görsel şölen ortaya çıkar. Burada neler yoktur ki: cennetler, kudurmuş denizlerde sakin sakin yüzen balıklar, adı bilinmedik memleketlerde cirit atan vahşi hayvanlar, cinler, şeytanlar, periler hepsi burada toplanmıştır. Bütün bunlar gerçek hayattan farklı bile olsa kimin umurunda? Fakat bildiğimiz, aşina olduğumuz şeylerle dağlarla, ırmaklarla, evlerle durum aynı değil. Ağaçlarla kaplı yumuşacık tepeciklerin kat kat boyanması, ayrıntıların itinayla eklenmesi, kısacası, bizim onlara aşina olduğumuzu gösteren inceliklerin verilmesi gerekir. Ayrıca manzaranın önündeki bahçe, bahçe duvarları, duvarlardaki taşların diziliş şekli, çayır, çimen ve akarsular, bunların hepsi tek tek ilave edilmelidir. Usta bir ressamın sanat gücünü göstereceği yer işte burasıdır. Burada sıradan ressamların taklit edemeyeceği bir ayrıntı vardır.

"Ya da hat sanatını ele alalım. Üstün yetenekleri olmasa da herhangi bir insan, herhangi bir harfin başını ya da kuyruğunu yuvarlayarak, inceltip kalınlaştırarak ona bir derinlik verebilir. Bu işin inceliklerini, ilkelerini bilen insanlar ise yazı sanatını büyük bir dikkatle uygular ve hemen göz dolduran basit hilelere tenezzül etmezler. Ancak, bu iki sanatçının ürünlerini karşılaştırdığın zaman gerçek sanat her zaman gerçektir.

Resim ve hat sanatı için geçerli olan bu gerçeklik kadın-erkek ilişkileri için de geçerlidir. Hiç içinden gelmediği halde bir kadın kalkıp da bana sahte sevgi gösterilerinde bulunursa ben bunu yutmam. Bu konuda ben size çok eskiden başımdan geçen bir olaydan bahsetmek istiyorum. Hikâye biraz edepsiz olabilir ama yine de sonuna kadar bana kulak vermenizi isterim."

Muhafız, uykudan yeni uyandığı için etrafa mahmur mahmur bakan Genji'ye yaklaştı. Tō no Chūjō tam karşısına oturmuş eli çenesinde bu kadın uzmanını ilgi ve hayranlıkla dinliyordu. Bu genç adamın tavırlarında çok komik olan bir şey vardı, kadınlar hakkında konuşurken sanki evrenin en derin sırlarını keşfetmiş ve bunları birer formül haline getirmeye çalışan bir bilgeden farksızdı. Genç adam böyle zamanlarda kendi sırlarını da korkusuzca ifşa etmekten çekinmiyordu.

"Bu olay başıma geldiği zaman çok gençtim, hani benzetmem gerekirse saray içoğlanlarından birazcık büyüktüm. Çocukluk bu ya bir kadına tutuldum. Hoştu, ama dünyanın en güzel kızı sayılmazdı. Bilirsiniz gençlikte herkes uçarıdır, ben de öyleydim, bu kızla evlenmeyi hiç düşünmüyordum. Birlikte iyi vakit geçirilecek birisiydi, bütün sevgimi bu kıza veremezdim, öyle birisi değildi; çünkü gözüm hâlâ dışarıdaydı. Bu yüzden kız kıskançlık krizlerine girmeye başladı. Keşke daha anlayışlı, daha uysal olsaydı. Bitmek tükenmek bilmeyen tartışmalarımızı hiç

yaşamazdık. Öte yandan benim gibi sıradan bir insana bu kadar önem verip benim için endişelenmesi, açıkçası beni hüzünlendiriyordu. Zamanla, el yordamıyla da olsa, kendi yolumu kendim çizmeye başladım.

"Benim gözüme girmek için kendi mizacına uymayan, kendi yeteneğini aşan şeyler yapmaya çalışıyordu. Onu hakir görmeyeyim diye boyundan büyük işlere girişiyordu. Bana hizmet ederken o kadar dikkatliydi ki kılı kırk yarıyordu. Sonradan kendini suçlu hissetmemek için benim isteklerime aykırı olan en ufak bir şeyden bile kaçınıyordu. Başlangıçta onun iradesi güçlü, inatçı birisini olduğunu sanmıştım ama yanılmışım. Son derece uysal, yumuşak, ağır başlı birisiymiş. Beğenmeyeceğimi düşündüğü her yönünü sürekli olarak saklamaya çalıştı; beni kaybetmekten korkuyordu. Beni utandıracak herhangi bir harekette bulunmaktan çok çekiniyordu. Fedakârlığın bir timsali gibiydi. Kısacası, çok sonraları fark ettiğim bir hatası dışında hiçbir eksiği yoktu.

"Bana o kadar bağlıydı ki onu bırakıp gitmemden ödü kopuyordu. Şöyle veya böyle bir gün onu terk edeceğimi hissettirecek olursam yine dırdıra başlar diye düşündüm. Artık sabrım taşma noktasına gelmiş, dayanacak halim kalmamıştı. Eğer gerçekten benimle birlikte olmak istiyorsa kendine bir çeki düzen vermeliydi, yoksa her şey inceldiği yerden kopacaktı. Bu noktadan itibaren kıza kasten soğuk davranmaya başladım. Buna dayanamayıp en sonunda patlayınca da ona 'Bana bak! Sevgi bağları en kuvvetli olan karı-koca bile bu kadar dırdıra, vırvıra dayanamaz. Ayağını denk al!' dedim. 'Böyle her gün bütün bu olayları darboğaza geti-

rirsen ne halin varsa gör, her gün benden şüphelen! Yok, sen benimle uzun yıllar birlikte olmak istiyorsan bütün başına gelenleri sınav olarak düşün, hayat seni imtihan ediyor. Ne kadar zor olursa olsun bu güçlüklere göğüs germen lazım. Çünkü dünyanın hali bu, böyle gelmiş böyle gidecek... İlk önce şu kıskançlığından vazgeç ve benim muhabbetimi kazan. Yarın öbür gün ben nasıl olsa yüksek bir mevkie geleceğim ve o zaman sen de benimle birlikte olacaksın. İşte o zaman senin hiç rakibin olmayacak, o günleri bekle' dedim. Öyle güzel laflar etmiştim ki kendim de beğendim. Meğer ne nutuk atarmışım!*

"O sadece gülümsedi. 'Aşkım, senin bütün istediğin önemli bir mevkie gelinceye kadar sana yardım etmem ve desteklememse bunu seve seve yaparım. Ama bana katlanılmaz gelen, aylar yıllar boyunca senin durulacağın zamanı, hercai gönlünün uslanacağı günü beklemek. Evet, galiba sen haklısın. Ayrılmamızın zamanı geldi de geçiyor bile.'

"Kız bunları söyleyince çok sinirlenmiştim, 'Adamın asabını bozma, deli etme beni!' dedim. O da bana aynı şekilde sert cevap verdi. Sonra aniden elimi tuttu ve parmağımı ısırdı.

"Artık bu kadarı da fazlaydı. Dayanamadım ve ağzıma geleni söyledim. 'Önce gururumu kırıp sonra parmağımı yaraladın. Ne biçim bir insansın sen böyle? Bu yaralı parmakla şimdi nasıl giderim saraya? Evet, söylediğin gibi istikbali geleceği olmayan herifin biriyim, bir de beni sakatladın. El içine şimdi nasıl çıkacağım? Bu sakat halimle bana kim yardım edecek bu dünyada? En iyisi dünyadan elimi eteğimi çekip rahip olmak.' Yaralı parmağımı oynatmaya çalışarak 'Artık bu son görüşmemizdir' dedim ve oradan ayrıldım.

"Seviştiğimiz günler, saydım hatalarını,
Kim verecek şimdi bu parmağın hesabını...

"Bu şiiri ayrılırken orada bıraktım, artık şikâyet edecek bir şey kalmamıştı.
"O da kendi şiirini yazmıştı, gözlerinde yaşlar vardı.

"'Elbet hatalarımın noksansız farkındayım
Senden elimi değil, kolumu almalıyım.'

"Aslında onu terk etmek istememiştim, fakat işim icabı orada burada dolaştığım için kıza yazmaya fırsat bulamadım. Yıl sonuna doğru bir akşam Kamo Festivalinin provalarını tamamlamış eve dönerken hafiften sulu sepken bastırdı. Birden

* Burada okuyucuların dikkatini biteviye açılan ancak kapanmayan tırnak işaretleri çekmiş olabilir. Sürekli açılan fakat kapanmayan bu tırnak işareteri, alıntının devam ettiğini göstermektir. –ed. n.

sanki kız arkadaşımın evinden başka gidecek hiçbir yerim yokmuş gibi geldi bana. Sarayda yapayalnız yatağa girmenin hiçbir anlamı yoktu, çokbilmiş bir kadınla birlikte olmak incecikten yağan karın güzelliğini seyrederken beni soğuktan dondurabilirdi. En iyisi eski kız arkadaşımın evine gidip onun içinde bulunduğu haleti-ruhiyeyi şöyle bir yoklamaktı. Yağan kara aldırmadan onun evine doğru yöneldim. Utanıp sıkılıyordum ama paltoma düşen kar taneleri gibi onun öfkesinin de eriyip yok olacağına inanıyordum. Odanın içinde solgun bir lamba, duvarı aydınlatıyordu. Mangalın üstünde kurutulmaya bırakılmış kalın bir ipek elbise asılıydı. Ayrıca perdeler yarı aralıktı. Kısacası kızın beni beklemekte olduğunu anlamıştım. Aklımı seveyim diye kendi kendimi takdir ettim.

"Fakat işin ilginç tarafı kız ortada yoktu. O akşam ailesini ziyarete gitmiş; evdeki hizmetçi kadın öyle söyledi. Uzun zamandır selamı sabahı kestiği için bu soğuk savaş beni bayağı tedirgin etmeye başlamıştı. Çünkü ondan ayrıldıktan sonra ne bir aşk şiiri yazdı ne de en ufak bir not. Ciddi ciddi düşünmeye başlamıştım, acaba onun bütün bu kıskançlıkları ve çemkirmeleri beni bıktırmak, beni silkeleyip atmak için miydi? Fakat gördüğüm kadarıyla sağa sola astığı elbiseleri, evin içindeki renkler ve desenler benim zevkime göre düzenlenmişti. Onu ben terk ettiğim halde, yine de beni düşünüp beni memnun etmek istermiş gibi bir hali vardı.

"Kısacası bu tuhaf gönül maceramıza rağmen kızın bensiz yapamayacağına yavaş yavaş inanmaya başlamıştım. Ona yazmaya devam ettim. Ne bana itiraz etti ne de beni rahatsız etmek için sessiz kalmayı yeğledi. Verdiği cevaplarda da çok dikkatli bir dil kullanarak beni kızdırmaktan ya da kırmaktan hep kaçındı. Ancak geçmişte yaptığım hatalardan dolayı beni hiç affedemeyeceğini tekrarladı durdu. Hayatımı bir düzene sokabilseydim gelip başımı bekleyeceğinden ve bundan da büyük mutluluk duyacağını biliyordum. Ayrılamayacağımızdan emindim, fakat ona bir iki ders daha vermem gerekli diye düşündüm. Onu bir kenara çekip 'Bana bak kızım, bu yaştan sonra benim gibi bir adam ne ıslah olur ne de iflah olur' diyerek ona bireysel özgürlük nutukları attım. Sonradan anladım ki söylediklerime çok içerlemişti, çünkü bu tatsız olaydan sonra fazla yaşamadı; ortada hiçbir sebep yokken kızcağız aniden ölüverdi. Oynadığım çirkin oyunun artık oyun olmaktan çıktığını üzülerek anlamıştım.

"İşte böyle. Kız son derece yetenekli, tuttuğunu kopartan, her işimi gönül rahatlığıyla bırakabileceğim birisiydi. Ona yaptıklarımdan dolayı çok pişmanım, ama son pişmanlık fayda etmiyor. Onunla her şeyi, ama önemli önemsiz her şeyi rahatça konuşabiliyordum. Okuma desen okuma, dokuma desen dokuma biliyordu, hele ipek boyamaya gelince Prenses Tatsuta bile onun eline su dökemezdi. Dikiş desen Prenses Tanabata onunla aşık atamazdı."[19]

---

19. Tatsuta Hime ya da tanrıça Tatsuta renkli sonbahar yapraklarının güzelliğiyle ve renkleriyle

Genç adam nefes alamıyormuş gibi hiç durmadan iç çekiyordu.

Tō no Chūjō başını salladı. "Fakat dostum, anladığım kadarıyla sen kadından yalnız terzi olmasını değil, terzilerin tanrıçası Tanabata kadar güzel olmasını da beklemişsin. Bir de buna nakkaşların tanrıçası Tatsuta'yı ekleyecek olursak bu kızın eşi benzerini bu dünyada bulamazsın. Bir elbise düşün ki rengi mevsimleri yansıtmaz, bir kimono düşün ki üstünde bahar çiçeklerinin desenleri, altın renkli sonbahar yaprakları yoktur... Bir elbise düşün ki, donuktur, çamurludur... İşte o zaman yanlış elbiseyi seçtiğinin farkına varırsın ve onu elde etmek için harcadığın çaba ve zaman sabahleyin güneşin ilk ışıklarıyla birlikte yok oluveren bir çiy tanesinden farksızdır... Kendi kadınını seçerken de durum değişmez, aynıdır... Şimdiye dek hiç kimse o mükemmel kadını bulamadı. Hepimiz o kadının peşinden koşuyoruz, ama hiçbirimiz bulamıyoruz."

Saray muhafızı devam etti. "Sonra bir başkası daha vardı. Ölen kızla arkadaşlık ettiğim sıralarda onunla da görüşüyordum. Biraz önce anlattığım kızdan çok daha hoş ve cana yakındı. Çok zarif bir kızdı, hatta zarafetin ta kendisiydi. Şiirlerinden tutun da çalakalem yazdığı bir mektuptaki el yazısına, kotoya dokunuşuna kadar her şey çok mükemmeldi. Hem ellerini hem de dilini zeki bir şekilde kullanırdı. Vasat bir güzelliği vardı. Ölen kıskanç sevgilimin evi artık bana kendi evimmiş gibi gelmeye başlamıştı. Gizli gizli evden kaçamak yapıp bu kızla buluşmaya başladım ve bir süre sonra kıza sırılsıklam tutuldum. Kıskanç sevgilim ölünce kara kara atacağım ikinci adımın ne olacağını düşünmeye başladım. Kuşkusuz, çok üzülmüştüm, fakat insan sonsuza kadar yas tutamıyor. Bu kadını daha sık görmeye başladım. Fakat bu kızda, nasıl söylesem bilemiyorum, birazcık saldırganlık, biraz da cilveli bir hal vardı. Yavaş yavaş onu daha iyi tanıdıkça bu kızın sağlam bir ayakkabı olmadığını anladım ve daha seyrek görüşmeye başladık. Sonra bir de öğrendim ki meğer onu gizli gizli ziyaret eden bir ben değilmişim.

"Mehtabın aydınlattığı parlak bir sonbahar gecesi arkadaşlarımdan biriyle saraydan ayrıldık. Ben babamları ziyaret için çıktığımda o da arabama binmişti. Yolumuzun üstündeki evlerden birinde onu dört gözle bekleyen bir kadın olduğunu söyledi.

"Bakımsızlıktan dökülen bahçe duvarlarının arasından görünen göletin üzerine ayın şavkı vurmuştu. Ayın kendi evindeymiş gibi göründüğü bu noktada bir dakika olsun inip şöyle oyalanmazsam çok yazık olacak diye düşündüm. Arabamdan inip arkadaşımı takip ettim. Anladığım kadarıyla buraya ilk gelişi değildi. Hızla terasa çıkıp kapının önüne oturarak bir müddet mehtabı seyretti. Akşam serinliğinde dondan hafifçe etkilenmiş gibi görünen kasımpatıların en güzel renk-

---

ilişkilendirildiği için ipek ve yün boyamacılığının ve nakkaşların koruyucusu olarak bilinir. Tanabata ise dokumacıların ve terzilerin tanrıçası olup her yıl bir kez yedinci ayın yedisinde sevgilisi Çobanyıldızı'yla buluşur ve aynı gün bütün ülkede bu tanrıça için Tanabata festivalleri düzenlenir.

lerini yaşadığı dönemdi. Sonbahar rüzgârında dökülen kızıl yapraklar mehtabın ışığında insanın gözünü alıyordu.

"Arkadaşım cebinden bir flüt çıkardı ve hem çaldı hem de "Asuka Kuyuları"[20] dahil olmak üzere pek çok şarkı söyledi.

"Flüt sesi Japon kotosunun[21] evin içinden gelen yumuşak ezgisiyle karışarak güzel bir düet oluşturmuştu. Her iki çalgının da eş zamanlı olarak başladığını göz önünde bulundurduğumuzda, kotonun çok önceden akort edilip flütü beklemekte olduğu ortaya çıkıyordu. Çaldıkları melodiler *ritsu*[22] makamında bestelenmişti. Bu makam hem yumuşak hem modern bir havası olan, özellikle perdelerin arkasındaki kadınlar tarafından ay ışığında çalındığında insanın üzerinde çok iyi etki bırakan bir müzik türüydü. Kulağa gerçekten çok hoş geliyordu.

Müzikle kendinden geçen arkadaşım daha fazla dayanamayarak panjurların önüne gitti.

"'Görüyorum ki dökülen yaprakların kapattığı yollara hiçbir ayak izi değmemiş henüz' dedi alaycı bir şekilde ve yerden bir kasımpatı koparark perdenin altından içeri attı.

"'Bu ev, bu ay, bu müzik, yüreğim ferahladı,
Telli sazın bu akşam bir beni mi avladı?

"'Sizden peşinen özür diliyorum ama müziğinizi bahşederken bu kadar cimri davranmayınız. Karşınızda sizi can kulağıyla dinleyen hayranlarınız var.'

"Arkadaşım kadınla çok muzipçe ve kinayeli bir şekilde konuşuyordu. İçerideki kadın sesi onun şiirine cevap verdiğinde muziplikte arkadaşımdan hiç de aşağı kalmadığını anlamıştım. Kadın da aynı şekilde onunla oyun oynuyordu.

"'Elimdeki bu koto, uğuldar rüzgâr gibi
Bilmem neden o flüt, kovalar bu ezgiyi.'

"Kadın karşısındakini gücendirip gücendirmeyeceğini hiç düşünmeden bunları söyleyivermişti. Elindeki müzik aletini hemen on üç telli Çin kotosu ile değiştirerek *banjiki*[23] makamında çalmaya başladı. Yeteneklerini kabul etmekle beraber son

---

20. Bir *saibara*, yani Heian soylularınca söylenen bir çeşit halk şarkısı:
Asuka kuyusunda, dur dinlen kıyısında
Gölge koyu, su soğuk, bir tat var havasında.

21. *Wagon* Japonlara özgü altı telli bir müzik aleti.

22. Pentatonik ölçü, yarım vuruşları dışında Batı'da kullanılan ölçüyü andırır.

23. *Banshiki* ya da *banjiki* olarak bu makamın karar sesi yedinci nota si'dir. Ayrıca sözü geçen on üç telli kotoya Japoncada *sō* adı verilmiştir.

müziği üzerimde hiç iyi bir izlenim bırakmamıştı. Hani şu uçarı, daldan dala konan hercai kızlar vardır ya, böyle kızlarla zaman zaman şakalaşıp, gönül eğlendirip hoşça vakit geçirebilirsin. Fakat böyle ciddiye aldığın birisi olduğu zaman iş değişiyordu. İşte bu kadın o gece ipin ucunu kaçırmıştı. Daha sonradan da o akşamki yaptıklarını bahane ederek kadından ayrıldım ve bir daha da hiç evine gitmedim.

"Gençken başımdan geçen bu iki aşk macerasına yıllar sonra dönüp baktığımda anlıyorum ki, ikinci kadın benim güvenimi kazanacak karakterde bir insan değildi. İleride de bu konuda daha ihtiyatlı davranacağımdan eminim. Bir de ne yapacağı belli olmayanlar, sevimli, dengesiz dilberler vardır ki, bunlar *hagi* dalı büküldüğünde üstünden damlayan çiy tanelerine, bambu yaprakları üstüne yapışmış, dokunsan eriyiverecekmiş gibi görünen kırağı zerreciklerine benzerler. Bu tür kızlarla da gönül eğlendirmek vaciptir." Uzun zamandır konuşmakta olan muhafız Genj'ye dönerek devam etti: "Benim yaşıma gelmene daha yedi yıl var. Bekle, göreceksin. Benden size bir ağabey nasihati: Siz siz olun koynuna gireceğinize emin olmadığınız, dönek kadınların peşinden koşmayın! Kulağınıza küpe olsun! Bunlar eninde sonunda tökezleyecektir. Bir gün sizi meşhur bile edebilirler, ama kötü şöhretleriyle..."

Muhafızı dinlerken Tō no Chūjō her zamanki gibi başını sallayıp durmuş, Genji ise bazen gülmüş, bazen gülümsemiş, konuyla ilgilendiğini belli etmişti.

"Anlattığın hikâyelerden hiçbiri mutlu sonla bitmiyor" dedi.

"Ben de sana bir zamanlar tanıdığım aptal bir kadından bahsedeyim" dedi Tō no Chūjō. "Bu kadınla olan ilişkimi kimse bilmiyordu, gizli gizli buluşuyorduk.

Zaten başlangıçta bu kadınla olan ilişkimin uzun süreceğini zannetmiyordum. Çok güzel bir kadındı, fakat zaman geçtikçe benim için tehlikeli olabileceğini tahmin ettiğimden dolayı kendi kendime onu daha seyrek görme kararı aldım. Yavaş yavaş kadının üstüme yıkılmak istediğini hissetmeye başlamıştım. Kıskançlık numaraları geldi geliyor diye devamlı tetikteydim, ama hiç de beklediğim gibi olmadı. Yani seyrek uğradığım bir kadının vermesi gereken tepkiyi vermedi, hiç darılmadı, gücenmedi. Gece gündüz sessiz sedasız yollarımı gözledi. Bu arada benim de ona karşı olan sevgi ve muhabbetim koyulaşmıştı.

"En sonunda dayanamadım ve yüzüne karşı 'Bana güven güzelim!' dedim. Onda beni çeken bir şeyler vardı. Yetim büyümüştü. Hayatta benden başka hiçbir dayanağı olmadığını anlamıştım.

"Mutluydu, halinden memnundu. Hiç kasmadan epey bir süre ondan uzak durdum. Sonradan duydum ki karım, nasıl yaptı bilmiyorum, kızı bulmuş ve ona bir sürü tehditkâr mektuplar göndermiş. Tabii benim hiç haberim yok! Uzun süre ona yazmadım ama ondan bana mektup geldi. Zarfın üzerinde de yabani bir karanfil vardı. Benden bir çocuğu olduğunu öğrendim." Tō no Chūjō'nun sesi titriyordu.

"Ne yazmıştı?" diye atıldı Genji.

"Önemli bir şey değildi ama şiiri hâlâ hatırımda:

"'Ben bir köylü kızıyım, fırlat beni at ama,
Aşkımız çiçek verdi, sakın onu unutma!'

"Kalktım, kadını görmeye gittim. Konuşmamız gayet açık ve basitti her zamanki gibi. Fakat onu çok düşünceli buldum. Derme çatma evin penceresinden üstüne çiy düşmüş bahçeye bakıyordu. Ağlarken çıkardığı iniltiler, hıçkırıklar sonbahar böceklerinin şarkılarına karışıyordu. Çok eski bir aşk hikâyesini sahnede seyreder gibiydim. Ona dizelerimi fısıldadım:

"'Açan hiçbir çiçeğe ben kötüdür diyemem,
Yaban karanfilimi dünyalara değişmem.'

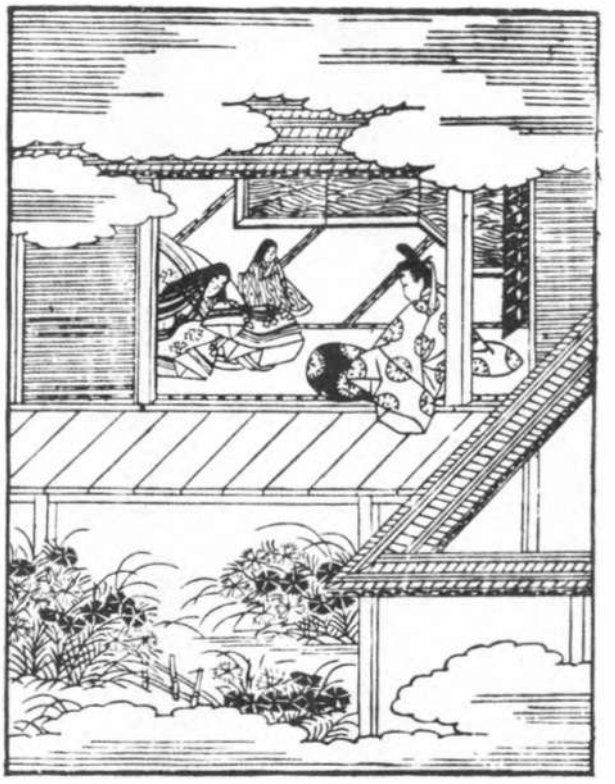
"Onun karanfili doğan çocuğuydu. Benim karanfilim ise o kadındı... O benim üstüne hiç toz kondurmadığım yabani karanfildi..."[24]

---

24. Oshikōchi Mitsune, *Kokinshū* 167:

Toz düşmesin yüzüne yaban karanfilimin,
Sevgilimle yatarken, üstünde döşeğimin.

Pembe ve yaban karanfili için yazar çoğunlukla çocuğu simgeleyen *nadeshiko* kelimesini kullanmıştır. Daha sonra bunun eş anlamlısı olan ve ilk iki hecesi "yatak" anlamına gelen *tokonatsu* kelimesini kullanmıştır.

Kadın cevap verdi:

"'Akan gözyaşlarımdan karanfil ıslanacak,
Gönül o fırtınalı güzlere katlanacak.'

"Her zamanki gibi sessiz ve sakin konuşuyordu ve hiç de kızgın gibi bir hali yoktu. Bazen gözünden birkaç damla yaş geldiği oluyordu, ama böyle durumlarda bile beni rahatsız etmemek için, sanki kendinden utanırcasına, bunları gizlemeye çalışıyordu. Onu gördüğüm için bayağı rahatlamıştım, oradan ayrılırken huzur içindeydim. Benim onu ihmal edişime hiçbir tepki ya da kızgınlık emaresi göstermemişti. Tekrar onu görme fırsatı bulamadan uzun bir süre geçti aradan.

"Fakat ne yazık ki onu tekrar aradığımda bıraktığım yerde bulamadım, ortadan kaybolmuştu.

"Şayet bu kadın hâlâ sağsa durumunun pek iyi olacağını zannetmiyorum, çok mutsuz bir hayatı olmalı. Şöyle birazcık, adam gibi kendinden emin birisi olsaydı başına bu olaylar gelmezdi, ben geleceğim diye yollarımı gözlemezdi. Onun bütün ihtiyaçlarını karşılardım. Küçük yumurcak da çok güzel bir kızdı, onu çok sevmiştim."

Tō no Chūjō muhafıza dönerek "Dostum, şayet bu kız senin bahsettiğin listeye girseydi herhalde bunu ağzı var dili yoklar grubuna koyardın. Onunla birlikte olduğum süre içinde hiçbir kıskançlık belirtisi göstermedi. Neler olup bittiğini bilmiyordum, ama bu kadından vazgeçmeye de hiç niyetim yoktu. Fakat bütün ümitlerim suya düştü. Ona ait hiçbir ize rastlayamadım ve kadın da zamanın toz-

lu sayfaları içinde kaybolup gitti. Hatta yavaş yavaş onu unutmaya bile başladım, acaba ne yapıyor ki şimdi? Arada sırada herhalde beni hatırlıyordur, ama büyük bir pişmanlıkla... Çünkü onu terk eden ben olmadım. Bunu üzülerek söylüyorum, ama bence o uzun zaman bir erkeğin kilidi altına girecek kadınlardan değildi.

"Senin hayatına giren kıskanç kadın ilginç birisi gibi duruyor, bak hâlâ hatırlıyorsun. Ama böyle kadınlar belli bir süre geçince artık illallah dedirtir insana. Koto çalan öteki sevgiline gelince, bu kadın çalgı çalmakta ne kadar usta olursa olsun maharet sadakatin yerini dolduramıyor. Beni kıskanmayan sevgilim de belki öyle biriydi, yani kıskanmamak hayatında başka bir erkek olmadığını göstermez de neyi gösterir, sorarım size? İşte dünyanın ahvali böyle. Yeryüzünde bizim istediğimiz bütün vasıflara sahip olan kusursuz bir kadın yok! Elinizi vicdanınıza koyun ve bir düşünün: Bizim istediğimiz vasıflar kimde var? Bu olsa olsa ancak Kısmet Tanrıçamız *Kichijōten* olabilir. Eğer kısmetimize de böyle birisi düşecek olursa bunlardan ne köy olur ne kasaba; böylelerinin alayı rahibe olur, girer tapınağa!"

Bu sözler üzerine diğerleri katıla katıla güldü.

Tō no Chūjō Teşrifat İşleri Bakanlığı'nda görev yapan genç adama dönerek "Delikanlı, herhalde senin de bize anlatacak dişe dokunur hikâyelerin vardır, değil mi?" diye sordu.

"Aman efendim, rica ederim. Bizim gibi aşağı tabakanın en aşağısı olanların aşk maceralarından huzurunuzda söz etmek ne mümkün?"

"Haydi, naz yapıp bizi bekletme!"

"Öyleyse bir dakika düşünmeme müsaade edin, efendim." Genç adam derin derin hafızasını yoklamaya başladı. "Öğrencilik yıllarımda çok akıllı bir kadınla tanışmıştım. Bu kadın idari işlerden çok iyi anlıyordu ve herkes pek çok konuda ona başvuruyordu. Bunun yanında özel hayatınızı arapsaçına çeviren konularda da ondan akıl danışabilirdiniz. Onun bilgisi âlimleri bile utandıracak derecede engindi. Kısacası, onun bilgisi ve bilgeliği karşısında dilim tutuluyor, adeta huşu duyuyordum. O sıralarda uzman bir hocadan ders alıyordum. Öğrendiğim kadarıyla pek çok kızı vardı ve bir vesileyle kızlarından biriyle tanışarak samimi oldum. Babası bu olayı öğrendi. Elinde iki şarap bardağıyla yanıma gelerek güzel bir Çin şiiri okudu. Şiirde fakir kadınlarla evlenmenin erdemlerinden bahsediliyordu.[25] Kızına körkütük âşık olmasam bile ondan çok hoşlanmıştım, ama babası için aynı şeyi söyleyemem. Kız devamlı gözümün içine bakıp duruyor ben daha leb demeden leblebiyi anlıyordu. Ondan çok şeyler öğrenip bilgi dağarcığımı genişlettim ve sonradan da çok işime yaradı. Hele o mektupları yok mu? O tertemiz, akıcı Çincesiyle yazdığı mektupları beni kendimden geçiriyordu. Japonca gibi saçma sapan dillerle uğraşmıyordu. O kızdan vazgeçemeyeceğimi anlamıştım. Ondan aldığım eğitimle

25. Po Chü-i, Bütün Eserleri II, "Evlilik Üzerine". "Ch'ang-an'da Yazılmış On Şiir"den ilki.

pek çok metni anlaşılabilir bir Çinceye çevirmeyi başarmıştım. Her ne kadar ona karşı şükran duygularımı göstermekten çekinmesem de eğitimsiz bir insan olarak devamlı onun gölgesinde bir parya gibi yaşamak istemiyordum. Evet, cahil bir insan olarak böyle bir durumla karşı karşıyaydım, fakat siz benim büyüklerim böyle korkunç zeki bir kadınla evlenmiş olsaydınız ne yapardınız, hangi işinizde kullanırdınız? Büyük bir ihtimalle saçma bir tesadüf der geçer, geçmişteki hayatlardan birini paylaştığınızı düşünür ve kuzu kuzu ilişkinize devam ederdiniz."

Genji ve Tō no Chūjō iyice meraklanmışlardı. "Yahu, bu dilber gerçekten çok muhteşem bir kadına beziyor."

Genç memur, rütbece kendinden üstün olan beyleri eğlendirdiğinin farkına varınca hınzır hınzır sırıttı. "Kızı çok uzun süre görmemiştim, bir bahane ile ona uğradım. Her zaman buluştuğumuz salonda yoktu. Salaş bir paravanın arkasına oturmuş benimle oradan konuşmakta ısrar ediyordu. Acaba bana gücendi mi diye merak ettim, ama bunu düşünmek bile saçmaydı. Belki de saçma değildi, her kadın gibi bu da kıskançlık krizlerine girmiş olabilirdi. Tamam dedim, kendi kendime onu terk etmek için bulunmaz bir fırsat geçmişti elime. Ama olmadı. Kıskançlığını belli edecek kişilikte bir kadın değildi. Hayatı çok iyi tanıyordu. Görüşmeyeli neler olup bittiğine dair uzun uzun açıklamalarda bulundu, bütün anlattıkları gayet düzgün ve mantıklıydı.

"'Nasıl oldu bilmiyorum, nezleye yakalandım. Bir türlü iyi olmak bilmediği için beni epey sarstı. Tedavi için yüksek dozda sarımsak özü verdiler. Her gün bundan içiyorum. Bu da insanın nefesini öyle kötü etkiliyor ki el içine çıkamıyorum. Bu yüzden seni de her zamanki gibi kabul edemedim. Eğer benim yapmamı istediğin bir şey varsa bunu memnuniyetle yaparım ya da bana göstermek için getirdiğin herhangi bir kâğıt ya da belge varsa oraya bırakabilirsin.'

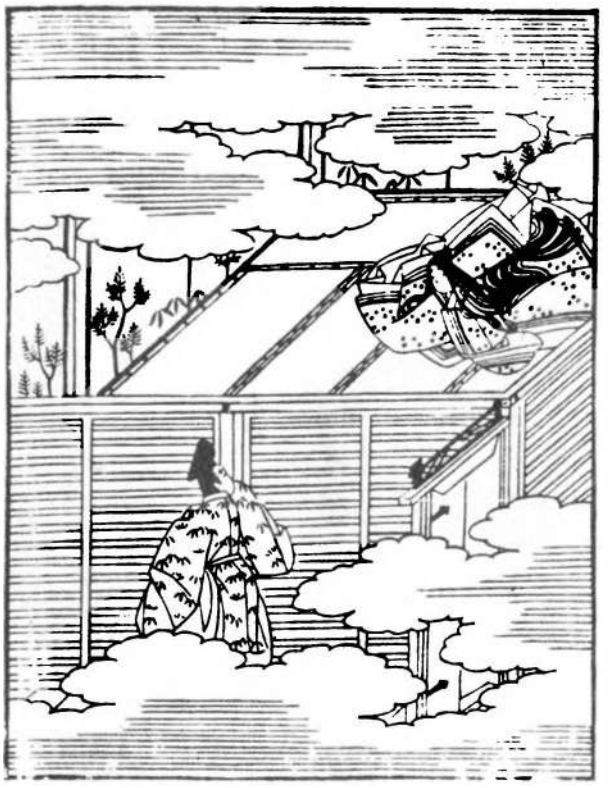
"Yaa öylemi?" diyebildim, söyleyecek başka bir şey bulamamıştım.

"Kendimi orada çok lüzumsuz hissettiğimden dolayı gitmek için ayağa kalktım. Birkaç adım attıktan sonra cırtlak bir sesle 'Bir dakika dur' diye seslendi. 'Hastalığım geçer de bu korkunç kokudan kurtulacak olursam seninle tekrar yüz yüze görüşmek isterim.'

"Kızı dinlemeden alelacele çıkıp gitmek doğru değildi, ama onu ziyaret etmek için seçtiğim zaman da doğru değildi. Kızın söylediği gibi gerçekten de ortalıkta rezil bir koku vardı. Kapıya yönelerek bir adım atmıştım, ama durup o anda aklımdan geçen dizeleri kıza söyleyiverdim:

> *"'Örümceğe bakarak geleceğimi bildin,*
> *Mademki gelecektim, neden sarımsak yedin?'*[26]

26. Çin'den gelen bir Japon inanışına göre, ağ örmekle meşgul olan bir örümcek, sevgilinin o evi ziyaret edeceğine işarettir.

"Beni atlatıyor diye onu suçlamakta hiç tereddüt etmemiştim.

"Fakat umduğumdan da atik davranarak cevabını yapıştırdı, ben kapıya uzanırken şiirini yetiştirdi:

"'Gece bile evime seni alan ben isem,
Ne olmuş yani gündüz bir diş sarımsak yesem!'[27]

"Yani anlayacağınız, kız hazırcevaplıkta bir fırtınaydı." Teşrifat memuru hikâyesinin sonuna gelmişti.

Genji ve Tō no Chūjō anlatılanların hiçbirini yutmamıştı, nitekim delikanlı sözlerini bitirince kahkahalarla güldüler. "Baştan sona kadar u-y-d-u-r-m-a! Yalan! Nerede buldun böyle kadını? Böyle bir kadınla birlikte olacağına, git cadılarla hayatını yaşa!" Hikâyeyi çok gerçek dışı bulmuşlardı ve ona:

"Martaval okumayı bırak da bize daha ilginç ve inandırıcı şeyler anlat" dediler.

"O zaman ben size daha acayip bir hikâye anlatayım, dinler misiniz?" diyerek saray muhafızı yeniden söze girdi:

"Hem erkeklerin hem de kadınların arasında yarım münevverlerden korkacaksın, çünkü bunlar her zaman bilmedikleri konular üzerinde ahkâm keserler. Bunlar üç Çin tarihini, beş Çin klasiğini hatmettikleri zaman kendilerini başkalarına sevdirebileceklerini zannediyorlar. Bu yüzden kadın bile olsalar mutlaka

27. *Hiru* kelimesi hem "gündüz" hem de "sarımsak" anlamına gelen eş sesli bir kelimedir.

özel hayatta ve kamu hayatında olan bitenlerden haberdar olmak istiyorlar. Aklı başında bir kadının pek çok şeyi görüp duyup farkına varması için âlime olması gerekmez. En kötüler ise Çin alfabesiyle yazı yazmaya kalkışanlardır. Bunlar kendi arkadaşları ile yazışırken bile sayfaları Çince karakterlerle doldururlar. Yani hadi yazmasına yazsınlar, ama yazdıkları yazı kadınsı olmaktan çok uzaktır, erkeksidir. Belki böyle yazmak istememişlerdir, ha orası ayrı, fakat yazılara şöyle bir göz attığımızda bütün harfler pazılarını şişiren pehlivanlara benzer; zevksizdir, edasızdır. En üst düzey soylu kadınlar bile aynı hatayı yapar.

"Bir de kendilerini şair zanneden kadınlar vardır. Şiir seçkilerine dalar, nerede ne kadar kadim şiirde iyi söylenmiş söz varsa, en azından bunların birkaçını, şiirlerindeki ilk dizeye yerleştirmeye çalışırlar. Onlar için ilginç gelebilir, ama başkaları onu okuduktan sonra şöyle bir iç geçirip ya sabır çeker. Erkekler zaten ilk dizeyi okuduktan sonra kaçacak delik ararlar. Fakat kadınların şiirine cevap vermedikleri zaman onu hemen kalpsizlikle suçlarlar. Aynen onların yazdığı üslupta cevap vermeyecek olurlarsa, kadınların şeref listesine giremezler. Zambak Festivalinde erkek bir an evvel saraydaki işinin başına gitmek için can atarken, gözleri tabii zambak mambak görmez. Ama işte o anda kadın karşısına çıkmıştır, bir şiir yazmıştır ve şiirde zambak köklerine ince ince göndermeler yapmaktadır. Kasımpatı Günü[28] gelince erkeğin aklı günün mana ve önemini belirten bir Çince şiir yazmak üzerine yoğunlaşmıştır; çünkü sarayda böyle bir âdet vardır. Ama yine o anda kadın karşısına çıkar ve kasımpatı üzerindeki çiy tanelerinden dem vurur. Bunları söylerken sakın şiirlerini hafife aldığımı zannetmeyin ha. Böyle şiirler insanın daha az meşgul olduğu, vaktinin bol olduğu zamanlarda dinlense kulağa çok hoş gelebilir, huzur verebilir. Ama zamanlaması çok kötü olduğu için erkekler tarafından reddedilmeye mahkûmdur. Münasebetsiz zamanlarda devamlı şiir yumurtlayan kadınlar da vardır. Eh artık bunlara da zevk sahibi şair diyemeyiz.

"Bu yüzden kadınlar içinde bulunduğunuz durumu anlayamıyorsa, sizi ne kadar zor durumda bıraktığını kavrayamıyorsa, edebi zevklerini ve dehalarını göstermek için daha uygun bir zamanı beklemek zorundadırlar. Yani bilseler bile bu bilgilerini ya saklamalı ya da bildiklerinden biraz fire vererek bahsetmelidirler."

Konuşmalar yapılırken Genji'nin aklı bir kadına takılıp kalmıştı. Gönlü ve düşünceleri onunla doluydu. Bu kadın onun istediği her şeye karşılık vermişti. Tartışmalardaki kadınlarınkine benzer ne bir kusuru ne de bir aşırılığı vardı.

Konuşma uzadıkça uzuyor, bir türlü bitmek bilmiyordu. Yağmurlu gece yerini şafağın aydınlığına bırakırken, hikâyeler iyice zıvanadan çıkmış saçmalıklar yumağı haline gelmişti.

---

28. Yaban Süseni ya da Zambak Günü, beşinci ayın beşine, Kasımpatı Günü ise dokuzuncu ayın dokuzuna denk gelir.

Hava güzel olacağa benziyordu. Genji, devamlı sarayda kalmasına kayın pederinin güceneceğini düşünerek Sanjō'ya gitmek üzere yola çıktı. Karısı, konaktaki en ufak ayrıntıları bile büyük bir zevkle düşünmüş ve kendisi seçmişti. Hiçbir yerde düzensizlikten eser yoktu. Az önceki arkadaşları karısını tanısaydı, onu insanda alışkanlık yapanlar ya da vazgeçilemeyen kadınlar arasına koyarlardı. Öte yandan karısı da mükemmeliyetçi bir insandı. Onun bu soğuk, kendinden emin hali Genji'yi rahatsız ediyordu. Konağındaki Chūnagon ve Nakatsukasa gibi genç nedimelerle sohbet edip şakalaşmayı yeğledi. Çok sıcak olduğu için elbisesini birazcık gevşetip rahatlayınca, Genji her zamankinden daha yakışıklı olmuştu.

Kayınpederi Genji'nin halini hatırını sormak için konağa gelmişti. Genji'yi yarı giyinik bir halde ev kıyafetleriyle görünce, odaya yerleştirilmiş bir perdenin arkasından onu selamladı. Bu sahneye tanık olan kadınlar kıkır kıkır gülmeye başladılar. Genji "Kesin sesinizi diyerek onlara kızdı." Ayrıca böylesine sıcak bir günde misafir kabul etmek hiç de hoş bir şey değildi.

Akşama doğru kadınlar gelerek Genji'ye saraya giden yolun kapandığını söylediler. Çünkü Tanrı Nakagami 16 gün gökte kaldıktan sonra yere iniyor ve bir buçuk ay devamlı değişik yerlerde konaklıyordu. Konakladığı zaman zarfında bulunduğu bölgeden hiçbir insan geçemezdi. O akşam da konakladığı yer sarayla Genji'nin konağını bağlayan yoldu. Bu nedenle Genji'nin konakta bile kalması yasaktı. Genji "Evim de o yol üstünde, hem de çok yorgunum" dedi ve her şeye rağmen orada kalmaya karar vermişçesine bulunduğu yere uzanınca adamlarından biri itiraz etti.

"Ama efendim bunu yapamazsınız" dedi. Bir başkası ise Genji'ye fikrini beyan etti:

"Efendim! Kii ilinin valisi Nakagava nehrinin yakınında oturuyor. Konağı çok güzel ve serin bir yer. Vali hazretleri geçenlerde bir kanal kazdırarak nehrin suyunu bahçesinin içinden geçirdi. Nasıl anlatayım, cennet gibi bir yer!"

"Harika bir fikir. Gerçekten çok yorgunum. Valiye birini gönderip oraya gideceğimi haber versek iyi olur."

Tanrı'nın koyduğu yasağa uymak için Genji'nin saklanabileceği pek çok yer vardı kuşkusuz. Buraya gelişi epey uzun bir ayrılıktan sonra olmuştu. Bu yüzden gideceği yeri dikkatle seçmeliydi. Kayınpederi veya karısı sırf Sanjō'da kalmamak için böyle yasaklı bir geceyi kasten seçtiğini düşünebilirlerdi. Bu yüzden gideceği yeri çok dikkatli bir şekilde seçmek zorundaydı.

Kii valisi Genji'yi memnuniyetle misafir edeceğini bildirmişti. Fakat ulaklık yapan Genji'nin adamlarına bazı endişelerini açmaktan da kendini alamadı. Valinin anlattığına göre, babasının evindeki kadınların hepsinin oradan ayrılıp arınma ayinine katılmaları gerekiyordu. Bahçesinden ırmak geçtiği için kadınların hepsi onun evine doluşmuşlardı. Vali Genji'yi evinde rahat ettirememekten korkuyordu. Genji adamlarından bu haberi duyunca "Vali hazretleri hiç merak buyurmasınlar,

etrafta ne kadar çok insan olursa benim o kadar çok hoşuma gider. İnsanın evinden uzakta ve kadınsız bir yerde bulunmasından daha kötü bir şey düşünemiyorum, ortalık çöle dönüyor. Bana kadınların kaldığı bölmenin yakınında şöyle kıvrılacak ufak bir yer verseler yeter" dedi.

"Eğer bütün istediğiniz buysa" dedi adamlarından biri "Sizin için valinin evinden daha iyi bir yer olamaz."

Önce adamları yola çıktı, sonra da Genji kimselere haber vermeden gizlice Sanjō'dan ayrıldı. Kayınpederine nereye gittiğini söylemedi ve yanına sadece en güvendiği birkaç kişiyi aldı. Vali biraz geç gelmeleri için onları uyarmıştı, ama dinleyen kim!

Onlar gelinceye kadar aceleyle evin doğu kanadındaki odalar süpürülüp temizlenmiş, kullanılabilir hale getirilmişti. Bahçeden geçen akarsu Genji'ye anlatıldığından daha güzeldi. Çitlerle çevrilmiş olan bahçe içindeki bakımlı ağaçlarla, çiçeklerle adeta cennetten bir köşeydi. Her şey büyük bir zevkle hazırlanmıştı. Serin bir rüzgâr eserken nerelere saklandığı belli olmayan böcekler hummalı bir şekilde şarkılarını söylüyor, ateşböcekleri gecenin karanlığında sayısız şekiller yaratıyordu. Sanki bütün bunlar Genji'nin buraya uğrayacağını bilerek çok önceden onun için hazırlanmış gibiydi. Adamları terasın altından geçen akarsuya hayranlıkla bakarken çoktan içmeye başlamışlardı. Vali misafirlere meze ve süslü *tamadare*[29]

29. *Tamadare* Japoncada "mücevherli sürahi" ya da "matara" anlamına gelir. *Fūzokuuta* adı verilen halk şarkılarından birinde aşağıdaki dizeler yer almaktadır:

sürahilerinin içinde içkiler getirilmesi için etrafa emirler yağdırıyordu. Genji sakin bir şekilde etrafını seyrederken geçen akşam konuştuğu saray muhafızını hatırladı; genç adam şayet burayı görmüş olsaydı yaptığı sıralamada herhalde ortalarda bir yere koyardı. Genji daha sonra gözleriyle etrafta valinin üvey annesini aradı. Batı yönüne dikkatle baktığında, birilerini görür gibi oldu. Kulağına, yürürken çıkan ipek hışırtıları ve genç kadın sesleri geliyordu. Hiç de fena değil diye düşündü kendi kendine. Genç kızlar gülerken kendilerini tutamıyor, fıkır fıkır kaynıyorlardı. Panjurlar açıktı fakat valinin bir işareti üzerine tekrar aşağıya indirildi. Sürgülü kapılardan içeriye cılız bir ışık sızıyordu. Genji kalkıp içeriye bir göz atmak istedi, ancak hiçbiri içerisini görebilecek kadar açık değildi. Odaya gelen sesleri bir müddet dinledikten sonra kadınların bitişikteki salonda toplandıkları kanısına vardı.

Kadınlar aralarında fısıl fısıl Genji'yi konuşuyorlardı.

"Çok ciddi birisi olduğunu söylüyorlar, tam da kendisine yakışan bir eş bulmuş. Ama hâlâ çok genç. Ama bu akşam biraz yalnızlık çekecek ne dersiniz? Fakat arada sırada ufak tefek maceralara yine de vakit buluyormuş."

Genji afallamıştı. Günlerden beri aklında sadece bir kadın vardı. Bu dedikodular da neyin nesi oluyordu. Ya bir gün onun gerçek aşkını keşfedecek olurlarsa kim bilir arkasından neler söyleyeceklerdi? Ancak, dedikodular hiç de öyle korkulacak türden değildi ve bir müddet sonra sıkılarak kadınları dinlemekten vazgeçti. Kuzeni Asagao'ya[30] üstüne gündüzsefası iliştirerek göndermiş olduğu şiiri içerideki kadınların yanlış bir şekilde okuduğu kulağına çalınmıştı. Genji dinlediği kadarıyla bu kadınların şiir anlayışlarının düzeyini pek olgunlaşmış bulmadı. Hangi şiiri okurlarsa okusunlar hepsi de yanlışlarla doluydu. Valinin üvey annesinin de bu kadınlar arasında bulunduğunu tahmin ettiğinden dolayı biraz hayal kırıklığına uğrar gibi oldu.

Vali saçaklara her zamankinden daha fazla fener koydurtmuş, içerdeki lambaları da sonuna kadar açtırmıştı. Elinde içkilerle odaya girdi.

"Perdeleri indirdin mi, sımsıkı kapalı mı cam?"[31]* diye sordu Genji. "Bir ev

---

Mücevherli sürahi, burada Tamadare,
Ama ya ev sahibi, evin beyi nerede?
Biri der ki o gitti, alıp gelecek meze,
Biri der sahildedir, yosun topluyor bize.

30. "Asagao" kelimesi birkaç sabah çiçeği için kullanılmış gibi görünüyor, ancak son yüzyıllarda daha çok gündüzsefası için kullanılmaktadır.

31. Bir *saibara* türküsü "Evim" (*Waihen*):

Perdeleri indirdim, sımsıkı kapalı cam,
Gel benim can yiğidim, gel benim tatlı kocam,
Canın neyi isterse, söyle ki helalinden,
Elma, kiraz, şeftali, sana kaymak sunacam...

* Genji burada eski bir *saibara* şarkısına gönderme yapmaktadır ve Royall Tyler çevirisine göre şarkıda misafire kadın takdimi söz konusudur. Şiirin çevirisindeki meyve isimleri özgün metinde, denizkulağı

sahibinin kıymetli bir misafir gelince odasının perdelerini de indirmesi gerekmiyor mu, dostum ne dersiniz?"

"Efendim, sizi nasıl memnun edebileceğim hakkında henüz kimse bana bir şey söylemiş değil," diye yanıtladı vali.

Genji terasa çıkarak divana uzandığında adamları da onun etrafındaydılar. İki dirhem bir çekirdek giyinmiş birkaç genç erkek belirdi; bunlar ev sahibinin oğulları ve İyo valisinin çocuklarıydı. Aralarında on iki on üç yaşlarında çok yakışıklı bir genç vardı. Genji çocukların kim olduğunu sorarak bu yakışıklı gencin ev sahibinin üvey annesinin küçük kardeşi olduğunu ve muhafız alayında subaylık yapan babasının öldüğünü öğrendi. Babasının bu çocuktan büyük umutları vardı, ama oğlunun büyüdüğünü görmeye ömrü vefa etmedi. Ablası İyo valisiyle evlendikten sonra bu eve gelip yerleşmişti. Ev sahibi bu çocuğun klasiklere karşı çok yetenekli ve ilgili olduğunu söylemişti. Sessiz, hoş bir insandı fakat çok gençti. Birisi desteklemezse sarayda iyi yerlere geleceği kuşkuluydu.

"Çok yazık. Yani şimdi bu çocuğun ablası sizin üvey anneniz mi?"

"Evet, efendim."

"Çok genç bir üvey anne. Geçenlerde imparator babam 'Bu kıza ne oldu şimdi ne işler yapıyor?' diye konuşuyordu kendi kendine. Bir zamanlar bu kızın babası imparator babama, kızını saray hizmetine vermek istediğini söylemiş" dedi Genji. Sonra da yaşından beklenmeyen olgun bir edayla "Hayat bu, hiç belli olmaz. Yarın ola hayrola" diye ekledi.

"Üvey annemin bugün burada bulunması tamamen bir tesadüf. Söz konusu aşk ve evlilik olunca istikbalin insanlara ne sunacağı belli olmuyor, insanlar geleceği tahmin edemiyorlar. Hele istikbali söz konusu olan insan bir de kadın olursa iş iyice zorlaşıyor."

"İyo valisi olan baban herhalde bu kızın üzerine titreyip ha dediği yere han yapıyordur. Biraz abartıyor olabilirim ama evin patronu babanız değil, kadın bile olabilir."

"Haklısınız efendim babam ona tapıyor. Bütün diğer kardeşlerim gibi babamın bu kadın üzerine o kadar düşmesinden pek hoşnut değilim."

"Genç delikanlılar olarak babanızdan her şeyi size bağışlamasını bekleyemezsiniz. Onun da kendine göre bir adı, hakkı, hukuku var. Neyse, şimdi bu kadın nerede?"

"O evden gelen insanlara geceyi kâhyanın binasında geçireceklerini söyledik, fakat gitmeye hiç niyetleri yok gibi görünüyor."

(*awabi*-鮑), deniz salyangozu (*sazae*-栄螺), denizkestanesi (*uni*-海胆) gibi deniz yumuşakçalarıdır; Royall Tyler, özellikle denizkestanesinin kadın cinsel organını andırdığını belirtiyor. Biz bunları çeviride yerlileştirdik –çn.

Yavaş yavaş şarap etkisini göstermiş, adamları teker teker terasta sızmaya başlamışlardı.

Genji ise cin gibiydi. O gece yalnız yatmaya hiç niyeti yoktu. Konağın kuzeyindeki odada özel birisi olduğunu sezmişti. Bu olsa olsa deminden beri hakkında dedikodu ettikleri kadındı. Nefesini tutarak kapıya kadar gitti ve içeriyi dinledi.

"Neredesin?" diye sordu birisi. Bu kısık, hoş ses sürgülü kapının aralığından gözüne çarpan yakışıklı delikanlıya aitti.

"Buradayım." Bu da ablası olmalıydı. Bu iki uykulu ses birbirine çok benziyordu. "Misafirimiz nerede? Yakınlarda bir yerde olduğunu düşünüyordum, ama gitti mi yoksa?"

"O konağın doğusunda kalıyor." Delikanlının sesi alçalmıştı. "Onu gördüm, herkesin dediği gibi gerçekten çok yakışıklı, tanrı onu özene bezene yaratmış."

"Gündüz gözüyle ben de onu bir görmek isterdim ama..." Kadın yorganı yüzüne çekerken esniyordu.

Genji biraz bozulmuştu. Kadın kardeşini daha içten ve istekli bir şekilde sorgulayabilirdi.

"Ben teras tarafında uyuyacağım. Fakat biraz ışık olsa daha iyi olacak." Delikanlı lambanın ışığını açtı. Kadın Genji'nin çaprazına uzanmıştı. Chūjō nerede? Odada yalnız kalmaktan nefret ederim."

"Hemen geliyorum diyerek banyo yapmaya gitti." Delikanlı bunları söylerken terasın yakınındaydı.

Her şey yeniden sessizliğe bürünmüştü. Genji kapının sürgüsünü kaldırarak içeri girmeye çalıştı, zaten kapılar kilitli değildi. İçeride sadece bir perde vardı. Genji loş ışıkta odaya gelişigüzel serpiştirilmiş Çin işi çekmece ve kutuları hayal meyal görebiliyordu. Yavaşça kadına yaklaştı. Küçücük bir bibloyu andıran kadın tek başına uzanmış yatıyordu. Rahatsız edildiği için canı sıkılmış olsa da ona yaklaşan insanın Chūjō olduğunu düşündüğü için pek aldırış etmedi. Genji kızın yorganını kaldırdı.

"Sen banyoya giden çavuşunu bekliyorsun, ama asıl çavuş benim. Aylardan beri dua ediyorum, en sonunda tanrı bu naçiz kulunun dualarını kabul etti ve seninleyim"* dedi.

Kadın kendini tutamayarak küçük bir çığlık atmıştı fakat üstündeki yorgan ve battaniye sesin etrafa yayılmasını engelledi ve onu hiç kimse duymadı.

"Kendimi kontrol edemeyeceğimi düşünüyorsan bunda yerden göğe kadar haklısın. Fakat şunu da bilmeni isterim ki ben seni çok uzun zamandan beri düşünüyorum. Sonunda sana ulaşma imkânım oldu ve bunu değerlendirmek istiyo-

* Chūjō, aslında "yüzbaşı" anlamına gelmekte. Bu kelimenin Türkçedeki çağrışımlarını göz önünde bulundurarak burada çavuş kelimesini yeğledik –çn.

rum. Beni yanlış anlama lütfen, sana olan duygularım öyle gelip geçici basit bir heves değil" dedi Genji.

Genji'nin tavırları o kadar nazik ve ikna ediciydi ki cennetteki peri kızları bile onu reddedemezdi. Ama kadın yine de yatak odasının yabancı bir erkek tarafından işgal edildiğini avazı çıktığı kadar bağırarak etrafa duyurmak isterdi. Fakat öyle yapmadı.

"Sanırım beni başka birisiyle karıştırıyorsun" demekle yetindi. Çok kızgın olmasına rağmen sesi çok zayıf çıkmıştı.

Geçirdiği ilk şoktan kurtulan kadının acınacak haldeki narin bedeni Genji'ye olağanüstü güzel görünmüştü.

Genji "Günlerdir seni düşünüyorum ve herhangi bir yanlış iş yapmayacağımdan emin olabilirsin. Bunun tersini düşünürsen bana haksızlık etmiş olursun. Münasebetsiz bir şey yapmayacağıma dair sana söz veriyorum. Sadece içimden geçenleri sana anlatmama izin ver, bu bana yeter" dedi.

Kadın o kadar küçüktü ki Genji onu kolayca yatağından kaldırarak kucağına aldı. Kadını kendi odasına götürürken kapıyı açtığında az önce banyo yapmak için odadan ayrılan hizmetçi Chūjō ile burun buruna geldi. Genji elinde olmadan zayıf bir çığlık attı. Chūjō da çok şaşırmıştı, gözleri dikkatle karanlığı taradı. Bir duman tabakası gibi etrafa yayılan parfüm kokusundan karşısındaki erkeğin kim olduğunu anlamıştı. Chūjō donakalmıştı, heyecandan sesi çıkmıyordu. Bu davetsiz misafir sıradan bir insan olsaydı, Chūjō hiç tereddüt etmeden hasmına saldırır, hanımını bu adamın elinden çeker alırdı. Fakat durum değişik olduğundan ortalığı velveleye vermedi.

Chūjō, Genji'yi takip ediyordu, ama kadının yalvarıp yakarmalarına Genji'nin kulak astığı yoktu.

"Hanımını sabah alır götürürsün" dedi kapıyı sürgüleyip kapatırken.

Kadın terden sırılsıklam olmuştu. Aynı zamanda Chūjō ve diğerlerinin bu olay hakkında ne düşünecekleri onu çok rahatsız ediyordu. Genji de onun bu durumuna mutlaka üzülüyor olmalıydı. Fakat o da ne, Genji'nin ağzından yılanı bile deliğinden çıkaracak tatlı sözler dökülmeye başlamıştı. Bir kadını teslim olmaya mecbur edecek bütün kurnaz yöntemler onun elindeydi.

Ancak kadın kolay kolay yatışacağa benzemiyordu. "İnanamıyorum, gerçekten inanamıyorum. Benimle dalga geçmiyorsunuz değil mi? Benim gibi aşağı sınıftan olan kadınların kocaları da aşağı sınıftan olmalıdır, dolayısıyla aramızda hiçbir ortak yön yok. Biz tamamen farklı dünyaların insanlarıyız" dedi.

Genji yaptıklarından hem utanmış hem de kadın için üzülmüştü. Gayet dikkatli ve akıllıca cevap verdi: "Beni peşinde dolaşan hovardalardan birisi olarak mı görüyorsun? Buna şiddetle karşı çıkıyorum. Ben çok gencim, ne senin bahsettiğin o yüksek mevkileri bilirim ne de onlarla ilgilenirim. Benimle alakalı birçok

şey duymuşsundur, seni temin ederim ki ben insanlarla macera olsun diye ilişki kurmam. Ben de yaptığım bu delilliğin nedenini anlayamıyorum ama bu deliliğim karşısında senin takındığın olumsuz tavrı anlayabiliyorum. Bizi kaderin yan yana getirdiğinden başka ne düşünebilirim ki?"

Genji kadını fethetmek için elinden geleni yaptı fakat onun ihtişamı kadının tepki göstermesine neden olmuştu. Kadını aksi, duyarsız bulmuştu ama onun özellikle soğuk davranışları Genji'nin daha ileriye gitme cesaretini kırıyordu. Önce çok yumuşak ve esnek görünmüştü, ama birdenbire kadın katılaşıvermişti. Taze bir bambu çubuğuna benziyordu, eğiliyordu ama kırılmıyordu. Kadın daha fazla dayanamayarak ağlamaya başladı. Dersini almış gibi görünüyordu, fakat Genji kolay kolay pes edeceğe benzemiyordu. Böyle bir şansı kaçırmamalıydı.

Genji "Neden benden bu kadar nefret ediyorsun?" diye sorduğunda kendini tutamamış ağlamaya başlamıştı. "İnsanların tesadüfen birbirlerini tanımalarının bir kader olduğunu hâlâ anlayamadın mı? Evet canım, maalesef sen bu dünyayı ve buradaki gerçekleri henüz bilmiyorsun" diye devam etti.

"Şayet bu tatlı sözlerini şu anda içinde bulunduğum mutsuz durumdan önce, yerleşik düzene geçmeden önce duymuş olsaydım, gün gelir de beni ciddi ciddi düşünürsün diye teselli bulabilirdim. Fakat seninle bu gece birlikte olmak, hem de bunun devamı olmayacağını bile bile birlikte olmak fikri bana çok ters geliyor. Olayı tadında bırakalım, bundan böyle beni senden sorana onu hiç görmedim de.[32]

Kadının böyle düşünmesi bir tesadüf değildi, çünkü Genji kadını rahatlatmak, korkularını defetmek için elinden geleni yapmıştı.

Sabah horozlar ötmeye başladığında, Genji'nin adamları da uyanmıştı.

Adamların arasında bir ses duyuldu: "İyi uyudunuz mu çocuklar? Ben deliksiz uyudum."

"Hadi o zaman arabayı hazırlayalım."

Avluda yapılan hazırlığı duyan bazı kadınlar birbirlerine evdeki misafirlerin tabulardan kaçmak için sabahın köründe yola çıkıp çıkmayacaklarını soruyorlardı.

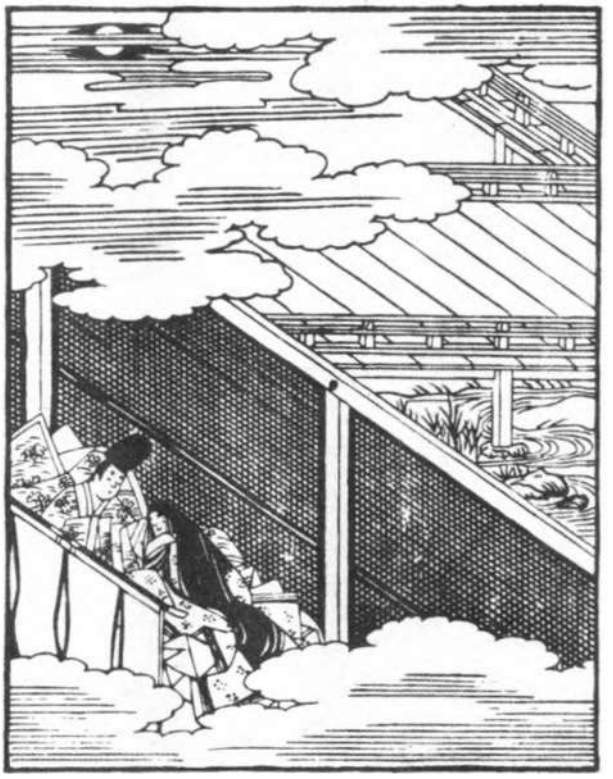
Genji çok mutsuzdu. Tekrar kadınla buluşabilmek için nasıl bir bahane uydurabilirdi acaba? Onunla mektuplaşabileceğinden bile hiç ümidi yoktu. Chūjō da çok mutsuz görünüyordu. Genji, Chūjō'dan gidip hanımını tekrar alıp getirmesini istedi.

"Senden tekrar nasıl haber alabilirim? Birbirimize karşı hissettiklerimizi lütfen hafife alma, onlar derin duygulardır. Ve birbirimizi hasretle anacağımıza inanıyorum. Nasıl bize böyle bir şey oldu anlayamıyorum, her şey çok garip..." derken Genji'nin gözlerinden yaşlar boşandı. Bu haliyle daha da yakışıklı görünüyordu.

---

32. Anonim, *Kokinshū* 811:

Ufacık sevgin varsa, bana karşı kalbinde,
Beni senden sorana onu hiç görmedim de.

Şimdi horozlar uzun uzun ötmeye devam etti. Veda şiirini yazarken kalbi hüzünle doluydu.

"Horoz öter şafakta, yüreğimde bir sızı
Daha eritemeden aramızdaki buzu..."

Kendinden çok üst düzeyde olan bir insanın bile dikkatini çektiğinden dolayı kadın kendinden utanıyordu. Genji'nin söyledikleri kadının bir kulağından girip öteki kulağından çıkmıştı. Kadın genellikle kendisinde ahmak veya soytarı izlenimi uyandıran kocasını düşünüyordu. Ama yine dün gece neler yaşandığının kocasının kulağına gitmiş olması ihtimali kadını titretmeye yetmişti.

Genji'ye cevap verdi:

"Tan atsa da gözyaşım hâlâ durmak bilmiyor.
Kalbimin feryatları horozla yarışıyor."

Artık ortalık aydınlanmaya başlamıştı. Genji onu odasına kadar uğurladı, çünkü konak hareketlenmeye başlamıştı. Aralarına koskocaman bir engel çöreklenmişti. Üzerindeki günlük saray kıyafetiyle güneydeki korkuluklara yaslanmış bahçeye bakıyordu. Evin batı cephesindeki panjurlar birer birer kalkmaya başlamıştı. Terastaki alçak paravanların üstünden kadınlar Genji'ye kaçamak bakışlar

fırlatıyordu. Her bakan kadının zevkten içi titriyordu. Şafak sökerken hâlâ parlamakta olan ay, sabahın güzelliğine bambaşka bir renk katıyordu. Böyle zamanlarda gökyüzü insanın gönlüne göreydi, kimine romantik görünüyordu, kimine hüzünlü... Genji'nin gönlü ise kederden yanaydı, çünkü mektuplaşmanın bile imkânsız olduğunu biliyordu. Ayrılırken gözü arkada kalmıştı.

Sanjō'ya ulaştığında yine uyuyamadı. Bir daha görüşemeyecekleri fikri onun canını bu kadar yaktıysa, kim bilir kadının durumu nasıldı? Aslında olağanüstü güzel bir kadın değildi ama eğitimli ve hoş biriydi. Vasat bir kadın, dedi Genji kendi kendine. Her şeyi bilen o çapkın muhafız burada olsaydı isabetli düşünceleri olduğundan dolayı böbürlenebilirdi.

Günlerinin çoğunu Sanjō'da geçirirken bir daha asla göremeyeceği o kadını acı acı düşünmekten kendisini alamıyordu. Sonunda kadının Kii valisi olan üvey oğlunu huzuruna çağırdı.

"Geçen akşam evinde gördüğüm o genç yakışıklı çocuk senin üvey dayın oluyor değil mi? Gelecek vadeden bir çocuğa benziyor. Zannedersem bizde onun için münhal bir kadro var. Gerekirse onu imparator babamla da konuşurum."

"Sizin bu güzel haberiniz gerçekten beni çok memnun etti. Müsaade ederseniz bu konuyu ablasıyla görüşeyim."

Kadının adını duyar duymaz Genji'nin kalbi hızla çarpmaya başladı. "Şey, bu kadının çocuğu var mı?" diye sordu.

"Hayır. Babamla evleneli iki yıl oldu, anladığım kadarıyla mutlu değil. Evlenmeden önce babası onu saraya göndermeyi düşünüyormuş ama..."

"Onun için kim bilir ne kadar üzücü bir durum olmalı. Onun çok güzel bir kadın olduğunu duydum, doğru mu bu?"

"Sanırım yanlış duymuşsunuz. Zaten biliyorsunuz üvey evlatlar cici anneleriyle pek sık görüşmezler."

Aşağı yukarı bir hafta sonra Kii valisi delikanlıyı Genji'ye getirdi. Dikkatle inceledikten sonra çocuğun mükemmel olmadığına karar verdi, ancak yine de sevimli, gösterişli bir delikanlıydı. Genji onunla öylesine samimi ve dostane bir şekilde konuşmuştu ki bu durum çocuğu hem memnun etmiş hem de kafasını karıştırmıştı. Ablası hakkında da birkaç soru sordu ama pek bir şey öğrenemedi. Yüzeysel sorular için delikanlının her zaman cevabı hazırdı. Ancak, çocuğun çok temkinli davrandığını gören Genji fazla ileri gitmedi. Yine de çocuğun ağzını aramaktan kendini alamadı. Genji neler olup bittiğine dair biraz daha açık imalarda bulununca, genç çok şaşırıp heyecanlanmıştı. Gerçekleri tahmin edebiliyordu, ama olayları derinliğine irdeleyecek kadar olgun değildi. Genji, ablasına götürmesi için ona bir mektup verdi.

Mektubu alan kadın gözyaşlarına boğuldu. Acaba Genji kardeşine neler anlatmıştı, çok merak ediyordu. Kızaran yanaklarını saklamaya çalışırcasına mektubu yüzünün önüne tuttu.

Şiirle noktalanan çok uzun bir mektuptu:

"Özlerim o akşamı rüyalarımda bile.
Uykusuz gecelerde yalnız dolmuyor çile.

"Sana olan hasretten."[33]

Genji kalemini konuşturmuştu yine. Ama kadın düştüğü bu girdabın içinde çaresiz kalmıştı ve ağlamaktan başka elinden bir şey gelmiyordu.

Ertesi gün Genji çocuğu huzuruna çağırttı.

Çocuk çıkmadan önce "Abla, Genji'ye cevap yazdın mı?" diye sorunca kadın, "Ona evde mektubunu verecek kimse bulamadığını söyle" dedi.

"Abla, yapma lütfen" derken çocuk bilmiş bilmiş gülümsüyordu. "Böyle bir şeyi ona nasıl söylerim? Senden cevap bekliyor. Yanlış bir şey yapmayalım."

Kadın dehşete kapılmıştı. Anlaşılan, Genji kardeşine her şeyi anlatmıştı.

"Her zaman böyle cin fikirli olmak zorunda mısın, bilmiyorum. Genji'nin yanına gitmeyiver, ne olacak?"

"Ama ablaaa!" dedi ve çocuk evden ayrıldı.

Genji ile konuştuktan sonra Kii valisi de genç ve güzel üvey annesiyle her geçen gün daha fazla ilgilenmeye, ona kur yapmaya başlamıştı. Daha sonra ise dikkatini kadının erkek kardeşine yöneltti ve kısa zamanda sıkı fıkı arkadaş oldular.

"Dün bütün gün seni bekledim. Görüyorum ki, sen beni, benim seni düşündüğüm kadar düşünmüyorsun" dedi Genji.

Çocuk kızardı.

Genji "Cevap nerede?" diye sorunca çocuk olanı biteni anlattı.

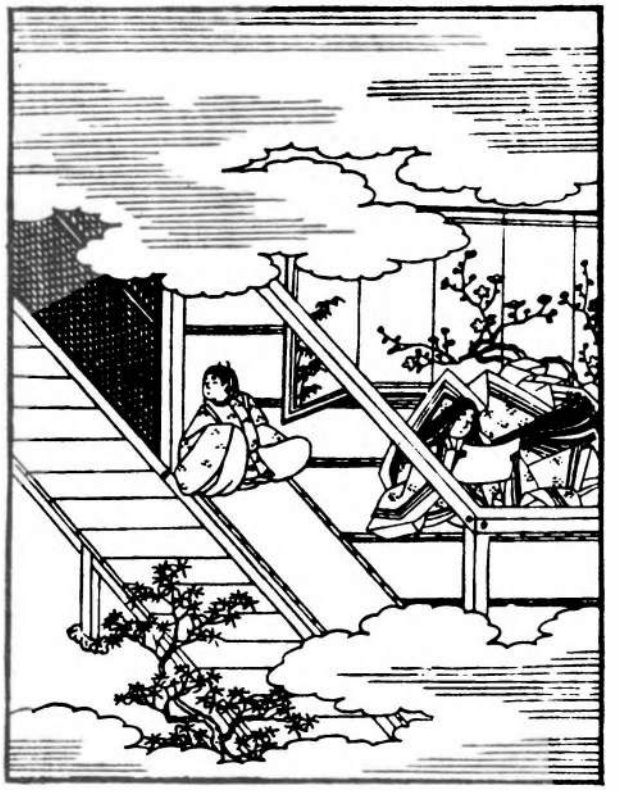
"Bu kadın gerçekten iflah olmaz birisi" diyen Genji, çocuğun eline bir başka mektup daha tutuşturarak "Belki bilmiyorsun ama ben ablanı daha o yaşlı adamla evlenmeden önce de tanıyordum. Beni zayıf, iradesiz ve işe yaramaz birisi olarak gördü. Daha sağlam bir desteğe ihtiyacı vardı. Ablan beni reddedebilir, etsin! Fakat sen böyle bir şey asla yapma, çünkü ben seni oğlum gibi seviyorum. Ablanın medet umduğu o yaşlı adamın bir ayağı zaten çukurda" dedi.

Çocuk, belki de ilk defa elinde olmayarak eniştesinin ne kadar baş belası bir adam olduğunu düşünmeye başlamıştı. Delikanlının bu hali Genji'nin çok hoşuna gitti.

Genji o günden sonra çocuğa kendi elbise koleksiyonundan hediyeler vererek, elinden tutup saraya götürerek, hiç yanından ayırmayarak ona gerçek oğluy-

---

33. Minamato Shitagō, *Shūishū* 735:
Sana olan hasretten huzurum gitti elden
Uykusuz gecelerde rüya nedir bilmezken.

muş gibi davrandı. Bu arada ablasına mektup yazmayı da ihmal etmiyordu. Öte yandan, abla ise diken üstündeydi. Erkek kardeşi gönül meselelerine aracılıkta henüz çok cahildi. Ezkaza bir yerlerde bu sırları çıtlatacak olursa, sanki kendi derdi kendine yetmiyormuş gibi bir de bunlara uçkuruyla ilgili sorunlar eklenecekti. Genji'nin ona gönderdiği mektuplar her ne kadar değerli, ihtişamlı olsa da kadın kendi mevkiini düşünerek aklını başına almak zorundaydı. Pek cevap vermiyordu, ama verdiğinde de bunları genellikle çok katı ve resmi bir dille yazıyordu. Ama yine de o akşam karanlıkta hayal meyal gördüğü o güzel yüzünü aklından çıkaramıyordu. Ne yazık ki, o bir başkasının kadınıydı. Genji'nin muhabbetini kazanmakla eline hiçbir şey geçmezdi. Bu arada Genji'nin sonsuz hasreti devam ediyordu. Kadının ne kadar zarif, kırılgan ve duygularının ne kadar karışık olduğu Genji'nin gözlerinin önünden bir türlü gitmiyordu. Etrafta bu kadar insan varken kadının yatak odasına tekrar bir daha çıkartma yaparsa, kesinlikle gözden kaçmazdı ve bu da çok vahim neticeler doğurabilirdi.

Sarayda biraz zaman geçtikten sonra Genji'ye gün doğmuş, yeni bir bahane bulmuştu: Gökten inip şurada burada konaklayan tanrı yine Genji'nin evine giden yolu işgal etmişti. Sanjō'ya gider gibi yaptığı halde sonradan yolunu değiştirerek Kii valisinin konağına doğru arabasını sürdü. Vali Genji'yi tekrar evinde gördüğüne çok sevindi; demek ki bahçe düzeni, içinden geçen ırmak ve yaptırmış olduğu küçük göletler Genji'yi çok etkilemişti. Genji her zamanki gibi en kibar haliyle ve ilgisiyle çocuğa danıştı. Kadın da Genji'nin geleceğini öğrenmişti. Kadın Genji'yi

kendisini ziyaret etmesi için zorlayan tutkularının ne kadar kuvvetli olduğunun farkına varmıştı. Genji zaten bundan cesaret alarak bin bir türlü dolap çevirebiliyordu. Şayet Genji'yi kabul edip ve ona kendini bütün içtenliğiyle gösterecek olursa eline ne geçecekti ki? Zaten geçen seferki buluşmalarının üstünde bıraktığı sevimsiz kederin tortuları hâlâ meydandaydı. Onunla karşılaşmak aynı kâbusu yeniden görmek demekti. Hayır, bu kadar utancı kaldıramazdı.

Kardeşi Genji'nin çağrısı üzerine evden ayrıldığında maiyetindeki kadınları etrafında toplayarak "Misafirimiz geldiğinde yakınında bir yerde bulunmamız pek doğru olmaz. Zaten ben kendimi hiç iyi hissetmiyorum, masaj yaptırmak istediğim için mümkün olduğu kadar misafirimizden uzak bir yer seçelim" dedi.

Hizmetçisi Chūjō'nun odaları uzakta, oldukça tecrit edilmiş bir koridordaydı. Kadının sığınacağı yer işte burası olacaktı.

Kadının korktuğu başına gelmişti. Genji erkenden adamlarının hepsini yatak odalarına dağıtmış ve kadına kardeşini haberci olarak göndermişti. Kardeşi, kadını bulamadı. Her tarafta ablasını aradı, tam bu işten vazgeçmek üzereyken Chūjō'nun kaldığı bölmede ablasına rastladı.

Çocuk neredeyse ağlamak üzereydi. "Ama abla Genji beni işe yaramaz adamın teki zannedecek" diye serzenişte bulundu.

"İyi ama oğlum ne yapmamı istiyorsun? Bacak kadar boyunla el âleme çöpçatanlık yapmaya çalışıyorsun, yakışır mı sana? Git şimdi ona söyle: Ben kendimi iyi hissetmiyorum, nedimelerimin hepsi de yanımda, bana bu akşam masaj yapacaklar. Hadi şimdi kaybol! Bak zaten senin burada bulunmanı uygun görmedikleri için söylenmeye başladılar."

Ağzından bu sözler öyle kararlılıkta çıkmıştı ki kendisi de şaşırdı. Ama onun gönlü ve düşünceleri kararlı olmaktan çok uzaktı. Keşke bu uğursuz evliliği yapmasaydı ve ölen ana babasının anılarını yâd ederek mutlu mutlu evinde otursaydı. Ancak o zaman, seyrek bile olsa, onun ziyaretlerini kabul edebilirdi. Belki de takındığı bu soğuk tavır Genji'nin onu cehalet, vurdumduymazlık ve hödüklükle suçlamasına neden oluyordu. Doğru bildiği şeyi yapmıştı ve bu yüzden acı çekiyordu. Ama başka seçeneği yoktu. Soğuk ve duygusuz kadını oynamaya devam etmek zorundaydı.

Genji oturmuş çocuğun ne tür bir yalakalık yapacağını tahmin etmeye çalışıyordu. Çocuk çok genç olduğu için içi hiç rahat değildi. Gerçekten de çok geçmeden kendisine verilen görevin başarısızlıkla bittiğini anlatmak için Genji'nin yanına geldi. Genji kulaklarına inanamıyordu. Bu ne biçim cebbar bir kadındı! Bu kadının yanında çok zayıf, beceriksiz ve aciz olduğunu düşündü. Derin bir iç geçirdi. Sonucun bu kadar umutsuz olması çocuğu ağlamanın eşiğine getirmişti.

Genji kadına bir şiir yolladı:

"Yaklaştıkça gizlenen bir çalısın sanki sen,
Sonohara yolunda kayboldum ben bu yüzden.[34]

"Derdimi anlatmaya sözcükler kifayetsiz!"
Kadının da gözüne uyku girmemişti ve hemen cevabını yazdı:

Yaşıyorken içinde bin bir türlü acının,
Mekânıyla beraber adı batsın çalının.

Çocuk kafasından uykuyu silerek Genji ile ablası arasında mekik dokudu. Bütün amacı onlara faydalı olabilmekti. Fakat ablası onu dikkatli olması için sürekli uyarıyordu.

Genji'nin adamları çoktan horlamaya başlamıştı. O ise düş kırıklığı içinde tek başına uzanmış yatıyordu. Kadının inatçılığı neredeyse insanlık dışıydı. Hiç aklından çıkmıyordu. Kadının bu inatçılığı Genji'ye ne kadar ilginç gelirse gelsin her şeyin bir sınırı vardı. "Bırak!" dedi kendi kendine "Ne hali varsa görsün!" Fakat bunu söylerken yine kararsızdı.

"Haydi, beni doğru ablanın odasına götürüyorsun!"

"Ama efendim, odası çok pis ve içerisi kadın kaynıyor. Vallahi böyle bir şeye pek cesaret edebileceğimi zannetmiyorum." Genç daha fazla yardım etmek istiyordu ama elinden gelen bu kadardı.

"O zaman hiç değilse bu akşam beni yalnız bırakma" dedi Genji ve çocuğu yanına çekti.

Çocuk sevincinden uçuyordu. Genji'nin akıllara zarar cazibesi onu da etkisi altına almıştı. Genji de çocuğun soğuk nevale ablasından daha çekici olduğunu düşünüyordu.

---

34. Sakanoe Korenori, *Shinkokinshū* 997:
Fuseya çalısının yaylası Sonohara,
Şekli görünür ama aşk olsun bulanlara!
Shinano ilinin Sonohara bölgesindeki "süpürge çalıları" aniden yok olur ya da birisi yaklaştığında şekil değiştirir. Kadının şiirinde bahsettiği "fuseya" kelimesi "kulübe" anlamına gelmektedir.

BÖLÜM 3

AĞUSTOS BÖCEĞİ KABUĞU

UTSUSEMI (空蝉)

Genji'yi uyku tutmadı.

"Daha önce hiçbir kadın bana böyle davranmamıştı. Bu gece ilk defa bir kadının bir erkeğe nasıl davranabileceğini gözlerimle gördüm. Artık bu utançla nasıl yaşarım bilemiyorum."

Çocuk gözyaşlarını tutamadı. Genji onu bu haliyle daha sevimli buldu. Pek de kısa sayılmayacak ince saçlarıyla çocuk Genji'ye ablasını hatırlatıyordu. Bu bir hayal ürünü olamazdı. Gecenin bu saatinde gidip kadını rahatsız etmek ve olayı büyük bir sorun haline getirmek Genji'ye yakışmazdı. Genji geceyi şaşkınlık ve kırgınlık içinde geçirdi. O akşam çocuğa her zamanki gibi candan ve dostane davranmadığını çocuk fark etmişti.

Bu durumu sorun haline getirmek ve kadını dışarıda aramak çok aşağılayıcıydı ve Genji geceyi utançla karışık öfkeyle geçirdi. Çocuk onu her zaman olduğu gibi dostane, güler yüzlü ve arkadaş canlısı bulamamıştı.

Genji gün ağarmadan oradan ayrıldı. Genji gidince çocuk kendini çok yalnız ve çaresiz hissetmeye başladı.

Kadın da zor bir gece geçirdi. Genji'den daha fazla haber gelmemişti. Kendisinden bıktığını düşündü. Genji'nin ondan tamamen vazgeçtiği düşüncesi kadını çıldırtabilirdi, fakat onun üçüncü bir ziyareti gerçekleştirmesinden de ödü kopuyordu. Aslında mesele öylece kapanıp gitmişti, ama kadın üzülmekten kendini alamadı.

Bu başarısızlığı Genji'nin içini kemiriyordu. Kadını unutamıyordu ve onu elde etmek için aptalca şeyler yapmaktan korkuyordu.

Çocuğa "Çok üzgünüm. Onu unutmaya çalışıyorum ama yapamıyorum. Sen bize yeni bir buluşma ayarlayabilir misin canım?" diye sordu.

Bunu yapmak elbette ki çok zordu, ama Genji'nin gösterdiği taze ilgi çocuğu son derece mutlu etmişti. Çocuksu bir hevesle yeniden fırsat kollamaya başladı. O sıralarda Kii valisinin memleketine gitmesi gerekti. Vali gurup vakti evden ayrılmıştı. Akşam karanlığında kadın sıkıntıdan patlıyordu. Karanlığı fırsat bilen çocuk kendi arabasıyla Genji'yi valinin evine götürdü. Genji tedirgindi, çünkü rehberi ufacık bir çocuktu. Öte yandan kaybedecek, tereddüt edecek vakti de yoktu. Kimseye tanınmayacak şekilde giyindi ve çocuğa yoluna devam etmesini söyledi. Bahçe kapıları kapanmadan konağa ulaştılar. Her ihtimale karşı arka kapıdan içeri girdiler ve Genji arabadan indi.

Çocuk hem genç hem de tanınan bir sima olduğu için kimsenin dikkatini çekmedi. Muhafızlar arasında da onu ciddiye alıp selam veren pek çıkmamıştı. Genji'yi ana binanın doğu kapısında bıraktı. Çocuk binanın güney cephesindeki panjurları yumrukladıktan sonra içeriye girdi.

"Kapat şu kapıyı, kapat!" diye bağırdı kadınlar. "Akşam akşam el âlem bizi görecek."

"Bu kadar sıcak bir gecede niçin kapıları kapatıyorsunuz ki?"

"Öğleden beri valinin kız kardeşi burada, içerde hâlâ Go oyunu oynuyorlar."

Onları Go oynarken görmek için Genji saklandığı yerden çıktı, kapılardan ve perdelerden geçerek içerde ilerledi. Oğlanın içeri girmiş olduğu panjur hâlâ açık duruyordu.[35] Buradan binanın batı cephesine kadar olan bütün alan görünüyordu. İçerdeki paravanlardan bir tanesinin kanadı katlanmış, orayı kapatan perdeler açılarak perdelerin ucu çerçevelerin üzerine kaldırılmıştı. Bunu akşamleyin hava çok sıcak olduğu için yapmış olmalıydılar. Fakat bu en çok Genji'nin işine yaradı, her şey apaçık meydandaydı.

Kadınların yakınında bir lamba vardı. Genji sadece arkasını duvara yaslamış olan bir kadının gölgesini seçebiliyordu. Günlerdir aklıdan çıkmayan ve onu deli gibi heyecanlandıran kadın yoksa bu muydu? Kadını dikkatlice süzdü. Sırtında desenli tek parça mor bir ipek kimono ve onun üstünde rengini pek seçemediği bir kaftan vardı. Küçük yapılı, sıradan, narin bir kadındı. Karşısındaki kızdan yüzünü saklamak ister gibi bir hali vardı, belki de bu yüzden küçük ellerini kimonosunun yeninden dışarı çıkarmıyordu. Rakibinin yüzü doğu yönüne dönük olduğu için Genji kadının yüzünü tümüyle görebiliyordu. İnce kumaştan yapılmış beyaz

35. Buradaki odaların tanımı gerçekten kafa karıştırıcı. "Panjurlar' (*kōshi*) teras ile odalar arasında bulunan ve sık rastlanılmayan bir düzenleme gibi görünüyor.

elbisesinin üstüne mor bir şal örtmüştü. Elbisenin önündeki düğmeler iliklenmediğinden dolayı kızın boynu ve göğüsleri kırmızı pantolonun uçkuruna kadar meydandaydı. Hem uzun boylu ve etine dolgun, hem de bembeyaz bir kızdı. Çok güzel bir alnı ve yüz hatları vardı. Parlak bir yüzü, dudakları ve gözlerindeki neşe pırıltısı bakan insanları büyülüyordu. Omuzlarına kadar uzanan sık ve diri saçları ona ayrı bir güzellik katıyordu. Ne kadar bakarsa baksın kızda hiçbir kusur görememişti. Belki de bu nedenle İyo valisi olan babası kızının üstüne titriyordu. Tek kusuru, çaçaronluğu ve gürültücülüğüydü; bundan da kendini bir kurtarabilse mükemmel olacaktı. Hiç de aptal biri değildi. Bunu kadın oyun oynarken keşfetmişti. Kadın Go tahtasındaki en zayıf noktayı bulup taşı gediğine koyarak muzaffer bir eda ile oyunun sonunu ilan etmişti.

"Bir dakika, müsaade eder misin?" dedi rakibi sakince. "Oyun daha bitmedi. İşte sen bu *kō* dediğimiz noktada köşeye sıkıştın.[36]

"Aman tanrım mat oldum, mat oldum, berbat oldum. Bir dakika, daha başka köşeler de var" dedi ve parmaklarını saymaya başladı. "On, yirmi, otuz, kırk." Genji de kadının hesap yapma yöntemlerine bakarak babasının valilik yaptığı İyo[37]

36. *Kō* (Sanskritçede "kalpa") sonsuzluğa açılan yolda aşılması gereken büyük bir engeli ifade etmek için kullanılan bir Budist terimdir. Go oyununda ise iki oyuncunun sonsuzluk uğruna güçlerinin yerlerini büyük oranda etkilemeden aynı taşı alıp vermelerine atıfta bulunur. Değiş tokuşu kısa kesmek için taşı ilk alan oyuncu asıl sahneye dönmeden önce tahtanın başka bir tarafında oynamalıdır.
37. Babasının yönettiği bölge; kaplıcalarıyla ünlüdür.

ilindeki kaplıcaları işletmekte hiçbir güçlük çekmeyeceğini anlamıştı, fakat tavırlarını biraz kaba saba bulmuştu.

Bir ketumluk timsali olan öteki kadınsa hâlâ yüzünü göstermek için hiçbir harekette bulunmamıştı. Genji, gözlerini bu kadına dikmiş profilindeki ayrıntıları incelemeye başlamıştı. Göz kapakları şişmiş, burun geometrisi birazcık eğri, yüzü yorgun ve solgun duruyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse onu "çok güzel değil" de "düz güzel"ler sınıfına sokmak gerekirdi. Öte yandan görünüşüne dikkat ettiği ve bu konuda çok hassas olduğu kesindi. Dış görünüşünde öyle ince ayrıntılar vardı ki, bunu etrafa neşe saçan çaçaron kız arkadaşında görmek mümkün değildi. Gerçekten de rakibi bir taraftan bülbül gibi şakıyor bir taraftan da kahkahalarla gülüyordu. Çok neşeli bir insan olduğuna şüphe yoktu; bu kadarı bile onu çok ilginç kılıyordu. Ancak, Genji kadınlar hakkında ne kadar yüzeysel düşünürse düşünsün, bu kadının pek fırlatılıp atılacak, vazgeçilecek bir lokma olmadığını anlamıştı. Şimdiye kadar tanıdığı kadınların hepsi aklı başında ve hanım hanımcıktı. Hayatında ilk defa olarak böylesine rahat ve doğal birine rastlıyordu. Onları gizli gizli seyrettiği için kendini biraz suçlu hissetmeye başladı. Tam geri dönüp oradan uzaklaşır gibi olduğunda karşısında çocuğu gördü.

Efendisine hâlâ neticeye götürecek dişe dokunur bir yardımda bulunamadığını düşünen çocuk, özür dileyerek eve beklenmedik bir misafirin geldiğini ve yaptığı bütün planların altüst olduğunu söyledi.

"Beni bir kere daha böyle hayal kırıklığına uğramış vaziyette mi göndereceksin? Artık bu kadarına dayanamam."

"Hayır efendim. Diğer kadın gidinceye kadar beklemenizi rica ediyorum. Daha sonra her şeyi ayarlayacağım. Size söz veriyorum, yemin derim."

Her şey yolunda gidiyordu. Çocuğun yaşı küçük olmasına rağmen aklı başında ve cin gibiydi. Her şeyin farkındaydı.

Go oyunu bitmişti. İçeride bir hareketlenme oldu, galiba herkes odasına çekiliyordu.

Hizmetçilerden birinin sesi duyuldu: "Nereye gitti bu çocuk? Gören oldu mu? Artık yavaş yavaş pencereleri kapatmanın zamanı geldi" dedi ve panjurları teker teker kapatmaya başladı.

Gizlendiği yerden bütün bu olanları seyretmekte olan Genji çocuğa "Galiba herkes odasına çekildi, bundan sonra her şey sana kalıyor, hadi aslanım göster kendini!" dedi.

Çocuk ablasını çok iyi tanıyordu, kadın-erkek ilişkilerinde ciddiyetsizliği desteklemediğini adı gibi biliyordu. Bu yüzden Genji'yi onun odasına götürürken içerde kimsenin bulunmadığından emin olmalıydı.

"Misafir hâlâ burada mı? Hiç değilse göz ucuyla kendisini şöyle bir görmek isterdim" dedi Genji.

"Ne? Bu tamamen imkânsız efendim. Panjurların arkasında perde var" dedi çocuk.

Genji çok eğleniyordu, ancak çocuğa ablasının yanındaki misafiri gördüğünden bahsetmedi. "Of! Zaman hiç geçmek bilmiyor" diye söylendi kendi kendine.

Bu sefer çocuk köşedeki odanın kapısını çaldı ve içeri girdi.

"Ben de şuraya uzanayım artık" dedi çocuk ve şiltesini açık bırakılmış sürgülü kapının önüne serdi. "Oh!" dedi kendi kendine "Burada hiç değilse birazcık hava cereyanı var."

Yaşlı kadınların büyük bir çoğunluğu terasın yakınında bir yerde mışıl mışıl uyuyorlardı. Kapıyı açan kız da gitti, onların yanında bir yere uzandı. Bir müddet uyuyormuş gibi yaptı, sonra da dışarıdan gelen ışığın içeriye sızmasını engellemek için kapının önündeki paravanı açtı ve Genji'ye içeri girmesini işaret etti.

Genji başına bir şey geleceğinden korkarak içeri girmekte bir an tereddüt etti. Ama yine de çocuğu takip etmekte gecikmedi. Perdeyi kaldırarak ana salona girdi. Ortalık çok sessiz olduğu için yürürken ipek elbiseleri hışırdıyordu.

Kadın Genji'nin onu unutmasından memnundu, ama geçenlerde başından geçen o garip olayı düşündükçe uyuyamıyordu. Gündüzleri kara kara düşünüyor, geceleri ise gözüne uyku girmiyordu. "Tomurcuksuz tükenen böyle bahar görmedim?" şiirini mırıldanıyordu.[38]

Go oyununda ona eşlik eden arkadaşı o saatte bile neşesinden bir şey kaybetmemiş fıkır fıkır kaynıyordu. "Biliyor musun şekerim, bu akşam sende kalacağım" diyerek niyetini belirtti. Zaten uykuya dalmakta hiç güçlük çekmezdi bu kadın.

Kadın ortalıkta tuhaf bir durumun olduğunu sezer gibiydi. Bir an hiç alışkın olmadığı bir parfüm kokusunu hissederek başını çevirdi. Karanlıkta perdenin kaldırıldığını ve ne olduğunu anlayamadığı bir cismin kendisine doğru yaklaştığını gördü. Dehşete kapılarak ayağa kalktı. Üstüne ipek bir gecelik çekerek hemen odadan dışarı kaçtı.

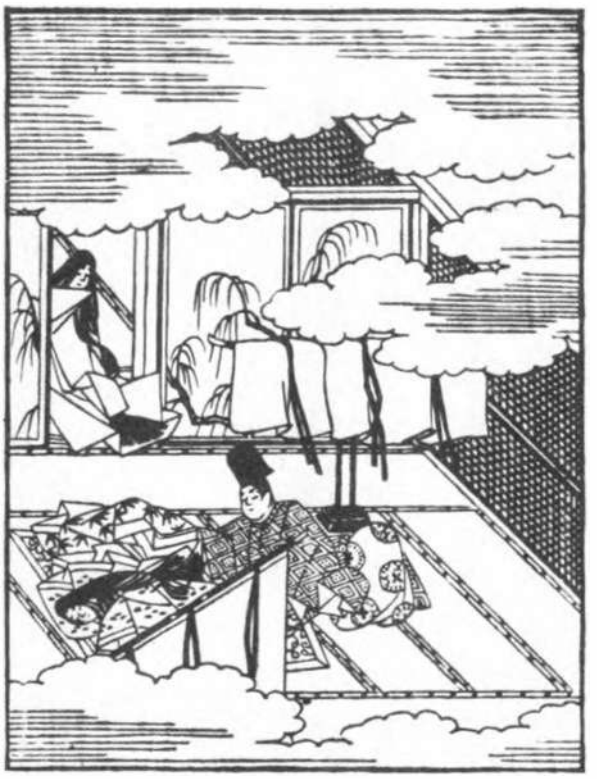
Genji perdenin arkasında sadece bir kadının uyumakta olduğunu görünce sevindi. Terasa yakın bir yerde ise iki kişi uyuyordu. Yorganı kaldırıp baktığında uyumakta olan kadının düşündüğünden daha iri olduğunun farkına vardı. Vücut ayrıntılarını teker teker gözden geçirdiğinde durumu anlamakta gecikmedi. Çok büyük aptallık etmişti. Ya kadın birdenbire uyansaydı, Genji'yi görseydi ve büyük bir hataya kurban gittiğini anlasaydı, Genji'nin hali ne olurdu? Öte yandan görmek için geldiği kadının izini sürmenin de bir anlamı yoktu. Zaten kadın düşüncelerini

---

38. Fujiwara Koretada, toplu şiirleri:

Gecelerim uykusuz, gündüzün iç çekerim,
Tomurcuksuz tükenen böyle bahar görmedim...

Şiir akrostiktir, *konome*, "tomurcuklar" aslında uyku anlamında da gelir.

belli etmişti. Yine de bir fikir belirdi kafasında. Bu kişi az önce lambanın ışığında görüp çok beğendiği kız olamaz mıydı?

Eğer öyleyse, kaybedeceği ne vardı? O veya bu, Genji için ne fark ederdi ki?

Kız uyanmış ve şaşkın şaşkın etrafına bakmaya başlamıştı. Genji kızı rahatsız ettiğine üzüldü. Gönül işlerinde tecrübesiz olmasına rağmen gayet zeki ve çağdaş bir görünümü vardı. Kız soğukkanlılığını kaybetmemişti. Genji başlangıçta kendini tanıtmak istemedi, ama zaten kız bunu tahmin edecekti. Kendini tanıtsa bile ne fark ederdi ki? Genji'den kaçan ve dış görünüşünde çok hassas olan kadın zaten soğuk nevalenin biriydi. Genji konuşmakta olduğu kızın itibarını düşünerek buraya tesadüfen gelmediğini zaman zaman ortaya çıkan yön tabularındaki işaretlere uyarak onu ziyaret ettiğini söyledi. Bu konuşmalardan tecrübeli bir kadın asıl gerçeği anlamakta hiç gecikmezdi ama bu kadın Genji'nin açıklamalarının tamamen uydurma olduğunu anlayacak olgunlukta değildi. Kıza karşı ne kayıtsızdı ne de onu aşırı çekici buluyordu. O hâlâ öteki kadına olan kırgınlığını yaşıyordu. Şu anda odalardan birine saklanmış, kazandığı zaferin sarhoşluğunu yaşamakta olduğu kesindi. Çok katı ve kararlı davranmıştı. Onun bu düşmanca tavrını ne kadar tuhaf bulsa da hiç unutmayacaktı. Yanındaki kızın ise taptaze bir çekiciliği vardı, Genji kıza aşk yeminlerini fısıldamakta gecikmemişti.

"Atalarımız gizli aşkın açık olandan daha romantik olduğunu söylerdi." Kız bu ikna kabiliyeti yüksek olan özdeyişten çok hoşlanmıştı. "Ben mesela, benim için dış görünüş çok mühimdir, ama bu aklımın estiği her yere gideceğim, gördüğüm

her insana takılacağım anlamına gelmez. Ama sen de diyeceksin ki, bu konuda seninle hemfikir olmayan insanlar var, böyle düşünürsen çok yazık! Ne yaparsan yap sen beni unutamayacaksın!"

"Çok korkuyorum" dedi kız. Gerçekten de korkuyordu. "Size mektup yazacağımı zannetmiyorum."

"Yerden göğe kadar haklısın, bizim ilişkimizi kimse bilmemeli. Buraya gelirken yanımda genç birini getirdim. Bu adam vasıtasıyla belki mektuplaşabiliriz. Sen de hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam edersin." Bu arada diğer kadının fırlatıp attığı yazlık geceliği hatıra olarak yanına aldı.

Çocuk yakında bir yerde uyuyordu, ancak macerayı seven birisi olduğu için Genji onu uyandırmakta zorluk çekmedi.

Kapıyı açar açmaz yaşlı hizmetçilerden biri korkarak bağırdı:

"Kim var orada?"

"Benim" dedi çocuk tereddütle.

Kadın yardımcı olmak için "Gecenin bu saatinde nereye gidiyorsun?" diye sordu.

"Hiçbir yere. Hiçbir yere gitmiyorum" diye tersledi çocuk.

Çocuk Genji'yi kapıdan dışarı itti. Şafak sökmek üzereydi. Kadın ay ışığında başka bir insan daha görmüştü.

"Kim var senin yanında? Ha, anladım Mimbu imiş. İçimizde sadece Mimbu'nun boyu bu kadar uzun. Mimbu boyunun uzunluğuyla alay konusu olan bir kadındı. "Demek Mimbu ile yürüyüşe çıkmış" diye söylendi kadın kendi kendine. "Korkma evladım günün birinde senin boyun da o kadar uzayacak." Kendi kendine konuşarak kadın onları takip etti. Genji'nin ödü kopmuştu, ama kadını tutup geldiği kapıdan içeri tıkamazdı. Karanlık koridorlardan birine attı kendini.

Kadın takip etmeye devam ediyordu. "Hanımın yanındaydın değil mi? Birkaç gündür midem çok fenaydı, odamdan dışarı çıkamadım. Dün akşam hanım beni çağırdı ve etrafta dolaşan hizmetçilerin sayısını artırmamı istedi. Midem hâlâ çok fena, ölüyorum." Kadın kendi kendine bunları konuşurken hiçbir karşılık alamamıştı. "Eh artık ne yapalım, iyi akşamlar. Görüşmek üzere."

Kadın uzaklaşınca Genji hemen oradan kaçtı. Bu tür maceraların ne kadar tehlikeli olduğunu bir kere daha anlamıştı.

Çocuk Genji'yle birlikte Nijō ya geldi. Genji oturup o gece olanların bir muhasebesini yaptı. Çocuk görevini hakkıyla yerine getirmemişti. Dudak bükerek bunları söylerken aklında hâlâ o soğuk nevale kadın vardı. Çocuk verecek cevap bulamadı.

"Ablan beni reddetti, bu konuda yapılacak bir şey yok. Böyle yapacağına pekâlâ bana efendice yazılmış bir mektup gönderebilirdi. Kocasıyla beni bir karşılaştırsın, o zaman benim ne kadar genç ve yakışıklı biri olduğumu anlayacaktır."

Yatağa gittiğinde pelerininin altından kadının geceliğini çıkardı. Çocuğu yanına çağırdı ve serzenişlerini duymasını istedi.

"Sakın iyi bir insan olmadığını, senden hoşlanmadığımı düşünme. Ama ailenin tutumu yüzünden bu dostluğumuzun pek uzun ömürlü olacağını sanmıyorum."

Çocuk bunları duyar duymaz birdenbire korkunç bir karamsarlığa düşmüştü.

Genji bir türlü uyuyamıyordu. Mürekkep hokkasını istedi ve eline bir kâğıt alarak yeni şiir yazmaya başlayanların alıştırma yaptıkları gibi aşağıdaki dizeleri yazdı:

"Boş kabuğu yerlerde ağustos böceğinin
Canlıdır o kadına duyduğum muhabbetim..."

Genji bir yandan da Kii valisinin kızının kendisi hakkında neler düşündüğünü merak ediyordu. Bu kızı gerçekten kafasında evirdi çevirdi, mektup yazmazsa yazık olacağını düşündü, biraz da kendini zorladı ama ona karşı güçlü duygular hissetmediğinden dolayı konuyu kapatmaya karar verdi. Dikkati tekrar elindeki gecelik üzerinde odaklandı. Geceliğe kadının mis kokusu sinmişti. Bu giysiye tutkuyla bakarak onu hiç yanından ayırmadı.

Çocuk eve döndüğünde ablasından yediği zılgıtla darmadağın oldu. "Artık senin hataların ayyuka çıktı. Senin şu yaptıklarına hiçbir insan evladı katlanamaz. Eve adam götürdüğünü duyan, işiten insanlara karşı ben ne söylerim? Hem durumu izah etmeye çalışsam bile el âlem aptal mı, benim sözlerime kanar mı? Dedikodular yine başını alıp yürüyecek. O muhteşem efendine de söyle kılavuzu karga olanın burnu pislikten çıkmaz. Artık sen de bu çocukluklarına bir son ver."

Taciz dolu sözler sağdan soldan yüzüne şamar gibi inince çocuk neye uğradığını şaşırmıştı. Genji'nin mektubunu çıkardı. Kadın burnundan solumasına rağmen yine de mektubu açtı ve okudu. Burada doğrudan doğruya ağustos böceklerinin değiştirdiği kabuğa gönderme yapılıyordu, demek ki kaybolan geceliğini o almıştı. Ne kadar da utanç verici bir durumdu. İse'li balıkçıların fırlatıp attığı ıslak paçavraya[39] benzer bir giysisini bu adam alıp bağrına basıyordu.

Kadının üvey kızı, konağın batı kısmındaki koğuşuna döndüğünde kafası çok karışıktı. Hüzünlü düşünceleriyle baş başa olmayı tercih ettiği için hiç kimse onun başına gelenlerin farkında değildi. Genji'den bir mektup alabilme ümidiyle devamlı çocuğun konağa geliş gidişlerini izliyordu, fakat şimdiye dek en ufak bir not bile gelmemişti. Basit bir kimlik kargaşasının, yanlış anlaşılmanın kurbanı ol-

---

39. Fujiwara Koretada, *Gosenshū*, 719:
Bıraktığım elbise tuzlu suyla ıslaktır,
İse'li balıkçıyı kendine örnek alır.

duğu aklının ucundan bile geçmiyordu. Tasasız, vurdumduymaz bir insan olduğu halde şimdi o da derin düşüncelere dalmış acı çekiyordu.

O sırada ana salonda bulunan valinin karısı sinirlerine hâkim olmaya çalışıyordu. Anladığı kadarıyla Genji'nin duyguları tahmin ettiğinden daha derindi. Kadın şimdi sadece tek bir şeyi yürekten özlüyordu, o da evlenmeden önceki kızlık dönemiydi. Onu tekrar elde etmek için nelerini vermezdi ki? Genji'nin şiirinin yanına o da bir şiir yazdı:

Ağustos böceğinin üstündeki çiy gibi,
Gözyaşım ıslatıyor gizli gizli yenimi...[40]

40. Toplu şiirlerinden. Murasaki Shikibu'nun kendi şiirleri dışında tamamı verilen ender şiirlerindendir.

BÖLÜM 4

AKŞAMSEFASI

YUGAO (夕顔)

Rokujō'daki tanıdıklarını ziyaret etmek maksadıyla saraydan ayrılan Genji, Koremitsu'nun annesi olan yaşlı dadısını görmek için kadının Gojō'daki evine uğradı. Ölümcül bir hastalığa yakalanınca kendini dine verip rahibe olmuştu. Avluya arabaların giriş yaptığı kapı kapalıydı. Koremitsu'yu içeriye gönderdi ve onu beklerken engebeli, pis, karmakarışık sokaklara göz gezdirdi. Rahibenin bitişiğindeki evin etrafı taze selvi çubuklarından yapılmış bir çitle kaplıydı. Binanın dört-beş penceresi üstündeki dar panjurlar açık durduğu için pencerelerden sarkan bembeyaz perdeler göze çarpıyordu. Genji uzaktan alınları çok düzgün duran birkaç kadın görmüştü. Pencerede devamlı hareket eden bu güzelleri izledikçe hepsinin uzun boylu olduğuna kanaat getirmişti. Bunlar acaba kim olabilirdi? Saraydan çıkarken basit ve sade bir araba seçmişti ve seyisin haricinde ona yol gösterecek bir kılavuz almamıştı yanına. Kimsenin onu fark etmeyeceğinden emin bir şekilde arabanın penceresinden dışarı sarkarak etrafına daha dikkatli bir şekilde göz attı. Bir kiriş eksen üzerine sabitlenmiş olan kafesli kapı yarı aralık durduğu için içerisi görünüyordu. Gördüğü ev gerçekten çok küçük, kibrit kutusu kadar bir şeydi. İçeride oturanlara acımadan edemedi ve bu dünyada zaten hepimiz misafiriz; ev, mal, mülk her şey fani[41] diye

41. Anonim, *Kokinshū* 987:
Şu dünyada nereyi gerçek evim belleyim?
Nereye girsem fani, misafir değil miyim?

kendi kendine söylendi. Tahtadan kulübeyle mücevher süslü sarayların hiçbir farkı olmadığını düşündü Genji. Duvarı boylu boyunca yemyeşil bir su kabağı bitkisi sarmıştı. Beyaz çiçekler de ne kadar kibirli duruyordu.

Uzaktaki kadına sormalıyım bu nedir,[42] diye söylendi kendi kendine.

Bir görevli gelerek Genji'nin önünde yerlere kadar eğildi. "Göz alabildiğine uzanan bu beyaz çiçeklere akşamsefası[43]* deriz efendim. Ne kadar da güzel bir isim, insanları çağrıştırıyor, değil mi? Ne yazık ki açmak için böylesine mütevazı bir yeri seçmişler" dedi.

Adamın söylediği doğruydu. Çoğu küçücük evlerden oluşan bu mahalle gerçekten çok fakirdi. Hatta yıkılmak üzere olan bazı evler tehlikeli bir şekilde birbirlerinin üstüne abanmıştı ve saçaklarından aşağıya akşamsefaları sarkıyordu.

"Zavallı çiçekler! Benim için bir tane koparır mısın?"

Adam bahçe kapısından içeriye girdi ve Genji için bir çiçek kopardı. Tam o sırada sürgülü kapıyı aralayarak sarı ipek pantolonlu küçük güzel bir kız çıkmıştı karşılarına. Bu virane mahalleyle tam bir çelişki teşkil eden asil bir güzelliği vardı kızın. Adamı eliyle yanına çağırarak ona ağır kokulu beyaz bir yelpaze verdi.

---

42. Anonim, *Kokinshū* 1007:

Uzaktaki kadına sormalıyım bu nedir,
Ak pak açan o gonca acep hangi çiçektir?

43. Yūgao çiçeği, *Lagenaria siceraria*, bir tür su kabağının akşamları açan beyaz çiçeği.

* "Yugao" kelimesi kelimesine "akşam yüzü" anlamına geliyor –çn.

"Elindeki çiçeği bunun üstüne koy. Yelpaze pek yelpazeye benzemiyor ama zaten çiçek de çiçeğe benzemiyor."

Dış kapıda beliren Koremitsu beraberinde getirdiği emaneti Genji'ye teslim etti.

"Evin anahtarını kaybetmişler, bu yüzden sizi beklettim. Böyle bir yerde sizi tanıyacaklarını zannetmiyorum, ama yine de burası fazla oyalanılacak bir muhit değil."

Araba içeriye alındı ve Genji arabadan indi. Koremitsu'dan başka yaşlı dadının eskiden rahiplik yapmış olan oğlu, kızı, kızının Mikawa valisi olan kocası da orada hazır bulunuyordu. Ziyaretinden dolayı Genji'ye duymuş oldukları sonsuz şükran duygularını dile getirdiler.

Genji odadan içeriye girer girmez yaşlı kadın onu karşılamak için ayağa kalkmıştı. "Bu dünyadan göçmek hiç umurumda değil, ama seni bir daha göremeyeceğimi düşünmek beni kahrediyordu. Şimdiye kadar yaptığım dualar sanırım kabul oldu ve tanrı benim ömrümü uzattı. En büyük mükâfatım da sensin. Yüce Buda, bahşettiği nurla gönül gözümü ve hanemi aydınlattı." Kadın bunları söyler söylemez hıçkırıklara boğuldu.

Genji de neredeyse ağlamak üzereydi. "Hastalığın nekahet devresi bu kadar uzun sürdüğü için gerçekten çok endişelenmeye başlamıştım. Bir de bunun üzerine rahibe olup dünyadan elini eteğini çektiğini öğrenince büsbütün yıkıldım. Daha uzun yıllar yaşayacak, benim kendi mesleğimde ne kadar iyi, faydalı işler yaptığımı gözlerinle görecek, başarılarımı takdir edeceksin. Yaşayacağın bu uzun ömürden sonra eminim Pak Ülke'nin* en yücelerinde yeniden doğacaksın. Bu dünyadayken en ufak pişmanlıktan bile arınmanın ne kadar önemli olduğunu biliyorum."

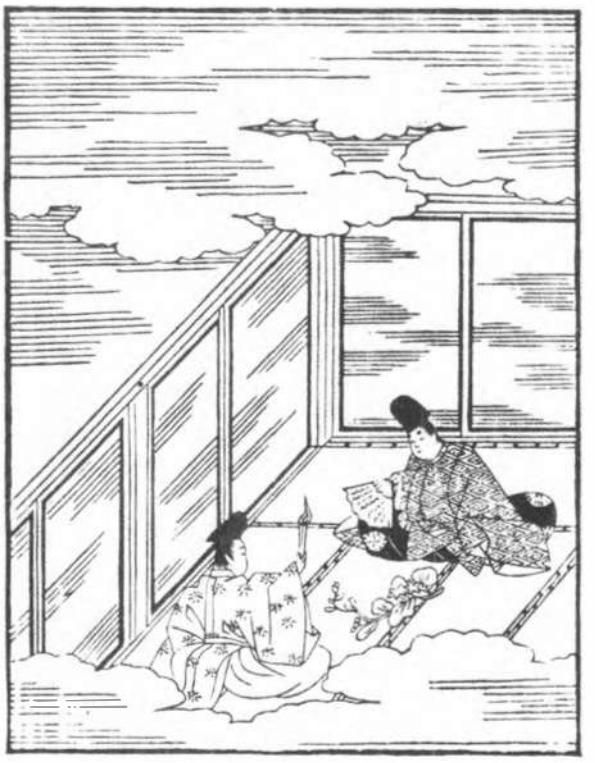
Yetiştirdikleri çocuklar, ne kadar haylaz olursa olsun bütün dadılar onların üzerine titrer, onları birer fazilet anıtı gibi görürler. Bu kadın da öyleydi. Genji'ye hizmet etmekle kendine çok önemli bir yer edinmişti ve bununla ne kadar gurur duysa yeriydi. Kadının gözyaşları durmak bilmiyordu.

Kadının davranışları çocuklarını mahcup etmişti, kendi aralarında bakıştılar. Bu duygusal hezeyanlarıyla hâlâ dünyaya olan sevgisini kanıtlamış oluyordu. Hâlbuki rahibeliği seçen bir kadının böyle yapmaması gerekirdi.

Genji derinden etkilenmişti. "Bana düşkün olan insanların hepsini ben daha çocukken kaybettim. Onların yerini doldurmak için başkaları girdi devreye, bu doğrudur. Fakat bütün bu insanların arasında annem kadar bağlandığım tek

---

* Çin ve Japonya'daki Pak Ülke mezhebine göre, Amida Buda'nın (Sonsuz Işık Budası'nın) cenneti. Bu mezhebe göre Amida Buda, yüce gerçeklik ile insanlık arasında bir ara bulucu gibidir. İnananları Amida'nın cenneti Sukhāvatī'de, yani Pak Ülke'de yeniden doğmak için çabalarlar. Amida'nın adını imanla zikretmek Pak Ülke'de yeniden doğmak için yeterlidir –çn.

insan sensin. Son yıllarda hareketlerime kısıtlamalar getirildi, aklıma estiği zaman seni ziyaret edemez oldum. Seni göremeden geçirdiğim o dönemde her gün biraz daha içime kapandım, biraz daha bunalıma girdim. 'Keşke bu dünyada hiç ayrılık olmasa.'"[44] Genji bu sözlerini büyük bir huşu içinde söylemişti, gözyaşlarını sildiği kollarının kokusu tüm odayı doldurmuştu.

Annelerini sessizce denetlemeye çalışan, hatta ona sitem eden çocukları da kaderin annelerine güldüğünün farkına varmışlardı. Şimdi onlar da ağlıyordu.

Genji kadın için yapılan dua ve ayinlerin devam etmesi için emirler verdi. Dışarıya çıkarken bir lamba isteyerek yelpazenin üzerinde duran akşamsefasını inceledi. Yelpazeden gelen kadın parfümüyle çiçeğin kokusu birbirine karışmış olduğu için çok zarif ve cazip duruyordu. Yelpazenin üzerinde yuvarlak hatlarla yazılmış olan bir şiir vardı. Şiiri yazan kişinin yazısından çok zevk sahibi ve iyi eğitim almış bir kişi olduğu belli oluyordu. Şiiri merakla okudu.

"Bu nurlu yüz kimindir, ne gerek var tahmine,
Işır akşamsefası, üstündeki çiy ile"

44. Ariwara Narihira, *Kokinshū* 901 ve *İse Masalları* 84:
Keşke benim de annem yüz bin yıl yaşasaydı
Keşke bu dünyada hiç, ayrılık olmasaydı...

Koremitsu'ya "Şu bitişikteki evde kim oturuyor, hiç merak edip soruşturdun mu?" diye sordu.

"Genji yine başladı" diye geçirdi içinden Koremitsu. Verdiği cevap çok kısa ve öz oldu. "Ne yalan söyleyeyim efendim, birkaç günden beri annemin sorunlarına öyle gömülmüşüm ki komşularla uğraşacak hiç vakit bulamadım" dedi.

"Koremitsu dargın mıyız yoksa? Cevabın bana biraz tuhaf geldi. Bana bu yelpazeyi veren kızla biraz ilgilenmem gerekiyor galiba. Ne olur araştır şu komşularını biraz, neyin nesi kimin fesi bu insanlar? Bilmiyorsan da bir bilene sor."

Koremitsu annesinin kâhyasıyla konuşmak üzere içeri girdi ve gerekli bilgileri öğrendikten sonra kapıda belirdi. "Efendim bu bina fahri bir vali yardımcısına[45] ait."

"Kocası şu anda taşrada görev yapıyormuş ve kadın da zevk sahibi güzel bir hanımmış. Öğrendiğim kadarıyla bu kadının kız kardeşleri de birilerinin evinde hizmetli olarak görevli. Sık sık da ablalarını ziyarete geliyorlar. Kâhyadan ancak bu kadar bilgi toplayabildim efendim. Adam zaten el âlem hakkında bilgi toplama konusunda işi icabı pek usta değil."

Genji az önce ona şiir yazan kadının bu kız kardeşlerden biri olduğunu düşündü. Çok deneyimli ve atılgan bir genç kıza benziyordu. Belki de kaba saba biriyle karşılaşacaktı fakat ne fark ederdi ki? Şiiri gayet hoş ve anlaşılabilecek bir nitelikteydi, buna dudak büküp geçmemesi gerekirdi. Genji'nin hemen âşık olmaya yatkın eğilimleri bir defa daha onun hareketlerine yön vermişti.

El yazısını dikkatlice değiştirerek küçük bir kâğıda cevap yazdı ve bunu daha önce de kullandığı tecrübeli birisiyle kıza gönderdi.

"Yaklaş bana ey dilber yanıma gel bileyim
Akşamsefalarının gül yüzünü göreyim."

Kız, tanıdık bir sima gördüğünü düşünerek hiç vakit kaybetmemiş, bir mektup yazarak Genji'yi şaşırtmıştı; ama ondan cevap alamayınca da hem utanmış hem de üzülmüştü. Şimdi ise mektup yazdığı erkekten kendisine bir cevap geliyordu, hem de özel ulak ile. Kızın etrafındaki kadınlar bir araya gelmiş hep birlikte verilecek cevabı uzun uzun düşünmeye başlamışlardı. Bu iş o kadar uzun sürdü ki kadınların cevabını bekleye bekleye sıkıntıdan patlayan ulak daha fazla dayanamadı ve Genji'ye eli boş dönmek zorunda kaldı. Genji kimseye görünmeden sessizce oradan ayrılmak istediği için çıkışa sadece birkaç meşale konmuştu. Biti-

45. *Yōmei no suke.* Başlangıçta Genji'nin metni içinde şifresi çözülemeyen sözcükler arasında yer alan bu kelime son zamanlarda "fahri vali yardımcısı" olarak yorumlanmıştır; çünkü söz konusu kişi bu unvana sahip olduğu halde unvanın gerektirdiği niteliklere sahip değildir.

şikteki evin panjurları kapalıydı. Pencerenin çatlaklarından dışarı sızan ışık ateş böceklerinin pırıltısından bile daha loş ve ölgündü.

Rokujō'daki konakta ağaçların ve en sıradan bitkilerin bile bir asaleti vardı, ama orada yaşayan kadın son derece soğuk ve içine kapanıktı. "Akşamsefası'nın Genji üzerinde bıraktığı izlenim yavaş yavaş kaybolmaya başlamıştı. Yatağa girer girmez uyumuş, uyanıp kalktığında güneşi epey yükselmiş görür görmez hemen evden ayrılmıştı. Günün ilk ışıklarında bile Genji o kadar yakışıklı görünüyordu ki saraydaki bütün kadınlar neden herkesin onun peşinde olduğunu hemen anlamışlardı. Yolu üstünde daha önce yüzlerce kez geçtiği panjurlu evin önünden yine geçti. Başından geçen o küçük kazadan sonra bu eve bakarken bile çok dikkatliydi. Acaba şimdi kimler oturuyordu burada?

Birkaç gün sonra Koremitsu Genji'ye uğrayarak "Annemin durumu iyi değil, şu sıralar da onunla beraberim" dedikten sonra biraz daha yaklaşarak "Bitişiğimizde oturan kadınla ilgilendiğinizden dolayı bilen birini çağırıp kadın hakkında ufak bir soruşturma yaptım. Bana anlatılan hikâyeler pek açık değil. Adam, beşinci ayda birisinin buraya sessizce gelip oturmaya başladığını söyledi. Bu kişinin kim olduğunu orada çalışan kadınlara bile söylememişler. Ben de şahsen merak edip zaman zaman çitlerden içeri baktım. Perdeler açılıp kapanırken pek çok genç kadın yüzü gördüm. Giydikleri elbiselerden[46] anladığım kadarıyla bu kızlar yüksek mevkie sahip bir beyin yanında çalışıyorlar. Dün akşam kadını tesadüfen ışıkta gördüm. Elinde fırça mektup yazıyordu. Harikulade güzel bir kadın. Onu çok üzgün ve düşünceli gördüm, etrafındaki kadınlar da ağlaşıyordu.

Bu işin içinde bir bit yeniği var diye düşündü Genji. Mutlaka konuyu deşmeliydi.

Koremitsu'ya göre Genji herkesin ciddiye aldığı, hayran olduğu bir insandı. Üstelik çok genç olduğu için kadınlar ona bayılıyordu. Eğri oturup doğru konuşmak lazımdı. Genji bu gençlik ve güzelliğiyle kendisine pas veren kadınlardan yüzünü çevirecek olursa en azından kendisine, gençliğine ihanet etmiş olurdu. Bazı insanların şeytanın iğvâsına karşı koyabilecekleri söyleniyorsa da bu gerçekçi değildi, şeytan göz kırptığı herkesi ayartabiliyordu.

"Bu evi keşfedebilmek için uğraşırken elime tesadüfen bir fırsat geçti. Bunu değerlendirerek kıza bir mektup yazdım. Hemen cevap geldi, hem de gayet güzel bir el yazısıyla. Aralarında gerçekten çok güzel kadınlar var."

Genji "Aman Koremitsu gözünü seveyim! Medet senden! Öğren bakalım şu işin iç yüzünü. Bak öğrenmezsen hakkımı helal etmem!" dedi.

---

46. Bu kadınlar az da olsa resmiyet bildiren bir tür önlük veya ceketten oluşan *shibira* isimli bir kıyafet giyiyorlar.

Ev, muhafızların sözlerine bakılırsa sıradanın da altında çok rezil bir yerdi. Genji'nin yine de ilgisini çekiyordu. Kim bilir burada ne gizli hazineler keşfedecekti.

Valinin karısı olan Bayan Ateşböceği'nin soğuk ve mesafeli davranışı dikkate şayandı. Şimdiye dek arkadaşlık tekliflini kabul etmiş olsaydı birinci buluşmadan sonra Genji bu macerayı "yanlış insan, yanlış hesap" olarak ilan eder, ilişkiye de çoktan son vermiş olurdu. Gerçekten de Genji'nin uğradığı bu son yenilginin onun üzerinde bıraktığı eziklik hiç aklından çıkmıyordu. Bundan önce Genji hiç bu kadar alelade bir kadınla ilgilenmemişti. Arkadaşlarıyla değişik kadın tiplerini konuştuğu o yağmurlu akşam Genji'nin merakını körüklemiş ve her tür kadını hiç değilse bir kez denemeye karar vermişti. Bir zamanlar Genji böyle kadınların yüzüne bile bakmazdı. Ona ne olduysa o yağmurlu akşam kadınlar hakkında uzun uzun yaptıkları tartışmadan sonra olmuştu. O tarihten sonra gerçekten kendisini isteyen ve onunla ilişki kurmak için hazır olan birini bulamamıştı. Örneğin, İyo valisinin kızı beş para etmezdi. Ancak üvey annenin bu kızla arasında geçen konuşmayı dinlemiş olması ihtimali Genji'yi derinden yaralıyordu. Demek ki üvey annenin gerçek maksadını anlayabilmek için zamana ihtiyaç vardı.

Nihayet İyo valisi taşradaki işini bitirerek başkente döndü. İlk işi Genji'nin konağına uğramak oldu. Yaptığı uzun deniz yolculuğundan dolayı üstü başı buruş buruş olmuş, yüzü de güneşten yanarak esmerleşmişti. Bu haliyle oldukça ağır ve sevimsiz bir görünümü vardı. Aslında iyi bir aileden geliyordu ve yaşına rağmen hâlâ çok kibardı. Yönettiği vilayet hakkında konuşmaya başlayınca, Genji oradaki kaplıcaların[47] durumuyla yakından ilgilenip ondan bilgi istedi. Adam kaplıcalarla ilgili olan anılarını hatırlamaya çalışırken Genji'nin kafası karışmıştı. Böylesine dürüst ve yaşlı bir adamın karşısında kendini bu kadar tedirgin hissetmesi çok büyük bir aptallıktı. Genji tam o sırada muhafızın kadın meseleleri hakkındaki sözlerini[48] hatırladı ve vali için üzülmeden edemedi. Birdenbire valinin karısının soğukluğu geldi aklına. Kendisi ne kadar bu duruma sinirlenirse sinirlensin kadının bu davranışı vali için büyük bir şeref kaynağı olabilirdi. Daha sonra valinin asıl niyetinin kızına münasip bir damat bulup karısını taşraya götürmek olduğunu öğrenince nedense çok üzülmüştü! Kadının genç kardeşini yanına davet ederek ondan ablasını ikna edip bir randevu koparmasını istedi. Aslında serinkanlı bir şekilde düşünmesi gerekiyordu. Böyle bir buluşmayı değil genç kardeş, kadının nedimesi bile ayarlayamazdı; çünkü valinin karısı kendi sınıfının üstünde olan bir insanla ilişki kurmanın kendisi için son derece zararlı olacağına inanıyordu.

---

47. Bkz. Bölüm 3, dipnot 37.

48. Muhafızın uyarısı en alt seviyedeki kadınlardan ziyade oynak kadınlar hakkında olduğundan bu durum merak uyandırıcıdır. Bu yüzden konuşmasının bir kısmının kaybolduğunu ileri sürenler vardır.

Ancak kadın yine de Genji'nin kendisini tamamen aklından çıkarmasını istemiyordu. Kadının Genji'nin mektuplarına verdiği cevaplar bazen olumlu ve iyimser oluyordu ve Genji'nin hayranlık duymasını sağlayan küçük ayrıntılar da yok sayılmazdı. Genji kadının soğukluğuna çok sinirleniyordu ama onunla ilgilenmekten de kendini alamıyordu. Üvey kızı ise çantada keklik olarak görüyordu; bu kızın, dünyanın en korkunç kocasıyla evlense bile bir yolunu bulup Genji'yi bağrına basacağı kesindi. Bu yüzden kızın geleceğine dair yapılan planları duymak Genji'yi hiç rahatsız etmedi.

Sonbahar geldi. Genji kendi başına açmış olduğu dertlerle o kadar meşgul ve mutsuzdu ki Sanjō'yu çok seyrek ziyaret edebildi. Tabii, bu durum herkesin ona kırılmasına neden olmuştu.

Rokujō Konağı'ndaki macerasına gelince, buradaki kadının direncini kırmış ve onunla birlikte olmayı başarmıştı, ama ne yazık ki istediğini elde ettikten sonra birdenbire kadından soğumuştu. Aslında insanlar, Genji'nin bu kadınla ilişkiye başladıktan sonra durulacağını, kaçamaklarından vazgeçeceğini düşünüyorlardı. Kadın Genji ile olan ilişkisi sırasında uzun geceler ümitsizlik içinde onu beyhude beklemiş, yoğun sinir krizleri geçirmişti. Aralarında zaten yaş farkı vardı. Dedikodular yayılacak olursa, bu yaş farkı daha da acımasız bir şekilde gündeme gelecekti.

Sisin yoğun olduğu bir sabah Bayan Rokujō Genji'yi uyandırarak ondan ısrarla evi terk etmesini istemişti. Genji kalktığında hâlâ çok uykuluydu ve esniyordu. Chūjō, nedimelerden birinden panjurları açıp perdeyi yana çekerek hanımının gelip Genji'yi oradan uğurlamasını istedi. Bayan Rokujō başını yastıktan kaldırdı. Genji'yi terastaki çiçeklere hayran hayran bakarken yakalamıştı. Bu haliyle dünyanın en yakışıklı erkeği olabilirdi. Chūjō onu koridora kadar takip etti. Mevsimle uyum içinde olan yıldız desenli elbisesi ve şık keten kaftanının içinde çok zarif, güzel ve alımlı bir kadındı. Genji geri dönüp bakarak kızı yanına çağırdı ve ondan merdivenlerin köşesindeki tırabzanlarda bir müddet kendisiyle birlikte oturmasını istedi. Kızın otururken muaşeret kurallarına riayet edişi ve elbisesinin üzerinden aşağı dökülen saçları çok güzeldi.

Genji kızın elini tuttu.

"Ne kadar sevmesem de daldan dala konmayı
İzin ver koparayım şu harika goncayı."

Şiirini okuduktan sonra kıza "Ne yapmamı istersin?" diye sordu.

Kız gayet hazırcevap bir şekilde hemen karşılık verdi. Bütün bunları yaparken kendi adına değil hanımının adına hareket ettiği belliydi:

"Bir an önce kaçmak için dalmak istersin sise,
Yüreğiniz güller dahil boş bakıyor herkese."

Özellikle bahçedeki çiçekler için seçilmiş olan küçük saray içoğlanlarından biri çiçeklerin arasında dolaşıp duruyordu. Pantolonu çiy taneleriyle ıslanmış olan bu çocuk yerden bir sarmaşık koparak Genji'ye verdi. Tam da tablosu yapılacak bir sahneydi doğrusu.

Genji'yi tanımayan insanlar bile ona hayran olmaktan kendilerini alamıyordu. Bu nedenle Genji dağdan inen bir köylünün gölgesine sığınacağı çiçek açmış bir ağaç,[49] ısınmak isteyen insanın altında duracağı bir güneş, her sınıftan insanın kızını gönül rahatlığıyla verebileceği bir damat, çalışmak isteyen bir kadının hizmetine gireceği bir efendi idi. Aklı başında olan insanlar için onun bu kadar sevilmesi hiç de şaşırtıcı bir durum değildi. Herhangi bir nedenle ondan küçücük bir şiir alan, onun iyilik ve şefkatine mazhar olan insanlar bir daha onu akıllarından çıkaramıyordu. Böyle insanları en çok üzen şey ise Genji ile birlikte olamamaktı.

Unutmuşum: Koremitsu kendisine verilen gözetleme görevini başarıyla yerine getirip öğrendiklerini ayrıntılı bir şekilde rapor etti. "Kadının kim olduğunu tam olarak öğrenemedim; kendisini dünyadan gizlemeye yemin etmiş sanki.

49. *Kokinshū*'nun önsözünde ölümsüz romantikler çiçek açmış bir kiraz ağacının altında dinlenen oduncularla ilişkilendirilir.

Zaten çalışan kadınların yapacak pek fazla işi yok. Bu insanlar boş zamanlarında evi, etrafı panjurlarla çevrili güney bloğuna bağlayan geçide çıkıp sokaktan geçen arabaları izliyorlar. Bazen onlara evin hanımı olduğunu tahmin ettiğim kadın da katılıyor. Pek iyi seçemedim ama gördüğüm kadarıyla çok güzel bir kadın. Bir gün çığırtkan öncüleri olan bir araba geçti. Küçük kızlar Ukon isminde bir kadına "Hemen buraya gelin, çabuk! Yüzbaşı[50] geçiyor" diye seslendiler. Bunun üzerine yaşlı bir kadın dışarı çıktı ve onlara "Fazla gürültü yapmayın! Nereden biliyorsunuz bu adamın yüzbaşı olduğunu?" diyerek derme çatma geçitten onların yanına kadar ilerledi. Ana binadan buraya yapılan geçit çok eğretiydi. Kadın aceleyle yürürken eteği bir şeye takıldığı için tökezledi, az kalsın aşağı düşüyordu. "Bu muzipliği bana yapsa yapsa Katsuragi tanrısı yapmıştır. Bunu yapan o şeytandan başkası olamaz"[51] dedi. Korkudan manzarayla ilgilenecek hali kalmamıştı. Kızlar arabadaki adamın günlük saray kıyafeti içinde olduğunu ve etrafında muhafızlardan meydana gelen bir kortejle ilerlediğini söylediler. Gördükleri insanlardan bazılarının isimlerini saydılar. Bunlar Efendi Tō no Chūjō'nun korumaları ve içoğlanlarından başkası değildi.

"Şu kadının kim olduğunu doğru düzgün tespit edebilseydin çok iyi olurdu" diye hayıflandı Genji. Acaba bu kadın Tō no Chūjō'nun o yağmurlu gecede yana yakıla anlattığı kadın olabilir miydi?

Koremitsu anlattığı şeyler merak uyandırdığı için gülümseyerek devam etti. "Ayrıca evdeki kadınlardan birini tavlayarak gerekli araştırmaları yaptım ve ev hakkında her şeyi öğrendim. Evin hanımı olduğunu tahmin ettiğim kadın ötekilerle hep senli benli konuşuyordu. Maiyetindeki kadınlar da ona aynı şekilde karşılık vermelerine rağmen, bazen saygılarından, bazen de dilleri sürçtüğünden dolayı ağızlarından bu kadın için "hanımefendi" kelimesini kaçırıyorlardı. O binada kendilerinden başka birinin oturmadığı konusunda çok ısrar ediyorlar ve zannedersem bunlar bir şey saklıyorlar. Küçük kızlardan herhangi biri yanılarak ağzından bir şey kaçırsa bile ötekiler hemen düzeltiyor."

"Anneni ziyarete geldiğimde ben de bu hatunları biraz dikizlesem iyi olacak."

Nihayet Genji evi görmeye fırsat bulmuştu. Çok derme çatma, yıkılmak üzere olan bir konaktı. Kadının geçici olarak burada oturduğu belliydi. Ayrıca bir kenar mahalle dilberi olduğu kesindi. Zaten arkadaşı o yağmurlu gecede kızlardan bahsederken böyle tipleri aşağılamıştı. Genji eninde sonunda ilginç bir şeyler keşfedeceğinden emindi ama ne zaman, onu bilemiyordu. Koremitsu hem

---

50. Tō no Chūjō.

51. İnanışa göre Katsuragi tanrısı Nara'nın güneyinde yaşar, çok çirkindir ve sadece geceleri kullandığı köprüler yapar.

efendisinin dileklerini en ince ayrıntılarına kadar uygulamak için hem de kendi duyduğu heyecandan dolayı canını dişine takarak Genji'yi binaya sokmanın yollarını aradı.

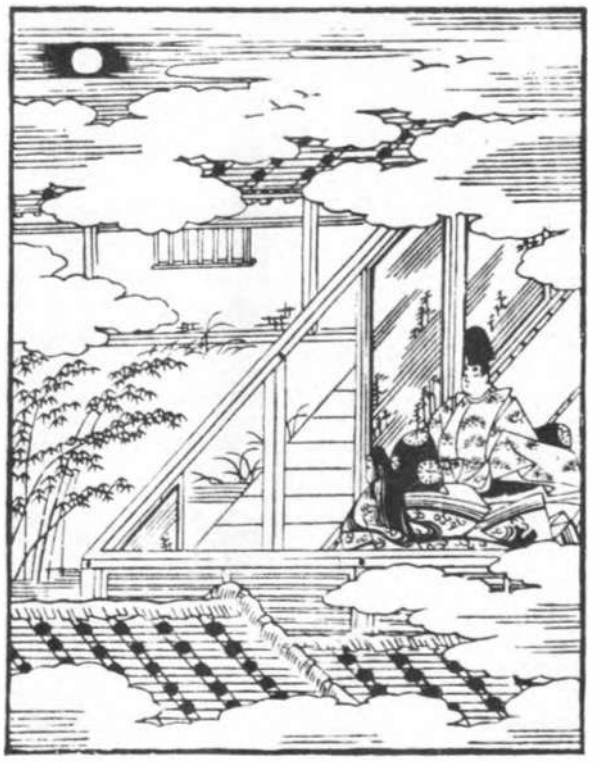
Genji kadının kim olduğunu bilmiyordu ve kadının da kendisinin kim olduğunu bilmesini istemiyordu. Partal bir kıyafete bürünerek kızı ziyaret etmek üzere yola çıktı. Koremitsu, "Efendimiz bu kadına kafayı çok fena taktı" diye söylenerek atını Genji'ye verip kendisi yürümeyi tercih etti.

"Ben yine de efendimizin profesyonel bir çapkın olarak bu insanların karşısına böyle dilenci kıyafetiyle çıkmasını istemezdim."

İşlerin yolunda gitmesi için bu ziyaret çok gizli tutuldu. Genji yanına sadece "Bayan Akşamsefası" ile olan macerasında kendisine yardımcı olan adamını ve kimsenin tanımadığı bir içoğlanını aldı. Olayın gizliliğini korumak için dadısına bile uğramadı.

Kadın Genji'nin adamlarını takip ettirerek eve nasıl girdiklerini, nerede yaşadıklarını öğrenmek için elinden gelen her şeyi yaptı ama bütün gayretleri boşa çıktı, hiçbir şey öğrenemedi. Olayın bütün mahremiyetine ve zorluğuna rağmen Genji çok hoşlanmıştı ve onunla buluşmaya devam etti. Ayrı dünyaların insanları oldukları, sınıfsal olarak aralarında uçurumlar bulunduğu ve bu maceranın son derece hercai bir iş olduğu konusunda kendisine ne kadar telkin vermeye çalışırsa çalışsın, yine de kızın evinden ayağını kesemedi. Bu tür aşklar iyi niyetli ve ciddi insanların bile gözlerini kör edebilirdi. Genji bunu çok iyi bildiği için kendini her zaman sıkı bir denetim altında tuttu, itibarına leke sürecek her türlü davranıştan kaçındı. İş o kadar şaşırtıcı bir noktaya gelmişti ki, ne zaman sabahleyin kendi evine dönse bütün gün kızı düşünüyor akşamki buluşmayı iple çekiyordu. Kendine çok kızıyordu. Delilikti bu yaptığı! Bu tür gönül maceralarının kafasını meşgul etmemesi gerekirdi, ama ediyordu işte. Fevkalade sessiz, munis bir kızdı. Hakkındaki belirsizliklere ve bütün çocuksuluğuna rağmen bu kızın erkekler hakkında bir şeyler bildiği açıktı. Köken olarak iyi bir aileden değildi. İyi ama Genji'yi ona çeken neydi? Kendine hep bu soruyu soruyor fakat bir türlü yanıt bulamıyordu.

Genji mevkiini saklamaktan, sürekli partal kıyafetler giymekten, her zaman yüzünü gizlemekten artık sıkılmaya başlamıştı. Bir gece yine herkesin uykuda olduğu geç bir saatte eve geldi. Masal kitaplarından fırlamış bir hayalet gibi birdenbire ortalıkta beliriverince kızın korkudan ödü patladı. Pek iyi anlayamamıştı ama Koremitsu'dan şüpheleniyordu. Ona bu garip ziyaretçiyi getiren kişi genç Koremitsu'dan başka kim olabilirdi? Ancak Koremitsu kendi gönül macerasıyla meşguldü. Kızın Genji ile olan serüveninden hiç haberi yokmuş gibi davranıyordu. Bu ne demekti, ne anlama geliyordu? Kız bütün bu olan bitenlere bir anlam veremiyordu, şaşırıp kalmıştı.

Genji çok endişeliydi. Tam bir kayıtsızlıkla suratını kapatan tülü indirip yüzünü kıza gösterecek olursa kız nereye kaçardı? Onu nasıl tekrar bulurdu? Burası geçici bir yerdi. Kız başka bir yere gitmek isterse ne yapabilirdi? Bu konuda da elinden gelen her türlü gayreti göstermeye kararlıydı; fakat yine de bir türlü kendinden emin olamıyordu.

Dikkat çekmemek amacıyla kızı görmeye gitmekten kaçındığı günlerde yaşadığı sıkıntı, şiddetli bir ıstıraba dönüşüyordu. Diyelim ki onu gizlice Nijō'ya götürdü. Böyle bir durumda bile, haklarında dedikodu çıkacak olursa ne yapacağını biliyordu; herkese, kader bizi birbirimize mecbur etti diyecekti. Bir taraftan da şimdiye dek hiç duymadığı böyle yüce coşkunun kökenini merak ediyordu. Acaba bundan önceki hangi yaşamında kıza âşık olmuştu? "Bak canım," dedi Genji. "Şimdi tatlı tatlı sohbet edeceğiz. İnsanlar konuşa konuşa, hayvanlar koklaşa koklaşa." "Güzel konuşuyorsun; ama her şey bana tuhaf geliyor. Söylediklerine hak veriyorum; fakat yaptığın işler çok garip hatta tedirgin edici." Tedirgin olmakta haklıydı. Bu çocuksu korkusu dudaklarında bir tebessümle noktalandı. Acaba tilki tanrının yaramaz oynak ruhu hangimizin içine girdi dersin? Şöyle bir dur ve kendini dinle. Belki bu ruh seni ikna edecek birkaç telkinde bulunabilir. Genji'nin bu sıcak davranışları onu fethetmişti. Yüreğini ferah tutup her şeyi ona bırakması gerekiyordu. Zaten öylesine esnek, minnacık bir varlıktı ki onun en akıl almaz taleplerini dahi yerine getirmeye hazırdı. Genji o sırada arkadaşı Tō no Chūjō'nun yağmurlu bir gecede betimlediği "yaban karanfil"ini düşünüyordu. Kızı boşu boşuna sorguya çekmesine gerek yoktu. Kızın rol yapmadığı kesindi. Hiç de bir yerlere kaçıp sak-

lanacak gibi bir hali yoktu. Tō no Chūjō'nun söylediklerine kulak asmaması gerekiyordu. Şayet günün birinde kızı ihmal edecek olursa Genji kendini hiç suçlu hissetmeyecekti. Hatta bir nebze sadakatsizlik[52] bu kızı daha sevimli kılabilirdi.

Sekizinci ayın dolunayı tüm parlaklığıyla çatıdaki çatlaklardan içeri süzülüyordu. Buna benzer evlerde daha önce hiç kalmadığından manzara onu büyülemişti. Şafak sökerken sokağın aşağısındaki yıkık dökük köylü evlerinden yükselen insan sesleriyle uyandı.

"Huu komşu. Ortalık buz gibi, dii mii? Valla işler çok kesat. Her bi yerler don. Tarlaya gidemeyince de işin keyfi kaçıyo. Duyyo musuuun?"

Köylülerin konuştuklarını bir kelimesini bile kaçırmadan anlayabiliyordu. Köylülerin bu meşakkatli, küçük işlerine başlarken çıkardıkları gürültülere yakından şahit olmuş ve kendinden utanmıştı. Şayet aristokrat bir kadın olsaydı, duyduğu acıklı konuşmalar üzerine yerin dibine girerdi; fakat onun uysal bir yapısı vardı, onu üzen, mahcup eden, ona acı çektiren şeyleri fazla ciddiye almazdı. Yine de çocuksu tavrıyla sokaktaki kargaşanın ne anlama geldiğini kendi kendine yorumlamasına imkân yoktu. Genji, kızın yüzündeki bu masum şaşkınlığı, onun hüzne boğularak kıpkırmızı kesilmesine tercih ederdi. Tam bu sırada, yastığının altından geliyormuşçasına, kulağının dibinde koca bir tokmak gök gürültüsü gibi patladı. Sesin hangi aletten çıktığını anlayamamıştı. Tek bildiği bu dehşetli sesin ölüyü bile ebedi uykusundan uyandırabileceğiydi. Şimdi de çeşitli yönlerden kalın bir keçenin üzerine pat pat diye düşen çekiçlerin sesleri geliyordu kulağına. Başlarının üzerinden uçuşan yaban kazlarının sesleri gürültüye ayrı bir çeşni katıyor, işitenlerin içinde derin duygular uyandırıyordu. Genji, kapıyı hafifçe araladı ve dışarıya çıkarak verandaya uzandılar. Yakınlarında enfes siyah bambu kümelerinden meydana gelen bir koruluk vardı. Her baktıkları yerden çiy tanelerinin üstünden yansıyan güneş ışıklarını görebiliyorlardı. İnsanlar, evlerinin duvarlarında gezinen cırcır böceklerinin seslerini uzaktan dinlemeye alışkındılar; ama bu sonbahar böcekleri koro halinde dallarda değil insanın kulağının içinde, beyninde ötüyordu. Onca gürültüye rağmen her şey çok muhteşemdi. Onun kıza olan içten sevgisinin yanında bütün bu ayrıntılar önemsiz kalıyordu. Beyaz şeritli kimonosu, gösterişsiz lavanta çiçeği renkli peleriniyle kız, güzel fakat kırılgan bir biblo gibi görünüyordu. Genji'nin özel olarak çok güzel bulduğu bir tarafı yoktu kızın; fakat inceydi, zarifti; öyle bir ince nazenindi ki ses çıkardığı zaman kızın ortadan ikiye bölünüvermesinden korkuyordu Genji. Kız, biraz daha dilli olsa Genji için belki daha iyi olurdu; ama onun asıl istediği kızın yanında, yakınında, daha yakınında olmaktı.

"Haydi kalk bir yerlere gidelim ve gecenin biraz keyfini çıkaralım. Bu kadar muhabbet yeter."

---

52. Kimin sadakatsizliği olduğu belli değil.

"Fakat nasıl olacak bu iş? Beni sürekli şaşırtıyorsun." Kız sessizce bunları söylemişti.

Genji'nin bu dünyanın ve öte dünyanın koruyucusu olarak ona hizmet sunma teklifine daha öncekilerden farklı olarak samimi bir yanıt verdi. Küçük, tuhaf bir kızdı. Hayatından birçok erkek geçtiğine Genji bir türlü inanamıyordu. Artık başkalarının onların hakkında ne düşünebileceği Genji'nin umurunda bile değildi. Ukon'dan at arabasını kullanan seyisini çağırmasını istedi. Genji'nin haremindeki kadınlar her ne kadar içleri rahat etmese de onun duygularının derinliğini hissediyor ve ona güveniyorlardı.

Gün ağarmak üzereydi. Ortada öten tek bir horoz bile yoktu. Uzaktan Buda'ya dua etmekte olan yaşlı bir adamın sesi geliyordu. Mitake'ye[53] yapacağı hac seyahatine hazırlandığı her halinden belli oluyordu. Ne kadar zor olursa olsun yine de tekrar tekrar secde etmeye devam ediyordu. Hüzün verici bir sahneydi. Bir çiy tanesinden farksız olan bu kısa hayatın içinde bu kadar canı gönülden istediği şey ne olabilirdi acaba?

"Hamdüsenalar olsun gelecek kurtarıcıya" diyordu yaşlı adam.

"Dinle," dedi Genji. "Başka bir dünyadan bahsediyor."

"Rehberini takip et, yürü Buda yolunda,
Burada söz tutanın hakkı gelecek dünya..."

Çin hükümdarı ile sevgilisi Yang Kuei-fei'in birbirine ettiği yeminler onlara hiçbir zaman hayır getirmemişti. Bu yüzden yaşlı adam gelecekte dünyaya hükmedecek olan Buda, yani Yüce Maitreya için zikir çekiyordu. Fakat gelecek için önerilenler uluorta verilmiş vaatlerden farksızdı.

"Geçmişten getirdiğim öyle çok yüküm var ki,
Kimseye ant içemem düşünüp istikbali."

Bu cevap yaşlı adamın "gelecek yaşamlar" konusundaki şüphelerini ortaya koyuyordu. Ay, batı tepelerinin üzerine inmişti. Kız, Genji'yle gitmekte kararsızdı. Genji seher vakti kızı ikna etmenin yollarını ararken ay, güzel sabah semalarını süsleyen bulutların arasında aniden kayboluverdi. Hava iyice aydınlanırsa kim olduğu belli olacaktı; bu yüzden telaşla kızı arabaya kaldırıp koltuğa oturttu ve yakınlardaki bir konağa götürdü. Ukon da yanlarındaydı. Konak görevlisinin gelmesini beklerken Genji, paslanmış kapıya ve üstünü halı gibi ören eğrelti otlarına baktı. Az ilerdeki koru hâlâ karanlıktı. Yoğun sisin altındaki bitkilerin üstüne çiy düşmüştü. Arabanın panjurlarını kaldırdığı için Genji'nin kimonosunun kolları sırılsıklam olmuştu.

---

53. Nara'nın güneyindeki Yoshino dağlarında bir yer.

Bu yeni macera başımı çok ağrıttı, her yanı aksiliklerle dolu diye düşündü Genji.

"Bana çok garip gelen seher vakti yolları,
Acep şaşırtmış mıydı geçmişte ataları?"

Genji'nin "Sana nasıl geliyor?" sorusundan utanan genç kız bakışlarını başka tarafa yöneltti.

"Ay bilir mi sanırsın yaklaştığı tepeyi
O mavi boşluklarda kaybolmaksa kaderi."

Kız yavaşça "Korkuyorum," diyebildi.

Gerçekten de kızın korkmuş ve şaşırmış bir hali vardı. Fakat Genji yine de onun insan kalabalıklarına çok alışkın olduğu kanısındaydı. Tebessüm ederken kıza inanmadığını ima eder gibiydi.

Araba içeri alındı ve verandanın yakınına bırakıldı. Bu arada konağın batı kanadındaki odalardan biri konuklar için hazırlanmaktaydı Daha önceki maceraları düşünen Ukon bayağı heyecanlanmıştı. Konak görevlisinin olağanüstü bir gayret göstererek hazırlıkları sürdürdüğünü gören Ukon, Genji'nin kimliğinden kuşkulanmaya başlamıştı. Arabadan indiklerinde neredeyse gün ağarmıştı. Aceleyle hazırlanmasına rağmen oda pırıl pırıldı.

"Lütfen efendimize aktarınız, konağımızda zât-ı âlilerine hizmet verecek kadın müstahdem bulunmuyor. Bu bakımdan kendilerinden özür dileriz."

Kendisine Ukon aracılığıyla hitap eden görevli, Genji'nin kayınpederinin Sanjo Konağı'nda hizmet etmiş çömez kâhyalardan biriydi. "Efendimiz kadın hizmetçi isterlerse, hemen çağırtabilirim."

"Bu, isteyeceğim son şey olur. Ben buraya kafamı dinlemeye geldim. Misafir filan istemiyorum. Benim buraya geldiğimi hiç ama hiç kimse bilmeyecek, tamam mı?"

Kâhya hemen kahvaltı hazırladı; fakat söylediği gibi kendisine yardım eden bir kadın yoktu. Genji kıza aşkının sağlam olduğunu, ona güvenebileceğini telkin etmeye çalışıyordu. Batağan kuşlarının nehirleri nasıl azimliyse,[54] nehri terk etmeyip gıdalarını oradan alıyorlarsa, Genji için de durum öyleydi; fakat böyle garip ücra köşelerde istedikleri konforu her zaman bulmak imkânsızdı.

---

54. Umanofuhito Kunihito, *Manyōshū* 4482:
Batağan kuşlarının azimli nehirleri,
Suyunuz bitse bile, aşkım sel, aşar sizi...
Şair, bu şiirde kadınına "Okinaga nehrinin suları dursa bile onu seveceğine" dair güvence verir. Okinaga aynı zamanda "Uzun nefes, uzun soluk" anlamına gelmekte olup şiirde su altında beslenmek için nefeslerini tutan batağan kuşlarına (*mio*) gönderme yapmaktadır.

Kalktığında güneş epeyce yükselmişti. Panjurları açtı. Uzun zamandır insan elinin değmediği her halinden belli olan bu ıssız topraklarda in cin top oynuyordu. Yabani otlar ve çalılıklar arapsaçı gibi birbirine girmişti. Ön taraftaki çayır çimen ve çiçekler hepsi sararmış ve üstlerine sonbaharın kasvetli havası çökmüştü. Ayrıca, havuz da yabani otlarla tıkanmıştı. Kısacası burası her yönüyle ürkütücü[55] bir yerdi. Ana binanın dışında hizmetliler için yapılmış birkaç odadan oluşan bir yapı daha vardı; ancak biraz uzaktaydı.

"Burası tekin bir yere benzemiyor; fakat ben ecinni mecinni anlamam. Feriştahı gelse vız gelir. Kılıma dokunamazlar." Genji'nin hâlâ kimliğini saklamaya çalıştığı belli oluyordu. Kız, yaşadıkları onca yakınlıktan sonra onun hâlâ maskesini indirmemesini "samimiyetsizlik" olarak yorumluyordu; çünkü onlar son günlerde yaşadıklarıyla gizlilik duvarını çoktan aşmışlardı.

"Yol kenarında onla bir şans yakaladı ya,
Çiçek açtı bu akşam şebnem damlalarıyla.

"Peki, sana nasıl görünüyor?"

"Şebnemlerin içinde pırıl pırıldı yüzü
Akşam güneşi gibi kamaştırdı gözümü."

Kızın bakışları başka tarafa yöneldi. Fısıldar gibi konuşuyordu.

Şiir onun hoşuna gitmiş olabilirdi.

Kız, aslında onu şiirde anlattığından daha yakışıklı bulmuştu. Gerçekten de bu atmosfer içinde Genji, tanrı heykelleri kadar güzeldi.

"Sana adımı söylemedim; çünkü sen de bana söylemedin. Şimdi lütfen bu kadar sessiz olma ve bana adını söyle. Bu sessizlik, bana kötü bir şeyler olacağı hissini veriyor."

"Bana balıkçının kızı[56] de yeter." Kız küçük bir çocuk gibi adını hâlâ Genji'den gizliyordu.

"Anladım. Demek ki oltayı attım, sen geldin! Bir *warekara* vakası mı?"[57]

---

55. Aynı dildeki tekrar, istinsah hatası olduğunu gösteriyor.

56. Anonim, *Shinkokinshū* 1701, ve "Bir Geyşa'nın Şarkısı," *Wakan Rōeishū* 722:

Dalgalarla boğuştum, balıkçının kızıyım
Dalgalar çok evim yok, kızların bahtsızıyım.

57. Fujiwara Naoiko, *Kokinshū* 807: Burada balıkçı oltasını atınca yosunun (*warekara*) içindeki görünmez varlık dile gelerek aşağıdaki şiiri söyler:

Balıkçının yosunu der, "Bu senin suçun değil,
Kendim edip bulmuşum, var bende sana meyil."

Kimi zaman sevgiyle kimi zaman birbirlerine sitem ederek saatlerce konuştular.

Koremitsu onları bulmuş ve yanında çerez getirmişti. Ukon'a daha önce kötü davrandığından dolayı suçluluk hissettiği için kızın yanına yaklaşmadı. Elbet bir bildiği vardı ama Genji'nin kızla sokaklarda taban tepmesini yine de çok komik buluyordu. Bu kadar cömert davranmasaydı, kız Genji'nin değil çoktan onun kucağında olurdu.

Genji ve kız, akşamüstü, son derece sakin duran gökyüzünü seyrediyorlardı. Kız, evin duvarındaki bölmelerin karanlık görünümünden korktuğu için Genji terasın panjurlarını açmış, sonra da yan yana uzanmışlardı. Alacakaranlıkta birbirlerini seyrederken, kıza her şey çok ama çok tuhaf geliyordu.

Geçmişte yaptığı hatalardan hiçbir iz kalmamıştı kızın zihninde. Şimdi Genji'nin yanında kendini daha rahat hissediyordu. Genji kıza bayılmıştı. Kız, gün boyunca onun yanında kalmış ve en ufak gürültüde korkuyla yerinden sıçramıştı. Bu haliyle tatlı, küçük bir kız çocuğundan farkı yoktu. Genji panjurları iyice karanlık bastırmadan kapattı ve lambaları getirtti.

"Benim yanımda hem kendini rahat hissediyorsun hem de rahatsız! Nasıl oluyor bu iş?"

Sarayda herkes meraktan çıldırmış bir vaziyette fellik fellik onu arıyor olmalıydı. Acaba nereden başlamışlardı aramaya? Genji de bunu merak ediyordu. Bir taraftan şu an yaşamakta olduğu aşk macerasının tuhaflığını düşünüyor, bir taraftan da Bayan Rokujō'nun[58] Genji'nin yokluğunda yaşadığı cehennemi gözünün önüne getirmeye çalışıyordu. Genji'ye ne kadar darılsa yeriydi; ama onun kıskançlık krizleri hiç çekilir gibi değildi doğrusu. Günlerden beri ilk kez bu hüzünlü kadın hatırına gelmişti. Yanındaki nazenin, basit, sade, iddiasız, kaprissiz bir genç kızdı. Ama ya Bayan Rokujō öyle miydi? Bu eli maşalı kadın alimallah emir ve gözdağıyla herkesi muma çevirirdi. Ne olurdu sanki Genji'nin iplerini biraz gevşetseydi?

Vakit gece yarısıydı. Genji derin bir uykuya dalmıştı. Aniden karşısına güzeller güzeli bir huri çıkıvermiş, başını Genji'nin yastığına koymuştu.

"Ben gece gündüz seni düşünürken sen beni bir gün bile aklına getirip gidip şunu bir ziyaret edeyim demiyorsun. Üstelik hiçbir özelliği olmayan biriyle kaçıp gittin ve bu kızın o kadar üstüne düşüyorsun. Çok zalimsin. Seni hiç affetmeyeceğim." Rüyasında gördüğü kadın yanında mışıl mışıl uyuyan kızı omuzlarından tutup da tam sarsıp uyandıracakken Genji gözlerini çipil çipil ederek uyandı. Kendini cin çarpmış gibi çok güçsüz hissediyordu. Evet, evet mutlaka bir cin olmalıydı ya

58. Dokuzuncu Bölüm'e kadar Bayan Rokujō hakkında kayda değer bir şey öğrenemiyoruz. Bazı edebiyat tarihçilerine göre Akşamsefası adlı bölüm bu eserin bitim tarihinden çok sonraki bir zamanda yapıta ilave edilmiştir.

da habis bir ruh. Ortalık zifiri karanlıktı. Ani bir hareketle kılıcını kınından çekerek yastığın altına koydu ve Ukon'u uyandırdı. Kız da korkmuş görünüyordu.

"Hemen salona git ve muhafızı kaldır! Söyle, lamba getirsin!"

"Gideceğim ama ortalık çok karanlık!"

Genji, zoraki gülümseyerek "Çocuk gibi davranıyorsun," dedi.

Genji, muhafızı çağırmak ister gibi ellerini çırptı ve çıkan ses boş odanın duvarlarında yankılandı. Görünüşe göre onu kimse duymamıştı. Yatakta uyuyan güzel korkudan tir tir titriyordu. Kendinden geçmiş, baygın bir halde yatarken kan ter içinde kalmıştı.

"Küçük kız çok utangaç" dedi Ukon, "Ortada korkacak bir şey yok; ama yine de korkuyor. Bu, onun için berbat bir şey olmalı."

Zavallı kız, diye aklından geçirdi Genji. Öyle çıt kırıldım bir hali vardı ki neredeyse üflesen uçacaktı. Zaten bütün günü gökyüzünü seyrederek geçirmişti.

"Şimdi gidip bir muhafız getireceğim. El çırptığım halde bana duvarlardan başka kimse cevap vermedi. Sen burada onunla kal diyerek Ukon'u kızın yanına çekti.

Batıya bakan salonun ışıkları sönmüştü. Hafif bir rüzgâr esiyordu. Genji'nin beraberinde buraya kadar gelen üç görevlinin hepsi uykudaydı. Bunlardan birincisi, evin kâhyasının oğluydu ve aynı zamanda Genji'nin yakın arkadaşıydı. İkincisi, genç bir saray uşağı, diğeri ise Bayan Akşamsefası'yla olan ilişkisinde ona aracılık eden hizmetliydi. Genji "Kimse var mı?" diye seslendiğinde birisi karşılık vererek yanına geldi.

"Lamba getir! Bağır ötekiler de kalksın! Yay kirişlerinizi kontrol edin, gergin olsun! Bu terk edilmiş evde uyumak da neyin nesi? Efendi Koremitsu'nun burada olduğunu sanıyorum."

"Evet, buradaydı; ama 'Şimdilik herhangi bir emrim yok, şafak vakti dönerim' diyerek ayrıldı."

Seçkin bir muhafız olan adam, okçulukta büyük ustaydı. Nitekim Genji'nin yanına elindeki yayın kirişini çekerek vınlata vınlata gelmiş, emirleri aldıktan sonra "Savulun, okçular geliyor!" diye bağıra bağıra oradan uzaklaşmıştı. Sarayda gece vardiyasındaki görevliler ve nöbet değiştirmekte olan muhafızlar herhalde şu anda tekmil vermekteler diye aklından geçirdi Genji. Vakit çok geç sayılmazdı.

El yordamıyla tekrar yatak odasına döndü. Kız, aynen bıraktığı gibi baygın bir vaziyette yatıyordu, Ukon ise yüzükoyun hemen onun yanına kıvrılmıştı.

Bu sahneyi gören Genji sinirlendi. "Ne oluyorsun yahu, neyin var? Ortada fol yok yumurta yokken deli gibi korkuyorsun. Terk edilmiş tekinsiz evlerde ortaya çıkarak insanlara hokkabazlık yapan, onları kandıran tilki kılığına girmiş ruhlardan mı endişeleniyorsun? Korkma kızım ben buradayken, Buda'ya şükür, kimse sizin kılınıza dokunamaz." Elinden tutup kızı dizlerinin üstüne kaldırdı.

"Kendimi iyi hissetmediğim için biraz uzanmıştım. Zavallı küçük hanım, hâlâ korkuyu üstünden atamamış görünüyor."

"Evet öyle. Ama nedenini bir türlü anlayamıyorum."

Kıza dokundu; fakat kız nefes almıyordu. Dehşete düşmüştü, kızı hemen kucaklayıp yukarı kaldırdı. Kızın vücudu pelte gibiydi, kolları birdenbire yana düşüverdi. Hiçbir hayat belirtisi göstermiyordu. Yardıma muhtaç bir bebekten farkı yoktu. Kötü niyetli cinlerin onu zapt ederek öldürdüğünden emindi. Genji ne yapacağını şaşırmıştı. İçeriye elinde fenerle bir adam girdi. Ukon olduğu yere mıhlanmış gibi duruyordu. Genji, yatak odasındaki perdelerden birini çekerek kızın görünmesini engelledi.

"Getir buraya feneri!"

Bu, son derece alışılmadık bir emirdi. Normalde Genji'ye yaklaşması asla mümkün olmayan adam elinde olmadan eşiği geçerken tereddüt etti.

"Oyalanma, getir şu ışığı! Teşrifatçılık oynamanın zamanı değil."

Fenerin ışığında, kızın yastığının yanında bir anlığına birisini görmüştü. Evet, bu görüntü rüyasında kadına aitti. Görünmesiyle birlikte bir hayalet gibi kayboluvermişti. Korku ve dehşet içinde karmakarışık duygularla kızı seyrediyor kızı düşünüyordu. Kendini düşünecek halde değildi.

Kızın yanı başına çökerek defalarca ona seslendi; ama nafile! Kızın vücudu buz gibi olmuştu ve üstelik artık nefes almıyordu. Korkunç bir durumdu. Genji'nin güvenecek, akıl danışacak hiç kimsesi yoktu. Böyle durumlarda aklına ilk gelen tapınak rahipleri olurdu. Cesurdu, kendine güveni sonsuzdu; fakat çok genç, çok tecrübesizdi. Böyle bir duruma hiç hazırlıklı değildi. Kızın cansız vücuduna sımsıkı sarılarak: "Canım, canım sevgilim, n'olur aç gözlerini, aç haydi! Bu korkunç acıyı çektirme bana!" Fakat kollarının arasındaki varlık soğuk bir et parçasından başka bir şey değildi.

İlk anın şokunu üzerinden atan Ukon, şimdi ağlayıp inliyor, acılar içinde kıvranıyordu. Tam o anda Genji, rahiplerden birinin Büyük Salon'da[59] bir cinle karşılaştığını hatırlamış ve kendini toplamıştı.

Sert bir şekilde "Sevgilim ölmüş olamaz! Olamaz!" dedi. Ukon'a dönerek "Sen de gecenin bir yarısında ağlayıp uluyarak ortalığı velveleye verme! Biraz sessiz ol!" Bunları öyle aniden söylemişti ki kendi de bağırdığı halde hiç farkına varmamıştı.

Tekrar feneri tutan adama dönerek "Burada cinlerin hışmına uğramış biri var. Arkadaşlarından birini gönder, soylu Koremitsu'yu hemen çağırsın. Belki şu anda rahip kardeşi de onun yanındadır, söyle onu da çağırsın. Yalnız dikkat etsin,

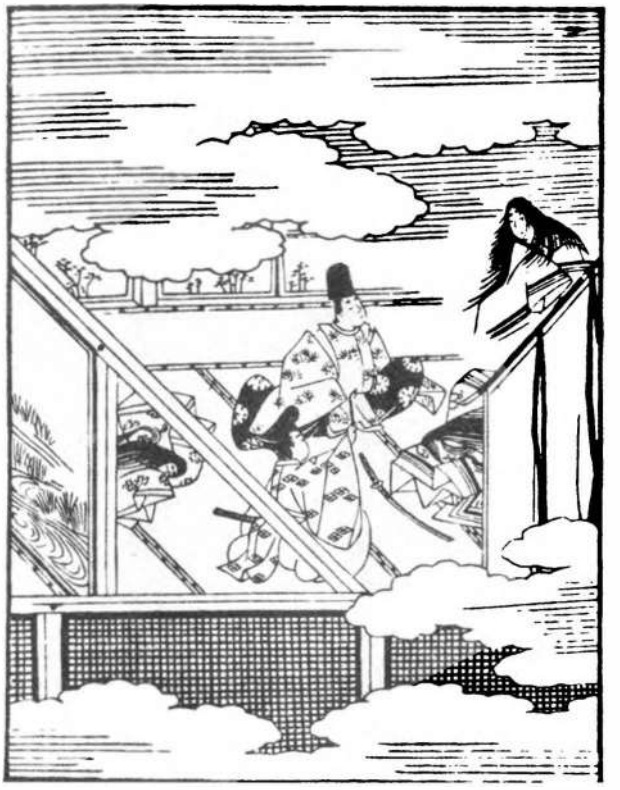
59. *Okagami*, Fujiwara Tadahira'nın Shishinden'de bir şeytanla nasıl tanıştığını anlatır. Şeytan, Tadahira'nın imparatorun emrinde olduğunu öğrenince geri çekilmiştir.

annesinin ve diğer aile fertlerinin bu olayı duymaması gerek. Anne çok muhafazakâr bir kadındır. Ona böyle bir durumu anlatmak zor."

Genji, sakin bir şekilde konuşmuştu ama aklı karmakarışıktı. Bu kuş uçmaz kervan geçmez yerde, kızı kaybetmenin üzüntüsüne şimdi bir de tarifi mümkün olmayan bir korku eklenmişti. Vakit gece yarısını geçmişti. Rüzgâr şiddetlenmiş ve çam ağaçlarının arasından gelen uğultu artmıştı. Tuhaf, boğuk bir kuş sesi geldi kulağına. Acaba baykuş olabilir miydi? Etrafı korkunç bir sessizlik kaplamış, her yere bir yalnızlık, çaresizlik sinmişti. Aslında böyle yerlere hiç uğramamalıydı; ama olmuştu bir kere. Ukon, zangır zangır titreyerek ona tutundu. Kızı kollarına alan Genji, acaba bu da mı hanımefendisi gibi öteki tarafa yolcu diye düşünürken irkilmişti. Gecenin bu saatinde aklı başında davranan tek kişi Genji'ydi; ama o da ne yapacağını bilemiyordu. Nereden kaynaklandığı belli olmayan gizemli bir titrek ışık odanın içinde oradan buraya dolaşıp duruyordu. Fenerden çıkan ışıklarla odanın alt kısımları aydınlanmış olduğu halde üst kısımları hâlâ kapkaranlıktı. Arkalarından kendilerine doğru yaklaşan bir ayak sesi duydular. Keşke gelen Koremitsu olsaydı! Ama o tam bir gece kuşuydu. Hiç sabit bir yerde eğlenmez, etrafta dolaşır dururdu. Bu nedenle, gönderdiği adamlar hâlâ onu arıyor olmalıydılar. Vakit geçmek bilmiyordu, şafak sökünceye kadar geçen zaman onlara bir asır gibi geldi. Artık uzaklardan horoz sesleri duyuluyordu. Bütün bu ölümcül korkuları ve dehşeti yaşaması için Genji bundan önceki hayatlarında acaba ne yapmıştı? Şimdi neyin kefaretini, neyin cezasını, neyin bedelini ödüyordu? Gerçekten bilmek isterdi. Evet, yasak aşk yaşayarak günaha girmişti, bu sadece onun suçuydu, hiç kimsenin değil! Onun işlediği bu günah ve haysiyetsiz yaşantı gelecek kuşaklar tarafından hep hatırlanacaktı. Ne kadar saklamaya çalışırsa çalışsın olanlar meydandaydı. Çok geçmeden herkes bunu öğrenecekti. İmparator babasından başlayarak sarayın en sıradan ayak işlerini yapan uşaklara kadar herkesin diline sakız olacaktı ve sonunda dünyanın en aptal, en geri zekâlı insan modeli olarak tarihe geçecekti.

Sonunda soylu Koremitsu gelebildi. Efendisinin emirlerine asla karşı gelmeyen mükemmel bir insandı. Fakat Genji bu gece ona çok kızmıştı. Şimdiye dek olan karşılıklı ilişkilerinde belki ilk defa ona gerçekten çok fazla ihtiyaç duymuştu; ama ona bir türlü ulaşamamış, sabahlara kadar beklemek zorunda kalmıştı. Onu hemen içeriye aldı; fakat söylemek istediği şeyleri konuşma gücünü kendinde bulamadı. Bu arada Ukon, Koremitsu'yu görmüş ve geçirdikleri korkunç geceyi hatırladığı için gözyaşlarına boğulmuştu. O zamana kadar metanetini koruyup Ukon'u teselli eden Genji de kendini kaybetmiş, gözyaşlarına boğulmuştu.

Ağlayıp biraz rahatladıktan sonra Genji, "Burada çok tuhaf şeyler oldu, gerçekten çok tuhaf" diyebildi. "Böyle durumlarda biliyorsun insanların başvurduğu kimseler rahiplerdir. Ben de bu yüzden kardeşin olan muhterem rahibin seninle birlikte buraya gelmesini istemiştim."

"Dün akşam dağdaki tapınağa döndü" diye cevap veren Koremitsu tekrar Genji'nin durumuna dönerek "Evet, anlattıkların gerçekten çok tuhaf. Kızın neyi vardı, yoksa hasta filan mıydı?"

"Hiçbir şeyi yoktu. Turp gibiydi."

Koremitsu, bu en kara gününde bile Genji ne kadar da yakışıklı, alımlı duruyor, diye aklından geçirince birdenbire boğazının düğümlendiğini, gözlerinin dolduğunu hissetti. Bir sürü badire atlatmış, görüp geçirmiş, yaşlı ve tecrübeli insanlardan olsaydılar belki birbirlerine akıl verip destek olabilirlerdi; fakat ikisi de çok genç, çok toydu. İkisi de ne yapılması gerektiğini bilmiyordu.

En sonunda söze başlayan Koremitsu oldu. "Her şeyden önce bu evin bekçisi durumu öğrenmemeli. Güvenilir bir insan olabilir; fakat herkesin karısı, çoluğu çocuğu, akrabaları var; onlar bir konuşmaya başlarlarsa ipin ucu kaçar. Onun için bir an evvel buradan sessizce uzaklaşmaya bakmalıyız."

"Peki, nereye gideceğiz? Buradan daha sessiz daha sakin bir yer biliyor musun?"

"Maalesef hayır. Ayrıca, kızı kendi evine de götüremeyiz. Maiyetindeki kadınlar durumu öğrenince kesinlikle ortalığı ayağa kaldıracaklardır. Üstelik oturdukları muhit çok kalabalık. Bir yaygaraya başlayacak olurlarsa ayıkla pirincin taşını... Ama dağ tapınaklarındaki rahipler bu gibi durumlara alışkındır. Orada kimse böyle şeylere dikkat etmez." Bir süre düşündükten sonra ekledi: "Eskiden tanıdığım bir kadın vardı. Doğu tepelerindeki manastırlardan birine rahibe oldu.

Bu çok yaşlı bir kadındır. Aslında eskiden babamın dadısıymış. Bulundukları bölge bir hayli kalabalık fakat manastır gözlerden uzakta, muhkem bir yerde."

Gün henüz iyice ağarmamıştı. Koremitsu arabayı getirtti. Genji, kızın bedenine dokunamayacak kadar hassaslaştığından dolayı, cesedi örtüye sarıp arabaya taşıyan Koremitsu oldu. Kızın cansız vücudu hiç itici değildi. Tam tersine minicik ve güzeldi. Vücudu örtüye sıkı sarılmadığı için kızın simsiyah saçları çağlayanlar gibi dışarı fışkırıvermişti. Genji'nin dünyasını karartmak istercesine...

Genji, kızın cenaze törenine katılmak istiyordu fakat Koremitsu onu dinlemeyerek itiraz etti. "Sizin gelmeyip şehre dönmeniz lazım. Şimdi benim atımı alın, hâlâ sokaklar sessizken bir an önce Nijō'ya dönün."

Koremitsu, Ukon'un arabaya binmesine yardım etti ve kendisi de kimonosunun eteklerini yukarı kaldırarak arabanın arkasından yola koyuldu. Bu karmakarışık bir cenaze töreni olacak diye düşündü; fakat herhangi bir ters durum olursa canını bile vermeye hazırdı.

Genji, Nijō'ya ulaştığında bilincini yitirmiş bir sarhoştan farksızdı.

"Nerelerdeydiniz efendimiz?" diye sordu haremindeki kadınlar. "Hiç iyi görünmüyorsunuz?"

Yanıt vermeden odasına girdi. Elini kalbine götürdü. Neden onlarla birlikte gitmemişti ki? Ya kız hayata geri dönecek, dirilecek olursa Genji'nin hakkında ne düşünürdü? Onu terk ettiğini düşüneceği kesindi. Yüreğini pişmanlık doldurdu. Başı ağrıyordu, ateşinin yükselmesinden korktu. Yoksa o ölüyor muydu? Öğle olduğu halde saraya hâlâ gitmemişti. Bir şeylerin ters gittiğinden şüphelenen kadınlar kahvaltı etmesi için ısrar ediyordu. Bir lokma bile yiyecek hali yoktu. Ulaklardan biri, Genji iki gündür ortalıkta görünmediği için İmparator'un çok endişelendiği haberini getirdi.

Enişteleri birer birer gelip onunla konuşmak istediler.

Genji ise aralarından sadece Tō no Chūjō'yu içeri kabul ederek perdeyi çekti. "Dadım çok hastalanmıştı. Belki iyi olurum diye beşinci ayda saçlarını kestirerek rahibeliğe başladı. Tapınağa girdikten sonra biraz iyi olur gibiydi. Fakat maalesef yakın zamanlarda hastalığı tekrar nüksetti. Biri gelip bana onun ölüm döşeğinde olduğunu söyleyince bu minnet borcu duyduğum sütninemi görmek istedim. Kadının erkek uşaklarından biri kalp hastasıydı. Ben oradan ayrılmadan adam gözümüzün önünde birdenbire ölüvermez mi! Bana olan saygılarından cenaze törenini yapmak için geceyi beklemişler. Bunu sonradan öğrendim. Onları bu halde bırakarak törenlere[60] yetişmek için hemen buraya gelmemin yakışık almayacağını düşündüm. Bu yüzden buralarda değildim. Sabahleyin de başım çatlarcasına ağrımaya başladı, üşüttüm galiba. Sizleri tedirgin ettiğim için özür dilerim."

---

60. Dokuzuncu Ay boyunca birçok Şinto kutlaması yapılırdı.

"Anlıyorum Genji. Babana aynen ileteceğim. Dün akşamki konserde gözleri hep seni aradı ve göremeyince seni bulmaları için birkaç kişiyi görevlendirdi. Son derece üzgün görünüyordu." Tō no Chūjō gidecek gibi ayaklandı fakat aniden geri döndü. "Sen kimi kandırdığını sanıyorsun? Haydi, hemen benimle birlikte gel! Kim bilir ne işler karıştırdın yine! Söylediklerinin bir kelimesine bile inanmıyorum!" dedi.

Genji şaşkına dönmüştü; ama yine de umursamazmış gibi göründü. "Ayrıntıları bilmene gerek yok. Ona sadece beklenmedik kötü bir olaydan dolayı ruhsal inzivada olduğumu söyle. Gerçekten hiç beklemediğim bir olaydı."

Soğukkanlı görünmesine rağmen, insanlarla yüzleşmeye hazır değildi. Genç enişteşinden saraya niçin gitmediğini ilgililere ayrıntılı olarak anlatmasını istedi. Sanjō'ya da aynı olayın açıklamasını yazılı olarak gönderdi.

Akşamüstü Koremitsu geldi. Genji, herkese kendini iyi hissetmediğini bildirdiği için birkaç kişinin haricinde evde kimse kalmamıştı. Koremitsu'yu hemen odasına aldı.

Genji, "Öldüğünden emin misin?" derken kimonosunun koluyla gözyaşlarını siliyordu.

Koremitsu da ağlıyordu. "Evet, maalesef kız ruhunu teslim etmiş bulunuyor. Cenaze törenine kadar kalmak isterdim ama tapınağa kapanmak bana göre değil, ruhum sıkılıyor. Çok sevip saydığım rahiplerden biriyle konuşarak gereken bütün talimatları verdim. Kızın cenaze törenini yarın yapacaklar. Söylediklerine bakılırsa yarın uğurlu bir günmüş."

"Peki ya öteki kadın?"

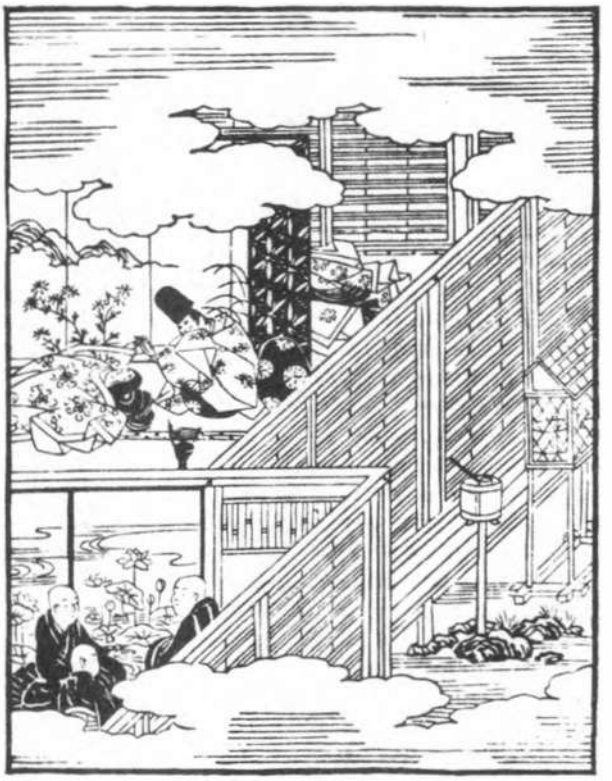
"O da ölecek raddeye gelmiş durumda. Hanımının onu öylece bırakıp gitmesini bir türlü kabullenemiyor. Bu sabah kendini uçurumdan aşağı atmasından korktum. Ayrıca olan biteni Gojō'daki insanlara da anlatmak istedi, dilini tutması için onu zor ikna ettim. Acele etme daha zamanı var dedim."

"Ben de kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Bu üzüntüyle başıma bir şey gelmesinden korkuyorum."

"Bırak şimdi, o kadar da abartma. Yapılacak hiçbir şey yok. Kendine işkence etme! Ölenle ölünmez. Buna kendini alıştırmaya çalış. Hiç kimsenin hiçbir şeyden haberi olmayacak, bundan emin ol! Her şey benim kontrolüm altında."

"Aman gözünü seveyim, hiçbir yere sızmasın. Fakat yavaş yavaş anlıyorum ki gerçekten kader denen bir şey var. Yine de gencecik bir kızın ölümüne sebep olduğumu düşündükçe çıldıracak gibi oluyorum. Aman Koremitsu, senden rica ediyorum, bu olayı değil kız kardeşine annene bile söyleme. Yoksa hayatım boyunca annenin bedduasından kurtulamam."

"Sen o konuyu hiç merak etme, müsterih ol! Ayrıca bir de rahipler konusu var tabii. Onlara da makul bir hikâye uydurdum." Koremitsu'nun sözleri Genji'ye güven vermişti.

Haremdeki kadınlar neler olup bittiği hakkında bir ipucu yakalamış, fakat nasıl yorumlayacaklarını bir türlü çıkaramamışlardı. Söylediğine bakılırsa ruhsal inzivaya çekilmişti ve bu yüzden saraya uğramıyordu. Bunu anlamak mümkündü; ama niçin gizli gizli matem tutuyordu?

Genji, cenaze töreni için Koremitsu'ya talimat verdi. "Dikkat et, bir hata yapılmasın!"

"Sen hiç merak etme. Öyle göze batan bir cenaze töreni olmayacak."

Koremitsu gitmek için kalktı.

"Kabul etmeyeceğini biliyorum ama" dedi Genji ıstırap dolu bir yüz ifadesiyle, "eğer onu son bir defa görmezsem, sonsuza kadar pişmanlık duyacağım. Ben de törene katılmak istiyorum, atımla gideceğim."

"Peki, nasıl istersen öyle yap." Koremitsu bunları söylemişti ama Genji'nin bu fikrini hiç beğenmemişti. "Hemen şimdi derhal yola çık ve gün batmadan geri dön."

Genji, aşk maceralarına çıkarken kullandığı elbiselerini giydi ve hemen yola koyuldu. İçi kan ağlıyordu. Bu kez aşk macerası için değil, bambaşka bir görev duygusuyla yola çıkmıştı. Dün geceki yaşadığı olaylar ve içine düştüğü dehşet onun ayaklarını tekrar kadının bulunduğu yere götürüyordu. İçinde gittikçe ağırlaşan kurşun gibi hüzün ona bunu emrediyordu. Şayet bir kez daha görmezse, onu bu haliyle nerede, nasıl ve ne zaman görecekti? Yanında sadece Koremitsu ve kızla ilk buluştukları zaman ona eşlik eden hizmetli vardı. Menzil henüz uzaktı.

İki gün önce dolunay olarak gördüğü ay yine gökyüzünde hâlâ pırıl pırıldı. Nehre ulaştılar. Fenerin soluk ışığında Toribe dağına doğru uzanan yol, çok korkunç ve karanlıktı. Fakat Genji, öyle büyük bir ıstırap içindeydi ki hiçbir şeyin farkına varmadı, korkusuzca ilerledi. Sonunda tapınağa ulaştılar.

Bu bölge her haliyle tekinsiz bir dağ başıydı. Tahta kulübe ve rahibelerin ibadet ettikleri küçük tapınak tarifi imkânsız bir ıssızlığın ortasındaydı. Sunağın üstündeki lambanın solgun ışığı duvardaki çatlaklardan dışarı süzülüyordu. Kulübede bir kadın durmadan ağlıyordu. Tapınağın dış odasında iki-üç rahip oturmuş, bir yandan konuşuyor bir yandan da Buda'nın kutsal ismini anarak alçak sesle zikir çekiyorlardı. Yakınlardaki birkaç tapınakta akşam duaları çoktan bittiği için etrafta çıt çıkmıyordu. Kiyomizu yönündeki ışıklardan o taraflarda bölük pörçük yerleşim birimleri olduğu anlaşılıyordu. Tapınakta görevli rahibelerden birinin oğlu olan başrahip davudi sesiyle kutsal kitaptan sutralar okumaya başlayınca, ilahi cezbeye kapılan Genji'nin gözyaşları seller gibi aktı.

İçeri girdi. Işık, cesedin uzağında bir yere konmuştu. Ukon, cenazeye yakın bir paravanın arkasında uzanıyordu. Genji, durumun onun için ne kadar korkunç olduğunu düşündü. Cesedin üzerine eğildi. Kızın yüzü hiç değişmemişti, hâlâ çok sevimliydi.

"Bir daha sesini hiç duyamayacak mıyım?" Kızın elini tuttu. "Bu kadarcık kısa bir zaman içinde nasıl kalbimi çaldın ve sonra da beni bırakarak perişan ettin?" Gözyaşları durmak bilmiyordu.

Rahipler, onu tanımıyordu; ama çok hassas bir durum olduğunu hemen sezmişlerdi, onların da gözleri buğulandı.

"Haydi kalk, Nijō'ya gidiyoruz!" dedi Ukon'a.

"Hanımım ve ben çocukluğumuzdan beri beraberdik. Bir an bile onu yalnız bırakmadım. Şimdi nerelere gideyim? Öteki ev sakinlerine durumu anlatmak zorundayım. Başıma gelenler yetmiyormuş gibi bir de onların suçlamalarına karşı kendimi savunmak zorunda kalacağım." Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. "Bırakın beni burada, ben de onunla gideyim."

"Ama Ukon, dünya böyle kurulmuş ve böyle gelip böyle gidecek. Ayrılmak zor... Fakat er veya geç hepimize sıra gelecek. Boş ver şimdi bunları, sen bana güven yeter!" Tatlı diliyle ve nasihatleriyle kızı yatıştırdı. Bütün bunları söylerken birdenbire Genji'nin içten duyguları çıkıvermişti ağzından. "Güven bana, güven Ukon! Benim de gözüm kalmadı artık bu dünyada. Gidecek yolumun çok uzun olduğunu zannetmiyorum." Kıza yardım etmek istemişti ama sonunda o da kadere teslim olmuş gibi görünüyordu.

"Haydi arkadaşlar, neredeyse hava aydınlanacak" dedi Koremitsu. "Hemen yola çıkmamız lazım."

Genji, dışarı çıkarken defalarca dönüp dönüp arkasına baktı. Kalbi parçalanıyor gibiydi. Sabahleyin çöken göz gözü görmez sisin içinde çiy düşmüş yollarda ilerlediler. Nereden geçiyorlardı? Hiçbir fikri yoktu. Akşamsefası'nın yüzü ruhunu teslim ettiği andan bu zamana kadar hiç değişmemişti. Üstünde hâlâ ölmeden önce Genji'den aldığı kırmızı pelerin vardı. Acaba bundan önceki hayatlarında başlarına ne gelmişti de bu dünyada kader onları tekrar yan yana getirmişti? Genji atın üstünde durmakta zorluk çekiyordu. Atının gemleri Koremitsu'nun ellerinde yollarına devam ettiler. Nehre geldiklerinde, Genji attan düştü ve bir daha da binemedi.

"Koremitsu, benim yolum buraya kadar, ölüyorum galiba. Artık bir adım atacak halim kalmadı."

Koremitsu dehşete kapılmıştı. Ne kadar ısrar ederse etsin Genji'nin buralara kadar gelmesine izin vermemeliydi. Koremitsu ellerini suya sokarak meditasyon için temizlendi ve Yüce Buda'ya ibadet etti. Aradan bir müddet geçtikten sonra Genji kendine geldi. Yol boyunca sessiz sedasız zikir çekerek sağ salim Nijō'ya ulaştılar.

Evdeki kadınlar bu zamansız gezintiden hiç hoşlanmamıştı. "Çok fena, çok. Son zamanlarda bir hayli tedirgin. Madem rahatsız, ne diye böyle yolculuklara gidip kendini helak ediyor?"

Bu kez Genji, gerçekten hastalandı ve yatağa düştü. Aradan iki-üç gün geçtikten sonra gözle görülür bir şekilde zayıflamıştı. İmparator onun hastalandığını duyar duymaz çok üzülmüş, Şinto ve Budist tapınaklarının hemen hemen hepsine emirler göndererek Genji'nin iyileşmesi için devamlı ayin düzenleyip dua etmelerini istemişti. Onun o güzel yüzü şimdi bal mumu gibi sararmış, saraydaki herkes öleceğinden korkmaya başlamıştı. Hasta olmasına rağmen ısrarla Ukon'u Nijō'ya çağırttı ve ona kendi odasının yanında bir oda verdi. Koremitsu, kendini toparlayınca kadın için elinden gelen her şeyi yaptı; çünkü artık Ukon'un tutunacak dalı kalmamıştı. Genji kendini iyi hissettiği zamanlarda sık sık sohbet etmek için onu yanına çağırıyordu. Kadın çok geçmeden Nijō Konağı'ndaki hayata alıştı. Hep matem giysileri içinde dolaşan Ukon, çevresinde soğuk ve ciddi bir genç kadın izlenimi bırakmasına rağmen aslında iyi bir insandı.

"Akşamsefası ve ben... Her şey rüzgâr gibi geçti ama galiba ben de yavaş yavaş onun yanına gidiyorum. Senin için çok zor bir dönem olmalı Ukon. Önce hanımını kaybettin sonra da galiba beni kaybedeceksin. Beni, hayatta kalan son desteğini... Yaşadığım müddetçe senin bütün ihtiyaçlarını karşılamak için kendi kendime yemin etmiştim. Ama kadere bak ki beni de şimdi hanımının bulunduğu yere çağırıyorlar." Bunları söylerken gözleri yaşlarla dolup taşıyor, sesi titriyordu. Eski yarası hâlâ kanamakta olan Ukon, zaten güç bela ayakta durabiliyordu; bir de Genji'yi yitirmek gibi bir felaket gelirse başına buna nasıl dayanırdı? Bilemiyordu.

Nijō Konağı'nı bir ümitsizlik ve çaresizlik kaplamıştı. Konak, saraydan gelen misafir sağanağıyla dolup taşıyordu. Babasını daha fazla üzmek istemeyen Genji, elinden geldiği kadar metin olmaya çalışıyordu. Kayınpederi de son derece endişeliydi, onu görmek için her gün Nijō'ya gelip gidiyordu. Sonunda yapılan ayinler, dini törenler ve okunan dualar etkisini göstermiş, çok şiddetli seyreden Genji'nin hastalığı geride hiçbir kötü iz bırakmadan geçmişti. Genji'nin iyileşmesi, çekilmiş olduğu ruhsal inzivanın bitim dönemine rastladı. Babasını daha fazla merakta bırakmamak için iyileşir iyileşmez hemen saraya yola çıktı. Bir müddet buradaki hayata alışamadı. Sanki hiç bilmediği bambaşka garip bir dünyaya gelmiş gibiydi.

Dokuzuncu ayın sonunda, tekrar eski haline döndü. Epey kilo kaybetmişti, ama bu aşırı zayıflık onu daha yakışıklı gösteriyordu. Zamanının çoğunu gökyüzüne bakarak geçiriyor, bazen de ortada hiçbir sebep yokken haykıra haykıra ağlıyordu. Haremdeki kadınlar onun kötü niyetli bir cinin pençesine düştüğü sonucuna varmıştı. Genji gibi bir adam için çok tuhaf bir durumdu bu.

Sakin olduğu yine bir akşam Ukon'u odasına çağırdı. "Çok düşünüyorum ama bir türlü anlam veremiyorum, hanımın niçin ismini ısrarla benden sakladı? Balıkçının kızı bile olsa, insan hiç değilse birkaç kelime kendinden bahseder. Çok zalim davrandı. Ser verip sır vermedi. Belki de onu ne kadar çok sevdiğimi hiç anlamadı."

"Adını saklamasının özel bir nedeni yoktu. Kendisini sizin yanınızda çok önemsiz bulduğu için adını bile söylemeye lüzum görmedi. Hem ilişkinin başından itibaren ona çok tuhaf davrandığınızı da unutmayın. Sizinle birlikte olduğu zamanlarda devamlı uykuyla uyanıklık arasındaki bir hayal dünyasındaydı. Kimliğinizi açıklamaktan kaçınmanız aslında sizin kim olduğunuzu daha rahat keşfetmesini sağladı. Adınızı ısrarla saklamanız inanın onu çok rencide etti."

"Çok yazık, birbirimizi yanlış anlamak için adeta yarış etmişiz. Aramıza bir şeyin girmesini hiçbir zaman istemedim; ama insanların diline düşmek de istemedim. Babamın ve etrafındaki insanların beni suçlayacakları işlerden uzak durmak zorundaydım. Bu insanlara karşı en ufak bir hata bile yapma şansım yok. Saraylılar, her zaman habbeyi kubbe yapmaya çok meraklıdır. Akşamsefası'yla olan gönül serüvenim beni o kadar etkiledi ki onu tekrar görebilmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmadım. Mutlaka aramızda öteki yaşamlardan gelen bir bağ olmalıydı. Başlangıçta geçici bir gönül macerası gibi görünen bu ilişki nasıl beni böyle kıskıvrak avucuna aldı ve kızı bana bir pırlanta gibi gösterdi, hâlâ anlayabilmiş değilim. Ne olur bana onun hakkında bütün bildiğini anlat! Ölen ölmüş cenaze gömülmüş, artık bu saatten sonra sır saklamanın bir anlamı yok. Bundan sonra her hafta ona adak adamak istiyorum. Adak, isme adanır, ama onun adını bilmezsem nasıl yaparım bu işi?"

"Doğru efendim, yerden göğe kadar haklısınız. Bu vakitten sonra artık sır saklamanın bir anlamı yok. Hanımın sağken sakladığı şeyleri size ifşa ederek onun

hatırasına saygısızlık etmek istememiştim, hepsi o kadar. Ama şimdi konuşabilirim. Ailesinden kimse hayatta değil. Babası muhafız alayında yüzbaşıydı ve kız, çocukluğundan beri babasının sevgilisiydi. Baba, bir sürü talihsizlikler yaşadıktan sonra ordudan atıldı ve çok geçmeden de genç yaşta hayata gözlerini yumdu. Kader, kızı bir gün o sıralarda teğmen olan soylu Tō no Chūjō ile karşı karşıya getirdi. Tō no Chūjō kıza üç yıl gözü gibi baktı ama geçen son baharda kız, Tō no Chūjō'nun kayınpederinden ve ailesinden çok ciddi tehditler aldı. Çok çekingen bir insan olduğu için bu tehditler onu dehşete düşürdü. Derhal evden kaçarak şehrin batı yakasında oturan dadısının evine sığındı. Burası derme çatma, kulübeden bozma bir yerdi. Dağların tepelerine kaçıp izini kaybettirmek istiyordu ama gitmek istediği yerlere ayak basmak Yeni Yıl'dan beri yasaklanmış olduğu için bu fikrinden vazgeçmek zorunda kaldı. Siz kızı bu berbat kulübede tesadüfen tanıdınız. Bu durum onu çok utandırmıştı. Mizaç olarak diğer insanlara kıyasla çok içine kapanık biriydi, kendi hayatını anlatma konusunda gösterdiği isteksizlik korkarım sizin üzerinizde yanlış bir izlenim bıraktı ve onun soğuk bir insan olduğu kanaatine vardınız."

Ukon ne kadar da doğru söylüyordu. Sevgiyle karışık acıma duyguları Genji'nin boğazında düğümlenmişti.

"Tō no Chūjō, bir seferinde bana kaybolan bir çocuğundan bahsetmişti. Böyle bir çocuk gerçekten var mı?"

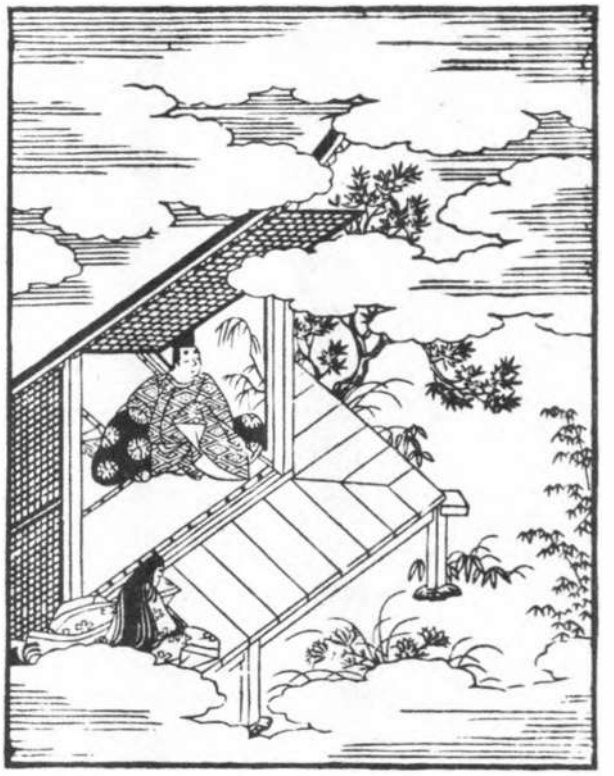
"Evet, iki yıl önce ilkbaharda dünyaya gelen nur topu gibi bir kızı var."

"Nerede? Kimseye haber vermeden bu çocuğu bana getir. Bu kız bana hem ondan bir armağan hem de bir teselli kaynağı olacak. Belki Tō no Chūjō'ya arkadaşım olduğu için haber vermek zorundayım, ama böyle yapacak olursam boşu boşuna yıldırımlarını üstüme çekmiş olurum. Öksüz bir çocuğu yanıma aldığım için kimsenin beni eleştireceğini zannetmiyorum. Ne yapıp edip kızın dadısını bulmak zorundayız."

"Çocuğu yanınıza almanız beni gerçekten çok mutlu kılar. Onu şu an bulunduğu yerde kendi kaderine terk edemeyiz. Kızı orada bırakmak zorunda kaldık; çünkü kaldığımız yerde çocuğa uygun bir sütanne bulamamıştık."

Akşamüstü gökyüzü durgun ve güzeldi. Verandanın altındaki çiçekler solmuştu. Cırcır böcekleri de artık eskisi kadar canlı ötmüyordu ve çınar yapraklarına sonbaharın kızıllığı düşmüştü. Ukon, bir tablo kadar güzel görünen manzaraya bakarak burası cennetten bir köşe, iyi bir sığınak bulmuşum kendime diye düşündü. Tam o anda Akşamsefası'nın yaşadığı berbat yer aklına geldi. Hatırlamamak istercesine gözlerini yumdu. Bambuların üstünde *iyebato* kuşu ciyak ciyak ötmeye başlamıştı. Genji, aynı kuş sesinin o metruk konakta daha önce kızı nasıl korkuttuğunu hatırlayınca, sanki kızın hayaletini görmüş gibi oldu.

"Kaç yaşındaydı hanımın? Narin bir kızdı. Sanki bu dünyadan ayrılmak için hazırlanıyormuş gibi bir hali vardı o incecik bedeniyle."

"Vallahi tam bilmiyorum ama herhalde on dokuz yaşındaydı. Annem onun dadısıydı; kadıncağız ölünce ikimiz de öksüz kaldık. Babası beni çok sevdiğinden bana da kol kanat gerdi ve birlikte büyüdük. Bir an olsun onun yanından hiç ayrılmadım. Onsuz ne yapacağımı, hayata nasıl tahammül edeceğimi bilemiyorum. Bazen o kadar acı çekiyorum ki keşke birbirimize bu kadar yakın olup birbirimizi bu kadar sevmeseydik diye düşünüyorum.[61] Belki çok narin görünmüş olabilir ama benim için büyük bir sevinç ve güç kaynağıydı."

"Haklısın Ukon. Zayıf ve narin olan insanlar bize güç veriyor. Kafası net, cebbar ve zor kullanan insanlardan oldum olası hiç hoşlanmamışımdır. Ben şahsen mizaç olarak kararsız ve zayıf bir insanım. Bu yüzden sessiz, sakin, kendi halinde, kimsenin etlisine sütlüsüne karışmayan, sevdiği erkeğin arzularını yerine getiren, hatta bile bile kendisinin bu insan tarafından kullanılmasına izin veren kadınlar başımın tacıdır. Böyle bir insan çok şanslıdır; çünkü kadınını istediği gibi şekillendirip istediği kalıba döker ve sonra da o kadına bir tanrıça gibi tapar."

"Efendim, hanımım gerçekten tam sizin denginiz olan, hatta tam sizin için yaratılmış bir kadındı." Ukon, bunları söylerken gözyaşlarını tutamamıştı. "Bunları düşündükçe ne kadar büyük bir hazine kaybettiğimi daha iyi anlıyorum." Gökyüzü bulutlanmış, serin bir rüzgâr esmeye başlamıştı. Uzun uzun uzakları gözleyen Genji kendi kendine mırıldandı:

61. Şiirsel bir kinaye gibi görünebilir; fakat hiçbir şey yeterince detaylandırılmıyor.

"Ölüden tüten duman gökyüzünü doldurmuş,
Karartmış semaları, sanırsın akşam olmuş..."

Ukon söyleyecek söz bulamadı. Keşke hanımı sağ olsaydı. Genji ise anılara dalmıştı. Bir zamanlar kumaşları döven tokmakların gürültülü sesi bile şimdi ona tatlı geliyordu.

"Sekizinci ve Dokuzuncu Aylarda geceler uzun olur"[62] diye mırıldanarak kendi kendine yere uzandı.

Bayan Ağustosböceği Kabuğu'nun sarayda görevli olan genç erkek kardeşi arada sırada Nijō Konağı'na gelirdi; fakat Genji artık onun kız kardeşine mektup yazmıyordu. Utsusemi, Genji'den mektup alamayınca onun kendisine herhangi bir nedenle kırgın olduğunu düşünerek üzülmeye başlamıştı. Bir de Genji'nin hasta olduğunu öğrenince üzüntüsü daha da arttı. Genji'yi yakından görmek istiyordu fakat onca uzun yolu kat etmek için kocasını nasıl ikna edebilirdi? Buna imkân yoktu. Genji'nin onu hâlâ hatırlayıp hatırlamadığını öğrenmek için bir mektup gönderdi:

"Bana senin hasta olduğunu söylediler.

"Onca zaman sormadın niçin haber yok benden,
Bilsen nasıl yalnızdım hayatla yüzleşirken...

"Sevgili Genji izninizle dizelerimde Masuda Göleti şiirine bir gönderme yapmış bulunuyorum."[63]

Genji çok şaşırdı, çünkü Utsusemi'yi hiç unutmamıştı. Yanıtı biraz tereddütlü olsa bile bunun da ayrı bir güzelliği vardı.

"Merak ediyorum, kimin hayatı daha gayesiz.

"Ağustos böceğinden kalan bir kabuk gibi,
Boşmuş bu fani dünya, o öğretti gerçeği

"Umutlarım gerçekten boşuna mı?"

Genji hâlâ onu unutmamıştı. Utsusemi bu şiiri alınca hem çok üzüldü hem de çok sevindi. Birbirlerine kin beslemeden yazışabilmeleri güzeldi. Genji'yle ne daha fazla samimi olmak ne de onun tarafından aşağılanmak istiyordu.

---

62. Po Chū-i, Bütün Eserleri, XIX, "Gece Gece Kumaşları Dinkleme".

63. Anonim, *Shūishū* 894:
Masuda Göleti'nin çiçeği uzun derler,
Aslında uzun olan, sensiz, sonsuz geceler.

Utsusemi'nin evlatlık kızına gelince, Genji onun muhafız alayından bir teğmenle evlendiğini duymuştu. Bunun garip bir evlilik olduğunu düşündüğü için teğmene acımadan edemedi. Genji, bu kızın evlendikten sonra neler duyduğunu merak ediyordu. Genç ulağıyla ona bir mektup gönderdi.

"Ne kadar burnumda tüttüğünü biliyor musun?

"Sazları demetleyip bir düğüm atmamıştım
Geldim baktım dağılmış, doğrusu çok şaşırdım."

Mektubunu uzun bir saz dalına düğümledi.

Ulağa, bunu kimseye göstermeden kıza vermesini sıkı sıkı tembih etti. Mektup kocasının eline geçerse gönderenin kendisi olduğunu anlayacağını adı gibi biliyordu. Belki "Genji göndermiş" diye bozulmazdı ama niye öğrensindi Genji'nin sırlarını?

Kadının kocası evde değildi. Mektubu alınca ilk önce afalladı fakat bu şaşkınlığı sonradan yavaş yavaş bir sevince döndü. Demek ki Genji onu hâlâ unutmamıştı. Cevap olarak hemen Genji'ye bir şiir göndererek alelacele yazdığı için özür diledi.

"Bir zamanlar nefesinin ılık rüzgârı esti,
Ne yazık ki artık kalbim uzaklarda buz kesti..."

Kadının el yazısı çok kötüydü. Bunu saklayabilmek için pek çok hat süslemesine başvurmuştu ama yine de yazı üslup olarak bir faciaydı. Fakat bu el yazısı ona lambanın ışığında gördüğü yüzleri hatırlatmıştı. İkisini de unutmamıştı. Bunlardan biri önünde gayet azametli bir şekilde oturmuş valinin karısı, öteki ise kendi başına hiç çekinmeden bir muhabbet kuşu gibi aklına geleni söyleyen genç kızdı. Hayır, Genji hâlâ dersini almamıştı. Nerede, ne zaman güzel bir mahlûk görse hâlâ bir şeytanlık geçiyordu içinden.

Hiei dağındaki tapınağın Lotus Salonu'nda ölen kız için kırk dokuzuncu gün ayinleri başladı. Rahiplerin kıyafetleri, kutsal metin kitapları, sunak süslemeleri de dahil olmak üzere hiçbir ayrıntı atlanmamıştı. Koremitsu'nun ağabeyi oldukça tanınmış bir rahipti ve verdiği vaazlar, yönettiği ayinler, zikirler, dualar mükemmelin de ötesinde bir güzellikteydi. Genji, hem arkadaşı hem de hocası olan bir Çin şiiri âlimini tapınağa davet ederek ondan kız için ölümünün kırk dokuzuncu gününde okunmak üzere şiir tarzında bir cenaze duası yazmasını

---

* Kızın geleneksel adı Nokiba-no-Ogi olup "saçak sazı ya da kamışı" anlamına gelir. "Sazın etrafındaki düğüm", âşıkların birlikte geçirdikleri tek geceyi simgeler –çn.

istemişti. Genji, hocasının kulağına eğilerek "Yazdığım bu taslakta benim için kıymetli olan mevtanın ismini zikretmedim. Onun adını kimseler öğrensin istemedim. Yalnız ben bileyim istedim. Belki farkına varmayarak bir günah işlemiş bulunuyorum. Eğer bu tutumumdan dolayı mevtanın ruhu rahatsız olacaksa onu Amida'nın şefaatine havale ediyor hem kendim hem de onun ruhu için yüce Tanrımız Amida'dan af diliyorum" dedi. Zaten taslağını Genji'nin bizzat kendisi hazırlamıştı. Edebiyat âlimi, ölen kıza ithaf edilen taslağı okuyunca, dua metninin diline gerçekten hayran olmuştu.

Hoca, "Bu zaten mükemmel. Tek bir kelimesini bile değiştirmeye lüzum yok" diyebildi. Genji, gözyaşlarını tutmak istedi ama bunu başaramamıştı. Genji'yi bu kadar üzüp bu kadar duygulandırdığına göre herhalde bu kadın geçmişteki hayatlarından birinde çok yakından tanıyıp sevip saydığı, ona büyük mutluluklar getiren bir insan olmalı diye düşündü Genji'nin hocası. Genji, kız için diktirdiği pantolonun cebine bir şiir koydu ve bunu gizlice düzenlediği öteki adakların arasına yerleştirdi.

"Düğüm attım adaklara, gözyaşım kan akacak,
Bilmem hangi âlemde, bu düğüm açılacak?"

Huşu içinde Buda'nın kutsal adını anarak dua etti. Son birkaç haftadır kızın ruhunun teşevvüş içinde ortalıkta kararsızca dolaştığı kesindi ama ölümünün kırk dokuzuncu gününde artık gelecekte yürüyeceği yolu seçecekti.

Tō no Chūjō'yu her gördüğünde kalbi gümbür gümbür çarpıyordu. Arkadaşına Yaban Karanfili'nin hayatta ve iyi olduğunu söylemeye can atıyordu; ama durup durduğu yerde dikkatleri üstüne çekmenin anlamı yoktu.

Akşamsefası'nın evindeki kadınlar hâlâ hanımefendinin başına ne geldiğini öğrenememişlerdi. Olayı nasıl ve kimden soracaklarını da bilmiyorlardı. Üstelik Ukon da ortadan kaybolmuştu. Aralarındaki fısıltı gazetesi bu konudaki kuşkularını bir kişi üzerinde yoğunlaştırıyordu. O adam da Koremitsu idi. Koremitsu ise sanki hiçbir şey olmamış gibi davranmaya devam ediyor, ufak tefek küçük kaçamaklarını korkusuzca sürdürüyordu. Fakat evdeki kadınlar için her şey bir kâbus gibiydi. Kim bilir belki de bir taşra valisinin hovarda oğlu Tō no Chūjō'dan korkarak kızı kimsenin göremeyeceği, bulamayacağı bir yerlere kaçırmıştı. Akşamsefası'nın oturduğu evin sahibi ikinci dadısının kızıydı. Ailenin üç çocuğundan biri olan bu kız aynı zamanda Ukon'un akrabası oluyordu. O da kızı çok özlüyor, Ukon'un onlara bu konuda bilgi vermemesine kahırlanıyordu. Ukon durup durduğu yerde ortalığı karıştırmak istemiyordu. Üstelik Genji de bu vakitten sonra dedikodu çıkmasından yana değildi. Ukon çocuğun nerede olduğunu soruşturmaya bile cesaret edemedi. Kızın ölümünün ardındaki sır perdesi daha sonraki günlerde de aralanmadı.

Genji, rüyasında dahi olsa kaybettiği kızı görmek istiyordu. Kızı anma törenlerinden bir gün sonra, kızın öldüğü gece Genji'nin rüyasına gelen kadın yeniden rüyasına girdi. Genji, o ıssız konağı zapt eden kötü ruhun dikkatini üstüne çektiği sonucuna vardı. Bunun düşüncesi bile onu ürpertmeye yetmişti.

İyo valisi onuncu ayın başında karısı Ağustosböceği Kabuğu'nu da yanına alarak yeni görev yerine doğru yola çıktı. Genji, onlara vereceği veda hediyelerini özenle seçmişti. Kadına sayısız yelpazeler,[64] çok güzel el yapımı taraklar ve yol üzerindeki koruyucu tanrıları memnun etmek için özel olarak boyattığı rengârenk kumaşlar almıştı. Ayrıca uzun zamandan beri evinde saklamakta olduğu "Ağustosböceği Kabuğu'nun geceliğini de kendisine geri verdi.

"Bana armağan bilip, ayırmadım yanımdan,
Tel tel oldu kolları, çürüdü gözyaşımdan."

Hediyeler bunlarla sınırlı değildi; sayılamayacak kadar çoktu. Genji'nin ulağı eli boş döndü. Bayan Ağustosböceği Kabuğu Genji'ye kardeşi aracılığıyla mektup göndermeyi yeğlemişti.

"Güz gelince kabuğu değişen böcek gibi
Baktım eski giysime, dinmez gözümün seli."

Genji Ağustosböceği Kabuğu'nu, ne olursa olsun, kafasına koyduğu amacı gerçekleştirecek kadar azimli ve kararlı bir kadın olarak görüyordu. Kış mevsimi daha yeni başlamıştı. Hava buz gibiydi. Sanki içinde bulundukları kasvetli durumu dile getirir gibi soğuk soğuk yağmur atıştırıyordu. Gökyüzünü kara bulutlar sarmıştı. Genji de bütün gün kara kara düşündü.

"Birine veda ettim, öbürü gidecekmiş
Yaprak dökümü geldi, sonbahar bu demekmiş."

Gizli aşk acısının ne demek olduğunu Genji'den daha iyi kimse bilemezdi.

Genji'ye olan saygımdan dolayı bu çapraşık işleri saklamayı düşünüyordum ama beni romantik olmakla, hatasız bir prens portresi çizmekle suçlayanlar oldu. Fakat şimdi de başka bir nedenle başım derde girecek. Bu sefer de beni Genji'yi ifşa etmekle suçlayacaklar.

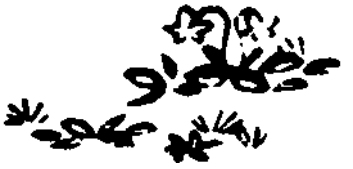
---

64. "Yelpaze" anlamına gelen *Ōgi* kelimesinin telaffuzu insanlara yeniden buluşmayı çağrıştırdığı için yola çıkan insanlara eskiden hediye olarak yelpaze verilirdi.

BÖLÜM 5

LAVANTA ÇİÇEĞİ

WAKAMURASAKI (若紫)

Genji bir türlü geçmek bilmeyen sıtma hastalığına tutulmuştu. Şifa bulması için bütün dini vecibeler yerine getirilmişti ama beyhude.

Kuzey tepelerindeki bir tapınakta her derde derman bulan ruhani bir bilgenin yaşadığı rivayet ediliyordu. "Geçen yaz ortalığı kasıp kavuran salgın sırasında herkes ona gitti. Hiç kimsenin tedavi edemediği bu insanları o iyi etti. Hastalığın sizi pençesine almasına izin vermeyiniz efendim. Sizi tedavi etmesi için onu bir an evvel buraya getirtelim."

Genji hemen ona ulağını gönderdi. Fakat bu dedenin cevabı olumsuz oldu. Çok yaşlı, iki büklüm olduğu için yaşadığı mağarayı terk edemeyeceğini söylemişti.

Başka çarem yok, artık ben onu ziyaret edeyim diye düşündü Genji. Yanına en çok güvendiği dört beş muhafızını alarak şafak sökmeden yola çıktı.

Tapınak, kuzey tepelerinin derinliklerinde inşa edilmişti. Üçüncü ayın sonlarına doğru şehirdeki kiraz çiçekleri çoktan dökülmüş olmasına rağmen dağdaki çiçekler en güzel zamanını yaşıyordu. Kafile tepelerin derinliklerine yol alırken, yoğunlaşan sis Genji'ye büyük keyif vermişti. Genji, işi, rütbesi, mevki ve sınıfından dolayı her aklına estiği zaman böyle seyahatlere çıkamıyordu.

Genji tapınağa hayran olmuştu. Yaşlı adamın dağların tepesindeki mağarası sarp kayalarla çevriliydi. Mağaraya giren Genji ilk başta kimliğini açıklamadı. Üstünde kimliğini belli etmeyen bir kıyafet vardı ama buna rağmen yaşlı bilge hemen onun önemli bir kişi olduğunu anladı.

"Sizi burada görmek benim için büyük bir şeref. Galiba daha önce beni çağırtan da sizdiniz. Fakat ben dünyadan elimi eteğimi çektim efendim. Öyle ki ne kadar bildiğim dua, ibadet, zikir varsa yapmaya yapmaya bunların hepsini unut-

tum. Korkarım buraya kadar beyhude yoruldunuz." Böyle konuşmasına rağmen ziyaretten memnun kaldığını bir gülücükle ifade eden yaşlı dede hemen tedaviye başladı.

Birtakım ilaçlar hazırlayıp Genji'den bunları içmesini istedi. Bilge kutsal dualarını okuyup sihir ve efsunlarını yaparken öğlen olmuştu. Genji, mağaradan dışarı birkaç adım attı, önündeki manzarayı uzun uzun seyretti. Bulundukları yer, aşağıda serpiştirilmiş olan tapınakların tepesindeydi. Aşağıya uzanan dolambaçlı patikada etrafı dallardan yapılmış çitle örülü bir ev gördü. İçeride kalan salon ve galeriler çok iyi düzenlenmişti ve bahçede de çok güzel ağaçlar yer alıyordu.

"Burada kim oturuyor?"

"Bildiğim kadarıyla burada iki yıldır münzevi bir rahip yaşıyor."

"Herhalde emekliye ayrıldıktan sonra buraya yerleşen birisi. Hay aksi! Üstüm başım da ne kadar berbat. Bu şahıs benim burada olduğumu bilmemeli."

Birkaç sevimli kız, su çekmek ve sunağı süslemek için çiçek toplamaya çıkmıştı.

"Duyduğuma göre bu evde bir de hanım yaşıyormuş. Münzevi rahiplerin bir metresi olamayacağına göre bu kadının kim olduğunu merak ediyorum doğrusu."

Adamlarından birkaçı bilgi toplamak için aşağıya indi ve gördüklerini Genji'ye aktardılar. "Efendim, aşağıda birkaç güzel genç kız, birkaç yaşlı kadın ve küçük kız çocukları gördük."

Yaşlı bilgenin hâlâ devam etmekte olan okuyup üflemelerine rağmen Genji, güneş yükseldikçe yeni bir nöbet geçireceğinden korkmaya başlamıştı.

"Efendim, kafanız çok meşgul" dedi yaşlı bilge. "Ya hiçbir şey düşünmeyin ya da aklınıza başka şeyler getirmeye çalışın."

Genji, tapınağın arkasındaki tepeye tırmandı ve dağın eteklerinde uzanan aşağıdaki şehre baktı. Ormanlar bahar sislerinin arkasında yavaş yavaş kaybolmaya yüz tutmuştu.

"Ne kadar da güzel" dedi Genji. "Bir tablodan farksız. Buralarda oturan bir insan kolay kolay başka bir yere gitmek istemez."

"Efendim, siz buna manzara mı diyorsunuz!" dedi Genji'nin adamlarından biri. "Siz taşranın uzak vilayetlerine, sahil kasabalarına gideceksiniz ki asıl manzarayı bu mevsimde oralarda göreceksiniz ve tablo ne demekmiş o zaman anlayacaksınız! Yani Fuji dağını ve öteki yüksek tepeleri kastediyorum."

Muhafızlarından biri de ona ülkenin batı sahillerinde yer alan dağları ve denizleri betimlemeye koyulmuştu. "Efendim, buralara yakın vilayetlerden bahsedecek olursak, Harima'daki Akashi sahillerinin üzerine yoktur. Bunu söylemekle oranın dünyanın en güzel yeri olduğunu iddia etmiyorum, ama dağların üstünden göreceğiniz deniz manzarası hiçbir yerde oradaki kadar insana huzur telkin etmez. Burada özellikle eski valinin evi muhteşemdir. Birkaç sene önce bu insan elini eteğini dünya işlerinden çekerek hırkasını giydi ve dağa çekilerek münzevi bir hayat yaşamaya başladı. Şimdi onun tek derdi baş göz edemediği biricik kızı. İsteseydi bu ülkedeki en yüksek mevkilere kadar gelebilirdi çünkü soylu bir kökeni var. Galiba babası veya dedesi bakanmış. Ama bu insan birazcık kaçık olduğu için toplumla hiçbir zaman uyum içinde olmadı. Muhafız alayında yüzbaşı olduğu halde saraydan istifa ederek valiliğe tayinini istedi. Onun bu davranışı dillere destan oldu. Utancından memleketine dönemeyince çareyi kafayı kazıtmakta buldu. Yani sonuçta rahip oldu. Ama buna rağmen gidip tepelerdeki mağaralardan birinde inzivaya çekilmedi. Tam tersine deniz kenarında saf tuttu. Bu yüzden çok garip bir insan. Emeklilik veya inziva için bu memlekette yer mi yok. Var olmasına var ama kuş uçmaz kervan geçmez dağ köylerini mekân tutarak kızının ve karısının başını yakmak istemedi. Ayrıca kendisi de seçtiği yerden memnun gibi görünüyor. Epey bir zaman önce bu vilayetteyken onu konağında görmeye gittim. Aslında şehirde ev yapmak onun aklının ucundan bile geçmezdi ama onun ne kadar dikkatli, kılı kırk yaran bir insan olduğu gayrimenkullerine verdiği çeki düzenden anlaşılıyor. Neyse adam zaten vali. Hayatının son günlerini lüks içinde geçirmek onun da hakkı. Bütün yaptığı ibadet ve zikirler şimdi onu bekleyen ikinci hayatına yönelik. Kalem efendiliği ona göre bir iş değil. Onun asıl işi din adamlığı ve rahiplik. Ben bunu bilirim bunu söylerim."

"İyi de" dedi Genji "Kızı nasıl biri?"

"Hem huy hem de görünüş olarak babasından hiçbir farkı yok. Kulağıma geldiği kadarıyla valilerin arasında kıza talip olmayan kalmamış. Fakat baba ta-

liplerin hepsini geri çevirmiş. Kendisine bunun sebebini soranlara "Ben hayatım boyunca basit bir vali parçası olmaktan öteye gidemedim. Kızım da mı öyle olsun? Hayır. Onu parlak bir istikbal bekliyor. Onun için kafamda başka düşüncelerim var" diyormuş. Kızına da 'Bak kızım, şimdiye kadar senin için elimden gelen her şeyi yaptım ama gün gelir de terki dünya eylersem senin için düşündüğüm ümitlerimi kendin yarat. Ama yok, benim ümitlerimi suya düşürecek olursan o zaman git kendini denize at' diyormuş!"

Genji gülümsemeden edemedi.

Genji'nin adamlarından biri "Tam Denizler Kralı'nın dişine göre yetiştirilmiş manastır kökenli lokum bakire desenize!" deyince herkes kahkahayı patlattı. "Bu ne biçim hırs, bu nasıl heves, acı bu kuluna, ettirme sakın pes!"

Bu hikâyeyi anlatan, o sıralarda Harima'da görev yapan valinin oğluydu. Bu yıl imparatorluk kaleminde Beşinci Dereceye yükselmişti.

"Şimdi anladım senin neden adamın konakları etrafında tur attığını" dedi adamlardan biri. "Senin de kızın hayranlarından biri olduğun gün gibi meydanda. Cazibenle ihtiyar valinin planlarını altüst etmek istiyorsun anlaşılan."

"Bir dakika, bir dakika ben hâlâ ikna olmadım. Bu kız neticede bir köylü güzeli, değil mi? Çünkü bütün hayatını taşranın o ücra köşesinde babasıyla geçirmiş. Bunların büyük şehirlerden ne haberi olabilir?"

"Haa, orada anne devreye giriyor canım! Onun Kiyoto'da tanıdıkları var. Başkentin en iyi ailelerinden kızıyla yaşıt arkadaş bulup onları Akashi'ye getirmenin yollarını arıyor. Kadını bir gör, başın döner gerçekten!"

"Fakat baba yine şanslı. Dua etsin, şimdiye kadar o şehre ahlaksız bir vali atanmadığına. Yoksa hepsinin hali duman olurdu."

Genji çok eğleniyordu. "Doğrusu insanları denize attıracak, denizin dibini boylatacak kadar patlamış büyük hırsları anlayamıyorum. Hem deniz dibini boylayacak da ne olacak, bir yosun yumağına kakılıp kalacak."

Genji'nin böyle garip hikâyeleri sevdiğini bildiklerinden dolayı anlattıkları hikâyenin onun ilgisini çekeceğini düşünmüşlerdi.

"Artık geç oldu, efendim. Bu zamana kadar bir sıtma nöbeti ortaya çıkmadığına göre yavaş yavaş eve doğru yola çıksak iyi olur."

Fakat yaşlı bilge bu fikre karşı çıkmıştı. "Hayır beyler, acele etmeyin. Efendinizi habis bir ruh zapt etmiş bulunuyor. Bu nedenle dua ve ayinlerimize sessizce bu gece de devam etmemiz lazım."

Bu sözler Genji'nin adamlarını ikna etmeye yetmişti. Genji için ise bu gezi çok değişik ve eğlendirici bir macera şekline dönüşmüştü.

"Tamam, şafakla beraber yola çıkarız."

Genji geride kalan vaktini iyi değerlendirmek istiyordu. O sırada dağa çöken koyu sisten faydalanarak dallarla örülü çitin arkasındaki eve bakma fırsatı bula-

bildi. Koremitsu dışında herkesi geri göndererek çitin arkasındaki uygun bir yere konuşlandı. Binanın batı cephesindeki odada önünde kutsal bir Buda heykeli bulunan bir rahibe oturuyordu. Açık duran panjurlardan rahibenin Buda'ya çiçekler adadığını görebiliyordu. Daha sonra bir sütuna yaslanarak oturan rahibenin önünde kutsal Budist metinlerinin yer aldığı bir rahle vardı. Önündeki metni yüksek sesle okumaya başladığında yüzündeki ifadeden mutsuz olduğu anlaşılıyordu. İncecik, beyaz tenli, değirmi yüzlü, kırk yaşları civarında görünen bu kadın çok bakımlı biriydi ama bir hastalığı olduğu her halinden belliydi. Omuz hizasında kesilmiş olan saçları kadına çok yakışmıştı. Saçları daha uzun olsaydı Genji onu pek beğenmeyeceğini aklından geçirdi. Yanında iki güzel kadın ve devamlı dışarıdan içeriye, içeriden dışarıya koşuşturup duran küçük kız çocukları vardı. İçlerinde en tatlı olanı on yaşları civarındaki beyaz entari üstüne kızıl kahverengi kaftan giymiş olan kızdı. Bu kızın günün birinde güzellik kraliçesi olacağı kesindi. Gür siyah saçları omzunu kaplayacak şekilde bir yelpaze gibi yayılıyordu ama yüzü ağlamaktan kıpkırmızı kesilmişti.

"Ne oldu?" dedi rahibe küçük kıza. "Yine kavga mı ettiniz?" Genji kızı, rahibeye benzetti. Anne-kız olabileceklerini düşündü.

"İnuki benim yavru serçelerimi salıvermiş!" Küçük kız çok sinirliydi. "Ben onları bir sepette saklıyordum."

"Şu aptal çocuk" dedi daha genç olan dolgun saçlı kadın. Çocuklar ona Shōnagon diye hitap ediyorlardı. Görünüşe göre bu kadın kızın dadısıydı.

"Bu kız yok mu bu kız! Çok yaramaz, çok ziyankâr! Ne kadar azarlarsak azarlayalım kâr etmiyor! Nereye uçmuş olabilirler canım bu yavru serçeler? Her geçen gün biraz daha tatlılaşıyordu bu yavru kuşlar! Karga marga onları görürse halleri harap!" dedi ve dışarı çıktı.

"Kızım vallahi çok haylazsın!" dedi rahibe. "Ben burada canımla uğraşıyorum sense serçelerinle. Ben sana daha önce söylemedim mi, kuşları kafese koymak günah diye. Gel buraya bakayım!"

Kız rahibenin yanına diz çöktü. Alnından geriye doğru çocukça taranmış saçlarıyla ve alınmamış gür kaşlarıyla büyüleyici bir güzelliği vardı. Bu kızın birkaç yıl sonraki halini görebilmek için nelerini vermezdi Genji. Fakat birdenbire Genji'nin gözleri buğulanmıştı; çünkü bu kız inanılmaz bir şekilde hasretini çektiği Fujitsubo'ya benziyordu.

Rahibe kızın saçlarını okşadı. "Saçlarını taratmıyorsun ama bu haliyle de güzel. Yavrum, öteki kızların yanında sen çok çocuk kalıyorsun. Zavallı rahmetli annen babası öldüğünde on yaşında yetim kalmıştı. Sudan çıkmış balığa dönse de bu olay onu çok hızlı bir şekilde olgunlaştırdı. Ama ben ölürsem sana kimler bakacak? Benim derdim bu!"

Rahibe ağlıyordu. Bu sahneyi gören Genji'nin içini hüzün doldurmuştu. Kız rahibeyi dikkatlice süzdükten sonra gözlerini yere indirdi. Alnına düşen gür saçları pırıl pırıl parlıyordu.

"Ona su veren bu el, dünyadan ayrılacak,
Ben gidince bu çiçeğe acep kimler bakacak?"

Rahibenin sesi ağlamaklıydı. Diğer kadın da ağlayarak okudu şiirini:

"Bitmeyecek çiçeğe hayat veren can suyu,
Yaz gelsin göreceksin, kızın atacak boyu"

Başrahip geldi. "Ne yapıyorsunuz böyle? Niçin panjurları açık bıraktınız? Terasa çıkmak için bula bula bugünü mü buldunuz? Biraz önce General Genji'nin sıtma tedavisi görmek için inziva evinde olduğu söylendi. Hiç kimseye haber vermeden geldiği için haberim olmadı ve henüz gidip kendisini ziyaret edemedim."

"Hay aksi! Şu halimize bakın, hepimiz meydandayız. Acaba bizi gördü mü ki?" Bunları söyler söylemez rahibe kalktı ve panjurları indirmeye başladı.

"Herkesin dilinde olan muhteşem bir insan o! Siz de onunla tanışmak istemez miydiniz? Söylediklerine göre çok yakışıklı bir adammış. Benim gibi bir lokma bir hırka dünyadan elini eteğini çekmiş yaşayan bir rahibin bile onu gördükten sonra bütün çilelerini terk edip hayata dört elle sarılacağını söylediler. İnsana dün-

yadaki güzellikleri daha fazla görebilmek için adeta yaşam sevinci telkin eden bir adammış. Onun hakkında, insanın ömrüne ömür katar diyorlar. Gidip ona bir hoş geldin demek istiyorum."

Başrahip evden hızla çıkarken Genji de sessizce bulunduğu yerden ayrıldı. Muhteşem bir keşifte bulunmuştu. Macera olsun diye devamlı kadınların peşinde koşan arkadaşları zaman zaman az bulunur güzellerle karşılaşıyorlardı. Fakat Genji'nin tamamen tesadüfen çıktığı bir gezisinde bulduğu şey sıradan bir insan değil, hazineydi! Genji mutluluktan uçuyordu. Ne kadar da güzel bir çocuktu! Kimdi acaba bu kız? Genji bu kız hakkında planlar yapmaya başladı. Bu küçük kız, daha önce kaybettiği, ona çok benzeyen Fujitsubo'nun yerini doldurabilirdi.

Uyumak için uzandığında çömezlerden birinin gelip Koremitsu'yu görmek istediğine kulak misafiri oldu. Mağaradaki hücreler çok küçük olduğu için Genji her şeyi çok rahatlıkla duyabiliyordu.

"Efendinizin bizi ziyaret için buralara kadar geldiğini daha yeni öğrenmiş bulunuyorum. Onu selamlamak için ancak şimdi gelebildim. Fakat onun haber vermeden bu ani ziyareti ne yalan söyleyeyim bizi biraz üzdü. Bize daha önce bildirmiş olsaydı, görkemli olmasa da karınca kararınca ona kalacak bir yer temin edebilirdik."

Genji derhal Koremitsu'yu yanına çağırtarak çömeze mesaj gönderdi. Bu ayın ortalarında sıtmaya yakalandığını ve hastalığının tedavisi konusunda burada oturan münzevi bilgenin kendisine yardım edebileceğini daha yeni öğrendiğini anlattı. "Ziyaretimi özellikle gizli tuttum. Çünkü şifacılığına inanılan bu aziz bilgenin müdahaleleri herhangi bir nedenle beni iyileştirmeyecek olursa, bu bilge kişiye karşı çok ayıp olurdu. Önce bunu sonra da kendimi düşünerek buraya farklı bir kıyafetle kimseye haber vermeden gelmiş bulunuyorum. Hemen aşağıya iniyoruz hiç merak etmeyin."

Çömezin konuşmalarından cesaret alan rahip çok geçmeden Genji'nin karşısına çıktı. Üstünde başrahibin şanına layık çok güzel ve asil bir giysi vardı. Genji sırtında taşıdığı partal çaputlara bakarak kendinden utandı.

Başrahip, Genji'ye tepedeki münzevi hayatından bahsetti ve ısrarla ondan evini onurlandırmasını istedi. "Evim ağaç kütüklerinden yapılmış size layık olmayan ahşap bir mekân. Hani buradakinden hiç farklı değil desem yeri var, fakat eminim ki evin yakınından geçen buz gibi derenin soğuk sularını çok beğeneceksiniz."

Genji, başrahiple birlikte yola çıktı, ama oradaki kadınlara çok abartılı bir şekilde anlatıldığını bildiği için de biraz utanıyordu. Küçük kız hakkında daha çok şey öğrenmek istiyordu. Bilinen türde olsalar bile başrahibin bahçesindeki çiçeklerin hepsi ayrı bir güzellikteydi. Akşam karanlık çökünce bütün bahçe, dere boyundaki ışıklar ve saçaklardaki fenerlerle pırıl pırıl aydınlatılmıştı. Havadaki mis koku sunaktaki buhurdanlıktan çıkan güzel bitki kokularıyla ve Genji'nin elbisesi-

ne sinmiş rayiha ile karışıyordu. Evdeki bayanların bu kokularla kendinden geçtiği kesindi.

Başrahip, Genji'yle uzun uzun bu dünyanın ne kadar fani olduğunu ve öbür dünyadaki huzuru konuştu. Genji bu sırada işlediği ağır günahı ve başından geçen yasak aşk ilişkisinin ne kadar beyhude olduğunu düşünüyordu.

Bu ilişkinin hiç kimseye faydası olmamıştı. Hayatı boyunca pişmanlık duyacağından ve öbür dünyada da bunun bedelini çok ağır bir şekilde ödeyeceğinden emindi. Böyle bir yerde bulunmak ne kadar büyük bir mutluluktu! Fakat bütün bunları düşünürken birdenbire gözünün önüne akşamüstü gördüğü o minicik kızın yüzü geldi.

"Burada sizinle birlikte oturanlar var mı? Bir rüya gördüm de... Sorduğum sorunun cevabını alacak olursam sanki yorumlayacak gibiyim."

"Konuşmalarımızın arasında rüyalarınıza çok ani bir giriş yaptınız efendim! Cevabım sizi düş kırıklığına uğratırsa bağışlayınız. Müfettiş Bey öleli yıllar oldu. Herhalde onun adını bile duymamışsınızdır. Kendisi benim eniştemdi. Dul kalan eşi olan kız kardeşim de dünyadan elini eteğini çekti ve bir süredir hasta. Ben buradan pek şehre inemediğimden dolayı o buraya geldi ve yanımda kalmaya başladı. İşte ben de ona yardım ediyorum. Geçinip gidiyoruz."

"Ablanızın bir kızı olduğunu duydum, doğru mu? Lütfen beni yanlış anlamayın, sadece merak ettiğim için soruyorum."

"Bir kızı olmuştu, o da on yıl önce öldü. Kızını saraya göndermeyi düşündüğü için babası onun eğitimine büyük itina göstermişti. Ama bu arzusunu gerçekleştiremeden hayata gözlerini yumdu ve rahibe olan ablam tek başına kıza bakmak zorunda kaldı. Kim aracı oldu bilmiyorum Prens Hyōbu gizlice kızı ziyaret etmeye başlamış. Prensin karısı soylu bir aileden geldiği için sizin de tahmin edebileceğiniz gibi bu durum duyulunca çok tatsız olaylar yaşandı. En sonunda zavallı yeğenim dayanamadı. Gözlerimin önünde üzüntüden eriyip tükendi."

Genji, gördüğü kızın Prens Hyōbu ve talihsiz kadının çocuğu olduğunu anlamıştı. Küçük kız bu yüzden Prens Hyōbu'nun kız kardeşi olan Fujitsubo'ya yani halasına çok benziyordu. Şimdi bu küçük kızla tanışmaya can atıyordu. Zarif bir kızdı, şımarık yetişmediği de belliydi. Bu küçük kızı evine alıp onu idealindeki bir kadın gibi yetiştirmek için nelerini vermezdi!

"Çok acıklı bir hikâye." Genji, kadının kimliğinden ve neler yaptığından iyice emin olmak istiyordu. "Peki, bu zavallı kızın başka çocuğu olmadı mı?"

"Ölmeden hemen önce bir kızı daha oldu. İlerleyen yıllarında ablamın en büyük derdi bu kız! Ablam kendisine bir şey olursa bu kız çocuğunun hali nice olur diye şimdi kara kara düşünüyor."

Genji'nin artık hiç kuşkusu kalmamıştı. "Belki şimdi söyleyeceğim şey sizi şaşırtabilir ama yine de söylemek istiyorum. Bu çocuğun bütün sorumluluğunu

üzerime alıp onu yetiştirmeme müsaade eder misiniz? Bu ani teklifim için çok geçerli nedenlerim var. Fakat kızın çok küçük ve daha evlatlık verilemeyecek yaşta olduğunu söyleyecek olursanız bana karşı haksızlık etmiş olursunuz. Başka insanların böyle bir himaye için uygunsuz niyetleri olabilir ama benim yok."

"Teklifinizin beni ne kadar mutlu ettiğini size anlatamam. Fakat kız gerçekten öyle küçük, öyle masum ki bu çocuğun sorumluluğunu üstünüze almanızı bekleyemeyiz. Bu sorumluluğu ancak onun kocası olacak olan adam üstüne alabilir. Böyle bir konuda tek başıma karar veremem. Meseleyi ablamla görüşmem lazım." Rahip birdenbire çok mesafeli ve soğuk bir tavır takınmıştı.

Gençliğinin verdiği pervasızlıkla konuşan Genji, rahibin bu sözleri üzerine ne söyleyeceğini şaşırmıştı.

Rahip "Tanrı Amitābha'nın tapınağındaki ayinleri ben yönetiyorum. Şimdi akşam ibadetimizin zamanı geldi. Dua biter bitmez tekrar geleceğim" dedi ve kalktı.

Genji kendini çok kötü hissetti. Buz gibi esen dağ rüzgârının hemen ardından bardaktan boşanırcasına yağmur yağdı. Şelalenin sesi daha gür geliyordu. Bu arada etraftan oldukça yorgun fakat bir o kadar da vakur ve insanı rahatsız eden meşum dua ve zikir sesleri gelmeye başlamıştı. Bunları duyan en alakasız insanın bile tüyleri ürperirdi. Genji'yi uyku tutmadı. Akşam duası çok uzun sürmüş, vakit geç olmuştu. İç taraftaki odalarda kadınların hâlâ ayakta olduğu belliydi. Çok sessizdiler, fakat yine de ellerinde çekmekte oldukları tespihlerin rahlelere değdiği zaman çıkardığı şıkırtılar ve yürüdükleri zaman ipek kimononun sürtünmesinden çıkan hoş hışırtılar geliyordu Genji'nin kulağına. Sesler çok yakındaydı. İçerideki odalarla salonu ayıran paravanları aralayarak elindeki yelpazeyi hızlı hızlı sallamaya başladı. Bunu duyan kadınlardan biri paravana yaklaşarak,

"Yanılıyor muyum acaba? Buralardan bir yerden ses geliyor" dedi ve birkaç adım geriledi.

"Gecenin en zifiri karanlığında dahi Yüce Buda'nın bize rehberlik eden eli hatadan münezzehtir!" Bu genç aristokrat ses Genji'ye aitti.

"Peki, öyleyse bu el bizi hangi istikamete sevk edecek? Anlayamıyorum" diye cevap verdi kadın.

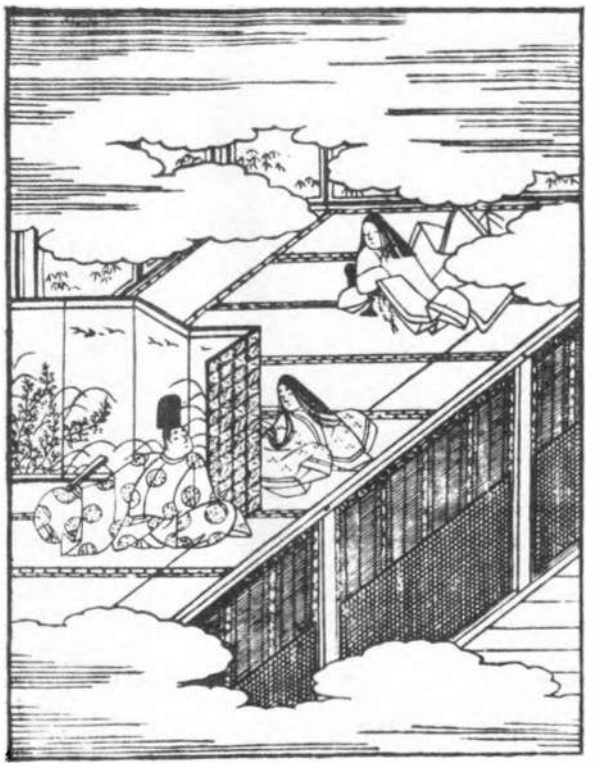
"Evet, bu konuşmam çok ani oldu ve şaşırdınız. Sizden rica etsem aşağıdaki dizelerimi hanımefendinize iletir misiniz?"

"Bu yolcu o goncayı gördü göreli,
Pınar olmuş dinmiyor gözünün seli!

"Bu dizeleri aktarabileceğim kimse yok aramızda."

"Ben ne söylediğimi biliyorum, bana inanın, yeter! Beni anlayın."

Kadın evin arka tarafına çekildi.

Rahibe çok şaşırmıştı. "Ne kadar da cüretkâr bir adam! Parmak kadar çocuğu genç kız zannediyor. Bizim goncalarla ilgili şiirlerimizi duymuş olmalı. Bu şiirlerden ne gibi bir anlam çıkarttı acaba kendine?" Uzun süre sessiz kalmanın kabalık olacağına karar veren rahibe kendi dizeleriyle karşılık verdi:

"Gecelerin yolcusu, sen sen ol kıyaslama,
Gözyaşını o yüce yosun tutan dağlarla.

"Bu dağlarda sel dinmez."

"Ben bu şekilde şiirle konuşmakta acemiyim. Affınıza sığınarak söylüyorum, sizinle konuşmak istediğim çok önemli bir konu var." Genji aracı kadına bu mesajını rahibeye iletmesini rica etti.

Rahibe hâlâ tereddütteydi. "Herhalde burada bir yanlış anlama var. Bu kadar genç ve yakışıklı bir insanla konuşacağım ne gibi bir konu olabilir ki?" Fakat aracı kadın ısrarla cevap vermemenin büyük kabalık olacağını söyledi.

"Galiba haklısın. Gençler hemen kırılır. Onların bu ciddiyet ve samimiyeti benim hoşuma gider."

Rahibe yerinden kalkarak Genji'nin yanına gitti.

"Size birdenbire öyle damdan düşer gibi aniden hitap ettiğimden dolayı beni ne kadar dik kafalı ve hercai biri olarak düşünseniz yeridir. Fakat Yüce Buda şahittir

ki ben hercai, uçarı bir insan değilim." Genji rahibenin ciddiyet ve asaletini korkutucu bulmuştu.

"Her ne kadar ilk defa karşılaşsak ve tesadüfen ilk defa konuşsak da sizin duygularınızı hafife almıyorum."

"Kızınızın acıklı hikâyesini duydum. Şimdi ise bu yaşta yetim kalan torununuza bakıyorsunuz. Müsaade edin de bundan böyle bu kıza ben bakayım, ben anneannelik, annelik yapayım! Ben de çok küçükken en değerli varlığımı, annemi kaybettim. Yıllar boyunca kendimi amaçsızlık ve beyhudeliğin pençesinde çok tuhaf hissettim. O küçük kızla ben aynı kaderi paylaşıyoruz. Siz izin verirseniz bundan böyle onunla can yoldaşı olabiliriz. Böyle fırsat bir daha ele geçmez. Eminim ne kadar samimi, içten ve açık yürekli bir şekilde konuştuğumu siz de anlıyorsunuz."

"Sizi anlıyorum. Hata yapmaktan korkmasam teklifinizi hemen kabul ederdim. Torunumun benim kifayetsiz himayem altında bulunduğu bir gerçek; fakat bu kız çok küçük, sizden onun eksikliklerini kabul edip velayetini üzerinize almanızı bekleyemem. Hassasiyetiniz için size minnettarım ama bu nazik teklifinizi kabul edemeyeceğim için çok üzgünüm."

"Size tekrar ediyorum, ben bütün hikâyeyi dinledim. Bu kız için göstermiş olduğunuz sabır ve fedakârlığa hayranım; ancak lütfen benim özel durumumu anlamaya çalışın ve konuya dar açıdan bakmayın."

Rahibe kafasından geçenleri söylememişti ama genç adamın teklifi çok aşırı ve ölçüsüzdü.

Çok geçmeden başrahip çıkageldi.

"Evet, gece duamı ettim geldim. Yüce Buda bana güç ve kudret verdi." Genji paravanı tekrar yerine yerleştirdi.

Lotus Salonu'nda büyük bir gürültüyle yükselen tövbe ve nedamet duaları dağdan aşağı çılgınca esen rüzgârın ve yakınlarda kükremekte olan şelalenin sesine karıştı.

Genji, rahibe aşağıdaki şiirini ithaf etti:

"Yüce dağdan rüzgâr eser ümitlerim kaybolur,
İki gözüm iki çeşme şelaleler laf m'olur."

Başrahip de ona şu şiirle karşılık verdi:

"Kolların yaşla ıslak, bizimkiler kupkuru,
Bu temiz yürekleri arıtan şey dağ suyu.

Biz buna alışkınız."

Şafak vakti ortalığı yoğun bir sis kaplamıştı. Genji'nin kulağına bilmediği bir yerlerden kuş sesleri geliyordu. Yerler bir halı gibi bilmediği çiçekler, ağaçlar ve otlarla kaplıydı. Otlanmak için evin yanına gelen ceylan şimdi başka yerlerde dolaşmaya gitmişti. Bütün bunlar Genji için çok garip ve hiç alışkın olmadığı muhteşem sahnelerdi. Hastalığını tamamen unuttu. İhtiyar bilge için inip çıkmak o kadar kolay değildi ama günün son ayinini idare etmek üzere yamaçtan aşağıya indi. Dişsiz ağzından belli belirsiz çıkan boğuk sesin arkasında yılların disiplini vardı. Gizemli ilahilerinde derin, inanılmaz ve korkunç bir güç gizliydi.

Şehirden bir muhafız gelmiş ve Genji'yi iyileşmiş bulduğu için son derece memnun olmuştu. Genji'ye babasından bir mesaj getirmişti. Başrahip, vadinin derinliklerinden getirilen ender meyve ve böğürtlenlerle kahvaltı yapıyordu.

"Bu yılın sonuna kadar dağlardan inmemeye ahdettim. Bu yüzden sizi uğurlamak için aşağıya kadar inemeyeceğim" diyerek Genji'ye bir kadeh şarap uzattı. "Mukaddes yeminler bazen pişmanlığa neden oluyor."

"Bu güzel dağları, dereleri inanın hiç terk etmek istemiyorum. Fakat babam İmparator Hazretleri benim için çok endişelenmiş durumda. Onun emirlerine itaat etmek zorundayım. Kiraz ağaçları çiçeklerini dökmeden tekrar buralara uğrayacağım."

"Dostlarıma söylerim, gecikmeden gelsinler
Kiraz çiçeklerini yel dökmeden görsünler."

Genji'nin tavırları ve sesi tarif edilemez derecede güzeldi.
Başrahip şöyle yanıt verdi:

"Üç bin yılda bir açan bir çiçek gördüm kesin,
Her yıl açan çiçeği, gönlüm artık neylesin!"[65]

"Çok nadir bulunan bir çiçek doğrusu. Çok zor açar ve hemen solar" dedi Genji gülümseyerek.

Genji yaşlı bilgenin kadehini doldururken o da Genji'ye teşekkür için bir şiir düzdü:

"Tesadüfen açıldı evimin çam kapısı
Gözümü aldı nadir çiçeğin ışıltısı."

---

65. *Udumbara*'nın üç bin yılda bir açtığına ve Buda'nınyada eşdeğer güce sahip bir kralın göründüğünü müjdelediğine inanılırdı.

Genji'nin gözleri yaşlarla dolmuştu. İhtiyar bilge veda zamanında Genji'ye koruyucu özellikleri bulunan kutsal bir asâ[66] verdi. Başrahip de ona çeşitli armağanlar hediye etti. Bunların arasında Prens Shōtoku'nun Kore'den getirdiği, abanozdan[67] yapılmış, hâlâ Çin işi kutusunda bulunan bir tespih vardı. Tespih kutusu bir bez torbanın içindeydi ve yanında beşparmak otu dalı, mor sümbül ve kiraz tomurcuğu çubuklarına bağlanmış çivit mavisi renginde ilaç şişeleri ve daha başka hediyeler bulunmaktaydı. Hediyelerin hepsi neredeyse dağ yaşamının bir parçasıydı. Genji'nin muhafızı da ayinleri düzenleyen rahibe, ihtiyar bilgeye ve onlara yardımcı olan diğer insanlara pek çok hediye getirmişti. Genji başkente dönmek üzere yola çıktı.

Başrahip, Genji'nin teklifini ablasına iletmek üzere içeri girdi.

"Kız üzerinde böyle bir karar vermek için henüz vakit çok erken. Şayet dört-beş yıl içinde Genji fikrini değiştirmezse teklifini düşünürüz."

Başrahip ablasına hak verdi ve sözlerini aynen olduğu gibi Genji'ye iletti. Genji büyük düş kırıklığına uğramıştı. Çömezlerden biriyle rahibeye bir şiir gönderdi:

---

66. *Toko*, bâtını Shingon ayinlerinde kullanılan iki uçlu çivi.

67. *Kongōji* kelimesi kelimesine "elmas tanesi" demektir, ancak incir ağacı ailesinden bir ağacın tohumu olduğu düşünülmektedir.

"Çiçekle buluşan sis dün gece gurup vakti
Sabah gün doğsa bile terk-i diyar eyler mi?"

Rahibe de şöyle cevap verdi:

"Anladık sisli hava çekilmek istemiyor
Fakat gözüm yarını berrak görmek istiyor"

Kadın aceleyle gelişigüzel çiziktirmişti, ama yine de el yazısı çok güzeldi.

Tam Genji arabasına binmek üzereyken kayınpederinin evinden kalabalık bir insan grubu çıkageldi. Herkes Genji'nin onları atlattığından şikâyet ediyordu. Tō no Chūjō da dahil olmak üzere kayınbiraderlerinin çoğu oradaydı.

"Böyle kır gezilerinden ne kadar hoşlandığımızı biliyorsun. İnsan çıkarken haber verir. İşte geldik ve buradan bir yere gitmeye niyetimiz yok. Şu keşfettiğin kiraz ağaçlarını bize de göster."

Kayaların altındaki halı gibi yosun tutmuş toprağa oturarak şarap şişelerini çıkardılar. Akarsuyun şelaleler oluşturduğu çok güzel bir yerdi. Tō no Chūjō flütünü çıkardı. Kardeşlerden biri elindeki yelpazeyle ritim tutarken, diğerleri "Toyora Mabedi'nin Batı Yönüne Doğru"[68] adlı şarkıyı söylemeye başladı. Hepsi de genç ve yakışıklıydı; fakat herkesin gözü hastalığı devam etmekte olan Genji'nin üstündeydi. Bir kayaya yaslanmış oturturken, öylesine yakışıklıydı ki görenlerin içini titretiyordu. Böyle musiki meclislerinde mutlaka bir küçük flüt ustası ve bir de *shō* kavalı[69] ustası bulunurdu.

Başrahip hemen yedi telli bir Çin kotosu getirmiş ve çalması için Genji'nin eline tutuşturmuştu. "Efendim, sadece bir teline dokunun ve dağlarımızdaki kuşların kulaklarının pası silinsin."

Genji, hastalığını ileri sürerek hiç havasında olmadığını söylemesine rağmen dayanamadı, yine de bir şeyler çaldı. Daha sonra başkente dönmek üzere bütün kafile yola koyuldu. Genji'yi tanıyan tanımayan bütün rahipler ve çömezleri, Genji oradan ayrıldığı için ağlamaya başlamışlardı. Hatta bu kadar yakışıklı bir insanla daha önce hiç karşılaşmamış olan yaşlı rahibeler bile çok üzülmüşler, Genji'nin başka bir dünyadan onları ziyarete gelen bir ziyaretçi olduğuna hükmetmişlerdi.

---

68. "Katsuragi," bir *saibara*:

Toyora Mabedi'nden batı yönüne doğru
Katsura Mabedi'nin bahçesinde kuyu var.
Bu selvi kuyusunun içi hazine dolu,
Al gel dağıt bizlere, sevinsin kumbaralar.
Rahatlayayım ben de, çünkü ihtiyacım var.

69. Kamıştan yapılmış bir tür mızıka.

"Nasıl olur," dedi başrahip gözlerindeki yaşı silerken, "Nasıl olur da böyle yüce bir varlık, kötülük ve kargaşanın hüküm sürdüğü bir dünyada doğmayı kabul eder?"

Genji'nin beğendiği küçük kız da Genji'yi çok yakışıklı bulmuş ve "Bu amca, babamdan bile yakışıklı" demişti.

"Öyleyse niçin onun kızı olmak istemiyorsun?" diye sordu kadınlardan biri.

Kız, teklifi kabul edercesine başıyla onayladı. En güzel kimonoyu giydirdiği oyuncak bebeğine, resimlerindeki en yakışıklı erkeğe "Genji" adını koymaya karar verdi.

Şehre döner dönmez Genji ilk iş olarak babasının huzuruna çıktı ve gezisi hakkında rapor verdi. İmparator Genji'yi daha önce hiç bu kadar çirkin kıyafetler içinde görmemişti.

İmparator, Genji'den yaşlı bilgenin ne gibi özelliklere sahip olduğunu anlatmasını istemiş, Genji de kendisine bu konuda ayrıntılı bilgi vermişti.

"Bu yaşlı bilgeyi daha yüksek bir mevkie getirmek gerek. Hayret, böylesine üstün vasıflı bir insanın namı nasıl oldu da şimdiye kadar benim kulağıma gelmedi?"

Batı İlleri Bakanı olan Genji'nin kayınpederi de tesadüfen oradaydı. "Ben de dağda seni görmeye gelecektim; ama kimseye haber vermeden gizlice gittiğini düşünerek bundan vazgeçtim. Bir, iki gün Sanjō'da dinlensen iyi olur. Haydi, istersen hemen gidelim."

Kayınpederinin teklifi Genji'nin pek hoşuna gitmemişti ama yine de saraydan birlikte ayrıldılar. Kayınpederi kendi arabasını getirtmiş ve arabaya önce Genji'nin binmesi için ısrar etmişti. Kayınpederinin kendisine bu kadar ihtimam göstermesi Genji'yi çok utandırdı.

Bakanın Sanjō Konağı'nda bütün hazırlıklar yapılmıştı. Konağın her köşesi temizlenmiş, boyanmıştı. Yeni haliyle konak, en ince ayrıntısına kadar düşünülüp mükemmel bir şekilde tasarlanan bir mücevherden farksızdı. Genji'nin karısı her zamanki gibi kendisini özel dairesindeki odalardan birine kapatmış ve babasının zoruyla dışarı çıkmıştı. Şimdi Genji'nin karşısında kıpırdamadan duran bu kadın, aşk romanlarına konan resimlerdeki prensesleri andırıyordu. Genji, çıktığı dağ yolculuğuyla ilgili karısının yorumlarını dinlemenin son derece zevkli olacağından emindi. Ama şu haliyle, dünyadaki en sert, soğuk ve kayıtsız insan olabilirdi. Çok tuhaftı, zamanla aralarındaki mesafe ve soğukluk daha da artmıştı.

"Düşünüyorum da arada sırada sanki bana karımmış gibi davransan ne iyi olurdu, diyorum kendi kendime. Bak, o kadar hasta yattım, acılar çektim, inim inim inledim ama sende tık yok. İnsan bir arar sorar, bu adam öldü mü kaldı mı diye merak eder."

"Evet, ben de bir kaçak bekliyordum zaten, aylardan beri eve uğramayan, arayıp sormayan bir misafir! Belki de onun acısı bana her şeyi unutturdu."

Kadın bu sözleri söylerken bir taraftan da yan gözlerle Genji'ye bakıyordu. Soğuk güzelliği insanın içini titretiyordu.

"Benimle hiç konuşmuyorsun. Konuştuğun zaman da ağzına geleni söylüyorsun. Hem kaçak misafir de ne demekmiş? İnsan kocasına böyle hitap eder mi? Biraz medeni ol! Sana yaklaşmak, seninle anlaşmak için elimden gelen her şeyi yapıyorum. Fakat duvarını çekmişsin aramıza. Ben ne yaparsam yapayım, her şey o duvara çarpıp bana geri dönüyor. Neyse, ölmez sağ olursam bir gün belki..."

Genji bunları söyledikten sonra yatak odasına girdi, ama kadın onun arkasından gitmedi. Söylemek istediği çok şey vardı, ama yine de daha fazla bir şey demeden bir iç çekip yatağına uzandı. Gözlerini yumdu ama kafasını kurcalayan binbir sorundan dolayı Genji'yi uyku tutmadı.

Genji, bütün gece küçük kızı düşündü. Onun büyüyüp güzel bir kadın olduğunu görebilmeyi ne kadar çok isterdi. Anneanne, kızın daha çok küçük olduğunu söylerken elbette ki haklıydı. Genji'nin bu konuda ısrar etmemesi gerekirdi. Ama yine de bu küçük kızı kendine can yoldaşı olsun diye kimselere duyurmadan Nijō'ya getirtmenin bir yolunu bulmalıydı. Prens Hyōbu çok bıçkın ve havalı bir adamdı; fakat yakışıklı olduğu söylenemezdi. Nasıl olmuştu da kız, halası Fujitsubo'ya benzemişti? Sonuçta halası da babası da aynı imparatoriçenin çocuklarıydı. Bunları düşününce Genji kıza daha çok vuruldu, kızın kendisine ait olmasını istiyordu.

Ertesi gün hem rahibe hem de rahibeye birer mektup yazdı. Başrahibe yazmış olduğu mektupta, kızla ilgili olan düşüncelerini üstü kapalı bir şekilde tekrar ima etti. Rahibeye ise şöyle diyordu:

"Son karşılaşmamızda maalesef, sert mizacınızdan dolayı size kendimi yeteri kadar iyi ifade edemedim. Bu mektubu size, torununuz konusundaki niyetimin kesinlikle hafif ve gayriciddi olmadığını anlatmak ve sizi bu konuda ikna etmek maksadıyla yazıyorum."

Genji, ayrıca kız için bir şiir yazmış ve bunu sımsıkı katlayarak rahibeye gönderdiği zarfın içine koymuştu:

> *"Dağ çiçekleri hâlâ can evimde benimle,*
> *Kalbim arkada kaldı aklım fikrim seninle.*
>
> "Azgın rüzgâr aldı mı çiçeğimi elimden?"[70]

Genji'nin yazısı ve mektubun katlanışındaki zarafet, mektubu alan yaşlı rahibeyi çok şaşırtmıştı. "Gerçekten çok güçlü ve etkileyici" dedi kendi kendine.

---

70. Prens Mototoshi, *Shūishū* 29:
Kalkıp gider bakarım her sabah erkenlerden,
Azgın rüzgâr aldı mı çiçeğimi elimden?

Sonunda anneanne, kendisi de Genji'ye bir mektup yazdı: "Buradan ayrılmadan önce benimle yapmış olduğunuz konuşmaları hiç ciddiye almamıştım. Dolayısıyla sizden bu kadar kısa bir zaman zarfında mektup alınca çok şaşırdım. Ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Bu kız daha alfabenin a-b-c'sini yazamıyor.[71] Bu küçük kızın duygularınıza, mektup yazarak karşılık vermesini nasıl beklersiniz?

"Kalbini ve gülleri sonbahar dağıtacak
O yarenlik hevesin rüzgârla savrulacak

"Bu kız hakkında çok endişeliyim."

Rahip de aşağı yukarı buna benzer bir cevap vermişti Genji'ye. İki üç gün sonra Genji, en yakın sırdaşı Koremitsu'yu kuzeydeki tepelere göndermeden önce, "Kızın Shōnagon adında bir dadısı var. Ne yap ne et mutlaka o kadınla konuş" dedi.

Koremitsu, ne kadar da ileri görüşlü bir adam diye düşündü gülümseyerek. Gözlerinin önünde akşamleyin gördükleri o küçük kız canlanmıştı.

Başrahip, Koremitsu'yu çok sıcak bir şekilde karşılayarak, ona Genji'yle yazışmaktan büyük onur duyduğunu söyledi. Daha sonra dadı Shōnagon'la buluşarak Genji'nin düşüncelerini ve kız hakkındaki ileriye dönük planlarını en ince ayrıntılarına kadar anlattı. Koremitsu, ikna kabiliyeti çok yüksek olan, akıllı bir gençti. Fakat o kadar dil dökmesine rağmen rahibe ve diğer kadınlar yine yapılan tekliflere itiraz ederek, kızın çok küçük olduğunu, Genji'nin kafasından geçenlerden hâlâ pek emin olamadıklarını ileri sürdüler. Genji'nin mektubu ise son derece sıcak ve samimi bir havayla yazılmıştı. Ayrıca kız için de bir not vardı:

"Hadi bakalım, yazı fırçasını eline al ve ilk alıştırmalarına başla.

"Derinliksiz değildir kalbimdeki o pınar[72]
Dağlara yaklaştıkça neden uzaktır pınar?"

Rahibe'nin yanıtı ise şöyle olmuştu:

"Pınardan su içenler su sığ diye dövünür,
Sığ suda yarin yüzü söyle nasıl görünür?"

---

71. Bizim "A, B, C" olarak çevirdiğimiz ifade, kaynak metinde "Naniwa" olarak geçmektedir. Kadim şiirlerden birinde Koreli şair Wani'nin, İmparator Nintoku'nun tahta çıkışını kutlamak için Naniwa bölgesindeki kiraz çiçeklerine gönderme yapan bir şiir yazdığından bahsedilmektedir. Şiirdeki "Naniwa" sözcüğünün daha sonra alfabeyi ilk öğrenenlere ilk harfler olarak öğretildiği rivayet edilir.

72. Anonim, *Manyōshū* 3807:

Bodur dağın üstündeki taş pınarlar sığ olur,
Benim kalbim çok derindir, Fuji gibi dağ olur.

Koremitsu'nun Genji'ye vermiş olduğu rapor da hiç ümit verici değildi. Shōnagon, başkente gitmeyi düşündüklerini, o zaman Genji ile temasa geçip cevap verecekle-rini, ancak önce şu anda hasta olan rahibenin biraz daha iyileşmesini beklediklerini söylemişti.

Fujitsubo hastalanmış ve ailesinin yanına gitmişti. Genji, babası yalnız kaldığı için onu düşünüyordu ama onu asıl ilgilendiren Fujitsubo'yu görebilme ihtimaliydi. Genji artık diğer kadınlarla selamı sabahı kesmişti. İster evde ister sarayda olsun, bir yere ilişir ilişmez gözleri uzaklara dalıp dalıp gidiyordu. Akşam olunca da Omyōbu'ya, kendisine aracılık yapması için baskı yapıyordu. Sonunda kız Genji ile Fujitsubo'yu buluşturmanın bir yolunu buldu. Ne yazık ki Genji'nin daha önceki buluşma tekliflerini Fujitsubo kabul etmemişti. Şimdi ise buluşma niyetinin samimi olduğuna inanmıyordu. Buna rağmen son buluşmalarını hatırladıkça kâbus görür gibi oluyordu.[73] Onunla buluşmama konusundaki bütün kararlılığına rağmen Genji'yi yeniden karşısında görmek kadını çok sarsmıştı. Sıkıntılarını Genji'den hiç saklamaya çalışmadı. Kızın onu geri çevirmeye çalışması Genji'yi hem utandırıyor hem de ona büyük bir zevk veriyordu. Bu kızın dünyada bir benzeri daha yoktu. Bunu keşfettikten sonra da kendi sorununu çözer gibi olmuştu. Kızda en ufak bir sıradanlık, avamlık emaresi bulacak olursa, bundan böyle kendini bir kurban gibi hissetmeyecekti. Kafasına üşüşen bu binlerce duygu ve düşünce selini Bilinmezlik Dağı'na[74] boşaltabilirdi. Artık geceler kısalmıştı. Bu kısacık buluşmaları işkenceden başka bir şey değildi. Keşke gelmeseydi.

"Hülyalarımız çok az, ortak geceler nadir,
Yutsun beni rüyalar, çektiğim bu ah nedir!"

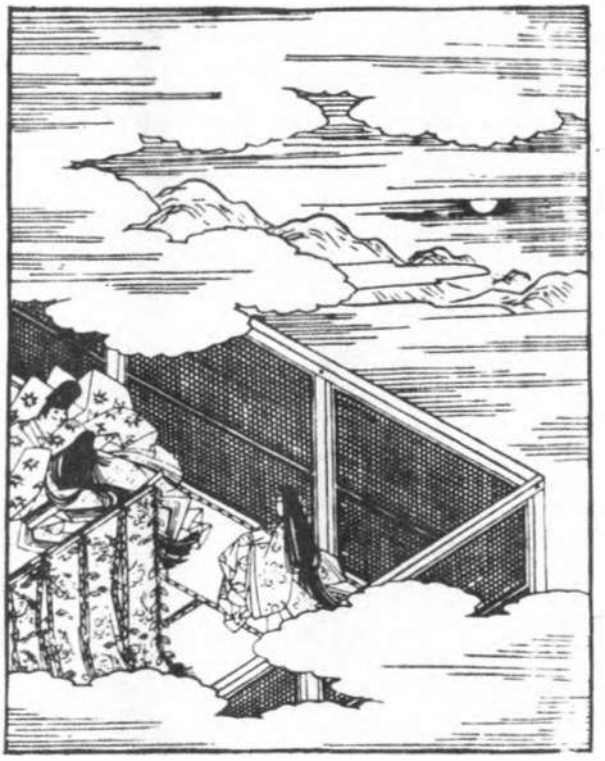
Genji ağlarken, kız da onun bu haline üzüldü.

"Diyelim ki bana da bu son rüya olacak,
Benim adım hep öyle lekeli mi kalacak?"

Kızın mutsuz olması için çok sebep vardı, Genji de asıl buna üzülüyordu. Omyōbu Genji'nin orada bulunan giysilerinin hepsini toplayarak kendisine verdi.

Genji, Nijō'ya dönünce bütün gününü yatakta ağlayarak geçirdi. Genji de Omyōbu'dan, her zamanki gibi kızın mektubunu okumadığını öğrenmişti. Fakat bu kez gerçekten çok kırıldı. Üzüntüden birkaç gün evden çıkamadı. Uzun zaman-

73. Kitapta bu son buluşmaya dair bir kayıt yoktur.
74. Yamashiro ya da Omi'de bulunduğu düşünülen Kurabunoyama dağı.

dır ortalıkta görünmediği için babasının ne kadar endişelendiğini düşününce çok korktu.

İşlediği günahın yükü altında ezilen Fujitsubo günbegün kötüleşiyor, devamlı saraya çağrılmasına rağmen yerinden kıpırdayamıyordu. Artık eski Fujitsubo'dan eser yoktu, ne olacaktı sonu böyle? Havalar ısınınca da yatağa düştü. Aradan üç ay geçmiş, durumu iyice belirginleşmişti. Taşıdığı günahın yükünden etrafına karşı olan tavırları değişmiş, insanlara lanet okurcasına tuhaf tuhaf bakmaya başlamıştı. Etrafındaki kadınlar bu durumunu çok tuhaf buldular. Niçin bunca zaman İmparator'u durumundan haberdar etmemişti? Kızın kimselere anlatmadığı önemli bir derdi olduğu açıktı. Kızın en yakın yardımcıları olan Omyōbu ve yaşlı dadısının kızı Ben, onu hamama götürmüş ve vücudunu yakından inceleme fırsatı bulmuşlardı. Omyōbu dehşete düşmüştü. Kader onu çok gafil avlamıştı. İmparator Fujitsubo onun kötü bir ruhun tesiri altına girdiği şeklinde bilgilendirilmiş ve bütün saray da bu hikâyeye inanmıştı. İmparator kıza sürekli haberciler gönderdiği halde kızın durumu düzelmiyor, daha da kötüleşiyordu.

Genji, o sıralarda çok berbat bir rüya görmüştü. Tabir ettirmek üzere kâhinlere danışınca ona rüyasının olağanüstü kötü olayların habercisi olduğunu söylediler.

"Efendim, üzerinizde lanet ve uğursuzluk bulutları dolaşıyor. Kendinize dikkat ediniz."

Bunu duyan Genji, kâhini uyardı: "Bu rüya, aslında benim gördüğüm bir rüya değil, bir arkadaşımın rüyası. Bakalım ne kadarı doğru çıkacak, göreceğiz. Ayrıca sen de bu benim anlattıklarımdan kimseye bahsetme. Aramızda kalsın."

Bu rüyanın anlamı ne olabilirdi? Fujitsubo'nun durumu kulağına gelmişti. Birlikte geçirdikleri geceyi, Fujitsubo'nun rahatsızlığının o geceyle bir ilgisi olup olmadığını düşündü. Bir kez daha buluşabilmek için boş yere yalvardı durdu. Olayların tamamen kontrol dışına çıktığını gören Omyōbu da onun için artık bir şey yapamıyordu. Nadir de olsa eskiden bir iki satır not geçiyordu eline; şimdi bunlar da gelmez olmuştu.

Fujitsubo yedinci ayda saraya döndü. İmparator'un ona karşı şefkati daha da artmıştı. Artık herkes onun ne durumda olduğunu görmüştü. Biraz kaybettiği kilolarıyla, güzelliği zirvesindeydi. İmparator artık onu yanından ayırmıyordu. Sonbahar yaklaştıkça gökyüzü müziğe susamış gibi bir hal almıştı. Genji'yi de yanından ayırmayan İmparator, ondan sık sık değişik enstrümanlar çalmasını istiyordu. Genji, kendini kontrol etmeye çalışıyor, fakat yine de duygularını belli ediyordu. Bazen de kızın en çok unutmak istediği şeyleri elinde olmayarak ona hatırlatıyordu.

Kendini biraz toparlayan rahibe anneanne şehre dönmüştü. Genji, adamları vasıtasıyla rahibenin kaldığı yeri öğrenmiş, kendisiyle yazışmaya başlamıştı. Kadının hâlâ Genji'nin teklifine muhalefet etmesi doğaldı, fakat bu durum artık Genji'yi eskisi kadar rahatsız etmiyordu. Onun daha büyük dertleri vardı. Sonbahar çıkarken, daha derin bir kasvetin içine gömülmüştü. Mehtabın çok güzel olduğu bir akşam, eskiden sık sık ziyaret ettiği bir yere gitmek için gizlice hazırlandı. Dışarıda kışın geldiğini hissettiren, buz gibi bir sağanak vardı. Gideceği adres şehrin doğu sınırlarının hemen yanındaki Rokujō'ydu. Saraydan yola çıktığı için yolu uzamıştı. Bahçesinde asırlık ağaçlar bulunan metruk bir evin önünden geçti.

Genji'nin yanından hiç ayrılmayan Koremitsu, "Burası müfettişin evi" dedi, "Az önce oraya bir not yazıp gittim. Yaşlı kadından kesin ret cevabını alınca çok şaşırdım. Kız için ne yapacaklarını hâlâ bilmiyorlar."

"Bunu bana daha önce niçin söylemedin? Yaşlı kadını ben de ziyaret etmek istiyorum. Sor bakalım misafir kabul etmek ister mi?"

Koremitsu bir adamla içeriye mesaj gönderdi.

Kadının böylesine önemli bir ziyaretçi beklemediği belli olmuştu. Nitekim çok hasta olduğu için birkaç gün kadından ses çıkmamıştı. Kadınla hiç konuşamayacaklarını düşünerek korkmaya başlamışlardı. Ancak, Genji gibi bir asilzadeyi geri çevirmeleri yakışık almazdı. Bu nedenle Genji'yi evin güney bölümüne davet ederek onun için bir minder hazırladılar.

Hanımımız odaları kirli ve dağınık bulacağınızdan çekinmişti efendim, fakat buralara kadar geldiğiniz için en azından size teşekkür etmek istiyor. Hiç

alışkın olmadığınız böyle karanlık ve kasvetli bir mekân için sizden özür dileriz."

Genji, gerçekten de böyle bir ortama alışık değildi. Yaşlı rahibe hasta olduğu için odasından çıkamıyordu. Bu yüzden hizmetçilerden birini haberci olarak Genji'nin yanına gönderdi. Bu kadın vasıtasıyla Genji yaşlı rahibeye şu sözleri iletti:

"Her zaman aklımdaydınız; fakat bana karşı biraz mesafeli davrandığınız için sizi sık sık arama cesaretini gösteremedim. Hasta olduğunuzun geç farkına vardığım için beni bağışlayın."

Kadın da ona şöyle cevap verdi: "Çok uzun bir süredir hastaydım; fakat şu zamanlardaki rahatsızlığım yok mu, hepsinin üzerine tuz biber ekti. Durumum ne olursa olsun yine de geldiğinize çok memnun oldum. Evimde size yeteri kadar ilgi gösteremediğimden dolayı tekrar tekrar özür diliyorum. Kızın istikbali konusuna gelince, umarım eski fikirlerinizi değiştirmemişsinizdir. Bu kız, artık çocuk değil. Onu kimsesiz, hamisiz bırakma düşüncesi bundan sonra yürüyeceğim ebedi yolda bana engeller çıkartacaktır. Pırlanta gibi yüreğiniz için size minnettarım. Keşke kız da kendi ağzıyla teşekkür edebilecek bir olgunlukta olsaydı."

"Bu konuda ciddi olmasam, benim için ne kadar büyük bir utanç kaynağı olacağını düşünebiliyor musunuz? Aramızda başka yaşamlardan getirdiğimiz *karma* bağı olmasa, kızınız beni hiç bu kadar cezbeder miydi? Böyle bir bağın varlığını, onun ilk kez sesini duyduğumda anlamıştım. Her şey çok garip. Aramızdaki bağın başka dünyalarda başladığına eminim. Eğer kızın o incecik sesini duymadan buradan ayrılacak olursam, inanın çok üzülürüm."

Hizmetçiler, Genji'ye cevap verdiler: "Şu anda uyuyor efendim. Sizin geleceğinizden haberi yoktu."

Tam o sırada küçük kız koşarak yaşlı rahibenin odasına girdi. "Anneanne, anneanne! Tapınakta gördüğümüz adam buradaymış. Hadi gel gidip onunla konuşalım!"

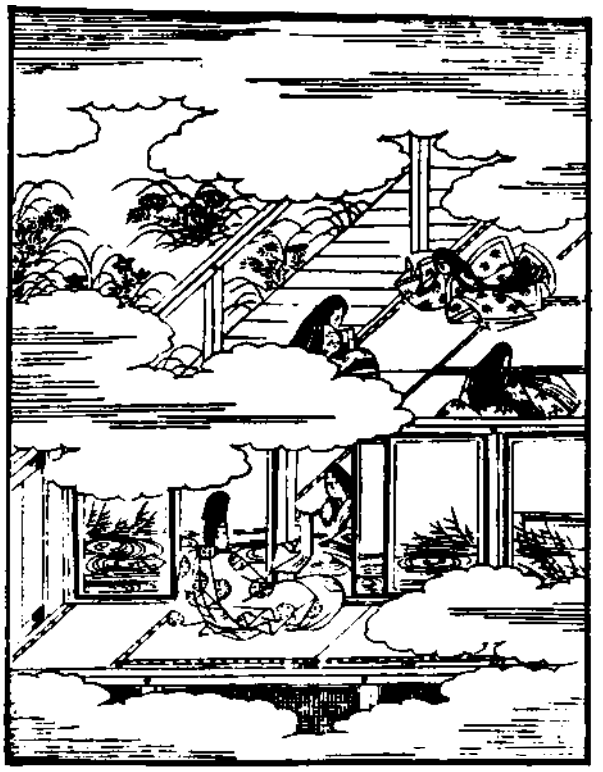
Hizmetçi kadınlar çocuğu susturmaya çalıştılar.

"Niye susacakmışım? Onu burada görmek benim çok hoşuma gidiyor. Onu konuşurken duydum."

Olan bitene şahit olan Genji'nin neşesi yerine gelmişti. Fakat içeride duymamış gibi yaptı. Sevgi ve saygısını belirten birkaç söz söyledikten sonra oradan ayrıldı. Evet, kız artık pek çocuk sayılmazdı. Ona öğretmenlik yapmanın zamanı gelmişti.

Ertesi gün yaşlı kadının halini hatırını sormak için bir mektup gönderdi. Mektubuna da kız için sımsıkı katladığı bir kâğıdın üzerine yazılmış şiirini ekledi:

"Yavru turnam, ne ötersin, duyuyorum ününü,
Teknem geçmez, bataklıkta, sazlar kesti önümü.

"Bundan böyle sık sık görürüm seni."[75]

Genji, mektubunu kızın anlayabileceği şekilde çocuksu bir el yazısıyla yazdığı için bu durum, kadınların çok hoşuna gitmiş ve kıza hemen yazıyı aynen defterine kopyalamasını emretmişlerdi.

Shōnagon, Genji'ye hüzün dolu bir yanıt gönderdi: "Hanımımızın halini hatırını sorduğunuz için size minnettarız ama maalesef yarına çıkacağı bile şüpheli. Yarın onu ait olduğu tepeye göndermeyi düşünüyoruz. Size öbür dünyadan şükranlarını sunacağına eminim."

Her ne kadar bu küçücük kızın dostluğuna olan ihtiyacı doğal olmasa da o sonbahar akşamında bütün ruhu ve düşünceleri bu ulaşılmaz sevgisi üzerinde yoğunlaşmış ve kızı her zamankinden daha derin bir özlemle arzulamaya başlamıştı. Üstelik de aynı soydan geliyorlardı. O sırada yaşlı rahibenin akşamki konuşmalarını hatırladı. Bu taze fidanı alıp götürmesi için Genji'ye izin veremeyeceğini söylemişti. İzin verse bile kızı alıp Nijō Konağı'na götürdüğünde, büyük bir ihtimalle düş kırıklığına uğrayacaktı. Ama bütün bunlara rağmen Genji yine de bu küçük kıza karşı büyük özlem duyuyordu.

---

75. Anonim, *Kokinshū* 732:
Irmakta seyreden bir tekne gibi,
Bundan böyle sık sık görürüm seni.

"Ne kadar arzularım bu yaban çiçeğini,
Onunla aynı kökten, adı da Murasaki."[76]

Onuncu ayda İmparator, Suzaku Sarayı'nı[77] ziyaret etmeye karar vermişti. İmparator'a iştirak etmesi için bütün üst, orta, alt düzey aristokrat ailelerden en başarılı müzisyenler ve dansçılar seçildi. İmparatorluk ailesinden gelen yaşlı, genç bütün prensler sanatsal yeteneklerini ortaya koymak için çalışmalara başladılar. Bu arada, olayların heyecanına kendini kaptıran Genji, yaşlı rahibenin halini hatırını sormayı ihmal etmişti.

Sonunda şehrin kuzeyindeki tepelere haberciler gönderdiğinde, Başrahipten çok üzücü bir yanıt aldı: "Rahibeyi geçen ayın sonlarında ne yazık ki kaybetmiş bulunuyoruz. Dünyanın ahvali böyle, biliyorum ama yine de kalbim kan ağlıyor" diyordu mektubunda.

Genji, dünyanın ne kadar fani olduğunun bir kez daha bilincine vararak sarsılmıştı. Her anını rahibeyle geçirmiş olan küçük kız da bu ölüm olayının yarattığı etkiyi merak ediyordu. Kız, yaşça ne kadar küçük olursa olsun çok büyük bir boşluk içine düşmüş olmalıydı. Hayal meyal annesi öldüğü zamanki duygularını hatırlayarak tapınağa hemen çok samimi bir taziye mektubu gönderdi. Shōnagon'dan aldığı yanıt da çok sıcak ve içtendi. Genji de boş olduğu bir akşamüstü tapınağa uğradı. Aradan birkaç gün geçtikten sonra da kızın matemden çıktığını ve şehre döndüğünü öğrendi. Şehirdeki ev yıkık dökük ve metruk bir durumdaydı. Zavallı kız, korkudan çıldırmıştır diye düşündü Genji. Evlerine gidince Genji'yi tekrar aynı odaya aldılar. Shōnagon, hıçkırıklar içinde yaşlı kadının son günlerini anlattı. Genji de gözyaşlarını tutamadı.

"Küçük kızın babası onu yanına almayı istediğini belirtti. Ama kız çok kritik bir yaş döneminde, ne tam bir çocuk ne de tam bir yetişkin. Haydi kızı göndermesine gönderelim dedik de yıllarca önce kızın annesine zalimce davranan bir kadının yanına onu göndermeye yüreğimiz el vermedi. Gönderirsek, kız kardeşlerinin onu dertle öldüreceğini adımız gibi biliyorduk. Bu korku, ölünceye kadar rahmetli hanımımı hiç terk etmemişti. Şimdi ise korkularımızın yersiz olmadığı konusunda elimizde yeteri kadar delil var. Kızla ilgili olan samimi dilekleriniz için minnettarız,

---

76. Murasaki, köklerinden lavanta rengi boyanın çıkarıldığı inci otu anlamına gelir. Genel olarak, yakınlığın ve samimiyetin rengi olan lavanta rengi, Wisteria Sarayı'ndaki Fujitsubo'nun ilk iki hecesiyle Fuji'yi akla getirir. *Fuji* ise mor salkımlı çiçek anlamına gelmektedir. Burada, Bayan Fujitsubo ile Küçük Murasaki'nin isimleri arasında etimolojik bir bağ kurulmaktadır. Romanın yazarı takma adı olan "Murasaki"yi yarattığı bu kahramandan almaktadır. *Kokinshū* seçkisinin 867. şiiri, şairin "Murasaki", yani "mor salkım" için duyduğu sevgiyi dile getirir.

Var diye bir mor salkım, severim ben hepsini,
Musashi Yaylası'nın yaban çiçeklerini...

77. Ana sarayın güneyi.

ama ne yalan söyleyeyim bunları duyduğumuz zaman sizi ciddiye almakta epey tereddüt ettik. Her şeyden önce size kızımızın beklediğiniz nitelikte birisi olmadığını belirtmek isteriz. Korkarım biz onu pek iyi eğitemedik. Çünkü eğitmek için kullandığımız yöntemler aradan bu kadar yıl geçmesine rağmen onu çocukluktan uzaklaştıramadı."

"Hanımefendi, niçin benim onca dileğime sesiz kalıyor ve özür dilemekte ısrar ediyorsunuz? Ben size kendi duygularımı defalarca tekrar ettim. Bu kızda benim en çok sevdiğim şey, onun çocuksu masumiyeti. Zaten o çocuksuluğu için onu yanıma alıp büyütmek istiyorum. Bu tavrımdan dolayı, belki beni kendini beğenmiş, bencil biri zannedebilirsiniz. Fakat durum öyle değil. Ben onunla daha önceki bir hayatta bir araya gelmiş olduğumuzu düşünüyorum. Lütfen onunla konuşmama izin verin."

"Bu genç fidan sahildeki otlarla bir olamaz,
Hâmî dalgalar buna umursamaz kalamaz![78]

"Dalga şimdi geri dönmek zorunda kalırsa çok yazık olacak."

"Gerçek çok merhametlisiniz efendim, ama..." dedi Shōnagon ve kendi şiirini düzdü.

"İyi ama bu fidan, boyun eğerse sana,
Akıntıya kapılır, aklı ermiyor hâlâ...

"Ondan bu kadar çok şey beklemek makul değil..."

Genji, kızla ilgili konularda karşısına duvar gibi gerilen Shōnagon'u duygularındaki safiyet ve samimiyetten dolayı affetti.

Kendi kendine, "Yıllar sonra kapıyı yine kilitli buldum!"[79] diye mırıldandı.

Küçük kız, odasında yüzükoyun kapanmış, büyükannesi için hâlâ gözyaşları döküyordu. Yaşıtı olan kız arkadaşları yanına gelip ona Shōnagon'un yanında saray kıyafetleri içinde bir beyefendinin olduğunu söylediler. Bu beyefendi pekâlâ onun babası olabilirdi.

Kız koşarak odaya girdi ve rahibeye "Shōnagon teyze, beyefendi nerede? Babam mı o yoksa?" diye sordu.

Ne kadar da tatlı bir sesi var diye düşündü Genji.

---

78. Himaye eden dalga burada Genji'yi temsil ediyor.

79. Fujiwara Koretada, *Gosenshū* 732:
Tek başıma, gizlice, Vuslat dağına koştum,
Yıllar sonra kapıyı yine kilitli buldum.

"Hayır canım, ben baban değilim, ama en azından onun kadar önemli biriyim. Şöyle yanıma gel!"

Kız, Genji'nin buraya daha önce gelen beyefendi olduğunu anlamıştı. Daha çocuk yaşta olmasına rağmen, yaptığı patavatsızlıktan utandı. "Haydi, gidelim" diyerek Shōnagon'un kolundan çekiştirdi. "Haydi gidelim. Benim uykum geldi."

"Gelsene canım buraya! Niye benden saklanıyorsun böyle? Gel yanıma! Gel dizimde uyu, haydi bakalım!"

"Söylediğim gibi, o gerçekten daha çok küçük efendim." Shōnagon, kızı Genji'ye doğru itti. Kız, sessizce perdenin yanına diz çökerek oturdu. Genji, kızın kırışık elbisesine, sonra uzun ve gür saçlarına dokundu. Büyük bir mutluluk doldurmuştu içini. Kızın elini avucuna aldı. Kız aniden elini geri çekti, ne de olsa karşısındaki insan bir yabancıydı.

"Ama teyze, uykum var dedim sana!" diyerek tekrar Shōnagon'un yanına gitti.

"Kızım, artık sen Shōnagon'a değil bana bak. Benden utanma."

"Lütfen efendim, lütfen ısrar etmeyiniz. Daha ne demek istediğinizi anlayacak yaşta değil."

"Asıl siz beni anlamıyorsunuz. Onun ne kadar genç ve masum olduğunu biliyorum. Aklımdan kötü bir düşünce geçmiyor onun için. Ben sizden duygularımın derinliğine ve safiyetine tanık olmanızı istiyorum. Hepsi o kadar."

Fırtınalı bir geceydi. Karla karışık bir yağmur fırtınası gümbürdetiyordu çatıyı.

"Böyle ıssız, berbat bir yerde hayata nasıl tahammül ediyor zavallı yavrucak? Onun için çok üzülüyorum, ama çok!" derken Genji'nin gözlerinden yaşlar boşanmıştı. Bu kızı orada, öyle kendi halinde bırakamazdı. "Kızım, böyle gecelerde bir koruyucuya ihtiyacın var. O koruyucu ben olacağım. Yaklaş şimdi yanıma!"

Sanki eskiden beri oranın adamıymış gibi Genji, kızın yatak odasına süzüldü. Orada bulunan kadınların hepsi hayretten donakalmışlardı. Aralarında en çok şaşıran ise Shōnagon'du. Bu adam deli olmalıydı. Fakat Shōnagon'un itiraz edecek hali kalmamıştı. Genji, yaprak gibi titreyen kıza bir entari giydirdi. Genji'nin yaptığı iş gerçekten tuhaftı. Fakat kızı korkutmamaya da dikkat ederek ona ilgisini çeken şeyler anlatmaya çalıştı.

"Bak canım, benim evimde rahat rahat oynayabileceğin resimler, bebekler var. Sen benim evime gel."

Kız artık Genji'den eskisi kadar korkmuyordu, fakat yine de uyuyamadı. Fırtına bütün gece dışarıda ulurken Shōnagon bir an için bile olsa onları yalnız bırakmadı. Kadınlar, "Adam bu gece burada olmasaydı hepimiz korkudan ölürdük. Keşke hanım kızımız birazcık daha büyük olsaydı" diye kendi aralarında fısıldaşıyorlardı.

Fırtına dinmeye başladığında hava hâlâ karanlıktı. Genji dönüş için hazırlık yapmaya başladı. Bu ziyareti onun için bir aşk macerası olmuştu. "Burada gördüklerim" dedi kadınlara "beni çok üzdü. Bu kızı gözümün önünden ayırmamam gerek. Evime gelip benimle yaşamalı, yalnızlığımı paylaşmalı. Burası çok kötü bir yer. Her zaman dehşet içinde yaşıyor olmalısınız."

"Efendim, kızın babası gelip yakında onu buradan alacağını söyledi. Ataları için yapılacak anma törenlerinin geçmesini bekliyor olmalı."

"Evet, haklısınız onu da hesaba katmamız lazım. Fakat bu insanlar yıllardır ayrı yaşıyor. Ben şimdi kıza neysem babası da o. Yani hiçbir farkımız yok. Hatta benim şu andaki kıza karşı olan duygularımın babasınınkinden kat kat güçlü olduğunu söyleyebilirim." Genji oradan ayrılırken kızın saçlarını okşadı ve geri dönüp ona tebessüm etti.

Etraf yoğun sisli ve yerler karla örtülüydü. Bir aşığını ziyaretten dönüyor olsaydı, manzarayı çok etkileyici bulabilirdi, ama şimdi çok keyifsizdi. Gizli gizli ziyaret ettiği bir kadının evinin önünden geçerken adamlarından birini kapıya gönderip kapıyı çalmasını istedi. İçeriden hiçbir ses gelmemişti. Daha sonra maiyetinde bulunan güzel sesli adamlardan birini, yazdığı şiiri iki kez melodik bir şekilde okumakla görevlendirdi. Belki bu şiir içeridekilerin dikkatini çekebilirdi.

"Sabahın sislerinde kaybolmuş gitmişim ben,
Kapın' önünde durdum, görüşmeden edemem."

Kadın hemen basit fakat az da olsa şiirden anlayan bir hizmetçisiyle yanıt gönderdi:

"Görmeden edemezsen, haydi gel çık yukarı;
Sana engel olamaz ne otlar ne bu kapı..."

Kadın bunları söyledikten sonra içeri girdi ve bir daha da dışarı çıkmadı. Genji, hiç eve dönmek istemiyordu, geceyi noktalamak için bir şeyler daha yapmak gerekiyordu; ama şafak sökmek üzereydi. Ortalıkta fazla dolaşarak insanların gözüne görünmek istemediği için eve dönmeye karar verdi.

Nijō'da uzandığı yerde tebessüm ederek kızı düşünüyordu. Kalkıp mektup yazmaya başladığında öğle olmuştu. Yazdığı şiir çok özel olduğu için sık sık fırçasını bir kenara koyarak hülyalara daldı. Zarfın içine önce mektubunu sonra da seçtiği birkaç resmi koyarak kıza gönderdi.

Aynı gün Prens Hyōbu, kızı Murasaki'yi görmeye gitti. Büyükannenin ölümünden sonra ev çok yıpranmıştı. Koskocaman bina iyice harabe olmuş, metruk bir virane haline gelmişti.

Murasaki'yi ve etrafındaki kadınları karşısına alarak, "Kızım, buradaki yaşantıya nasıl tahammül edebiliyorsun? Gel benimle otur, evimde oda çok. Dadın da seninle birlikte gelebilir, ona da oda var. Hem konakta kendi yaşıtın olan kızlarla uslu uslu oynarsın." Kızın üstüne Genji'nin parfümü sinmişti. "Bu paçavra giysilerinin içinde senden gelen bu güzel koku da neyin nesi? Hem zaten kendine bakamayan, hastalıklı bir kadınla oturman hiç hoşuma gitmiyor. Onun için bana taşınmanı istiyorum. Ama sen gelmemekte ısrar ediyorsun. Annen sağ olsaydı, bu durumdan o da hoşnut olmazdı. Aslında kabahat bende. İşin bu noktaya kadar gelmesini engellemem gerekirdi."

"Mazur görün efendim! Belki böyle metruk bir yerde çok yalnızız, ama hiç değilse bir müddet daha bu hayatımıza devam edecek olursak bizim için daha iyi olur. Kız biraz daha büyüsün bakalım. Her şeye aklı erdiği zaman ne yapacağına kendisi karar verir. Büyükannesi öldükten sonra girdiği matem havasını hâlâ üzerinden atamadı, yemeden içmeden kesildi."

Kız gerçekten de eskisine kıyasla zayıflamıştı ama daha güzel ve zarif duruyordu.

"Neden hâlâ büyükannesinin ardından gözyaşı döküyor? Ölen öldü, ama onun yerine ben varım." Hava kararmaya başlamıştı. Prens Hyōbu oradan ayrılırken kız ağlıyordu. Bu sahneye dayanamayarak o da ağladı. "Üzülme kızım, üzülme! Metin olmaya çalış! Yarın birini gönderip seni buradan aldırtacağım." Kız, babası gittikten sonra da ağlamaya devam etti, etrafındaki kadınlar onu yatıştırmaya çalıştılar ama teselli kâr etmiyordu. Ama bu gözyaşları, kendi geleceği için duyduğu

kaygılardan dolayı değildi. Hayatının büyük bir kısmını birlikte geçirdiği o yaşlı kadın, büyükannesi içindi. Yanından bir an bile ayrılmadığı bu kadın artık yoktu. Oyun arkadaşları dahil artık hiçbir şey onun gözünde değildi. Gündüzleri biraz yatışır gibi oluyordu ama akşam olur olmaz tekrar gözyaşları içinde yüzüyordu. Shōnagon dahil etrafındaki diğer kadınların hepsi bu kez onu yatıştıramamanın verdiği rahatsızlıktan dolayı ağlıyordu. Bu durum daha ne kadar böyle devam edecek diye soruyorlardı şimdi birbirlerine.

Genji, Koremitsu ile haber göndererek onlardan özür diledi. Onları ziyaret etmek için gerçekten içi gidiyordu ama çok kötü bir tesadüfle saraydan bir sürü iş çıkarmışlardı başına.

"Genji, adabımuaşeret kurallarını unuttu galiba!" dedi Shōnagon. "Onun için bu gönül macerası ne kadar gayriciddi ise bizim için de öyle! Bunu cebimize koyduk. Ama insan yeni bir ilişkiye başladığı zaman düzenli olarak ilgilendiği kişiyi ziyaret etmesi gerekir. Bu olay babasının kulağına gidecek olursa küplere bineceğinden eminim. Bize kızacak. Onun için sana söylüyorum kızım, daha gençsin, daha çok gençsin, sen sen ol bu olaydan hiç kimseye bahsetme." Shōnagon böyle ciddi ciddi dil dökerken kız onu dikkatle dinlemiyordu, aklı başka yerdeydi.

Koremitsu'ya kafalarını kurcalayan bir-iki sorunu ima etmekten kendilerini alamadılar. "Zamanı geldiğinde ne olacak ne olmayacak elbette ki açık açık söyleyeceğiz. Fakat şu anda aradaki uyumsuzluk bütün ilişkiye gölge düşürüyor. Yani efendim, Genji çok afakî şeyler söylüyor ve inanılmaz davranışlar sergiliyor. Kızın babası bugün geldi, fakat hiçbir sorunu çözmedi. 'Kızımın üstünden gözlerinizi ayırmayın' dedi, hepsi o kadar. Şimdi ben ne tarafa döneceğimi şaşırmış durumdayım. Bu kızın geleceği hakkında karar verecek insanın kim olacağı konusunda eskisinden daha fazla kaygılıyım." Shōnagon bütün bunları konuşurken şikâyetlerini mümkün olduğu kadar en alt düzeyde tutmaya çalıştı; çünkü ona sanki çok önemli bir olay olmuş gibi bir izlenim vermek istemiyordu.

Koremitsu'nun kafası karışmıştı. Nijō'ya döner dönmez bütün görüp duyduklarını efendisine anlattı. Genji duyduklarından çok etkilenmişti, fakat onları ziyaret etmek için hiçbir girişimde bulunmadı. Hakkında yapılacak dedikodulardan, suçlamalardan, çapkınlık ve hercailik ithamlarından korkuyordu. Ne yapıp edip kızı mutlaka Nijō Konağı'na getirmeliydi.

Pek çok not karalayarak bunları en sadık ve mahrem hizmetçisi Koremitsu ile Shōnagon'a gönderdi. Koremitsu, kadınları karşısına alarak birtakım nedenlerden dolayı Genji'nin şahsen buraya kadar gelemediğini, fakat bunu çok ciddiye almamalarını söyledi.

"Kızın babası buradaydı. Yarın gelip kızını götüreceğini söyledi. Biz de iki arada bir derede kaldık. Her ne kadar kötü, metruk, her tarafı otlarla kaplı bir evi-

miz olsa da insan yine de alıştığı yerden ayrılmak istemiyor. Lütfen bizi mazur görün. Kendi kendimize bağımsız kararlar veremiyoruz."

Shōnagon, baştan savarcasına yaptığı bu kısa konuşmadan sonra tekrar elindeki dikişe döndü. Evdeki bütün kadınlar sanki kızın evden gidişine hazırlık yaparcasına dikiş nakışla uğraşıyorlardı.

Genji, o sırada kayınpederinin Sanjō'daki konağındaydı. Karısının hareketleri ve davranışları her zamanki gibi karınca hızını aşmıyordu. Can sıkıntısından kotosunu eline almış, bir taraftan çalarken bir taraftan da "Tarlamı sürerim Hitachi'de aman"[80] türküsünü mırıldanıyordu.

Tam bu sırada Koremitsu içeri girerek Genji'nin bütün düşüncelerini darmadağın etti. Anlamıştı, hemen harekete geçmeliydiler. Şayet kızı babasının evinden kaçıracak olursa adı çocuk hırsızına, sübyancıya çıkacaktı. Bir yolunu bulup kadınları sır tutmaya ikna etmeli, kızı Nijō'ya hemen getirmeliydi.

"Sabah erkenden yola çıkacağız. Yanımıza bir-iki adamdan fazla kimseyi almayacağız. Tamam mı?"

Koremitsu, hemen harekete geçerek efendisinin verdiği talimatları yerlerine iletti. Genji, risk aldığının farkındaydı. İnsanlar, Genji'nin hatunlar konusundaki yelpazesine şaşıracaklardı. Kız birazcık daha büyük olsaydı belki onu gönülleri fetheden kahraman olarak niteleyeceklerdi. Ama bu durumda "zebun avcısı"ndan farksızdı. Prens Hyōbu'nun çok üzüleceğini biliyordu ama kızı ona bırakamazdı. Yola çıktıklarında hava hâlâ karanlıktı. Karısı her zamanki gibi onu uğurladı.

"Nijō'da hemen ilgilenmem gereken bir işim var, uyanınca hatırladım. Uzun sürmez merak etme."

Karısının nedimeleri Genji'nin sabahleyin evden ayrıldığını bilmiyordu. Genji, sabahleyin erkenden hemen kendi odasına uğramış, kıyafet değiştirmiş, gündelik saray giysilerini giymişti. Sadece Koremitsu ata binmişti.

Kızın kaldığı yere vardıklarında, Genji'nin adamlarından biri kapıyı çaldı. Kapıdaki muhafız kimin geldiğini anlamadan hemen Genji'nin arabasını içeri aldı. Koremitsu hızla köşedeki kapılardan birine giderek öksürdü. Dışarı çıkan Shōnagon'du.

"Efendim Genji'yi getirdim."

"İyi ama kızımız uyuyor. Bizi ziyaret etmek için böyle tuhaf tuhaf saatler seçiyorsunuz." Shōnagon, Genji'nin gecelik aşk maceralarından birinden dönmekte olduğundan şüphelenmişti.

---

80. Bir *saibara*:

Tarlamı sürerim Hitachi d'aman
Yağmuru yarıp geldin aman
Dağları kırları aştın aman
Sevgilimi görüp şaştın aman
Yar yar aman, yandım aman.

Çok geçmeden Genji de Koremitsu'nun yanına geldi.

"Babasına gitmeden önce kıza söyleyeceklerim var" dedi.

Shōnagon gülümseyerek, "Hiç şüphesiz onun da size söyleyeceği ilginç şeyler olacak" dedi.

Genji, Shōnagon'u iterek içeri girdi.

"Lütfen efendim, lütfen! Sabah sabah kimsenin misafir beklediği yok. İçeri girip de yaşlı kadınların o berbat halini görmeyin lütfen."

Genji, "Gidip kızı uyandıracağım. Sabahleyin etrafa çöken sis o kadar muhteşem ki uyuyarak onu kaçırmamak gerek" diyerek kızın yatak odasına girdi. Odadaki kadınlar şaşkınlıktan donakaldıkları için kimseden çıt çıkmadı. Genji, kızı kucağına aldı ve eliyle saçlarını düzeltti. Kız, uyku mahmurluğu içinde babasının geldiğini sanmıştı.

"Gidiyoruz şimdi, beni baban gönderdi." Kız uyanıp da bu kişinin babası olmadığını görünce dehşete kapılmıştı. Genji, "Uslu ol ama. Beni baban gibi görmeni söylemiştim sana daha önce" diyerek kızı kucağında dışarı çıkardı.

Shōnagon ve diğer kadınlardan koro halinde Genji'ye tepkiler yükseldi.

"Ben size durumu zaten daha önce izah ettim. İşlerim dolayısıyla onu her gün burada ziyaret edecek halim yok. Ama onun daha iyi, daha rahat bir yerde olmasını istiyorum. Siz ise onu başınızdan savmak için babasına göndermek istiyorsunuz. Bırakın bu işleri. Biriniz benimle gelsin."

"Yapmayın, etmeyin" diyen Shōnagon avuçlarını sıkıyordu. "Onu götürmek için gerçekten çok kötü bir zaman seçtiniz. Babası geldiği zaman ona ne diyeceğiz? Alnına yazılmışsa zaten bir gün bu kız sizin kadınınız olacak. Ama şimdi zamanı değil. Bu davranışınız çok ani, çok fevri oldu. Bizi gerçekten çok zor durumda bırakıyorsunuz."

"Size kapım her zaman açık" dedi Genji.

Araba kapının önünde bekliyordu. Kadınlar çaresizlikten çırpınıyor, kız ise hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Yapılacak başka bir şey olmadığını anlayan Shōnagon, akşam üzerinde çalıştıkları birkaç elbiseyi yanına aldı ve üzerine güzel bir kimono giyip arabaya bindi.

Nijō'ya yaklaştıklarında hava hâlâ karanlıktı. Genji, arabanın konağın batı kapısından içeri girmesini emretti, sonra da kızı kucağına alarak içeri taşıdı.

"Bütün bu olan bitenler kâbus gibi" dedi Shōnagon. "Ee, ben ne yapacağım şimdi?"

"Nasıl isterseniz. Dilerseniz adamlarıma sizi hemen evinize bırakmalarını söyleyeyim" diye cevap verdi Genji.

Şaşkın ve umutsuzca ağlayan Shōnagon, süklüm püklüm arabadan indi. Kızın babası onu almak için geldiğinde şimdi ne düşünecekti? Şimdi kızı nasıl bir gelecek bekliyordu? İşin en acı tarafı insanın güvendiği dağlara kar yağması ve teker

teker hamilerini kaybetmesiydi. Fakat yeni kurulacak bir hayat düzeni için gözyaşları hayra alamet değildi. Shōnagon son bir gayretle kendini topladı.

Konağın batı kanadında kimse oturmadığı için yatak odalarının hiçbirinde perde yoktu. Genji, Koremitsu'dan pencerelere perde takmasını ve etrafa paravanlar koymasını istedi. Adamlarından bazılarını ise konağın doğu kanadına göndererek yatak yorgan getirtip yerlere serdirdi. Kız tir tir titremesine rağmen hıçkırıklarını kesmeyi başardı.

Yumuşacık, çocuksu sesiyle, "Ben her zaman Shōnagon'la uyurum" dedi.

"Senin gibi koskocaman bir kız hâlâ dadısıyla mı uyuyacak, ayıp ayıp!"

Kız, sessizce ağlayarak yatağa uzandı.

Shōnagon onların yanına oturmuş, şafak vakti yaklaşırken dışarıyı seyrediyordu. Etraftaki binalar ve onları çevreleyen devasa arazi muhteşemdi. Bahçedeki kumlar, mücevherler gibi parlıyordu. Böyle bir zenginliğe alışkın olmayan Shōnagon batı yakasında onlardan başka kadın olmadığına sevindi. Burası Genji'nin zaman zaman misafir kabul ettiği bir yerdi. Panjurların arkasındaki birkaç muhafızın dışında burada onlardan başka kimse yoktu.

Muhafızlar Genji'nin eve getirdiği kız hakkında konuşuyordu. "Herhalde çok güzel birisi olmalı! Genji daha aşağısıyla ilgilenmez."

Odaya su dolu sürahiler ve kahvaltı getirdiler. Genji kalktığında güneş yükselmişti. Shōnagon'a, "Bu kızın, oyun oynamak için küçük nedimelere ihtiyacı olacak. Şimdi birkaçını buraya getirteceğim. Akşam olunca beğendiklerini yanına çağırabilir." Genji birkaç çocuk nedime getirmeleri için adamlarını konağın doğu kanadına gönderdi. "Bunların özellikle çocuk yaşta olmalarını istiyorum" dedi. Çok geçmeden kapıda dört güzel küçük kız belirdi.

Murasaki hâlâ yatıyordu. Genji onu zorla kaldırdı.

"Canım, surat asıp da insanları gücendirme. Ben iyi bir insan olmasam senin için bütün bunları yapar mıydım? Küçük hanımlar tatlı ve itaatkâr olmalıdırlar!" Kızın eğitimi böylece başlamış oldu.

Kız, Genji'nin gözüne daha sevimli görünmeye başlamıştı, uzaktayken onu düşlediğinden çok daha farklıydı. Genji, konağın doğu kanadından getirttiği resim, oyuncaklar ve sıcak, babacan tavırlarıyla kızı eğlendirmeye çalışıyordu. Sonunda Genji'nin ona göstermiş olduğu şeylerle gerçekten ilgilenmeye, yanına yaklaşmaya başladı. O koyu renkli, yumuşak, kolasız giysileri içinde, masum bir şekilde gülümserken, Genji de ona tebessüm ederek karşılık vermişti. Genji'nin, konağın doğu yakasına geçtiği bir zamanda kız bahçedeki ağaçları ve göleti seyretmek için dışarı çıktı. Bahçenin ön tarafındaki üstüne kırağı düşmüş çiçekler bir tabloyu andırıyordu. Orta rütbeli saraylıların sıra sıra önünden geçtiğini gördükçe gözleri kamaşıyordu; onun için yepyeni bir deneyimdi. Evet, burası gerçekten de çok ilginç bir saraydı. Murasaki, sağı solu seyrederken çerçe-

velerin içindeki resimlere bakarken, bütün çocuklar gibi dertlerini, sıkıntılarını unutuvermişti.

Genji saraydaki işlerini birkaç günlüğüne iptal ederek kızın kendini evindeymiş gibi hissetmesi için elinden gelen her şeyi yaptı. Kızın kopya etmesi için bir sürü şiir yazdı, bir sürü resim yaptı ve bazıları da gerçekten çok güzeldi. Genji mor bir kâğıda "Musashi'yi görmesem de düşününce ah çekerim"[81] diye yazdı. Kız, kâğıdı aldı, inceledi ve üstündeki el yazısına hayran oldu. Genji, kâğıdın hemen bir köşesine, minik harflerle bir şiir yazmıştı:

"Musashi'nin mor salkımı emsalsizdir ah çekerim,
Ne yazık ki elim bağlı ulaşamam dert çekerim."

"Şimdi de sen bir şeyler yazmalısın" dedi Genji kıza.

"Ama ben yazamam ki" diye ona cevap veren kız Genji'ye bakarken öyle doğaldı ki Genji ister istemez gülümsedi.

"Belki arzu ettiğin kadar güzel yazamazsın, ama hiç yazmamak da doğru değil. Beni öğretmenin kabul etmelisin."

Ne kadar ilginçtir ki kızın kalemi çocukça bir edayla tutması bile Genji'nin hoşuna gidiyordu. Bir hata yapmış olmaktan korkan kız, yazdığı şeyi Genji'den saklıyordu. Ama yine de Genji, kâğıdı kızın elinden almayı başardı.

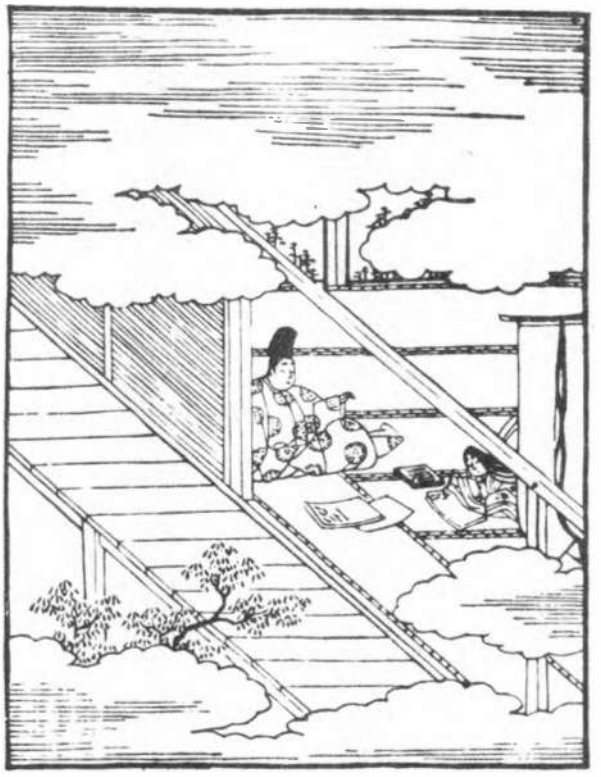
"Neden böyle ah çekersin ey benim asil bayım,
Bahsettiğin hangi çiçek? Bak senin yanındayım."

El yazısı çok acemice yazılmış olsa da kendine özgü bir güce sahipti. Kızın merhum büyükannesinin el yazısına çok benziyordu. Biraz daha çağdaş yazı üslubu dersi alacak olursa çok daha iyi bir duruma gelebilirdi. Hizmetçilerden kızın odasına oyuncak bebek evleri getirilmesini emretti. Eve kapanarak bol bol evcilik oynadılar. Kızla oynarken Genji hayatında ilk defa dertlerini, tasalarını, bütün acılarını bir kenara bıraktığını fark etmişti.

Prens Hyōbu kararlaştırdığı tarihte kızını almaya gitti. Adama söyleyecek hiçbir söz bulamayan kadınlar gerçekten utanç içindeydiler. Genji, kızın Nijō'da olduğunu kimseye söylememişti. Shōnagon da ona uyarak adeta bir ölüm sessizliğine bürünmüştü. Bu yüzden kadınlar Prens Hyōbu'ya kızı Shōnagon'un alıp gittiğini ve bir daha onlardan hiç ses çıkmadığını söylediler.

---

81. Anonim, *Kokin Rokujō, Zoku Koka Taikan* 34353:
Musashi'yi görmesem de düşününce ah çekerim,
O mor açan sümbülleri sevip sevip oh çekerim.

Prens şaşkına dönmüştü. "Büyükannesi de zaten kızı bana vermemişti. Anladığım kadarıyla Shōnagon da onu bana vermektense kızı kaçırmayı tercih etmiş" dedi. Daha sonra gözyaşları içinde "Onlar hakkında bir şeyler duyarsanız lütfen bana haber verin" diye ekledi.

Prensin bu talebi kadınların kafasını iyice karıştırmıştı.

Prens, kuzey tepelerindeki tapınakta yaşayan başrahibi ziyaret ederek ondan bir şeyler öğrenmeye çalıştı. Fakat bu araştırmaları hiçbir sonuç vermedi. Bu kadar tatlı bir çocuğu yitirmiş olmaktan dolayı büyük bir boşluk hissetmeye başladı. Prensin karısı da kızın annesine olan öfke ve kıskançlığını yenmiş olduğu için, kızı evinde dört gözle beklemeye başlamıştı, fakat kızın ortadan kayboluşu onu da derin bir üzüntüye boğdu.

O sırada küçük Murasaki'nin etrafında hizmetçi kız ve kadınlardan meydana gelen bir topluluk vardı. Çok neşeli ve hayat dolu olan bu çocuk, kendine göre bir sürü erkek ve kızdan oluşan bir arkadaş grubu bulmuştu ve onlarla oynarken bütün olanı biteni unutarak kendini sanki evindeymiş gibi hissediyordu. Genji uzakta olduğu için yalnız kaldığı gecelerde, merhum büyükannesi için gözyaşı döktüğü de oluyordu. Babası ise pek aklına gelmedi. Zaten ondan ayrı yaşadığı için çok seyrek görüşmüşlerdi. Yeni babasından çok hoşlanmıştı ve onu çok seviyordu. O eve geldiğinde koşup onu ilk karşılayan Murasaki oluyordu. Utangaçlığı bir kenara bırakıp onun dizine oturuyor, birlikte güzel güzel sohbet ediyorlardı. Genji de onunla çok mutluydu. Onun yerine zeki ve aklı başında olgun bir kadın

olsaydı, Genji'nin başına binbir türlü dert açabilirdi. Böyle bir durumda bir erkeğin kendini devamlı tetikte tutması gerekebilirdi ve kıskançlık hiç de hoş olmayan sonuçlar doğurabilirdi. Genji bütün bunları düşündüğü zaman Murasaki'nin eşsiz bir hayat arkadaşı, çok sevimli bir oyuncak olduğunun farkına varıyordu. Kendi öz kızı bile olsaydı, yanında bu kadar serbest davranamazdı. Baba-evlat ilişkilerinde de bir sınır vardı. Ama şimdi durum farklıydı. O, şimdi küçük fakat muhteşem bir hazine keşfetmişti.

BÖLÜM 6

SAFRAN ÇİÇEĞİ

SUETSUMUHANA (末摘花)

Kısa bir süreliğine de olsa Genji ile birlikte olan ve sonra da aniden bir çiy tanesi gibi kaybolan "Akşamsefası'nı"[82] aradan yıllar geçse de Genji unutamadı. Hayatındaki diğer kadınların hepsi kendini beğenmiş ve mesafeliydi. Halbuki Akşamsefası'ndaki sevimli, cana yakın cazibe kimsede yoktu. Akşamsefası ile olan gönül ilişkisi bir felaketle sonuçlanmamış olsaydı, Genji kalkar gider onun gibi güzel, genç fakat üst düzey bir aristokrat aileden gelmeyen birini bulur onunla mutlu olurdu. Haber ne kadar asılsız olursa olsun, güzel kadınlara dair olan hiçbir söylentiyi kaçırmadı. Kendini bildi bileli hiç huyu değişmediği için her zaman güveni yerindeydi; yazacağı iki satırlık bir notun bile kadınları mest edeceğini adı gibi biliyordu. Bunların arasında soğuk ve hırslı olanların çoğu küçük dağları kendilerinin yarattıklarını zannediyorlar, çok yüksek mevkilere göz dikiyorlardı. Bütün bu büyük hayalleri teker teker suya düşmeye başlayınca sıradan evlilikler yaparak sahneden ayrıldılar. Genji de zaten bir iki kısa mektuptan sonra bu kadınlarla selamı sabahı kesti.

Valinin karısı soylu Akasya Hanımla[83] ilgili çok kötü izlenimleri olmuştu. Bu kadının üvey kızından çok hoşlanıyordu ve eline geçen her uygun fırsatta ona kısa da olsa bir şeyler yazıp gönderiyordu. Bu kızı tekrar mum ışığında çıplak olarak görmek için can atıyordu. Genji öyle bir insandı ki, aklına bir kadın düşmeye görsün, onu asla söküp atamıyordu.

---

82. Bkz. Bölüm 4.

83. Bkz. Bölüm 2 ve 3.

Koremitsu'nun annesi kadar olmasa da yine de sayıp sevdiği yaşlı dadısının Tayū adında çok genç ve duygusal bir kızı vardı. Bu kızın zaman zaman sarayda çalıştığı da olmuş, Genji'ye çok büyük iyilikleri dokunmuştu. Babası imparatorluk ailesinin subay sınıfına mensuptu. Annesi Chikuzen valisiyle ikinci evliliğini yaptıktan sonra başkentten ayrıldığı için Tayū babasıyla birlikte oturuyor ve her gün saraya gidiyordu. Kız bir yolunu bulup Genji'ye önemli bir haber aktarmıştı. Söylediğine bakılırsa Prens Hitachi ileri yaşında bir kız babası olmuştu ve bu prenses şimdi yetişkin bir gençti. Babası prensesin bir dediğini iki etmemiş, onun her isteğini yerine getirmiş, kızını el bebek gül bebek yetiştirmişti. Fakat kız, şu an yaşadığı tekdüze hayatında son derece mutsuzdu. Genji bu hikâyeden çok etkilenmiş ve kızla ilgilenmeye başlamıştı.

"Efendim şimdiye kadar kızın maalesef ne yüzünü gördüm ne de onun huyu suyu hakkında bir fikrim var. Bu kız hep yalnız oturur ve kimselerle görüşmez. Akşamları onu rahatsız etmeyeceğimi düşündüğüm zamanlarda, perdelerin arkasından birbirimizle konuşuyor ve birlikte düet yapıyoruz. Bu minik konserlerimizde koto müziği de çalınıyor."

"Şairlerin koto, şarap, şiir gibi üç arkadaşı vardır. Soylu bir kadına bunlardan en çok koto yaraşır, ötekiler değil.[84] Önümüzdeki günlerde bir vesile yarat da şu kızın müziğini bir dinleyeyim. Babası çok iyi koto çalardı, kızının da ondan aşağı kalacağını zannetmiyorum."

"Kulağı müziğe hassas olan sizin gibi insanları tatmin edebileceğinden pek o kadar emin değilim efendim."

"Seni gidi kurnaz tilki seni... Gözünden de hiçbir şey kaçmıyor yani. İşlerinizi ayarlayın da , bulutlu bir dolunay gecesinde gidip şu kızı ziyaret edelim."

Kız bu işte bir aksilik çıkmasından korka korka oturup Genji'yle plan yaptı. Bu iş için sarayda pek fazla koşuşturmanın olmadığı sakin bir bahar akşamını seçtiler.

Prens Hitachi'nin malikanesine ilk giren Tayū oldu. Babası başka bir yerde oturuyor ve nadiren kızını ziyarete geliyordu.[85] Prensesin üvey annesiyle arası iyi olmadığından dolayı Hitachi Konağı'nda yalnız oturmayı tercih etmişti. Bu nedenle de Tayū ile prenses çok iyi bir dostluk kurmuşlardı.

Genji malikaneye tam planladıkları zamanda geldi. Dolunay safhasını birkaç gün önce tamamlayan ay gökte hâlâ pırıl pırıldı.

"Ne yazık ki bu gece kotonun en güzel duyulduğu gecelerden biri olmayacak" dedi Tayū.

---

84. Po Chü-i'nin "Kuzey Penceresindeki Arkadaşları" (Toplu Eserler, XXIX) koto, şarap ve şiirdir.

85. Tayū'nun babası ve Prens Hitachi'nin kızı aynı konağı paylaşmaktadır; fakat aralarındaki ilişki belirsizdir. 15. Bölüm'de prensesin rahip olan bir erkek kardeşi olduğunu öğreniyoruz. Başka herhangi bir erkek kardeşten bahsedilmiyor.

"Ne olur git onu bir şeyler çalmaya ikna et. Yoksa buralara kadar boşu boşuna gelmiş olacağım."

Genji'yi oldukça dağınık duran odasına buyur etti. Bütün bu macerayı Genji gibi soylu bir prense hiç yakıştıramıyordu; ama yine de bütün olan biteni sineye çekip salona kadar yürüdü. Panjurlar hâlâ açık olduğu için erik çiçeklerinin mis kokusu dalga dalga içeriye süzülüyordu.

Tayū tam zamanı olduğunu düşünerek prensesle konuşmayı denedi. "Böyle güzel gecelerde sizin koto çalışınızı keşke daha iyi dinleyebilsem diyorum kendi kendime. Her zaman aceleyle çıkıp bunu kaçırmam gerçekten üzücü."

"Benimkinden çok daha güzel ezgilere kulağının alışık olduğundan eminim. Sık sık saraya girip çıkan ve kulağı oradaki müziğe alışkın olan birisi için benim müziğim çok yetersiz kalır."

Prenses bütün bu sözlere rağmen kotoya uzandı. Tayū gergindi; Genji'nin prensese müziği için ne not vereceğini merak ediyordu. Çaldığı hafif parça Genji'yi çok memnun etmişti. Duyduğu kadarıyla çalınan alet sıradan bir koto değildi, fakat kızın icra şeklinde önemli bir özellik olduğu söylenemezdi. Bütün bunlara rağmen yine de babasının yeteneğinden bir şeylerin ona geçtiği belliydi. En iyi şekilde yetiştirilmiş soylu bir babanın elinde eskinin değer yargılarıyla büyütülmüştü genç kız. Şimdi ise bu ıssız, viraneye dönmüş evde eskinin görkemini yansıtan hiçbir şey kalmamıştı. Bu hazin ortamda bunalımın her türlüsünü yaşamış olmalıydı. Burası eski âşıkların anılarını tazelemeleri için eşi

bulunmaz bir yerdi. Burada olduğunu belli edecekti fakat daha ileri gitmemesi lazımdı.

Kurnaz Tayū, Genji'nin müziği fazla dinlemesinin pek iyi olmayacağını düşündü. "Efendim gökyüzü bulutlanmaya başladı. Bir misafir bekliyorum, bir bey beni bu akşam ziyaret edecekti. Onu ihmal ettiğimi düşünmesini istemem. Şimdilik gidiyorum ama tekrar geleceğim ve o güzel müziğinizi daha uzun dinlemenin keyfini çıkaracağım" dedi. Belki prenses ona inanmamış olabilirdi ama Tayū yine de odasına döndü.

"Değerlendirme yapabilmem için çok kısa bir konser oldu. Onu daha yakından dinleyebilmem için bana bir fırsat daha ayarlar mısın?" dedi Genji.

Genji'yi kendi haline bırakmak en iyisiydi. Şeytan azapta gerek diye düşündü Tayū. "Korkarım bunu yapamam efendim. O yalnız ve yardıma muhtaç bir insan, eski anılarının içinde kaybolmuş biri. Zaten hüzünlü bir insan, onun daha fazla üzülmesini istemem."

Tayū haklıydı. Genji prensesin içinde bulunduğu duruma saygı göstermeliydi. İnsanların toplumsal konumları ve asalet dereceleri farklı farklıydı. Aniden karşılarına çıkan ziyaretçileri reddetmeyenler ise prenses gibi olanlar değil, toplumsal konumları daha düşük olan kadınlardı.

"Ama ne olur ona benim duygularımdan biraz bahset." Genji yapacak başka bir şey kalmadığından sessizce dışarı çıktı.

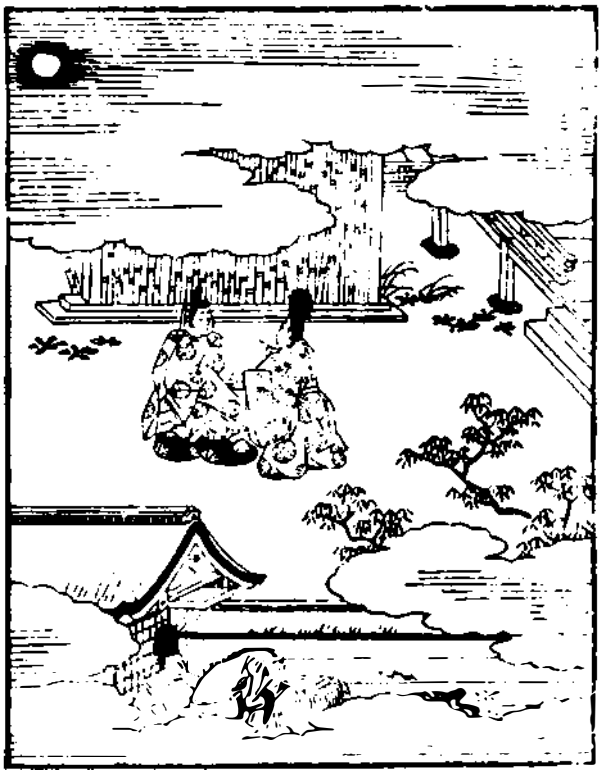
"Efendim, İmparator babanızın sizi son derece ciddi bir insan olarak gördüğünü düşündükçe gerçekten büyük keyif alıyorum. Sizin böyle maceralar yaşadığınızı öğrense kim bilir ne derdi."

Genji ona dönerek gülümsedi. "Beni eleştirmen iyi ama bunu yapmak senin konumunda olan birine düşmez. Benim durumum yorum gerektiriyorsa, o zaman tanıdığım bazı soylu bayanlar hakkında insanlar ne der kim bilir."

Tayū cevap vermedi. Ulu orta davranışları Genji'nin onu ikaz etmesine neden olmuştu.

Hizmetçinin bulunduğu bölümden çıkarak prensesi dinleyebilmek için ana binaya doğru yürüdü. Bambu çitlerin bulunduğu kuytu bir noktayı seçerek etrafına göz attı. Ondan önce buraya gelen birisi vardı. Acaba kim olabilirdi? Mutlaka prensese kur yapmak için gelen bir genç olmalıydı. Görünmemek için karanlığa karıştı.

Bu centilmen aslında arkadaşı Tō no Chūjō'dan başka biri değildi. O akşam saraydan birlikte çıkmışlardı. Genji hemen vedalaşarak ondan ayrılmış fakat ne kayınpederinin Sanjō Konağı'na ne de Nijō'daki kendi konağına gitmişi. Tō no Chūjō o akşam başka bir işi olmasına rağmen Genji'yi gizlice takip etti. Genji kıyafet değiştirmiş, gösterişsiz bir atın üstündeydi; arkadaşını iyice şaşırtmak için atını bu ıssız yere sürmüştü. Tō no Chūjō bu garip duruma bir anlam vermeye çalışırken, uzaktan kulağına koto müziği geldi. Genji'nin biraz sonra ortaya çıka-

cağını düşünerek bekledi. Genji bir an önce oradan sıvışmayı düşünüyordu. Arkadaşını tanıyamamıştı ama birilerinin de onu tanımasını istemiyordu.

Tō no Chūjō ortaya çıkarak Genji'ye doğru yürüdü. "Akşam akşam beni ekip gittin ama benden kurtulmanın o kadar kolay olduğunu mu zannediyorsun. Seni adım adım takip ettim."

Ouchi[86] *Tepelerinden birlikte çıktık amma,*
On altıncı gecede ay sanki bir muamma.

Genji bundan rahatsız olmuş fakat aynı zamanda da hoşuna gitmişti. "Şaşırttın beni!" diyebildi.

"Saçsın ışıklarını, orda burda her bağda,
Beni ilgilendirmez, ay batmış hangi dağda."

"Evet dostum, yine biz bizeyiz. Şimdi ne yapacağız? Bu tür kaçamaklar yaptığında arkanda mutlaka güvenebileceğin bir muhafız olması lazım. Bir dahaki sefere lütfen beni geride bırakma. Soylu bir insan kıyafet değiştirip tek başına yola çıktığında, onu ne tür belaların beklediği konusunda senin hiçbir fikrin yok." Tō

86. Saray.

no Chūjō böylece Genji'ye sitemde bulunabilecek ayrıcalıklı bir kişi olduğunu kanıtlamış oluyordu.

Tō no Chūjō her zaman böyle yapıyor ve onun sırlarını açığa çıkarıyordu. Genji bütün olanları kendisine yapılan bir gözdağı olarak yorumladığı için artık daha temkinli davranmaya karar verdi. Yaban Karanfili'nin[87] yerini keşfetmişti ama onu arkadaşına söylemeyecekti.

Orada vedalaşamayacak kadar düşkündüler birbirlerine. Aynı arabaya bindiler ve sisle kaplı ayın altında flütlerini çalarak Sanjō Konağı'na doğru yol aldılar. Geleceklerini kimseye haber vermediklerinden dolayı sessizce konağın bahçesine girdiler. Avludaki metruk odalardan birinde kıyafet değiştirdiler. Tekrar flütlerini ellerine alarak hiçbir şey olmamışçasına ana binadan içeriye girdiler.

Sayın bakan bunları görünce dayanamadı, konsere çok meraklı olduğu için hemen onlara Kore flütüyle[88] katıldı. Kendisi iyi bir müzisyendi ve çok geçmeden paravanların arkasından daha yetenekli kadın sazendeler onlara bivalarıyla eşlik etti. Bunların arasında özellikle Nakatsukasa çok yetenekli bir icracıydı.

Tō no Chūjō bu kadına göz koymuştu ama bu sevdadan eli boş çıktı. Genji ise eve çok nadir uğrasa bile yine de kadının ilgisini çekmeyi başarmıştı. Oğlunun Nakatsukasa'ya olan sevdası Tō no Chūjō'nun annesi Omiya'nın kulağına kadar gitmişti. Anne böyle bir ilişkiye kesinlikle karşıydı. Nakatsukasa çok üzüntülüydü ve bu akşam perişan bir halde herkesten ayrı oturuyordu. Başka bir konakta iş aramayı aklından geçirdi fakat yine de gönülsüzdü, çünkü böyle bir şey yapacak olursa Genji'yi hiç göremeyebilirdi.

Bu iki genç adam akşam dinledikleri *koto*yu ve o garip, hüzün dolu evi düşünüyorlardı. Tō no Chūjō hiç gerçekleşmeyeceğini bildiği bir hayal dünyasına dalmıştı: O tekinsiz evde peri kızı gibi güzel bir kadın düşlüyor, sabırla bekliyor ve ona sahip oluyordu... Bu kızın hem inanılmaz derecede cazip, fakat bir o kadar da hüzünlü bir insan olduğunu sonunda keşfediyordu... Böylesine karmaşık duygular içinde olduğu müddetçe aşk sahnesinden silineceği kesindi. Ama Genji bütün bunları yeni bir macera olarak görüyordu, bu yüzden er geç bunun meyvelerini toplayacaktı.

Her ikisi de Prenses Hitachi'ye mektup yazmıştı, fakat cevap yoktu. Tō no Chūjō bu sessizliğe çok üzülüyor ve bir anlam veremiyordu. Kadın dediğin fakir olsa bile aklı başında olmalıydı, duyarlı olmalıydı; çiçeklerin açışını, çimenlerin yeşermesini, gelen geçen bulutları kısacası bütün duygularını yazdığı küçük küçük şiirlerle erkeğine hissettirmeliydi.

Prenses gözlerden uzak yetiştirilmişti şüphesiz; fakat böylesine aşırı sus-

87. Akşamsefası'nın kızı Tamakazura. Bkz. Bölüm 4.

88. Kore flütünün Çin flütünden farkı fazladan bir deliği olmasıdır.

kunluk öyle bir ailenin asaletine ve estetik anlayışına yakışmıyordu. Bu durum iki gençten en çok Tō no Chūjō'yu mutsuz ediyordu.

Son derece samimi ve açık yürekli bir şekilde Genji'ye, "Prenses Hitachi'den bir cevap aldın mı? Ben birkaç kelime bir şeyler yazdım ama hâlâ bir cevap alamadım" dedi.

Genji gülümsedi. "Ben de alamadım ama bu benim kabahatim, çünkü mektubu hakedecek bir çaba sarfetmedim doğrusu."

Genji'nin verdiği kaçamaklı cevap arkadaşını tedirgin etmişti. Prensesin tercihini Genji'den yana yapmasından korkuyordu.

Genji her ne kadar prensesin suskunluğundan rahatsız olsa da aslında kıza karşı derin bir ilgisi yoktu, ama buna rağmen ısrarcıydı. Tō no Chūjō güzel konuşan ve ikna kabiliyeti kuvvetli olan bir gençti. Fakat Genji bir kez ilk adımı atmış bulunuyordu; geri çevirilmek ona yakışmazdı. Bu yüzden, konuyu enine boyuna konuşmak için Tayū'yu çağırdı.

"Sevgili Tayū, benim mektuplarıma prensesin bu kadar tepkisiz kalmasının beni çok rahatsız ettiğini biliyorsun. O beni daldan dala konan, ne istediğini bilmeyen dengesiz bir insan zannediyor; ama inan bu konuda çok yanılıyor. Kendimden ve ona karşı hissettiklerimden çok eminim. Karşımdaki kadının bana güvenmediğini anladığımda bazen mantıksız hareket ettiğim doğrudur. Ben, bana güvenen, aramızdaki ilişkiye burnunu sokacak ailesi olmayan kadınları severim. Onların yanında rahat ederim."

"Efendim, korkarım prensesin yanı sizin için hiçbir zaman 'yağmurda bir sığınak'[89] olmayacak. Korkarım o sizin aradığınız insan değil. Prensesin sizin beklentilerinizi karşılayabilecek nitelikte bir insan olduğunu zannetmiyorum." Tayū, Genji'ye prenses hakkında bilmediği konulardan bahsetti.

---

89. "Hatunumun Kapısı" isimli eski bir *saibara*:

Hatunumun kapısıdır,
Hatunumun kapısı,
Yağmurlu havalarda,
Geçit vermez yapısı.

Kaldırsam ellerimi,
Suları savmak için,
Burkulur da yüreği,
Açılır mı kapısı?

Sağanakta sığınak,
Arayan guguk gibi,
Acaba kapısından,
Girer miyim içeri?

"Söylediklerinden anladığım kadarıyla prenses görkemli veya başarılı işlerde eli olmayan bir kadın. Fakat sessiz ve tecrübesiz olan kadınların da kendilerine özgü, hoş bir cazibesi var." Bunları söylerken prensesi düşünüyordu.

Genji sıtmaya yakalanınca bütün bahar ve yaz aylarını bir yandan bu hastalıkla boğuşarak bir yandan da tatlı prensesini düşünerek geçirmişti.

Sonbahar geldiğinde sessiz düşünceler içine gömülmüştü; uykusunu bölen çamaşır yıkayanların çıkardığı tokmak sesleri veya ayaklarıyla havanda bir şeyler döven insanların çıkardığı gürültüyü bile kızmadan hatta şefkatle dinliyordu. Prenses Hitachi'ye sık sık mektup gönderdi, fakat hâlâ cevap yoktu. Bu durum onu çok sinirlendirmeye başlamıştı; gururunu ayaklar altına alınmış hissediyordu. Yenilgiyi asla kabul edemezdi.

Tayū'yu yanına çağırıp ağzına geleni söyledi. "Ne demek oluyor bu Tayū! Ben hayatımda böyle bir şey görmedim."

Tayū bütün sevimliliğiyle "Efendim rica ediyorum, lütfen bu olaydan beni sorumlu tutmayın. Size karşı cephe alması için asla kötü bir telkinde bulunmadım. Fakat kız çok utangaç, aklınızın alamayacağı kadar mahcup bir insan! Bu konuda yapabileceğim hiçbir şey yok."

"Onun bu kadar utangaç olması insana dehşet veriyor. Bu kız henüz rüşdünü ispat etmemiş bir çocuk olsa, yeni yetme birisi olsa onun bu kadar utangaç olmasını anlarım, ama sözünü ettiğimiz insan koskocaman, gelinlik çağına girmiş olan birisi. Ben beyhude sinirlenmiyorum. Bana bir şeyler yazıp sıkıntımı paylaşsa hiç değilse biraz teselli bulup boşu boşuna peşinden gittiğimi düşünmeyeceğim. Ama yok böyle bir şey! O tekinsiz balkonunda şöyle birazcık oturup dinlenebilsem hiç gam yemeyeceğim. Hem de hiçbir kötü niyetim olmadan. Belki sana garip gelebilir ama ne olur benim duygularımı anlamaya çalış. O red bile etse beni karşısına çıkar. Şerefim üzerine söz veriyorum; sizleri üzecek bir şey yapmayacağım."

Genji kendi hakkında çıkan dedikodularla hiç ilgilenmiyor diye düşündü Tayū. Onun tek derdi vardı, o da prensesle görüşebilmek. Bunu anladığından dolayı prensese daha başlangıçta Genji'ye vereceği cevabı geciktirmemesi için ikazda bulunmuştu.

Genji'nin durup dinlenmeden tekrar ettiği ricaları ve istekleri artık kabak tadı vermeye başlamıştı. Prensesin hiçbir özelliği yoktu. Ne bir cazibesi vardı ne de herhangi bir konuda yeteneği, kısacası Genji'nin dengi değildi. Şayet Tayū pes edip Genji'ye aracılık yaparsa, bu durum zavallı prenses için büyük bir mutsuzluk kaynağı olurdu. Öte yandan, Genji'nin yardım çığlıklarını reddedecek olursa Genji'ye haksızlık olurdu.

Daha Prens Hitachi ölmeden konağın dünyayla alakası kesilmişti ve şimdiye dek konağın tekrar dünyayla alakasını kuracak olan biri çıkmamıştı. Hatta evin

çevresi balta girmemiş bir ormana dönmüştü. Ama artık prensesin şansı dönmüş ufkunda bir güneş parlamaya başlamıştı. Evdeki hizmetçilerin hepsi bunun farkındaydı. Hepsi de ağız birliği ederek prensesin Genji'ye cevap vermesi konusunda ona baskı yaptılar. Fakat kız gerçekten de insanı dehşete düşürecek kadar utangaçtı, Genji'nin gönderdiği mektupları açmamıştı bile.

Tayū kararını verdi. Genji'yi prensesin penceresinin önüne kadar getirmek için uygun bir zaman kollayacaktı. Birbirlerinden hoşlanır veya hoşlanmazlar, artık onların bileceği işti. Kısa bir süre için de olsa aralarında bir arkadaşlık doğarsa hiç kimse bunu Tayū'dan bilmezdi. Tayū başına buyruk ve dikkafalı bir genç kızdı; olaydan babasına dahi bahsetmemişti.

Sekizinci ayın sonlarına rastlayan bir akşamdı; ay geç doğmuştu. Yıldızlarla bezeli pırıl pırıl gökyüzünün altında rüzgâr çamların arasından eserken ıslıklar çalıyordu. Prenses yine hüzünle eski zamanlardan bahsediyordu. Tayū bu anın harekete geçmek için en elverişli zaman olduğunu düşündü ve Genji hiç kimseye görünmeden usulca içeri süzüldü. Ay yükselince prenses evin etrafındaki yıkılmaya yüz tutmuş çitlere isteksizce baktı. Tayū prensesten *koto* ile hafif bir parça çalmasını rica etti. Müzik hiç de fena değildi. Tayū prensesi tıpkı kendisi gibi ılımlı ve konuksever biri yapmaya çalışıyordu. Genji hiçbir terslikle karşılaşmadan evin içine kadar gelmişti. Tayū'yu yüksek sesle yanına çağırdı.

Bunu duyan Tayū şaşırmış gibi davranarak hemen prensesin yanına koştu "Prensesim, prensesim! Genji sizi ziyarete geldi. Mektuplarına cevap vermediğinizden dert yanıyor. Kendisine bu konunun beni aştığını söyledim. Adabımuaşeret dersi vermek için ayağınıza kadar geldiğini söyledi. Şimdi ona ne söyleyeyim, şaşırdım kaldım! Buralara kadar gelmek için epey bir mesafe katetti. Onun bu görüşme teklifini reddedecek olursanız, ona karşı büyük haksızlık yapmış olursunuz. Hiç değilse paravanın arkasından onunla konuşun. Sizden bunu rica ediyorum."

Prenses kekeledi, ne söyleyeceğini bilemiyordu. Utancından hemen içerideki odalardan birine kaçtı. Ne kadar çocukça bir davranış diye düşündü Tayū.

Bütün sevimliliğini takınarak, "Siz çok tecrübesizsiniz sevgili prensesim" dedi. "Sizin durumunuzdaki soylu genç kızların çoğunun annesi babası, onlara kol kanat geren akrabaları var. Böyle insanlar ne kadar masum genç kız rolünü oynasalar yeridir. Ama sizin içler acısı durumunuz farklı prensesim! Sizin kimseniz yok!"

Prenses daha fazla direnecek gücü kendinde bulamadı. "Onunla konuşmak istemiyorum ama onu dinleyeceğim. Odamın önündeki panjurları aşağı indir ve onu içeri al."

"Nasıl yani prensesim? Onu verandada mı bırakacağız? Çok ayıp olur, yakışıksız bir şey yapmayacaktır. Bu konuda sizi temin edebilirim. Tayū gayet kendinden emin bir şekilde konuşmuştu. Prensesin kapısını kapadı ve Genji'nin bulunduğu bitişikteki odaya bir minder götürdü.

Prenses gerçekten de çok utangaçtı. Böyle bir beyefendiye nasıl hitap edeceğine dair en ufak bir fikri yoktu; bu yüzden kendini Tayū'nun ellerine bırakttı. Derin derin iç çekerken Tayū'nun kendine göre haklı sebepleri olmalı diye düşünüyordu.

Yaşlı hizmetçi kadın biraz uzanmak için odasına çekilmişti. Prensesin yanında bulunan iki-üç genç hizmetçi ise bütün ülkede dillere destan olan Genji'yi bir an evvel görmek için can atıyordu. Prensesin kendine çekidüzen vermek gibi bir alışkanlığı olmadığından dolayı, Tayū ona şık kıyafetler giydirerek misafirini kabule hazırladı. Genji'nin kıyafeti ise mütevazı fakat özenliydi ve o akşam gerçekten çok yakışıklı görünüyordu. Tayū Genji'yi görünce, keşke onu takdir edebilecek birilerine gösterebilseydim! Nasıl da hayran olurlardı ona diye düşünmüştü. Genji'nin cazibesi burada harcanıyordu. Fakat onu rahatlatan bir şey vardı; prenses küstah ve şımarık birisi değildi. Fakat yine de korkuyordu, her ne kadar şimdi yardım etmekle Genji'nin devamlı onu itham eden dilinden kurtulmuş olsa da prensese zarar verecek bir şey yapıyor olabilirdi.

Genji kıza hayran olmaktan korkmamalıydı, zaten kıza olan hayranlığı onu buralara kadar getirmişti. Yanındaki kızlar prensese cesaret vermeye çalışırken, Genji hoş bir koku ve hışırtı duydu. Bu koku, bu zarafet ona dinginlik ve huzur telkin ediyordu. Kıza karşı ilgi duymakta haksız değildi. Genji aylardır onu ne kadar çok düşündüğünü ve özlediğini dilinden bal damlatarak anlattı. Kızın suskunluğu yakınında bulunduğu için daha fazla rahatsız ediciydi.

"On değil yüzlerce kez, sükutun beni vurdu
Bana bir kelam etsen, güzelim ne olurdu...

"Neden bana açıkça senden hoşlanmıyorum demiyorsun? Bak şair ne diyor: 'Estir bana açıkça nefret dalgalarını'[90]"

Prensesin yaşlı hizmetçisinin kurnaz kızı bu sessizliğe dayanamayıp, prensesin yanına geldi ve Genji'nin şiirine cevap verdi:

"Sessizliği bozacak zil de çok davul da çok.
Söz gümüş sükut altın, benden sana cevap yok!"[91]

---

90. Anonim, *Kokinshū* 1037:
Estir bana açıkça nefret dalgalarını
Kalbim olmuş kördüğüm, mahzun balıkçı ağı.

91. Buradaki "zil' sözcüğü ile tapınaktaki vaazların bittiğine işaret eden zil sesine gönderme yapılmaktadır.

Genji bu konuşan yeni yetmeyi prenses zannetti. Bu ses tonu aristokrat ağırlıktan ve asaletten yoksundu. Duyduğu kadarıyla prenses pervasız, çocuksu, uçarı birisi olmalıydı.

"Bir anda dilim tutuldu sanki" diyebildi ve şiirine devam etti:

"Sessizlik biliyorum sözden daha iyidir,
Ne var ki bu dilsizlik, çok hüzün vericidir."

Genji bazen şaka yaparak bazen de yalvarıp yakararak konuşmasına devam etti, fakat prenses duvardan farksızdı. Çok garip bir durumdu. Prensesin kafası başka insanlarınkinden farklı çalışıyordu. Daha fazla dayanamadı ve sonunda kapıyı açtığı gibi içeri daldı. Tayū dehşete düşmüştü; ancak Genji hareketlerine dikkat edeceğine söz verdi. Prenses için bütün endişelerine rağmen Tayū hemen kendi odasına kaçtı. Prensesin yanındaki genç kızlar ise bu durumdan hiç rahatsız olmamışlardı. Üstelik bu tür kabahatleri işleyenler Genji gibi bir tatlı yakışıklıysa suçun ne önemi vardı ki. Prenseslerinin bunalıma girdiğini fark etmelerine rağmen, Genji'ye sadece dudak büküp geçtiler; her şey çok hızlı gelişmişti. Prenses şaşkına dönmüştü ve susmaktan başka bir şey gelmiyordu elinden. Genji için bütün olan bitenler hem tuhaf hem de harikaydı, yeryüzünde hâlâ prenses Hitachi gibi güzel insanlar bulunduğuna sevindi. Bugüne dek hep kapalı ortamda yaşamış ve el bebek gül bebek büyümüş bir kadında bu tür tuhaf davranışlar affedilebilirdi. Genji bütün şaşkınlığına rağmen kız hakkında çok olumlu ve anlayışlı düşünüyordu.

Yetenekleri ve özellikleri bu kadar sınırlı olan bir kız nasıl olmuştu da Genji'nin muhabbetini üstünde toplamıştı ve Genji'nin gerçek sevgisini nasıl kazanacaktı? Genji düş kırıklığına uğramış bir vaziyette gecenin geç vakitlerinde oradan ayrıldı. Tayū onu dikkatlice dinliyor olmasına rağmen, ayrıldığının farkına varmamış gibi davrandı ve onu uğurlamak için dışarı çıkmadı. Zaten Genji'nin de Tayū'ya söyleyecek hiçbir lafı kalmamıştı.

Nijō'ya döner dönmez iç çeke çeke hemen yatağına uzandı ve ne kadar şanssız olduğunu düşündü; idealindeki kadın göz göre göre avucundan kayıp gitmişti. Bundan böyle kıza hiçbir şey olmamış gibi davranmak hiç de kolay olmayacaktı, ne de olsa o bir prensesti.

Tō no Chūjō Genji'nin hüzün yüklü düşüncelerini böldü. "Hayrola, sen bu saatlere kadar uyanık kalmazdın! Ne oldu, bir şey mi var?"

"Şöyle bir uzanıp şekerleme yapıyordum. Bugün sarayda mıydın?"

"Az önce çıktım. Dün gece bana İmparator Hazretleri'nin açık hava konseri dinlemek istediğini söylediler. Müzisyenlerin ve dans ekibinin bugün seçilmesi lazım, şimdi bunu babama haber vermeye gidiyorum."

Aceleyle kapıya yöneldi, "Bir dakika ben de seninle geliyorum."

Neredeyse sabah olmuştu. Kahvaltının ardından hemen yola çıktılar. İki araba hazırlanmasına rağmen, aynı arabada gitmeyi tercih ettiler. Genji'nin gözlerinden uyku akıyordu, bir şeyler saklıyormuş gibi bir hali vardı, Tō no Chūjō bunun farkındaydı. Kraliyet konserinin ayarlanması için yapılacak pek çok iş vardı, bu yüzden bütün gün Genji saraydan ayrılamadı.

Prensese haber gönderemediğinden dolayı kendini biraz suçlu hissetmişti, fakat bir yolunu bulup gece vakti habercisini gönderdi. Yağmur çiselemeye başlamıştı ama Genji'nin hiç umrunda değildi. Genji'nin gönderdiği mektupların geldiği saat çoktan gelip geçmişti. Prenses çok mahcuptu fakat halinden şikayet edemiyordu. Akşam olmuştu ve Genji'den hâlâ ses seda yoktu. Sonunda Genji'nin habercisi bir mektup getirdi:

"Kasvetli akşam sisi dağılmadı bu ara,
Şimdi daha karanlık yağmurlar var sırada."

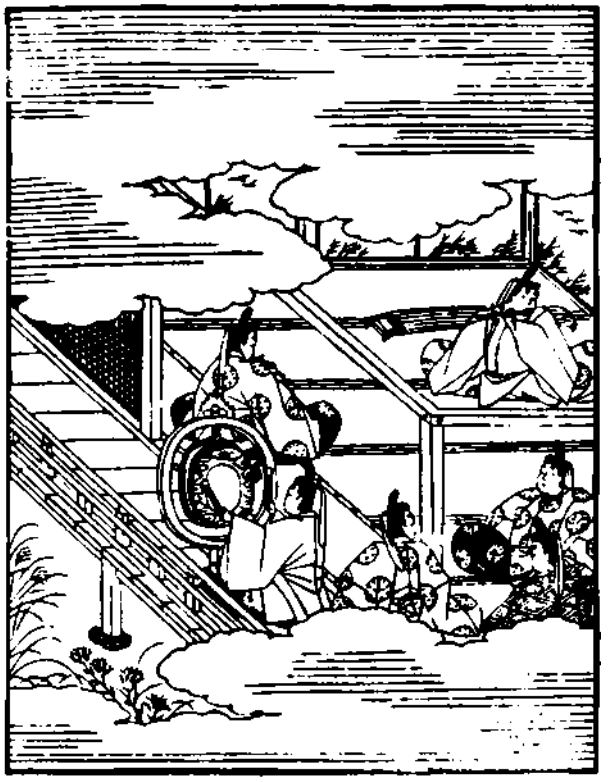
Genji bu şiirin altına ayrıca "Havadaki kasvet bulutlarının yerini güneşe bırakması için ne kadar sabırsızlıkla beklediğimi tahmin edemezsiniz" şeklinde not düşmüştü.

Prenses Hitachi, mektubu okuyunca Genji'nin artık onu ziyaret etmek istemediği gibi bir sonuç çıkarmıştı. Fakat maiyetindeki kızlar Genji'ye cevap göndermesi için ona baskı yaptı. Kafası iyice karışan prenses kendini o kadar zorladığı halde iki kelimeyi yan yana getiremiyordu. Aslında dadısının kızı haklıydı. Vakit iyice geçmeden bir şeyler yazması gerekiyordu. Sonunda Genji'ye aşağıdaki dizeleri gönderdi:

"Köyüm mehtabı bekler bulutlu gecelerde,
Ruhumuz kasvet yüklü, sen paylaşmasan bile..."

Prensesin kullandığı kâğıt öyle eskiydi ki mürekkebin rengi mordan griye dönmüştü. Fakat yazıyı yazan eller güçlüydü. Eski moda bir hat üslubu kullanmıştı. Üstelik çizgiler kalın ve hantaldı. Genji mektuba bakmaya bile lüzum görmeden elinin tersiyle bir kenara itti. Kızın gönlünde ne tür bir beklenti uyandırdığını merak etmeye başlamıştı. Olan bitenleri yeniden gözden geçirmeye başladı. Ama başka bir seçeneği olmadığını görüyordu. Israrını sonuna kadar sürdürmeliydi. Prensesin evinde ise Genji'nin ona karşı beslediği iyi niyet kimse tarafından bilinmiyor, tahmin de edilemiyordu; burada umutsuzluk ve moral bozukluğu hakimdi.

Akşam kayınpederi onu Sanjō'ya götürdü. Herkes ileride yapılacak olan Kır Festivali için hazırlanıyordu. Evin bütün delikanlıları toplanmış, bir taraftan geziyi konuşuyor bir taraftan da dans ve müzik gösterisinin provalarını yapıyorlardı.

Gerçekten de ev müzikle çınlıyordu. Öyle ki flütten ve kısa flütten çıkan sesler o zamana dek hiç bu kadar dolgun ve görkemli çıkmamıştı. Hatta bazen bahçeden davul getirip terasta çaldıkları bile oluyordu. Onu devamlı meşgul eden ilginç faaliyetlerinden dolayı Genji sadece en önemli ziyaretleri gerçekleştirebilmişti. Sonbahar bitmek üzereydi. Aradan haftalar, aylar geçtiği halde, Genji'den bir haber çıkmadığı için Prenses Hitachi ümidini yitirmeye başlamıştı.

Kır festivali yaklaşmıştı. Son provalar yapılırken Tayū saraya gelerek Genji'yi ziyaret etti.

"Nasılsın Tayū?" diye sordu, ses tonunda biraz suçluluk ifadesi vardı.

"Prensesi çok ihmal ettiniz ve onunla birlikte oturan bizler için de işleri zorlaştırdınız" dedi Tayū ağlamaklı bir ses tonuyla.

Tayū güya prensesle onun arasına mesafe koyarak kızı daha cazip gösterecekti. Fakat Genji onun bütün planlarını bozduğunun farkındaydı. Tayū'nun onu gaddar ve acımasız bir insan olarak gördüğü kesindi. Prenses de günlerini üzüntü içinde geçiriyor olmalıydı. Fakat bu konuda yapabileceği bir şey yoktu, çünkü vakti yoktu.

"Onun büyümesine ve olgunlaşmasına yardım etmek istemiştim sadece" dedi Genji tebessüm ederek.

Tayū da gülümsemek zorunda kaldı. Gençti, çok yakışıklıydı; etrafında ona kızan kadınların bulunması doğaldı. Bencil olmasını da anlayışla karşılamak gerekirdi bu yaşta.

İşinden vakit bulabildiği zamanlarda prensesi arada sırada ziyaret ediyordu. Fakat yeni evlatlık edindiği küçük Murasaki, onun gönlünün asıl sultanı olmuştu. Rokujo'daki soylu kadını bile ihmal ediyordu. Doğal olarak yeni tanıştığı prensesi sık sık aklından geçirse bile onun tarafına doğru pek ayakları gitmiyordu. Kızın aşırı utangaçlığı Genji'nin onu iyi bir âşık iyi bir sevgili olamayacağı konusunda uyarıyor gibiydi. Fakat hiç belli olmazdı. Göstereceği ilgi ve muhabetle Genji'yi mahcup edebilirdi. Son kez onu gördüğünde gece zifiri karanlıktı ve bu yüzden kız ona çok garip görünmüştü. Ona yakından alıcı gözüyle bakması gerekiyordu. Fakat yine de onun yanında ışığı fazla açmaktan çok çekiniyordu.

Prensesin maiyetindeki kızlarla vakit geçirdiği bir akşam, Genji gizlice ana salondan içeriye girdi ve önündeki kapıyı aralayarak içeri baktı. Prensesi görebileceğini zannetmiyordu. İçeride gördüğü yıpranmış perdeler belli ki yıllar yılı aynı yerde duruyodu. Hiç hoş bir görüntü değildi. Prensesin az ötesinde dört-beş kadın yemek yiyordu, yemek de yemeğe benzeseydi bari. Hem porsiyonlar çok azdı hem de iştah açan cinsten yemeklerden değildi. Ancak bu lezzetsiz yemekler yine de Çin'den ithal edilmiş çok kıymetli seladon porselenlerinin içindeydi. Odanın bir köşesinde titreyerek oturan diğer kızların bir zamanlar bembeyaz olan elbiseleri şimdi kirli bir griye dönmüştü. Fakat yine de geleneksel biçimselliği yaşatmaya çalışıyorlardı. Saçlarında her an düşecek gibi duran taraklar vardı. Bir zamanlar saray tapınağındaki hazine bölümüne bekçilik yapan yaşlı kadınlar görmüştü içeride. Fakat prensesin onları niçin yanına aldığına bir türlü akıl sır erdirememişti.

Kadınlardan birisi diğerine, "Hiç bu kadar soğuk bir kış geçirmemiştik. Her taraf buz gibi. İnsan uzun yaşayınca bugünleri de görüyor."

"Prensesim merhum prens babanız sağken arada sırada haddimiz olmayarak hayatın zorluklarından dem vururduk. Çok büyük hata etmişiz. En azından o bize bakıyordu, fakat şu sefil halimize bir bakın." Bunları söyleyen kadın soğuktan öylesine titriyordu ki onu görenler tavana doğru uçmak için hazırlık yapıyor sanırdı.

Duymaması gereken şikayetleri dinleyerek yanlış bir iş yapmıştı. Hemen oradan ayrıldı ve sanki yeni gelmiş gibi panjurların üstüne tık tık vurmaya başladı.

Dadının genç kızı şimdi Kamo tapınağı başrahibesinin hizmetindeydi. Prensesin yanında kalmayı tercih eden kızların beceriksiz, yontulmamış köylülerden farkı yoktu. Genji bu tür hizmetçilere hiç alışık değildi. Soğuktan şikâyet ettikleri kadar vardı. Bu sene kış çok zalimdi. Gökler katran gibi, rüzgâr kudurmuş, dışarıda kocaman kocaman kar tepecikleri oluşmuş bir vaziyetteydi. Kandil söndüğünde hiç kimse onu tekrar yakmak için kılını bile kıpırdatmadı. Genji birdenbire Akşamsefası ile geçirdiği son akşamı hatırladı. Bu ev de en az Akşam-

sefası ile birlikte oldukları ev kadar harap bir vaziyetteydi. Fakat burası her şeye rağmen hem daha konforlu hem de hâlâ insanların içinde yaşadığı bir yerdi. Geceyi geçirmek için yine de hoş bir yer sayılmazdı; çünkü burada deliksiz bir uyku çekememişti. Ev ilginçti ama içinde yaşayan prenses Hitachi için aynı şeyi söyleyemezdi. İnsanlara çok uzak, çok içe kapanık kabuğuna çekilmiş biriydi.

Sabah olunca panjurları kaldırdı ve pencereden bahçeye ve arkasındaki araziye baktı. Gözlerinin önünde ıssız, uçsuz bucaksız, hiçbir canlı izi değmemiş bembeyaz bir kar deryası vardı.

Selamsız sabahsız çekip gitmek medeni bir davranış olmazdı.

"Lütfen buraya gelip şu güzel gökyüzüne bir bakar mısın? Hem, ne kadar da çekingen şeysin sen böyle!"

Genji kardan yansıyan şafağın ışıklarında çok daha genç ve yakışıklı duruyordu. Yaşlı kadınlar gülümsüyordu.

"Prensesimiz, onunla mutlaka gidiniz. Akıllı kadınlar kendilerine söyleneni yapar."

Prensesin zaten hiç dayanacak hali kalmamıştı. Kendine biraz çekidüzen verdikten sonra dışarı çıktı. Başını nezaketen başka bir yöne çevirmiş olduğu halde hiç fark ettirmeden yan gözle onu süzüyordu. Ne de olsa güzel bir yüz bin ayıp örter diye düşünmeden edemedi.

Kıza dikkatle bakmakla büyük hata etmişti. Yanında diz çöken kızdan edindiği ilk izlenim onun normalden çok uzun ve zayıf oluşuydu. Hele burnu! Hiç de umut verici değildi. Kıza bakanlar gözlerini kızın bütün suratına hakim olan burnundan ayıramıyordu. Bu burun Budist azizlerden Samantabhadra'nın üstünde yolculuk yaptığı beyaz filin hortumu gibi uzun, sarkık ve kırmızıydı. Korkunç bir şeydi. Duman rengi çok hafif maviliğe rağmen teninin rengi yine de süt gibi beyazdı. Geniş, çıkıntılı bir alnı vardı ve yanak hatları yüzünü daha uzun gösteriyordu. Acınacak derecede zayıftı. Elbisenin üstünden bile omuzlarının dar olduğu fark ediliyordu. Genji böyle bir kız için verdiği onca emeğe yandı. Fakat yüzü diğer insanlardan olağanüstü farklı olduğu için yine de gözlerini ondan ayıramıyordu. Güzel olarak adlandırabileceği kadınlara kıyasla biraz vasat olsa da kızın başının şekli ve saçlarının oradan aşağıya dökülüşü çok güzeldi, öyle ki kızın saçları topuklarına kadar iniyordu. Her ne kadar elbisesinin üzerinde bu kadar durmak uygun olmasa da kadim aşk hikâyelerinde ilk tasvir edilen şeyin elbise olduğunu unutmamak gerekir. Kolsuz, soluk bluzunun üzerine yılların etkisiyle rengi atmış bir kimono giymişti; onun da üzerinde insana iki-üç kuşaktan beri devamlı kullanıldığı hissini veren bol parfümlü harika bir samur kürk vardı. Genç bir prenses için hiç de uygun bir kıyafet değildi. Fakat herhalde kışın soğuğundan korunmak için böyle giyiniyor olmalıydı. Genji de kızın yaptığı gibi hep susmayı yeğlemişti; fakat biraz dinlenip de aklı başı-

na gelince onu kurtarmak için bir kez daha şansını deneyecekti. Genji havadan sudan konuşmaya başlayınca bir taraftan konudan konuya geçiyor bir taraftan da kızı dikkatle süzüyordu. Kız onu dinlerken bazen tebessümlerini saklamak bazen ise onun anlattıklarını onaylamak için sık sık elini ağzına götürüyordu. Genji bu hareketlerin en az birkaç yüzyıl evvel yapılan modası geçmiş bir alışkanlık olduğunun farkındaydı. Kız ona bu haliyle törenlere katılan saray erkânını hatırlatıyordu. Prenses her nasılsa ona biraz gülümser gibi oldu. Genji yazık diye düşündü. Aceleyle eşyalarını toplamaya başladı.

"Sayın prensesimiz gördüğünüz gibi beyaz atlı prensiniz gelmekte gecikti. Benden başka size bakacak kimse yok ortada. Size bu kadar ilgi gösteren bir insana artık lütfedip de biraz daha cana yakın davransanız iyi olacak. En azından nezaketen bile olsa bunu yapmak zorundasınız." Artık Genji onun bu utangaçlık ve donukluğunu elinde silah olarak kullanmaya başlamıştı.

"Sabahın güneşiyle eridi saçakta buz
Ben ne yapsam nafile, akıllanmıyor bu kız."

Prenses kıkır kıkır güldü. Bu aptallığı sürdürmenin saçma olacağını düşünerek dışarı çıktı. Arabanın önünde durduğu avlunun kapısı neredeyse yıkılmak üzereydi. Daha önceki gece ziyaretlerinde konağın pek çok yerini görmüştü fakat büyük bir kısmı onun için hâlâ muamma idi. Burası dağların derinliklerinde saklı kalmış yalnız, ıssız, sessiz bir köyden farksızdı. Burada insanın içini ısındıran tek şey çam dalları üzerinde birikmiş olan karlardı. Arkadaşının o yağmurlu gecede[92] bahsettiği yabani otlarla örtülü kapı herhalde bu olmalıydı. Hayalindeki güzel kızın böyle bir yerde yaşamasını ne kadar isterdi! Ona karşı şefkatli, sevecen olacağından emindi. Evet, görüşmek için hasretle birbirlerini beklemeliydiler. Belki bu sayede imkânsız gibi görünen yasak aşkını bile unutabilirdi. Ancak böylesine bir romantik ev için prenses uygun biri değildi. Benden başka hangi erkek prensese katlanabilir, diye sordu kendi kendine. Belki de kızı için endişelenen prens Hitachi'nin ruhu Genji'yi prensese götürmüştü.

Adamlarından birine emir vererek portakal ağacının üzerindeki karları temizlemesini istedi. Tam o sırada çam ağaçlarından biri yanındaki ağaçla rekabet etmek istermişçesine üzerindeki karları çağlayanlar gibi yere döküvermişti. Dökülen karlar ona ünlü Sue çamlı dağı üstünde kopan kar fırtınalarını anlatan bir şiiri hatırlatmıştı.[93] Az önce gördüğü manzara Genji'yi çok duygulandırmıştı. Onun

---

92. Yağmurlu gecedeki konuşma için bkz 2. Bölüm.

93. Tosa, *Gosenshū* 684:

Yoksa ben karla kaplı yüce Çamlı Dağ mıyım?
Her kopan fırtınaya bilmem katlanır mıyım?

ihtiyacı olan şey sadece tatlı dille muhabbetti. Bu güzel sohbeti yapabilecek olan kadının büyüleyici bir güzellikte olması veya cinselliği onu hiç ilgilendirmiyordu. Yaşlı kahyayı bulup getirmesi için adamlarından birini gönderdi. Çok geçmeden kahya yanında kızı veya torunu yaşlarında olan genç bir kızla avluya girdi. Bembeyaz karlarla talihsiz bir zıtlık gösteren isli paslı giysiler içinde olan kızın kucağında hâlâ sıcak olduğu hissini veren bir maltız vardı. Yaşlı kâhyanın kapıyı tamir etmesine yardım etmek için gelmişti. Bu zavallı sahipsiz insanlar ellerinden gelen her şeyi yapıyorlardı ama işin erbabı değillerdi. Nihayet Genji'nin adamlarından biri onlara acıyıp var gücüyle iterek kapıyı açtı.

"Sabah sabah bir ihtiyar, başında bir yığın kar,
Dalmış onu seyrederken, çivi kesti bu kollar..."

Genji bu şiirin arkasından başka bir şiirin ilk dizesini hatırladı: "Gençler hep çırılçıplak, yaşlılar hep üşümüş."[94]

Burnu kıpkırmızı ve kalbi buz gibi olan prensesi düşününce gülümsedi. Kızı, arkadaşı Tō no Chūjō'ya gösterecek olursa burnunu neye benzetirdi acaba? Fakat bunu düşünmek bile onu rahatsız etmişti; çünkü Tō no Chūjō devamlı hafiye gibi onun peşinde gezen, onu suçüstü yakalamaya çalışan birisiydi. Ama nasılsa günün birinde yaptığı kaçamakları anlayacaktı. Şayet prenses sıradan bir kız olsaydı ondan anında vazgeçerdi. Fakat bütün bu düşünceleri kıza ilk kez yakından baktığında silinip gitmişti. Kız için çok üzülmüş ve ona bir şey vadetmese bile düzenli olarak mektup göndermişti. Sadece mektup değil, Şam işi ipekli ve pamuklu kumaşlar, Japon malı desensiz ipekler de yollamıştı. Maiyetinde bulunan nedimelerin eski püskü samur kürklerden kurtulmasını istemiş, yanında çalışan insanların rütbesi ne olursa olsun yaşlı kapıcıya kadar herkesin ihtiyacını göz önünde bulundurmuştu. Bütün bu hediyelerin en ufak bir sevgi belirtisi göstermeden verilmiş olması, prensesi pek de rahatsız etmişe benzemiyordu; bu da Genji'nin onunla olan ilişkisini daha kolay bir hale getiriyordu. Genji fazla samimi olmadan onu desteklemek gerektiği sonucuna varmıştı. Bu kız için bir âşığın yapabileceğinden çok daha fazlasını yapmıştı. Bir akşamüzeri dikizlediği valinin karısı hiç de güzel birisi değildi, fakat kusurlarını gizlemekte çok maharetliydi ve bu yüzden onu çok beğenmişti. Bu kızın ise ondan hiç aşağı kalır bir yanı yoktu, çünkü bir prensin kızı, yani prenses olarak doğmuştu. Yağmurlu bir akşam günü arkadaşıyla konuştuklarını hatırladı. Arkadaşı ona "Bir kadının hoş veya itici olduğunu tayin eden şey ailevi

---

94. Po Chü-i, *Bütün Eserleri* II, "Şian'da Yazılan 10 Şiir"den ikincisi.
Gençler hep çırılçıplak yaşlılar hep üşümüş
Kış gününde insanlar hıçkırığa gömülmüş

kökeni değildir" demişti. Pekâlâ, aşağı sınıftan gelen bir kadın da hoş bir varlık olabiliyordu. Bu yüzden sık sık valinin karısı gelmişti aklına. Sessizdi ama kendine özgü bir cazibesi vardı ve ne yazık ki bu kadını kaybetmişti.

Yıl sonu yaklaşınca Tayū onu ziyaret etmek için saraya geldi. Bu kızı pek fazla ciddiye almadığı için onunla çok iyi anlaşıyordu. Şakalaşıyorlar, sohbet ediyorlardı. Bazen de kız onun saçını kesmek gibi özel hizmetlerine bakıyordu. Bu nedenle, ne zaman işi düşse veya söyleyeceği bir şey olsa teklifsizce gelir onu ziyaret ederdi.

"Size çok garip bir şey söyleyeceğim, ama hâlâ söyleyeyim mi söylemeyeyim mi tereddütteyim" derken gülümsüyordu.

"Neymiş o garip olan şey? Sen benden bir şey saklamazsın hadi söyle bakalım."

"Eğer kendimle ilgili bir şey olmuş olsaydı, size bunu söylemekte tereddüt etmezdim. Söylemeye kalkacak olursam yine de söylemem gereken ilk insanın siz olduğunu biliyorum, fakat bu konu beni aşan bir mesele. Gerçekten çok güç bu konuda konuşmak."

"Sen de her zaman böyle yapıyorsun. Bırak şimdi çekingenliği, utangaçlığı. Madem önemli, buraya kadar geldin konuşman gerekmez mi?"

"Efendim prenses Hitachi'den size bir mektup var." Mektubu çıkardı.

"Benden saklaman gereken şey bu muydu? Böyle bir şeyi niçin benden saklayacaksın ki!"

Tayū yerinde duramıyordu. Mektup dut ağacından yapılmış kalın bir Michinoku parşömenine yazılmıştı. Kâğıda sinmiş ağır parfüm kokusundan başka, mektupla ilgili hiçbir şey dişi zarafetini yansıtmıyordu. Fakat el yazısı çok düzelmişti.

"Kimonomun kolları kurumaz gözyaşımdan,
Neden bana zalimsin bilmiyorum başından..."

Genji çok şaşırmıştı. "Gerçekten o kadar gözyaşı mı döküyormuş?" diye sordu. Tayū yanında getirmiş olduğu eski bir sepeti ona uzattı, içinde bir giysi vardı.

"Efendim görüyorsunuz ya size bunu göstermeye bir türlü cesaret edemedim. Sizin bunu özellikle Yeni Yıl Töreni'nde giymenizi istiyor. Size bunu göstermeden geri göndermek istedim ama böyle bir şey yapsaydım inanın çok kırılırdı. Hatta bunu size göstermeden evimde saklamayı düşündüm, fakat bu da doğru olmazdı; çünkü bunu size özel olarak göndermişti. Bu yüzden belki size bunu gösterdikten sonra..."

"Hayır Tayū, iyi ki getirdin. Getirmeseydin çok üzülürdüm. Onun gönderdiği bu giysi, benim gibi gözyaşlarıyla ıslanmış yastığını kurutmaya yardım edecek kimsesi olmayan biri için mükemmel bir hediye"[95] dedi ve daha fazla konuşmadı.

---

95. Anonim, *Manyōshū* 2321:
Yağan kar yağma bugün kırma beni sebepsiz.
Yaşla ıslak yastığım kurumuyor kimsesiz.

Prenses şiiri yazarken gözle görülür bir gayret sarf etmişti. Bu şiiri kesinlikle kimseden yardım almadan kendi başına yazmıştı. Dadısının kızı oralarda olsaydı belki birkaç yerini düzeltebilirdi. Prenses şimdiye dek hiç usta bir şairden ders almamıştı. Fakat bütün bunlara rağmen şiir daha da güzel olabilirdi. Bir an gülümseyip gözlerini kapatarak prensesin şiir üzerinde nasıl çalıştığını, kendini nasıl verdiğini gözlerinin önünde canlandırmaya çalıştı. Her şeye rağmen bu şiiri başarılı bir çalışma olarak kabul etmek gerekirdi. Tayū utancından kıpkırmızı kesilmişti.

Sepetin içinde pembe, eski moda kesimli, mat bir kolsuz gömlekle aynı renkte, koyu kırmızı çizgileri olan bir saray elbisesi vardı. Dikiş ve teyeller son derece acemice yapılmıştı. Ne yazık ki Genji'nin bunları giymesi mümkün değildi. Kendini eğlendirmek istercesine, prensesin şiirinin kenarına bir şeyler karaladı. Tayū, omzunun üzerinden şiirini okumuştu:

"Korkarım ki kırmızı, tercihim değil benim,
Peki safranla neden elimi lekeledim?

"Safranı koyu renkli bir çiçek sanıp..."[96]

Çiçek kelimesinin temsil ettiği bir anlam olmalıydı diye düşündü Tayū ve bu sözcük ona zaman zaman ay ışığında gördüğü prensesin burnunu hatırlattı.[97] Çok gaddardı Genji... Zavallı prenses... Neden onu safran çiçeğine benzetti? Herhalde burnunu görmüş olmalı" dedi ve Genji'nin bu dizelerdeki nüktesine hayran oldu. Hemen ona bir cevap yazdı:

"Bu kıyafetin rengi, boyanmış tek çiçekle,
Onu soluk görsen de adını lekeleme

"Üzücü şey söyleme."

Sanki kendi kendine konuşuyor gibi, dizeleri kolaylıkla düzmüştü. Yazdığı şiirin hiçbir özelliği yoktu ama prenses en azından kendi kendine bunu başarmıştı. Eğer sık sık böyle yazışacak olurlarsa kızın uzun dönemde mektuplaşmaya sıcak bakacağı kanısına vardı. Böyle bir durumda, prensesin adını lekelemek Genji'nin aklının ucundan bile geçmezdi.

Tam o anda içeri birkaç kadın girdi.

---

96. Burada bir şiire gönderme yapılmaktadır. *Genji Monogatari Kochūshakusho İn'yō Waka* 448:

Safranı koyu renkli bir çiçek sanıp durdum,
Birdenbire solunca onu kasvetli buldum.

Çiçeğin koyu rengi, bu hanımın imparatorluk soyuna atıfta bulunabilir.

97. "Çiçek" ve "burun" kelimeleri Japoncada eşsesli sözcükler olup *hana* olarak telaffuz edilir.

"Şu benim için hazırlamış olduğunuz hediyeyi ortadan kaldırsanız iyi olacak" dedi Genji. "Bana böyle bir hediyenin verildiğini kimsenin görmesini istemiyorum."

"Neden bu elbiseyi Genji'ye gösterdim ki?" diye hayıflanan Tayū yaptığına bin pişman oldu. Herhalde onu da prenses gibi hünersiz, beceriksiz, toy birisi olarak düşünüyor olmalıydı.

Genji ertesi gün gözdelerin dinlenme salonuna açılan kapının aralığından baktığında Tayū'nun İmparator'a hizmet etmekte olduğunu gördü.

"İşte burada" diye seslendi Genji. "Dünkü not için yazdığım cevabı getirdim. Beni bayağı uğraştırdı."

Etraftaki kadınlar merakla onları süzmeye başlamışlardı.

Genji gülümseyerek, "Elveda Mikasalı Kız" dedi ve aynı başlığı taşıyan şarkıyı mırıldanarak oradan uzaklaştı.

Tayū kendini tutamayarak gülmeye başladı.

"Niçin gülüyorsun kendi kendine? Yoksa bizim bilmediğimiz bir şeyler mi var?" diye sordu öteki kadınlar.

"Yok bir şey" dedi Tayū. "Genji, soğuk bir kış günü sabahleyin kırmızı ipekler içinde bir dilber görmüş. Kızın burnu da havuç gibi kıpkırmızıymış. Şarkının o burun kısmını pek beğenmedim ama yine de gülmekten kendimi alamadım."

"Ama aramızda kırmızı burunlu biri yok ki. Sakon veya Higo burada olsalardı Genji böyle şarkı söylemekte haklı olabilirdi" diye kendi kendilerine söylenerek Genji'nin ne demek istediğini anlamaya çalışmışlardı. Genji mektubunu Prenses Hitachi için yazmıştı. Kız mektubu alınca bütün nedimeleri etrafında toplanarak hayran hayran Genji'nin şiirini dinlediler.

"Kat kat olmuş geceler seni benden ayırır,
Yoksa o 'hediyen'le, ayrılık 'murat' mıdır?"

Genji şiirini sıradan bir beyaz kâğıt üzerine şöyle bir çiziktiriverdiği için bu samimi davranışı kadınlara çok hoş gelmişti.

Yeni yıl arifesinde, Tayū daha önce Genji'ye elbise göndermek için kullanmış oldukları sepeti eve tekrar geri getirdi. Bu kez içinde Genji'nin prensese gönderdiği hediyeler vardı. Dikkatle açtılar. İçinden Genji'nin kendisi için yaptırmış olduğu bir ceket ve birilerinden hediye olarak aldığı üzerinde lavanta ve sarı-kırmızı safran çiçeği desenleri olan bir saray kıyafeti çıktı. Evdeki yaşlı nedimeler gelenleri gördükten sonra, Genji'nin daha önce prensesten almış olduğu hediyeyi beğenmediğini ve ona bir ders vermek istediğini anlamışlardı.

"Evet" dedi kadınlar, "Bize gönderdiği elbise de yeniyken koyu kırmızı. Fakat zaman geçince o da solup pembeleşecek. Ayrıca prensesimizin şiiri gayet man-

tıklı, hoş bir beyitti. Genji ise doğru dürüst şiir yazacağı yerde kurnazlık yaparak kelimelerle oynamış."

Elbiselerin arasında kendi yazdığı mektubu da gören prenses onu ne kadar büyük emek sarf ederek yazdığını hatırladı. Hemen bir başka kâğıda kopyalayarak çekmecesine koydu.

Yeni yılın ilk günleri yoğun geçerdi. Koro üyeleri sarayda toplandığı için bütün salon ve koridorlar yeni yıl şarkıları ve ilahileriyle çınlıyordu.[98] Fakat Prenses Hitachi ve onun oturduğu ıssız ev Genji'nin aklından hiç çıkmamıştı. Bir akşam süvari alayının atlarını teftiş ettikten sonra,[99] geceyi evinde geçireceğini bahane ederek imparator babasından dışarı çıkmak için izin istedi. Dışarı çıkar çıkmaz vakit çok geç olmasına rağmen doğru Prenses Hitachi'nin evine gitti.

Evi çok hareketli buldu. İçinde yaşayanların sanki dışarıdaki insanlarla sohbet etmiş, ahbaplık yapmış gibi bir hali vardı. Ayrıca prenses de çok daha uysal ve mülayim görünüyordu. Prensesin hayatında yeni bir sayfa açmak için elinden geleni yapmıştı; bunun sonuçlarını görmeyi dört gözle bekliyordu. Son derece isteksiz bir şekilde evden ayrıldığında, güneş doğuyordu. Binanın doğu cephesindeki kapılar açıktı. Biriken karların yansıttığı ışıklarla daha parlak hale gelen güneş ışınları çatısı çökmüş koridorun içine adeta akıyor gibiydi. Prenses odasından çıkmış ve Genji'nin bulunduğu yere kadar gelmişti. Bu sırada Genji saray kıyafetlerini tekrar üstüne giymekte olduğundan dolayı ona arkasını dönerek oturdu. Omuzlarından aşağı dökülen saçları harikaydı. Genji odanın panjurlarını kaldırırken, Keşke prenses de bu yeni yılda her şeye yeniden başlayabilseydi, diye geçirdi aklından. Belki dedikodu olur diye düşünerek panjurları yarıya kadar açtı. Pencerenin önüne alçak bir tabure çekerek üstüne oturdu ve dağılmış olan saçlarını taramaya başladı. Prensesin yaşlı nedimelerinden biri bu arada Genji için eski püskü bir ayna, Çin malı bir tarak kutusu, portatif bir tuvalet masası getirip önüne koymuştu. Genji evde erkekler için tuvalet eşyası bulunmasına çok sevinmişti. Prenses ona hediye gelen elbiselerin hepsini giydiğinden dolayı günün modasına uygun görünüyordu. Genji bütün bu giysilerin hepsini tam olarak algılayamamıştı ama kendi ceketini tanıdı.

"Bu yeni yılda prenses hazretlerinden sık sık mektup almak benim için büyük bir ayrıcalık olacaktır. Yeni yılda ben bülbüllerin değil prensesimizin sesini duymak istiyorum."[100]

---

98. Birinci ayın on dördünde, saraylılardan oluşan bir topluluk bazı saray ve konaklarda şarkı söylerdi. Otokotōka olarak bilinen saray ritüeli, onuncu yüzyılın sonlarında artık yapılmamaya başlamış gibi görünüyor.

99. Birinci ayın yedisinde.

100. Sosei, *Shūishū* 5:

Yeni yıl şafağında selamlarken ilk günü,
Şairin hakkıdır o, duymak ister bülbülü.

"Bahar gelir, kuşlar öter, cıvıl cıvıl dağlarda"[101] diye yanıt veren prensesin sesi titriyordu.

"İşte bu kadar! Üslubu da yakaladınız. Prenses hazretleri, artık hayatınızda yeni bir sayfa açılmış bulunuyor." Genji izin isteyip oradan ayrılırken güftesi şair Narihira'ya ait, hayal dünyasını ve yağan karları anlatan bir şarkı tutturmuştu.[102]

Genji çıkarken prenses bir sütuna yaslanmış onu seyrediyordu. Genji'nin aklında kalan son karede Prenses Hitachi'nin elini ağzına götürmüş profili vardı. Hiç de güzel bir sahne değildi.

Nijō'ya döndüğünde çocukluktan genç kızlığa adımını atmakta olan Murasaki'yi doya doya seyretti; harikulade güzeldi. Üstündeki renklere bakarak kırmızının da göze çok hoş gelen titreşimler yaydığına kani oldu. Üstü kırmızı kiraz çiçeği desenleriyle süslü, yumuşak, sade beyaz kaftanının içinde bir peri kızı kadar güzeldi. Anneannesi çok tutucu bir kadın olduğu için henüz âdetlere uymamış ve kızın dişlerini siyaha boyamamış, kaşlarını almamıştı. Genji saraydaki kadınlardan birini kızın kaşlarına rastık çekmek için görevlendirdi. Kendi kendine durmadan sorduğu soru şuydu: Evinde böyle bir hazine varken ne akla hizmetle dışarıda geziyor, başına bela arıyordu? Kızın taş bebeklerini düzenleyip tertip etmeleri için nedimeleri görevlendirdi. Murasaki'nin resme karşı yeteneği vardı. Bir sürü işinin arasında küçük küçük eskizler çiziyor ve keyfine göre onları renklendiriyordu. Genji eline kâğıt kalem alarak çok uzun saçlı bir genç kız çizdi ve ona kıpkırmızı bir burun yaptı. Sadece bir resim olmasına rağmen tüyler ürperticiydi. Daha sonra aynadaki yakışıklı yüzüne baktıktan sonra burnunu rastgele kırmızıya boyadı. Kendisi de bir anda korkunç bir hal almıştı. Bu sahne kızın o kadar hoşuna gitti ki kahkahalarla güldü.

"Söyle Murasaki'ciğim, benim gerçekten böyle kıpkırmızı bir burnum olsaydı ne düşünürdün?"

"Vallahi ne diyeyim, hiç hoşuma gitmezdi." Şaka bile olsa kırmızı burun fikri kızı tedirgin etmeye yetmişti.

Yalancıktan burnunu hızlı hızlı siler gibi yaptı. "Aman yarabbi! Bu boya çıkmıyor! Burnum hep böyle havuç gibi kalacak! Numara yapayım derken iş ciddiye bindi... Ah ne olacak şimdi... Babam imparator hazretleri beni böyle görecek olursa herhalde evlatlıktan reddeder!"

---

101. Anonim, *Kokinshū* 28:

Bahar gelir, kuşlar öter, cıvıl cıvıl dağlarda,
Ömür bitti, ben kocadım, geçen eski çağlarda.

102. Ariwara Narihira, *Kokinshū* 970ve *İse Masalları* 83:

Hiç aklımda değildi karlı yollardan gelmek,
Gelip de seni enfes, giysilerinle görmek.

Büyük bir endişeyle onu seyreden Murasaki daha fazla dayanamadı ve o da Genji'nin burnundaki boyayı silmeye başladı.

"Murasaki'ciğim sana söylüyorum lütfen beni dinle. Sakın burnumu siyah mürekkeple boyamaya kalkma![103] Ben yine kırmızıya razıyım." Gülüştüler. Birbirine yakışan mükemmel bir çift oluşturuyorlardı.

Güneş, sanki ince sislerle kaplı kiraz ağaçlarına çiçek açtırmak istercesine sıcacıktı bu bahar gününde. Erik ağaçları kirazlardan daha erkenciydi. Üstü çatılı merdivenlerin yanındaki en hızlı çiçek açan gül erikleri tomurcuklanmış şimdiden renk belirtileri göstermeye başlamışlardı.

"Kırmızı renk denince pek beğenmem aslında,
Ama erik dalında kıyamazsın bakmaya...

"Maalesef bu iş böyle, acı ama gerçek."

Ne diyorsunuz sevgili okurlar, acaba daha sonra bu arkadaşlarımızın başına neler geldi?

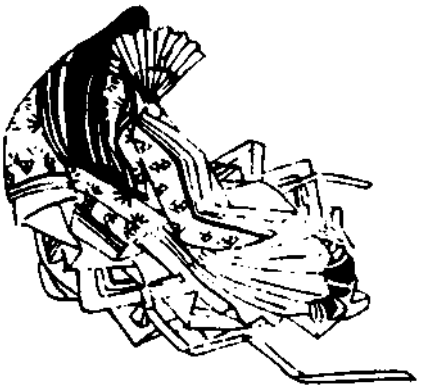
---

103. Özgün metinde Heichū siyahı. Heichū veya Taira Sadabumi (?-923), bir kadını ziyaret ederken, ağlıyormuş gibi yapmak için yanaklarını suyla ıslatmıştı. Kadın mürekkebi suya karıştırarak sahtekârlığı ortaya çıkardı.

BÖLÜM 7

SONBAHAR GEZİSİ

MOMIJI NO GA (紅葉賀)

Suzaku Sarayı'na yapılacak gezi, onuncu ayın ortalarında gerçekleşti. İmparatorun hanımları gösterişli geçeceği kesin olan bu konserde bulunamayacakları için çok üzgündüler. Özellikle Fujitsubo'nun bu zevkten mahrum olacağı düşüncesiyle canı sıkılan İmparator, sarayda da aynı konserin verilmesini emretti. Genji ve Tō no Chūjō "Mavi Okyanusun Dalgaları" dansını sergilediler. Tō no Chūjō kendine has bir tarzı olan yakışıklı bir gençti. Fakat Genji'ye kıyasla çiçek açmış kiraz ağacının altındaki karaçalıdan farksızdı. Parlak gece ışıklarında müzik sarayda görkemli bir şekilde yankılanıyor, heyecanı daha da artırıyordu. Dans bilinen bir dans, dans edenler bilinen insanlar olmasına rağmen Genji başka gezegenlerden buraya uğramışçasına etrafındakilerden tamamen farklı görünüyordu. Şarkı sözlerini ezgiye dönüştürürken seyirciler cennetteki Kalavinka* kuşunu dinlemekte oldukları hissine kapılıyorlardı. İmparator mutluluk gözyaşlarını silerken bütün prenslerin ve saray mensuplarının da gözlerinin buğulandığını fark etmekte gecikmedi. Genji şarkısını bitirip, kıyafetini düzeltirken, orkestra yeniden çalmaya başlamıştı. Her zamankinden daha yakışıklı, daha pırıl pırıl görünüyordu. Çok geçmeden veliahtın annesi Bayan Kokiden'in sesi duyuldu:

"Eminim ki tanrılar bile hayranlık ve hasetten çatlamışlardır. Böyle birinin ağırlığı altında insan eziliyor."

---

* Budizm'de kafası insan, gövdesi kuş biçiminde, uzun kuyruklu, ölümsüz bir efsanevi yaratık. Kalavinka'nın güzel sesiyle Dharma'yı vaaz ettiği söylenir –çn.

Bayan Kokiden'in maiyetinde bulunan nedimeleri kadının sözlerinde samimi olmadığını, sırf dalga geçmek için bu sözleri sarf ettiğini bildikleri için onu nefretle dinlemişlerdi.

Bütün bunlar Fujitsubo'ya bir rüya gibi geliyordu. Keşke kimselere anlatamayacağı o kötü hadiseler başına hiç gelmemiş olsaydı. İşte o zaman herkes gibi mutlu olabilirdi.

Geceyi İmparator'la birlikte geçirdi.

"Bence konserde görmeye değer tek etkinlik vardı o da "Mavi Okyanus Dalgaları" dansıydı. Sen ne düşünüyorsun bu konuda?" diye sordu İmparator.

"Gerçekten olağanüstüydü."

"Tō no Chūjō da fena bir dansçı değil. En ufak hareketi bile onun asaletini belli ediyor. Profesyoneller kendi alanlarında iyiler, zaten kimse de aksini iddia edemez, ama sanki biraz dirilikten ve doğallıktan uzak gibi geldiler bana. Provalar bu kadar iyi geçti ama insan gezideki etkinliğin hayal kırıklığı yaratmasından korkuyor, yine de bir şey kaçırmanı istemem, mutlaka gel."

Ertesi sabah Genji'den bir mektup aldı. "Bütün olan biteni nasıl buldun bilmiyorum ama benim kafam çok karışık. Korkarım sorumu pek hoş karşılamayacaksın ama ben yine de soruyorum:

"Dans ederken sallanan kollarımı gördün mü?
Fırtınada huzuru aradım düşündün mü?"

Genji'nin dans ederkenki hali o kadar canlı bir şekilde zihnine kazınmıştı ki ona cevap vermemek ne mümkündü!

"Mavi deniz dalgaları Çinlilerce oynandı...
Fakat senin her adımın aklım başımdan aldı...

"Sakın bu şiirimi sıradan duygu sanma."

Fujitsubo gerçekten nadir bulunan bir hazineydi. Müzik, dans hatta Çin kültürü hakkındaki bilgisiyle imparatoriçelere layık bir dille konuşuyordu. Onun gönderdiği şiiri kutsal bir ayet gibi önüne açtı ve uzun uzun baktı.

Gezi günü gelince İmparator'a bütün saray mensupları ve prensler eşlik etti. Veliaht da oradaydı. Gölün üstünde süzülen teknelerden etrafa müzik sesleri yayılıyor, her güvertenin üstünde binbir çeşit Çin ve Kore dansı yapılıyordu. Flüt, davul ve telli sazlardan çıkan nağmeler yeri göğü inletiyordu. Saraydaki prova gecesinde Genji güzelliğiyle herkesin kalbini fethettiği için İmparator ona nazar değmesinden korkuyordu; onu kötü ruhlardan korumak için bütün tapınaklarda dualar okunmasını, ayinler yapılmasını emretmişti. Saray mensupları imparatorun bir baba ola-

rak neden bu kadar hassas davrandığını anlayıp ona hak vermişlerdi, fakat Kokiden bütün bunların bir deli saçması olduğunu düşünüyordu. Flüt grubundaki icracılar orta ve üst düzey saray mensuplarından, en ünlü virtüözler arasından seçilmişti. Çin ve Kore dansı yönetmenleri devlet konseyinde mevki sahibi yüksek dereceli saray mensuplarından meydana geliyordu. Dansçılar haftalardır manastırda inzivaya çekilen rahipler gibi her şeyden uzaklaşmış, yapacakları gösteriyle ilgili olan her hareketi en saygın sanat ustalarının denetiminde çalışarak prova yapmışlardı.

Flütçüler grubunda yer alan kırk kişi fevkalade başarılıydı. Flütlerin, çamların iç çekişlerine karışan sesi, dağların derinliklerinden gelen bir rüzgârı andırıyordu. Dökülen bin bir renkli sonbahar yapraklarının altında gösterime sunulan "Mavi Okyanus Dalgaları" dansı vahşi güzelliğiyle insanları büyülemişti. Genji'nin şapkasını süsleyen yaprakları dökülmüş ince çınar dalı çıplak ve mahzundu ve onun yakışıklı yüzüyle hiç uyuşmuyordu. Batı İlleri Bakanı imparator tahtının altındaki kasımpatılardan bir demet koparark çınar dalını yerinden aldı ve Genji'nin şapkasını bu çiçeklerle süsledi. Solan akşam güneşiyle birlikte toplanan bulutlar, az sonra göklerden gözyaşı dökülecği hissini veriyordu insana. Şapkası solmaya yüz tutmuş ve en güzel çağını yaşayan kasımpatılarla süslenmiş olan Genji herkesin gözünün önünde sergilediği dans sanatını üst seviyelere çıkarmıştı. Özellikle dansını süsleyen son adımlarıyla birlikte herkesin heyecandan tüyleri diken diken olmuş, gözlerinin önünden bir kuyrukluyıldız geçtiğini zannetmişlerdi. Dalların ve kayaların arasında kaybolmuş, okuma yazma bilmeyen insanlar bile gözyaşları-

nı tutamamışlardı. Soylu Bayan Shōkyōden'in çocuk yaştaki oğlu Dördüncü Prens, Genji'den sonra "Sonbahar Rüzgârları" dansını sergiledi. Hiçbir başka sanatçı bu ikisi kadar ilgiyle izlenmemişti. Hatta kalabalıktan "Diğer sanatçılar olmasalardı da olurdu. Bizim günümüzü yediler" şeklinde şikâyetler bile yükselmişti. O gece Genji üçüncü derecenin birinci rütbesine, Tō no Chūjō ise dördüncü rütbenin ikinci derecesine terfi etmişti. Diğer saray mensupları da liyakatlerine göre Genji tarafından terfi ettirildi. Genji o akşam gözlere zevk, kalplere huzur, insanlara kucak dolusu mutluluk getirmişti. İnsanlar o gece Genji'nin daha önceki hayatlardan nasıl olup da bu kadar muhteşem zenginlik, bolluk, bereket ve coşku getirdiğini merak etmekten kendilerini alamadılar.

Fujitsubo eve, ailesinin yanına gitmişti. Her zaman olduğu gibi onu görmek için bir şans arayan Genji, Sanjō'da kayınpederinin maiyetindeki insanlar tarafından çok eleştirilmişti. Genç Murasaki hakkında dedikodular yayılmaya başlamıştı. Sanjō'daki bazı kadınlar Nijō'ya yeni bir kız geldiğini etrafa duyurmuşlardı. Genji'nin karısı bundan hiç hoşnut değildi. Tabii ki kızın yalnızca bir çocuk olduğunu bilmediği için, onun kızgınlığı son derece doğaldı. Eğer çoğu kadının yapacağı gibi Fujitsubo açık bir şekilde durumdan ona şikâyet etseydi, Genji ona her şeyi anlatabilir ve birazcık olsun onun kıskançlığını yatıştırabilirdi. Aslında Genji'yi gönül maceraları aramaya iten sebep Fujitsubo'nun Genji hakkındaki kemikleşmiş keyfi önyargılarıydı. Onun belirli hiçbir hatası, ahlaksızlığı ya da lekesi yoktu Genji'nin gösterebileceği. Fujitsubo Genji'nin hayatına giren ilk kadındı, belli etmese bile ona hayrandı ve çok değer veriyordu. Fujitsubo Genji'nin duygularını derinden anladığında kendi duygularının da değişeceği kesindi, çünkü zeki bir kadındı. Genji bunu değiştiremezdi ama yine de o Genji'nin haremindeki kadınlar arasında hâlâ ilk sırada yer alıyordu.

Murasaki artık onunla tamamen rahattı. Görünüşü ve davranışları olgunlaşıyordu fakat yine de Genji'ye sımsıkı bağlanışında hâlâ bir saflık vardı. Binanın merkezinde oturan insanların onun kim olduğunu bilmesi için vaktin henüz erken olduğunu düşünerek, kızı mükemmel bir şekilde döşediği merkezden uzak bölümlerden birine yerleştirdi. Genji vaktinin büyük bir kısmını onunla geçiriyor, dersleriyle bizzat ilgileniyor, özellikle güzel yazı yazma sanatını öğretiyordu. Sanki daha önceki yıllarını uzakta geçirmiş bir kızını eve getirmiş gibiydi. Onun yanında olacak nedimelerin vasıflarını tek tek incelemiş ve özellikle hizmette kusur etmeyecek kızları seçmişti. Murasaki'nin ihtiyacı olan her şeye sahip olması konusunda Genji çok titizdi. Koremitsu hariç evdeki herkes meraktan ölüyordu. Babası hâlâ Murasaki'nin nerelerde olduğunu bilmiyordu. Kızın bazen büyükannesinin ardından ağladığı oluyordu. Genji onunlayken aklı başka şeylerle meşgul oluyordu. Geldiği zaman genellikle gece onda kalıyordu ama Genji'nin bakması ve göz kulak olması gereken başka yerler de vardı. Gece kendisini uğurlarken Murasaki'nin

gözlerinde okuduğu özlem Genji'yi hayran bırakıyordu. Bazen sarayda iki-üç gece geçirir, oradan da Sanjō'ya giderdi. Daha sonra eve dönüp Murasaki'yi düşünceler içinde gördüğünde kendini küçücük bir öksüz kız çocuğuyla karşı karşıya kalmış gibi hissederdi. Artık gece maceralarına çıkmak için eski hevesi kalmamıştı. Kızın başrahip olan büyük amcası devamlı onun durumunu sorup araştırıyor ve duyduğu iyi haberlere hem şaşırıyor hem de çok seviniyordu. Genji, Murasaki'nin büyükannesinin ölüm yıl dönümlerinde rahibe ve tapınağa gönderdiği hediye ve adaklar konusunda hiçbir fedakârlıktan çekinmiyordu.

Hâlâ ailesiyle birlikte kalmakta olan Fujitsubo'yu görmek için onu ziyaret etti. Omyōbu, Chūnagon, Nakatsukasa ve diğer kadınlarının hepsi ona büyük hüsnükabul gösterdi, fakat asıl görmek istediği Fujitsubo onu yanına yaklaştırmadı. Ancak Genji birileriyle konuşmakta kararlıydı. Fujitsubo'nun ağabeyi ve Murasaki'nin babası olan Prens Hyōbu, Genji'nin evde olduğunu öğrenince onu görmeye geldiler. Prens Hyōbu çok nazik, kibar, efendi bir insandı. Öyle ki Genji ona baktıkça, çok beyefendi bir adam, karşı cinsten birisi olsaydı mutlaka onunla ilgilenirdim diye düşünmekten kendisini alamadı. Bu yumuşak huylu fevkalade insan en çok sevdiği iki kadından birinin ağabeyi diğerinin ise babasıydı. Bu nedenle ona karşı her zamankinden daha fazla kanı kaynamıştı. Prens Hyōbu da Genji'deki bu sevecenliğin farkına varmış gibiydi, çünkü konuşmaları her zamankinden daha dostane idi. Üstelik her zamankinden daha yakışıklı görünmüştü gözüne. O anda, gelecekteki damat adayıyla konuşmakta olduğunun hiç farkına varmayan Prens Hyōbu

da Genji'den cinsel olarak etkilenmiş gibi görünüyordu. Nitekim o da "Genji kadın olsaydı onu en çok beğenenlerden biri de ben olurdum" gibi düşüncelerin aklından geçmesine engel olamadı.

Akşam olunca Prens Hyōbu perdelerin arkasındaki Fujitsubo'nun odasına girdiğinde, Genji onu çok kıskanmıştı. Yıllar önce imparator babası onun Fujitsubo'yla oynamasına izin verdiği için rahatça kızın odasına girip çıkabiliyordu, ama bu çocukluk yılları artık geride kalmıştı. Fujitsubo şimdi ondan çok uzaklardaydı. Fakat burada kimse kimseyi incitmediği için Genji'nin şikâyet etmeye hakkı yoktu.

"Sizi daha sık ziyaret edemediğimden dolayı üzgünüm" dedi Genji ayağa kalkarken. "Sizinle pek sık ve önemli bir işim olmadığından dolayı maalesef hep ihmalkâr davrandım. Bundan sonra sizin için yapabileceğim herhangi bir şey olursa, lütfen hiç çekinmeden haber verin. Benim için büyük bir zevk olacaktır."

Genji için Omyōbu'nun elinden hiçbir şey gelmiyordu. Fujitsubo Genji'ye karşı çok soğuk davranmıştı ve bundan ödün vermeye de hiç niyeti yok gibi görünüyordu. Hüzün dolu günler öylece bomboş geçip gitti. Ne kadar da çıtkırıldım ve kısa süreli olmuştu ilişkileri.

Murasaki'nin dadısı Shōnagon hayatlarının izlediği ilginç çizgiye baktıkça hem sevinmekten hem de hayret etmekten kendini alamıyordu. Yaşlı kadın bunu her zaman Murasaki için yaptığı dualara bağlıyordu; sanki bu dualar sonucunda görünmez bir el onların kader çizgilerini yeni bir yere oturtmuş gibiydi. Her şeyin mükemmel olduğu söylenemezdi kuşkusuz. Genji'nin Sanjō'daki hanımı hâlâ başkadınlık konumunu muhafaza ediyordu. Öte yandan Genji de boş durmuyor, bir taraftan çeşitli maceralara girip çıkıyor bir taraftan da bu olayların başına açtığı dertlerle uğraşıyordu. Bu durumda Murasaki kadınlık yaşına girdiğinde binbir türlü sorunla karşılaşmayacak mıydı? Fakat bütün bunlara rağmen Genji'nin en çok ondan hoşlandığı belli olduğu için kızın sağlam bir geleceği vardı. Anneannesi için tutmuş olduğu üç aylık yas yeni yılın arifesinde sona erdiği için Murasaki bu tarihte matem elbiselerini çıkardı. Bu yaşlı kadın ona hem annelik hem de anneannelik ettiği için Murasaki matem elbiselerini uçuk renkli, desensiz, pembe, mor ve altın sarısı renkler arasından seçmişti. İşin ilginç yanı solgun renkler kızın üstünde canlı renklerden daha güzel durmuştu.

"Murasaki canım, bak bir yıl daha geçti, yeni yıla girdik. Kendini artık koskocaman bir kız gibi hissediyor musun?" Etrafına pırıl pırıl bir gençlik dalgası saçan Genji kıza bu soruyu sorduğunda gülümsüyordu. Sarayda başlayacak gündüz kutlamalarına katılmak için yola çıkmak üzereydi.

Murasaki çoktan oyuncak bebeklerini çıkarmış onlarla ilgileniyordu. Bütün bebek aksesuarları bir metre yüksekliğindeki bir rafın üzerine yerleştirilmişti. İçeride o kadar çok bebek evi vardı ki adeta odadan dışarıya taşıyordu.

"Dün akşam İnuki içerideki şeytanları dışarı kovarken bebeklerin hepsini devirdi ve birini de kırdı. Şimdi onu yapıştırıyorum."

Genji durumun çok ciddi olduğunu anlamıştı. "Evet, o küçük İnuki gerçekten çok sakar. Ama sen üzülme. Ben o bebeği birine tamir ettiririm. Hele hele hiç ağlayayım deme. Yeni yıla ağlayarak girmek uğursuzluk getirir."

Genji evden çıkar çıkmaz kendisini beklemekte olan maiyetinin arasına karıştı. Birlikte bir ordu gibiydiler. Dadısı kızı terasa getirerek Genji'nin oradan görkemli ayrılışını kıza gösterdi. Kız da bebeklerinin arasından bir Genji seçip onu saraya uğurlamıştı.

"Kızım bak bu sene bir yaşına daha girdin. Artık büyük bir insan gibi davranmaya çalış" dedi Shōnagon. "On yaşını bitirdin ve sen hâlâ bebeklerle oynuyorsun. Ayıp ama! Bak aslan gibi kocan var. Biraz daha uslu olup evli bir kadına yaraşır şekilde davranmaya çalış. Her saçını taramaya çalıştığımızda neden öyle kızıyorsun?" Shōnagon kızı terbiye etmek için hep onu böyle ayıplardı.

Murasaki de "Benim iyi bir kocam var" demeye başlamıştı. Buradaki kadınların kocalarının arasından hiçbirisi yakışıklı değildi. Murasaki'nin kocası ise hem genç hem de yakışıklıydı. Böyle bir düşünce ilk kez Murasaki'nin aklından geçiyordu. Hâlâ bebeklerle oynamasına rağmen büyümekte ve olgunlaşmakta olduğu kesindi. Fakat etrafındaki kadınlar henüz bir şeyin farkında değillerdi. Murasaki henüz Genji için kadınlık vazifesini yerine getirmemişti.

Genji saraydan Sanjō'ya gitti. Her zamanki gibi karısı hiçbir sıcaklık ya da sevgi belirtisi göstermemişti ve Genji de her zaman olduğu gibi tedirgindi.

"Bu yıl bana biraz daha sıcak davranmanı öyle çok isterdim ki." Fakat Fujitsubo Genji'nin elindeki yeni kızın varlığını öğrendikten sonra, ona karşı her zamankinden daha mesafeli davranmaya başlamıştı. Haremindeki kadınlar arasında bu genç kızın birinci sırada yer aldığını adı gibi biliyordu ve bu yüzden Genji gibi o da çok rahatsızdı. Genji esprili bir şekilde ters giden bir şey olmadığını göstermeye çalıştığında, istemeyerek de olsa cevap vermek zorunda kaldı. Söylediği her şey eşsiz ve tarif edilemez bir şekilde zarifti. Ondan sadece dört yaş büyük olmasına rağmen konuşmaya başlayınca, Genji onun yanında kendini çocuk gibi hissetmekten alamadı. Kadındaki bu mükemmelliğin karşısında onda ne hata bulabilirdi ki? Düzensiz gönül maceralarıyla onu asıl çileden çıkartan kendisiydi. O, bütün rakiplerini gölgede bırakmış bir bakanla bir prensesin üzerinde titreyerek büyüttükleri, biricik mağrur kızıydı ve bu gururlu insanın en küçük bir saygısızlığa tahammülü yoktu. Genji asıl gururlu olanın Fujitsubo değil, kendisi olduğunu vurgulamak ister gibi davranmıştı hep. Aynı ipte oynayan iki cambaz gibiydiler.

Babası da Genji'nin diğer ilişkilerine kızmasına rağmen, Genji burada, onun evinde olduğu zaman bütün kızgınlığını unutuyor, elinde olarak ya da olmayarak ona hizmette hiçbir kusur etmiyordu. Ertesi sabah Genji saraya gitmek için konak-

tan ayrılırken, kayınpeder bakan ona takması için çok güzel ve kıymetli taşlarla bezeli bir kemer getirdi, eteklerini çekerek düzeltti, hatta ayakkabıları giymesine bile yardım etti. Onun bu aşırı itaatkâr davranışında çok dokunaklı bir taraf vardı.

"Bu kemeri İmparator Hazretleri'nin ay sonunda vereceği özel akşam yemeğinde takacağım" diyerek Genji tereddüt edince,

"Öyle saygın şölenlerde takılacak bundan çok daha kıymetli kemerler vardır. Lütfen bunu şimdi takınız" diye bakan ısrar etti, "Bu kemerin pek bir özelliği yok, sadece biraz az bulunur cinsten hepsi o kadar."

Bazen bakan öyle davranıyordu ki sanki bütün hayatını Genji'ye hizmet etmek için adamış gibi bir izlenim veriyordu. Onu ne kadar az görse de Sanjō ailesi için böyle bir oğula ve damada sahip olmaktan daha büyük bir mutluluk olamazdı.

Genji çok fazla Yeni Yıl ziyaretinde bulunmadı. Babasını, veliahtı, eski imparatoru ve son olarak da hâlâ ailesiyle kalan Fujitsubo'yu ziyaret etti. Haremindeki kadınlar onun her zamankinden daha yakışıklı olduğunu düşünüyordu. Evet, yıllar geçtikçe Genji daha olgunlaşıyor, daha yakışıklı ve hoş bir erkek haline geliyordu. Fujitsubo ise Genji hakkında çelişkili duygularla doluydu.

Yapılan hesaplara göre Fujitsubo'nun on ikinci ayda doğum yapması gerekiyordu, fakat bu ay olaysız geçti. Maiyetindeki kadınlar doğumun birinci ayda gerçekleşeceğini söyleyerek her şeyi hazır ettiler. Ne yazık ki birinci ayda da beklenen doğum gerçekleşmemişti. Etrafta Fujitsubo'yu cinlerin zapt ettiği, bu yüzden doğum yapamadığı rivayeti dolaşmaya başlamıştı. Bu durum Fujitsubo'yu hem ruhen hem de bedenen rahatsız etmiş, sonunun gelmekte olduğunu düşünmeye başlamıştı. Gün geçtikçe sorumluluğunun daha da bilincine varan Genji geciken doğum konusunu ciddiye alarak, çeşitli tapınaklarda Fujitsubo'nun kazasız belasız doğum yapması için ayinler düzenletmeye, dualar okutmaya başlamıştı. Dünyadaki varlıkların ne kadar fani oluşunun daha derinden farkına varan Genji yavaş yavaş karısını temelli kaybedeceğinden korkmaya başlamıştı. Nihayet ikinci ayın sonlarına doğru, Fujitsubo'nun bir oğlan doğurmasıyla birlikte bütün saray ve kızın aile evi sınırsız bir coşku içinde şenlik yapmaya başladı. Uzun ömür vermesi için İmparator'un kendisine yapmış olduğu dualara katılmak hiç içinden gelmedi. Ancak onun kötülüğü için gece gündüz yatıp kalkıp lanet okuyan Kokiden'i de sevindirmek istemiyordu. Yaşama sevincine tekrar kavuştu ve yavaş yavaş iyileşmeye başladı.

İmparator bir an önce doğan küçük oğlanı görmek istiyordu. Genji babalık içgüdüsünün verdiği gizli dürtüyle Fujitsubo'yu ziyaret etti; özellikle misafirlerinin çok az olduğu bir zamanı seçmişti.

"Babam bebeği görmek için can atıyor. Fakat önce ben görüp babama haber vermek istedim." Fujitsubo Genji'nin bu isteğini reddetti ve bu davranışında yerden göğe kadar da hakkı vardı.

"Hâlâ buruş buruş ve çok çirkin."

Çocuğun aslında Genji'ye muhteşem bir benzerliği vardı kuşkusuz. Fujitsubo suçluluk duygusu ve vicdan azabının verdiği ağırlığın altında eziliyordu. Çocuğu gören herkes kesinlikle bu çirkin gerçeği tahmin edecek ve bunun için Fujitsubo'ya lanet okuyacaklardı. Zaten insanlar kendi gözlerine batan yorgan iğnesini görmeyip, başkasının gözündeki çöpü görmeye meyilliydi. Ama Fujitsubo'nun günahı sıradan bir hata değildi, kim bilir ortalık korkunç rivayetlerle nasıl çalkalanıyordu. Acaba yeryüzünde başka bir kadın onun kadar acı çekmiş miydi?

Genji Omyōbu'yu bazen görüyor ve ondan arabuluculuk yapmasını istiyordu, ama nafile... Onun yapabileceği bir şey yoktu. Loğusa kadın Nuh diyor peygamber demiyordu.

Kadın Genji'ye:

"Fazla üstelemeyiniz efendim, bu ısrar gerçekten çok sinir bozucu! Nasıl olsa bir gün onu doya doya göreceksiniz" demişti, onun sürekli yalvarışları üzerine. Ama bu durumdan en az Genji kadar o da mutsuzdu.

"Tanrım, acaba bir daha onu bu dünyada görmek bana nasip olacak mı? Yoksa bu da mahşere mi kaldı?" Bu konu çok ince ve hassas bir konuydu.

"Ne getirdik bilinmez eski yaşamlardan yazık,
Bize bu gam reva mı, kader mi bu yalnızlık?

"Anlamıyorum. Hiçbir şey anlamıyorum."

Genji'nin gözyaşları Omyōbu'yu da ağlama noktasına getirmişti. Hanımının ne kadar mutsuz olduğunu bildiği için, Genji'yi kaba bir şekilde geri çevirmek istemiyordu.

"Oğlunu görse yanar, görmeyince kan ağlar,
Ana-baba kalbini kaplamış karanlıklar."

Omyōbu bu dizeleri söyledikten sonra yumuşacık ekledi:

"Sizin için acılar hiç dinmeyecek gibi görünüyor."

Genji'yi uğurladı, elinden hiçbir şey gelmiyordu. Hanımı dedikoduya sebebiyet vermemek için bir daha onu kabul edemeyeceğini söyledi ve Omyōbu'ya da bir daha asla eskiden olduğu gibi samimi davranmadı. Fujitsubo o zamana dek hiç kimsenin dikkatini çekecek bir şey yapmamış, nasıl gerekiyorsa öyle davranmıştı. Ancak Omyōbu için aynı şeyi söyleyemezdi, çünkü Omyōbu farkında olarak ya da olmayarak onun hoşuna gitmeyen davranışlarda bulunmuştu. Omyōbu'nun bu olanlardan dolayı çok üzgün olduğunu da biliyordu.

Küçük prensin saraya getirilmesi dördüncü ayı buldu. Yaşına göre zihinsel ve bedensel olarak gelişmiş olan küçük prens bu haliyle bile oturabiliyor, ters

döndüğünde doğrulabiliyordu. İnanılmaz bir şekilde Genji'ye benziyordu. Gerçeklerden haberi olmayan İmparator güzel insanların şöyle veya böyle birbirine benzediğini düşünüyordu. Çocuğun üzerine titriyordu, aynı şekilde Genji'nin üzerine de titremişti fakat etrafındaki insanların muhalefeti yüzünden maalesef onu veliaht olarak seçmemişti. Prens olduğu halde şu anda sıradan bir vatandaştan farksız olan Genji'nin başarıları ve görünüşündeki güzellik arttıkça, İmparator'un pişmanlığı da artıyordu. Ve en soylu bayan şimdi İmparator'a başka bir pırıl pırıl oğlan daha doğurmuştu. Onun için çocuk kusursuz bir mücevher, Fujitsubo içinse sonsuz bir suçluluk duygusu ve gelecekte vuku bulacak meşum olayların habercisiydi.

Âdeti olduğu üzere Genji, o gün de Fujitsubo'nun oturduğu bölümdeki odalarda müzik çalıp eğleniyordu. Tam o sırada İmparator kucağında küçük prensle çıkageldi.

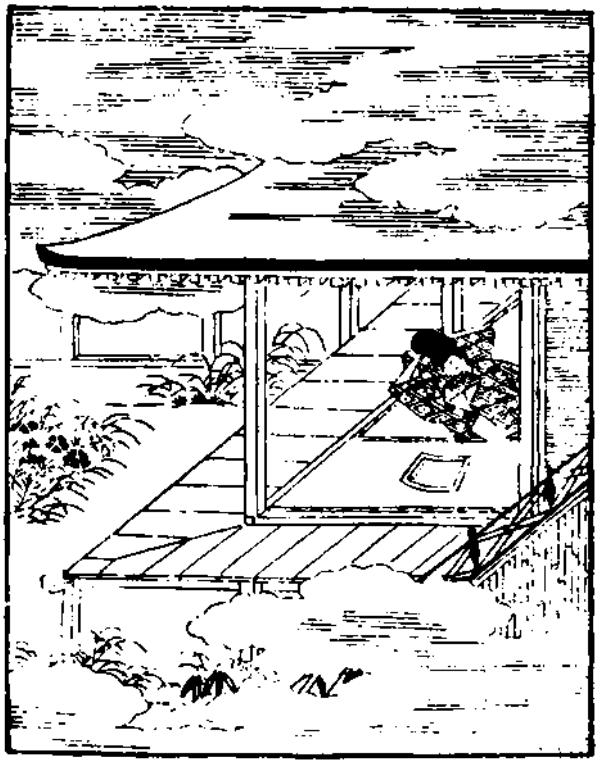
"Genji, evladım benim pek çok oğlum oldu. Fakat sen bu kucağımdaki velet kadar küçücükken en çok seni sevdim, en çok sana düşkündüm. Belki de o eski anılarımdan dolayı kardeşinin sana benzediğini düşünüyorum. Yoksa bütün çocuklar bebekken birbirine benzer de ben mi yanılıyorum?" İmparator küçük bir oğlu olduğundan dolayı duyduğu mutluluğu o yaşında bile saklamaya hiç lüzum görmemişti.

Genji kıpkırmızı oldu. Bunları dinlerken hem korkmuş hem dehşete düşmüş, hem mutlu olmuş hem duygulanmış hem de gözlerine yaşlar dolmuştu.

Çocuk kendi kendine gülüyor, bir şeyler konuşuyordu. O kadar güzeldi ki her bakan ona nazar değmesinden korkuyordu. Şayet ben gerçekten çocuğa benziyorsam, herhalde ben çok yakışıklı olmalıyım diye düşündü. Demek ki kendisine iyi bakmalıydı. Orada bulunan Fujitsubo durumdan o kadar rahatsız olmuştu ki, soğuk soğuk terlemeye başlamıştı. Çocuğu gördüğüne çok memnun olmasına rağmen, oradan ayrılırken kalbi gümbür gümbür çarpıyordu.

İçindeki çalkantı dindiğinde Sanjō'ya geçip, karısını ziyaret edebileceğini düşünerek, önce Nijō'ya gitti. Terasın altındaki bahçe yabani karanfillerle bezeliydi ve yemyeşildi. Bahçeden birkaç yabani karanfil koparark, Omyōbu'ya gönderdiği zarfın üzerine yerleştirdi. Fujitsubo'ya uzun bir mektup yazmış ve aşağıdaki dizeleri eklemişti:

"Yabani karanfilim, tıpkı sana benziyor,
Onun için döktüğüm gözyaşları dinmiyor"

"'... hep aklımdasın benim, açınca hendeğimde...'[104] Acaba yeryüzündeki herhangi iki kişi, birbirine karşı bu kadar çok ve bir o kadar da az şey ifade edebilir mi? Tıpkı bizim ilişkimizde olduğu gibi!"

Ortalığı müsait bulunca, Omyōbu mektubu hanımına gösterdi:

"Lütfen ona cevap veriniz" dedi, "Karanfil yapraklarının üstüne konduracağınız bir iki toz zerreciği olsa bile."

Karmakarışık duygularının esiri olan Fujitsubo, Genji'ye çok kısa bir cevap yazdı cılız el yazısıyla:

"Seni mutsuz etse de karanfilin Japonu,
Gözyaşı döktürse de kaldırıp atmam onu,

Hanımefendiye mektup yazdırmayı başardığından dolayı çok sevinen Omyōbu, Genji'ye zarfı iletti. Genji terk edilmiş bir sessizlik duygusu içinde bahçeyi seyrederken mektup onu buldu. Omyōbu'yu gördüğü zaman yüreği hopladı. Ağlıyordu ama bu sefer yanaklarından aşağı süzülen ıslaklık mutluluk gözyaşlarıydı.

---

104. Anonim, *Gosenshū* 199:
Anarım her an seni, hep aklımdasın benim,
Açınca hendeğimde yabani karanfilim.

Karamsarlık ona yaramıyordu. Konağın batı bölümüne giderek, bir şeyler paylaşabileceği birilerini aradı gözleri. Saçı başı darmadağın bir vaziyette Murasaki'nin odasına oturdu ve flütüyle yumuşak ezgiler çalmaya başladı. Bir sandalyenin koluna yaslanarak oturmakta olan Murasaki, üstüne çiğ taneleri düşmüş, taze yabani karanfiller gibi güzel, ağırbaşlı ve tek kelimeyle büyüleyiciydi.

Saraydan çıkar çıkmaz hemen eve gelmediği için sinirli bir tavırla Genji'ye arkasını döndü.

Genji terasta diz çökerek "Buraya gel" dedi.

Murasaki hiç yerinden kımıldamadı. Kimonosunun yenini ağzına götürerek "Kaybolan yosun gibi dalgaların ardında"[105] diye fısıldadı yumuşacık.

"Sana hiç yakıştıramadım doğrusu. Hem ne zaman öğrendin sen şikâyet etmeyi? Beni her gün görerek benden bıkmanı istemiyorum. Hem ne diyor şair: İse koyundaki balıkçılar da her gün aynı şeyi göre göre yosunlardan bıkarmış."[106]

Birinden 13 telli kotoyu getirmesini istedi Genji.

"Aman dikkat et! İkinci tel kopu kopuveriyor, bir de tel değiştirmek için uğraşmayalım." Genji müzik aletini hyōjō makamına[107] göre akort etti.

Aletin akortlu olup olmadığını anlamak için birkaç tele asıldıktan sonra onu Murasaki'ye uzattı. Murasaki artık kızgınlığını unutmuştu. Genji için çok kısa fakat çok güzel parçalar çaldı; bunu yaparken de son derece başarılıydı. Kız parçayı çalmak için sol eliyle kotonun üzerine eğildiğinde, Genji onu hayranlıkla seyrediyordu; Murasaki gerçekten büyüleyiciydi. Hemen kavalını çıkardı ve müzik dersine başladılar. Hangi melodi olursa olsun sadece bir kez dinledikten sonra kız aynı melodiyi tekrar edebiliyordu. Evet, bu minik kız çok güzel, çok akıllı ve dost canlısıydı. Genji'nin istediği bütün özellikler onda vardı.

Birlikte düet yaparak "Hosoroguseri"[108] parçasını çaldılar. Tuhaf ismine rağmen çok güzel bir müzikti. Genç yaşına rağmen Murasaki'nin çok iyi bir müzik kulağı vardı. Kandiller gelince birlikte resimlere bakmaya başladılar. Vakit geç olmuştu. Daha önce bu konuda maiyetindeki insanları ikaz ettiği için aralarından bazıları öksürerek, Genji'ye kalkma zamanının geldiğini ima ettiler. Adamlarından biri acele etmedikleri takdirde yağmura yakalanacaklarını söyledi. Bütün bunları

---

105. Sakanoue no İratsume, *Manyōshū* 1394:
Kaybolan yosun gibi, dalgaların ardında
Saklanırsın gözlerden ararım seni hâlâ.

106. Anonim, *Kokinshū* 683:
Görme yüzümü her gün, bıkarsın anma beni,
İse sahillerinde yosun görenler gibi.

107. Batı müzik sisteminde *mi* notasına tekabül eder.

108. Bir tür tüylü yabani ot.

duyan Murasaki küçücük bir hüzün yumağı haline gelivermişti. Resimleri bir tarafa koydu ve yüzünü yastığın içine gömdü.

"Ben uzaktayken özlüyor musun beni?" dedi Genji, kızın omuzlarından aşağı ipek gibi inen saçlarını okşarken.

Kız, ona başını sallayarak karşılık verdi.

"Sevgili Murasaki, seni çok özlüyorum, senden bir gün bile ayrı kalmaya tahammül edemiyorum. Fakat bu konuda çok dikkatli olmamız lazım. Sen hâlâ çocuksun. Karşımızda çok kıskanç bir kadın var, onunla bozuşmasak iyi olur. Gidip mutlaka onu ziyaret etmem lazım. Fakat büyüyünce seni asla yalnız bırakmayacağım. Birlikte geçireceğimiz uzun yılları düşündükçe, bu kadınla barış çubuğunu yakmaktan başka çarem yok."

Onun bu heybetli duruşu kızın kafasındaki hüzün bulutlarını uzaklaştırdı, ama yine de kız kendini rahatsız hissediyordu. Hiç cevap vermedi. Başını Genji'nin dizlerine koydu ve uyuyakaldı.

Kadınları çağırarak onlara artık evden ayrılmak istemediğini söyledi. Maiyetindeki adamları çoktan hareket etmişlerdi bile. Akşam yemeğini getirmelerini emrettikten sonra kızı uykusundan uyandırdı.

"Gitmiyorum" dedi Genji.

Kız onun yanına oturdu fakat çok az yemek yedi.

"Dışarı çıkmayacaksan, herhalde yemekten sonra yatarız değil mi?" Kız hâlâ onun evden ayrılmasından korkuyordu.

Genji gerçek ayrılık vakti gelince, kızı arkada bırakıp gitmenin ne kadar zor olacağının farkına vardı.

Artık herkes gecesini gündüzünü bu evde geçirdiğinin farkına varmıştı. Zamanla bu istihbarat Sanjō'daki kayınpederin kulağına kadar gitti.

"Çok tuhaf, kim oluyor bu kız?" diye kadınlar aralarında dedikodu ediyordu. "Henüz çözemedik ama Genji'den ayrılmadığına, devamlı ona yapışıp durduğuna bakılırsa herhalde iyi bir ailenin kızı değil. Bu olsa olsa tesadüfen sarayda rastladığı, aklını başından alan aşüfte biri olabilir. Büyük bir ihtimalle kızı aldı, konağına kapattı ve başkalarına göstermekten de hicap duyuyor. Fakat işin garip tarafı kız hâlâ küçük bir çocuk."

İmparator Genji'yi yanına çağırarak şöyle dedi:

"Oğlum, Batı İlleri Bakanı'nın senden çok müşteki olduğunu öğrenmiş bulunuyorum. Çocukluğundan beri bu insanın senin üstünde ne kadar emeği olduğunu inkâr edemeyecek kadar olgun bir yaştasın. O bütün hayatını senin için adadı. Onun bu fedakârlığına hakaretle mi karşılık vermen gerek?"

Bu, babasından o zamana kadar duyduğu en ağır azardı, verecek hiçbir cevap bulamadı.

Fakat İmparator bütün bunları söyledikten sonra, Genji'ye acımaya başlamıştı. Oğlu evliydi ama belli ki karısından hiç memnun değildi. "Benim kulağıma gelenlerin rivayet olduğunu zannetmiyorum. Senin ne kadar çapkın ve uçarı olduğunu, saray da dahil olmak üzere orada burada hiç çekinmeden döke saça sevgililer edindiğini herkes biliyor. Mutlaka yaşlı adam senin sırlarından birini keşfetmiş olmalı."

İmparator hâlâ etrafında güzel kadınların bulunmasından hoşlanıyordu. Kadınlar güzelse oda hizmetçisiymiş, terziymiş onun için hiç fark etmezdi. Sarayının her kademesinde, bulunabilecek en gözde kadınlar mevcuttu. Genji onlardan bazılarına kur yapınca pek azı ondan çekinirdi. Bazen aralarından biri isteksiz davranan Genji'ye utana sıkıla galiba kadınlardan hoşlanmadığını söylerdi; aslında bunun sebebi kadının heyecan verici bir teklifte bulunmamasıydı. Böyle durumlarda Genji kızmaz, kendisini baştan çıkartmaya çalışan kadına onu istemediği mesajının verirdi. Kimileri bu itidalli davranışı bir erdem olarak görmezlerdi.

Naishi adında oldukça görmüş geçirmiş, orta yaşın üstünde bir kadın vardı. Soylu, yetenekli, iyi eğitimli ve oldukça saygı duyulan biriydi, ama gönül olaylarında güzel çirkin aramazdı. Genji bu yaşlı kadının arkadaşlık teklifine nasıl cevap vereceğini merak ederek onunla ilişki kurmak için teşebbüse geçti. Çok şaşırmıştı. Kadın aralarındaki onca yaş farkına rağmen bütün bu yılları bir kalemde silmiş, onun arkadaşlık teklifine olumlu cevap vermişti. Pek çok kez kendisinden randevular alarak onunla gizli gizli buluştu. Fakat etrafındaki insanların yaşlı bir kadınla flört ettiğini duymasından korktuğu için kadınla hiçbir zaman yatmadı ve onun

bu konudaki ısrarcı tekliflerini kabul etmedi. Doğal olarak kadını düş kırıklığına uğratmış oldu.

Bir sabah Naishi, İmparator'un saçını yapmıştı. İmparator üstünü değiştirmek için odadan ayrıldığında, tesadüf bu ya Genji kadınla aynı odada baş başa kaldı. Makyajlı, iki dirhem bir çekirdek haliyle, kadın Genji'yi bir şeyler yapmaya davet eder gibiydi. Genji bu modası geçmiş baştan çıkarma hilelerine kanmamıştı, ama kadının bir sonraki hamlesini de merak etmekten kendini alamıyordu. Naishi'yi önlüğünden tutup kuvvetle kendine doğru çekince, kadın arkasına döndü. Yüzünü kapatan süslü yelpazenin üstünden koyu makyajlı vıcık vıcık göz kapaklarını çevirerek yan yan baktı. Yelpazenin saklayamadığı saçları bakımsız ve dümdüzdü. Olgun bir bayan için ne kadar da yanlış bir yelpaze seçimi diye düşündü. Kendi yelpazesini ona vererek onunkini elinden aldı. Kadından aldığı yelpaze çok koyu ve parlak bir kırmızıyla boyandığı için yüzüne yaklaştırır yaklaştırmaz yelpazeden gelen ışığın yansımasıyla yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Yelpazeye dikkatle bakınca kırmızı zemin üzerinde altın yaldızlarla boyanmış uzun uzun ağaçlar gördü. Yelpazenin bir köşesinde eski moda harflerle yazılmış, pek de fena olmayan bir dize vardı: "Oaraki çayırının kurumuştur dikeni..."[109] O kadar şiirin arasından kadın bula bula bunu bulmuştu.

"Yani sizin çayırınız yazın bülbülyuvası mı oluyor demek istiyorsunuz?"[110]

Uzun uzun konuştular. Genji'nin başkalarına görünmekten ödü kopuyordu; fakat bu durum Naishi'nin umurumda bile değildi ve hemen cevap verdi:

"Burdaki çayır çimen kupkuru olsa bile,
Deh de hepsi fedadır sendeki o beygire."

En ufak bir utanç duygusuna kapılmadan, büyük bir cilveyle bu dizeleri söylemişti.

"Korkarım benim beygir gelince araziye,
Diğer atlar çift'atıp dur diyecek geriye."

"Kuru çayır çimen için doğrusu ben kendimi tehlikeye atamam."

---

109. Anonim, *Kokinshū* 892:
Oaraki çayırının kurumuştur dikeni,
Ne tay gelir yemeye ne de vardır biçeni.

110. Saneakira'nın "özel seçkisi"nden:
Bülbüller şakıyorlar, Oaraki diyorlar,
Yazın bizim olacak diye seviniyorlar.

Tam Genji oradan ayrılırken kadın onu kolundan yakaladı. "Şimdiye kadar hiç kimse bana bu kadar küstah davranmamıştı. Benim yaşımdaki bir kadına en azından biraz saygı göstermen gerekir."

Genji içinden, bu yaştaki bir kadına bu gözyaşları hiç de yakışmıyor diye geçirdi.

"Size mektup yazacağım. Zaten her zaman aklımdaydınız" diyerek kadının elinden kurtulmak istedi, fakat kadın onu ısrarla takip etti. Son olarak sitemkâr bir şekilde dedi:

"Yaşlanan bir köprünün köhne sütunu gibi..."[111]

İmparator giyindikten sonra odaya dönerken içeride olan biteni görmüş ve çok eğlenmişti. Genç oğlan ve yaşlı bir kadın. Ne kadar kendini zorlarsa zorlasın, böyle bir çifti dünyada gözünün önüne getiremiyordu.

İmparator Naishi'ye "Herkes senin romantik konularla hiç ilgilenmediğini söylüyor. Fakat görüyorum ki kendine göre bazı özel yöntemlerin var" dedi gülerek.

Naishi çok rahatsız olsa da durumunu belli etmemeye çalıştı. Çünkü o, doğru erkeğin peşinde olduğu zaman hakkındaki yanlış dedikodulara kızmayan bir insandı.

Saraydaki kadınlar sonunda Genji ile yaşlı kadın arasında geçen macerayı duymuş ve çok şaşırmışlardı. Tō no Chūjō da durumu öğrendi. Pek çok değişik kadınla ilişki yaşamıştı, ama böyle bir ilişkiyi yaşlı bir kadınla yaşamak aklının ucundan bile geçmemişti. Yaşlı olduğu halde hiç bitmez tükenmez bir arzuya sahip kadınla macera yaşamak hiç de fena bir fikir değildi. Dayanamadı, gitti kadından randevu aldı. O da çok yakışıklıydı. Genji'yi kaybeden Naishi için hiç de fena bir teselli sayılmazdı. Her ne kadar açgözlülük ettiğinin farkında olsa da yine de itiraf etmeliydi ki asıl istediği Genji idi. Tō no Chūjō mizaç olarak karda yürüyüp izini belli etmeyen bir insan olduğundan dolayı, Genji hiçbir zaman arkasında bıraktığı boşluğu arkadaşının doldurduğunu öğrenemedi. Etrafta dolaşırken ne zaman Naishi'ye rastlasa bir ton zılgıt yiyordu. İleri yaşlarında olan bu kadına acıyor, onun için bir şeyler yapmak istiyor, fakat yine de bu iş için bir parmağını kımıldatmıyordu.

Serin bir akşam duş aldıktan sonra, Genji Ummeiden Konağı'nın önünden geçiyordu. Naishi'nin çalmakta olduğu bivadan etrafa güzel nağmeler yayılıyordu. Bütün kadınların arasında bu müzik aletinin piri olduğundan dolayı zaman zaman erkeklerle beraber çalması için İmparator'un huzuruna davet edilirdi. Karşılıksız aşkı bu gece müziğine daha derin bir duygusallık katmıştı. "Bostancı bizim köyden"[112] şarkısını söylerken kendinden geçmişti.

---

111. Anonim, *Shinchokusenshū* 1285:

Yaşlanan bir köprünün köhne sütunu gibi
Hep seni düşünürken yıllarım yitti gitti.

112. "Yamashiro", bir *saibara:*

Kendi yerini bir bostan bekçisine kaptırma düşüncesi Genji'nin hiç hoşuna gitmemişti. Bu yüzden durdu ve dinlemeye başladı. Eskilerin "E-chou'lu bakire" adlı şarkısı da yine aynı dertli konuyu işlemiyor muydu?[113] Naishi derin düşüncelere dalmış görünüyordu. Genji "Doğudaki Kulübe"[114] şarkısını mırıldanarak Naishi'nin kapısına gelir gelmez, kadın ona iştirak etti. "Aç kapımı, sormadan gir içeri." Onun gibi pervasız kadın az çıkardı.

"Kimse kalmaz kapımda yağmurların altında,
Islanan mendilimdir içerde gözyaşımla."

Genji bu sitemleri, bu serzenişleri hiç hak etmediğini düşündü. Aradan geçen onca yıldan sonra sabretmenin ne demek olduğunu bu kadın hiç mi öğrenmemişti?

"Anlıyorum şimdi sen, başkasının malısın,
Bence sevgili Naishi, hep öyle kalmalısın."

Yoluna devam etme niyetindeydi, fakat bütün nezaketini toplayarak kadının davetini kabul etti. Epey bir zaman karşılıklı şakalaşarak sohbet ettiler. Genji için bu tür bir ilişki yepyeni bir olaydı.

Tō no Chūjō uzun zamandan beri Genji'nin kendini beğenmiş tavırlarına ve ikide bir onu aşk maceralarından dolayı azarlayıp paylamasına çok içerliyordu. Genji herkese gösterdiği yüzünün altında çok şeyler saklıyordu. Tō no Chūjō devamlı yanlış bir hareketini kollayarak ona güzel bir ders vermek için yanıp tutuşuyordu. En sonunda bir fırsat eline geçmişti. Kendini herkese bir fazilet anıtı gibi gösteren bu arkadaşına esaslı bir ders vermenin zamanı gelmişti.

Vakit çok geçti ve dışarıda buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Genji biraz kestirmekte olduğu için Tō no Chūjō içeri sessizce süzüldü. Kestirmekte olan Genji üstündeki gerginlikten dolayı bir türlü uykuya dalamadığı için odadaki tıkırtıyı

Bostancı bizim köyden
Evlenmek ister ben'len
Bilmem varsam mı ona
Kavunları ermeden...

113. Po Chü-i, Bütün Eserleri, X "Geceki Nağmeleri Duyunca Birden".

114. Bir *saibara*,
Erkek:
Doğudaki kulübenin yağmuruyla ıslandım
Aç kapını gireyim, hepten dışarda kaldım.
Kadın:
Doğrusu kilitlerdim olsaydı anahtarım
Ama senin karınım, sorma gir hemen canım.

duyar duymaz hemen uyanmış fakat içeriye girenin kim olduğunu anlayamamıştı. Bu tıkırtıyı çıkaranın hâlâ Naishi'nin ziyaretine gelmekte olan saray tamirat işleri müdürü olduğunu sandı. Bu saray görevlisinin Genji'yi yaşlı kadının evinde yakalamasına asla izin veremezdi.

"Güzel, çok güzel" dedi Genji. "Gidiyorum. Bu adamın geleceğini zaten bana örümcekler haber vermişti."[115]

Alelacele eşyalarını topladı ve bir paravanın arkasına saklandı. Tō no Chūjō, bir yandan gülmemeye çalışırken, paravana aniden yüklenir yüklenmez paravan katlanıverdi. Naishi uzun yıllar bu tür aşk meşk olaylarının içinde yoğrulduğu için geçmişte de buna benzer pek çok beklenmedik baskın yaşamıştı. Şu anda evde bulunan insan aklından ne geçiriyordu acaba? Bu adam "onun" Genji'sinden ne istiyordu? Kadın bu davetsiz misafiri bulabilmek için odada dört döndü. İçeriye giren insanın kimliği hakkında hiçbir fikri olmayan Genji hemen kaçmayı aklına getirdi. Fakat böyle bir durumda bürüneceği kılık kıyafet gözünün önüne geliverdi: Yaka paça açık, saç baş darmadağın, şapka kaykılmış gitmiş, hiç de hoş bir manzara değildi. Birdenbire karşısında sessiz ve öfkeli bir şekilde uzun kılıcını sağa sola sallayan Tō no Chūjō'yu görüverdi.

"Lütfen, efendim, lütfen bağışlayın."

Naishi önünde diz çökmüş, ellerini ovuşturarak karşısındaki efendiden af diliyordu. Tō no Chūjō gülmemek için kendini zor tutuyordu. Bu korkuyla kadının taze gibi duran gençliğinden eser kalmamıştı. Ne de olsa atmışına merdiven dayamış bir kadındı. Kadın deli gibi iki yakışıklı genç arasında gidip gelip duruyordu. Tō no Chūjō gayet istekli bir şekilde rolünü oynamaya devam etti. Genji onun kim olduğunu çoktan anlamıştı. Tō no Chūjō'nun kızgınlığı da belki bundan ileri geliyordu, çünkü kimliğini ele vermişti. İkisi de çok komik ve aptalca bir oyunun içindeydiler. Genji arkadaşının kılıç tutan elini çimdikler çimdiklemez Tō no Chūjō makaraları koyuverdi.

"Sen delisin" dedi Genji. "Böyle şakaların biraz tehlikeli olmuyor mu? Bırak beni de giyineyim."

Fakat Tō no Chūjō onlara teslim olmayı reddetti.

Genji "Madem öyle, gel böyle sen de bizim gibi soyun" dedi. Arkadaşını belinden yakaladığı gibi kuşağını çözdü tam arkadaşının pantolonunu üstünden çıkarmaya cebelleşirken Genji'nin donu yırtıldı.

"Sanırsın çapkın adın hep masum bilinecek,
Şimdi perde yırtıldı, rezalet görünecek..."

---

115. Onuncu yüzyıldaki yaygın bir inanca göre, örümcekler evdekilere içeri bir âşığın girmekte olduğunu haber verirdi.

"Dünya bilsin istemem kem gözlerden saklarım..." [116] dedi Tō no Chūjō. Genji cevap verdi:

"Yengenle ilişkimi, ayıptır bile bile,
Giyinip kuşanarak ne gelirsin dikize!"

Üst baş darmadağın iki ahbap çavuş yola koyuldular. Genji yatağa uzandığında kaybedenin kendisi olduğunu düşündü, çünkü çok uygunsuz bir vaziyette basılmıştı.

Hiddetten kuduran Naishi, ertesi sabah elinde bir pantolon ve kuşakla çıkageldi ve Genji'ye bir mektup uzattı. İçinde de bir şiir vardı:

"İki dalga uğradı asude sahilime,
Sonra dönüp gittiler üzülsem de nafile.

"Kuru bir nehir yatağı bıraktılar geriye..."

---

116. Anonim, *Kokin Rokujō, Zoku Kokka Taikan* 34107:
Kırmızı donlarımı gözden ırak tutarım
Dünya bilsin istemem kem gözlerden saklarım.

Vay utanmaz kadın, diye düşündü Genji. Hem başımı derde soktu hem bana sitem ediyor. Fakat bu düşüncesinde haksız olduğunu biliyordu ve kadınının haline üzüldüğünden dolayı aşağıdaki şiiri yazdı:

"Gelen dalgayı boş ver yoktur onda kabahat,
Sahilden davet varsa herkes davranır rahat..."

Kadının evinden getirdiği kemer Tō no Chūjō'ya aitti. Genji'nin bu kadar koyu renkli bir kuşağı yoktu. Giydiği kaftanın dış kısmındaki kol eki kopmuştu. Ne kadar saçma bir şey yapmışlardı. İnsanlar çapkınlıkları yüzünden işte böyle gülünç durumlara düşüyordu. Böyle düşüncelerle Genji hevesini bastırmaya çalışmıştı.

Saraydaki görevi sırasında Genji'ye ait kayıp parça da Tō no Chūjō'nun eline geçmişti. Bunu tekrar yerine diktirmesi için Genji'ye gönderdi. Genji kendi kendine söyleniyordu, nasıl olmuş da bu parçayı kopartmışlardı, hâlâ hatırlayamıyordu. Elindeki kuşağı paketleyerek Tō no Chūjō'ya gönderdi, içine de aşağıdaki şiiri koymuştu:

"Ola ki kızma bana kadını aldı diye
Al şu mavi kuşağı benden sana hediye..."

Tō no Chūjō'dan hemen cevap gelmişti:

"Başladın toplamaya, en önce kuşağımdan,
Sonra kopardın beni, şuh kadın uşağımdan...

"Elbet ki bedelini ödetirim bir zaman..."

Öğleden sonra sarayda ikisi de görev başındaydı. Genji masasında birikmiş emir ve dilekçeleri gözden geçirirken Tō no Chūjō onun takındığı bu mesafeli tavra gülmekten kendini alamadı. Genji de arada sırada ona bakıp sırıtıyordu.

Etrafta kimse yokken Tō no Chūjō Genji'ye yaklaştı ve öfkeli bir şekilde yan yan bakarak "Hakkınızda rivayet, almış gidiyor. Gizli kapaklı gönül maceralarına bir dur demenin zamanı geldi" dedi.

"Efendim, efendim! Neye dur diyecekmişim, niçin dur diyecekmişim? Yarası olan gocunur. Bu senin için çok önemli bir konu. Ama boş ver "Rivayetten ne çıkar, zaten sevmeyen deli."[117] Derin bir sessizliğe gömüldüler. Sonra da "Sır Saklayan

---

117. Anonim, *Kokin Rokujō, Zoku Kokka Taikan* 32960:
Hakkımızda rivayet, almış gidiyor belli,
Rivayetten ne çıkar, zaten sevmeyen deli...

Akarsu"[118] gibi birbirlerinin sırrını hiçbir zaman, hiç kimseye ifşa etmeyeceklerine yemin ettiler.

Tō no Chūjō, Genji'ye bu olayı tekrar tekrar hatırlatmak için hiçbir fırsatı kaçırmadı. Bütün bular hep o baş belası yaşlı kadının yüzündendi. Genji asla bir daha böyle bir hata yapmayacaktı. Naishi'nin bütün saçma sapan çocuksu kırgınlıklarını ima etmeye devam etmesi artık Genji'nin sabrını taşırmaya başlamıştı. Tō no Chūjō, kız kardeşine yani Genji'nin karısına bu ilişkiden hiç bahsetmedi. Fakat bu sırrı daha fazla saklayamayacağını da biliyordu. Genji her zaman babasının gözdesi olmuştu. Hatta en soylu annelerden doğmuş prensler bile ona saygıda kusur etmiyordu. Sadece Tō no Chūjō onun bu korkuyla karışık saygı uyandıran kişiliğinin gölgesinde kalmak istemiyordu. En küçük olayda bile ona itiraz etmeye hazırdı. Bakan çocukları arasında sadece Tō no Chūjō ve kız kardeşinin babası, İmparator'un kız kardeşiyle evliydi, yani bu kadın Tō no Chūjō'nun annesiydi. Genji'nin İmparator ailesine mensup olduğundan kimsenin kuşkusu yoktu. Fakat İmparator'un kız kardeşi ile gözde bakanından olma Tō no Chūjō kendini hiç kimseye karşı saygı göstermek mecburiyetinde hissetmiyordu. Onun ne kadar muhteşem bir beyefendi olduğunu inkâr etmemek gerekirdi. İkisi arasındaki rekabet pek çok komik olayların doğmasına neden oldu. Fakat bu olayların hepsini burada sayıp dökmem sıkıcı olur.

Yedinci ayda, Fujitsubo imparatoriçe oldu. Genji de devlet şurası üyeliğine terfi etti. İmparator tahttan ayrılmaya hazırlanırken, Fujitsubo'nun oğlunu veliaht olarak ilan etmek istedi ancak çocuğun arkasında sağlam bir destek yoktu. Amcaların hepsi soylu prensler olmasına rağmen, kamu işlerinden ve politikadan pek anlamıyorlardı. Fujitsubo'nun durumunu sağlamlaştırmak ve ileride oğlunun devlet idaresine yardımcı olmasını sağlamak istiyordu.

Olan biteni duyan Kokiden küplere bindi.

"Bu kadar heyecanlanmana lüzum yok" dedi İmparator. "Senin oğlunun zamanı da bir gün gelecek ve hiç kimse seni yerinden sarsamayacak."

Her zamanki gibi halk arasında dedikodu devam etti. Yirmi yıldan beri veliahta annelik yapan bir saray kadınını atlayarak başka birini imparatoriçe ilan etmek kolay bir iş değildi. Genji, Fujitsubo'nun imparatoriçe ilan edildiği törene katılmıştı. İmparator'un kadınları arasında sadece Fujitsubo'nun annesi imparatoriçeydi, bu nedenle o kusursuz bir mücevherdi. O kadar insanın arasından sadece bir erkek bu duruma memnun olmamıştı. Merasim tahtırevanının içinde oturan kadını derin kederler içinde izleyen bir kişi vardı. Artık o Genji için ele geçmez bir varlık haline gelmişti.

---

118. Anonim, *Kokinshū* 1108:

Bizi senden sorarlarsa, Sır Saklayan Akarsu
Çekinme de onlara: Ben de bilmem doğrusu!

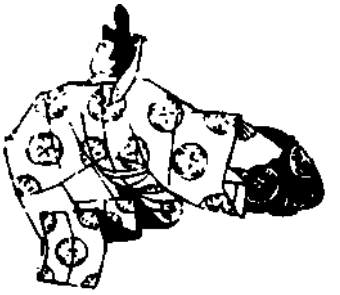
"Bulutların üstüne uçarken gördüm onu
Bense karanlıklarda bulamadım yolumu."

Haftalar ve aylar geçtikçe, küçük prens her gün biraz daha fazla Genji'ye benziyordu. Fujitsubo devamlı dehşet içinde yaşadı, fakat göründüğü kadarıyla hiç kimse imparatoriçenin bu sırrını keşfedememişti. Fakat halkın kafasında yine de bir soru işareti vardı: Kendisi Genji olmayan biri nasıl Genji kadar yakışıklı olabiliyordu? Gerçekten de Genji ve küçük prens gökyüzünde yan yana duran güneş ve ay gibiydiler.

BÖLÜM 8

KİRAZ ÇİÇEKLERİ FESTİVALİ

HANA NO EN (花宴)

İkinci ayın sonlarına doğru sarayın büyük salonunda kiraz çiçekleri festivali başladı. İmparatoriçe ve veliaht prens tahtın sağında ve solundaki yerlerini aldılar. Bu durum Kokiden'in hiç hoşuna gitmemişti, ama yine de hem âdet yerini bulsun diye hem de böyle bir olayı kaçırmamak için törene iştirak etti. Çok güzel bir gündü. Masmavi göğün altında kuşlar cıvıl cıvıl ötüyordu. Çin şiirinin ustaları, prensler, soylular ve diğer ilgililer şiirlerine kafiye ölçüsü bulmak için aralarında kura çekiyorlardı.

"Torbadan bana ilkbahar başlığı çıktı" dedi Genji. Bu kısacık cümlesinde bile sesi çok güzel yankılanmıştı.

Topluluğun gözleri Genji'den Tō no Chūjō'ya kaydığında bu genç adam kendisini bayağı rahatsız hissetmiş olmasına rağmen yine de sakin ifadesini değiştirmedi. Kendine çıkan kafiyeyi topluluğa okuduğunda sesi en az Genji'ninki kadar dikkat çekiciydi. Ne üst düzey ne de alt düzey saraylılardan hiçbiri bu iki genci takip etmek istemedi. Gayet resmi bir şekilde pırıl pırıl parlayan bahçeye yol aldılar. Gördükleri manzara onları heyecanlandırmıştı. Karşılarında İmparator, veliaht prens gibi şiir ustalarının yanında diğer ünlü şairleri de gördüler. Çince şiir yazmak hiç kolay bir iş değildi ama onlar için kesin bir işkenceydi. İyi giyimli olmasalar bile aralarında çok büyük hocalar da vardı. İmparator için bu kadar farklı insanlarla alâkadar olmak gayet hoş bir olaydı.

İmparator iyi bir konser vermek için büyük gayret göstermişti. Tam gün batarken çalınan "İlkbahar Bülbülü" adlı şarkı herkesin gönlünü fethetmişti. Genji'nin sonbahar gezisinde ne kadar güzel dans ettiğini hatırlayan veliaht kendi elleriyle ona şapkasına takması için ilkbahar çiçekleri toplamış ve o gün de dans etmesi

için adeta yalvarmıştı. Genji onu reddedemedi. Çok kısa bir bölüm dans ettiği halde kimonosunun yenlerini dalgalandırırken heyecan doruğa çıkmıştı. O sırada törende hazır bulunan Batı İlleri Bakanı bile bu hayırsız damadına olan kızgınlığını unutmuştu, kendini tutamayarak ağlamaya başlamıştı.

"Tō no Chūjō nerede?" diye sordu İmparator. "Söyleyin ona hemen buraya gelsin."

Tō no Chūjō'nun sunduğu dans "Çiçekli Söğüt Bahçesi" adlı bir parçaydı. Belki de İmparator'un önünde dans etmeden önce çok dikkatli bir şekilde provalar yaptığı için hareketleri Genji'ninkinden daha dikkatli, oturaklı ve sanatsaldı. O kadar muhteşem bir gösteriydi ki imparator dayanamayarak ona bir elbise hediye etti. Bu, bir sanatçıya imparator tarafından verilebilecek en değerli nişandı. Tō no Chūjō'nun bunu hak ettiği konusunda herkes hemfikirdi.

Diğer saraylılar dans ederken belli bir sıra izlemediler. Hava kararmaya başladığından dolayı iyi dans edenleri seçmek yavaş yavaş güçleşmeye başlamıştı. Şiirler okundu. Genji'nin şiirleri o kadar güzel yazılmıştı ki okuyan kişi her mısra üzerinde durup teker teker açıklama yapmak zorunda kalıyordu. Genji'nin dizelerine profesörler bile hayran kaldı. Genji imparator babası için parlayan bir ışıktan farksız olduğundan dolayı bu yaşlı insan da duyduğu güzel sözler karşısında duygulanmadan edememişti. İmparatoriçeye gelince, Kokiden'in bu gençten niçin o kadar nefret ettiğini bir türlü anlayamıyordu. O anda kendi kötü kaderi Genji'ye olan garip, tuhaf tutkusu aklına geldi.

"Adil olabilseydim bu güzel tomurcuğa,
Onda diken aramak hiç gelmezdi aklıma."

Bu şiiri kendi kendine sessizce mırıldanmıştı. Sonra nasıl oldu da döndü dolaştı bana ulaştı?

Gece geç vakitlerde kutlamalar bitti.

İmparator, imparatoriçe ve veliaht oradan ayrılır ayrılmaz saraylıların da hepsi evlerine gitti ve her yer bir anda sessizliğe büründü. Ay tekrar bulutların arasından pırıl pırıl parlamaya başlamıştı. Sanki ay da takdir edilmeyi bekliyor diye düşündü Genji. İmparator'a gece hizmet eden kadınların bu saatte uyumuş olacağını düşündü. O akşam hiçbir ziyaretçi beklemediğinden dolayı Fujitsubo'nun kapıyı aralık bırakmış olabileceğini düşündü. Sessizce onun oturduğu bölüme girdi ama odasına giden koridorun kapısı sımsıkı kapalıydı. Derin bir iç geçirdi fakat yine de vazgeçmeye niyeti yoktu. Aynı yere Kokiden'in bulunduğu koridordan dolaşarak gidecekti. Kuzeydeki üçüncü kapı açıktı. Kokiden o akşam İmparator'la beraberdi ve bütün odaları bomboştu. İlerideki köşede yer alan menteşeli kapı da açıktı. Burada da çıt çıkmıyordu. Koridoru boydan boya geçerek odanın içine bakındı, herkes uyuyordu.

"İlkbaharda hiçbir şey ayla aşık atamaz!"[119] bu genç kadın sesi o kadar güzel ve narindi ki çalışan bir kadına ait olamazdı.

İnanılmaz bir şey oldu. Kız kapıya kadar gelmişti. Kendinden geçen Genji onu kimonosunun kolundan yakaladı.

"Kimsin sen?" Kız korktu.

"Korkulacak bir şey yok.

"Bu gece ay bulutlu, biraz karanlık ama
Bizdeki niyet temiz aldırma etrafına."

Kızı derhal tüy gibi yerinden kaldırarak içeri girdi ve kapıyı kapattı. Onun şaşkınlığı Genji'yi çok mutlu kılmıştı.

Kız tir tir titreyerek çevresinden yardım istedi.

"Bağırıp çağırmak hiç işine yaramaz. Ben burada ne yaptığımı biliyorum. Kimse bana bir şey demez. Lütfen sessiz ol, hepsi o kadar."

Kadın sonunda Genji'nin sesini tanıdığı için kendini güvende hissetti. Bu ani karşılaşmadan çok korktuğu halde yine de Genji'ye soğuk ve itici davranmak

---

119. Oe Chisato, *Shinkokinshū* 55:
Ay bulanık donukken, ışık bulut kaplamaz,
İlkbaharda hiçbir şey ayla aşık atamaz.

istemedi. Genji belki de biraz sarhoş olduğu için kendini kontrol edemiyor ve bu yüzden kızı bırakmak istemiyordu. Ayrıca genç ve tecrübesiz olduğu için Genji'den nasıl kurtulacağını, onu nasıl başından savacağını bilemiyordu. Üstelik kadın birinin onları görmesinden çok korkuyordu.

"Söyle bana kimsin sen?" diye sordu Genji. "Nasıl yazışabiliriz? Sen yazmasan bile ben sana yazmak istiyorum. Bu olayın böylece kapanıp gitmesini istemiyorum."

"Şimdi bu zavallı kız, ortadan kaybolursa
Onu aramak için çıkar mısın dağlara?"

Bunları yumuşacık sitemkâr bir sesle söylemişti.
"Kendimi iyi ifade edemedim ama...

"Sen kimsin ben onu sorguluyorum,
Bizi görürlerse rezil olurum."

"Benim seni ziyaret etme hevesimi hiçbir şey kıramaz, sadece soğuk davranış hariç. Durumu ısıtacak herhangi bir taktik geçiyor mu kafandan?"

Ortalıkta gürültücü kadın sesleri duymaya başladıklarında, tehlikede olduklarını hissetmişlerdi. Hediye olarak birbirlerine yelpazelerini takdim ettiler. Kokiden'in odası kadınlarla dolup taşıyordu. Genji'nin oturduğu bölümdeki kadınlar hâlâ uyumamışlardı. Fakat uyuma numarası yaparak birbirleriyle fısıl fısıl konuşuyorlardı. "Vallahi pes yani! Adam hiç yorulmadan devamlı gece safarisinde" diye Genji'nin hakkında atıp tutup şakalaşıyorlardı.

Genji'yi bir türlü uyku tutmadı. Ne kadar güzel bir kızdı! Bu kız mutlaka Kokiden'in küçük kız kardeşlerinden biri olmalıydı. Bu kız ailenin beşinci veya altıncı kızı olabilirdi, çünkü erkekler hakkında çok cahilmiş gibi gelmişti kız Genji'ye. Tō no Chūjō ile mutsuz bir evlilik yapan dördüncü kız ve Prens Hotaru'nun karısı da aynı ailedendi ve çok güzel kadınlardı.[120] Şayet karşılaştığı kız küçük değil de büyük kızlardan biri olsaydı, Genji'nin çoktan işi işti. Bu kızın altı numaralı kız olmaması için dua ediyordu Genji, çünkü bakan bu kızı veliaht prens ile evlendirmeye çalışıyordu. Fakat gerçeği, kızın durumunu kimden öğrenecekti? Genji işte bunu bilmiyordu. Anladığı kadarıyla kız da yeni başladığı bu ilişkiyi hemen bitirmek istemiyordu. Madem öyleydi, niçin Genji'ye adresini vermemişti? Genji, kızı bu kadar düşündüğüme göre herhalde ondan çok hoşlandım diye aklından geçirdi. Aklına Fujitsubo'nun konağı geldi. Ne kadar da esrarengiz ve kale gibi bir yerdi orası. Gerçekten muhteşem bir binaydı.

120. Veliaht, Genji ve Prens Hotaru'nun hepsi baba bir kardeştirler.

O gün katıldığı ikinci ziyafet Genji'yi sabahtan akşama kadar meşgul etti. Genji 13 telli kotosunu çaldı. Bugün verdiği konser dünkünden daha zengin ve görkemliydi. Akşam olunca Fujitsubo İmparator'un dairesine gitti.

Genji'nin içi içine sığmıyordu. Ay ışığında gördüğü kadının sarayı terk edip etmeyeceğini merak ediyordu. Onu gözetlemek için Koremitsu ve Yoshikiyo'yu görevlendirdi. İkisi de av köpeğinden farksızdı, gözlerinden hiçbir şey kaçmazdı. Saraydan ayrılırken onlardan duyduğu haberler Genji'yi çok tedirgin etmişti.

"Gözlerden uzak yerlerde tutulan arabalar az önce kuzey kapısından sarayı terk etti. Kokiden'in iki erkek kardeşi ve bazı saray mensupları onları uğurladı. Anladığımız kadarıyla giden kadınlar galiba aileden ya da daha başka önemli aristokrat kimlikleri olmalı. Topu topu üç araba vardı."

Arkadaş olduğu genç kadının ailenin kaçıncı kızı olduğunu nasıl öğrenecekti? Babasının ilişkiyi öğrenmesini ve onu aileye kabul etmesini isterdi ama genç kızla yeteri kadar görüşememesine rağmen böyle bir düşünceyi aklından geçirmek bile Genji'yi mest etmişti. Onun kim olduğunu öğrenmeye kararlıydı. Oturup bahçeyi seyretti.

Birkaç gündür Murasaki'yi ziyaret edemediği için canı sıkılmış, kasavetlenmiş olabilirdi. Bunu düşününce bayağı tedirgin oldu. Ay ışığında kızdan aldığı yelpazeye tekrar baktı. Üstü kiraz çiçeği desenleriyle süslü yelpaze kapatılınca üç kat oluyordu. Pembe olan yüzündeki resimde bulutların arasında parlayan ayın suya şavkı vurmuştu. Bir sanat şaheseri sayılmazdı ama ne de olsa veren insanın hatıraları saklı olduğundan dolayı önemliydi. Şiirinde ima ettiği kır ve çayır imgelerini Genji şefkatle hatırladı.

Sislerin arkasına saklanmış ayın hemen yanına dizelerini yazdı:

"Hiç dikkat etmemiştim, duyduğum yalnızlığa,
Mehtap gökte erirken, şafağın ışığında."

Kayınpederinin Sanjō'daki konağını de epey uzun bir zamandır ihmal ediyordu ama asıl aklını meşgul eden Murasaki idi; bir an önce gidip onu teselli etmesi gerekiyordu. Bu minicik kız onu her görüşünde daha sevimli, daha zeki, daha dost canlısı görünüyor, onu çılgınca mutlu ediyordu. Onu istediği kalıba sokmak için işe başlamıştı. Bu ümidinin tamamen bir hayal mahsulü olmadığını yavaş yavaş anlıyordu. Fakat bu çabalarının bazı olumsuz yönleri de vardı, ona erkeklerin yanında rahat davranmayı öğretirken galiba biraz aşırıya kaçmıştı. Eve gidince ona saraydaki en son haberleri, dedikoduları anlattıktan sonra müzik dersine başladılar. Çok geçmeden tekrar evden çıkması gerektiğinde her zamanki gibi kız yine çok üzülmüştü. Ama artık eskisi kadar ona takılıp kalmadığının farkına vardı.

Ne zaman Sanjō'ya gitse karısı hiç onu kolay kolay bırakmazdı. O gün de aynı şeyi yaptı. Can sıkıntısı içinde düşünceleri çeşitli konular üzerinde dolandı

durdu. Sonunda kotoyu eline alarak "Uyku tutmuyor beni karanlık gecelerde"[121] şarkısını hem çaldı hem söyledi.

Bu arada evin büyüğü bakan odaya girmiş, son zamanlarda şahit olduğu eğlenceli olayları anlatmaya başlamıştı.

"Çocuklar, ben yaşımı başımı almış olan bir insanım. Dört ayrı imparatorun hükümetinde görev yaptım. Fakat şu son zamanlarda şahit olduğum festivaller kadar hiçbir şey benim ömrüme ömür katmadı. O muhteşem şiirler, o güzel müzik, o canlı danslar hiç gözümün önünden gitmiyor. Sen bu büyük sanatçıların hepsini tek tek tanıyorsun Genji, her şeyi inanılmaz bir maharetle hazırlayıp idare ediyorsun, hani bu yaşımda ben bile utanmasam ortaya çıkıp dans edeceğim.

"Büyük maharet olarak bahsettiğiniz şey efendim, aslında şurada burada söylenen üç-beş hoş kelamdan başka bir şey değil. Böyle insanları bulup çıkarmak benim vazifem. Bence bütün gösteriler arasından en muhteşem olanı "Çiçekli Söğüt Bahçesi" adlı müzikal. Bence bu gösteri her çağa hitap edebilecek nitelikte üstün vasıflı bir sanat şaheseri. Henüz hayatının baharını yaşayan sizin gibi bir insandan böyle bir dansı seyretmek bizim için ne kadar büyük bir ayrıcalık, büyük bir şeref olur."

Çok geçmeden Tō no Chūjō ve kardeşleri de gelmiş, terasın korkuluklarına dayanarak en sevdikleri çalgılarıyla konsere katılmışlardı.

Ay ışığında bir kuyruklu yıldız gibi gözünün önünden hızla gelip geçen kadını düşündükçe hüzünleniyordu Genji. Ayrıca babasının bu kızı dördüncü ayda veliaht prensle evlendirme planı Genji için ayrı bir üzüntü kaynağıydı. Aslında kızı bulmak Genji için büyük bir mesele değildi ama Kokiden'in hangi kız kardeşi olduğunu bir türlü çıkaramıyordu. İkinci sorun da bu hiç sevmediği aile ile yüz göz olma korkusuydu.

Dördüncü ayın sonlarına doğru, prensler ve yüksek rütbeli saraylılar Kokiden'in babası olan Doğu İlleri Bakanı'nın konağında okçuluk gösterilerini seyretmek için toplandılar. Bu gösteriyi *visteria* şöleni takip etmişti. Kiraz ağaçlarının hemen hemen hepsi çiçeklerini dökmüş olmasına rağmen sadece iki ağaç sanki dağdaki kardeşlerine özenircesine pastırma yazı yaşar gibiydi.[122] Bakanın konağı

---

121. "Nuki Nehri", bir *saibara*:

Karanlık gecelerde uyku tutmuyor beni
Sanki yünden yapılmış yumuşak yastık gibi
Dalgalar barındırır üstünde Nuki nehri
Ne zaman ki sevgilim özleyip bana geldi
Babam aman vermeyip gelip araya girdi.

122. İse, *Kokinshū* 68:

Yüzüne bakılmayan şu boz dağın kirazı,
Bak nasıl çiçek tutmuş atlatıp da ayazı.

prensesler ve kız torunlarının intisap töreni için gayet güzel bir şekilde tadil ve tezyin edilmişti. Bakan her şeyin o zaman için geçerli olan en süslü, modaya uygun olarak yapılmasını emretmişti.

Sarayda bir gün tesadüfen Genji'yi görünce onu da evindeki festivale davet etti. Aslında Genji onlardan uzak durmak isterdi ama kendisi gitmeyince de ortamın tatsız tuzsuz ve durgun olacağını biliyordu. Bakan, oğlanlarından biri ve baş muhafızıyla ona aşağıdaki mesajı göndermişti:

"Alelade çiçekler yetişseydi bahçemde,
Hiç ısrar eder miydim, haydi gel bize diye."

Genji bu şiiri babasına gösterdi.

İmparator gülerek "Sayın bakan çiçekleriyle çok övünüyor" dedi. "Hemen git oğlum, bak sana özel olarak davetiye de göndermiş. Onun evi prensesler yetiştiren bir konaktır. Sen oranın yabancısı değilsin."

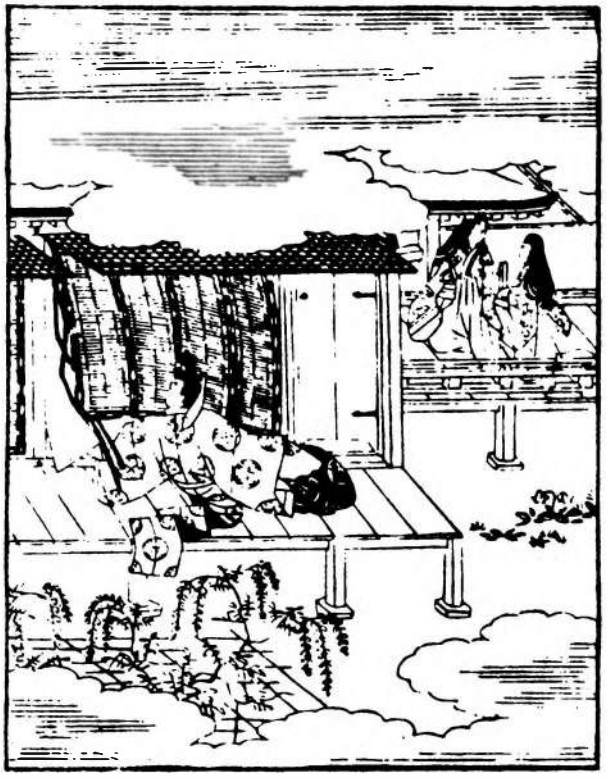
Genji itinayla giyindi. Konuk olacağı yere ulaştığında akşam olmuştu. Üzerine ince Çin ipeğinden yapılmış, beyaz üstüne kırmızı şeritli bir kıyafet giymişti. Altında ise giysinin mor renkli upuzun kuyruğu yer alıyordu. Bu pırıl pırıl yanan genç prens büyük hüsnükabul gördüğü kalabalığa renk kattı. Misafirlerin hepsi resmî giyinmişlerdi. Çiçeklere boğulmuş haliyle tüm dikkatleri üzerine çekmişti. Genji o usta parmaklarıyla enstrümandan enstrümana geçerek hem davete renk kattı hem de etrafındaki insanları utandırdı. Sarhoş olduğunu bahane ederek gecenin geç saatlerinde gitmek için ayağa kalktı. Birinci ve üçüncü prensesler ana salondaydı. Genji terasa çıkarak kapıya sırtını dayadı. Güneybatı köşesindeki panjurları açık odanın içinde pek çok kadın gördü. Morsalkımlar çiçek açmıştı. Tahta panjurların altından dışarıyı seyreden kadınların kimonolarının yenleri aynen yılbaşı şiir şölenlerinde olduğu gibi harikulade güzel görünüyordu. Her şey mükemmelin de üstünde diye düşündü Genji. Ama aklı hep durup durup Fujitsubo'ya gidiyordu.

"İçeride çok ısrar ettikleri için içmek zorunda kaldım. Kendimi hiç iyi hissetmiyorum. İçmesem iyi olurdu ama içmiş bulundum bir kere. İçeriye sığınmama izin verir misiniz?" köşedeki pencerenin panjurunu kaldırarak bunları söylemişti.

"Hayır efendim, böyle bir ricayı yerine getiremeyiz. Böyle bir dilek sizin gibi beyefendilere değil bizim gibi dilencilere yakışır." Bu kadınlar aristokrat olmasalar bile kesinlikle avam değildiler.

İçeride yoğun bir tütsü kokusu ve sürtünen ipeklerden çıkan hışırtı sesleri vardı. Prenseslerin hepsi modern şeylerden hoşlandıkları için içeride gizemli bir atmosferin eksikliği vardı.

Burası flört etmek için uygun bir yer değildi, ama Genji içinden bir şeylerin kabardığını hissetmişti. Acaba bulutlu ay ışığında rastladığı kadın hangisi olabilirdi?

"Sormayın çok kötü bir şey oldu" dedi Genji, dalga geçer gibi oturduğu yerdeki sütuna yaslanarak. "Yelpazemi çaldılar."

"Koreliler ne kadar meraklı böyle şeylere." Genji'nin kinayeli sözlerine ustalıkla cevap veren kadın yelpaze alışverişinden pek haberdar gibi görünmüyordu.

Başka bir kadının iç çekmesini görür görmez öne doğru eğildi ve onun elini tuttu.

"Arıyorum, yolumu, kaybettim Ok Dağında,
Ay birazdan yüzünü gösterir mi acaba?

"Yoksa devam edeyim mi dolaşmaya?"

Kız daha fazla sessiz kalamadı:

"Avcı gece kullanır marifetli kolunu,
Kalbi dürüst olanlar kaybetmezler yolunu."

Bu ses o sesti. Genji zevkten dört köşe olmuştu. Ve...*

* Buradaki karakter Genji'nin peşinden koştuğu Oborozukiyo'dur; fakat kız aynı zamanda Genji'nin en büyük siyasi rakibi olan soylu kadının küçük kız kardeşidir –çn.

BÖLÜM 9

YABANİ ZENCEFİL YAPRAĞI

AOI (葵)

Yeni imparatorun başa geçmesiyle Genji, daha üst bir makama atanmıştı. Bu nedenle hem işlerindeki yoğunluk azalmış hem de yaşadığı aşk maceralarına biraz dur demek zorunda kalmıştı. Fakat aslında sıkıntıdan patlıyordu. Üstelik de herkes onun bu mesafeli duruşundan şikâyetçiydi.

Genji'nin bu tutumuna misilleme yapmak istercesine saray kadınlarından biri ona aynı taktikle karşılık vermişti. Genji'nin bu durumdan çok rahatsız olduğunu bile bile onunla hiç ilgilenmiyordu. Fujitsubo, Genji'nin babası olan eski imparatoru her zamankinden daha sık görüyordu. Sanki karısı değil de hizmetçisiymiş gibi eski imparatorun dizinin dibinden hiç ayrılmıyordu. Aynı imparatorun üçüncü hanımı olan Kokiden, bu durumu öğrenince küplere binmişti. Bu yüzden İmparator saraydan taşınınca arkasından gitmedi. İmparator'un yeni taşındığı sarayda verdiği konserlerin ihtişamını duyan eski saray sakinleri, olan biteni hayranlıkla izliyordu. İmparator, cariyesi ile birlikte olmaktan öyle memnundu ki tacıyla tahtıyla bütün ülkeyi yönettiği günleri hiç aramıyordu. Ancak devamlı kafasını meşgul eden birisi vardı. O da Fujitsubo'nun oğlu olan veliaht Reizei idi. Onu çok özlemişti ve eski sarayda onu kollayan birisi olmadığı için çok üzülüyordu. Kendisinden bu çocuğun hem hâmisi hem de danışmanı olmasını isteyince Genji bir yandan sevinmiş bir yandan da çok mahcup olmuştu.

Ayrıca bir de soylu Bayan Rokujo'nun durumu söz konusuydu. Tahtın el değiştirmesiyle son veliahttan olan kızı İse Tapınağı'na başrahibe olarak atanmış-

tı. Genji'nin muhabbetine inanamayan soylu Bayan Rokujo, kızının daha çocuk olduğunu bahane ederek ciddi ciddi onunla birlikte İse Tapınağı'na kapanmayı düşünüyordu.

Rokujo'nun bu planlarından haberdar olan İmparator bu duruma çok üzülüyordu ve Genji'ye "Bak oğlum, rahmetli veliaht amcan bu kadını çok seviyordu" diyerek söze başladı. "Soylu yengeni sanki sıradan bir kadınmış gibi hafife alman gerçekten çok esef verici. Başrahibe olan kızını ben şahsen evladım gibi görüyorum. Bu yüzden sen de en azından hem benim hatırım hem de rahmetli amcanın ölümsüz anısı için bu kızın annesinin gönlünü hoş tutmalısın" dedi.

Genji de sessizce onu dinlerken İmparator'un haklı olduğunu düşünüyordu. Doğru söze ne denirdi ki...

"Genji, evladım, etrafındaki bütün kadınlara karşı son derece nazik ve saygılı olman, onları utandırmaman gerekiyor. Hele hele onları kızdırıp asla kendine düşman etme!"

Baba bunları söylüyordu ama ezkaza Genji'nin yapmış olduğu o büyük hatayı öğrenecek olursa acaba hali ne olurdu? Düşüncesi bile tüylerini diken diken etmeye yetmişti. İmparatorun karşısında saygıyla eğilerek huzurundan çekildi.

Babasının bu tekdir ve uyarıları ne Genji'nin ne de Fujitsubo'nun işine yaradı. Birliktelikleri büyük bir skandal olmuştu. Ama bu rezaletten en çok etkilenen Fujitsubo'ydu ve Genji de en çok buna yanıyordu. Onu aklından bir türlü çıkaramıyordu ama sonsuza dek onunla evlenemeyeceğini de çok iyi biliyordu. Aralarındaki yaş farkı Fujitsubo'yu endişelendirdiği için kadın Genji'ye karşı çok mesafeli davranıyordu. Genji de bunu sezerek, sanki Fujitsubo'nun arzuları doğrultusunda ondan uzaktaymış gibi bir izlenim vermeye çalışıyordu. Olanları İmparator dahil bütün saray biliyordu. Ama bütün bunlara rağmen Fujitsubo için Genji'nin ona olan muhabbetinin azaldığına üzülüyordu.

Genji'nin ilgilendiği kadınlar arasında bir de kuzeni olan Prenses Asagao vardı. Bu kadın Bayan Rokujo'nun akıbetine uğramamak için Genji'nin en kısa notlarına bile cevap vermeyi reddetmişti. Ama Genji'ye göre, en mert kadın buydu; en azından hoş olmayan durumların ortaya çıkmasını ve muhtemel bir rezaleti önlemek için böyle davranıyordu.

Sanjo'da oturan karısı ve ailesi onun gönül maceralarından bıkıp usanmışlardı. Bu yüzden çok mutsuzdular. Fakat Genji'nin onlara yalan söylemediğini bildiklerinden çoğunlukla yaşadığı hoşnutsuzlukları sineye çekiyorlardı. Evde onun çocuğunu doğurmak için gün sayan karısı hem ruhsal hem de bedensel olarak çok kötü durumdaydı. Genji için durum çok farklıydı. Hayatının en hareketli dönemini yaşıyordu. Kadının karnı burnunda olduğundan dolayı herkesin keyfi yerindeydi. Ama yine de endişeliydiler. Bu nedenle hamile kadına bir yan-

dan neyi yiyip neyi yemeyeceği konusunda tavsiyelerde bulunurken diğer yandan da içine düştüğü bunalımdan nasıl kurtulacağı konusunda ona akıl veriyorlardı. Genji ise kendine ayıracak vakit bile bulamıyordu. Soylu Rokujo ya da öteki kadınları ihmal etmek için özel bir nedeni yoktu ama yine de onları çok seyrek ziyaret edebiliyordu.

Bu arada Kamo Tapınağı'nın başrahibesi görevinden ayrıldı. Yerine eski imparatorun Kokiden'den olan üçüncü kızı geldi. Annesi, erkek kardeşi ve iktidara gelen İmparator bu yeni rahibeyi çok seviyordu. Onun saray hayatından uzaklaşması gerçekten çok üzücüydü ama bu göreve gelebilecek başka bir prenses de yoktu. Geleneksel Şinto inancında göreve atama törenlerinin büyük bir saygınlığı vardı ve son derece görkemli bir şekilde icra edilirdi. Dördüncü ayda yapılacak olan Kamo Festivaline yeni etkinlikler eklendiğinden mevsimin en iyi festivali olacağı kesindi. Her ne kadar prensesin Arınma Töreni'ne* katılacak erkeklerin sayısı tapınağın kuralına göre sınırlı olsa da seçilen yüksek düzeyli saraylıların aristokrat, yakışıklı ve şöhretli olmasına dikkat edildi. Aynı özen sadece erkeklerin üniformalarına değil, atlarına, arabalarına hatta atların koşum takımlarına bile gösterilmişti. Yeni imparatorun emriyle Genji törene katıldı. Hanımefendiler ve diğer saray mensupları çok önceden arabalarını hazırlayıp tören yerine gelmişlerdi. İchijō'da mahşeri bir kalabalık vardı. İğne atılsa yere düşmezdi. Yol boyunca tribünlerin yerleri özenle belirlenmişti. Arabadaki soyluların perdelerden dışarıya sarkan uzun kimono yenleri pırıl pırıl parlıyor, festivalin çok güzel geçeceğini müjdeliyordu.

Genji'nin karısı hamile olduğu için çok seyrek gezmeye çıkıyordu. Evdeki genç hizmetçiler kadının devamlı evde oturmasına son derece karşıydı. "Hanımefendimiz, biz hizmetçileriniz olarak zât-ı âliniz yanımızda olmadan biliyorsunuz sokağa çıkamıyoruz. Hem çıksak da sizsiz ne anlamı var ki! Evimize bir sürü misafir girip çıkıyor, o kadar ahali saygıdeğer efendimiz Genji ile konuşup tanışmak için Japonya'nın en ücra köşelerinden buralara kadar geliyor. Sadece kendileri gelse iyi, ama bir de yanlarında hanımlarını getiriyorlar. Şehirde görkemli şölenlerin yapıldığı böyle bir günde biz de olan biteni şöyle bir göz ucuyla göremezsek gerçekten çok üzülürüz."

Anne Prenses Omiya hizmetçilere hak verdi. "Kızım, bu çocuklar haklı. Sen de tanrıya şükür çok iyi görünüyorsun. Sen bunları festivale götür. Eğer götürmeyecek olursan senin de duyduğun gibi çok gücenecekler."

---

* Kamo (賀茂川 *Kamo-gawa*; Yaban Ördeği Nehri), Kyoto şehrinin içinden geçen yaklaşık 30 kilometre uzunluğunda bir nehir olup Sajikigatake dağından başlayarak ileride Yodo nehri ile birleşir. Nehrin kıyıları bugün bile Kyoto'nun en güzel yürüyüş güzergâhlarından biridir. Geleneksel arınma törenleri her yıl bu Kamo nehrinin kıyılarında yapılırdı –çn.

Arabalar alelacele dışarıya çıkarılıp sade bir şekilde hazırlandı. Yola koyulduklarında güneş çoktan yükselmişti. Sanjō alayını karşılamak için insanlar şimdiden toplanmıştı. Seyissiz ve uşaksız güzel arabalar festival bölgesinde teker teker boy göstermeye başlayınca, Sanjō'daki görevliler onlara boş yer açmaya başladı.

Etrafı palmiye yapraklarıyla kaplı iki araba olduğu yerde kaldı, belli ki kimsenin dikkatini çekmek istemiyorlardı. Yeni arabalar yollarına devam etti. Arabanın perdeleri ve soyluların bu perdelerin altından görünen kimonolarının yenleri ve bazılarının giydiği önlükler renk ve biçim olarak büyük bir özenle seçilmişti. Bazı kadınların giydiği elbiseler ise tıpkı küçük kızların giysilerinde olduğu gibi bir renk cümbüşü içindeydi.

Gelen arabaların seyisleriyle Sanjō'da görevli teşrifatçılar arasında zaman zaman park yeri yüzünden tartışma ve kavgalar yaşanıyordu.

Törende içki su gibi akmış ve doğal olarak içkinin dozunu kaçıranlar olmuştu. Yaşça daha olgun ve aklı başında olan davetliler sarhoş olanları yola getirmek için sürekli ikaz ve telkinlerde bulundular, fakat bu telkinler hiçbir işe yaramadı, dinleyenlerin bir kulağından girdi öbür kulağından çıktı.

Bayan Rokujō biraz olsun mutsuzluğunu unutturacağını umarak kimseye fark ettirmeden töreni izlemeye gelmişti. Sanjō'lular onu tanımış, fakat hiç tanımıyormuş gibi davranmışlardı. Palmiye yapraklı arabalar, İse Tapınağı başrahibesinin evinden geliyordu.

Yeni gelenler arasında Genji'nin adamları da vardı. Bayan Rokujō'yu görür görmez hemen tanıdılar ve onun için çok üzüldüler, ancak işe karışmak onların hadlerini aşardı; bu yüzden herkes gözlerini başka tarafa çevirdi.

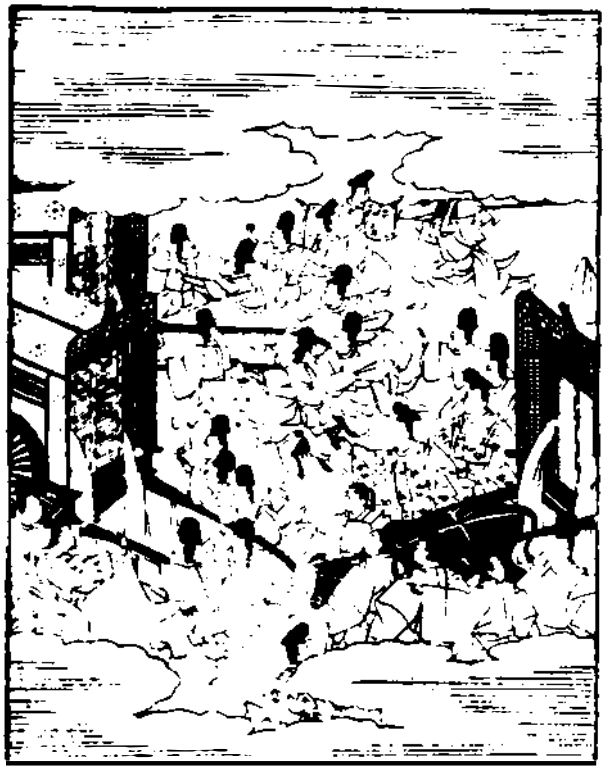
Bütün Sanjō arabaları protokoldeki yerlerini almıştı. Arabası, protokolde geride kalan arabaların da arkasına düşen Bayan Rokujō, tören alanını neredeyse hiç göremiyordu.

Hiç görünmek istemediği halde maalesef insanlar onu tanımış ve başlarını çevirmişlerdi. Zaten kendi derdi kendine yeten Bayan Rokujō bu hareketi bir hakaret olarak yorumladığından dolayı üzüntüsü daha da artmıştı.

Arabanın dingil üzerinde yer alan basamakları kırılmış, oradaki diğer arabaların tekerleklerine takılarak paramparça olmuştu. Bu haliyle arabanın çok sefil bir görünümü vardı ve bu da soylu bir kadın için onur kırıcıydı.

Töreni görmeden eve dönmek istedi ama artık çok geçti, çünkü her yanını arabalar kaplamıştı. Aniden tören alayının yaklaşmakta olduğu haberi ortalıkta dolaşmaya başladı. Bayan Rokujō geri dönmekten vazgeçti, onu bu mutsuzluğa mahkûm eden insanı en azından bir kez daha görmek istiyordu.

Kadın kalbi sırça bir saraydan daha kırılgandı. At üstündeki Genji, Hino-

kuma[123] nehri yakınlarındaki koruluktan çıkan yiğit süvariden farklıydı. Önünden geçerken ne atını durdurmuş ne de onun tarafına bakmıştı. Bayan Rokujō, üzüntüden ölebilirdi, keşke evden hiç çıkmasaydı.

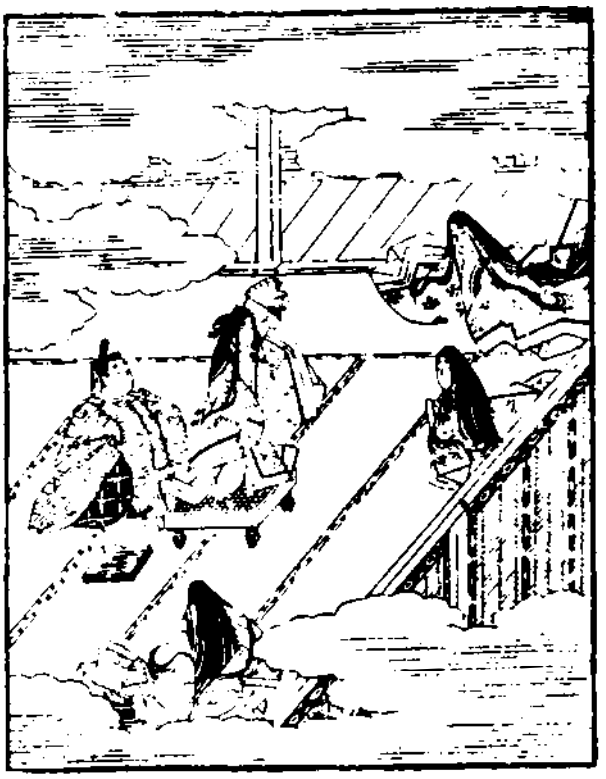
Genji muhteşem bir şekilde süslenmiş araba kalabalığının ortasından kayıtsızca ilerlerken rengârenk yüzlerce kimono yeni arabaların perdelerinden dışarıya sarkmıştı. Bütün kadınlar adeta gül destesi gibi sıralanmış, hayranlıkla onu seyrediyordu. Resmigeçit sırasında gözü bazen tanıdık bir arabaya takılınca Genji tebessüm ediyordu. Eşinin arabasının önünden geçerken ise yüzünde son derece ciddi ve saygılı bir ifade vardı. Bütün adamları sıralanmış yerlere kadar eğilerek onu selamlıyordu. Bayan Rokujō ise kendini bitkin, bezgin, süngüsü düşük, yenik bir komutan gibi hissediyordu. Kendi kendine şöyle fısıldadı:

"Sanki kutsal sulardan bir bakış yakaladım,
Artık onun gözünde ben bitmişim, anladım."

Ağladığı için utanıyordu, ama tören sayesinde bu yakışıklı adamı yine de görebilmişti. Göremeseydi çok pişman olurdu.

---

123. Anonim, *Kokinshū* 1080:
Hinokuma ormanı yanındaki nehirde,
Dur atına su içir, göre'm yüzünü şöyle.

Yüksek mevkilerde olan saray mensupları rütbeleri artınca çok güzel giyinirler ve atları da özenle seçilmiş örtülerle süslenirdi. Bunlardan çoğu yakışıklıydı ama Genji'nin güneş gibi parlayan güzelliği karşısında hepsi birer mum alevinden farksızdı. Özel adamlarının arasında Altıncı Dereceden bir başmuhafız bulunuyordu. Bu tür muhafızlar genellikle en görkemli imparatorluk törenlerinde görev yaparlardı. Genji'nin maiyetindeki muhafız alayı öyle muhteşemdi ki yol üzerindeki bütün ağaçlar ve yapraklar onun önünde saygı ve hayranlıkla eğilir gibiydiler.

Töreni görmek için itişip kakışmak peçe takmış soylu kadınlar ve dünyadan elini eteğini çekmiş rahibeler için hiç de hoş bir durum değildi. Ama bugün böyle davrananları kınamıyordu. Uzun saçlarını kıyafetlerinin altına sokmuş buruşuk dudaklı köylü kadınları ellerini alınlarına siper ederek resmigeçidi göz ucuyla da olsa görebilmek için hoplayıp zıplıyorlardı. Sahiplerinin aynada görmekten korktuğu sıradan yüzler gülücüklerle kaplandı. Genji'nin neredeyse varlıklarından hiç haberdar olmadığı taşralı küçük memurların kızları en lüks arabalara binmişler ve Genji'yi görebilmek için en güzel yerleri seçmişlerdi.

Ayrıca kalabalığın arasında Genji'nin buluştuğu birçok kadın vardı. Şimdi bu kadınlar sosyal sınıflarının farkından dolayı Genji ile birlikte olamayacakları için ah edip duruyorlardı. Genji artık olgunlaşmıştı ve göz kamaştırıyordu. Prens Shikibu, yeğeni hakkında tanrıları bile kıskandıracak kadar yakışıklı diye düşündü. Kızı Prenses Asagao yıllardan beri Genji ile mektuplaşmaktaydı ve onu gerçekten duygularında samimi birisi olarak biliyordu. Asagao, ilgi gösteren en sıradan erkek

bile olsa, kadınların hemen ona olumlu karşılık verdiğini çok iyi biliyordu ama kendisi ve Genji için aynı şey söz konusu değildi. Onunla daha fazla samimi olmak istemiyordu. Hayranlığını iç çekerek ifade eden kadınların sesleri, neredeyse kulakları sağır edecek çığlıklar haline gelmişti.

Festival günü Sanjō Konağı'ndan hiçbir araba ayrılmadı.

Genji birbiriyle rekabet eden arabaları duyduğunda Bayan Rokujō için üzülmüş, karısına da çok kızmıştı. Çünkü karısı gururlu bir insan olmasına rağmen insanlara karşı nezaketten ve şefkatten yoksun, hırçın bir kadındı. Ona göre, aralarından kara kedi geçen kadınlar birbirine sabır ve şefkat göstermeye mecbur değildi. İki tarafın hizmetli arabacılarının birbirine girmesi de karısının yüzündendi. Bayan Rokujō'nun soylu duruşu karşısında Genji'nin bazen kendini ezik hissettiği bile olurdu. Ama bu olayda kadın haklıydı, rencide edilmesinden kaynaklanan kızgınlığını anlayabiliyordu.

Genji, gönül almak için Bayan Rokujō'yu görmeye gitti. İse Tapınağı'nın başrahibesi olan kızı hâlâ oradaydı. Ancak, Bayan Rokujō Genji'ye kızının çileye girdiği günlerde evin her tarafına konan ve üzerine bazı dini eşyalar asılan *sakaki* ağacını[124] gösterip, buranın hâlâ kutsal alan olduğunu ima ederek Genji'yi kabul etmedi.

Rokujō böyle davranmakta yerden göğe kadar haklıydı. Genji kendi kendine "Neden iş bu raddeye vardı anlayamıyorum. Şu kadınlar biraz daha anlayışlı olamazlar mı sanki, çok canımı sıkıyorlar" dedi. Festivale gidip biraz kafa dinlemek için Nijō Konağı'nda hazırlıklar yapmaya başladı. Konağın batı kanadında yer alan Murasaki'nin bölümüne gitmeden önce arabaları hazırlaması için Koremitsu'ya talimat verdi. Festival kıyafeti içinde çok hoş görünen Murasaki'ye gülümseyerek "Küçük hanımların hepsi festivale geliyor mu?" diye sordu. "Töreni beraber izleyeceğiz" dedi Murasaki. Saçları her zamankinden daha parlak görünüyordu. Genji onun saçlarını okşamaktan kendini alamadı. "Uzun zamandır kestirmiyorum saçlarımı. Acaba zamanı geldi mi, bugün kestirsem mi diyorum kendi kendime?" Bunun üzerine Genji o gün saç kestirmenin uygun olup olmayacağını anlamak için müneccim çağırtarak kara kaplı kitaba bakmasını istedi. Müneccim kitaba bakarak "Önce küçük nedimelerden başlanacak" dedi. Önce küçük hanımların şalvarlarına kadar inen uzun ipeksi saçları düzeltildi.

Genji, Murasaki'nin saçlarını kendisi kesmek istedi. "Ne kadar da gür saçların var kız! Makas bile işlemiyor! Büyüdüğün zaman kim bilir nasıl olacak? Saçı uzun olan kızların alınlarında genellikle kâkül bulunur. Sen de ise maşallah her saç teli bir arşın! Ne örmeye geliyor ne topuza! Hep böyle dağınık kalacak..."

---

124. *Sakaki (cleyera japonica)*, Şinto ayinlerinde kullanılan ve parlak yaprakları kamelya yapraklarına benzeyen bir ağaçtır.

Çocuğun dadısı Shōnagon, Genji'nin güzel sözler söyleyerek saç kesişini görünce hem duygulanmış hem de çok sevinmişti."

Genji "İnşallah bin arşın uzar saçların" diye dua etti ve şiirini okudu:

"Kâkülün, zülüflerin denizler kadar derin,
Yosun kokan saçların benim olacak benim."

Murasaki bir parça kâğıt ve fırçasını çıkararak Genji'ye cevap yazdı.

"Tut ki sevgin bin kulaç, üstelik de tertemiz,
Ben nasıl anlayayım durulmazsa bu deniz."

Güzel yazmıştı ama heceleri çocuksu bir tazelik kokuyordu.

Bütün caddeler üst rütbeli saraylılar tarafından tutulmuştu. Genji'nin seyisi duracak yer bulamayınca arabayı süvari alayının bulunduğu bölgeye çekti.

"Çok zor, iğne atsan yere düşmüyor, üstelik her tarafı üst düzey devlet erkânı kaplamış."

Zarif bir hanıma ait olduğu her halinden belli, içi epey kalabalık bir arabanın perdelerinin altından dışarıya bir yelpaze uzandı. "Buyurun efendim, buraya getirin arabanızı. Yerimi size vermekten büyük mutluluk duyacağım" dedi bir kadın.

Nasıl bir maceracı kadındı ki yerini başkasına rahatça verebiliyordu. Yer çok iyiydi. Genji, seyisten arabayı oraya çekmesini istedi.

"Bu kadar güzel yeri nasıl buldunuz? Kıskandım sizi doğrusu."

Kadın cevabını büyük bir zevkle işlenmiş yelpazesinin üstüne yazarak Genji'ye uzattı.

"Geldim işte buraya benimki delilikmiş,
Kalp şeklinde yaprakla başkaları süslenmiş.[125]

"Kutsal yerler her ne kadar beni kabul etmese de beni tanrının rüzgârları attı buraya."

Elinden tanımıştı kadını. Bu el yıllara meydan okuyan sarayın eski cariye kalfası Naishi'nin eliydi.

---

125. *Aoi*, yaprakları kalp şeklinde olan bir tür yabani zencefildir. Bu yapraklar yaygın bir şekilde kullanılan dekoratif bir motiftir. Bu bitki Kamo Festivalinin de bir simgesiydi; çünkü *aoi* (*au hi*) kelimesi ile "buluşma günü" ifadesi eşseslidir. Bu nedenle şiirde bir randevuya işaret etmek için çok fazla kullanılmıştır. Bu bölümün adı hem bu şiir değiş tokuşundan geliyor hem de Genji'nin karısının sahip olduğu geleneksel *Aoi* adından kaynaklanıyor.

Genji kaşlarını çatarak cevabını gönderdi.

"Gönüldür hercailik olabilir her yaşta
Burada yetmiş bey var, istediğinden başla!"

Genji'nin sözleri kadını yaralamıştı, hüzünlü bir şiirle, bin bir ah ederek karşılık verdi:

"Umutlar... Boş vakitler... İşe yaramıyor bak!
Hüzünlü süsmüş demek, kalp şeklindeki yaprak."

Yol üzerindeki kadınların büyük bir kısmı Genji'yi göremedikleri için düş kırıklığına uğramıştı. Yine de yanında çok güzel birinin olduğunu sezebiliyorlardı, bu yüzden Genji arabasının perdelerini bile açmaya gerek duymamıştı.

Bugün ülkenin en önemli festival günlerinden biriydi. Böyle önemli bir günde Genji'nin kendini gönül ferahlığı ile sergilemesi lazımdı hatta en azından görev olarak bunu yapması gerekirdi. Yapmadığına göre demek ki yanında dünyanın en güzel kızlarından biri olmalıydı.

Az önceki olayı düşünerek çok lüzumsuz bir atışmaydı diye geçirdi içinden Genji. Aklı başında bir hanımefendi en azından Genji'nin yanında bulunan kadına hürmeten böyle bir atışmaya girmez, sessizliğini korurdu.

Bayan Rokujō'nun sıkıntısı geçmemişti. Genji ile arasındaki buz dağının erimeyeceğini biliyordu. Her ne kadar çelik gibi güçlü olsa da bir kez İse Tapınağı'na kızı ile girdikten sonra kendini yalnız hissedeceğini ve insanların arkasından gülüp alay edeceğini de biliyordu. Fikrinden vazgeçip şehirde de kalsa yine arsızca güleceklerdi. Düşünceleri İse sahilindeki balıkçıların oltasındaki mantarlar[126] gibi ortalıkta dolaşıyordu. Ruhu ise rüzgâra kapılan yapraklar gibi bir o yana bir bu yana savrulup duruyordu. Sonunda hasta olup yataklara düştü. Genji, artık Rokujō'nun İse Tapınağı'na gidebileceğine pek ihtimal vermiyordu. "Benim gibi işe yaramaz bir adamdan nefret etmen ve benden kurtulmayı düşünmen gayet doğal. Ama benimle birlikte olduğun zaman ne kadar mutlu olduğumu sana anlatamam."

Genji'nin bu sözleri işe yaramamıştı, tam tersine Rokujō'nun üzüntüsü ve Genji'ye olan kızgınlığı daha da artmıştı. Kararsızlığın verdiği ıstıraptan kurtulma ümidiyle nehirdeki arınma törenine gitmiş, efkâr dağıtacağı yerde kendisine yapılan hakaretlerden dolayı canı daha çok yanmıştı.

---

126. Anonim, *Kokinshū* 509:
Kalbim sanki balıkçının oltasında bir mantar,
Dalar çıkar durulmaz, ne rahat ne huzur var.

Genji'nin Sanjō Konağı'ndaki karısı kötü ruhların pençesine düşmüştü. Artık akşam kaçamaklarının zamanı değildi. Hatta çok seyrek gittiği Nijō'daki kendi konağına bile hiç gitmemesi gerekiyordu. Mutlu bir evlilikleri yoktu ama karısına değer veriyordu. Kadın şimdi onun çocuğuna hamileydi. Genji, Sanjō'daki kötü ruhları kovmak için dualar okuttu. Birkaç habis ruhun aracı kişiye geçmesi sağlandı ve onun vasıtasıyla kim oldukları anlaşıldı, ancak içlerinden biri vardı ki gitmemekte diretiyordu. Kadına büyük bir acı vermiyorsa da onu terk etmeyi reddediyordu. En yetenekli kötü ruh çıkarıcıların bile elinden kurtulmayı başaran son derece uğursuz bir ruhtu bu. Sonunda Genji'nin ilişki kurduğu kadınların listesi tek tek elden geçirildi. Bu kadınların arasında Bayan Rokujō'nun ve Nijō'da oturan hanımın isimleri en kıskanç kadınlar olarak fısıltı halinde ağızdan ağıza dolaşmaya başladı. Ruh çıkarıcılara ihtimalleri değerlendirmeleri için emir verilmiş, fakat onlardan hiçbir tatminkâr yanıt çıkmamıştı. Kendini belli eden ruhlardan hiçbirinin Aoi'a* karşı düşmanlığı yoktu ama ne işler karıştırdıklarını onlar da bilmiyorlardı. Hareketleri çok düzensiz ve amaçsızdı. Aralarında kimler yoktu ki! Örneğin, rahmetli dadısının ruhu da dahil olmak üzere ailesinde kuşaktan kuşağa ne kadar ruh varsa hepsi kadının rahatsızlığını fırsat bilip başına üşüşmüştü.

Evin içi karışmış ve herkes dertliydi. Kadın bazen hıçkırıklara boğuluyor, bazen kusmaktan canı çıkacak gibi oluyor, bazen de nefes darlığından mosmor kesilip gözleri yuvalarından fırlayacakmış gibi soluyordu.

Eski imparator, defalarca rahiplere başvurmuş ve dini ayinler düzenletmişti. Kadına gösterilen bu görkemli ilgi onun hayatını kaybetme ihtimalini daha da trajik hale getirmişti. Saraydakilerin, Aoi'a musallat olan ruhun Rokujō'nun ruhu olabileceği ihtimali üzerinde durmaları, Bayan Rokujō'nun kulağına kadar gelmişti. Kadın bunu duyunca daha da yıkıldı. Hiç kimse böylesine entipüften bir araba olayının yıllarca kış uykusuna yatmış olan kadınsı rekabet duygusunu bir volkan gibi patlatıp Bayan Rokujō'yu kızdıracağını dünyada tahmin edemezdi.

Bu durumdan çok rahatsız olan Bayan Rokujō, evi kızına bırakarak oradan ayrılmış, Budist ayinlerine rahat bir şekilde katılabileceği uzak bir yere taşınmıştı.[127] Bayan Rokujō'nun taşındığını duyan Genji çok üzüldü ve onu ziyaret etmek için harekete geçti. Kadının oturduğu yer çok garip bir bölgeydi ve zaten Genji de tanınmamak için oraya kıyafet değiştirerek gitmiş, sonunda onu bulmuştu. Elinde olmayan nedenlerden dolayı kendisini ihmal ettiği için defalarca kadından özür

* "Aoi" sözcüğünün her harfi Japoncada "a-o-i" olarak ayrı ayrı birer ünlü olarak okunmaz. Son ünlü damakta kaydırılır ve "y" olarak "Aoy" şeklinde okunur. Eklenen ilgi veya iyelik ekiyle "Aoi" kelimesi, "Aoi'nin" olarak değil "Aoy'un" olarak seslendirilir –çn.

127. Bir Şinto rahibesinin evine yakışmıyorlardı.

dilemiş, ona eşi Aoi'un hasta olduğundan söz etmiş ve bu durumun onu tedirgin ettiğini uygun bir dille anlatmıştı.

"Bana kalırsa Aoi için pek öyle üzülecek bir durum yok. Ama gel gör ki ailesi olayı çok abartıyor. Bu yüzden onun yanından ayrılamıyorum. İçinde bulunduğum bu zor durumu anlayışla karşılayacak olursan beni çok rahatlatacaksın" dedi Genji. Rokujō'nun her zamankinden daha fazla acı çektiğini gözleriyle görmüş ve durumuna çok üzülmüştü.

Gergin bir gece geçirdiler. Şafak vakti Genji'yi uğurlarken Rokujō'nun şehri terk etme fikri bir gün önceki kadar yoğun değildi. Ancak rakibi hem sınıf hem de evlilikteki konumu dolayısıyla ondan daha üstün durumdaydı. Birdenbire Rokujō'yu kara kara düşünmeye başladı. Genji'nin sevgisi, ilgisi, muhabbeti eninde sonunda karısının üzerinde yoğunlaşacaktı. Rokujō ise hep yalnız kalacak, hep Genji'nin yollarını gözleyecekti. Kırk yılda bir yapacağı kısa ziyaretler derdini depreştirmekten başka bir işe yaramayacak, kabuk bağlamış yarasının yeniden kanamasına neden olacaktı. Hüzünlü bir akşamüstü oturmuş kara kara düşünürken Genji'den bir mektup geldi. Mektupta aynen şöyle yazıyordu:

"Karım bir ara iyileşir gibi oldu ama her nedense birdenbire sağlığı yeniden bozuldu. Gün be gün kötüye gidiyor. Sonu ne olacak kestiremiyorum. Onu bu halde bırakıp ayrılmam doğru olmayacak."

"Ah bu erkekler yok mu!" diye söylendi Rokujō, "Özrü kabahatinden büyük."

"Aşkın gözyaşlarıyla, ıslanıyor kollarım,
Sevgi bir bataklıkmış, battıkça saplanırım.

"Yazık dağdaki kuyu, sığdır gelmez diz boyu."[128]

Rokujō'nun el yazısı şimdiye kadar gördüğü en mükemmel hat şaheseriydi. Dünya ne kadar acımasız, insanlara rahat nefes aldırmayan bir yer diye düşündü Genji. Tanıdığı dişiler arasında ne ebediyen başından defetmek istediği bir kadın, ne de bütün aşkını verebileceği bir dilber vardı hayatında.

Vakit geç olmasına rağmen Genji hemen cevabını gönderdi: "Sadece kollarının ıslandığını söylüyorsun. Ne demek oluyor bu? Demek ki bana karşı olan aşkın o kadar derin değilmiş.

"Aşkın sığ sularında kolun ıslandı diye,
Dertlenme ben gömüldüm, çıkmam artık nafile..."

"Bu evin üzerinden maraz bulutları bir an için eksik olsaydı, emin ol bu mektubu sana getiren ulak ben olurdum."

Habis ruh çok inatçıydı. Bir türlü Aoi'un yakasını bırakmıyor, onu devamlı taciz ediyordu. Kadın büyük sıkıntılar içinde kıvranıyordu. Tatsız söylentiler Bayan Rokujō'nun kulağına kadar gitti. Dedikodulara göre Aoi'un bu durumuna sebep ya Rokujō'nun ya da eski bakan olan rahmetli babasının ruhuydu. Rokujō, Genji'nin karısıyla arasında geçen hadiseden dolayı çok üzülmüştü, bunu inkâr edemezdi; fakat yine de hiç kimseye beddua etmemişti. Kadına musallat olan ruh kasvetli, kendi başına ortalıkta dolaşan serseri bir ruh olamaz mıydı? Yıllar boyu çok çile çekmişti ama hiçbir zaman kendini bu kadar perişan hissetmemişti. Genji'nin karısı ona hakaret ettiği günden beri kızgınlığının geçmediği doğruydu, ancak buna rağmen Rokujō bu kadına kin beslememiş, sanki böyle bir olay hiç olmamış, böyle bir kadın hiç yokmuş gibi davranmıştı. Epey bir zamandan beri hep aynı rüyayı görüyordu: Çok güzel döşenmiş bir evde karşısında rakibi Bayan Aoi'u görmüştü. Dayanamayarak hemen yanına gitmiş, önce tartaklamış sonra da büyük bir hınçla onu öldüresiye dövmeye başlamıştı. Çok dehşet verici, çok korkunç bir rüya idi!

Bazen kendi kendine "Şuursuz olduğum zamanlarda ruhum gerçekten kadının evine kadar gidip onu taciz ediyor mu acaba?" diye sorduğu oluyordu. İnsanlar başkalarını değerlendirirken, eleştiriye uğrayan kişi masum bile olsa, daima onların kötü yönlerini abartıyorlar, yaptığı iyi işleri hiç anmıyorlardı bile. Bu yüzden

---

128. Anonim, *Kokin Rokujō, Zoku Kokka Taikan* 31863:
Yazık dağdaki kuyu, sığdır gelmez diz boyu
İçemem kana kana, yoktur çok fazla suyu...

son zamanlarda halk arasında çok kötü bir şöhret yapmıştı. Genel inanca göre bir şeye kızarak ölen insanların kızgınlıkları onlarla birlikte ölmüyor, burada hep yaşamaya devam ediyordu. Rokujō şahsen böyle öfkeli ruhlardan nefret ediyordu. Ama kaderin cilvesine bakın ki daha sağken "Rokujō" adı nefretle anılmaya başlamıştı. Bu yüzden, Genji denen bu zalim adamla arasındaki bütün sevgi bağlarını kopartması gerekiyordu. Evet, aynen öyle düşünüyordu. Onu mutlaka unutması lazımdı. Ama bunu başarabilecek miydi, orası belli değildi.

Başrahibe olan kızının aslında, bir yıl önce İmparator'un huzuruna çıkması gerekiyordu, çünkü kurallara göre İse Tapınağı rahibelerinin yeni yıldan önce sarayda göreve başlamaları gerekirdi. Fakat Rokujō'nun kızı birtakım aksilikler yüzünden saraya girmesi bu senenin sonbaharına ertelenmişti. Söz konusu saray, şehrin birkaç kilometre dışında yeni yaptırılan bir binalar manzumesiydi. Kız bu geçici yerine dokuzuncu ayda taşındı.

Böylece Rokujō'nun konağında iki arınma töreni için yoğun bir hazırlık başlamıştı ama evin hanımı hazırlıklarla ilgilenmek yerine tüm günü yatağında derin düşüncelere dalarak geçiriyordu. Onun bu durumdan bir hayli endişelenen başrahibenin hizmetçileri hanım için ayinler düzenlediler. Kadının durumu çok kötü değildi, ama hastalığının nedeni henüz kesin olarak saptanamamıştı. Aradan günler geçti. Genji sık sık adamlar göndererek Rokujō'nun durumunu düzenli olarak öğrendi. Genji'nin derdi sadece bununla bitmiyordu. Öte yandan hamile eşi Aoi'u da düşünmek zorundaydı.

Kadının doğum yapacağı gün henüz uzak olduğu sanıldığından hiçbir hazırlık yapılmamıştı. Gelgelelim birdenbire durum değişti ve kadın sancılandı. Kadına dua eden rahiplerin sayısı ve ayin saatleri artırıldı. Buna rağmen kötü cinin hamile kadının bedenini terk etmeye hiç niyeti yoktu. İşinin en büyük ehli olan cinci hocalar bile Aoi'a dadanan ruhun inatçılığına şaşırmışlardı ve çaresizlik içindeydiler.

Kadını kurtarmak için harcanan bütün çabalara rağmen bedensel bozukluklar öyle ağır bir hal aldı ki kadın acılar içinde kıvranarak devamlı hıçkırmaya başladı. İşte tam o anda kadının ağzından birdenbire tuhaf sözcükler döküldü:

"Bir dakika durun lütfen! Genji ile konuşmak istiyorum!"

Hiç kimse konuşanın kötü bir ruh mu, yoksa zavallı hamile kadının kendisi mi olduğunu anlayamamıştı. Kadınlar Genji'yi hasta kadının yattığı bölmeyi kapatan perdenin önüne kadar getirdiler. Aoi'un annesi ve babası kızlarının ruhunu teslim etmekte olduğunu düşünerek Genji'yi onunla yalnız bıraktılar. Bu sırada bütün rahipler dışarıda huşu içinde Lotus Sutra'yı okuyorlardı. Okunan duaların haricinde sanki bütün kâinat derin bir sessizliğe bürünmüş gibiydi. Genji perdeyi aralayarak, yatmakta olan karısına baktı. Hamileliğinin son günlerini yaşamakta olan kadının karnı burnundaydı ama güzelliğinden bir şey kaybetmemişti. Kadı-

nın durumu öyle kötüydü ki tanımadık bir insan bile onu bu halde görse yüreği parçalanırdı. Ucu toplanmış, uzun, siyah, gür saçları giydiği beyaz elbiseyle ilginç bir tezat teşkil ediyordu. Bu haliyle en özenli giyindiği zamanlardakinden bile daha güzel görünüyordu.

Genji kadının ellerini tutarak, "Seni böyle görmek beni kahrediyor" diyebildi. Aoi'un her zamanki mağrur ve sert bakışlarından eser yoktu. Süzgün gözleri şimdi yaşlarla doluydu. En taş kalpli insanlar bile onun bu durumuna kayıtsız kalamazdı. Bu korkunç gözyaşları belki arkasında bırakacağı annesi babası için, belki de veda ziyaretine geldiğini düşündüğü Genji içindi.

"Korkma canım, korkma! Her şey zannettiğin kadar kötü olmayacak. Diyelim ki oldu, ecel geldi, nasıl olsa biz tekrar buluşacağız. Sadece benimle değil, iyi kalpli annen ve babanla da tekrar buluşacaksın. Çocuklarla aile arasındaki bağlar sonraki pek çok hayatları boyunca devam ediyor. Buna kendini inandırmaya çalış."

"Hayır, hayır... Sen beni anlayamadın. Seninle konuşabilmek için onların bir müddet başımdan ayrılmalarını istedim, çünkü çok acı çekiyordum. Sana bu şekilde görünmek aklımın ucundan bile geçmezdi. Gerçek olan bir şey varsa, o da rahatsız olan bir ruhun etrafta gezindiğidir." Bunları söylerken sesi çok tatlı ve sevecendi.

"Rahat ettirmek için bağla ki eteğimi,
Istırap çeken ruhum dolaşmasın serseri."[129]

Bu ses ne Aoi'un sesine benziyordu ne de söylediği şiir onu tarzındaydı.

İnanılmaz bir şey olmuştu! Bu ses Bayan Rokujō'nun sesiydi! Hayretten donakalmıştı. Daha önce böyle şeyleri duyduğunda bunu tamamen kötü niyetli insanların hayalinin bir ürünü olduğunu düşünmüştü, ama şimdi durum öyle değildi. Her şey gözlerinin önünde cereyan etmişti. Genji hem dehşete kapılmış hem de bütün bu olup bitenlerden iğrenmişti.

"Sesini duydum ama kim olduğunu bilmiyorum. Tanıt kendini!"

Evet, gerçekten de o kadındı. Büsbütün dehşete kapılan Genji kadını geri yolladı. Kızının sesi kesilince acılarından rahat bir nefes aldığını düşünen annesi elinde ilaçla odaya girdi. İlacı içirmek için onu kaldırdıklarında çocuğunu doğuruverdi. Bir oğlan çocuğu dünyaya getirmişti. Anne ve babanın torunlarını görünce sevinçlerine diyecek yoktu. Ancak odada bulunan serseri ruhlar kıskançlıktan kıyameti kopardılar. Olaylar istedikleri gibi gitmediği için çok sinirlenmişler ve ortalığı velveleye vermişlerdi. Doğumdan sonra zavallı kadının başına neler geleceği meçhuldü. Hiei dağından gelen Tendai başrahibi ve onun maiyetindeki öteki

---

129. Eski Japon inancına göre ruhların serseri bir şekilde ortalıkta dolaşmalarını önlemek için eteklere düğüm atılırdı.

ruhban sayesinde kadın doğum yapmayı başarmıştı. Buna çok memnun olan din adamları büyük bir huzurla alınlarındaki teri sildiler. Kötü günler geride kalmıştı, artık kadınlar oturup dinlenebilirdi. Evde o zamana kadar yapılagelen dua, ayin ve zikirler aynı şiddet ve gürültüyle devam etti. Evin içinde artık mutlu, huzurlu bir faaliyet vardı. Herkes işi gücü bırakmış bebekle uğraşıyordu. Bebeğin dünyaya gelişinden sonra üçüncü, beşinci, yedinci ve dokuzuncu gecelerde yapılan doğum kutlama törenlerinde evdekilerin coşkusu daha da artmıştı. Tahtan çekilen imparator, prensler ve yüksek rütbeli saray mensuplarından çok güzel ve ender hediyeler geliyordu. Özellikle doğan erkek çocukları için yapılan törenler çok görkemli oluyordu.

Bayan Rokujō doğum haberini aldığında karmakarışık duygular içindeydi. Önce rakibinin ölümcül hasta olduğunu duymuş, sonra da bu çetin badireyi atlattığını öğrenmişti. Yalnız çok tuhaf olan bir şey vardı. Genji'nin evinde kötü ruhları kovarken yakılan afyon tohumları ve diğer bitkilerin kokusu bütün elbiselerine sinmişti. Sık sık bunları değiştirmesi ve yıkamasına rağmen kokuyu çıkartması mümkün olmadı. Saçları da aynı şekilde leş gibiydi. Elinde olmadan kendinden nefret etmeye başladı. Bu haliyle el içine nasıl çıkardı? Başkaları onun hakkında ne düşünürdü? Her şeyi kabullenip sessiz sessiz acı çekmekten başka çaresi yoktu. Genji, şimdi daha rahat olsa da Rokujō'nun beklenmedik imaları karşısında duyduğu şaşkınlığı hâlâ üzerinden atamamıştı. Bayan Rokujō'ya bir mektup yazması gerekiyordu. Yoksa acaba yüz yüze konuşsa daha mı iyi olurdu? Ama böyle bir durumda belki medeni bir şekilde davranamaz, onu kırabilirdi. Her şeye rağmen en iyisi yine mektup yazmaktı.

Aoi ölümlerden dönmüştü ve durum hâlâ vahametini korumaya devam ediyordu. Geceleri mutlaka birinin başında nöbet tutması gerekiyordu. Genji de artık gece maceralarına bir dur dese iyi olurdu. Hâlâ karısıyla iki çift doğru dürüst laf edememişti, çünkü karısı hâlâ normal değildi. Bebeklerine gelince, Yüce Buda nazardan saklasın, dünya güzeli bir çocuktu. Ona en iyi bakım ve eğitimi verebilmek için kollar sıvandı. Baba, kızının hastalığı haricinde her şeyden çok memnundu. Bu kadar ağır bir hastalıktan sonra kızının uzun bir nekahet dönemine ihtiyacı vardı. Baba devamlı kızının bir gün iyileşeceğini telkin ediyordu. Bebeğin gözleri veliaht prense çok benziyordu. Genji onu da çok özlemişti. Saraya gidip onu görmek için yanıp tutuşuyordu.

Oradaki kadınların hepsine "Uzun zamandan beri saraydaki görevimi ihmal ettim, bu yüzden kendimi çok suçlu hissediyorum, artık şöyle saraya gidip ortalığı kolaçan etmenin zamanı geldi. Gitmeden önce karımı görmek istiyorum; bırakın göreyim, ben yabancı sayılmam biliyorsunuz" dedi.

"Yerden göğe kadar hakkınız var efendim. Onun yanında olmak, onu görmek herkesten çok sizin hakkınız. Kadıncağız bir deri bir kemik kalmış olsa bile sizi görmekten çekinmemesi lazım.

Bunun üzerine Genji'yi karısının yanına götürdüler. Genji'nin sorduğu sorulara kadın bazen cevap veriyor, bazen vermiyordu; sesi çok yavaş, titrek ve güçsüz

çıkıyordu. Öyle bile olsa ölümlerden dönen birisi için bu hali bile bir rüya gibiydi. Genji, ona hastalığı sırasında geçirdiği korkunç günlerden bahsetti. Sonra Aoi hasta yatağında acı içinde yatarken birden bedenine giren ruhun kendisine söylediklerini hatırladı. Genji'yi bir ürperme sarmıştı.

"Sana söylemek istediğim birçok şey var, ama hâlâ çok yorgun görünüyorsun."

Onun için ilaç bile hazırladı. Etrafındaki kadınlar Genji'nin bu davranışına hayran olmuşlardı. Acaba böyle faydalı işleri ne zaman öğrenmişti?

Aoi bitap bir haldeydi. Görenlerin için burkuluyordu ama hâlâ çok hoş bir kadındı. Günlerdir yatmasına rağmen siyah parlak saçlarında en ufak bir düğüm bile yoktu. Yastığına taşan iri bukleleri Genji için kıyas kabul etmez güzellikteydi. Onu seyrederken nasıl olup da geçen uzun yıllar içinde onunla mutlu olamadığını anlamaya çalışıyor, kaderine yanıyordu.

Yola çıkmadan önce Genji karısına, "Saraya gidip babamı görmem lazım, işim kısa sürecek. Ah canım, her zaman birbirimize karşı böyle duyarlı olabilseydik ne güzel olurdu. Annen devamlı etrafında ama senin için gereğinden fazla endişeleniyor. En kısa zamanda eski sağlığına kavuşarak, kendi yerine taşınacağından eminim. Gelgelelim annen seni çocuk gibi şımartıyor. Belki de bu yüzden sen böyle kendini kapıp koyuverdin" dedi.

Genji konuşmasını bitirip saraya gitmek üzere oradan ayrılırken Aoi, görkemli kıyafetler içindeki kocasının ardından uzun uzun baktı; bu, onun eskiden hiç yapmadığı bir şeydi.

Sarayda terfi ve atamalarla ilgili önemli bir toplantı yapılacaktı. Aoi'un bakan olan babası da bütün oğullarını yanına alarak maiyetindeki kafileyle yola çıktı. Oğullarının ikisi de neyi nasıl savunacaklarını ve her zaman babalarının yanında olmaları gerektiğini biliyordu.

Sanjō Konağı'nda neredeyse kimse kalmamıştı, herkes dışarıdaydı. Aoi yatağında baygın yatarken sanki boğazı sıkılıyormuş gibi nefes darlığı çekmeye başladı. Aradan çok geçmeden saraya kadının ölüm haberi geldi. Genji dahil bütün saray yollara döküldü, hiç kimse bastığı yeri bilmiyordu. Kimse artık terfi ve atamalarla ilgilenmiyordu. Bu elim hadise gece yarısına doğru meydana geldiği için başrahibi ve çömezleri dağdaki tapınaktan getirmeleri mümkün değildi. Artık olan olmuş ve ölen ölmüştü. Şimdi geride kalanlar şaşkınlık ve üzüntüyle şuursuz bir şekilde evin içinde odadan odaya dolaşıp duruyordu. Evin içi taziye için gelenlerle dolmuştu. Fakat kimse onlarla uğraşacak halde değildi.

Duyulan keder ve üzüntü korkunç boyutlardaydı. Kızına saldıran ruhların haddi hesabı olmadığı için baba kızın cenazesini iki-üç gün yerinden kımıldatmamaları için emir verdi. Kim bilir kızı belki dirilebilirdi. Aradan zaman geçtikçe ölümün korkunç yüzü kadının çehresinde daha belirgin bir hal almaya başlayınca, bütün aile gerçeği artık kabullenmek zorunda kaldı. Genji, herkesten daha fazla üzülüyordu,

artık o da herkes gibi şaşkındı ve hayatın insana ne kadar mutsuzluk getirebileceğini anlamıştı. Çok önemli bildiği insanlardan gelen başsağlığı haberleri bile onun yarasına merhem olamıyordu. Tahttan ayrılan eski imparator Aoi'un babasına bu acı kayıptan dolayı ne kadar üzüldüğünü bildiren bir mektup gönderdi. Bakan için imparatorun bu ilgisi onur duyulacak bir durumdu ve birazcık olsun acısını hafifletmesi gerekirdi ama öyle olmadı. Kızını yitiren babanın gözyaşları sel olup aktı.

Aoi'u yeniden hayata döndürmek için öne sürülen her mantıklı öneri kabul edildi ama ölümün yıkımı o kadar açıktı ki artık yapılacak bir şey kalmamıştı. Onu Toribe çayırına götürmekten başka bir çare yoktu. Yol boyunca yürekleri dağlayan anlar yaşandı. Tanrıya yalvaran, ağıt yakan kalabalık ve rahipler geniş Toribe çayırına akın etti. İmparator, imparatoriçe, veliaht ve eşraftan gelen taziyelerin ardı arkası kesilmiyordu.

Aoi'un babası terk edilmiş bir enkazdan farksızdı. "Ömrümün şu son deminde güzel yavrum beni arkasında bıraktı gitti. Yüce Buda kimseye evlat acısı vermesin. Bu böyle olmamalıydı. Onun önünde daha nice uzun yaşanacak yılları vardı." Herkes onun acısını sanki kendi evladı ölmüş gibi paylaşmıştı.

Cenaze töreni gece boyunca devam etti. Şafak sökmeye başlayınca yaslı insanlar ellerinde birer avuç külle şehre dönmeye başladı. Cenaze törenleri başkentte pek nadir sayılmazdı. Böyle törenlere katılmak Genji'nin pek âdeti değildi, bu yüzden herkesten çok o sarsılmıştı. Sekizinci ayın sonlarına rastlayan o gece gökyüzünde insanları her zaman hüzne boğan bir hilâl vardı.

Kayınpederi, zifiri karanlıkta el yordamıyla yolunu bulmaya çalışırken tarifsiz kederler içindeydi.

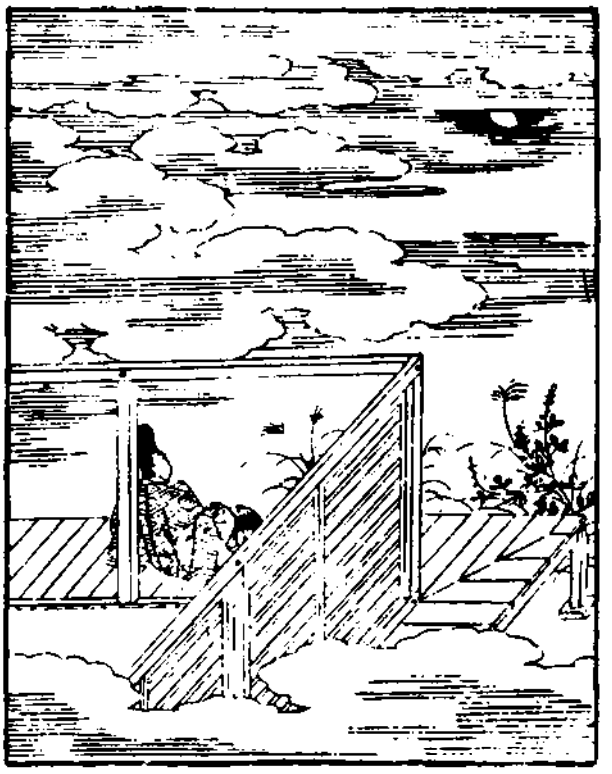
Gökyüzüne bakarken dudaklarından şu mısralar döküldü:

"Cenazenin dumanı gökyüzünü kaplıyor,
Hissettiğim o boşluk kalbimi parçalıyor..."

Sanjō'ya döndüğünde Genji uyuyamadı. Karısıyla birlikte geçirdiği yıllar geldi aklına. Neden onca yıl aptalca hep karısından anlayış beklemiş, kendisi anlayış göstermemişti? Neden, en ufak kaçamağın bile onu çıldırttığını bile bile gece maceralarını bir spor haline getirmişti? Karısının kendisine karşı beslediği düşmanlığı mezara kadar götürünce sanki çok mu iyi olmuştu? Üzülebilirdi istediği kadar ama artık vakit çok geçti. Son pişmanlık fayda etmezdi.

Ancak uyurgezerlerin duyabileceği esriklik içinde o sevimsiz kül rengi matem elbisesini sırtına geçirirken, yine karısını düşünüyordu. Şayet kendisi ölmüş olsaydı dul kalan karısı sırtındaki elbisenin daha koyusunu giyecekti.[130]

130. Kadınların erkeklerden daha koyu gri bir matem elbisesi giymesi adettendi.

"Elbiseme bakınca sanırsın az ağladım,
Ben senden daha fazla karaları bağladım."

Genji kederler içinde gözlerini kapatmış dua ederken en mutlu halindekinden daha yakışıklı görünüyordu. Yumuşacık sesiyle ilahiler okumaya başladı. "Selam sana Samantabhadra,* tüm duru ve dingin düşüncelerin sahibi."[131] Genji ilahiyi öyle içten ve güçlü bir şekilde okuyordu ki tapınaklardaki en usta rahipler bile onunla boy ölçüşemezdi.

Oğlunu kucağına aldığında gözleri dolmuştu. "Onu nasıl anardın bu evladın olmasa?"[132] diye mırıldandı. Bu yavru olmasa karısının yokluğuna nasıl katlanırdı?

Prenses Omiya kızı için evde ayinlerin tam başladığı sırada üzüntüden yıkılmış bir halde yatak odasına çekildi. İşin en hüzün verici tarafı kızın hiçbir belirti göstermeden ani ölümüydü. Ana-baba kalbi en sevmedikleri çocuk için bile parçalanırdı; Aoi'un durumunda ise anne ve babanın ne kadar derin acılar içinde

---

* Samantabhadra: Mahayana Budizmi mitolojisinde önemli bir figürdür. Beş Dhyani Bodhisattva'dan biridir. Japonya'da Tendai ve Shingon Budizmi ona büyük saygı duyar. Lotus Sutra'yı koruduğu düşünülür –çn.

131. Bu niyazın kaynağı bilinmiyor.

132. Kanedata'nın annesinin dadısı, *Gosenshū* 1188:

Her gün hatırlamazdık hanımı böyle asla,
Ardında bıraktığı bu evladı olmasa.

kıvrandığını belirtmeye kelimeler kifayetsiz kalıyordu. Çünkü ondan başka kızları yoktu. Adeta kollarındaki en paha biçilmez mücevher paramparça olmuştu.[133]

Genji cesaret edip Nijō'ya gidemedi. Günlerini gözyaşları içinde, dua ederek geçirdi ama birkaç mektup yollamayı da ihmal etmedi. İse Tapınağı'nın başrahibesi sarayda muhafızların kaldığı bölümde yer alan küçük bir mabede geçici olarak taşınmıştı. Rokujō kızının arınma törenini bahane ederek Genji'ye cevap vermeyi reddetti. Genji'ye feleğin bir oyunuydu bu. Dünya artık her zamankinden daha kasvetli geliyordu ona. Dünyayla aramdaki şu yeni bağ, minik yavrum olmasa, uzun zamandır içimden gelen sese kulak verip şu yalan dünyayı terk ederdim diye düşündü. Böyle zamanlarda bir de Nijō'da bulunan Küçük Murasaki aklına geliyordu. Geceyi yalnız geçirdi. Yandaki odalar birçok işle uğraşan kadınlarla doluydu ama o yinede yalnız kalmayı tercih etti. Bir türlü uyuyamıyor kendi kendine mırıldanıyordu: "Ölümü seçti yazık bu hazan mevsiminde..."[134] Güzel sesli rahipleri çağırıp onlardan Buda'nın yüce adını anarak ilahiler okumalarını istedi. İlahiler ve zikirler eşliğinde temaşa ettiği tan vaktinde yaşadığı duygu sağanağı dayanılmaz bir hal almıştı.

Yine sonbaharın bitimine doğru bir şafak vakti rüzgârların sesi insanın iliğine işlerken virane yatağından yapayalnız, uykusuz doğrularak bahçeyi saran sisi seyretmeye başlamıştı. Bir mektup getirdiler. Koyu mavi renkli bir kâğıda yazılmış olan mektuba yarı açmış bir kasımpatı iliştirilmişti. Hemen gönderen insanın çok zevkli biri olduğunu düşündü. Onun Rokujō'dan geldiğini el yazısından anladı.

"Neden seni bu kadar ihmal ettiğimi biliyor musun?

"İnan ben de çok yandım, kısacık hayatına,
Ama asıl üzüntüm yasını tutanlara...

"Ah bu güz bulutları yok mu! İçim doluyor gamla..."

Rokujō'nun el yazısı her zamankinden daha güzeldi. Okuduktan sonra mektubu buruşturup uzaklara fırlatıp atmak istedi ama yapamadı. Rokujō'nun masumiyete oynayan bu hilesini son derece samimiyetsiz bulmuştu. Ama bir türlü aralarındaki ilişkiyi kesip atmayı da beceremiyordu. Bir taraftan da herkesin diline düşen bu kadına acıyordu. Aoi zaten ölecekti, alnına böyle yazılmıştı. Ancak, Rokujō'ya olan kızgınlığı elinde olmadan tekrar kudurmaya başlamıştı. Bu kadının Aoi'un ağzından konuştuğunu gözleriyle görmemiş miydi? Kulaklarıyla duymamış mıydı? Bütün olan bitenler şimdi bir zincirin halkaları gibi gözünün önünden

---

133. Görünüşe bakılırsa bu cümle bir şiirden alıntı, fakat kaynağı belirlenemedi.

134. Mibu Tadamine, *Kokinshū*, 839:

Ölümü seçti yazık bu hazan mevsiminde,
Her şeyin hasretini çektiğin bir dönemde...

geçmeye başladı. Ne kadar gayret ederse etsin bu kadına olan duygularını sabit bir zemine oturtamıyordu. Enine boyuna düşünüp kendisine karşı çetin bir mücadele verdikten sonra önemli bir karar aldı. Başrahibenin hatırı için dilini tutmaya karar verdi. Rokujō hakkındaki düşüncelerini yeniden gözden geçirdi ve bu kadına karşı soğuk, duyarsız davranmanın anlamsız olduğuna kanaat getirdi. Genji cevabını mor bir kâğıda yazdı. "Eminim ki bağışlanamayacak kadar uzun sessizliğimin nedenini anlıyor ve takdir ediyorsundur. Her zaman aklımdaydın. Aramıza mesafe koymayı bile bile tercih ettim.

"Âlem handır, biz yolcu, ömürse çiğ tanesi,
Dünyaya kazık çakmak, bilmem kimin hevesi...

"Olanlar fazla aklını meşgul etmesin. Mektubumu kısa tutuyorum belki matem tutan bir evden gelen haberler hoşuna gitmeyebilir."

Bayan Rokujō yalnız kalıncaya kadar bekledi ve sonra mektubu okudu. Vicdanının sesini dinlediğinde, Genji'yi apaçık anlayabiliyordu. Genji olan bitenin farkındaydı. Çok kötü bir durumdu bu. Kader hiç kimseye ona davrandığı kadar zalim davranmış olamazdı. Acaba eski imparator onun hakkında ne düşünüyordu? Tahtan çekilen imparator ve veliaht olan eski kocası ana bir kardeştiler ve birbirlerine çok yakındılar. Kocası ağabeyinden kızını himaye etmesini istemişti. İmparator da başrahibe olan bu kıza en az babası kadar iyi bakacağına söz vermişti. Pek çok kez hem Bayan Rokujō'yu hem de kızını temelli sarayda oturmaya davet etmişti, ancak Bayan Rokujō bunun sonuçlarından korkarak İmparator'un bu teklifine olumlu cevap vermedi. Fakat her nasılsa kendisini çocukça bir aşk üçgeninin içinde bulmuş, kendi adını kötüye çıkarmıştı. Hâlâ bu durumdan çok rahatsızdı.

Öte yandan Bayan Rokujō'nun gölgelenmiş şöhretinde iyi olan yanlar da vardı. Herkes onun ne kadar ince, zarif ve güzel olduğunu biliyordu. Kızı şehrin batısında kalan bir tapınağa geçici olarak taşındığında her şeyin muntazam ve en son modaya uygun olması Bayan Rokujō sayesinde gerçekleşmişti, çünkü o çok zevkli bir kadındı. Bu tapınağa taşındıktan sonra sarayın en kalburüstü aydınları tapınağın kapısını aşındırmaya başlamışlardı. Günün birinde aşktan nasibini aldığını düşünür de kızıyla birlikte tapınağa kapanacak olursa Genji onu çok özleyeceğini biliyordu.

Karısının anma törenleri bitmiş olmasına rağmen Genji matem için başladığı inzivaya yedi hafta daha devam etti. Genji'nin bu durumuna üzülen Tō no Chūjō onu hem bu alışkın olmadığı can sıkıcı durumdan kurtarmak hem de biraz efkârını dağıtmak için ziyaretine geldi. Havadan sudan ciddi veya boş işlerden akıllarına ne geldiyse konuştular. Onları en çok güldüren ve eğlendiren konu da yaşlı Naishi'nin başına gelenler oldu.

"Büyükanne ile dalga geçmeyi bırak" dedi Genji. Ama kadın hakkında anlatılan hikâyeleri çok eğlenceli bulmuştu.

Bir puslu sonbahar akşamı dolunayın altında o zamana kadar başlarından geçen ufak tefek maceraların bir muhasebesini yaptılar. Konuşma dönüp dolaşıp dünyanın, insanların ve her şeyin fani olduğuna gelince gözyaşı dökmeden edemediler.

Yağmurlu bir sonbahar akşamında Tō no Chūjō yine çıkageldi. Sırtındaki hafif pelerini ve erkeksi güzelliği ile öyle hoş görünüyordu ki bu haliyle pek çok erkeği kıskandırabilirdi. Genji evin batı cephesindeki terasın tırabzanlarına elini koymuş kırağı çalmış bahçeyi seyrediyordu. Esen rüzgâr altında gözyaşları sanki yağan yağmurla yarışır gibiydi.

"N'oldu Sevgilime? Yağmur mu oldu bulut mu? Ah bir bilebilsem" diye kendi kendine mırıldanıyordu.

Tō no Chujō elini çenesine dayayarak oturdu. Şayet ölen kadın ben olsaydım diye düşündü "Ruhum ne bu dünyadan ne de Genji'den ayrılırdı. Genji'ye yaklaştı o gün hiç misafir beklemiyordu. Üstüne başına çeki düzen verdi. Üzerinde Tō no Chūjō'dan daha koyu bir mavi renkli pelerin, onun altında da tek parça parlak kırmızı bir kimono vardı. Muhafazakâr olduğu kadar mütevazı görünen elbise Genji'nin üstünde hiç de kötü durmuyordu.

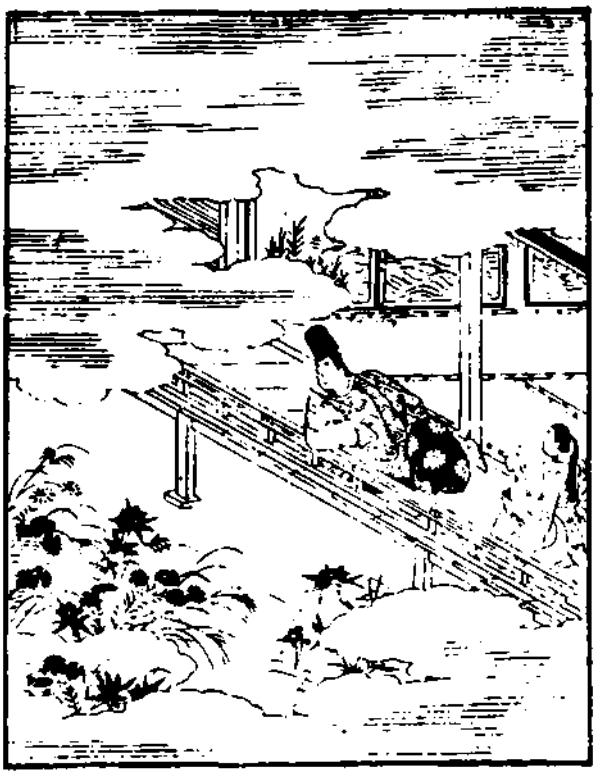
Tō no Chūjō başını kaldırarak gökyüzüne baktı. "Ablam şimdi yağmur mu oldu? Nerede bu fırtınalı sonbahar semalarında? Onu görebilmek için hangi buluta bakayım?" dedi ve sonra da "Neye baksam ne yapsam boş!" diye ekledi.

"Yağmur m'oldu ne oldu, bakarsın bulutlara,
Gözlerimde fırtına, ararım semalarda."

Bu sorunun cevabını kimse bilemeyecek diye mırıldandı kendi kendine.

"Eşimin yükseldiği bulutlar bile şimdi,
Yağmurla akıp gitti, zaman tayfun zamanı..."

Genji'nin çektiği acının yapmacık olmadığı belli oluyordu. Tō no Chūjō bunu çok garip bulmuştu. Kızına daha iyi kocalık yapmadığı için babası Genji'yi hep paylamıştı. Genji de kayınpederinden işittiği sert eleştirilerden her zaman rahatsız olmuştu. Onun merhum karısı Aoi'u tamamen terk etmemesi birazda onun Prenses Omiya ile olan yakınlığından kaynaklanıyordu. Bu yüzden devamlı karısına bakmış fakat ona karşı duyduğu memnuniyetsizliği de saklama gereği görmemişti. Tō no Chūjō bir kayınbirader olarak onun bu mutsuzluk ikilemini yakından bildiği için çoğu kez acıyarak onun safında yer almıştı. Şimdi anlıyordu ki aslında

Genji, kız kardeşini gerçekten çok sevmiş ve saymıştı. Bunun böyle olduğunu öğrenince Tō no Chūjō'nun üzüntüsü daha da arttı. Sanki bir yıldız sönmüş gibiydi.

Bahçenin donmuş köşelerinde pembe yaban karanfilleri açmıştı. Tō no Chūjō evden ayrıldıktan sonra oğlunun dadısı Saishō ile Prenses Omiya'ya küçük bir buketle birlikte aşağıdaki şiiri gönderdi.

"Kış bahçemde yetişen küçük pembe karanfil,
Geçmiş bir sonbaharın tatlı yadigârıdır...

"Bu çiçeğin rengini siz de güzel bulmuyor musunuz?"

Karısının ona yadigâr bıraktığı, etrafa gülücükler saçan bu küçük pembe karanfil Genji'nin en büyük hazinesiydi.

Şimdi, sonbahar yapraklarından daha hızlı yaş döken kayınvalidesi Prenses Omiya, gözleri yorgun olduğu için Genji'nin mektubunu başkasına okuttu ve hemen cevabını gönderdi.

"Virane bahçendeki pembe güle bakınca,
Akan yaşım sel olur gözlerimi açınca..."

Genji için çok sıkıntılı bir dönemdi. Kuzeni Prenses Asagao'nun, geçmişteki soğukluğuna rağmen böyle bir akşamda duygularını anlayacağından emindi.

Uzun zamandır ona yazmamıştı, ama birbirlerinden düzensiz aralıklarla da olsa her zaman mektup almışlardı. Gök mavisi bir Çin parşömenine şunları yazdı:

"Ne sonbaharlar gördüm ıssız, üzgün, kasvetli...
Akmadı hiç gözyaşım böylesine sel gibi...

"Her yıl sonbaharda soğuk yağmurlar yağar..."[135]

"El yazısı ne kadar sanatkârane! Her zaman eskisinden daha güzel yazıyor" diye kendi aralarında konuşan Asagao'nun maiyetindeki kadınlar, Genji'nin ne kadar büyük acılar içinde olduğunun farkındaydı. Hanımefendilerinin böyle bir mektubu cevapsız bırakmaması gerekirdi.

Asagao da aynı fikirdeydi, "Kalbim her zaman seninle ve senin dertlerinle beraber, sana sık sık yazamadığımdan dolayı üzgünüm".

"Sonbaharın sisleri kaybolurken havada
Gözüm seni aradı, fırtınalı semada..."

Hepsi bu kadardı. Aceleyle yazılmış bir mektuptu. Genji uzun zamandır Prenses Asagao'dan mektup almamıştı. Bu nedenle mektubu onun için çok derin ve esrarengiz gerçekleri anlatır gibiydi. İnsanlar yaşarken çoğu zaman umutların gerçeklerden daha iyi olduğunun farkına varamıyordu, ama Genji bunun farkındaydı ve bu yüzden hep kendisine kayıtsız, yüz vermeyen kadınları tercih etmişti. Bir kadın buz gibi soğuk olabilir, fakat bu kadındaki sevgi tomurcukları bir kez patlatılmaya görsün, kadınlar o zaman sanki bir bedel ödüyormuş gibi daha önce ne kadar kayıtsız davrandılarsa o kadar devasa bir güçle sevgiye karşılık veriyorlar diye düşündü Genji. Yapmacık, kibarlık budalası ve asaletiyle övünen kadınlar belki ilk bakışta bütün dikkatleri üzerlerine çekebilirlerdi ama bunlar da kendilerini insanlara şu veya bu şekilde takdim ederken hiç farkına varmadan hatalarını ele veriyorlardı. Genji, Murasaki'yi işte böyle yetiştirmek istemiyordu. Hiçbir zaman Murasaki'yi aklından çıkarmamıştı. Evde bulunmadığı zamanlar devamlı onu merak etmiş ve kendi kendine "Acaba bu kız ne yapıyor? Canı mı sıkılıyor? Bir şeye ihtiyacı mı var? Kendini yalnız mı hissediyor?" sorularını sormaktan geri kalmamıştı. Aynı zamanda onu evinde himayesine aldığı bir küçük yetim çocuk olarak gördüğünden dolayı onun ne yaptığını ne düşündüğünü, dışarıdaki kaçamaklarından dolayı kendisine dargın olup olmadığını ne merak etmiş ne de ciddiye almıştı.

Bir lamba isteyerek meclisine layık birkaç kadını kendisine eşlik etmesi için yanına çağırdı. Genji, hizmetçi kadınlar arasında Chūnagon isimli bir cariye ile

135. Muhtemelen bir şiire gönderme.

uzun zamandan beri gizli bir aşk yaşıyordu. Karısı öldükten sonraki matem döneminde bu tür duygu ve ilişkilerini rafa kaldırmıştı. Zaten medeni bir insanın da böyle yapması gerekirdi.

Kadınların hepsini etrafında toplayarak onlara sevgi dolu fakat temkinli bir nezaketle hitap etti. "Bu acılı matem günlerinde yanımda olduğunuz için hem çok memnun oldum hem de size ne kadar yakından bağlı olduğumu keşfettim. Eğer siz yanımda olmasaydınız belki de yalnızlığa dayanamazdım. Ölenle ölünmez, bitmiş bir olay üzerinde daha fazla kara kara düşünmemizin anlamı yok. Korkarım asıl sınav bundan sonra başlıyor."

Kadınların gözü yaşlıydı. "Hanımın aramızdan ayrılmasıyla dünyamız kararardı" dedi kadınlardan biri. "Bir gün sizin de bizi terk edeceğiniz düşüncesi hepimizi kahrediyor. Böyle bir acıya katlanmak çok zor." Sözler boğazına düğümlendiği için kadın daha fazla devam edemedi. Genji çok duygulanmıştı, hepsini ayrı ayrı süzerek "Ben gidince ne demek? Böyle bir şey olamaz! Beni bu kadar kalpsiz mi zannediyorsunuz? Durun bakalım biraz, sabırlı olun. Kendinize gelin. Yanlış düşündüğünüzün farkına varacaksınız. Ama yine de hayat bu, kime niyet kime kısmet..." Yüzünü çevirip lambaya baktığında Genji'nin gözlerinden yaşlar boşanmıştı. Tanrım diye düşündü kadınlar, yeryüzünde ağlayan hiçbir erkek onun kadar yakışıklı olamaz.

Aralarında Aoi'un çok sevip hoşlandığı o küçük yetim kız da vardı. Genji şimdi bu küçük kızın öteki insanlardan daha hüzünlü olduğunu anlayabiliyordu. "Ateki, kendine dikkat et" der demez, kız hıçkırıklara boğuldu. Koyu kül rengi tek parça elbisesi, siyah kaftanı, saman rengi pantolonuyla bir taş bebekten farksızdı.

Kadınlardan tekrar tekrar sabırlı olmalarını istedi. "Geçmişteki anılara hâlâ saygınız varsa, yalnızlığa alışmaya ve oğlumu koruyup kollamaya çalışın. Kapıyı kapattıktan sonra hepiniz bir yerlere kaçacak olursanız ben bir daha buraları ziyarete gelmem. Anlamı yok!" dedi.

Her şeye rağmen kadınlar kuşkuluydular. Zamanla Genji'nin ziyaretlerinin seyrekleşeceğini, buraya olan ayak alışkanlığını kaybedeceğini biliyorlardı. Bundan sonraki hayatları artık "anılarla baş başa kaldık, elde var yalnızlık" olacaktı.

Bakan olan baba, hizmetçilerin rütbe ve mevkilerine göre merhum kızı Aoi'un eşyalarını dağıtmış, kimine incik boncuk, kimine süs eşyası, kimine de uygun gördüğü yadigârlardan vermişti.

Genji sonsuza dek inzivada kalamazdı. Önce babasının sarayını ziyaret etmeye karar verdi. Arabasını getirirlerken maiyetindeki insanlar da toplanıyordu. Sanki vaktini ve saatini biliyormuş gibi aniden çok şiddetli bir yağmur bastırdı. Esen rüzgâr dallarda kalan son yaprakları da koparak büyük bir süratle sağa sola savurunca çıkan toz bulutunun içinde göz gözü görmez oldu. Matem tutan kadınların gözyaşlarıyla sırılsıklam olan kimonolarının kolları daha yeni yeni kuruma-

ya başlamışken kudurmuş gibi yağan yağmurla birlikte tekrar sırılsıklam ıslandı. Genji o akşam babasının sarayını ziyaret ettikten sonra Nijō'daki evine gitmeyi düşünüyordu. Ama önce yardımcılarını ve seyislerini oraya gönderip beklemelerini istedi. Kuşkusuz babasının sarayına son kez gelişi olmayacaktı ama sarayda herkesin üzerine hüzün çökmüştü.

Kayınpederi bakan ve karısı Prenses Omiya tekrar eski acılarını hatırladıkları için çok üzgündüler. Genji kısa bir not yazarak prensese gönderdi: "İmparator Babam beni çağırdı ve bugün onu ziyarete gitmem gerekiyor. Evinizden dışarı adımımı attığım günden beri hüzün beni terk etmedi. Kızınız olan sevgili karımı kaybettikten sonra hâlâ nasıl hayatta kaldığıma ben de şaşıyorum. Bizzat gelerek sizi ziyaret etmek gerektiğini biliyorum fakat inanın kendime ve sinirlerime hakim olacak gücüm kalmadı. Sizden bu kısa notumla yetinmenizi rica ediyor, beni anlayışla karşılamanızı istirham ediyorum."

Prenses bu satırları okuyunca gözyaşları seller gibi aktı. Cevap verecek takati yoktu. Sonradan eve gelen bakan da mektubu okuduktan sonra gözlerini silmeye başlamıştı. Bunun üzerine kayınpeder bakan kalktı, hemen Genji'nin evine gitti.

Genji'nin evinde herkesi ağlar durumda bulunca bakan da onlara katıldı. Genji'nin gözyaşlarında yapmacık olan hiçbir şey yoktu. Gözlerinden akan yaşlar onu her zamankinden daha zarif ve yakışıklı gösteriyordu. Çok geçmeden sinirlerine hakim olan bakan konuşmaya başladı. İhtiyarların gözyaşları en ufak bir olayda sel olup akar. Ben de nitekim bu yüzden kendimi durduramıyorum. Ben artık aklına mukayyet olamayan aciz adamın biriyim. Bu yüzden saygıdeğer babanız İmparator'u ziyaret etme cesaretini kendimde bulamadım. Yarın öbür gün böyle bir mevzu zuhur edecek olursa içinde bulunduğum ahvali bütün çıplaklığı ile kendisine nakletmenizi rica ediyorum. Bir baba için gerçekten çok zor bir durum. Çocuğunuz gözünüzün önünde ölüyor ve siz hâlâ yaşamaya devam ediyorsunuz, çok zor bir durum, çok..." Yaşlı bakan güçlükle konuşuyordu.

Genji sessiz sessiz ağlamaya devam etti. "Hayat bu, kimin önce kimin sonra gideceğini hiçbirimiz bilemeyiz. Ölüm insanlar için ama başa gelince katlanması zor oluyor. Babamın sizi anlayışla karşılayacağını zannediyorum. O zaman hava kararmadan gitseniz iyi olur. Yağmurun duracağı yok" dedi.

Genji terk etmek için hazırlık yaptığı evinde sağa sola bakındı. Açık kapıların ardındaki perdelerin arkasında otuzdan fazla kadın kül rengi matem elbiseleri içinde koro halinde ağlıyordu. "Yalnız" dedi bakan, "Bütün üzüntüme rağmen bir şey beni teselli ediyor. Siz buradan çıkıyorsunuz ama geride hiçbir zaman terk edemeyeceğiniz birini bırakıyorsunuz. Ne olursa olsun yarın öbür gün onu ziyaret etmek için vakit ayıracaksınız. Burada toplanmış bulunan aklı kıt kadınlar hâlâ ısrarla sizin bu evi temelli terk edeceğinize inanıyor. Bu kadar üzülmeleri gayet doğal, çünkü onlar sizinle iyi kötü günler yaşamış, samimi olmuş, iyilik ve himmetinizin

kadrini bilen insanlardır. Aslında onlar kızım için değil, siz buradan ayrılacağınız için matem tutmakta. Kızımla hiçbir zaman mutlu olmadığınızı gayet iyi biliyorum. Bütün hayatım boyunca hep aranızın düzeleceğini, muhabbetinizin artacağını düşündüm ve buna inandım. Kendi inancım doğrultusunda buradaki kadınlara hep aynı şeyi telkin ettim. Daha fazla ne söyleyeyim, çok üzgünüm bu akşam."

"Üzülmeniz için yeterince sebep olmadığını zannediyorum efendim. Ben de mutsuz geçen evlilik hayatımızın bir gün gelip düzeleceğini umarken, hem sizi hem de sevgili karımı ihmal ettim. Ama şimdi sizi ihmal etmem için ortada bir sebep göremiyorum. Bilmem bunları ne kadar içtenlik ve samimiyetle söylediğimin farkında mısınız?"

Genji bunları söyledikten sonra evden ayrıldı. Bakan tekrar eve girdi. Bütün mobilyalar, perdeler ve ev eşyalarının hepsi yerli yerindeydi. Kızının yokluğunda hepsi içi boş birer oyuncaktan farksızdı. Yatak perdelerinin yanında Genji'den kalan bir mürekkep hokkası ve üstünde alıştırmalar yaptığı parça parça kâğıtlar vardı. Bakan gözyaşlarını tutarak onlara baktı. Kadınların arasındaki bazı genç kızların bir yandan gözyaşı dökerek bir yandan da gülümsediklerini fark etti. Genji'den kalan kâğıtların arasında Çin ve Japon şiirinden alınan örnekler, bazen düz bazen kıvrımlı hatlarla hâlâ kâğıtların üzerindeydi. Ne kadar güzel yazısı var diye düşündü Bakan, boşlukları seyrederken. Genji'nin artık bu aileye tamamen bir yabancı olması çok acıydı.

Po Chü-i'den bir şiir başlığına[136] gözü takılmıştı:

"Bu döşek, bu yastıkta artık nasıl yalnız yatarım?"

Genji bu dizeden esinlenerek kendi dizelerini yazmıştı.

"Aşkım nasıl üzgünse göçtüğüne buradan,
Ben de kopup gidemem yattığımız yataktan."

Başka bir şiir başlığı daha görmüştü bakan: "Çiçekler, kırağıdan beyazlara bürünmüştü." Genji, bundan esinlenerek yine kendi şiirini yazmıştı.

"Baş koyduğum o yastık toza bulandı şimdi,
Ne geceler geçirdim, sensiz, yalnız kasvetli."

Bu dağınık notların arasında kurumuş karanfiller vardı. Kim bilir bütün bunlar belki de Prenses Omiya'ya çiçek gönderdiği günlerden kalmıştı.

---

136. "Sonsuz Kederin Şarkısı"nın Japon versiyonundan.

Bakan bu karanfilleri alıp Prenses Omiya'ya götürdü. "Kızımızı kaybetmiş olmamız çok acı ama dünyada sadece biz yaşamadık bu acıyı. Beraberliğimiz kısa sürdü. İnsan doğarken beraberinde getirdiği kaderini düşünmekten kendini alamıyor. Kızımın kaderi de bu dünyadan erkenden göçüp geride gözü yaşlı anne ve babasını bırakmakmış. Bunun bir kader olduğunu düşünerek teselli bulmaya çalışıyorum. Onu her geçen gün daha çok özlüyorum. Şimdi Genji de gidiyor. Bundan sonra bizim için bir yabancıdan farksız olacağını düşünmek dayanılacak gibi değil. Onsuz geçen bir-iki gün haydi neyse ama bu sefer bizi temelli terk ediyor. Böyle bir hayata nasıl katlanacağımı bilemiyorum."

Dertli babanın sesi titriyordu. Yaşlı kadınlardan birisi kendini tutamadı, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Kendini kontrol edemiyordu. Sadece soğuk değil en kasvetli akşamlardan biriydi o akşam. Evdeki genç hanımlar küçük küçük gruplar halinde toplanmış kendi aralarında günlerin değerlendirmesini yapıyorlardı. Genji haklıydı. Buradaki bütün kadınlar onun çocuğuna bakarak teselli bulabilirdi. Anneden yadigâr kalan işte bu parmak kadar çocuktu sadece. Kadınlardan bazıları birkaç günlüğüne evlerine gitmek için izin aldılar, birkaç gün sonra döneceklerdi, ama ayrılırken yine de kadınlar arasında duygusal sahneler yaşandı.

Genji, babası eski imparatorun ziyaretine gitti. "Oğlum çok zayıflamışsın" dedi imparator. Bayağı tedirgin olmuş bir hali vardı. Mateme girdiğin günden beri oruç tutuyorsun, herhalde ondan olsa gerek." Genji'ye zorla bir şeyler yedirmeye çalıştı. Babasının bu samimi ilgisi karşısında Genji çok duygulanmıştı.

Daha sonra Genji imparatoriçenin kaldığı bölüme uğradı. Etraftaki nedimeler onu görünce çok heyecanlandılar ve onu kabul odasına aldılar. İmparatoriçe kabul odasına gelmek istemediği için Genji'ye Omyobu aracılığı ile bir not gönderdi. "Olanları düşündükçe hâlâ gözyaşı döküyorum. Sizin için ne kadar zor ne kadar acı bir dönem olduğunu tahmin edebiliyorum."

Genji hemen cevabını yazdı. "Haklısınız. İnsan hayatta yarın ne olacağını, başına neler geleceğini bilmiyor, ta ki o olay vuku buluncaya kadar. Gönderdiğiniz mektuplar her zaman bana güç verdi." Aoi sağken duyduğu üzüntü ile onu kaybettikten sonra yaşadığı acı birleşmişti. Desensiz elbisesi ve kül rengi ceketi, girdiği matemi ifade eden şapkasındaki kurdele çok zarifti.

Uzun zamandır veliaht prensi ihmal etmişti. Şimdi özür ve mazeret mektupları göndererek gece geç vakitte Nijō için yola çıktı.

Nijō Konağı temizlenmiş, boyanmış ve her yer elden geçmişti. Herkes ayakta onu bekliyordu. Yüksek düzeyli olan hanımlar en güzel elbiselerini giyerek birbirleriyle yarış havasına girmişlerdi. Onları bu halde görünce Genji, Sanjō'da bıraktığı gözü yaşlı hanımları hatırladı. Üzerindeki kasvetli kıyafeti değiştirerek konağın batı yakasına gitti. Sonbaharı karşılamak için dairelerdeki bütün mobilya ve mefruşatlar değiştirilmiş, yerine daha yeni ve daha canlı renkli olanları getirilmişti. Ev-

deki genç kız ve kadınların hepsi sonbahar elbiseleri içinde çok hoş görünüyordu. Shōnagon her şeyi düşünmüştü.

Murasaki de çok güzel giydirilmişti. Genji kızı görmek için odadaki perdeyi kaldırarak "Ben görmeyeli ne kadar da büyümüşsün kız!" dedi. Murasaki utanarak başını diğer tarafa çevirdi. Saçları ve yüzü lambanın ışığında uzun zamandır özlediği kadını anımsatmıştı ona. Genji kıza yaklaşarak "Seni çok merak ettim!" dedi. "Sana her şeyi anlatacağım, ama pek hoş bir hikâye değil, onu da önceden söyleyeyim. Ama öbür tarafta biraz dinlensem iyi olacak. Kalkar kalkmaz gelirim, uzun sürmez. Bundan sonra hep yanında olacağım, seni bıktırıncaya kadar!"

Shōnagon bu duruma sevindi, fakat Genji'ye hâlâ güvenemiyordu. Genji'nin pek çok soylu kadınla ilişkisi olmuştu. Ayrıca, ölen karısının yerini yeni birinin alacağı da kesindi. Soylu kadınlardan biri, o soğuk, duygusuz karısının yerini alacak olursa, küçük Murasaki'nin pabucunun dama atılmasından korkuyordu. Genji odasına döndü. Dinlenmek için uzanarak Bayan Chujō'dan bacaklarına masaj yapmasını istedi. Ertesi sabah yeni doğan oğlu için Sanjō Konağı'na bir mektup gönderdi. Kadınların ona yazmış olduğu mektubu ve cevabı defalarca okudu, okudukça da unutmaya çalıştığı derdi ve acıları yeniden depreşti.

Çok sıkıntılı günler geçiriyordu. Artık ne gece kaçamaklarında ne de çapkınlıkta gözü vardı. Hep Murasaki'yi düşünüyordu. Emsalsiz, idealine en yakın olan kızdı. Artık çocuk sayılmazdı, evlenme çağına gelmişti. Genji birkaç kez ona kur yaptı, ama eli boş çıktı. Kız, Genji'nin neler hissettiğini hiç anlayamamıştı. Boş zamanlarında Go ve *hentsugi*[137] oynadılar.

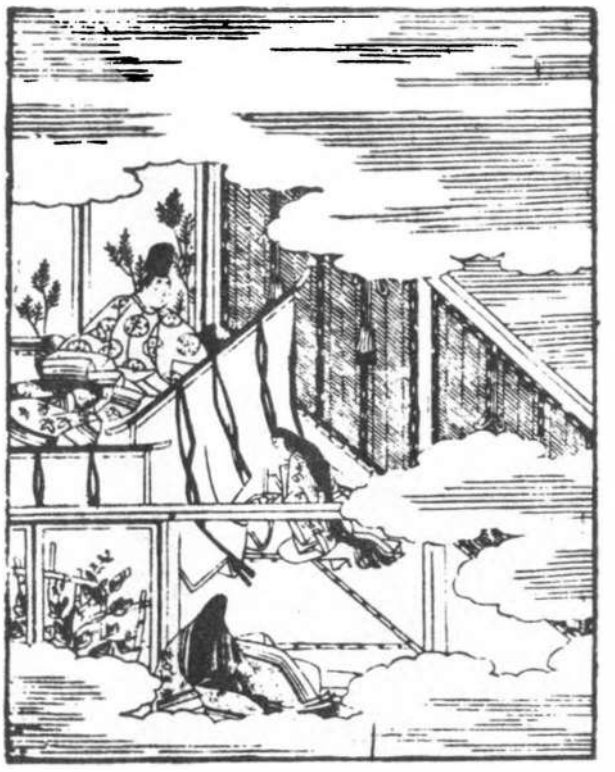
Çok zeki bir kızdı, en sıradan oyunlarda bile bir yolunu bulup Genji'yi eğlendiriyordu. O güne kadar Murasaki'yi eş olarak ciddi bir şekilde hiç düşünmemişti. Şimdi ise bunu düşünmekten kendini alamıyordu. Acaba bu konuyu ona nasıl açacaktı? Böyle bir konuyu açtığında sarsılacağından emindi.

O halde neler olmuştu? Kadınların arasında hiç kimse o nazik çizginin aşıldığını tahmin edecek durumda değildi. Bir sabah Genji erkenden kalktı, fakat Murasaki yataktan hiç kalkmıyordu. Öylece uzanmaya devam etti. Bu kadar çok uyumak onun hiç âdeti değildi. Acaba rahatsız mıydı?

Genji odasına gitmeden önce kızın yatağını çevreleyen perdelerin altından bir mürekkep hokkası bıraktı. Sonunda etrafta kimsenin bulunmadığı bir zamanda kız yatağından kalktı, kalkarken yastığının yanında sımsıkı katlanmış bir kâğıt olduğunu fark etti. Umursamaz bir tavırla kâğıdı açtığında basit bir el yazısıyla yazılmış şu dizeleri gördü:

---

137. Bu kelime *hentsuki* olarak da yazılır. Oyun, Çin alfabesindeki karakterlerin saklanan kısımlarını tamamlama üzerine kurulmuştur.

"Çok geceler geçirdik ikimiz hep baş başa
Ah bu örtüler yok mu, su katar pişmiş aşa..."

Murasaki, Genji'nin aklından böyle bir şey geçeceğine rüyasında görse inanmazdı. Onun gibi ahlaksız bir adama güvenmekle ne kadar da büyük akılsızlık etmişti.

Öğle üzeri Genji eve döndü. "Kadınlar bana rahatsız olduğunu söylediler, neyin var canım? Gel istersen Go oynayalım" dedi.

Bunu duyan Murasaki yorganı başına çekti. Odadaki kadınların hepsi hemen sessizce dışarı çıktı. Genji kızın yatağına yaklaşarak "Murasaki canım, bu ne biçim davranış böyle! Çok ayıp! Etraftaki kadınların hakkımızda ne düşüneceğini tahmin edebiliyor musun?" Genji yorganı açtı. Kız terden sırılsıklam olmuştu. Dökülen gözyaşlarından saçları alnına yapışmıştı.

"Aman Tanrım! Bu hiç iyiye alamet değil." Genji kızı rahatlatmak için elinden gelen her şeyi yaptı, fakat kız o kadar üzgündü ki ağzını açıp bir kelime etmedi. "Tamam canım o zaman hiç görüşmeyelim, beni bundan böyle hiç görmeyeceksin. Benim de bir onurum var" dedi Genji.

Kızın yazı kutusunu açtı. İçinde kendisine yazılmış hiçbir yazı göremedi. Ne kadar çocukça bir davranıştı. Buna ancak gülünürdü. Bütün gün onunla birlikte kaldı. Çok ilginçti. Onun bu inatçılığı, teselliyi reddedişindeki dikkafalılık bile Genji'nin hoşuna gidiyordu.

Akşam olunca pirinç unundan yapılmış Domuz Günü tatlıları yendi.[138] Genji hâlâ matemde olduğundan dolayı bu tören için fazladan hiçbir etkinlik yapılmadı. Murasaki'nin odasına selvi ağacı kutularında getirilen nefis yiyeceklere baktıktan sonra Genji, güneydeki taraçaya çıkarak yanına Koremitsu'yu çağırdı.

"Bana yarın da aynı tatlılardan getir, ama öyle tepeleme olmasın. Bugün çok şanssız bir günümdü."

Koremitsu çok zeki olduğu için Genji'nin ne demek istediğini hemen anlamıştı.

"Emredersiniz efendim! Yeni evlenen çiftlerin kendileri için uğurlu olan günü kendilerinin seçmesi lazım. Küçük fare tatlılarından[139] kaç tane getirmemi istersiniz?"

"Ha, evet. Üç kişiye bir tane getirsen yeter."[140]

Konuyu öğrendikten sonra Genji'nin söylediklerini iyice kafasına yazan Koremitsu oradan ayrıldı. Aklı her şeye yatan bu genç delikanlıyı çok seviyordu. Koremitsu düğün tatlılarını kendi evinde hazırlatmış, kimseye de bunun nedenini açıklamamıştı.

Genji kendini gelin kaçırmak üzere olan bir hırsıza benzetiyordu. Murasaki'nin bir zamanlar benim için ifade ettiği anlam ile şu an ifade ettiği anlam arasında dağlar kadar fark var diye düşündü. İnsanın kalbine hükmetmesi ne kadar zor bir işti! Murasaki'den bir gece bile uzakta kalmaya tahammül edemiyordu.

Genji'nin ısmarladığı tatlılar gece çok geç vakitlerde gizlice getirildi. Çok düşünceli bir adam olan Koremitsu, yaşlı Shōnagon'un Murasaki'yi rahatsız edebileceğini düşündüğü için eve kendi kızını çağırdı.

"Kızım, lütfen bunu Murasaki'nin yastığının yanına koy" dedi ve elindeki tütsü kutusunu ona verdi.[141] "Dikkat et kimsenin eline geçmesin. Bu kutu çok mutlu bir olayı kutlamak için ona veriliyor. Tekrar söylüyorum, dikkat et, hata kabul etmem."

Bu durum kıza çok garip gelmişti. "Hata mı? Ne hatası? Benim böyle konularda tecrübem yok."

"Bak, hata kelimesini tekrarlamakla yine hata yapıyorsun. Sen benim dediğimi yap yeter."

---

138. Onuncu ayın ilk günü olan Yaban Domuzu Günü'nde yenen tatlı. Bu tatlının insanlara sıhhat, mutlu bir evlilik sağlayacağına inanılırdı. Zaten yaban domuzu bu ülkenin mitolojisinde bolluk ve bereket simgesidir.

139. Aslında böyle bir tatlı yoktur. Eski Japoncada "fare" ve "uyumak" sözcükleri eşsesli kelimeler olduğundan ve Yaban Domuzu Günü'nden sonra Fare Günü geldiğinden dolayı Koremitsu burada üstü kapalı olarak Genji'ye evlilik ve zifaf gecesini ima etmektedir.

140. Buradaki ifade *Genji Monogatari*'de yer alan en önemli gizemli bulmacalardan birini teşkil etmektedir. Geleneğe göre güvey evliliğin üçüncü gecesinde bu tatlılardan üç tane yerdi. Bu yüzden üç rakamının öyküde ayrı bir önemi bulunmaktadır.

141. Koremitsu bunu muhtemelen kutunun içinde ne olduğunu belli etmemek için yapmıştı.

Genç kız biraz kafası karışmış da olsa söyleneni yaptı. Genji, herhalde bu kutuyla ne yapacağını Murasaki'ye anlatmıştır diye düşündü.

Murasaki'nin etrafındaki kadınları bu konuda hiç kimse uyarmamıştı. Kutu ertesi sabah perdelerin altından çıktığı zaman oynanan oyunun taşları tek tek yerine oturmaya başlamıştı. Bu kadar yiyeceği kim ne zaman hazırlamıştı? Süslü sehpaların üzerinde inanılmaz ve çok özel tatlılar vardı. Her şey bir sergi kadar güzeldi. Genji, ne kadar düşünceli bir insan. Bak bu kadar zahmete girmiş diye düşündü Shōnagon. Hiçbir şeyi ihmal etmemişti. Duyduğu şükran ve mutluluktan dolayı gözlerinden yaşlar geldi.

"Ama bu gizli olan şey neyse bizi de haberdar edebilirdi" diye fısıldaşıyordu kadınlar kendi aralarında. "Tatlıları getiren adam acaba ne düşünmüş olabilir?" diye meraklanmışlardı.

Genji saraya uğrayıp babasına kısa bir ziyarette bulunmuştu. Bu kısa zaman içinde bile içi huzursuzdu. Çünkü Murasaki'yi düşünüyordu. Durum Genji'nin kendisine de çok tuhaf ve aşırı gelmişti. Arkadaşlık yaptığı kadınlardan aldığı serzeniş dolu mektuplar hiç de az sayılmazdı. Burada durum tersine dönmüştü. Sevgilisinden, gelininden bir gece dahi ayrı kalmak istemiyordu. Başka kimseyle birlikte olmaya niyeti yoktu. Murasaki'den başka kimseye yar olmayacağını bütün öteki kadınların anlaması gerekiyordu.

"Şu anda geçirmekte olduğum sıkıntılı dönemi anlattıktan sonra görüşelim" diyordu Genji.

Kokiden kız kardeşi Oborozukiyo'nun Genji'ye karşı olan derin muhabbetinin farkındaydı.

Genji'nin üvey annesi ve ezeli rakibi, Kokiden, Doğu İlleri Bakanı olan babasına bu konuyu açmıştı. "Olabilir kızım" dedi bakan, "Kız kardeşin Oborozukiyo Genji'yi sevebilir, zaten sevgili karısını kaybetmiş bulunuyor, şimdi boşta. Bırakalım kız ne istiyorsa onu yapsın."

Bunları duyan Kokiden, kızımızın mutlaka saraya girip kendine yeni bir hayat kurması, bu iş için zorlu bir mücadele vermesi gerekiyor diye geçirdi içinden.

Genji bir zamanlar Oborozukiyo'nun ona karşı olan ilgisine cevap vermişti. Ama şu anda saraya girmek için hazırlıklar yaptığını öğrenince hiç memnun olmadı. Artık ilgisini ve sevgisini başka kadınlarla paylaşmak istemiyordu. Hayat çok kısaydı ve bu nedenle sadece bir kadın üzerinde yoğunlaşmak istiyordu. Zaten o zamana kadar kadınların yeterince ahını almıştı.

Bayan Rokujō'ya da acıyordu. Ama onun tatminkâr bir ev kadını olacağından kuşkuluydu. Buna rağmen Bayan Rokujō ile olan ipleri kopartmak istemiyordu. Bundan sonra da ilişkilerine eskiden olduğu gibi sadece arkadaş olarak devam edebilirlerse çok sevinecekti, çünkü yan yana geldikleri zaman birbirlerine huzur veriyorlardı.

Murasaki'nin kim olduğunu kimse bilmiyordu. Bu kızın nereden geldiği kimin nesi olduğu bir sır gibiydi. Babasını mutlaka onun varlığından haberdar etmem gerekiyor diye düşünüyordu Genji. Mümkün olduğunca etrafa malzeme olmamaya dikkat ederek kızın reşit olma törenlerini binbir güçlükle gerçekleştirdi. Murasaki ise çok endişeliydi. Bu durum onu hem düşündürüyor hem de çok rahatsız ediyordu. Genji'ye güvenerek bütün benliğini ona teslim etmişti. Böyle davranmakla affedilmez bir hata yapmıştı. Şimdi ise yüzünü bile görmek istemiyordu. Yaptığı şakalar değil onu neşelendirmek, öfkeli bir sessizliğe itiyordu. Kız artık eski Murasaki değildi. Genji bütün olan biteni merak ve üzüntüyle izliyordu.

"Yıllardır boşuna emek vermişim. Aile olunca sevgi bağlarımızın daha da kuvvetleneceğini düşünmüştüm, ne yazık ki yanılmışım."

Yılbaşında önce babasını ve sonra veliaht prensi ziyaret ettikten sonra oradan doğruca Sanjō Konağı'na gitti. Kayınpederi, yeni yılın getirdiği neşeli ortamdan hiç nasibini alamamış, hâlâ geçmiş günlerin hüzünlü anıları içinde geziniyordu. Böylesine seyrek ve kısa ziyaretlerinin gözyaşlarıyla noktalanmasını hiç sevmezdi Genji ama bu sefer tehlikeli bir şekilde o noktaya yaklaşmıştı. Şimdi artık bir yıl daha yaşlanmıştı, eskisinden daha gururlu, daha olgun ve daha yakışıklıydı. Karısı Aoi'un odasına gittiğinde bu beklenmedik ziyaret karşısında nedimeler gözyaşlarını tutamamışlardı. Oğlu büyümüştü. Etrafına gülücükler saçıyor, kendi kendine belli belirsiz bir şeyler konuşuyordu. Özellikle gözleri ve ağız çevresi veliaht prense çok benziyordu. Bu durum ona veliaht prensin kendisine ne kadar çok benzediğinin farkına vardığı ilk günü hatırlatmıştı. O anda duymuş olduğu korku, dehşet verici boyutlardaydı. Odalar hiç değişmemişti. Elbise askılıklarında sadece Genji'nin kıyafetleri vardı. Aoi'a ait olan her şeyi kaldırmışlardı.

Aoi'un annesi Prenses Omiya'dan bir mektup geldi. "Artık gözyaşlarımı zapt etmeyi öğrendim. Fakat ziyaretinizle birlikte tekrar eski anılara döndüm. Yeni yıl elbiseleriniz yanımda. Son birkaç aya kadar hiç dinmeyen yaşlarım gözlerimde bir perde oluşturdu. Bu yüzden elbisenin renklerini iyi seçemedim. Hoşunuza gitmeyecek olursa kusura bakmayın, ama ne kadar kötü olursa olsun hiç değilse bir tanesini bugün üzerinize giymenizi rica ediyorum."

Odada bulunanlara ek olarak içeriye nefis kıyafetler, kimonolar, getirildi. Hepsi için boyama ve örgü sürecinde ayrı ayrı ne kadar dikkat ve özen sarf edildiği belli oluyordu. Kadirbilmezlik etmemek için hemen eskilerini çıkartıp kendisine getirilen yeni elbiseleri giydi. Onları ziyaret etmediği takdirde kaynanasının gönül koyacağını anlamış ve üzülmüştü.

"Buradayım" diye cevap gönderdi Genji. "Gelin baharın geldiğine gözlerinizle tanık olun. Ama eski anılarım aklıma gelince ağzımı bıçak açmıyor.

"Yeni kimono giydim, yeni yıl geldi diye,
Ama gözlerim yaşlı, bakıyorken maziye.

Ruhum bir yangın yeri, hükmedemem kalbime."
Yaşlı prenses cevap verdi:

"Yeni yıl yeniliktir, anlarım da ardından,
Eski yaşlar dökülür bu ihtiyar kadından."

Herkes için hüzün hâlâ kurşun gibi ağırdı.

BÖLÜM 10

KUTSAL AĞAÇ

SAKAKI (賢木)

Kızının İse Tapınağı'na kapanma vakti yaklaştıkça Bayan Rokujō her geçen gün biraz daha kederleniyordu. Rokujō'yu derin kedere boğan Aoi'un ölümünden sonra, zaten çok seyrek olan Genji'nin ziyaretleri birdenbire bıçak gibi kesilmişti. Genji'nin ziyaretleri Rokujō'nun nedimeleri arasında büyük heyecan yaratıyordu. Ama bu yeni ve ani değişim onları çok şaşırtmıştı. Genji'nin kadını böyle yüzüstü bırakmasının herhalde çok özel nedenleri olmalıydı; bunun başka bir izahı yoktu. Artık kadının onu düşünmemesi gerekiyordu. Kızıyla birlikte o da tapınağa kapanmaya karar verdi. Daha önce kızıyla birlikte tapınağa giren bir anne örneği olmamıştı hiç, ama Bayan Rokujō etrafındaki insanlara "Ben gitmezsem kız orada perişan olacak" diye mazeretler sunuyordu. Asıl amacı onu son derece rahatsız eden dünyevi ilişkilerinden kaçmaktı.

Her şeye rağmen Genji, Rokujō'nun yeni kararını duyunca üzülmeden edemedi. Ona sık sık mektup yazıyor ve görüşmek için adeta yalvarıyordu. Ancak Rokujō kararlıydı. Bu saatten sonra kimseyle görüşmeye niyeti yoktu. Aynı acıları tekrar yaşamaktansa Genji'yi hayal kırıklığına uğratmayı göze almıştı. Nadiren de olsa kendi evine uğruyordu. Bu ziyaretleri öyle büyük bir gizlilik içinde yapıyordu ki Genji'nin bundan hiç haberi olmuyordu. Rokujō'nun kızının geçici olarak kaldığı tapınağın ziyaretçi kabul etmediğini düşünüyordu. Bu yüzden her ne kadar aklında hep Bayan Rokujō olsa da Genji onu ziyaret edemeden günler, aylar aktı gitti. Genji'nin babası eski imparator sürekli tekrarlayan ağrı ve kramplardan şikâyetçi olduğundan Genji kendine bile çok az vakit ayırabiliyordu. Yine de Rokujō'nun

kızıyla birlikte tapınağa girerken kendisinin kalpsiz biri olduğunu düşünerek gitmesini istemiyordu. Ayrıca sarayda adının "duygusuz"a çıkması hiç hoş bir şey değildi. Sonunda bütün cesaretini toplayarak tapınağı ziyaret etmek için yola çıktı.

Dokuzuncu ayın yedinci günüydü. Tapınağa girmelerine sadece bir-iki gün kaldığı için Bayan Rokujō çok gergindi. Genji pek çok kez kadına hiç değilse birkaç kelime konuşmak istediğini söylemişti. Hatta içeri girmesine bile lüzum yoktu. Onu taraçada bekleyebilirdi. Belirsizliğin verdiği işkenceye daha fazla dayanamayan Bayan Rokujō sonunda gizli bir karar aldı: Münzevi bir keşiş gibi görünmek istemiyordu, onunla perdenin arkasından bile olsa görüşmeyi kabul etti.

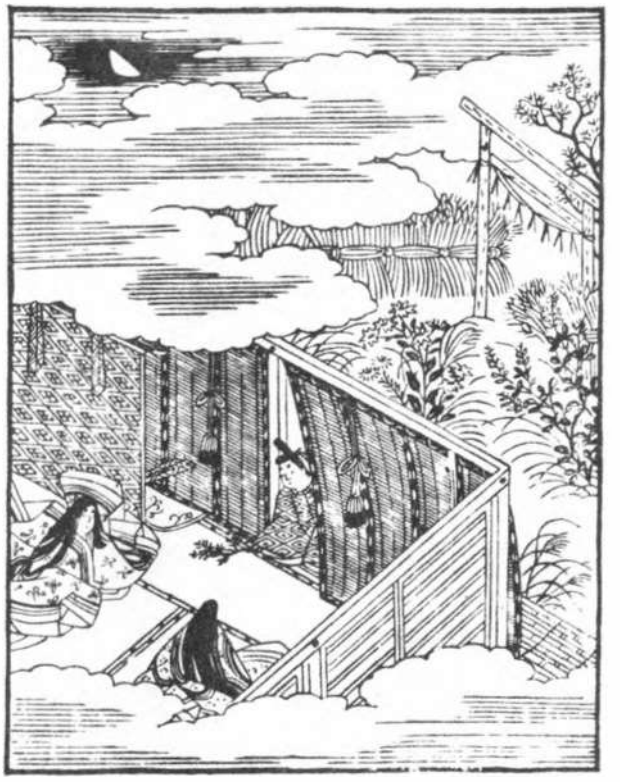
Tapınağa giderken devasa ovalardan hüzünlü sazlıklardan geçti. Sonbahar çiçekleri solmuş, çalılıkların arasında böcekler vızıldıyordu. Çamlar arasından süzülen rüzgâr uzaklardan bölük pörçük ezgiler getiriyordu. Müziğin kaynağı çok uzakta olduğu için hangi aletten çıktığını anlayamamıştı. Etrafın dikkatini çekmemek için en sadık adamları arasında on kişilik bir öncü grup seçmişti ve hepsinin üzerinde soluk renkli üniformalar vardı. Kendisi de çok dikkatli bir şekilde giyinmişti. Duyarlı olan adamlarından bazıları bu hüzünlü ortamın ona ne kadar yakıştığının farkındaydılar. Genji ise o sırada kendi kendine neden böyle bir geziye daha sık çıkmadım diyerek hayıflanıyordu. Alçak çitlerin çevrelediği mekânların içinde çok hafif malzemeden inşa edilmiş geniş damlı, dağınık yapılar vardı. Her halleriyle geçici barınakları andırıyorlardı.

Tapınak külliyesinin etrafında yer alan, kabuklu tomruktan yapılmış kapıların bütün sadeliğine rağmen muhteşem ve heybetli bir görünümdeydi. Tapınağın avlusunda öbekler oluşturan rahiplerin birilerini ikaz edercesine yaptıkları konuşmalar, öksürükleri, boğazlarını temizlerken çıkardıkları sesler bu kutsal mekânın ürkütücü sadeliğini vurgular gibiydi. Burası Genji'nin şimdiye dek gördüğü tapınaklardan hiçbirine benzemiyordu, çok değişikti. Ateş mahfilinden[142] loş bir ışık sızıyordu dışarıya. Bu yalnız, sessiz, dünyadan uzak mekânda acılara gömülmüş bir kadın günlerini, haftalarını, aylarını geçirmişti. Tapınağın kuzey kanadının dışındaki bir yere saklanarak adamlarından biriyle içeriye geldiğini bildirdi. O zamana dek çalmakta olan dini müzik bıçak gibi kesildi. Sessizliği bozan tek şey ipek elbiselerin yürürken çıkardığı hışırtılardı.

Genji'yle tapınak arasında haberci bir müddet gitti geldi. Ancak Bayan Rokujō ortalıkta görünmedi.

"Saraydaki işlerimi bırakarak şahsi konular nedeniyle seyahat etmenin ne kadar zor bir olay olduğunu bilseniz beni tapınağın duvarları dışında böyle bekletmez-

142. Bu binanın işlevi hakkında çeşitli görüşler vardır. En yaygın olanına göre burada adaklar hazırlanıyor, yemekler pişiriliyor, meşaleler yakılıyordu.

diniz. Sizinle her şeyi, bütün dertlerimi acılarımı, hüznümü paylaşmak istiyorum. Her şeyi anlatacağım." Genji son yazdığı notta aynen bunları söylemişti.

Onun bu durumu içerideki kadınları harekete geçirmiş, hanımefendilerine karşı Genji'yi savunmaya başlamışlardı: "Efendim, sizin için buralara kadar gelen adam haklı. Zavallı adam neredeyse beklemekten ağaç olacak. Onu içeri alıp bir yere oturtmazsanız gerçekten çok ayıp olur." Aman yarabbi diye düşündü Bayan Rokujō. "Durup durduğum yerde lüzumsuz bir şekilde olayı büyütüyorum. Genji böyle şeyleri hiç sevmez." Acaba ne yapabilirdi? Etrafında bir sürü insan vardı. Kızı onun böyle durumlarda daha olgun ve aklı başında bir şekilde davranmasını isterdi. Ama hayır, aradan bu kadar zaman geçtikten sonra onu kabul etmek onur kırıcı bir durum olurdu. Öte yandan onu böyle selamsız sabahsız geldiği yere göndermek de istemiyordu. Düşündü, taşındı, iç çekti, tereddüt etti... En sonunda kararını verdi. Genji onun uzaktan kendisine doğru yaklaştığını görünce çok heyecanlanmıştı.

"Taraçaya gelebilir miyim?" diye sorarken merdivenleri çıkıyordu.

Ay, gökyüzünde belirmeye başlamıştı. Bu ışığın altında gördüğü adam tarif edilmez derecede yakışıklıydı.

Günlerdir arayıp sormadığı için özür dilemeye niyetli gibi olmadığı her halinden belli olan Genji, Bayan Rokujō'ya perdelerin altından kutsal ağaç dalı[143] uzattı.

---

143. Bu bitkinin Japoncadaki ismi *sakaki* olup kamelya cinsinden bir ağaçtır. Açıklama için bkz. Bölüm 9, dipnot 124.

"Yeşili hiç solmayan bu ağaç kalbim gibi,
Onla kutsal kapıdan giriyorum içeri..."

Bayan Rokujō cevap verdi:

"Ağacın, kutsal kapın, hepsi hatalı senin,
Sana gel diyen sedir, yok önünde evimin..."[144]

Genji cevap verdi:

"Kutsal rahibelerin izini sürdüm geldim,
Mukaddes ağaçların kokusun' aldım geldim."

Konuştukları mekân göz önünde, çok gayrimüsait bir yer olduğu için Genji perdelerin altından eğilerek içeriye baktı.

Genji "Keşke onun ziyaretine daha önce gelerek onu mutlu etseydim. Boşu boşuna vakit kaybetmişim" dedi. Ama kabahat ondaydı. Kadından kuşkulanmaya başlamış ona karşı olan yüreğindeki ateş soğumaya yüz tutmuş, sonunda aynen iki yabancı haline gelmişlerdi. Ama şimdi kadın karşısındaydı ve eski anıları bir sel gibi zihnini doldurdu. Şimdi ise nerede hata yaptığını, nasıl davranması gerektiğini düşünürken çocuklar gibi ağlıyordu.

Kadın başlangıçta Genji'yi ciddiye almamaya kararlıydı. Genji'nin ısrarlı konuşmaları üzerine kendi içinde yeni bir mücadele başlamıştı. Genji onun planlarını değiştirmek için gayret sarf ederken, duygularını zapt etmekte zorlanıyor ve büyük acı çekiyordu. Ay batarken gökyüzü daha da güzelleşmeye başlamıştı. Genji bu manzarayı seyrederken bir taraftan kadına yalvarıyor, şikâyet ediyor, gönlünü almaya çalışıyor, bir taraftan da o zamana kadar aralarında birikmiş olan ıstırap tortusunun kökünü kazımaya çalışıyordu. Kadın zaten işi oluruna bıraktığı halde, şimdi yavaş yavaş korktuğu başına gelmeye başlamıştı. Yeniden onunla bir araya geldiği için iradesinin de can çekiştiğini hissediyordu. Etraflarını bir sürü genç saraylı doldurdu. Buradaki bahçe genç insanların içinde romantik duygular uyandırarak adeta buradan ayrılmalarını engeller gibiydi.

Genji ve Bayan Rokujō hüzün, acı, kızgınlık gibi duyguları çok yoğun bir şekilde yaşadıkları için birbirlerine duygularını anlatmaya kelimeler yetmiyordu. Şafak sanki bugün onlar için sökecekti.

---

144. Anonim, *Kokinshū* 982:
"Evim Miva dağında, tanrıların katında
Önde sedir ağacı, bekle beni kapımda"

Genji'nin henüz gitmeye niyeti yoktu. Büyük bir nezaketle kadının ellerini avucuna aldı.

"Şafakta ayrılırken, gözyaşım dinmemiştir,
Güzün göklerde böyle, kasvet görülmemiştir..."

Bu sırada soğuk bir rüzgâr esiyor, çam ağaçlarında cırcır böcekleri ötüyordu. Böyle bir aşk serenadını mutlu bir âşığın anlamaması için sağır olması gerekirdi. Duygularındaki kıyameti yaşarken belki de bu yüzden okudukları şiirlerde çevrelerinde olan biteni gözden kaçırıyorlardı.

Sonunda kadından cevap geldi:

"Sonbaharda elveda her şeyden daha acı
Susun böcekler susun! Yok mu başka şarkıcı."

Genji daha fazla konuşmanın anlamsız olduğunu, tüm pişmanlıkları dile getirmenin hiçbir şeyi düzeltmeyeceğini kavramıştı. Hiç kimseye görünmek istemediği için şafakla beraber oradan ayrıldı. Yol boyunca çiy tanelerinden sırılsıklam olan kimonosunun yeniyle gözyaşlarını sildi durdu.

Kadın çok güçlü olacağını ummuştu ama öyle olmadı. O da gözleri buğulu, hüzünlü düşünceler içine yuvarlandı gitti. Genji'nin ay ışığındaki silueti ve geride bıraktığı parfüm kokusu kadının nedimelerini bayıltırcasına etkilemişti.

"Hangi ruhsal yolculuk bu adamla birlikte olmaktan daha önemli olabilir?" dedi genç kızlardan biri hıçkırıklara boğularak, "Böyle bir insanı nasıl terk edebilir hanımımız?"

Ertesi gün Genji'den gelen mektup öyle içtendi ki Bayan Rokujō kararını tekrar gözden geçirmek zorunda kaldı. Ama artık vakit çok geçti. O eski, kararsızlık içinde bocaladığı günlere dönmek hiçbir sorunu çözmezdi. Genji bir kadından hoşlanmadığı zaman bile tatlı diliyle onu ikna edebilirdi. Ama Bayan Rokujō'nun tapınağa girme kararı sıradan bir ayrılık değildi. Seyahat esnasında kullanmaları için Bayan Rokujō'ya ve maiyetindeki kadınların hepsine seçtiği en güzel elbiseleri gönderdi. Bütün bunların onun için bir önemi yoktu. Tapınağa gitmek için yola çıkma günü yaklaştıkça sanki böyle bir şeye yeni karar vermiş gibi son derece büyük bir rahatsızlık duymuş, geride bırakacağı kötü şöhret ve onu bekleyen acı kaderi düşündükçe kalbi parçalanıyor gibi olmuştu.

Başrahibe annesinin geleceği günün belli olmasına çok sevinmişti. Annesini tapınağa götürüyor olması başkentte büyük dedikodulara neden olmuş, kimileri kızın bu davranışını anlayışla karşılamış, kimileri ise onu acımasızca eleştirerek, ona karşı düşmanca bir tavır takınmıştı. Yaptıkları hareketlerden dolayı toplumun

hışmını üzerine çekmeyen insanlara ne mutlu! Ne yazık ki seçkin, herkesin gözünün önünde bulunan insanların canlarının istediği gibi davranmaya hakkı yok, devamlı baskı altındadırlar!

Ayın on altısında Katsura nehrinde o zamana dek hiç görülmedik güzellikte muhteşem bir arınma töreni düzenlendi. Eski imparatorun başrahibeyi çok sevmesinden dolayı şu an tahtta bulunan İmparator, kadına İse Tapınağı'na kadar refakat etmeleri için çok yüksek rütbeli asker ve saraylılardan meydana gelen resmi bir alay tahsis etmişti. Tören alayı geçici tapınağı terk etmeden önce Genji'nin kadına söylemek istediği birçok şey vardı. Ancak Bayan Rokujō'ya sadece bir mektup göndermekle yetindi. Bu mektubunu Shinto rahip ve rahibelerinin elbiselerinde kullandığı mor renkli bir kordona sarmıştı. Zarfın üzerine "Huzurunda, zatına adıyla hitabın küfür telakki edileceği makamadır" cümlesini yazmıştı.

"Şimşekleri çaktıran Tanrı'nın gazabı bile bizi ayıramaz.[145]

"Sekiz adayı yöneten, bu dünyanın tanrıları,
Hicran acısı vermeden, kolla bütün âşıkları.

"Gitmek istiyor ama çekemem bu acıları."

O kargaşanın içinde rahibenin başnedimesi elinde bir mektupla Genji'nin önünde belirmişti.

"Gökte bizi gözeten bir tanrı varsa şayet,
Riyakârım de sonra, affet diye dua et!"

Genji, rahibenin imparatorla olan son veda merasiminde hazır bulunmak isterdi ancak reddedilen bir âşık olarak böyle bir fikir ona hiç uygun görünmedi. Bütün gününü gözlerden uzak kasvetli bir odada geçirdi. Bütün bunlara rağmen rahibenin ona bilgece yazmış olduğu mektubu hatırlayınca tebessüm etmekten kendini alamadı. Yaşına göre çok zeki bir kızdı, çok ilgisini çekiyordu. Zaten hep zor ve gelenekleri hiçe sayan ilişkiler onun ilgisini çekmişti. Bu kız için gençlik yıllarında pek çok şey yapabilirdi, bu yüzden de pişmandı. Fakat hiç de belli olmazdı. Kim bilir belki bir gün yine yolları kesişirdi.[146]

Bayan Rokujō çok ünlü bir kadın olduğu için sokaklar onun geçiş törenini izlemek üzere insanlar ve arabalarla tıklım tıklımdı. Saray kapıları öğleden son-

---

145. Anonim, *Kokinsū* 701:

Şimşekleri çaktıran tanrının gazabıdır,
Gökleri yarsa bile, bizi nasıl ayırır.

146. Geleneğe göre Şinto başrahibelerinin her yeni imparatorun tahta çıkışında değiştirilmeleri gerekiyordu.

ra saat dörde doğru açıldı. Kutsal Tahtırevanın üzerinde kızıyla yan yana oturan Bayan Rokujō o anda devlet bakanı olan babasını hatırlamıştı. Babası yıllar önce onu bu kapıların önüne getirdiğinde o zaman bir genç kız olan Bayan Rokujō'yu ülkenin en ünlü, en muhteşem kadını yapmak için elinden gelen her şeyi yapmaya kararlıydı. Her ne kadar planları kısmi olarak gerçekleşse de bir felaketle sonuçlanmıştı. Çünkü bütün planları suya düşmüş, hiçbir şey istediği gibi gitmemişti. On altı yaşında merhum veliaht Prens Zembo ile evlenmiş, yirmi yaşında dul kalınca sarayı terk etmiş ve otuz yaşında işte yine sarayın kapılarında belirmişti.

Sarayı görür görmez şu şiir aklından geçti:

"Geçmişe mazi derler, çünkü o geldi geçti,
Unutmak istesem de kalbimi deldi geçti."

Başrahibe on dört yaşında çok şirin bir kızdı. Annesi Rokujō bu narin kızı kendi elleriyle özenle giydirmişti. İmparator kızın saçlarına veda tokasını takarken gözyaşlarını zor tuttu.

Kadınları taşıyan arabalar sekiz bakanın önünde yerlerini aldılar ve rahibenin gelmesini beklemeye başladılar. Arabaların pencerelerinden rengârenk sarkan kimonolu kollar muhteşem bir görsel şölen oluşturuyordu. Bu manzarayı seyreden bazı saraylı erkekler kendi tanıdıklarını ve onların hazin ayrılıklarını hatırlamıştı.

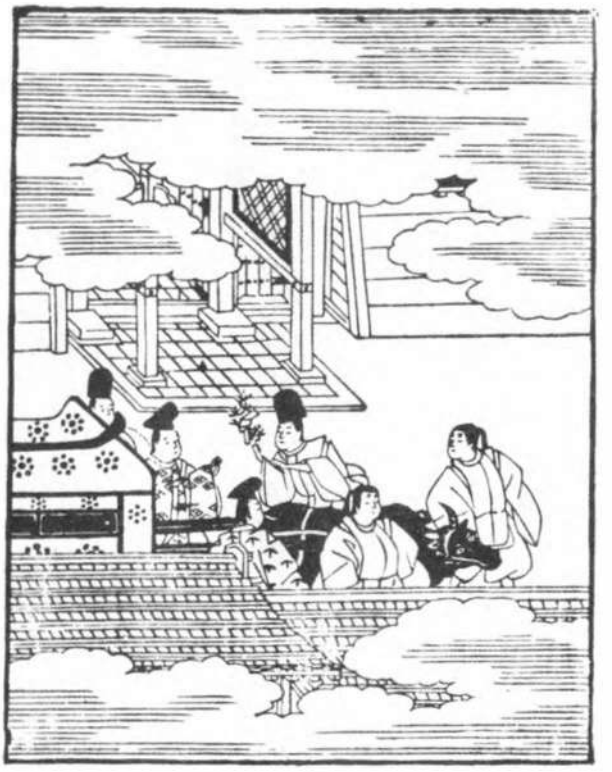
Tören alayı akşam saraydan ayrıldı. Genji'nin Nijō'daki konağının önünden geçerek Dōin'e doğru yol aldılar. Tören alayını gören Genji dayanamadı. Hemen bir şiir yazarak kutsal bir dala bağladı ve adamlarından biriyle Bayan Rokujō'ya gönderdi.

"Yolculuğa çıkarsan bugün terk edip beni,
Gözyaşın ıslatacak kimononun yenini,
Suzuka denen nehrin seksen dalgası gibi..." [147]

Hava kararmıştı ve hareket etmekte olan kafile büyük bir kargaşa içindeydi. Bayan Rokujō'nun Osaka sınır bölgesindeki kapıdan gönderdiği kısa ve özlü mektup ertesi sabah Genji'nin eline geçti.

"Kimler gözetleyecek, İse yolunda beni,
Acaba seksen dalga yapmış mı görevini?"

147. İse Tapınağı'na giderken Suzuka nehrini geçmek gerekiyordu. Aynı zamanda *Suzu* sözcüğü "çıngırak" anlamına gelir ve "çıngırak sallamak" reddetmeyi veya başından savma hissini betimler. Genji burada, "Beni terk ettiğin için pişman olup ağlayacaksın" demek istiyor.

Her ne kadar soğuk ve haşin gözükse de el yazısı zarafetinden hiçbir şey kaybetmemişti.

O sabah olağanüstü yoğun ve hüzün yüklü bir sis vardı. Genji kendi kendine mırıldanırken kafası başka yerlerdeydi.

"Arkasından bakarım Osaka tepesine[148]
Sisler n'olur çekilin, set çekmeyin önüme"

Genji bütün gününü Murasaki'ye bile uğramadan yalnız ve üzüntülü bir şekilde geçirdi. O bu kadar üzgünse, kim bilir yollarda ilerlemekte olan Rokujō ne kadar üzgündü.

Onuncu ayda bütün saray halkı eski imparatorun bozulan sağlığını konuşuyordu. Yeni İmparator, halini hatırını sormak için eski imparatoru ziyaret etti. Çok halsiz düşmüştü. Israrla, üstüne basa basa İmparator'dan veliaht prense iyi ve adil davranmasını istedi. Daha sonra konu Genji'ye geldi.

"Oğlum, önemli veya önemsiz, şimdiye kadar yaptığın gibi her konuda onun fikrini al. Yaşı daha küçük ama en karışık devlet işlerini bile halledecek yeteneği var. Devlet idaresinde onun yönetemeyeceği bir makam, memleketin içinde üstlenemeyeceği bir görev yoktur. Onu prens yapmadım ama hizmetlerinden fayda-

148. Osaka, burada *au saka* olarak yorumlanmakta ve "buluşma tepesi" anlamına gelmektedir.

lanabilesiniz diye ona sade vatandaş statüsü verdim. Bu senden son dileğimdir. Bunları uygulamakta lütfen kusur etme."

Eski imparator oğluna bundan başka daha pek çok talimat verdi. Bunların hepsini teker teker burada izah etmek kadınlara yakışmaz. Hatta bu kadarını bile yazmış olduğundan dolayı beni mazur görmenizi isteyeceğim. Yazara zeval olmaz.

Babasının vasiyetinden çok etkilenmişti. Ona bütün isteklerini dikkatle yerine getireceğine dair söz verdi. Yaşlı imparator oğlunun böyle olgunlaştığını vakur bir hükümdar haline geldiğini görünce çok sevinmişti. Görüşmeleri çok uzun sürmedi fakat böyle bir konuşma yapmasalardı yaşlı imparator çok üzülürdü.

Veliaht prens de yaşlı imparatoru ziyaret etmek istemişti, ama ona yaşlı adamın gereksiz yere heyecanlanmaması gerektiğini söyleyerek başka bir gün için randevu verdiler. Veliaht prens çok yakışıklı, yaşına göre olgun biriydi. Babasını görmeyi çok istemişti ve beraber oldukları zaman da çocuksu mutluluklarına diyecek yoktu. Yaşlı adam Fujitsubo'nun gözlerini dolu dolu görünce çok duygulanmıştı. Genç çocuğa pek çok şey söylemek isterdi ama yeteri kadar olgunlaşmadığı için henüz vakit çok erkendi. Genji'ye tekrar tekrar veliaht prense iyi bakıp, onunla yakından ilgilenmesini tembih etti. Veliaht prens gecenin geç vakitlerinde oradan ayrıldı. O sırada bütün saray veliaht prensin önünde hazır ol vaziyetindeydi. Onun için hazırlanmış olan tören imparatorlarınkiyle hemen hemen denkti. Ziyaret çok kısa sürmüştü.

Kokiden de imparatoru ziyaret etmek niyetindeydi ama Fujitsubo'yla yüz yüze gelmek istemiyordu. Kokiden ziyaret edip etmeme konusunda tereddüt ederken imparator huzur içinde ruhunu teslim etti. İmparatorun bu ani ölümü sarayda şok yarattı. Sağken tahttan feragat etmişti ama devlet idaresine yaptığı katkılar göz ardı edilemezdi. İmparator henüz gençti ve anne tarafından dedesi olan Doğu İlleri Bakanı çok fevri ve intikamcı bir adamdı. Bütün saray şimdi bu durumu konuşuyordu. Devlet yönetimi böyle bir adamın eline geçecek olursa kim bilir halleri nice olurdu?

Genji ve Fujitsubo için ise durum daha vahimdi. Cenaze töreni sırasında Genji, yaşlı imparatorun diğer bütün oğullarından daha önemli bir yere sahipmiş gibi görünüyordu. Hiç kimse için garip bir durum değildi bu. Ancak, aynı insanlar babanın ölümünden sonra Genji'ye acımışlardı. Matem elbiseleri ona çok yakışmıştı ve yine herkesin en çok sevgi duyduğu insandı o. İki yıl içinde iki büyük kayıp Genji'ye insan ilişkilerinin ne kadar fani ve acıklı olduğunu anlatmaya yetmişti. Bir ara kendisi de başını alıp çekip gitmek istedi dünyadan fakat ne yazık ki henüz onu dünyaya bağlayan pek çok bağ vardı.

İmparatorun hayatta olan cariyeleri ölümünün kırk dokuzuncu gününde düzenlenen törenler bitinceye kadar sarayında kaldılar. Daha sonra ise her biri bir tarafa dağıldı. On ikinci ayın tam on ikinci gününde gökyüzü kapkaranlık kesilmiş

ve Fujitsubo gitgide artan kasvetli bir hüzün yumağının içinde bulmuştu kendini. Kokiden'in ona karşı düşmanca tavırlar beslediğini bildiği için artık sarayda daha fazla kalamayacağını anlamıştı. Onun düşünceleri yine de gelecekte geziniyordu. Eski imparatorla yaşadığı ortak anılar onu hiç terk etmemişti ama onun eski cariyelerinin hepsi sarayı terk etmişti. Kimse kalmamıştı. Fujitsubo ailesinin oturduğu Sanjō Konağı'na döndü. Ağabey Prens Hyōbu onu almak için geldiğinde dışarıda lapa lapa kar yağıyor, sert rüzgârlar esiyordu. Genji onları uğurlamaya gelince hep eski anılardan bahsetti. Çam ağaçlarının kahverengi dalları, üstlerinde biriken kar yüzünden aşağı doğru bel vermişti.

Prensin okumuş olduğu şiir pek iyi bir örnek sayılmazdı ama herkesin içinde bulunduğu haletiruhiyeye çok uyduğundan dolayı Genji'nin gözleri yaşlarla doldu.

"Bir zaman kanat geren, o koca çam ölmüştür.
Takvimin son sayfası, bir yaprak dökümüdür."

Bahçedeki gölet buz tutmuştu. Genji de o anda içine doğan vasat bir şiirini doğaçlama olarak söyledi.

"Gölet bir ayna gibi, baştan başa buz tutmuş,
Kral gitmiş hayali suda artık kaybolmuş."

Aşağıdaki şiir ise Omyōbu'a aitti.

"Buzlarla noktalanır yıl sonunda pınarlar,
Kayalar arasında donarak kaybolurlar."

Bundan daha başka şiirler de okundu, fakat hepsini buraya kaydetmeye imkânım olmadı. Fujitsubo için düzenlenen, saraydan ayrılış töreni geçmiş yıllarda yapılan diğer törenler kadar görkemli olmuştu. Kendisini çok mutsuz, kimsesiz ve terk edilmiş hissediyordu, ama bu duygu sanki kendi hayalinin ürünüydü. Fujitsubo'nun Sanjō Konağı şimdi bir yol kenarına dikilmiş izbe bir handan farksızdı. O şimdi bu konaktan uzakta geçen yıllarını düşünüyordu.

Yeni yılda hiçbir şey değişmemişti. Hayat hüzün ve tevekkülle geçiyordu. Herkesten daha fazla ruhu sıkılan Genji çareyi inzivaya çekilmekte bulmuştu. Terfiler her sene bu sıralarda olurdu. Yapılacak atamalara aday olan insanlar, babasının iktidarı zamanında atlarıyla, arabalarıyla hep kapısını aşındırırlardı. O öldükten sonra da son yıllara kadar kapısını aşındırmaya devam ettiler. Son zamanlarda gelen giden sayısı o kadar azalmıştı ki evinde günlük ve acil işleri için kullanacağı görevlilerden başka kimse kalmamıştı. Artık durumun pek farklı olmayacağını iyice anlamıştı Genji.

İkinci ayda harem dairesinden sorumlu kadın efendi, imparatorun ölümünden dolayı büyük yeise kapılarak rahibe olup tapınağa kapanmıştı. Ondan boşalan yeri Kokiden'in kız kardeşi Oborozukiyo doldurdu. Yeni kadın efendi, çok kültürlü ve dost canlısı bir insan olduğu için imparator ondan çok hoşlanmıştı.

Kokiden artık vaktinin büyük bir kısmını ailesiyle geçiriyordu. Saraya geldiği zamanlarda Erikli Konak'ta kalıyordu. Kokiden sarayda kendi oturduğu bölümü tamamen kız kardeşine devretmiş, yıllardan beri kuzey kanadın kasvetli odalarında çile dolduran Oborozukiyo'yu çok memnun etmişti. Bu kısımda bütün odalar nedimelerle doluydu. Kız, Genji'yle olan ilişkisini hiç unutamadığı için onunla gizli gizli mektuplaşmaya devam etti. Genji, kadının saraydaki yeni konumundan dolayı onunla olan ilişkisinde çok tedirgin oluyordu. Heyecanı seven bir mizacı olduğundan dolayı kaçamak da olsa onunla mektuplaşmaya devam etti.

Kokiden, son derece dikkafalı, muhteris ve dediğim dedik çaldığım düdük diyen bir kadındı. Merhum imparator sağken, Genji'ye karşı beslediği düşmanlıklarını sabırla kış uykusuna yatırmıştı, ama imparator ölünce meydan boşalmış Kokiden'e gün doğmuştu. Artık rahat rahat ondan intikam alabilirdi. O tarihten itibaren Genji'nin hayatında yenilgiler, düş kırıklıkları, hakaretler ve tacizler birbirini kovaladı. Bütün bu olan bitene Genji hiç şaşırmadı. Ancak, yıllardır saraydaki insanların göz bebeği olan bir kişilik olduğu için ortaya çıkan bu durum onu saraydan soğuttu ve evine kapattı. Kayınpederi olan Batı İlleri Bakanı da yeni idareden memnun değildi ve saraya çok seyrek gidiyordu. Kokiden bakanın kendisine yap-

tığı haksızlığı da hiç unutmamıştı. Bir zamanlar Batı İlleri Bakanı'ndan o sıralarda veliaht olan oğluna kızını istemesine rağmen bu adam kendisini reddetmiş, kızını Genji'ye vermişti. Bu yüzden Doğu ve Batı İlleri Bakanlarının arası devamlı açık olmuştu. Batı İlleri Bakanı merhum imparator sağken gemisini gayet güzel yürütmüş, imparatorun ölümünden sonra iktidarı Doğu İlleri Bakanı ele alınca hazin bir şekilde geminin karaya oturuşunu seyretmişti. Genji hâlâ Sanjō Konağı'nı ziyaret ediyor ve oradaki kadınların hepsine her zamankinden daha medeni ve sevecen davranıyordu. Özellikle de oğlunun eğitimi üzerinde duruyordu. Batı İlleri Bakanı Genji'nin bu nezaket ve vazife bilincini gördükçe, Genji onun gözünde insan olarak daha da büyük boyutlara ulaşıyordu. Babasının göz bebeği olan bu insan o hayattayken sağda solda dolaşmaktan kendine hiç vakit ayıramamıştı, ama şimdi eskiden ziyaret ettiği kadınların hiçbirine yüz vermiyordu. Çapkınlıklar, gece maceraları, kadın bulmak için çıktığı gece gezmelerinin artık hepsi bitmişti, şimdi daha aklı başında daha sessiz, daha makul, kısacası herkese örnek bir genç adam olup çıkmıştı.

Nijō Konağı'nda gerçekleşen Murasaki ile Genji'nin evliliği bütün saray tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı. Dadısı ve etrafındaki diğer kadınlar bunu merhum anneannesi olan rahibenin yaptığı dualara bağladılar. Babası da şimdi kendisiyle rahat rahat görüşüyor ve mektuplaşıyordu. İlk karısından olan kızları için büyük ümitler beslemesine rağmen maalesef bunlardan hiçbiri ne kendisinin ne de annelerinin yüzünü güldürmüştü. Genji'nin Murasaki'yle olan ilişkisi ancak romanlarda rastlanan bir aşk hikâyesinden farksızdı.

Babası merhum imparator için tuttuğu yastan dolayı Üçüncü Prenses Kamo Başrahibeliği görevinden istifa edince, onun yerini Prenses Asagao almıştı. Daha önce torunların Kamo rahibesi olarak görev yapmasına hiç rastlanmamıştı, ama bu kez böyle bir görevi ifa edecek uygun bir kız evlat adayı bulunamamıştı. Aradan o kadar zaman geçmesine rağmen Genji onu hiç unutmamış, ondan vazgeçmemişti. Hayatının birdenbire böyle dramatik bir şekilde değişmesine Genji çok üzülmüştü. Onun en güvenilir ve sadık nedimesi olan Chūjō'yu hâlâ zaman zaman görüyordu. Hem bu kadın hem de Genji hâlâ prensesle yazışıyorlardı. Bu talihsiz durumun kendisini daha fazla rahatsız etmemesi için Genji, can sıkıntısından sağa sola mektuplar yazmaya başladı.

İmparator, babasının son öğütlerine kulak vererek Genji'den yardım ve destek almayı denedi. O kadar genç, tecrübesiz ve uysaldı ki hiçbir dileğini yaptırım haline getiremedi. Annesi ve dedesi iktidarın iplerini ellerine alıp istedikleri gibi meydanda at oynatmaya başladılar.

Genji için nahoş hadiseler birbirini takip etti. Girdiği kasvetli havayı değiştiren Oborozukiyo'nun mektupları oldu. Kız hâlâ ondan hoşlandığını söylüyordu. Tehlikeli olmasına rağmen belki bir buluşma ayarlayabiliriz diye geçti Genji'nin ak-

lından. Tahta çıkan yeni imparator Beş Sunak Töreninden[149] sonra inzivaya çekilecekti. Bunu fırsat bilen Genji hemen Oborozukiyo ile buluştu. Bütün olup bitenler rüya gibiydi. Chūnagon onu daha önceki buluşmada kullanmış oldukları koridordan içeri aldı. O sırada etrafta pek çok insan vardı ve taraçaya yaklaşmaktan korkuyorlardı. Oborozukiyo ona karşı kayıtsız kalamazdı, çünkü gece gündüz yanında olan insanlar bile onu görmekten bıkmıyorlardı. Oborozukiyo o sırada gençliğinin altın çağını yaşıyordu. Yaşının verdiği ağırbaşlılıktan yoksun olsa bile yine de kızın cazibesi gençlik aşısı gibi geliyordu Genji'ye.

Şafak sökmek üzereydi. Hemen burunlarının dibinde muhafızlardan biri öksürerek boğazını temizledi ve "Emrinizdeyim Komutanım!" diye bağırdı. Bunu duyan Genji yakınlarda bir yerde saray başmuhafızının saklanmakta olduğu hissine kapıldı. Acaba bu adamı kendisini takip etmesi için mi göndermişlerdi?
Çok tedirgin oldu. "Kaplan Saatidir Komutanım!"[150] Saray muhafızları koridorlarda gerekli gereksiz bağırarak istenmeyen misafirleri saklandıkları yerlerden çıkarma taktiği uyguluyorlardı.

Oborozukiyo çok üzgündü, fakat hüzün ona o kadar yakışıyordu ki Genji'ye şiirini fısıldadı:

"Bak işte sabah oldu, geldin ve gidiyorsun,
Kederimden ağlarken, beni terk ediyorsun!"

Genji hemen ona yanıt verdi:

"Neden bu keder asla bitmesin istiyorsun?
Aşkım hüznüm sürecek, yoksa bilmiyor musun?"

Sisin çöktüğü yerlerde yumuşak gibi dursa da yaklaşan şafak vaktinde ayın altındaki hava hâlâ soğuktu. Buraya gelirken etrafta tanınmamak için kıyafet değiştirmişti. Üstündeki partal kıyafetlere rağmen nöbetçilerin dikkatini çekmeyecek kadar yakışıklıydı. Bayan Shōkyōden'in[151] muhafız olan erkek kardeşi Mor Salkım Konağı'ndan çıkmış, çitlerin gölgesinde dikiliyordu. Onu fark etmeseydi eğer, Genji başına iş açabilirdi.

Ne zaman başka bir kadınla birlikte olsa aklına hep kendisine soğuk davranan Fujitsubo gelirdi. Onun bu tepeden soğuk bakışına hayrandı, ama yine de gücenmeden edemiyordu. Saray ziyaretleri çok güçleştiği için Fujitsubo, oğlu veliaht

---

149. Vidhyaraja, Japoncada Myō-ō. Tahtta çıkan yeni imparator için düzenlenen özel tören.
150. Bu ifade sabah saatin dördü anlamında kullanılmıştır.
151. İmparator'un cariyelerinden biri olan bu kadın aynı zamanda Doğu İlleri Bakanı'nın destekçilerinden biridir.

prensi yakından gözleyemiyordu. Genji'den başka güvenecek bir kimsesi olmadığı halde yine de samimi olmaktan çekiniyordu, çünkü Genji'nin ona karşı olan arzusu ve hayranlığı dinmek bilmiyordu. Merhum imparatorun gerçeği öğrenemeden ölmüş olduğu düşüncesi bile onu dehşete düşürmeye yetiyordu. Dedikodu etrafa yayılacak olursa kendisi bir yana bu durum en çok oğlu veliaht prensi mutsuz ederdi. Genji'nin ona karşı olan hayranlığını durdurabilmek için sihir, büyü, muska ne varsa her yöntemi denemiş onun ilgisinin merkezi haline gelmeyi önlemek için kurşun döktürtmek dahil ayin bile düzenlemişti. Genji bir gün ona hiç haber vermeden yaklaşmanın bir yolunu bulduğunda dehşete kapıldı. Adam öyle ince planlar yapmıştı ki evde bulunan hiç kimse onun farkına varamadı. O gece Fujitsubo'ya zehir oldu.

Genji kadını rahatlatmak için kullandığı kelimeleri öyle zeki ve ince bir şekilde seçiyordu ki tarifi imkânsızdı. Fujitsubo yine de kılını bile kıpırdatmamıştı. Bir müddet sonra Fujitsubo'nun göğsüne şiddetli bir ağrı saplanınca inlemeye başladı. Bunun üzerine Omyōbu ve Ben, hızla Fujitsubo'nun odasına girdi. Fujitsubo tarafından şiddetle reddedilen Genji sendeleyerek odanın içinde dört dönüyordu. Geçmiş, gelecek ne varsa karanlığa gömülmüştü. Ne yaptığının farkına varmadan ısrarla şafak sökünceye kadar Genji kadının odasında kaldı. Durumdan haberdar edilen birkaç kadın da Fujitsubo'nun odasına yardıma geldiler. Omyōbu ve Ben yarı baygın durumda olan Genji'yi neredeyse paketleyip kilere tıktı ve elbiselerini de yanına attılar. Çok kötü durumda olan Fujitsubo sonunda bayıldı. Ayrıca, Prens

Hyobū ve başnedimesine haber göndererek yardım istediler. Genji şaşkın bir vaziyette bulunduğu yerden olan biteni duyarak izliyordu.

Akşama doğru Fujitsubo kendine gelir gibi oldu. Genji'nin artık evde olmadığından emindi. Çünkü hizmetçileri üzmemek için ona gerçeği söylememişlerdi. Oturma odasına geldi. İyice rahatlamıştı. Kadının düzeldiğini gören Hyobū oradan ayrıldı. Odada neredeyse kimse kalmamıştı. Refakatçilerinden sadece birkaçı kalmış diğer hepsi oradan ayrılmıştı. Omyōbu ve Ben Genji'yi bir an önce evden defetmenin yollarını arıyordu. Genji'nin kadını tekrar sinir krizine sokmasına izin vermemeliydiler.

Kilerin kapısı birkaç santim aralık olduğundan dolayı Genji dışarıya süzüldü. Paravan ve duvarların arasında ilerlemeye başladı. Kadının o halini görünce gözüne yaşlar doldu. Belli ki bahçeyi seyrederken bile hâlâ acı çekiyordu. İnşallah bu son olur, diyordu kadın kendi kendine. Fujitsubo'nun profilden harikulade bir görünüşü vardı. Hizmetçileri tatlı ikram ederek onu oyalamaya çalıştılar. Tatlılar da gerçekten o süslü kutular içinde çok çekici duruyordu. Fujitsubo onlara bakmadı bile. Onun bu sessizce düşünceler içinde kaybolmuş hali Genji'ye muhteşem bir görsel şölen gibi geldi. Omuzlarından aşağı dökülen uzun saçları, yüz hatları, cildinin parlaklığı, dayanılmaz güzellikteydi. Murasaki ve o sanki birbirlerinin kopyası gibiydiler. Aradan yıllar geçtikçe anılar bulanmaya başlamıştı, ama bu benzerlik onu içinde bulunduğu kasvetli havadan biraz olsun çıkarmaya yetmişti. Kadının insanları mahcup eden asaleti de Murasaki'ninkinden farksızdı. Onları iki ayrı kişi olarak düşünmek çok zordu. Yıllardır Fujitsubo'nun hasretini çektiği için o biraz daha farklıymış gibi görünüyordu gözüne. Fujitsubo'nun daha sakin, daha olgun bir asaleti vardı. Daha fazla kendini kontrol edemeyen Genji, kadının odasına dalarak kimonosunun kolundan çekti. Genji'nin parfüm kokusu o kadar yoğundu ki Fujitsubo hemen onu tanıdı ve birdenbire dehşete kapılarak yere düştü.

Genji hiç değilse onunla bir kere göz göze gelmek istiyordu ve kadını kendine çekti. Kadın kaçmaya yeltendi ama saçları pelerine dolaşınca hiçbir yere kımıldayamadı. Yaşadığı bütün aksilikler kaderiydi sanki.

Genji kendinden geçmiş bir vaziyette ona olan kırgınlıklarını dile getirdi ama bu durum kadının ona isyan etmesine neden oldu.

"Kendimi hiç iyi hissetmiyorum, daha iyi olduğum bir zaman seninle görüşeceğim."

Bunları duymasına rağmen Genji yine de konuşmaya devam etti. Konuşmalarının arasında Fujitsubo'yu etkileyen konular vardı. Kuşkusuz bu ilk buluşmaları değildi, ama Fujitsubo bunun son olmasını istiyordu. Yine de Genji'ye kaba bir yanıt vermeden sabaha kadar onu kendinden uzak tutmayı başardı. Genji de kadına baskı yapamadı. Fujitsubo o sakin asaletiyle ve davranışlarıyla Genji'yi çok utandırdı.

"Kasvet dağıtmak için arada sırada seni görmeme izin verecek olursan söz veriyorum seni hiç rahatsız etmeyeceğim. Seni üzecek bir şey yapmayacağım."

Onların aşkı acılarla örülmüştü. Hele duyguları kimseninkiyle kıyaslanamazdı. Şafak sökmüştü. Omyōbu ve Ben, Genji'nin bir an önce çekip gitmesi için yalvardılar, çünkü hanımları yarı şuursuz bir vaziyetteydi.

Son bir duygu patlamasıyla, "Canıma kıyacağım!" dedi Genji. "Böylece seni rahatsız eden varlığımdan kurtulmuş olacaksın. Şayet ölecek olursam senin aşkın için işlediğim bu intihar suçu öbür dünyada ruhumun kurtuluşa ulaşmasını engelleyecek.

"Bundan böyle bitmezse ıstıraplı günlerim,
Kaç hayat yaşasam da hep gözyaşı dökerim...

Vebali boynunadır derim."
Kadın derin bir iç çekti.

"Vebal senin boynuna, zaten sorumlu sensin,
Sen bana bin yaşamlık, büyük günah yükledin!"

Fujitsubo öyle derin bir tevekkül içindeydi ki etkilenmemek elde değildi. Kadının sabrını daha fazla zorlamanın anlamı yoktu. Kalbi kırık bir şekilde oradan ayrıldı. Onu bir defa daha görmeye kalkmak daha büyük bir yenilgiye davetiye çıkarmak demekti. Kendine acındırması lazımdı. Ona mektup bile yazmayacaktı. Kendini Nijō Konağı'na kapattı. Ne İmparator'u ne veliahdı gördü. İçinde bulunduğu kasvetli hava bütün evi sarmıştı. Herkes artık onun yaşama sevincini kaybettiğini düşünüyordu. "Kahpe dünyaya geldim baktım düşmanım artar."[152] Kararını vermişti, bu dünyayı terk edecekti. Fakat bunu düşünür düşünmez o dünya güzeli minik kızının ona ihtiyacı olduğunu hatırladı. Onu terk edemezdi.

Aksiliklerle dolu geçen bu son buluşma Fujitsubo'yu çok kötü etkilemişti. Omyōbu ve Ben Genji'nin çekip gittikten sonra mektup yazmamasına çok üzülüyordu. Fujitsubo da çok rahatsızdı. Genji kendisine karşı cephe alacak olursa veliaht prense de gerektiği ölçüde yardım etmeyecekti. Öte yandan söylediği gibi rahip olup manastıra kapanacak olursa, bu onlar için daha büyük felaket olurdu. Benzeri bir olayın tekrar yaşanması ise sağda solda dedikoduları artıracak, saraya yapacağı ziyaretleri daha tatsız hale getirecekti. Kokiden'i ona azılı

---

152. Anonim, *Kokinshu* 951:
Kahpe dünyaya geldim, baktım düşmanım artar,
Yoshino'dan kaçarsam belki orda huzur var.

düşman eden unvanından da yavaş yavaş feragat etmesi gerektiği kanısına varmıştı. Eski imparatorun gayet açık seçik bir şekilde bırakmış olduğu talimatları bütün ayrıntılarıyla hatırlıyordu. Her şey değişmişti, geçmişe ait en ufak bir iz bile yoktu. Han Hanedanı'ndan cariye Chi'nin[153] yaşadığı acı kaderi paylaşmak istemiyordu; bu yüzden her türlü dünya işine istihza ve aşağılayıcı duygularla bakması gerekiyordu. Rahibe olmaya karar verdi. Ancak bunu yapmadan önce veliaht prensi bir kez daha görmek istiyordu. Hiç kimseye haber vermeden onu gizlice ziyaret etti.

Genji o zamana dek daha zor konularda Fujitsubo'ya daha büyük yardımlar ettiği halde bu kez hastalığını bahane ederek saray ziyaretinde ona refakat etmedi. Ama öte yandan diğer günlük ihtiyaçlarını karşılamak için her zamanki gibi eli açık davrandı. Onun sırlarını bilen kadınlar bu durumdan çok huzursuz oldular ve onun için üzülüyorlardı.

Fujitsubo'nun oğlu olan küçük veliaht prens eskisinden daha yakışıklı olmuştu. Çocuk annesini görünce o kadar sevinmişti ki hiç yanından ayrılmak istemedi. Oğlunun bu sıcacık davranışlarından etkilenen Fujitsubo, aldığı kararı uygulayıp uygulamayacağı konusunda şüpheye düşmüştü. Aslında saray ona göre bir yer değildi. Bu ziyaretinde daha iyi anlamıştı. Ona aşina olan hiçbir şey kalmamıştı buralarda. Kokiden'e her zaman çok dikkat etmek zorundaydı. Ziyaretleri bundan böyle daha da güçleşecekti. Kısacası her şey artık ona ıstırap veriyordu. Kokiden'e imparatoriçe dendiği müddetçe oğlunun geleceği tehlikedeydi.

"Oğlum, senden uzun zaman ayrı kalırsam ve görüştüğümüzde de hiç yüzüne bakılmayacak biri olursam hâlâ bana anne der misin?

Çocuk annesine baktı ve "Yani Shikibu gibi mi?" diyerek güldü. "İyi ama niçin onun gibi olacakmışsın ki?"

Kadın ağlamak istedi, çünkü çocuk henüz onun söylediklerini anlayacak yaşta değildi. "Oğlum Shikibu zaten çok çirkin, çünkü hem yaşlı hem de buruşuk. Sana demek istediğim bu değil. Beni bir daha gördüğünde saçlarım kısa ve siyah elbiseler içinde olacağım. Hani şu akşamları zikir çeken rahipler gibi. Seni çok seyrek ziyaret edebileceğim."

"Ama anne seni çok özleyeceğim" dedi prens gözyaşlarını saklamaya çalışarak. Çocuğun omuzlarına düşen saçları fevkalade parlak ve büyüdükçe bakışlarındaki artan sıcaklıkla gözleri ışıl ışıldı. Bu haliyle sanki Genji'nin bir kopyası gibiydi. Onu görenler aslında bu çocuğun erkek olarak değil de kız olarak doğması gerektiği kanısına varıyorlardı. Fakat Fujitsubo'ya göre Genji'ye benzemek hatalı bir pırlanta demekti. Bütün eski korkuları yeniden alevlenmişti.

---

153. Çin'deki Han Hanedanı'nın kurucusu İmparator Kao-tsu'nun bir cariyesidir. İmparatorun ölümünden sonra kıskanç dul imparatoriçe hem bu cariyeyi hem de oğlunu öldürtmüştür.

Genji de veliaht prensi görmek istemişti ama kendisine yaptığı zulümden dolayı Fujitsubo'yu cezalandırmak istemişti. Vaktinin büyük bir kısmını Nijō'da geçirdi. Bu miskinliğinin insanların dikkatini çekeceğini düşündüğü için dışarı çıkmaya karar verdi. Üstelik sonbahar yapraklarının en güzel renklerle bezendiği bir zamandı. Şehrin kuzeyinde yer alan Ujii Tapınağı'na doğru yola çıktı. Bu tapınağı üvey dayısı yönetiyordu. Dayısı onu sevgiyle karşıladı. Genji, tapınaktaki hücrelerden birinde çileye girerek günlerce oruç tuttu, ibadet etti ve meditasyon yaptı.

Bütün kırlar ve ovalar sonbahar rengine bürünmüştü ve bu manzara Genji'ye şehri unutturmaya yetmişti. En bilge rahipleri etrafında toplayarak onların kutsal metinler hakkındaki tartışmalarını dikkatle dinledi. İçinde bulunduğu ortamdan dolayı bütün geceyi varlıkların ne kadar fani olduğunu düşünerek geçirdiği halde şafaktaki ayla birlikte kendisine işkence eden zalim kadın aklına gelmişti. Rahipler kutsal heykellerin önündeki içi kasımpatı ve rengârenk sonbahar yapraklarıyla dolu kapları değiştirdikçe kulağına tıkırtılar geliyordu. Hiç de dramatik bir yönü olmayan bu sahneler ona bundan sonraki hayatı için ümitler vadeden bir sığınak gibiydi. Ne kadar da amaçsız bir hayat geçirmişti! Genji'nin dayısı o muazzam davudi sesiyle "Ey iman edenler! Yüce Efendimiz Amida Buda'nın ismini zikreden herkes onun şefaatine mazhar olacak ve hidayete erecek"[154] dediğinde Genji'nin hem tüyleri diken diken olmuş hem de ona gıpta etmişti. Niçin o da kendisini dine vermiyordu? Bunun tek nedeni Nijō'da onu beklemekte olan küçük kızdı. Her zamankinden uzun bir süredir ondan uzaktaydı. Aklından hiç çıkmamıştı ve ona devamlı yazıyordu. Mektuplarından birinde ona "Ben buraya dünya mezbelesinden yakamı kurtarıp kurtaramayacağımı sınamaya geldim" diyordu. "Bulmayı umduğum huzur bana ihanet ediyor, yalnızlığım gitgide devasa boyutlara ulaşıyor. Henüz öğrenmem gereken çok şey var. Nasıl, sen beni özledin mi? Bunları ağır bir Michinoku kağıdına yazmıştı. Sıradan fakat güçlü bir yazı üslubu kullanmıştı.

"Seni çiy kadar narin sazlıklarda bıraktım,
Ne zaman rüzgâr esse korkuya kapılırım."

Murasaki bunu okuyunca gözleri yaşardı. Cevabını beyaz bir kâğıt üzerine yazdı.

"Sazlıklarda sallanan örümcek ipi gibi,
Sarsılmasın yüreğim, tatmasın ihaneti."

154. Pak Ülke mezhebinin ana metinlerinden birinden yapılan bir alıntı.

Genji bu dizeleri okuyunca gülümsedi. El yazısı düzelmişti. Kendi yazısına benzemeye başlamıştı ama daha yumuşak daha kadınsıydı. Aldığı sonuçlara bakarak iyi bir pedagoji uzmanı olarak kendi kendini kutladı.

Kamo tapınakları uzakta olmadığı için Başrahibe, Prenses Asagao'ya bir mektup gönderdi. Kıza yazdığı mektubu iletmesi için zarfı Chūjō'ya gönderirken ona da küçük bir not eklemişti: "Bu mektup sana bir seyyahtan geliyor. Kalbim hâlâ kendi bildiği yolculuğa devam ediyor. Fakat hanımefendin bunun farkında değil." Prensese yazmış olduğu şiir şöyleydi:

"Tanrıların gücüne gitmesin derim ama,
Mor kordon[155] *geçen güzü hatırlatıyor bana.*

Keşke bütün geçmişi bu ana çekebilsek."[156]

Genji sanki bu ilişkilerinin ona özel bir samimiyet bahşetmesini bekler gibiydi. Mektubunu firuze renkli bir Çin kâğıdına yazmış ve bunu kutsal bir dal parçasına mor bir kordonla bağlamıştı.

Chūjō'dan gelen mektup son derece saygılı fakat rahattı. "Biz burada sakin bir hayat yaşıyoruz. Seni ve hanımefendini düşünmek için çok zamanım oluyor."

Genji'ye de prensesten mor kordona bağlı bir mektup geldi:

"Mor kordon konu oldu, ne demek istiyordun?
Geçen sonbahar derken neyi kastediyordun?

Ya yakın zamanlar için neler diyorsun?"

El yazısı gördüğü en usta hat örneklerinden biri değildi, ama kavisli çizgilerdeki ustalığı hayranlık uyandıracak düzeydeydi. Yüreği bir tuhaf oldu ve birdenbire aklı onun el yazısının güzelliğinden bedensel güzelliğine kaydı. Sonra da sanki tanrıya küfretmişçesine kendi düşüncelerinden utandı.

Diğer başrahibe, Rokujō ile birlikte kırdaki tapınakta yaşadıkları o unutulmaz gecenin ardından tam bir yıl geçtiğini hatırladı. Kuzenlerinin ikisinin de aynı kaderi paylaşmalarına sinirlenen Genji, tanrılara lanet etmekten kendini alamıyordu. Bu kadar kötü bir tesadüf olamazdı. İsteseydi bu kızlardan birini ayartabilirdi, o zamanlar böyle bir fırsatı vardı. Kendisi bile bile olayı savsaklamıştı ve şimdi de tuhaf bir şekilde pişmanlık duyuyordu. Her ne kadar kızın tutarsızlığına verse de Prenses Asagao'nun ona verdiği yanıtlar kesinlikle dostane değildi.

---

155. Şinto rahip ve rahibelerinin elbiselerinde kullandığı mor renkli bir kordon.

156. İse *Monogatari* 32:

"Keşke bütün geçmişi bu ana çekebilsek,
Dolayıp yumak yapsak, isteyip açabilsek."

Yüksek rütbelisinden çömezine kadar tapınaktaki rahiplerin hepsi, Genji'yi aralarında görmekten büyük memnuniyet duymuştu. Genji, burada büyük bir şevkle, Tendai Budizminin kutsal kitabından tam altmış cüz okudu ve anlayamadığı yerleri rahiplere sordu. Toplu halde yapılan kıraatler tapınağı gizemli bir şekilde nurlandırmış, Buda'nın adını yüceltmişti. Genji bu arada dünyanın ahvalini bir kez daha sessizce idrak etmiş gibi görünüp ona meyletmese de düşünceleri Nijō'da oturmakta olan kadına doğru kayınca derin tefekkürü bölünmüş ve dağdaki bu tapınakta daha fazla kalamayacağını anlamıştı. Tapınakta çalışanlara ve yakınındaki dağ köyünde oturan insanlara bol bol hediyeler dağıttıktan sonra Genji, ruhani çalışmalarının burada bittiğini anlamış ve şehre dönmek üzere yola çıkmıştı. Oduncular, baltacılar dağlardan yolun kenarına kadar inip diz çökerek onu uğurladılar. Hâlâ babası için tuttuğu matem devam ettiğinden arabası siyah örtülerle kaplı Genji'yi net bir şekilde görememiş olsalar da seçebildikleri kadarıyla çok güzel bir insan olduğunu anlamışlardı.

Bu kısa ayrılık müddeti içinde bile Murasaki eskisinden daha güzel ve olgun görünüyordu. Geleceği ve geleceğin onlara neler getireceğini düşünüyordu. Genji'nin hatalı davranışlarının hepsinin farkındaydı ve bunu da zaten "Sazlıklarda sallanan örümcek ipi gibi, sarsılmasın yüreğim, tatmasın ihaneti" şiirinde açık açık belirtmişti. Genji'nin Murasaki'ye olan sevgi ve muhabbeti gün geçtikçe derinleşiyor ve ona karşı olan saygısı artıyordu.

Yerlerden toplayıp yanına aldığı sonbahar yaprakları kendi bahçesindeki yapraklardan daha koyu ve parlak renkteydi; çünkü üstlerine daha fazla çiy tanesi

düşmüştü. Bu ona aynı zamanda Fujitsubo'yu hatırlattı. Hemen bir mesaj yazarak birkaç ağaç dalına bağladı ve bunu Omyōbu'ya gönderdi.

"Hanımınız Fujitsubo'nun şu anda sarayı ziyaret etmekte olduğunu büyük bir şaşkınlıkla öğrenmiş bulunuyorum. Veliaht prensi yoklamayı ihmal etmediği için çok memnunum. Ancak bu zaman zarfında ben bir dağ tapınağına kapandım ve çileye girerek günlerimi zikir ve ibadetle geçirdim. Ne sebeple olursa olsun tapınak ziyaretini kısa kesmek istemedim. Bu yüzden uzun zaman size de cevap yazamadım. Dağlardan topladığım sonbahar yapraklarını sizlerle paylaşmak istiyorum. Sizin için bu yapraklardan derlediğim bir demet hazırladım, gönderiyorum. Yalnızlık anlarınızda bunları seyrederken büyük bir keyif alacağınızdan eminim, çünkü onlar 'Gecenin karanlığında Şam işi ipek gibi süslüyorlar her yeri.'[157] Zamanı gelince hanımınıza bunları göstermeyi ihmal etmeyiniz lütfen."

Harika bir yaprak demetiydi. Fujitsubo, dikkatlice bakınca demetin içinde sımsıkı katlanmış bir kâğıt parçası olduğunu fark etti ve şoka girdi. Etrafında bulunan kadınlar da bu kâğıt parçasını gördüğünden dolayı Fujitsubo'nun yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Genji, bu konularda onun ne kadar dikkatli ve titiz olduğunu bildiği halde onun böyle bir şey yapması akıl alır cinsten bir davranış değildi. Etrafındaki kadınlar şimdi onun hakkında ne düşüneceklerdi? Kadınlardan birine hemen bu yaprakları götürüp taraçadaki vazolardan birine koymasını emretti.

Genji kişisel konularda, özellikle de veliaht prensin sağlığı ve geleceği konusunda her zaman ona hem destek olmuş hem de akıl hocalığı yapmıştı. Fujitsubo'nun gönderdiği iş pusulasına benzeyen bilgi notlarına Genji hayran oluyordu. Çünkü bu notlarla ona yaklaşmak için attığı adımları sıkı denetim altında tutuyordu. Fujitsubo'ya yaptığı hizmetleri birdenbire kesecek olursa etraftaki insanların dikkatini çekebilirdi. Bu nedenle Fujitsubo'nun ailesinin yanına döneceği gün saraya gitti.

Eski, yeni olayları tartışmak üzere İmparator'un yanına uğradığında onu çok mutlu ve rahat buldu. Bu kardeşi babasına çok benziyordu. Ancak, babalarından daha yakışıklı, yüz hatları yumuşak ve dostaneydi. Birbirlerini gördüklerine çok memnun oldular. İmparator, Genji'nin Oborozukiyo ile olan ilişkisini duymuştu ve hâlâ birbirlerini görmeye devam ettiklerinden kuşkulanıyordu. Ancak onların durumu milletin diline sakız olan bir ilişki de değildi. Zaten öyle olsaydı düşünmeye değerdi. Eski arkadaşların birbiriyle ilgilenmesinden daha doğal ne olabilirdi? Bu nedenle Genji'yi uyarmaya hiç lüzum görmedi. Genji'ye anlayamadığı bazı Çince

---

157. Ki no Tsurayuki, *Kokinshū* 297:
"Dağda güz yaprakları süslüyor bak her yeri,
Gece karanlığında Şam işi ipek gibi"

metinleri sorduktan sonra birbirlerine göndermiş oldukları kısa şiirlere değindi. Bu şiirlerin önemli bir kısmı başrahibenin İse Tapınağı'na gidişi sırasında yazılmıştı. Kız o gün ne kadar da güzeldi! Genji İmparator'a kırdaki geçici tapınakta şafak vakti yaşadığı olağanüstü bir olaydan bahsetti.

Dokuzuncu ayın yirminci günüydü ve ay hilal şeklinde belirmişti gökyüzünde. "Böyle bir günde insan müzik çalıp dinlemez de ne yapar?" diye söylenmişti kendi kendine İmparator.[158]

"İmparatoriçe hazretleri bu gece saraydan ayrılıyorlar" dedi Genji, "Bu akşam kendisini ziyaret etmeyi düşünüyordum. Babamız çok ayrıntılı bir talimat listesi bıraktı ama kadına bakacak kimse yok ortalıkta. Ayrıca bir de veliaht prens var ortada."

"Evet, haklısın. Babamız veliaht prens konusunda çok kaygılıydı. Hatta son vasiyetlerinden birinde benim bu çocuğu evlatlık edinmemi istemişti. Bu çocuk her zaman benim aklımda, ona göz kulak oluyorum, ama yine de onun için daha fazla ne yapabileceğimi bilemiyorum. Yaşıtlarına göre el yazısı mükemmel. Hatta benimkinden de üstün. Biliyorsun ben bu konularda çok yeteneksizim."

"Doğru, yaşına göre çok zeki, ama hâlâ çok genç."

Genji, İmparator'un huzurundan ayrıldıktan sonra yolu üzerinde Kokiden'in kuzenlerinden birini gördü, kız kardeşini ziyarete gidiyordu. Durdu ve Genji'nin birkaç kişilik maiyetiyle birlikte oradan geçişini seyretti.

"Beyaz bir gökkuşağı güneşe dek ulaşmış" dedi yüksek sesle ve devam etti "Veliaht prense bak, titriyor, telaşlanmış."*

Genji, bu ani sözlü saldırı karşısında neye uğradığını şaşırmıştı. Fakat hiç üstünde durmayarak yoluna devam etti. Kokiden'in eskiden beri ona düşman olduğunu zaten biliyordu. Demek ki düşmanlığın dozu biraz daha artmış ve akrabalarına sıçramıştı ki onlar da böyle ulu orta sarayda bile bangır bangır bağırabiliyorlardı. Hiç hoş bir durum değildi. Ama bütün bunları olgunlukla karşılamak gerekiyordu.

Genji Fujitsubo'ya hemen bir not göndererek "İmparatorun yanında çok uzun bir süre bulunmak zorunda kaldım. Korkarım sizi ziyaret etmem için vakit çok geç" dedi.

---

158. Aslında saray hâlâ ölen imparator için yas tuttuğundan dolayı müzik çalmak yasaktı.

* Bu sözler veliaht prensin hamisi olan Genji'nin isyan çıkarmaya çalıştığını fakat böyle bir ayaklanmanın hüsranla biteceğini ima etmektedir. Çin'de geçen bir olayda, I. İmparator Ch'in Shih-huang-ti'ye karşı veliaht prens Yen bir suikast düzenler. Fakat doğa güçleri harekete geçerek güneşe kadar uzanan beyaz bir gökkuşağı yaratır ve olayı haber verir. (Burada güneş, imparatoru, beyaz gök kuşağı ise silah ve silahşorları temsil etmektedir.) İsyan gerçekten de prens Yen'in korktuğu gibi başarısızlıkla sonuçlanır. Bkz. Royall Tyler çevirisi (2004), dipnot 209 –çn.

Babasının zamanında böyle gecelerde bütün saray müzikle çınlardı. Mekân aynı mekândı. Fakat eski hükümdarlık günlerini çağrıştıran hemen hemen hiçbir şey kalmamıştı sarayda. Omyōbu, Fujitsubo'dan bir şiir getirdi.

"Sis dokuz kat yükselip, aramıza oturdu,
Ay kayboldu aniden, önü bulutla doldu."

Genji bu satırları okuyunca Fujitsubo'yu o kadar yakınında hissetmişti ki sanki uzansa dokunabilecek gibiydi. Ona karşı olan bütün kırgınlığını unutarak gözyaşları içinde cevap verdi.

"Sonbahardaki ay eskiden kalan nazdır,
Ama zalim buluta ne kadar yansak azdır.

Şair bize, etraftaki sisli puslu havanın bulanık suda balık avlayanlar için eşsiz bir ortam yarattığını söylüyor. Fakat böyle tehlikelere maruz kalan herhalde ilk biz değiliz."[159]

Fujitsubo, oğluna bir dizi öğütler vererek saraydan ayrılışını kasten geciktirdi. Oğlu çevresinde olup bitenlere dikkat edemeyecek kadar gençti. Ama buna rağmen Fujitsubo bu son ziyaretinden sonra daha rahatlamıştı. Veliaht prens her zaman erkenden yatmasına rağmen bugün annesi saraydan ayrılıncaya kadar uyumamaya kararlıydı. Annesiyle birlikte gitmeyi çok isterdi ama ne yazık ki bu mümkün değildi.

Kokiden'in küstah kuzeni Genji'nin gözlerini açmış ve belki de ilk kez etrafındaki insanların onun hakkında neler düşündüğünü ciddi ciddi merak etmeye başlamıştı. Artık sarayda ona rahat yoktu.

Aradan günler geçti ve Genji, Oborozukiyo'ya bir mektup gönderemedi. Güz sonlarındaki bulutlu havalar, kış yağmurlarının yaklaştığına işaretti. Sonunda Oborozukiyo'dan bir not geldi; ne amaçla olursa olsun böyle bir adım atma cesaretini gösterebilmişti:

"Sıkıntılı, huzursuz geçen kara günler çok,
Fırtınalar patlıyor, senden hâlâ haber yok."

Çok kasvetli bir mevsimdi. Yazmaya cesaret edebilmesinden etkilenmişti. Haberciye beklemesini söyledi ve çekmeceden çok ince bir kâğıt parçası çıkararak fırçasını ve mürekkep hokkasını eline aldı. Bu durumu gören evdeki kadınlar

159. Genji'nin bahsetmiş olduğu şairin kimliği bilinmiyor.

Genji'ye bu kadar derin ilham veren kadının kim olduğunu merak etmeye başladı. Bu hatun acaba kim olabilirdi? Genji bir müddet bekledikten sonra yazmaya başladı.

"'Benden mektup gelmeyince sen de beni atladın'[160] diye yazmışsın. Evet haklısın, mektuplarıma cevap alamamaktan iyice sıkılmaya başlamıştım!"

"Yağan şu güz yağmuru, yağmur değil kederim,
Senin için döktüğüm, gözyaşlarımdır benim.

"Bırak duygularımız çıkarıp atsın bu kasvetli yağmurları zihnimizden."

Genji'nin mektup yazdığı hatun onu baştan çıkarmaya çalışan ne ilk ne de son kadındı, ancak Genji'nin öteki kadınlara vermiş olduğu yanıtlar hep sıradan ve baştan savma olmuştu.

Fujitsubo, merhum imparatorun ölüm yıl dönümünde kutsal Lotus Sutra'yı okutmak üzere ayin hazırlıkları içindeydi. On birinci ayın ilk günlerine rastlayan bu mevsimde ortalıkta yoğun kar vardı.

Fujitsubo'ya Genji'den bir mektup geldi. İmparatorun ölüm yıl dönümü için şu şiiri yazmıştı:

"Yeniden kutluyoruz veda yıldönümünü
Acaba karlı m'olur onunla vuslat günü?"

Herkes için kederli bir gündü. Fujitsubo, Genji'ye şöyle yanıt verdi:

"Bugün eskisi gibi aramızda olacak
Onsuz, öksüz zamanlar bir lahza kaybolacak."

Fujitsubo'nun eli Genji'ye son derece asil ve zarif görünmüştü. Zarafeti, her ne kadar çok muhteşem denecek derecede olmasa bile, etrafındaki kadınlar yine de onunla bu konuda yarışamazdı. Fakat böyle karlı bir kış gününde, üstelik de imparatorun ölüm yıldönümünde Fujitsubo'yu düşünecek hali yoktu. Kendisini kaybetmiş, huşu içinde dua ediyordu.

Lotus Sutra okumalarına on ikinci ayın ortalarına doğru başladılar. Rulo muskalar, yeşim sarkaçlar, zarif ipek kumaşlar, sırmalı örtüler dahil olmak üzere adanacak her şey mükemmel ve ayrıntılı bir şekilde hazırlanmıştı. Kimse şaşırma-

---

160. Anonim, *Gosenshū* 1261:
Üzgünüm bu sessizliği inan ben yaratmadım,
Benden mektup gelmeyince sen de beni atladın.

mıştı, çünkü Fujitsubo daha önemsiz törenlerde bile hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmayan bir kadındı.

Çelenkler, çiçekler, zarif ahşap işçiliği taşıyan kürsü örtülerinin eşini cennette bile bulmak imkânsızdı. Törenin ilk günündeki okumalar son imparator olan babasının, ikinci gün yapılan okumalar imparatoriçe olan annesinin, üçüncü günkü okumalar ise kocasının ruhuna adanmıştı. Üçüncü gün, en önemli metin olan beşinci kutsal rulonun okunması ile birlikte heyecan doruğa çıktı. Sarayda egemen olan muhalif grubun onaylamayacağını bile bile çok sayıda yüksek düzey saray mensubu toplandı. Kutsal metinleri okuyacak olan okuyucu büyük bir özenle seçilmişti. Onun ağzından çıkan, örneğin çıra ya da yakmalık odun[161] gibi kelimeler ne kadar sıradan olursa olsun kulağa muhteşem geliyordu. Prensler adaklarını sundular ve Genji kardeşlerinin hepsinden kat kat daha yakışıklı görünüyordu. Bu durumdan fazla söz ediyor olabilirim, fakat onu her gördüğümde beni böylesine derinden etkilediğini nasıl saklayabilirim?

Son gün, Fujitsubo kendi okumalarını sundu ve konuşmalarının arasında rahibe olma niyetini de herkese açıkladı. Töreni düzenleyen heyet bunu kuşkuyla karşıladı. Prens Hyōbu ve Genji bu açıklamayı duyunca sarsılmışlardı. Prens Hyōbu törenin bitmesini bekleyemeden kız kardeşinin odasına koştu.

161. Lotus Sutra'nın vahyedilebilmesi için Yüce Buda daha önce yaşamış olduğu enkarnasyonlarından birinde odun kesmek gibi sıradan bir göreve koşulmuştu.

Fakat kız kardeşi Fujitsubo ona gayet açık bir şekilde bu kararının kesin olduğunu ve bu kararından asla dönmeyeceğini söyledi. Okuma bittikten sonraki sessizlik anında Fujitsubo hemen Hiei tapınaklarının başrahibini çağırtarak rahibeliğe geçişteki yemin törenine başkanlık etmesini istedi. Amcası başrahip Yokawa, Fujitsubo'nun saçlarını kesmek için yaklaştığında salona hüzünlü bir ağıt iniltisi yayıldı, herkes bu kız için ağlıyordu. Yaşlı ve sıradan insanların bile hayata gözlerini yummaları tuhaf bir biçimde üzüntü vericiyken, böylesine genç ve güzel bir hanımefendinin ani ayrılışının çok daha elem verici olması doğaldı. Erkek kardeşi hıçkırıklara boğulmuştu. Az önce olup bitenlerden dolayı üzüntüye kapılan tören halkı da dağılmıştı. Merhum imparatorun erkek çocukları da Fujitsubo'nun, babaları için ne kadar değerli olduğunu bildiklerinden dolayı, tören yerinden ayrılırken kadına bu olaydan duydukları üzüntüyü ilettiler. Genji ise bir an sanki bütün ülkeyi kara bir bulut kaplamış gibi bir hisse kapıldı. Olduğu yere çakılıp kalmıştı, bir şeyler söylemek istiyordu ama söyleyemiyordu. Kendine hakim olmaya çalıştı, fazla hüzünlü görünecek olursa çevresinde kuşku uyandırabilirdi. Prens Hyōbu'nun oradan ayrıldığını görünce Fujitsubo ile konuşmak için hemen içeriye daldı. Hengâme dinmişti ama içerideki kadınlar hâlâ burunlarını çekiyor, gözlerini siliyordu. Bulutsuz gökyüzünden gelen ay ışığı odayı kaplamıştı; bahçeyi ise karlardan yansıyan gümüş renkte bir ışık aydınlatıyordu.

Karşısındaki sahnenin anımsattığı hatıralar yüzünden gözleri dolan Genji, kendini güç zapt ediyordu. "Hiç beklemediğimiz bir anda bizi çok şaşırttın. Ne yaptığını zannediyorsun sen?"

Her zamanki gibi Omyōbu aracılığıyla cevabını verdi: "Rahibe olmayı çok uzun zaman önce aklıma koymuştum. Uzun uzun düşünüp taşındım ama kimsenin dikkatini çekmek istemedim. Başkalarıyla bu fikrimi paylaşmak irademi zayıflatabilirdi."

Onun inzivaya çekilişinden dolayı etrafındaki insanların ne kadar üzüldüğü her hallerinden belliydi. Maiyetindeki kadınlar utangaç bir şekilde sağa sola koşuştururken, kimonolarından hafif bir ipek hışırtısı yükseliyordu. Rüzgâr şiddetini artırmıştı. "Koyu tütsü"nün[162] gizemli kokusu perdelerden süzülerek mihrapların önündeki sunaktan gelen hafif kokuyla ve Genji'nin özel parfümüyle birleşince Budizmin Batı Cenneti'ni anımsattı.

Bir ulak, veliahttan mektup getirdi. Son görüşmelerinden hatırladığı ve kadının o zamana kadar dikkatle korumuş olduğu metanetin yerinde yeller esiyordu. Bu yüzden kadın cevap verecek halde değildi. Onun yerine soruları Genji yanıtladı. Genji için bu çok zor bir durumdu ve kendini iyi ifade edememekten korkuyordu.

---

162. Karanfil, öd ağacı ve diğer kokuların bir karışımı.

"Kalbim Pak Ülkede'dir, annenle bulutlarda
Oysa hep yanındayım, karanlık dünyalarda.

"Devamlı mazeret bulup duruyorum. Bu yüzden de hiçbir şey içime sinmiyor."

Hepsi bu kadardı. Etrafında insanlar bulunduğu için, içinden geçen karmaşık duyguları ifade etmeye fırsat bulamadı.

Fujitsubo'dan gelen mesaj aynen şöyleydi:

"Ben bu fani dünyaya arkamı döndüm ama
Aklım fikrim onunla bu nasıl bir inziva.

"İnzivada bile çamur atarlar bana..."

Genji'ye göre bu dizeler Fujitsubo'nun maiyetindeki duygusal kadınların eseriydi. Istıraptan uyuşmuş bir halde yola koyuldu.

Nijō Konağı'na döner dönmez hemen odasına çekildi, fakat bütün gece gözünü kırpmadı. Rezaletin diz boyu olduğu bu iğrenç dünyada yine de kafasını dünyevi kaygılar meşgul edebiliyordu, örneğin tahtın veliahtının geleceğini düşünüyordu. Eski imparator veliahtın annesinin onunla kalacağını ummuştu ama anne, rahibe olup inzivaya çekildiği için gelecekteki ana kraliçelik unvanından da feragat etmiş oluyordu. Genji de veliahtı terk etmek zorunda kalırsa çocuğun durumu ne olacaktı? Bütün gece bu soru beyninde yankılandı durdu.

Rahibelerin kaldığı manastırın onarım işine döndü ve tamiratı yıl sonuna kadar bitirebilmek için elindeki bütün olanakları seferber etti. Fujitsubo'nun nedimelerinden biri olan Omyōbu da soylu hanımefendinin ayak izlerinden yürüyerek hanımıyla birlikte ant içti ve manastıra kapandı. Genji, bu kadını da ihmal etmeyerek ona izzetüikramda bulundu ve hediyeler gönderdi.

Heian Sarayı'nda cereyan eden bu tür görkemli törenlerin derin ayrıntıları vardı ve maalesef bu ayrıntılardan bir kısmı kaybolmuş ya da atlanmış durumda. Dolayısıyla şu anda elde bulunması gereken pek çok şiir de kayıtlara geçmemiştir.

Genji, Fujitsubo'yu artık eskisinden daha rahat bir şekilde ziyaret edebiliyordu. Hatta bazen kadın, tapınağın dışına kadar gelerek Genji'yi karşılıyordu. İçlerindeki tutku ölmemişti, ancak kabaran arzuları tatmin etmenin artık hiçbir yolu kalmamıştı.

Yeni Yıl geldi. Saray, dini merasimler, ilahiler[163] ve İmparator'un şiir törenleriyle meşguldü. Fujitsubo artık kendini tamamen ibadete, tespih ve zikre vermişti. Öldükten sonra yeniden bedenleneceğini düşünmek ona güç veriyordu. Geçmişteki bütün elemleri ve hazları bir yana itmişti. Saraydaki eski tapınağı olduğu gibi

163. Sırasıyla Naien ve Otokotōka ilahileri.

bırakıp, ana binanın güneyinde uzakta bir yerde yeni bir tapınak inşa ettirmişti. Evini de buraya taşıyarak kendini tamamen dua, ayin ve ibadete verdi.

Genji, Fujitsubo'yu ziyarete geldi. Görebildiği kadarıyla Yeni Yıl onun hayatında hiçbir değişiklik meydana getirmemişti. Sarayında kimse kalmadığı için etraf çok sessizdi. Etrafında kalanlar güvendiği birkaç insandan ibaretti. Belki yanılıyordu ama bu insanların da yüzünde bezginlik ve hüzün izleri vardı. Beyaz atlar[164] dışarı çıkınca bütün ev halkı da onları görmek için dışarıdaydı. Eski günlerdeki heyecanın yaşandığı tek an bu olmuştu. Üst düzey saray mensupları bu tür törenleri görmek için eskiden saray bahçesini tamamen işgal ederdi, öyle ki iğne atılsa yere düşmezdi. Şimdi ise maalesef sarayda değil, sarayın karşısında yer alan Doğu İlleri Bakanı'nın konağında toplanıyorlardı. Genji, için için kan ağlayan kadınlara her zamankinden daha fazla nazik davranıyordu. Bu kadınlara göre Genji'nin varlığı bin erkeğe bedeldi.

Genji, bu kasvetli ortamda etrafına bakınınca nutku tutulmuştu. Manastıra dönen bu mekânın her köşesinden münzevi hayatın kokusu yükseliyordu: Donuk gri-yeşil panjur ve perdelerin arasından görünen gri-sarı kimono kollarında mahzun sessizliğin esrarengiz bir güzelliği vardı. Bahçeye baktı. Dere ve göletteki buzlar erimiş ve suyun kenarındaki söğüt, kışa meydan okuyarak baharı getirmişçesine sürgünler vermişti.

Fujitsubo, perdelerin arkasından Genji'yi kendi kendine bir balıkçı şarkısı[165] söylerken yakaladı. Acaba, yeryüzünde bundan daha yakışıklı bir insan olabilir mi, diye geçirdi içinden.

"Toplarken acıları bir rahibe denizden,
Kanlı yaşlar akıyor çamlığa gözlerimden."

Fujitsubo o anda sunağın yanında bulunuyordu, tapınak küçük olduğu için Genji'nin bütün söylediklerini duymuş ve ona kısık bir sesle yanıt vermişti:

"Urashima Çamlığı benim için gurbettir,
Vuran aşina dalga benim için nimettir."

---

164. Beyaz tören atlarını her yıl ilk gören imparator olurdu. Birinci ayın yedinci gününde sadece imparator için yapılan resmigeçit töreninden sonra atlar imparatorluk ailesinin diğer üyelerine de gösterilirdi.

165. Sosei, *Gosenshū* 1094:

Duydum ki bir zamanlar Urashima koyunda,
Bir balıkçı yaşardı eşi yoktu dünyada.

Ama sözcüğü Japoncada hem "balıkçı", "dalgıç kadın" hem de "rahibe" anlamlarına gelmektedir. Genji'nin şiirinde bu kelime oyunu ile kastedilen kişi rahibeliği seçen eski imparatoriçe Fujitsubo'dur.

Genji, ağlamamak için kendini zor tutuyordu. Dünyadan elini eteğini çekmiş rahibeler için onların aşk ilişkileri saçma sapan bir olaydı, bu yüzden gözyaşlarını onlardan gizlemeyi tercih etti ve daha fazla konuşmadan oradan ayrıldı.

Yaşlı kadınlardan biri "Ne kadar muhteşem bir insan, ne kadar da olgunlaşmış" diyerek Genji'nin ardından konuşurken, hıçkırıklara boğuldu. "İşleri yolunda giderken küçük dağları ben yarattım diyordu. Onun bu kibrinden birazcık olsun uzaklaşması için hep 'Tanrım şunun biraz burnunu sürt de aklı başına gelsin' diye dua ederdik. Bakın görüyor musunuz? Şimdi kuzu gibi olmuş! Ne oldum değil ne olacağım diyeceksin! Onun bu durumunu görünce yüreğim burkuluyor... Zavallı, çok yazık, çok..."

Fujitsubo da uzun uzun eski günleri düşündü.

Bahar gelince sarayda İmparator tarafından ihsan edilen terfiler açıklandı, fakat bunun Fujitsubo ve çevresine hiçbir faydası olmadı. Normal olarak yapılması gereken terfiler durdurulmuştu. Bunu tartışmanın hiçbir anlamı yoktu; çünkü Fujitsubo artık bir rahibeydi ve geleneksel olarak kendisine tahsis edilen parayı almaya kanunen hakkı yoktu. Bu duruma kendisi için değil, çevresinde bulunan ve onun eline bakan insanlar için üzülüyordu. Böyle durumlarda kendini daha büyük bir huşu içinde ibadete veriyor ve oğlunun emniyet ve selameti için dua ediyordu. Oğlu hakkındaki endişelerini kimselere söyleyemiyor, bu yüzden de bazen çıldıracak gibi oluyordu. Fakat her şeye rağmen bir anne olarak oğlunun bütün günahlarının kefaretini tek başına ödemeye hazırdı. Ancak böyle düşünüp dua ettiği zaman ruhu huzur buluyordu.

Kadının durumunu en iyi anlayan Genji'ydi. İlkbaharda yapılan terfi ve ihsanlar nasıl Fujitsubo için tatmin edici geçmemişse, Genji ve maiyetindeki insanlar için de durum pek parlak değildi. Genji, bir müddet Nijō'da kalmayı tercih etti.

Batı İlleri Bakanı için de çetin bir iktisadi dönemdi. Kamu ve özel sektöre ait ne varsa her şey dökülüyordu. Bakan daha fazla dayanamayarak istifasını sundu. Fakat İmparator, merhum babasının bu bakanı nasıl tuttuğunu, onu nasıl ülke içi istikrarın temel taşı olarak gördüğünü, onu devamlı bulunduğu mevkide tutmak gerektiğini bildiği için bakanın istifasını kabul etmedi. Fakat Bakan bu konuda çok ısrarcıydı. İmparator'un bütün baskısına rağmen görevinden ayrıldı ve Sanjō'daki konağında inzivaya çekildi.

Batı İlleri Bakanı istifa edince, Doğu İlleri Bakanı'na gün doğmuştu. Kısa zamanda servetini ve nüfuzunu artırmayı başardı. Devletin orta direği olan yaşlı adam görevinden ayrıldıktan sonra İmparator çaresiz kaldı. Yalnız İmparator değil, bütün saray kan ağlıyordu.

Genji'nin kayınbiraderleri olan Batı İlleri Bakanı'nın erkek evlatları kişilikli ve seçkin insanlardı ve bu gençler için hayat tozpembeydi, fakat şimdi onla-

rın da hayatları kararacaktı. Doğu İlleri Bakanı'nın dördüncü kızı olan karısına yaptığı nadir ziyaretlerden birinde, Tō no Chūjō, kendisiyle fazla ilgilenilmediğini ve gözde bir damat olmadığını açık seçik anlamıştı. Sanki bu durumu onun kafasına vurmak istercesine ismi, baharda yayımlanan terfi listesinden çıkarılmıştı. Fakat Tō no Chūjō, kendisine yapılan bu adaletsizlik karşısında kılını bile kıpırdatmadı. Genji'nin başına gelen aksilikler, onda kamu görevlerinin güvencesiz bir meslek olduğu şeklinde bir izlenim uyandırmıştı ve bu yüzden kendi mesleğinin de yoğun bir öz eleştirisini yapmaya başlamıştı. Genji onun en iyi arkadaşıydı. Bütün eğitim hayatları, müzik çalışmaları hep birlikte geçmişti. Arada sırada yaşamış oldukları delilik ve rekabetleri şu sıralarda tekrar canlanmış gibi görünüyordu.

Dönüşümlü olarak her altı ayda bir tekrarlanan kutsal metin okumalarına Genji önceki yıllardan daha fazla dikkat ediyordu, hatta program dışı okumalar bile ayarlamıştı. Can sıkıntısını gidermek için kendisine vakit ayırabilecek profesörler ayarlayacak, Çince şiirler yazacak, kafiye yarışmalarına katılacaktı. Sonunda saraya pek sık gitmemeye başladı ve bu ihmalkârlığından dolayı hemen yıldırımları üzerine çekti.

Yağmurların devam ettiği bir yaz akşamı Genji'nin sıkıntıdan patladığı bir sırada Tō no Chūjō ona çok güzel Çin şiiri seçkileri getirmişti. Bunu hatırlayan Genji hemen kütüphanesine giderek daha önce bıraktığı kitap sandıklarını açtı ve içinden çok nadide ve kıymetli seçkiler çıkardı. Saraydaki ve üniversitedeki Çin şiiri uzmanlarını evine davet ederek grubu ikiye ayırdı ve kafiye yarışması düzenledi. Kazananlara, ödüller su gibi aktı. Kafiyeler zorlaştıkça en usta edebiyat profesörleri bile iki kelimeyi yan yana getirmekten aciz kalmıştı. İşte bu sırada Genji bütün maharetini döktürerek başkalarının kaçırdığı kafiyeleri yakaladı ve misafirlerini şaşkına çevirdi. Bu kadar yeteneğin bir insanda toplanması mucize gibi bir şeydi. Oradaki misafirlerin hepsi, Genji'nin bütün bu yetenekleri daha önceki hayatlarından getirdiği konusunda hemfikirdiler.

Tō no Chūjō iki gün sonra kazananlar için evinde bir ziyafet düzenledi. Sessiz ve gösterişsiz bir davet olmasına rağmen, selvi ağacından yapılmış tepsilerde sunulan yemekler mükemmeldi. Bol tutulan mükâfatların yanında müzik ve şiir okuma gibi eğlencelere de yer verilmişti. Ayrıca verandanın altında şuraya buraya serpiştirilmiş olan güller tek tek çiçek açmaya başlamıştı. Bu halleriyle ilkbaharda ve sonbaharda açan güllerden daha güzeldiler. Misafirlerden bazıları hemen kalkarak çalgılarını ellerine almışlar, doğaçlama bir konsere başlamışlardı. Tō no Chūjō'nun bu yıl imparatorluk sarayına kabul edilen sekiz-dokuz yaşındaki küçük oğlu kaval çalarak incecik güzel sesiyle şarkılar söyledi.

Genji'nin en çok sevdiği insanlardan biri olan ve onunla sık sık düet yapan bu çocuk, Tō no Chūjō'nun ikinci oğluydu ve bu oğlan Doğu İlleri Bakanı'nın da

torunuydu. Doğuştan yetenekli, zeki ve çok yakışıklı olan çocuk, çok iyi bir eğitimden geçmişti. Ziyafet bütün hızıyla devam ederken delikanlı, berrak ve tiz sesiyle "Takasago"[166] türküsünü söylemeye başladı. Türküyü çok beğenen Genji sırtındaki kimono ceketini çıkarıp çocuğa hediye etti. İçkiden dolayı yanakları pembeleşen Genji her zamankinden daha yakışıklı görünüyordu. İncecik yaz giysilerinin içinden görünen teni pırıl pırıldı. Bilge konuklar onu arka masalardan buğulu gözlerle izliyorlardı. Çocuk, türküsünü "Baharın ilk zambağı benim olsun isterim!" diyerek bitirdi. Tō no Chūjō, Genji'ye bir kadeh şarap ikram ederek beraberinde bir şiir sundu:

"Baharın ilk zambağı bu sabah açmış gördüm
Sen de benim gözüme öyle güzel göründün."

Genji gülümseyerek kadehini kaldırdı,

"Bahsettiğin zambağın kaç günü var yarına,
Şafakla çiçek açar, solar yaz yağmurunda"

şeklinde karşılık vererek ona "Artık eskisi gibi değilim sevgili dostum" dedi.

Genji'nin dostluğa uymayan bu soğuk yanıtı, Tō no Chūjō'nun pek hoşuna gitmese de yine de misafirine ısrarla şarap ikram etmeye devam etti.

Daha pek çok şiir söyleyerek atışıp durdular, fakat Tsurayuki onları içkiden sonra şiir yazmanın pek yakışık almayan neticeler doğurabileceği konusunda ikaz[167] ettiği için ben de bu şiirleri yazmaktan vazgeçtim. Yazılan bütün Çince ve Japonca şiirler Genji'yi övüyordu. Genji, herkesin duyabileceği bir şekilde kendisi hakkında şunları söyledi. "Ben Kral Wen'in oğlu, Kral Wu'nun kardeşiyim." Mükemmel bir ifadeydi. Acaba Kral Ch'eng[168] hakkında da bir şeyler söylemesi gerekir miydi? İşte tam o anda Genji dilini tutması gerektiğini düşündü. Bu tür toplantılara her zaman neşe katan Prens Sochi[169] hem başarılı bir müzisyen hem de Genji'nin nüktedan fakat iyi huylu bir rakibiydi.

Oborozukiyo epey bir zamandır ailesinin yanında kalıyordu. Birkaç kez üst üste sıtmaya yakalandığı için rahiplerin uyguladığı tedavinin ve istirahatın hasta-

---

166. Kutlama niteliğindeki *saibara* fasıllarında söylenen bir şarkı.

167. Sözü geçen ikaz, onuncu yüzyıl şairi Ki no Tsurayuki'ye aittir. Ancak bu uyarı Tsurayuki'nin günümüze kadar ulaşan eserlerinde yer almaz.

168. Chou Dükü, *Shih Chi*'de "Ben, Kral Wen'in oğlu, Kral Wu'nun kardeşi ve Kral Cheng'in amcasıyım" der.

169. Hem Murasaki'nin babası hem de Genji'nin kardeşlerinden biri olan Prens Hotaru'nun ismi eserde zaman zaman Prens Sochi olarak geçmektedir.

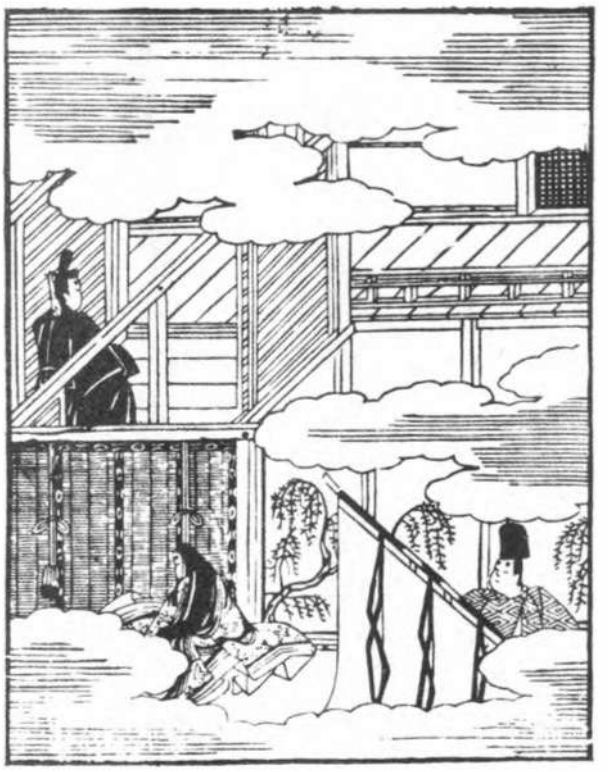

lığına iyi geleceğini düşünüyordu. Nitekim öyle de olmuştu ve bu yüzden herkes mutluydu. Ona bir daha eline geçmeyecek bir fırsat doğmuştu. Zor da olsa zamanını ve işlerini ayarlayarak her gece onunla buluştu. Gençliğinin baharında akıllı, neşeli bir kızdı ve biraz kilo vermek onu daha da güzelleştirmişti. Ablası Kokiden de o sıralarda evde bulunduğundan dolayı istemese de bir gün yakalanabilme ihtimalini düşündükçe çok tedirgin oluyordu. Huyu gereği devamlı tehlikeyle iç içe yaşayan Genji, yine de gizli gizli kızı ziyaret etmeye devam etti.

Genji'nin ziyaretleri sıklaştıkça evdeki kadınlar yavaş yavaş durumun farkına varmaya başladı, ama yine de Genji'yi Kokiden'e gammazlamadılar. Kokiden'in babası Doğu İlleri Bakanı ise durumdan hiç şüphelenmemişti.

Bir gün şafak vakti korkunç bir fırtına patladı. Bakanın oğulları ve Kokiden'in maiyetindeki kadınlar evin içinde çılgın gibi sağa sola koşuşturuyordu. Pek çok kadın Oborozukiyo'nun yatak odasının perdeleri önünde dikilmiş tir tir titriyordu. Genji de evden kaçamadığı için en az onlar kadar korku içindeydi. Şafak söktü, ortalık aydınlandı. Genji panik içindeydi. Perdenin dışındaki kadınların sayısı artık büyük bir kalabalık oluşturuyordu. Olayın farkında olan iki kadın bir şey yapmak istiyor, fakat ellerinden hiçbir şey gelmiyordu.

Fırtına dindi, yağmur sağanağa çevirdi. Bakan önce konakta Kokiden'in oturduğu bölüme ilerledi. Yağan yağmurun gürültüsünden hiç kimse onun geldiğini hissetmemişti. Bakan azametle Oborozukiyo'nun bulunduğu bölümün koridorunu boydan boya kat ederek panjurlardan birini kaldırdı.

"Kızım nasılsın? Dün akşam hava çok berbattı. Seni çok merak ettiğim için buralara kadar geldim. Ağabeyin[170] veya Kokiden'in başnedimesi yardımına gelmedi mi?"

Hiç nefes almadan bu uzun cümleyi bir kelimeymiş gibi bir çırpıda söyleyivermişti. Genji, içinde bulunduğu durumun vahametine rağmen bu sözleri söyleyen Doğu İlleri Bakanı'yla, yakından tanıdığı Batı İlleri Bakanı arasındaki farka gülmekten kendini alamadı. Adam en azından konuşmasına odanın dışında değil içeri girdikten sonra başlayabilirdi.

Oborozukiyo kıpkırmızı kesilmiş bir halde titreyerek yatak odasının perdelerini araladı. Bakan, kızını bu halde görünce hastalığının yeniden nüksetmiş olabileceğinden korktu.

"Aman yarabbi, seni hiç böyle görmemiştim. Bu sadece sıtma olamaz, sanki cin çarpmış gibi duruyorsun! Evet, evet eminim hem de çok inatçı bir cin! Keşke rahipleri tapınaklarına göndermeseydik de burada kalıp cin çıkartma için dua etselerdi."

Bakanın gözleri, kızının eteklerine dolaşmış olan soluk pembe kuşağa takıldı. Perdenin arkasında da bir tomar mektup vardı.

"Hoppala, bu da nereden çıktı?" diye şaşkınlıkla sordu. "Senin yatak odanda böyle şeyler bulacağım dünyada aklıma gelmezdi. Ver onları bana. Neymiş görmek istiyorum."

---

170. Bakanın oğullarından biri.

Kız, yan gözle babasının suç unsuru olarak gördüğü nesnelere bir göz attı. Ne olacaktı şimdi? Babası gibi yaşlı başlı, görmüş geçirmiş bir insan daha düşünceli ve hoşgörülü olabilirdi. Kızı bile olsa onun için zor bir durumdu. Fakat babası çok inatçı, çok titiz bir adamdı, zıvanadan çıktığı her halinden belli oluyordu. Kâğıtları kaptığı gibi yatak perdesini ardına kadar açtı. Bir de ne görsün! Kızının yatağında yarı çıplak bir erkek oturmuyor mu? Yüzünü saklıyor ve elbiselerini toplamaya çalışıyordu. Öfkeden gözü dönen bakan, yine de bu garip yabancıyla karşı karşıya gelmekten çekinerek elinde mektuplarla salona çıktı.

Oborozukiyo korkudan bayılmak üzereydi, keşke yer yarılsaydı da yerin dibine girseydi. Tabii Genji de yıkılmıştı. Pervasızca kadınların peşinden koşa koşa en sonunda belasını bulmuştu. Bu büyük rezaleti nasıl temizlerdi? Artık bilemiyordu... Fakat önce kadını teselli etmesi gerekiyordu.

Bakanın ağzında zaten yarım mercimek ıslanmazdı. Bir de buna yaşlılığın verdiği asabiyet eklenince adam iyice coştu. Kokiden'in yanına giderek ağzına geleni söyledi.

Mektupları inceledikten sonra "Bu Genji'nin yazısı!" dedi. "Çok büyük hata ettim, bu olayın başlamasına yıllar önce ben sebep oldum. Çünkü onu iyi bir müstakbel damat adayı olarak görüyordum. Bütün kabahatlerini affetmiştim. Ama Genji bu, can çıkar huy çıkmaz! Onun bu tutumundan hiç memnun değildim. Kızı ciddiye almıyor hatta insanı çileden çıkaran şeyler yapıyordu. Ya sabır, bir gün belki bunlar da geçer diye umdum durdum. İmparator efendimizin, kızımın ufak tefek hatalarını görmezden gelerek onu saraya alabileceğini düşündüğümden dolayı eski planıma geri dönüp kızı saraya yolcu ettim. Bu durumdan memnun muydum? Hiç alakası yok, kim olabilir ki! Kızın saraya gidişi de Genji'yi memnun etmedi ve bu yüzden ağzıyla kuş tutsa kızım onun gözdeleri arasına giremedi. Şimdi ise gerçekten çok büyük hata ettiğimi düşünüyorum. Erkekler böyle şeyler yaparlar biliyorum, ama Genji çok ileri gitti. Genji'nin hâlâ Kamo Tapınağı başrahibesinin peşinde olduğunu ve ona gizli gizli mektup gönderdiğini söylüyorlar. Orada da kesin bir şeyler karıştırıyor. Genji, hem imparatorluk hanedanı, hem kendisi hem de Japon milleti için bir yüz karası! Onun böyle konularda daha dikkatli, daha zeki olmasını umardım, ama ne gezer! Herkesin de söylediği gibi memleketin en akıllı, en yetenekli insanlarından biri Genji. Onu bu halde evimde görmek istemezdim."

Kokiden sinirden kuduruyordu, sesi daha gür çıktı. "Benim oğlum imparator, ama hiç kimse onu ciddiye almıyor. Batı İlleri eski bakanından o güzel kızını oğluma istedik fakat kızı bize vermeyip gitti Genji serserisine verdi! Kim bu adam? Prens bile değil! Kız kardeşime gelince; onu saraya gönderdiğimizde İmparator efendimizin muhabbetini kazanacağını ummuştuk. Umduk ama ne bulduk? Genji bizim kızı şamar oğlanına çevirdi ve sarayda alay konusu haline getirdi. Genji'nin kafasında kavak yelleri esiyor, herkese damat olmaya yelteniyordu. Biz de kızımız

için elimizden geleni yapıp ona sarayda bir yer bulmaya çalıştık. Onun durumuna çok üzülüyordum, fakat en azından kendi gayretleriyle sarayda bir yere kadar geleceğine de inanıyordum. Bunu yaparak kendini ispatlamalı, o serseriye bir ders vermeliydi. Ama kızımız bizim dediğimizi yapmadı. Adamı evimize davet edip koynuna aldı. Bu durum en çok Genji'nin işine yaradı. Üstelik bu adam Kamo Tapınağı'nın başrahibesiyle de kırıştırıyor. Uzun lafın kısası, bu adama karşı ayağımızı denk almak zorundayız, yoksa adamın gözü tahtta!"

Bakan, bunları dinlerken Genji için üzülmeye başlamıştı, keşke durumu Kokiden'e hiç açmasaydı. "Neyse, artık olan oldu. Bu konuyu daha fazla dillendirmeyelim. Üstüne bir sünger çekelim kimse duymasın, hatta İmparator efendimiz bile. Kız galiba imparator dayısına güveniyor, böyle bir olayda bile dayısının onu affedeceğini zannediyor. Söyle ona hareketlerine dikkat etsin. Dikkat etmeyecek olursa sorumluluk üstümde olduğu için benim başım derde girer."

Baba o kadar dil döktüğü halde Kokiden'in öfkesi yatışmamıştı. "O iğrenç adam" hiç kimseye aldırmamış, kız kardeşiyle birlikte yan yana yaşadıkları evin içine kadar girmeye cesaret etmişti. Bu ne demek oluyordu? Düpedüz bir hakaretti, aşağılamaydı, onur kırıcı bir davranıştı! Kokiden'in Genji'ye olan kızgınlığı ve nefreti çığ gibi büyüdü. Artık bu adama bir dur demenin zamanı gelmişti ve geçiyordu bile! Ona öyle yaman bir tezgâh hazırlayacaktı ki felek de beğenecekti...

BÖLÜM 11

PORTAKAL ÇİÇEKLERİ

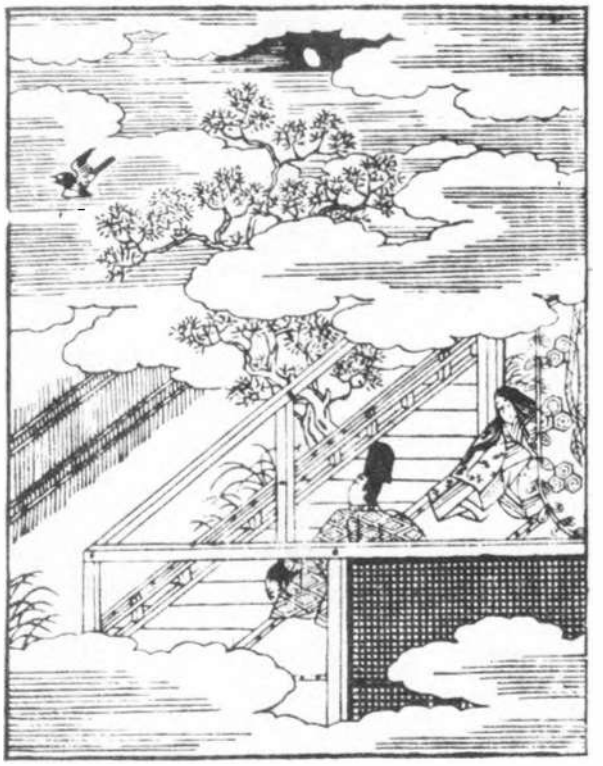
HANA CHIRU SATO (花散里)

Genji'nin kendi başına açtığı dertler yeni değildi. Hem iş hem de özel hayatında her zaman sıkıntılıydı ve bu sıkıntılara her gün yenileri ekleniyordu. Fakat bazı gönül maceraları vardı ki istese de yakasını bunlardan sıyıramazdı.

Eski imparatorun haremindeki kadınlar arasında Reikeiden isimli bir kadın vardı. Kadının çocuğu olmadığı için imparatorun ölümünden sonra hayatı bir ıstıraba dönüşmüştü. Reikeiden belki Genji'nin farkında bile değildi ama Genji bu kadını çok iyi hatırlıyordu. Genji onunla bir gün sarayda karşılaşmış ve tesadüfen yanındaki küçük kız kardeşini görmüştü. Genji işte, o gün bu gündür kızı aklından çıkaramadı. Fakat o karşılaşmalarında kızla pek ilgilenmemişti, ama gördüğü kadarıyla ikisi de büyük sıkıntı içindeydi. Genji'nin de bu sıralarda morali bozuktu. Onun da dertli olduğu bu günlerde, kız, Genji'nin aklına daha çok takılmaya başladı. Mademki hayatından çıkan, listeden ayrılan birileri vardı, bu kız o boşluğu doldurabilecek iyi bir aday olabilirdi. Erken başlayan yaz yağmurlarının nadiren ara verdiği bir boşluktan faydalanarak kızı ziyaret etmeye karar verdi.

Tanınmamak için üniforma giymediği gibi, arabasının önüne ya da arkasına korumalarını da almamıştı. Nakagawa nehrini geçip şehirden uzaklaşınca bahçesi güzel çiçek ve ağaçlarla dolu küçük bir evin yanından geçti. Etrafa güzel müziklerin yayıldığı evde iki kişi düet yapıyordu. Çalınan aletlerin ikisi de koto idi. Bunlardan birisi çok canlı sesler çıkaran Japon kotosu, diğeri ise on üç telli ve sesinden çok kaliteli bir enstrüman olduğu anlaşılan bir Çin kotosuydu. Dış kapıdan evin içi

göründüğü için arabasından eğilerek içeri baktı. Hafif rüzgârın, defne ağacından[171] getirdiği koku Genji'nin aklına Kamo Festivallerini getirdi. Hoş bir sahneydi. Ah, evet! Bu sahneyi yıllar önce görmüştü. Acaba onu hatırlayabilecekler miydi?

Sanki ona ilham vermek ister gibi bahçedeki ağaçlardan birinde bir guguk kuşu öttü. İnmek için arabayı geri çevirdi. Genji'nin yazmış olduğu şiiri ev sakinlerine götüren yine her zamanki gibi Koremitsu oldu:

"Guguk kuşu bir zaman ötmüştü bahçenizde,
Özlem şarkılarıyla yeniden döndü size."

Kadınlar ana binanın batısındaki taraçanın yakınındaymış gibi görünüyordu. Koremitsu, daha önce de duymuş olduğu bu sesleri hatırlamakta gecikmedi. Dikkat çekmek için öksürerek yanlarına yaklaştı, Genji'nin gönderdiği mektubu uzattı. İçeride pek çok genç kadın vardı. Çok şaşırmışlardı, gönderenin kim olduğunu merak ediyorlardı.

Cevap olarak Koremitsu'ya aşağıdaki şiiri uzattılar:

"Bu muhabbet kuşunu, duyduk geçmiş yıllarda,
Ama o kim bilmeyiz, bu yağmurlu havada."

---

171. *Katsura*, *Cercidiphyllum japonikum*, daha doğrusu erguvan ağacı.

Koremitsu, kadınlardaki bu şaşkınlığın sahte olduğunu anlamıştı. "Yanlış ev, yanlış ağaç, oyalanma hemen kaç!"[172] dedi kendi kendine ve oradan kaçarcasına uzaklaştı.

Kadınlar yaptıklarına pişman oldular, fakat iş işten geçmişti. Uzatmanın anlamı yoktu, her şeyi tadında bırakmak gerekiyordu. Genji oradan arabasıyla uzaklaşırken şiiri gönderen kadının Gosechi dansçısı olduğunu anlamıştı. Yıllar önce sarayda konser veren bu kız, Kyushu'lu bir vali muavinin kızıydı.[173] O zamana kadar karşılaştığı bütün kadınlar Genji'nin gözlerinin önünde resmigeçit yapmaya başlamıştı. Fakat ne kadar garip görünse de Genji'nin düşünmekte olduğu kadınlar da o anda Genji'yi düşünüyorlardı.

Genji, az önce gördüğü evi arkasında bırakarak yoluna devam etti. Ziyaret etmek amacıyla çıktığı küçük hanımın evi tahmin ettiği gibi sessiz, sakin bir yerdeydi. Önce Reikeiden'i ziyaret etti ve gece yarılarına kadar sohbet ettiler. Bahçedeki uzun ağaçlar ay ışığına karanlık bir duvar oluşturuyordu. Geçmişi geri getirmek istercesine portakal çiçeklerinin kokusu içeriyi doldurmuştu. Artık genç olmasa bile Reikeiden duygusal ve aklı başında bir kadındı. Hiçbir zaman eski imparatorun gözdeleri arasında yer alamamıştı, ama imparator her zaman onun yumuşak ve içten davranışlarından hoşlanmıştı. Anılar anıları takip ederken Genji de gözyaşlarına boğuldu. Yine bir guguk kuşu ötmüştü. Acaba bu, deminki kuş olabilir miydi? Tam o anda çok hoş bir mısra geçivermişti aklından. "Minicik can kuşum, nasıl da bildi"[174] diye konuştu kendi kendine.

"O koku, o anılar kuşun hâlâ gönlünde,
Onun aklı köydeki portakal çiçeğinde."[175]

"Bundan böyle geçen yılları yâd etmek için seninle sık sık buluşmayı düşünüyorum. Senin yanında hem büyük bir huzur hem de büyük bir hüzün duymaya başladım. İnsan zamanla değişiyor. Benim şahsen anılarımı paylaşabileceğim pek fazla insan yok çevremde. Senin için de durumun aynı olduğunu zannediyorum. Belki de içini dökebileceğin insan, bana kıyasla çok daha az."

---

172. Bir şiire ya da özdeyişe atıfta bulunulmuş gibi görünüyor.

173. Burada sözü geçen Gosechi dansçısı, bir sonraki bölümde yer alan aynı isimli dansçıdan farklı bir kişidir.

174. Anonim, *Kokin Rokujō, Zoku Koka Taikan* 33650:
Minicik can kuşum, nasıl da bildi
Eskiden dem vururken, sesi âşina geldi.

175. Anonim, *Kokinshū* 139:
Mayısı bekleyen portakalın kokusu,
Anımsatır kimonomun râyihâlı kolunu.

Genji, geçmişi düşünüp düşünüp üstünde ah vah etmenin ne kadar boş bir iş olduğunu çok iyi biliyordu, fakat bu kadında başkalarında olmayan bir bilinç, ince bir duygusallık vardı. Bu da onun için zapt edilmesi güç bir esin kaynağı olmuştu.

Kadın cevap verdi:

"Saçakları süsleyen portakal çiçekleri,
Seni dünyadan kopmuş bu yerlere getirdi."

Genji'nin babası bu kadınla büyük aşk yaşamamış olabilirdi, ama sağlığında, bu kadının ötekilerden çok farklı olduğunun kesinlikle bilincindeydi.

Sessizce evin batı cephesine yürüdü ve Reikeiden'in küçük kız kardeşini ziyaret etti. Nadir bir misafirdi ve olağanüstü yakışıklıydı. Onu görür görmez kızın eski dargınlığı yok olup gitmişti. Her zaman nazik ve ikna edici bir tavrı vardı. Konuşmalarında son derece samimiydi ve doğru olmayan hiçbir şeyi ağzına almazdı. En sıradan gönül maceralarında bile hiçbir zaman basit, niteliksiz, avamdan bir kadınla birlikte olmamıştı. Hayatına giren kadınların hepsi erdemli, hünerli, meziyetli, anlayışlı kadınlardı. Bu yüzden, en kısa aşk maceralarında bile kadınlar ona kırılmıyor, gücenmiyor, onu olgunlukla karşılıyordu. Hatta macera ne kadar kısa olursa, kadınlar açısından ilişki o kadar uzun ömürlü oluyordu. Bazen aralarında eti yenmeyen kuşlar da çıkıyordu tabii, ama Genji bu konuda ne yapabilirdi? Dünyanın ahvali böyleydi, oturup arkalarından ağlayamazdı. Uğradığı ilk evde çitler arasından gördüğü kadın işte bu hercai gruba giriyordu.

BÖLÜM 12

SUMA

SUMA (須磨)

Genji için hayat artık aksilik ve ıstıraplar zinciri halini almıştı. Daha birinci adımını atmadan ikinci adımda ne yapacağını düşünmek zorundaydı. Hiçbir şey ters gitmiyormuş gibi davranacak olursa her şey daha da kötüye gidebilirdi. Suma sahillerini düşündü. Kendisine, bir zamanlar orada aklı başında insanların yaşadığı söylenmişti, fakat şimdi orada birkaç balıkçı kulübesinden başka bir şey olmadığını anlamıştı. Öte yandan Genji, kalabalıkların içinde yaşamaktan da hoşlanmıyordu; gelen gideni çok oluyor, öyle bir ortamda bir türlü huzur bulamıyordu. Ama yine de başkentten ayrılmak istemiyordu, çünkü ayrılacak olursa kafasını devamlı sarayda olup bitenler meşgul edecekti. Bu tereddüdü, maiyetindeki insanlar için hayatı daha çekilmez bir hale getiriyordu.

Geçmiş ve geleceğe dair duyduğu kaygılar beynini kemiriyordu. Onu her şeyden fazla yaralayan, Murasaki'yi arkasında bırakacak olmasıydı. Böyle zamanlarda nasıl olsa bir gün bir yerde yollarımız kesişir diye düşünerek teselli bulmaya çalışıyordu. Bir-iki gün bile ayrılsalar Genji tarifsiz acılar içinde kıvranıyor, Murasaki ise neredeyse yas tutuyordu. Birbirlerinden tam olarak ne kadar ayrı kalacaklarını bilmiyorlardı, çünkü belli değildi. Şayet bir gün tekrar birlikte olma fırsatı doğmayacak olursa, hayat bu ya, belki sonsuza dek birbirlerini hiç göremeyebilirlerdi. Hiç kimseye danışmadan Murasaki'yi yanında götürmeyi düşündü. Fakat sadece rüzgâr ve dalgaların bulunduğu o haşin sahile böylesine zarif, ince bir varlığı götürmek doğru olmazdı. Onu yanında götürmek hiçbir sorunu halletmez, derdine dert katmaktan başka bir işe yaramazdı. Kız da zaten Genji'nin kafasından geçenleri an-

lamış, çok üzülmüştü. Yolculuğun bütün tehlikelerine, gidecekleri yerdeki hayatın bütün zorluklarına rağmen kız yine de gitmek istediğini Genji'ye açık açık bildirdi.

Ayrıca, Genji'nin sevgilileri arasında Bayan Portakal Çiçeği de vardı. Genji her ne kadar kadını sık sık ziyaret etmese de Genji'ye tek destek olan ve onu rahat ettiren bu kadındı. Genji başkentten gidecek olursa, kendini çok yalnız ve kimsesiz hissedeceği kesindi. Bu kadınların arasında Genji ile en kısa, en sıradan aşk macerası yaşayan kadınlar bile, onun kısa bir süre sonra sürgüne gideceğini öğrenince bir hüzün yumağı haline gelmişlerdi.

Fujitsubo, Genji hakkındaki dedikodu ve rivayetlerden ne kadar etkilenirse etkilensin hiçbir zaman mektuplarını ondan eksik etmemişti. Genji, bu kadının önceleri aşkına hiç karşılık vermediğini hatırlayıp şimdiki muhabbetini göz önüne getirdiğinde "Kaderin cilvesine bak!" diye kendi kendine şaşkınlıkla mırıldanmıştı. Fakat Genji'nin inandığı tek şey, bu kadınla daha önceki hayatlarından birinde aynı kaderi paylaşmış olmalarıydı. Demek ki bu hayatta da yine acıları yudum yudum içerek hayatı yeniden öğrenmeleri gerekiyordu.

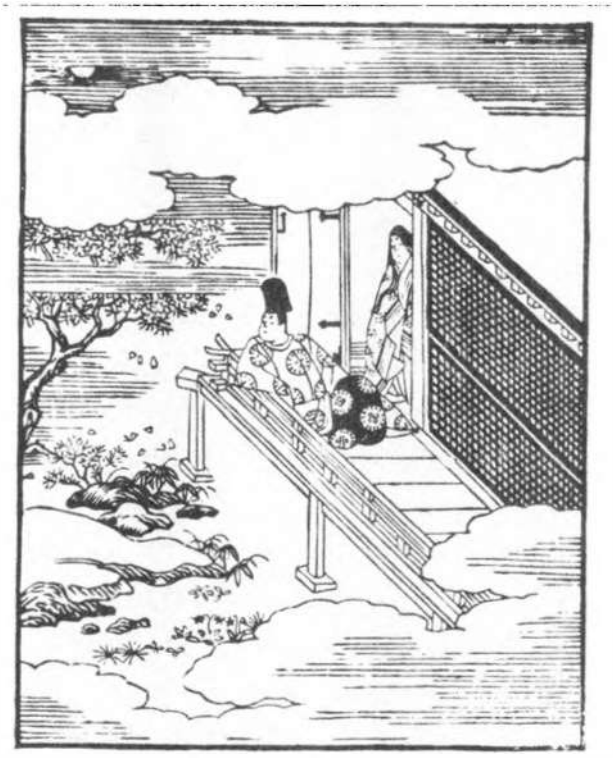
Üçüncü ayın sonlarında başkentten ayrıldı. Gideceği tarihten kimseye bahsetmemişti ve bir gün en sağlam yedi-sekiz adamını yanına alarak sessizce şehirden ayrıldı. Bu arada ayrıldığını bilmesi gereken bazı kişileri durumdan haberdar etmeyi ihmal etmemişti.

Eminim bu mektuplarında hayatlarını mahvettiği kadınlara da yer vermiştir, ama ben de onun ayrılışından dolayı çok üzgün olduğum için olayları anlatan insanları yeterince dikkatli dinleyemedim.

Ayrılışından iki-üç gün önce kayınpederini ziyaret etti. Tanınmamak için gösterdiği gayret, hem üzücü hem de çok esrarengizdi. Dikkat çekmemek amacıyla üstü selvi çubuklarıyla örülmüş, kadın arabasına benzer bir vasıta seçmişti. Son karısının yaşadığı bölümde adeta sessiz bir matem vardı. Bu beklenmedik muhteşem misafiri karşılarında görünce oğlanın dadısı dahil bütün öteki kadınlar vedalaşmak için aynı yerde toplandılar. İçlerinde işe yeni başlamış olan en genç ve hödük hizmetçiler bile gözyaşlarını tutamamışlardı, çünkü karşılarında geçici olarak gördükleri bu varlık onlara dünyadaki "fanilik' kavramını anlatmak ister gibiydi. Küçük oğlu Yūgiri ise her zamanki gibi çok sevimli ve yaramazdı. O gün de hiç yorulmadan yaramazlığın bütün gereklerini yerine getirmişti.

"Aradan o kadar zaman geçti. Oğlanın beni hâlâ unutmadığına hem sevindim hem de çok duygulandım." Oğlunu dizine oturturken gözyaşlarını zor tutuyordu.

Bakan olan kayınpederi odaya girdi. "Evde inzivaya çekilip hiçbir şey yapmadan sakin sakin vakit geçirdiğinizi biliyorum. Uzun zamandan beri gelip sizinle konuşmak istiyordum. Zaten kendimi bir kez bıraktığımda konuşmaya devam ediyorum. Saraya hasta olduğumu bildirip, ben de bir süredir evde oturuyorum. Hatta size işimden istifa ettim bile diyebilirim. Her ne kadar benim ayrılışım bi-

raz mecburi olsa da beni üzen işimi kaybetmem değil hakkımda yapılan mesnetsiz suçlamalardır. Sizin başınıza neler geldiğine baktığımda ise sanki hayatımın en hüzünlü, en acı gününü yaşıyormuşum gibi geliyor bana. Keşke ölseydim de bu günleri görmeseydim diye düşünüyorum. Ne yazık ki olayların değişeceğine dair en ufak bir emare bile yok."

"Efendim, bu dünyada yeniden doğarken daha önceki hayatlarımızdan getirdiğimiz sorunları karmik bir kader olarak kabul etmek zorundayız. Bu yüzden, şu anda başıma gelen her şey bu karmik kaderin bir parçası olup, kendi kabahatimdir. Her ne kadar rütbelerimi söküp almamış olsalar da sarayda yavaş yavaş suyumun ısınmaya başladığının farkındayım. Ancak, hükümet, bir kişiye olan güvenini kaybedecek olursa hiç kimse bu insanın elini kolunu sallayarak ortada dolaşmasını hoş karşılamaz. Hem kendi memleketimizde hem de başka ülkelerde bunun pek çok örneği var. Fakat sürgün cezası genellikle kamuya karşı yüz kızartıcı suçlar işleyen insanlar için verilir. Bu konuda benim vicdanım rahat. Ama burada oturup günlerin bana neler getireceğini bekleyecek olursam benim için çok vahim sonuçlar doğurabilir. Bu yüzden, suçlamalar daha aşağılık bir hale gelmeden başkentten ayrılmaya karar verdim."

Bakan, gözyaşlarını silerken eski zamanlardan, Genji'nin babasından, onun konuşmalarından ve düşüncelerinden bahsetti. Genji de ağlıyordu. Hiçbir şeyin farkında olmayan küçük çocuk oradan oraya koşuşturuyor, babasını yumrukluyor, dedesinden bir şeyler istiyordu.

"Oğlum, ben hâlâ kızımın yasını tutmaya devam ediyorum. Kızım sağ olsaydı bu durum onun için büyük yıkım olurdu. İnanır mısın böyle bir kâbustan kurtulduğu için kısa bir hayat sürdüğüne neredeyse seviniyorum. Bilmiyorum yanılıyor muyum, böyle düşünmekle en azından teselli buluyorum. Benim asıl endişem önümüzde şaklabanlık yapan küçük delikanlı için. Korkarım bu çocuk bütün hayatını bizim gibi bunakların arasında geçirecek ve uzun yıllar babasını göremeyecek. Eskiden ciddi suçlar işleyen insanlar bile bu tür cezalardan kaçabiliyorlardı, ama senin için böyle bir durum söz konusu değil. Eh, ne diyelim artık, kader! Hem kendi ülkemizde hem de başka ülkelerde bence bu ceza olmalı. Her şeye rağmen kişi, kendisine isnat edilen suçu bilmek ister. Sana isnat edilen suçların haklılığı ise insanın hayal gücünü zorluyor."

Tō no Chūjō içeri girdi. Geç saate kadar içtiler ve Genji geceyi orada geçirmek zorunda kaldı. Merhum karısı Aoi'un birkaç nedimesini yanına çağırdı. Bunların arasında en çok hoşlandığı ve hayran olduğu kadın Chūnagon idi, fakat bu durumu kimse bilmiyordu. Herkes odasına çekilip, ortalık sessizleştikten sonra onunla uzun uzun konuştular. Aslında Genji Chūnagon'la birlikte olmak için gece orada kalmaya karar vermişti. Ayrılmak üzere kalktığında şafak söküyordu. Günün ilk ışıklarında parlamakta olan ay hâlâ çok güzeldi. Kiraz çiçekleri çoktan solmuştu. Kalan çiçeklerin arasından süzülen ışık bahçeyi gümüşi renklerle bezedi. Her şey tatlı bir sis bulutunun arasına gizlendi. Sonbahar gecelerinde bile böylesine dokunaklı ve hüzünlü bir sahneyi görmek mümkün değildi. Terasın bir köşesinde sırtını parmaklıklara dayayarak öylece oturdu. Chūnagon sanki onu bir an evvel uğurlamak istercesine kapıda bekliyordu.

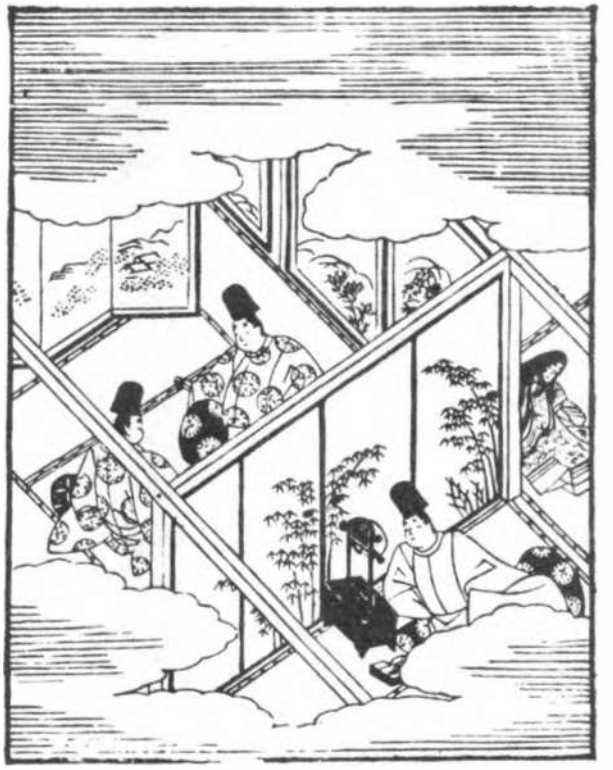
"Artık bir daha ne zaman karşılaşırız bilemiyorum." Durdu, gözyaşları içindeydi. "Başıma böyle bir olay geleceğini hiç düşünmemiştim. Görüşmemizin çok kolay olduğu zamanlarda bile seni hep ihmal ettiğim için çok üzgünüm."

Yūgiri'nin bakıcısı olan Saishō, elinde Prenses Omiya'nın mektubuyla çıkageldi. "Bizzat gelip seninle vedalaşmak isterdim. Kafam çok karışık olduğu için sakin bir zaman kolladım, ama ne yazık ki olmadı. Şimdi ise yakında gidecek olduğunu öğrenmiş bulunuyorum. Her şey değişmiş, ama hiçbiri hayra alâmet değil. Ne yazık ki bizim ufaklık uykudan uyanıncaya kadar buralarda oyalanmayacaksın."

Sessizce ağlayarak, Genji kendi kendine konuştu:

"Sahilde balıkçılar ateş yakar tuz için,
Toribe'yi hatırlar, yanarım için için.[176]

176. Heian Dönemi'nde ölüler, Kyoto yakınlarındaki Toribe yaylasında yakılırdı. Genji burada karısının yakıldığını hatırlar.

"Şafakta ayrılmanın acısı demek böyle oluyor" dedi Genji. "Keşke yanımda bu acıyı bilenler olsaydı."

"Ben her zaman elveda kelimesinden nefret etmişimdir" derken, Saichō derin kederler içindeydi. "Bugünkü vedalaşma hiç ötekilere benzemiyor."

Prenses Omiya'ya gönderdiği mektupta Genji şunları söylemişti: "Sana söylemek istediğim her şeyi tekrar tekrar düşündüm. Umarım beni anlarsın ve onca zaman sessiz kalışımı affedersin. Bizim uykucu küçük delikanlıya gelince, onu özel olarak görmek istemiyorum. Şayet görmüş olsaydım bana kin duyan, benden nefret eden bu şehirde bile kalmaya devam etmek isteyebilirdim. Bu yüzden aklımı başıma toplayıp bir an önce yola çıksam iyi olacak."

Bütün kadınlar onu uğurlamak için toplanmışlardı. Batan ayın ışığında her zamankinden daha zarif ve yakışıklı görünüyordu. Genji'nin yüzündeki hüznü görselerdi kurtlar kuşlar bile hüngür hüngür ağlardı. Bu insanlar, gençlik yıllarından beri ona hizmet eden kadınlardı ve hayatlarındaki en acı günü yaşıyorlardı. Prenses Omiya'dan bir şiir gelmişti.

"Zamanla aranızda mesafeler artacak,
Toribe'nin dumanı gerilerde kalacak!"

Acı acılara eklenmişti ve akan gözyaşları sanki daha çok belanın habercisi gibiydi.

Genji, Nijō'ya döndü. Bütün gece Genji'yi ayakta bekleyen kadınlar ufak ufak hüzün öbekleri oluşturmuştu. Muhafız koğuşunda kimse yoktu. Onunla birlikte gitmeyi kabul eden yakın adamları da etraftaki insanlarla vedalaşmaya başlamışlardı. Sarayda çalışan devlet memurlarına Genji'yi ziyaret etmemeleri için özel yaptırımlar konmuştu, bu yüzden hiç kimse ziyaretine gelemiyordu. Bir zamanlar at ve araba kalabalığından iğne düşmeyen bahçede şimdi in cin top oynuyordu. Kaderin cilvesine bak; hayat insana işte böyle oyunlar oynuyor, diye düşündü Genji. Daha şimdiden masalar tozlanmış, minderler kaldırılmıştı. Genji oradan ayrıldıktan sonra belki de bütün konak bir viraneye dönecekti.

Genji, Musaraki'nin bulunduğu bölüme gitti. Kız bütün gece ne panjurları indirmiş ne de gözlerini kırpmıştı. Murasaki'nin küçük nedimeleri gürültüyle oynaşıyorlardı. Yatak kıyafetleri içinde bulunan bu güzel kızlar zamanla evdeki yalnızlığa dayanamayacak ve kendi yollarını çizeceklerdi. Genji daha önce bunları hiç düşünmemişti.

Murasaki'ye Sanjō'da niçin bu kadar uzun müddet kaldığını anlattı. "Sanırım geç kaldığım için her zamanki gibi tuhaf kuşkular içindesin. Şehirde olduğum müddetçe her an, her saniye seninle birlikte olmak istedim, fakat bazı şeyler benim buralardan gitmemi icap ettiriyor. Sana soğuk veya duygusuz bir insan gibi davranmak istemem, ama hayat hem çok acımasız hem de belirsizliklerle dolu."

"Senin gidecek olman dışında tuhaf olan ne olabilir?"

Genji'nin gitmesine herkesten fazla Murasaki'nin üzülmesi şaşırtıcı bir durum değildi. Çocukluğundan beri Genji'ye babasından daha yakındı. Babası denecek adam dedikodulardan korktuğundan dolayı şimdiye kadar ne mektup yazmış ne ziyaret etmiş ne de nerede olduğunu merak etmişti. Bu durum, Murasaki için nedimelerinin önünde bir utanç kaynağıydı. Çünkü emrindeki kadınlar babasının bu soğuk tavrını zaman zaman gündeme getiriyordu. Bu yüzden Murasaki de şimdiye kadar babasına nerede olduğunu hiç bildirmemişti.

Son zamanlarda üvey annesi, Murasaki hakkında dedikodu yapmaya bile başlamıştı: "Bir ara kızın şansı yaver gider gibi oldu ama her şey birdenbire tersine döndü. Onun bu kötü şansı insanın tüylerini diken diken ediyor. Ne zaman birini sevse, kızın elinden uçup gidiyor. Sanki lanetlenmiş gibi."

Üvey annesinin bu sözleri küçük Murasaki'yi derinden yaralamış, ailesi ile olan ilişkisini tamamen koparmıştı. En zor zamanlarını yaşadığı bu günlerde Genji'den başka tutunacak dalı yoktu.

"Aradan yıllar geçtiği halde hiç af çıkmaz ve sürgün hayatım hâlâ devam edecek olursa, bir gün gelip seni alacak ve 'yaşadığım kaya kovuğuna'[177] götüreceğim. Fakat acele etmememiz lazım, daha vaktimiz var. Sarayın gözünden düşen bir insanın ayı ve güneşi görmeye hakkı yok. Mutluluk bu insan için hem suç hem de büyük bir günah. Bütün bu başıma gelenlerin sebebi hâlâ benim için bir muamma. Fakat artık ben onu alnıma yazılmış kara yazı olarak kabullenmek zorundayım. Şimdiye kadar sürgüne erkeğiyle birlikte giden kadın ne görülmüş ne de duyulmuş. Bunu teklif etmek dahi, yaşadığımız şu çılgın dünyada en büyük çılgınlığı davet etmek demek."

Genji öğleye kadar uyudu. Tō no Chūjō ve Genji'nin erkek kardeşi Prens Hotaru ziyarete geldi. Genji mevkiini ve rütbesini kaybettiği için artık sivil giysiler içindeydi. Üstündeki desensiz ipek kimono bütün sadeliğine rağmen Genji'yi her zamankinden zarif ve yüce gösteriyordu. Saçlarını tararken, verdiği kilolarla süzülmüş yüzünün daha yakışıklı bir hale geldiğini hissetti.

Gözlerinde yaşlarla onu seyreden Murasaki'ye "Bir deri bir kemik kalmışım" dedi. "Aynalar gerçekten doğru mu söylüyor? O kadar zayıf mıyım? Kendi halime çok üzülüyorum."

"Gidiyorum sürgüne ayna sana emanet
Hayalimi seyredip beni yanında hisset"

Murasaki, gözyaşlarını belli etmemek için yanlarındaki sütuna sarılarak ağladı ve Genji'ye yanıt verdi:

"Sen terk edince gönlüm anılara bel bağlar,
Beni ancak hayalin, bu aynalar oyalar."

Genji, Murasaki'nin eşsiz bir kadın olduğunu anlamıştı. Bunu fark ettiğinde kalbine bir bıçak saplanır gibi oldu.

Gün boyunca Genji'yi yalnız bırakmayan Prens Hotaru, akşam olunca ayrıldı.

Portakal çiçeklerinin döküldüğü evden sık sık gelmekte olan mektuplar, burada oturan insanların ne kadar büyük bir yalnızlık duygusuna kapıldığını Genji'ye anlatmaya yetmişti. Bu kadınları ziyaret etmediği takdirde, onlara karşı büyük saygısızlık olacağını düşünen Genji, o geceyi de evden uzakta geçirmeye karar vermişti. Genji hemen yola çıktı. Ancak gecenin ilerleyen saatlerinde oraya ulaşabildi.

---

177. Anonim, *Kokinshū* 952:
Toplayıp bu dünyadan tasımı tarağımı,
Nerelere gideyim, kaya kovuğuna mı?

"Buralara kadar gelip bizi ziyaret ettiğinizden dolayı çok teşekkür ederiz. Bizi onurlandırdınız" dedi Bayan Reikeiden.

Burada oturan insanlar tamamen Genji'nin eline bakıyordu. Oturdukları yer, o kadar ıssız bir yerdeydi ki Genji oradan ayrıldığı zaman bu insanların içine düşeceği yalnızlığı düşünmek bile istemiyordu. Başını yukarı kaldırarak puslu ay ışığının altındaki geniş göletten yukarılara doğru yükselen sık ağaçlı tepelere baktı. Acaba Suma'da onu bekleyen "dağlar arasındaki kaya kovuğu" böyle bir yer miydi?

Evin batı cephesinde yer alan Reikeiden'in genç kız kardeşinin oturduğu bölüme gitti. Kız, Genji'nin onu ziyaret etmeye vakit bulamayacağını düşünerek büyük bir bunalıma girmişti. Genji ayın hüzünlü, solgun ışığı altında etrafa tarifi imkânsız rayihalar saçan giysileriyle kızın odasına girdi. Kız terasa çıkarak aya baktı. Şafak sökünceye kadar konuştular.

"Görüyor musun ne kadar da çabuk sabah oldu? Artık tekrar buluşmak benim için çok zor olacak. Şimdi elimde fırsat olduğu halde buluşamadığımız geceler için bin pişmanım. Benim başıma gelenler pişmiş tavuğun başına gelmemiştir. Zaten ömrümde hiç huzurlu geçen zamanım olmadı."

Genji, geçmişten bahsederken dışarıda bir horoz ötüyordu. Dikkat çekmemek için aceleyle oradan ayrıldı. Batan ay Genji'ye her zaman hüzün verirdi, ama şimdi kendi durumuyla batan ay arasında bir paralellik kurabiliyordu. Kadının üstündeki koyu mor kimononun üstüne vuran ay ışığı gözyaşları döker gibiydi.[178]

"Mekânım dar, kim bilir, ay buraya yakışmaz
Lakin ışıksızlık zor, bu ev aysız kalamaz."

Genji, kendisi de üzgün olmasına rağmen kızı teselli etmeye çalıştı.

"Bu evi nurlandıran o ay yeniden doğar,
Üzülme göreceksin aydınlık günlerin var."

"Keşke bundan emin olabilseydim de yüreğimi karartan bilinmez geleceği öğrenebilseydim."

Genji, ortalık aydınlanırken ayrıldı.

Genji böylece kadınlarla olan ilişkilerini bir düzene sokmuştu. Nijō Konağı'nda büyük küçük ne kadar yapılacak iş varsa hepsini emektar hizmetlilerine da-

---

178. İse, *Kokinshū* 756:
Islanan mendilime vurunca ay ışığı,
Dökülüyordu sanki üstüne gözyaşları.

ğıtmış, geride kalan adamları arasında en çok güvendiklerini kendisiyle Suma'ya gelmek üzere ayırmıştı. Yanına basit köy hayatında lazım olacak eşyaları götürecekti sadece. Yanına bir sandık dolusu kitap, Po Chü-i ve diğer şairlerin seçkilerini ve yedi telli Çin yapımı kotoyu almıştı. Kırsal yaşama ait olmayan gösterişli şeylerden özellikle kaçındı.

Kadınların hepsini, Murasaki'nin bulunduğu batı cephesine göndererek, kayıtlı ne kadar tarla, arsa, ekilir veya ekilemez arazi tapularının hepsini Murasaki'ye verdi. Ambarların gözetim ve denetimi için ise en uygun insan olarak Shōnagon'u seçti ve ona güvenip görev verebileceği personel tahsis etti. Bir bakıma etrafındaki kadınlara iş adamı gibi görevler dağıtmıştı. Kadınların şimdi güvencesi vardı ama daha sonra ne olacaktı? "Ölmez sağ olursam, tekrar geri döneceğim, merak etmeyin. Elinizden geldiği kadar evin batı cephesindeki yerleşim bölümünü ayakta tutmaya çalışın. Bunu, en azından beklemeye niyetli olanlar için söylüyorum."

Böylece herkes için yeni bir hayat başlamıştı.

Yūgiri'nin bakıcısına, hizmetçi kızlara, Bayan Portakal Çiçeği'ne basit, fakat çok zarif hediyeler gönderdi. Bunlara ilaveten, günlük hayatta gereken ihtiyaç maddelerini de eklemeyi de ihmal etmedi. Hatta Oborozukiyo'ya bile mektup yazdı. "Senden bir mektup bile beklemeye hakkım olmadığını biliyorum; öte yandan sana şu an yaşamakta olduğum hayatı geride bırakmanın verdiği hüzün ve acıyı da anlatacak değilim."

"Batınca sitem dolu gözyaşı ırmağında,
Seni göremez oldum rezillik deryasında.

"Hatırlamak öyle bir günah ki asla masum olduğumu iddia edemem."

Daha fazla bir şey yazmak istemedi, çünkü başka birinin eline geçme tehlikesi vardı. Kız, bütün metanetini toplamasına rağmen yine de kendini tutamamış, kimonosunun kolları gözyaşlarıyla sırılsıklam olmuştu.

"Bu kirli, acı köpük kaybolacak fikrimce,
Dönüşte bu sahilde buluşamadan önce."

Üzüntüden titreyen ellerinden çıkan düzensiz yazıda ayrı bir güzellik vardı. Onu tekrar görmek istedi. Fakat Genji'nin kötülüğünü isteyen o kadar çok akrabası vardı ki ihtiyatlı davranarak bu kızla olan yazışmasını kesti.

Yola çıkmadan bir gece önce başkentin kuzeyindeki dağın tepelerinde yer alan babasının mezarını ziyaret ederek dua etmeye karar verdi. Ay gece yarısından önce ortaya çıkmadığı için yeteri kadar zamanı olduğunu düşünerek başrahibe Fujitsubo'nun yanına gitmişti. Fujitsubo da Genji'yi şahsen kabul etmiş ve

ona oğlu veliaht hakkındaki kaygılarından bahsetmişti. Aralarında pek büyük bir sorun olmadığından dolayı konuşacak çok şeyleri vardı ve görüşmeleri dostane bir hava içinde geçti. Fujitsubo, her zamanki gibi vakur ve güzeldi. Genji, bir ara eski defterleri açmak ister gibi oldu, fakat hemen vazgeçti. Gecenin bu saatinde, üstelik de giderayak kalpleri bulandırmanın ne anlamı vardı! Böyle bir şey yaparsa hem kendisi kızmış hem de onu kızdırmış olacaktı.

Sadece şunları söyledi Genji: "Bana verilen bu garip ve acı cezayı düşünüyorum da işlediğim hangi suçtan dolayı böyle bir şeyin başıma geldiğini merak etmekten kendimi alamıyorum. Bence bunun tek sebebi var. Aklıma geldikçe Yüce Buda'nın önünde tir tir titriyorum. Ben, değersiz bir insan olarak bugün ya da yarın ölmüşüm, hiç fark etmez. Beni düşündüren veliaht, senin oğlun! Onun başına asla kötü bir olay gelmesini istemem."

Kadın, Genji'nin ne demek istediğini anlamıştı, fakat cevap verecek gücü kendinde bulamadı. Özellikle ağladığı zamanlar o kadar yakışıklı görünüyordu ki!

"Ben buradan babam İmparator Hazretleri'nin mezarını ziyarete gidiyorum. Onun ruhuna hediye etmek istediğiniz bir mesajınız var mı?"

Fujitsubo, kendini denetleyebilmek için bir müddet sessiz kaldı.

"Efendimi kaybettim, öteki de gidecek
Dünyadan vazgeçsem de ıstırap bitmeyecek."

İkisi için de acı ve ıstırap, kelimelerle ifade edilebilecek kavramlar değildi. Genji, bir şiirle cevap verdi:

"Babamın acısına şimdilik alışmışken,
Yetim çocuk derdimi körüklüyor yeniden..."

Yola çıktıklarında ay yükselmişti. Genji at üstündeydi. Etrafında beş-altı görevli vardı ve hepsi de güvenilir adamlarıydı. Bu kervan, eski kafilelerinden çok farklıydı. Adamlarının arasında Kamo arınma festivallerinde[179] görev yapan başmuhafız da bulunuyordu. Bir üst dereceye terfi etme zamanı çoktan gelip geçtiği için bütün memuriyet hakları elinden alınmış, Genji ile beraber gelmek zorunda kalmıştı. Aşağıdaki Kamo Tapınağı'nın yakınına gelince atından inip Genji'nin yanına gelerek bindiği küheylanın geminden tuttu ve şunları söyledi:

"Festivalde yürürken gül vardı kepimizde,
Şimdi kader mendebur tanrıların elinde."

Genji'nin maiyetindeki en parlak subaylarından biri olan bu genç için tapınağın içindeki sevgisiz tanrıyı hatırlamak gerçekten de çok acı bir olay olmalıydı. Genji atından inerek başıyla tapınağı selamladı ve tanrılara veda niteliğindeki şu sözleri söyledi:

"Hey gidi dünya seni bırakıp gidiyorum,
Adaleti tanrıya havale ediyorum."

Genç muhafız büyük bir huşu ve hayranlıkla izlemişti Genji'yi.

Genji mezara gelince sanki babasını karşısında görüyormuş gibi bir his belirdi içinde. İnsan ölmeyegörsün, mevki, makam, kudret içi boş kavramlar olmaktan öteye gidemiyor, diye düşündü. Sessiz sessiz ağladı ve başına gelenleri anlattı babasına. Fakat oradan hiçbir ses gelmedi. Ne bir söz ne bir fikir ne bir kelam... Ya babasının büyük bir dikkatle ona verdiği talimatlar, yaptığı uyarılar, ettiği vasiyetler? Ne olmuştu onlara? Hiçbir işe yaramamış mıydı?

Mezara giden yolu otlar kaplamıştı, yürüdükçe Genji'nin ayağına yeşil yaprakların üzerinde toplanan çiy taneleri takılır gibiydi. Ay, bulutun arkasına gizlenmiş olduğu için koruluk zifiri karanlıktı, korkunçtu. Dönerken sanki yolunu kaybedecekmiş gibi bir his belirdi Genji'de. Dönmeden önce mezarının önünde

179. Bkz. Bölüm 9.

saygıyla eğilirken tüyleri diken diken olmuştu. İşte babası aynen eskiden olduğu gibi karşısında duruyordu.

"Kaldırınca başımı beni görüvermez mi?
Tam onu seyrederken, Ay buluta girmez mi?'

Şafak vakti Nijō'ya döner dönmez veliaht prense son bir mektup daha gönderdi. Bu mektubu aslında Fujitsubo'nun emriyle yine Fujitsubo'nun oğluna bakan Omyōbu için yazmış ve zarfı, çiçekleri dökülmüş bir kiraz ağacı dalına bağlamıştı. "Bugün artık yola çıkıyorum. Fakat en çok seni göremeyeceğime üzülüyorum. Benim duygularımı anlamaya çalış ve bunları prense anlatarak hislerime tercüman ol."

"Dışlanmış bir köylüye kaderi hiç güler mi,
Şehirde çiçek açan gonca görmek nasip mi?"

Kadın, her şeyi ciddiyetle anlatırken, veliaht onu can kulağıyla dinliyordu.

"Nasıl cevap vereyim?" diye sordu Omyōbu.

"Yokluğunda onu bir süre özleyeceğim. Ama o çok uzaklara gidiyor... Lütfen bunu ona söyle!"

Kısa ama acıklı bir cevap, diye düşündü Omyōbu.

Genji ile hanımefendi Fujitsubo'nun mutsuz ilişkileri gözlerinin önünden bir şerit gibi geçti. Kuşkusuz bu insanların daha sakin, daha huzurlu bir hayatları olabilirdi. Ama burada kendini en çok suçlu hisseden Fujitsubo olmuştu. Bütün bu belaların müsebbibi olarak kendini görüyordu.

Omyōbu, veliaht prensin fikrini öğrendikten sonra oturup Genji'ye mektup yazdı:

"Efendim, söyleyecek bir şey bulamıyorum. Veliaht prensle görüştüm. Sizin başkentten ayrılacak olmanız onu ziyadesiyle üzmüş bulunuyor..."

Genji, Omyōbu'nun el yazısından mektubu ne kadar büyük bir güçlükle yazdığını anlamıştı.

"Bahar terk ediyorken, çiçekler dökülüyor,
Bu şehir sizi yine, çiçeğiyle bekliyor."

Mektubun ardından veliahtın kaldığı evi sonsuz bir elem kapladı, neredeyse herkes ağlıyordu. Genji'yi çok az tanıyan insanlar bile üzülmüştü. Onun hiç tanımadığı, mutfakta çalışan işçileri bile artık uzun bir zaman onsuz bir hayat geçireceklerini bildiklerinden dolayı üzgündü.

Bu hüzün dalga dalga bütün saraya yayılmıştı. Saraydaki her köşe ve her oda Genji için dökülen gözyaşlarının izlerini taşıyordu. Yedi yaşından beri gece gündüz hep babasıyla beraber olmuştu ve babası onun bir dediğini iki etmemişti. Bu yüzden herkes ona şükran borçluydu. Saraydaki üst düzey görevliler ve bakanların da ona karşı kucak dolusu gönül borçları vardı. Alt düzey memurlar arasında ise her zaman onların yanında hazır ve nazır olan bir yarı tanrıdan farksızdı. Öyle olmasına öyleydi, ama Genji'yi bir anda cezalandıran da aynı dünya idi. İnsanlar Genji'nin durumunu düşünürken kendi kendilerine sessiz sedasız "Yazık oldu cıva gibi delikanlıya!" demiş, iktidarı elinde bulunduran büyükbaşları şiddetle kınamıştı. Fakat ellerinden başka bir şey gelmiyordu. Tıpkı Genji gibi... Mağduru oynamak ona yakışmıyordu ama kaderi böyle çizildikten sonra başka ne yapabilirdi? Herkes onun durumunu hiç tepki göstermeden kabullenmiş gibi görünüyordu. Genji insanlığın durumunu daha önce bilmese de artık öğrenmişti... İnsanlık ölmüştü...

Murasaki'yle birlikte sakin bir gün geçirdi ve gecenin geç vakitlerinde kaba saba yol kıyafetleri giyerek seyahat için hazırlık yaptı.

"Yavaş yavaş ay çıkıyor. Lütfen beni uğurlamaya gel. Şimdi aklıma gelmiyor, ama sana söylemek istediğim şeyler sonradan bir bir gelecek aklıma. Senden bir-iki gün ayrı kalsam bile hüzün beni pençesine alıyor."

Panjurları kaldırdı ve kızın pencereye kadar gelmesini istedi. Ağlamamaya çalışarak, Murasaki onun söylediklerini yaptı. Ay ışığında bir peri kızı kadar güzeldi. Bu şerefsiz, kaypak şehir kıza nasıl ev sahipliği yapacak, diye geçirdi aklından Genji. Kız zaten üzüntüden yıkılacak durumdaydı. Onu boş yere üzmenin anlamı yoktu.

Kendini daha rahat görünmeye zorlayarak ona bir şiir düzdü:

"Sonunda bu yaşamda yemin ettik biz bize,
Ant içtik ölüm gelse kalacağız diz dize."

Genji bunları söyledikten sonra alay edercesine "Ne kadar büyük aptallık ettik değil mi?" demişti.

Murasaki cevap vermekte gecikmedi:

"Sen giderken yaşamak, ölmek değildir derdim,
Ebedi vuslat için hayatımı verirdim."

Bunlar boş sözler değildi, ama Genji'nin bir an evvel yola çıkması gerekiyordu. Kimsenin gün ışığında onu şehri terk ederken görmesini istemiyordu.

Sahile kadar kızın yüzü Genji'nin gözlerinin önünden gitmedi. Kendini Suma'ya götürecek olan tekneye bir hüzün külçesi gibi düştü. Uzun bir bahar günüydü. Tekne kıçtan rüzgâr aldığı için yaşayacağı sahile akşama doğru ulaşmıştı. Kısa

bile olsa hiç bu kadar ilginç bir yolculuk yapmamıştı. Yolculuk boyunca hem üzülmüş hem de merakla etrafındaki o zamana kadar görmediği şeyleri seyretmişti. Oe iskelesi tamamen harap olmuştu.[180] Bir zamanlar çok sık kullanılan bu iskelenin yerinde şimdi kocaman bir çam korusu vardı.

"Korkarım sürgün yerim, daha uzak olacak,
Çin'deki hikâyenin ötesinde kalacak."[181]

Dalgalara baktı. "Gelip giden dalgaları öyle kıskanıyorum ki!" diye söylendi kendi kendine.[182] Bu, herkesin yakından aşina olduğu bir şiirdi. Fakat yeni duyanlar için hiç alışılmadık denecek kadar acıklıydı. Başkente doğru yönelip baktığında sıra sıra uzanan dumanlı dağları gördü. Sanki buraya kadar "üç bin fersah"[183] yol kat etmiş gibiydi. Küreklerden sıçrayan su çok az rastlanır düşünceleri getirmişti ona.

---

180. Bahsi geçen yer, şimdiki Osaka şehrinin merkezinde yer almaktadır. Oe iskelesi bir zamanlar İse Tapınağı'na gidip gelen rahibeler tarafından kullanılırdı.

181. Sürgünde bir yerden bir yere dolaşmak zorunda kalan Çinli şair Qu Yuan'a (MÖ 340-278) yapılan bir gönderme.

182. *İse Masalları* 7, Ariwara Narihira'nın aşağıdaki şiirine gönderme yapılmaktadır:

Ayrıldığım vatanı nasıl ki özlüyorum.
Gel-git dalgalarını öyle kıskanıyorum.

183. Po Chü-i, Toplu Eserler, XVII.

"Şu dumanlı tepeler ayırmış vatanımı,
Onlar da görüyor mu, baktığım bulutları."

Yukihira da buralarda bir yerde sürgünde yaşamıştı. Genji onun şiirinin son dizesini hatırladı: "Su değil orda akan, gözyaşıdır denize".[184] Genji'nin yeni evi sahilden uzaktaki dağlarda, son derece ıssız ve kuş uçmaz kervan geçmez bir yerdeydi. Etraftaki korkuluklar dahi çok garip ve değişikti. Çatısı sazlarla kaplı kulübesi, kamış tavanlı koridorlar ona çok ilginç gelmişti. Burası uzak sahillerde yaşayan insanlar için mükemmel bir yerdi ve şimdiye kadar gördüğü yapılardan çok farklıydı. Şayet Suma'ya geliş şartları değişik olsaydı, ıssız yerlerdeki evlere karşı merakından dolayı buraları sevebilirdi bile.

Harima ili valisinin oğlu olan Yoshikiyo, Genji'nin özel mali danışmalığını üstüne aldı. Genji'nin o bölgedeki çiftlik ve arazilerinden sorumlu olan kâhyaların hepsini etrafına topladı ve onlara bir konak inşaatı için gereken talimatları verdi. Genji bu becerikli adamı hayranlıkla izlemişti. İnşaat olağanüstü denecek kadar kısa bir zamanda bitmişti. Dere yatağı genişletilmiş, ağaçlar dikilmiş, gayet sevimli bir ev ortaya çıkıvermişti. Genji yavaş yavaş kendini evinde hissetmeye başladığında bunların gerçek olabileceğine inanmakta zorluk çekiyordu. Eski bir devlet memuru olan vali, Genji'nin hiç haberi olmadan pek çok hizmeti yerine getirmişti. Birdenbire bulunduğu yer beklediğinden daha canlı, daha pırıl pırıl bir hale gelmişti. Arada sırada konuşacağı pek fazla insan olmadığını düşündükçe buranın bir sayfiye yeri değil, bilinmedik garip bir memleketteki sürgün yeri olduğunu hatırlıyordu. Aylar, yıllar burada nasıl geçecekti?

Yağmur mevsimi geldi. Düşünceleri başkente doğru yol alıp duruyordu. Özlediği, burnunda tüten pek çok insan vardı. Bunlardan biri de Nijō'daki kadındı. Hüzünlü hayali, bir türlü gözlerinin önünden gitmiyordu. Hem veliahtı hem de son gün ortalıkta pürneşe babadan dedeye, dededen babaya koşuşturup duran küçük Yūgiri'yi hatırladı. Başkente pek çok mektup göndermişti. Özellikle de Murasaki ve Fujitsubo'ya gönderdiği bazı mektuplar çok zaman alıyor ve her seferinde gözleri dolu dolu oluyordu.

Fujitsubo'ya şu şiiri yazmıştı:

"Tuzlu yaşlar dökerken ben Suma sahilinde,
Sizse Matsushima'da[185] çekmektesiniz çile."

---

184. Ariwara Yukihira, *Kokinshū* 962:
Biri beni ararsa, Suma'da sürgünde de!
Su değil orda akan, gözyaşıdır denize.

185. Matsushima sözcüğü ile çok sık kullanılan bir kelime oyunu yapılmaktadır. Çünkü bu sözcük hem bir yer ismi hem de insanların gidip beklemek zorunda kaldıkları ada anlamına gelir.

"Geçmiş ve geleceğim simsiyah bir karanlık, gözümde 'tufan olup akışı'[186] beliriyor bir anlık."

Genji, ne zaman Oborozukiyo'ya mektup yazsa bunu doğrudan doğruya değil, Chūnagon'a gönderiyor ve görünüşte Chūnagon'a hitap ediyormuş gibi bir izlenim veriyordu. "Şu anda kafamı meşgul eden bir şey yok, devamlı geçmişteki anılarımı hatırlıyorum."

"Kıyıda ot olsam da pişman değilim yalnız,
Sen tuzlu ot yakarken ateşi sönmeyen kız."

Bunun haricinde Genji, kayınpederine, Yūgiri'nin dadısına ve birçok başka insana da mektup göndermişti. Menzile ulaşan mektuplar her gittiği yerde kasvetli, hüzünlü bir izlenim bıraktı.

Murasaki yatağa düşmüştü. Onu teselli etmek için ellerinden geleni yapan maiyetindeki kadınlar böyle bir özlem ve kederin onu ölüme sürüklemesinden korkuyordu. Genji'ye ait olan koto, kokulu elbiseler ve buna benzer diğer eşyalarına baka baka sanki dünyayı terk etmek için hazırlık yapıyor gibi görünüyordu. Maiyetindeki kadınların hepsi başına toplanmış, Shōnagon da amcası olan başrahibi, kıza dua etmesi için eve çağırmıştı. Başrahip de hem şimdiki kederinden kurtulması hem de gelecekte Genji ile sakin bir yaşam sürmesi için ona bol bol dua etti.

Murasaki, Suma'ya yatak-yorgan takımları ve buna benzer başka eşyalar gönderdi. Ayrıca Genji için sert, şekilsiz, beyaz ipekten yapılan elbise ve pantolonlar göndermişti. Fakat bu durum kızın üzüntüsünü daha da artırdı, çünkü bunlar Genji'nin daha önce giydiği şeylere hiç benzemiyordu. Kız devamlı Genji'nin veda şiirini ithaf ettiği aynayı hiç kullanmadan yanında taşıyordu. Genji'nin eve girip çıktığı kapı, selvi ağacından yapılmış en sevdiği koltuğu, kısacası her şey ona hep hüzünlü şeyler hatırlatıyordu. Acı tecrübelerle yaralanmış, olgunlaşmış insanlar için bile çok zor bir durumdu. Onun hem anası hem babası olan bir insan için üzülmesi çok doğaldı. Şayet Genji ölüp kayıplara karışmış olsaydı, yavaş yavaş onu unutmaya başlayıp belki teselli bulabilirdi. Fakat onun ölmediğini, çok uzak bir yer olmayan Suma'da olduğunu biliyordu. Ne zaman tekrar buluşacaklardı, belli değildi. Onu en derinden yaralayan da bu belirsizlikti.

Fujitsubo'nun üzüntüsüne bir de oğlunun istikbali eklenmişti. Kaderin onları nasıl yan yana getirdiğini yaşayarak öğrenen bu kadın, Genji'ye nasıl ka-

---

186. Anonim, *Kokin Rokujō, Zoku Kokka Taikan* 33193:
Ayrılık acısından gözyaşlarım çağlıyor
Kurumuş derelerde tufan olup akıyor.

yıtsız kalabilirdi? Dedikodulardan korktuğu için Genji'den gelen en küçük sevgi kırıntısını bile reddetmiş, ona yüz çevirmişti. Gün geçtikçe daha fazla dikkatli, daha ketum bir hale gelmiş, ondan gelen sevgi ve şefkat dalgalarını sert kayalar gibi geri çevirmişti. Genji de kendisinden umulmayan bir şekilde bu konuda çok hassas ve dikkatli davranmıştı. Dedikodular genellikle insanları acımasız bir şekilde gözlemleyen insanlardan çıkıyordu. Fakat onlar bile ilişkilerinde kuşku uyandıracak bir şey bulamamışlardı. Genji devamlı kendini sıkı bir denetim altında tutmuş, herkese kendini bir erdem abidesi gibi göstermeyi başarmıştı. İlişkiler bu denli aşırı uçlarda seyrederken, Fujitsubo duygusal olarak nasıl kayıtsız kalabilirdi? Nitekim Suma'ya gönderdiği cevap her zamankinden daha sevecendi:

"Rahibe tuz yakıyor, yoktur başka bir işi,
Dökülen gözyaşları, körüklüyor ateşi...

Şimdi ve her zamankinden çok!"

Genji'nin Chūnagon'dan aldığı mektuba Oborozukiyo'nun kısa şiiri de eklenmişti:

"Balıkçının karısı tuz yakar duman saklar,
Kaçacak mekânı yok birazdan ecel paklar.

"Aradan bu kadar zaman geçtikten sonra lüzumsuz şeyleri tekrar etmek istemiyorum."

Chūnagon, hanımının üzüntülerini çok ayrıntılı bir şekilde yazmıştı. Mektubu okurken Genji'nin gözleri doldu.

Murasaki'nin cevabı da son derece duygusal ve etkileyiciydi:

"Sahildeki yabancı! Yalnız sen mi ağlarsın?
Islanan yastığa bak, belki beni anlarsın."

Mektupla birlikte gelen elbiselerin kumaşları çok güzel boyanmış ve çok güzel dikilmişti. Murasaki, her şeyi çok güzel hazırlamıştı. Suma'da ne yazık ki insanı avutacak, teselli edecek, kafasını boşaltacak hiçbir iş yoktu. Keşke şimdi Murasaki, Genji'nin yanında olsaydı da sakin sakin birlikte otursalardı. Genji, gece gündüz Murasaki'yi düşündüğü için ona karşı özlemi dayanılmaz bir hal almıştı. Acaba kızı gizlice yanına getirtse miydi? Ama hayır! Genji, geçmişteki hatalarını telafi etmek üzere bu kasvetli mekândaydı. Hemen çileye girdi ve günlerini oruç tutup dua ederek, derin tefekküre dalarak geçirmeye başladı.

Zaman zaman küçük oğlu Yūgiri hakkında da haberler alıyordu. Bu haberlerden sonra oğlu burnunda tütmeye başlamıştı. Tek tesellisi oğlunun emin ellerde olmasıydı. Günün birinde nasıl olsa karşılaşacaklardı. Yine de şefkatle dolu olan kalbinin, çocuğunu özlemesine hiçbir şey engel olamıyordu.

Bu karmaşa içinde Bayan Rokujō'ya da bir mektup göndermişti. Kadın, bunu alır almaz hemen harekete geçmiş, kendi imkânlarıyla Genji'nin sürgünde bulunduğu yere kadar haberci göndermiş, Genji ile temasa geçmesini sağlamıştı. Mektubu, ateşli aşk ifadeleriyle doluydu. El yazısı, üslup ve teknik olarak hat sanatının zirvesindeydi. Şimdiye kadar gelen mektuplardan hiçbiri yazı sanatı açısından Bayan Rokujō'nunkiyle boy ölçüşemezdi. Bu da kadının ne kadar muhteşem bir eğitim ve öğrenim aldığını gösteriyordu.

"İçinde bulunduğun koşulları düşünüyorum da kendimi sanki kâbus dolu, sonu gelmez bir gece uykusuna yatmış gibi hissediyorum. Aradan uzun zaman geçmeden tekrar başkente döneceğini biliyorum. Ancak benim günahlarımın kefaretini ödemem zaman alacak. Dolayısıyla sen buraya gelmiş bile olsan seninle buluşmamız yine de hemen gerçekleşmeyecek."

"Suma'da çile çeken adamı düşününce,
Mabetten yaş damlıyor, duyarım gündüz gece."

Bayan Rokujō'nun mektubu çok uzundu.

"Kadere kin bağlamak, sağlamıyor bir fayda,
Gel-gitten sonra midye bulmak kadar boşuna."

Bayan Rokujō bu dizeleri yazarken bir duygu patlaması yaşamış, zaman zaman yazı fırçasını bırakmak zorunda kalmıştı. Sonra yine sebat etmiş, fırçayı eline alarak dört-beş Çin kâğıdını bulan uzun bir mektup yazmıştı. Mürekkebin koyulaşan ve incelen tonları mükemmeldi. Bu kadın, Genji için çok şey ifade ettiği halde bir olaydan dolayı Genji bu kadına kızmış ve ne yazık ki kadına karşı olan duygularını rafa kaldırarak onu kendinden uzaklaştırmıştı. Fakat böylesine çaresiz bir zamanında ondan mektup almak Genji'yi ziyadesiyle memnun etmiş, haberi getiren ulağa çok derin şükran duyduğu için adamı günlerce yanında misafir etmişti. Bu arada ulaktan Bayan Rokujō ve İse Tapınağı hakkında pek çok şey öğrendi. Bu insan, Bayan Rokujō'nun kızının hizmetinde çalışan genç ve zeki bir erkekti. Ev çok küçük olduğu için ulak, Genji'yi yakından izleme fırsatı bulmuştu. Genji gibi bir insan karşısında bulunmaktan çok duygulanmış, ona olan hayranlığından gözleri yaşarmıştı.

Genji de Bayan Rokujō'ya mektup yazdı: "Başkentten ayrılacağımı, böyle ıssız bir yerde yalnızlık ve sıkıntıdan delireceğimi bilseydim hiç tereddüt etmez, seninle birlikte İse Tapınağı'nda inzivaya çekilirdim.

"Keşke küçük teknede ben de yelken açsaydım,
İse'nin erkekleri çala kürek giderken..."[187]

"Suma kıyılarında gözyaşlarımı saydım,
Balıkçılar tuz için odunları yığarken

"Artık bir daha ne zaman karşılaşırız, orasını Tanrı bilir!"

Genji'nin yazmış olduğu mektuplar, onu tanıyan insanların en azından yüreklerine su serpmişti.

Bayan Portakal Çiçeği'nden ve kardeşinden üzücü ama bir yandan da teselli veren mektuplar geldi.

---

187. "İse'nin Erkekleri", "müstehcen bir halk şarkısı" (*fūzokuuta*):
Şu İse'li erkekler acayip derler ama
Onlar niçin acayip haydi söyleyin bana?
Küçücük teknelerle karşı korlar dalgaya,
Çalakürek giderler sularda heyamola!

"Hanem sefil, saçaklar otlardan geçilmiyor,
Damlayan çiy, hüzünlü gözlerim ıslanıyor."

Bu şiiri okuyan Genji, kadınların kaldığı evin etrafında sadece yağmurdan yer yer çökmüş kerpiç bahçe duvarlarının ve onların üzerinde çıkan otların kaldığını anlamıştı. Hemen başkentteki adamlarına haber göndererek, evdeki bu tahribatın tamir edilmesi için usta bulmalarını istedi.

Oborozukiyo, dedikoducuların diline düştüğü için kara günler geçiriyordu. Doğu İlleri Bakanı olan babası, kızını çok seviyordu. Bakan, kızı ile İmparator ve Kokiden'in arasını düzeltmeye çalıştı. Bu yaklaşım, İmparator'un kalbini yumuşatmış, kızın affedilmesi için bir umut ışığı yanmıştı. İşlediği suç yüzünden çok ağır bir şekilde cezalandırıldığı kesindi. Hem bu kız ne bir rahibe ne de bir nedimeydi; sıradan bir saray görevlisiydi. Yedinci ayda tekrar saraya girmesine izin verildi. Ama kızın kalbi hâlâ Genji için atıyordu. İmparator'un kıza karşı olan eski sevgisi kaybolmamıştı. Hakkında yapılan eleştirilere aldırmayarak kızı yanında tutmaya devam etti. Bazen onu payladı, bazen azarladı, bazen de ona karşı olan derin sevgi ve hayranlığını haykırdı. Yakışıklı bir erkekti, iyi giyiniyor ve kendine iyi bakıyordu; fakat ne yazık ki kızın bütün benliğini Genji kaplamıştı. İmparator'un bu konuda en ufak bir şansı bile yoktu.

Bir gün müzik dinlerlerken İmparator önemli bir konuya parmak bastı. "Genji'nin başkentten sürülmesi arkada büyük bir boşluk bıraktı. Bir şeyler ters gidiyor. Eminim bazı insanlar onun yokluğunu benden daha fazla hissediyordur. Babamın arzusu hilafına hareket ettiğimi biliyorum. Bir gün bunun bedelini ödeyeceğimden eminim." İmparator ağlarken Oborozukiyo'nun gözleri de dolu dolu oldu. "Dünyada yapılan aptallıkların farkına vardım ve burada daha uzun bir müddet kalmak istemediğime eminim artık. Bir gün ölüp gidersem, neler hissedeceksin? Genji kısa bir müddet için başkentten ayrılıp, pek de uzak sayılmayacak bir yerlere gitti. Ama ben ölürsem ebediyen aranızdan ayrılacağım. Böyle bir durumda benim ardımdan değil hâlâ Genji'nin ardından gözyaşı dökeceğin fikri beni gerçekten çok yaralıyor. Ne demiş şair:

"Yalnız sağken var ise insanda aşk ve sevgi,
Ne bir kul âşık oldu ne de bir insan sevdi!"

Oborozukiyo, iki göz iki çeşme ağlıyordu. "Söyle bana şimdi, kimin için ağlıyorsun? Ne yazık ki bir çocuğumuz bile yok. Babamın verdiği talimatları dinleyerek veliaht prensi evlat edinmek istiyorum ama herkesin buna başkaldıracağından eminim. Hayat çok acı, çok."

Devlet yönetiminde onunla hemfikir olmayan insanlar vardı. Çok genç olduğu için başkalarına fikirlerini kabul ettirmekte zorlanıyordu. Günlerini çaresizce, öfke ve üzüntü içinde geçirdi.

Suma'da kasvetli sonbahar rüzgârları esmeye başlamıştı. Genji'nin evi denizden epey uzakta olduğu halde, gece rüzgârı, aynen Yukihira'nın günlerinde olduğu gibi köpüklü dalgaların sesini yatak odasına kadar getiriyordu. Sonbahar sessiz ve ıssızdı bu sürgün yerinde. Genji'nin çok az dostu vardı. Bir gece herkes uykudayken, yatağından doğrularak rüzgârın ve dalgaların kükreyen sesini dinlemeye başladı. Hiç farkında olmadan akan gözyaşları yastığını sırılsıklam etmişti.[188] Kotosunun tellerine asılarak birkaç ezgi çaldı. Bu onun dertlerini daha da depreştirmişti.

"Sahildeki dalgalar hasret çığlığı gibi,
Yoksa bunlar acaba beni özleyenler mi?"

Müziğin sesine ötekiler de uyanmıştı. Yataktan doğrulurken bütün gözler yaşlıydı.

Adil bir durum değildi. Genji'nin yüzünden etrafındaki bu insanların hepsi, hiçbir zaman ayrılmadıkları ailelerinden kopartılmış, Genji ile birlikte sürgüne

188. Bu abartılı mecaz, *Kokin Rokujō, Zoku Kokka Taikan* 34087'de bulunabilir.

gönderilmişti. Bu durum onlar için de çok güç olmalıydı. Genji'nin bu hüzünlü hali, onların işini daha da zorlaştırıyordu. Ne yapıp edip bu insanları neşelendirmesi lazımdı. Bu amaçla gündüzleri onlar için oyunlar icat etmeye, fıkralar anlatmaya, renkli kâğıtlar üzerine şiirler yazıp, desenli Çin ipekleri üzerine tablolar çizmeye başladı. Bazı büyük tabloları, gerçekten şaheser denecek nitelikteydi. Suma sahillerinin ve tepelerinin ününü daha buralara gelmeden önce duymuş ve kafasında bir fikir oluşmuştu. Şimdi anlıyordu ki hayalindeki resim, şu anda içinde yaşamakta olduğu ortamın çok gerilerinde kalıyordu. Adamları, Tsunenori ve Chieda adlı geçen yüzyılda yaşamış ressamların ve dönemin diğer ressamlarının şimdi yanlarında olmadığına hayıflanıyorlardı. Onlar sağ olsalardı, Genji'nin kara kalem çalışmalarını renklendirebilirlerdi. Düzenli olarak Genji'nin uyguladığı bu neşe takviyesi, onunla birlikte sürgüne gelen dört-beş adamını en hassas yerinden yakalamış, onları Genji'den ayrılamaz hale getirmişti.

Bahçeler çiçek doluydu. Genji, renklerin en iyi göründüğü bir akşam taraçaya çıktı ve sahili seyretmeye başladı. Bu ıssızlığın ortasında başka dünyalardan gelmiş bir misafirden farksız gibi görünüyordu. Bu durumu hissedince onu seyretmekte olan adamlarının tüyleri diken diken olmuştu. Yıldız çiçeği rengindeki pantolonun üzerine gevşek bir şekilde bağlanmış koyu mavi renkli peleriniyle, yavaş yavaş sutralar okumaya başladı: "Efendimiz Shakyamuni Buda'nın sadık bir havarisi olarak ben..." sözleriyle makamlı bir şekilde kutsal metinleri okumaya başladı. Maiyetindeki adamlardan hiçbiri o zamana dek böylesine güzel bir

ses duymamışlardı. Açıklardaki denizden balıkçıların türküleri geliyordu kulaklarına dalga dalga. Deryadaki yalnızlığın içinde karanlıkta hayal meyal görünen balıkçı tekneleri birer küçük deniz kuşundan farksızdı. Suya dalıp çıkan küreklerin şıpırtısı ve başlarının üstünde dolaşan yaban kazlarının sesleriyle birlikte gözlerine yaşlar dolmuştu. Simsiyah tespihini tutan zarif, beyaz eliyle gözyaşlarını silerken, ailelerini uzaklarda bırakan adamları ruhlarında huzur duymaya başladı. Şöyle dedi Genji:

"Yoksa dostlarım mıdır, uçan yaban kazları,
Beni hüzne boğuyor, acıklı çığlıkları."

Yoshikiyo cevap verdi:

"Bilmem ki nasıl oldu, geçmişim tazelendi,
Eskiden göçmen kuşlar, yoldaşlarım değildi..."

Koremitsu ise şu şiiri okudu:

"Yaban kazları göçer kendi içgüdüsüyle,
Bense buraya geldim verilen bir emirle."

Kamo Festivalinde gururla boy gösteren başmuhafızın şiiri ise şöyleydi:

"Yuvadan uçarlarken hüzünlü olsalar da,
Bir teselli bulurlar dostlarının yanında.

Dostlarını kaybetmek bir zulümdür onlara."

Başmuhafızın babası, Hitachi'ye vali yardımcısı olarak atandığı halde, o, Genji ile birlikte gelmeyi tercih etmişti. Belki kalbi kan ağlıyordu ama yine de sanki hiçbir şey olmamış gibi hep cesur görünüyordu.

Pırıl pırıl bir ay doğmuştu o gece. Onlara, doğan ayın hasat mevsimindeki ilk dolunay olduğunu söylemişlerdi. Genji dolunaydan gözlerini ayıramıyordu. Böyle gecelerde sarayda genellikle konserler verilirdi. Şu anda düşünmekte olduğu insanlar kim bilir belki de aynı dolunayı gözleyerek onu hatırlıyorlardı.

Genji, "Yine aklım sendedir ey benim eski dostum. Bin bir fersah uzakta yad elde olsak bile"[189] şarkısını söylemeye başladığında orada oturanların hepsinin gözleri dolu dolu olmuştu. Fujitsubo'nun veda şiirini hatırladığında anıları peş peşe

189. Po Chü-i, Bütün Eserleri, XIV, "Sekizinci Ayın Dolunay Gecesinde".

gözlerinin önünden akıp gitmiş, memleketi burnunda tütmeye başlamıştı. Gözyaşlarını saklamak için arkasını döndü. Adamları saatin geç olduğunu söyledi, ama yine de o içeri girmek istemedi.

"Ne zaman aya baksam bir teselli bulurum,
O sarayın üstünde parlarsa mest olurum."

Onu sürgüne gönderen İmparator'u ve bu kardeşinin, babalarına ne kadar benzediğini düşündü. Son gece büyük bir sevgiyle, geçmiş zamanlardan bahsetmişlerdi. Genji, "İmparator'un verdiği elbise hâlâ yanımda"[190] diye kendi kendine mırıldandıktan sonra içeri girdi. Gerçekten de İmparator'un hediye olarak verdiği elbiseyi hiç yanından eksik etmemişti.

"Hiçbir şikâyetim yok, şu hediye urbadan,
Ama kolları ıslak, sevgi gözyaşlarından."

O sıralarda Kyūshū'nun vali yardımcısı başkente dönüyordu. Kalabalık bir ailesi, özellikle de pek çok kızı vardı. Kara yoluyla seyahat çok zor olacağından, bütün aile efradını gemiyle yola çıkarmıştı. Rotaları üzerindeki her limana uğramışlar, özellikle de Suma'dan çok hoşlanmışlardı. Genji'nin orada oturduğunu öğrendiklerinde ise hemen kızların yüzleri pembeleşmiş, derin derin iç çekmeye başlamışlardı. Gosechi dansçısı, teknenin yerini sabitleyen tonoz ipini kesip dalgalarda salına salına karaya vurmaya bile razıydı onun için. Kotonun acıklı sesi rüzgârla birlikte uzaktan gelmeye başladığında herkes kendi hüzünlü anılarına dalmıştı. Grubun içindeki daha hassas insanlar ağlamaya başlamışlardı.

Vali yardımcısı, Genji'ye bir mesaj gönderdi. "Görevimi tamamladığım uzak memleketten başkente dönünce sizi ziyaret etmeyi düşünüyordum. Fakat az önce evinizin önünden geçmekte olduğumu öğrenmek beni gerçekten çok şaşırttı ve çok derin bir şekilde üzdü. Başkentten beklediğimiz hısım akraba ve tanıdıklar kafilemize katılınca birdenbire sayımız çok ciddi bir şekilde kabarmış bulunuyor. Bu yüzden sizi maalesef bu kez ziyaret edemeyeceğim. Ama en kısa zamanda sizinle görüşmeyi düşünüyorum."

Bu mektubu, Chikuzen valisi olan oğlu getirmişti. Genji, mektubu aldıktan sonra onun için imparatorluk kaleminden bir randevu almayı ihmal etmedi. Genç vali, efendisi sayılacak bu insanı böyle bir çıkmaz içinde gördüğünden dolayı çok üzülmüştü, ama insanların gözü üzerindeydi, o da ölçülü konuşmak zorundaydı. Bu yüzden, ziyaretini çok kısa kesti.

---

190. Sugawara Michizane, "Dokuzuncu Ayın Onuncu Günü", *Son Şiirler (Kanke Kōsō)*.

"Beni ziyaret etme nezaketini gösterdiğinizden dolayı çok teşekkür ederim" dedi Genji. "Artık bugünlerde eski dostları etrafımızda göremiyoruz."

Vali yardımcısına verdiği cevap da aşağı yukarı aynı şekildeydi. Kyushu kafilesindekiler ve başkentten gelip onlara katılanların hepsi genç Chikuzen valisinin görüp anlattıklarından çok etkilenmiş, çok duygulanmışlardı. Genji'nin bu talihsiz sürgününe herkes gözyaşı dökmekten kendini alamadı.

Kafileden ona ilk cevap gönderen Gosechi dansçısı oldu:

"Kâh gergin kâh laçkadır, benzer tekne ipine,
Ama durulur kalbim kotonun müziğiyle..."

"Öyle duygusalım ki, sitemler kâr etmiyor."[191]

Bu satırları okurken bir tebessüm belirmişti Genji'nin yakışıklı yüzünde. O kadar güzel bir gülümsemeydi ki bu, maiyetindeki adamlar kendilerinde bir eksiklik hissettiler.

"Eğer kalbin gerçekten, tekne ipi gibiyse,
Suma sahillerine konmadan geçmek niye?"

"Seni bırakıp gittim, öğrendim ben..."[192]

Yıllarca önce yine sürgüne gönderilen büyük şairlerden birisi Akashi'den geçmişti ve buradaki bir hanın at bakıcısı için Çince şiirler yazmıştı.[193] Gosechi dansçısı Genji'yi o kadar çok arzuluyordu ki bu Suma denilen şehirde ebediyen kalmayı göze alabilirdi.

Zamanla, başkentte kalan insanlar, hatta İmparator'un kendisi bile Genji'yi daha fazla düşünmeye başlamıştı. İçlerinde en üzgün olanı veliaht prensti. Omyōbu ve veliahdın dadısı onu hep bir köşede kendi başına ağlarken buluyor, çarnaçar onu teselli etmeye çalışıyorlardı. Bir zamanlar dedikodulardan ve bu dedikoduların ortak çocukları olan veliaht prensin üzerinde bırakacağı etkilerden korkan Fujitsubo, şimdi Genji sürgünde olduğu için neredeyse yas tutuyordu.

---

191. Anonim, *Kokinshū* 508:

Kalbim sanki bir tekne, bir inip bir kalkıyor,
Öyle duygusalım ki, sitemler kâr etmiyor.

192. Ono no Takamura, *Kokinshū* 961:

Seni bırakıp gittim öğrendim ben yabanı,
Sürgündeyken ağ çekip, suda balık tutmayı.

193. Sürgüne gönderilen bu şair, Sugawara Michizane idi. Olay, *Okagami* adlı yapıtında anlatılmaktadır.

Genji, sürgündeki ilk günlerinde hem kardeşleriyle hem de saraydaki önemli arkadaşlarıyla devamlı yazışmış, onlara herkes tarafından çok beğeni gören Çince şiirler yazıp göndermişti.

Ondan gelen haberleri duyan Kokiden ise hırsından kuduruyordu. "İmparatorun gözünden düşen bir densizin inim inim inleyip karnını doyurmakta bile güçlük çekmesi gerekirken, beyefendi sürgünde bile kralmış gibi saraylarda yaşıyor ve bizlere nefret kusuyor! Bunlar hep onun etrafındaki dalkavukların işi! Onu pohpohlayıp duruyorlar..."

Saraydan böyle çatlak sesler çıkmaya başlayınca insanlar ona yazmaktan çekinmiş ve Genji'ye gelen mektuplar birden bıçak gibi kesilmişti.

Aradan aylar geçti, Murasaki hiç mutlu değildi. Sarayın diğer kısımlarında çalışan kadınların hepsi şimdi onun hizmetine girmişti. Bu kadınlar önceleri Murasaki'nin artık pabucunun dama atılmış olduğunu düşünmüş olsalar bile onun nezaketini, cömertliğini, el işlerindeki bilgisini, insanlar hakkındaki düşünceli davranışlarını gözlemledikçe fikirlerini değiştirmişler, onun yanından ayrılmaz olmuşlardı. Murasaki'nin maiyetinde iyi ailelerden gelen kadınlar da vardı. Ona yakından bakma fırsatını bulan insanların hepsi, bu kızı Genji'nin niçin büyük bir muhabbetle sevdiğini artık anlayabiliyorlardı.

Suma'da geçen günleri uzadıkça, Genji'nin Murasaki'ye olan özlemi dayanılmaz bir hale gelmişti. Fakat yine de ona mektup yazmaktan kaçınıyordu, çünkü bu zalim ceza sadece ona verilmişti. Köylülerin hayatını hiç sevmemiş, çok garip ve pis bulmuştu. Çevresinde yükselen dumanlar, tuz ocaklarından geliyordu. Şu anda evinin arkasındaki biri ateş yakmaya çalışıyordu. Genji kendi kendine mırıldandı:

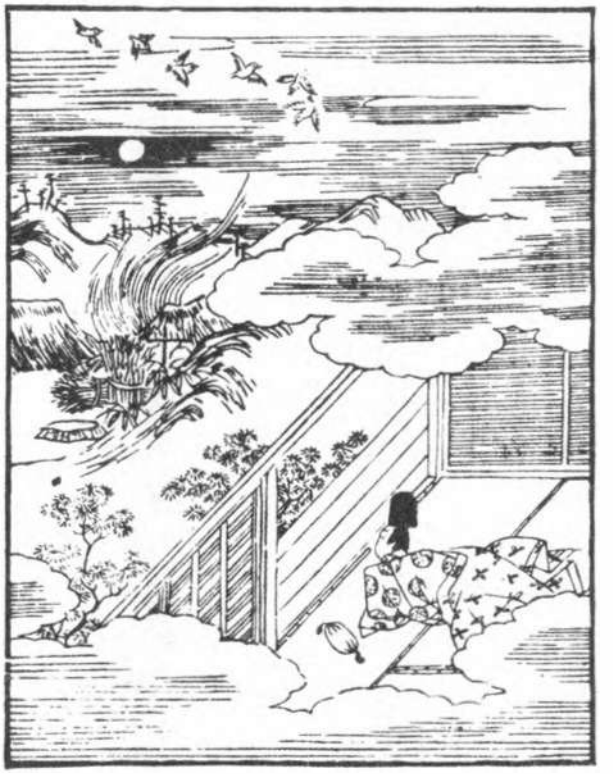
"Her gün yakarlar dağın odununu otunu,
Bekliyorum günbegün aşkımın mektubunu."

Kış gelmişti, kar fırtınalarından gökyüzü görünmüyordu. Genji böyle günlerde müzik çalarak kendini avutmaya çalışıyordu. Kendisi kotonun başına geçiyor, Koremitsu'ya flüt çaldırıyor, Yoshikiyo'ya şarkı söyletiyordu. Genji müziğin etkisiyle kendini kaybettiği zamanlarda öteki arkadaşları, gözleri yaşlı hemen kendi kabuklarına çekiliyorlardı.

Çin imparatorunun Hunlara gönderdiği gelini düşünmüştü bir ara. Kim bilir imparator ne kadar üzülmüştü? Böyle bir olay Genji'nin başına gelseydi, en güzel cariyesini başkalarına vermek zorunda kalsaydı, acaba kendini nasıl hissederdi? Sanki böyle bir görevin yaklaştığını hissedercesine, Genji'nin tüyleri diken diken olmuştu. Şairin dediği gibi, "Karlı, buzlu bir gecede görülen bir kâbus"[194] gibiydi bu.

---

194. Oe nu Asatsuna tarafından derlenen *Wakan Rōeishū*'ndaki Bayan Wang hakkında yazılmış olan

Parlak mehtap, derme çatma kulübesini en ufak noktasına kadar pırıl pırıl aydınlatmıştı. Taraçaya çıkmasa bile, alçak damlı kulübesinden gökyüzü rahat rahat görünüyordu. Şairin görsel şölenini şimdi o da yaşıyordu.[195] Yavaş yavaş batmakta olan ay şimdi garip bir hüzne bürünmüştü. "Ay hep batıya gidiyor" diye fısıldadı kendi kendine.

"Şu boş yolculuğumda bulut beni şaşırtır,
Ay şaşmadan ilerler, hep beni utandırır."

Evet, ay nereye gideceğini biliyordu ama Genji bilmiyordu. Bu şiiri sessizce kendi kendine mırıldanmıştı. Her zamanki gibi sabaha kadar gözlerini kırpmayan Genji, şafak sökerken yağmur kuşlarının hüzünlü ötüşlerini dinledi, öteki kuşlar hâlâ uykudaydı. Yine kendi dizeleri döküldü dudaklarından defalarca:

"Yağmur kuşu çığlıkları rahatlatır şafakta,
Yalnız kalpler uyanırken tek başına yatakta..."

---

bir Çin şiirinden alınmıştır.

195. *Wakan Rōeishū* seçkisindeki Çince şiirlerden birinde Miyoshi Kiyoyuki enkaz haline gelmiş saray yıkıntılarının arasından geceleyin baktığı gökyüzünü betimler.

Genji böyle uykusuz gecelerde bedenini arındırıp dua ediyor, zikir çekiyordu. Genji'nin bu hareketlerini adamları hem garip karşılıyor hem de ona hayran oluyorlardı. Onu terk etmek bir yana, ailelerini ziyaret etmeleri için kendilerine verilen izin hakkını bile kullanmadılar.

Akashi sahili pek uzakta değildi. Yoshikiyo, eskiden valilik yapıp sonradan tapınağa kapanan rahibin kızını hatırlayarak ona bir mektup yazdı, fakat hiç karşılık alamadı.

Ancak "Uygun bir zamanınızda sizinle görüşmek istiyorum. Size sormak istediğim bazı şeyler var" şeklinde kızın babasından bir mektup aldı.

Bu not, Yoshikiyo için pek cesaret verici bir yanıt değildi. Akashi'ye gidecek, karşısına kimse çıkmayacak olursa, kendini aptal gibi hissedecekti, bu yüzden gitmedi.

Eski vali, son derece gururlu ve dik kafalı bir adamdı. Rahipliği seçmesine rağmen hâlâ çok güçlü bir insandı ve kızını sonradan görme zıpçıktılarla evlendirmeye hiç niyetli değildi. Kulağına gelen dedikodulardan Genji'nin Suma'da olduğunu öğrenmişti.

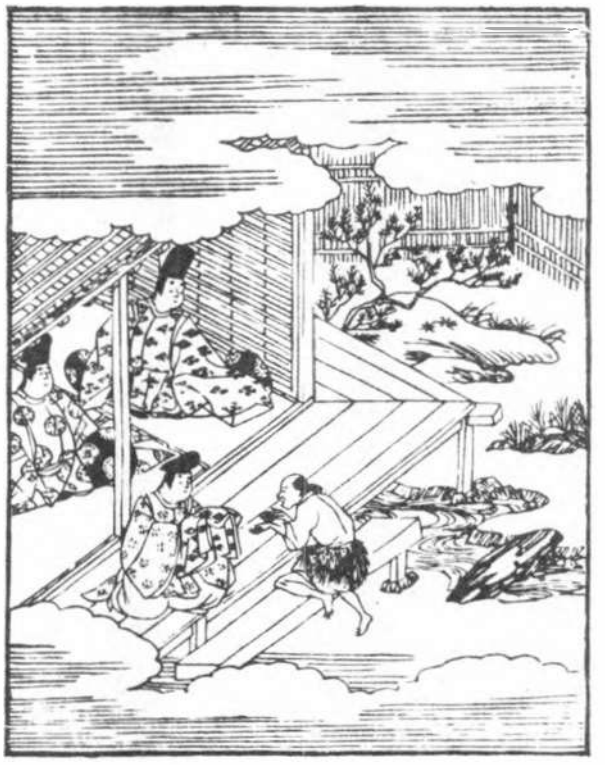
"Duydum ki" dedi karısına, "Işık saçan Genji, İmparator'un gözünden düşmüş ve şu anda Suma'da sürgünde bulunuyor. Bizim için bundan daha güzel bir fırsat olamaz. Yıllardan beri hep böyle bir olayın gerçekleşmesini bekliyorduk. Artık kızımızı vereceğimiz damat belli oldu."

Ancak karısı onunla aynı fikirde değildi. "Böyle düşünerek hiç gönlünü yeşillendirme canım. Ben başkentten gelen birçok insanla görüştüm. Genji'nin, çok güzel kadınlardan oluşan büyük bir haremi varmış. Buna rağmen İmparator'un göz koyduğu kıza sarkmış. Hal böyle olunca da başkentte kızılca kıyamet kopmuş. Sen de şimdi diyorsun ki kızımızı ona verelim. Onun gibi biri, hödük bir köylü kızını alıp da ne yapacak?"

"Karıcığım, sen durumu anlamıyorsun. Ben de seninle aynı şeyi düşünüyorum aslında. Ama bizim bir plan dahilinde hareket etmemiz lazım. Genji'yi ne yapıp edip evimize getirmeliyiz." Eski vali kararını vermişti ve her kararını sonuna kadar uygulayan mizaçta bir insandı. Evine ve kızına harcadığı servet herkesin gözünü kamaştırıyordu.

Karısı hâlâ itiraz ediyordu. "Genji belki çok büyük bir insan olabilir. O kadar insanın arasından işlediği çok büyük bir suçtan dolayı sürgüne gönderilen birini seçmen ne kadar mantıklı bir olay? İşte ben bunu sorguluyorum. Senin kızının yüzüne baksa bile, başka türlü bakacaktır, buna inan. Hayır, hayır ciddi olamazsın! Şaka ediyorsun!"

"Ne dedin, ne dedin? Çok büyük bir suç mu dedin? Çin'de de zaten aynı şey oluyor. Kitlelerin arasından başarı ve yetenekleriyle sivrilen herkesin başına aynı şey geliyor. Hem sen Genji'nin kim olduğunu biliyor musun? Onun merhum an-

nesi benim müfettiş amcamın kızı olur. Bu kadın kendi gayreti ve yetenekleriyle isim yaparak saraya girdi, ama ne yazık ki sarayda kendisini seven bir ortamın içine düşemedi. Onu çekemediler, herkes onu kıskandı. Sonunda kadın derdinden öldü. Fakat geride bütün kraliyet ailesinin neşe ve huzur kaynağı olan nur topu gibi bir oğlan bıraktı. Bu nedenle, bence kadınların hem gururlu olmaları hem de yüksek beklentileri olması lazım. Ben yaşlı bir baba olarak belki bir köylü parçası olabilirim, fakat bu durum kızımı bağlamaz. Hiç kimse onu hor göremez."

Kızı çok güzel olmasa da zeki, hassas ve yüksek düzeyde birinin bile birlikte olmaktan gurur duyabileceği zarif bir insandı. Şanssız bir insan olarak doğduğuna inandığı için kötü kaderini kabullenmişti. Şehrin önemli kişileri arasından hiç kimseyle evlenmeyi aklından geçirmezdi. Memleketteki önemli insanlardan hiçbirinin onun suratına bile bakmayacağından emindi. Ama öte yandan, kendi düzeyinden biriyle evlenme fikri ise onu iğrendiriyordu. Hak vaki olur da güvendiği insanların hepsini kaybederse ne yapacağını gayet iyi biliyordu. Ya rahibe olup tapınağa girecek ya da kendini denize atacaktı.

Babası onun için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Tanrıların bir gün onun yüzüne güleceğini umarak kızını yılda iki defa Sumiyoshi Tapınağı'na ziyarete göndermişti.

Yeni yıldan sonra Suma'da zaman yavaş yavaş ilerlerken günler de uzamaya başlamıştı. İki yıl önce Genji'nin dikmiş olduğu kiraz çubuğu bu yıl tomurcuklanıp çiçek açmıştı. Yumuşak ve ılık havalarla birlikte eski anılarını hatırla-

dığı için gözleri sık sık yaşlarla doluyordu. İki yıl önce ikinci ayın sonuna doğru Kyōto'dan ayrılmak üzere hazırlık yaptığı bir sırada uğruna gözyaşı döktüğü kadınları hasretle düşündü. Büyük kabul salonunun önündeki kiraz ağaçları şimdi çiçek açmış olmalıydı. O yılki eşsiz kiraz çiçeği festivalini, babasını, şu anda İmparator olan yakışıklı kardeşini hatırladı. Böyle bir günde kardeşi onun için Çince bir şiir yazarak onun gönlünü almıştı. Onu düşünürken kafasında kendiliğinden Japonca bir şiir oluştu:

"İşte yine erişti, çiçekten taç zamanı,
Hasretle anıyorum, o soylu can dostları."

Tō no Chūjo, sarayda kral naibi mevkiine terfi etmişti. Çok sağlam karakterli bir insan olduğu için herkes ondan hoşnuttu. Ama o, hayatından memnun değildi. Her şey ona Genji'yi hatırlatıyordu. En sonunda hakkında çıkacak dedikoduları ve ithamları korkusuzca göze alarak, Genji'yi görmek üzere koşa koşa Suma'ya gitti. Genji'yi görünce çok duygulanmış, hem üzüntüden hem de sevinçten gözleri dolu dolu olmuştu. Genji'nin yaşadığı evin çok tuhaf ve alışılmadık bir mimarisi vardı. Yaşadığı çevre o kadar ilginçti ki bütün bunları resmetmek geçti içinden. Çitler bambu dallarından, sütunlar çam ağacından, merdivenlerse taştan yapılmıştı.[196] Kırsaldaki en ilginç köy evlerinden birisiydi burası.

Genji de köylüler gibi giyinmişti. Üzerinde hiçbir rütbe işareti olmayan açık sarı bir gömlek, bir avcı ceketi, hâkî renkli bir pantolon vardı. Çok sade, kasten kırsal kesime uydurulmuş kıyafetler içindeydi. Fakat Genji'ye yakışmıştı; Tō no Chūjō onu görür görmez gülümsemekten kendini alamadı. Genji'nin kullandığı eşyalar basit, derme çatma şeylerdi. Kapısı devamlı açık olduğu için isteyen girebiliyordu. Dama taşları ve tahtaları da köylü sanatkârlar tarafından yapılmıştı. Etrafta duran dini mahiyetteki eşyalar Genji'nin devamlı ibadet ettiğini gösteriyordu. Yemekler çok nefisti ve onlarda da yine bir taşra tadı vardı. Arkadaşının seveceğini umarak Genji, balık ve midye, istiridye gibi kabuklu deniz hayvanları getirtti. Tō no Chūjo eve gelen balıkçılardan oradaki denizcilik, denizin tehlikeleri, akıntılar hakkında pek çok bilgi topladı. Konuşmaları çok tuhaf, kuş cıvıltısını andırıyordu; fakat bu insanların duygusal dünyaları kendininkinden farksızdı. Tō no Chūjo getirdiği elbise ve diğer armağanlarla oradaki herkesin hayatına renk kattı. Atların ahırları yakınlardaydı. Yemler tahıl ambarlarından getiriliyordu. Hayvanları besleme yöntemleri de her şey gibi çok ilginçti. Tō no Chūjo "Asuka Kuyusu"[197] adlı şarkıdan besili atlar hakkında ilginç bir pasaj hatırlayarak kendi kendine mırıldandı.

---

196. Eve Çin mimarisi havası verilmişti.

197. Bkz. Bölüm 2, dipnot 20.

Bazen ağlayıp bazen gülerek aradan geçen yılları konuştular.

"Senin küçük oğlan evi dedesinin başına yıkıyor. Zavallı babamın bu çocukla başı dertte."

Genji bunu duyduğuna çok üzülmüştü. Fakat ben bir anlatıcı olarak onların bu uzun konuşmalarını buraya kaydetmek istemiyorum. Akşam olunca oturup Çin şiiri yazdılar. Tō no Chūjo, Genji'nin hakkında yapılan bütün dedikodu ve iftiralara ne kadar karşı çıksa da Genji bunlardan yine de etkilenmişti. Ne yazık ki arkadaşının ziyareti çok kısa olacaktı.

Şarap kadehlerini, Po Chü-i'nin şerefine kaldırdılar.[198]

Onun şu şarkısını söylerken ikisi de ağlıyordu:

"İşte mevsim geldi bahar oluyor,
Baharda kadehler yaşla doluyor"

Tō no Chūjo arkadaşının ziyareti ne yazık ki çok kısaydı.

Sabahın alacakaranlığında gökte uçuşan bir yaban ördeği sürüsü görünce Genji aşağıdaki şiiri yazdı:

"Acep hangi baharda görürüm memleketi?
Kıskanırım yuvaya dönen şu ördekleri."

Döneceği için son derece üzgün olan Tō no Chūjo aslında hiç gitmek istemiyordu.

"Nasıl kaldığı yeri terk eden kuş üzgünse,
Dönüş yolum karanlık, benim de gül şehrine."

Tō no Chūjo, Genji'ye başkentten çok şık ve kullanışlı hediyeler getirmişti. Genji de bunun karşılığında ona siyah bir tay hediye etti. Bu, tam da gezginlere yakışır bir hediyeydi.

"Atın rengine bakarak sakın onun uğursuzluk getireceğini zannetme. Üstelik akıllıdır da ne zaman poyraz esse kişner."[199]

Tay, çok güzel bir hayvandı.

---

198. Yüan Chen ile söyleşi-anıları, Bütün Eserleri, XVII.

199. "Eski Şiir", *Wen Hsüan*:

Tatar atının tayı kuzey yönüne bakar,
Annam kuşu yuvasını güney dalına yapar...

Genji'nin bu hediyesine karşılık Tō no Chūjo, "Bunu çalarken sen de beni yâd eyle!" diyerek ona çok güzel bir flüt verdi. Birbirlerine hediye verirlerken hemen hemen hiç konuşmamışlardı.

Güneş yükselirken, Tō no Chūjo'nun adamları sabırsızlanmaya başlamıştı. Ziyaret o kadar kısa olmuştu ki Genji, büyük bir hüzün içinde keşke hiç gelmeseydi diye geçirdi içinden.

"Peki dostum seninle bir daha ne zaman buluşacağız? Herhalde hayatının sonuna kadar sürgünde kalacak değilsin."

Genji cevap verdi:

"Bakın da gökyüzünden bana yeşil turnalar,
Görün ki bende nasıl tertemiz bir yürek var...

"İnşallah gün gelir memleketime dönerim. Ama şimdiye kadar sürgüne giden en itibarlı insanların bile memleketine geri döndüğünde hiçbir şeyi eskisi gibi bulamadığını düşündükçe ayaklarım ileri değil, geri geri gidiyor. Şu durumda başkente tekrar dönmek istediğimden pek emin değilim."

Tō no Chūjo, Genji'ye aşağıdaki şiirle yanıt verdi.

"Buluttaki o turnanın sesi çıkmaz yalnızdır,
Yoldaşı uçup gitmiş şimdi artık bahtsızdır."

"Hayatımda ilk defa hak ettiğimden daha yakın oldum sana. Olan bitenden ne kadar üzüntü duyduğumu anlatmama sözcükler yetmez."

O zamana dek hiçbirinin aklından "dostluk yenilemek" denen bir kavram geçmemişti. Böyle bir şeye ne zamanları olmuştu ne de gerek duymuşlardı. Genji için arkadaşından ayrılmak kolay olmadı ve bütün gün, içinde hüzünlü bir boşluk hissetti.

Üçüncü ayın birinci gününe rastlayan yılan günüydü.

Yıl içindeki bütün dini günleri adı gibi bilen ve onların bütün vecibelerini yerine getiren adamlarından biri Genji'ye, "Efendimiz, bugün öylesine kutsal bir gündür ki sizin gibi başı dertte olan insanlar gidip suda yıkanarak bütün günahlarından arınırlar" dedi.

Sahile şöyle bir göz atmak için Genji yola çıktı. Ağaçların arasına perdeler gererek kendine özel bir mekân hazırladıktan sonra kasabayı sık sık ziyaret eden Yin-Yang rahibini davet ederek ondan bu arınma törenini yönetmesini istedi.

Genji, rahibin büyücek bir oyuncak bebeği küçük bir kayığa bindirip denize salıvermesini ilgiyle izledi. Bu bebek temsili olarak Genji'nin bütün dert, tasa, keder ve günahlarını oradan alıp çok uzak yerlere, denizin derinliklerine

götürüyordu. Denize atılan bu oyuncak bebekte kendinden bir şeyler bulur gibi olmuştu.

"Bilmediğim dünyaya atıverdiler beni,
Bebekten fazla çektim ben o gamı kederi."

Önünde ufka kadar uzanan parlak, açık, durgun deniz ona sonsuz imkânlar sunuyordu. Genji, o zamana dek başına gelenleri ve bundan sonra da yaşayacaklarını düşündü.

"On sekiz bin tanrı hey! Bana şefaat edin,
Bilmediğim bir suçtan, beni mahkûm etmeyin..."

Birdenbire rüzgâr çıktı ve ayin daha bitmeden gök simsiyah kesildi. Genji'nin adamları deli gibi sağa sola koşuşturmaya başladılar. Yağmur bardaktan boşanırcasına, hiç haber vermeden gelivermişti. Yapılacak en iyi şey hemen eve dönmekti, ama evden şemsiye getirtmek için hiç vakit kalmamıştı. Kasırgayla birlikte rüzgâr köpek gibi ulumaya başlamış, sağda solda bağlı olmayan ne varsa sahile uçup gitmişti. Dalgalar ayaklarına vuruyordu. Deniz köpürmüş, bembeyaz olmuştu. Üstlerine her an bir yıldırım düşeceğinden korka korka sonunda eve vardılar.

"Ben hayatımda böyle bir şey görmedim" dedi adamlarından biri. "Zaman zaman rüzgâr çıkmasına çıkar, ama çıkmadan önce de haber verir. Fakat bu durum çok garip, çok korkunç."

Üst üste şimşekler çakıyor, korkunç bir şekilde gök gürlüyordu; sanki dünyanın sonu gelmiş gibiydi. Yağmur ise gökten yağan çiviler gibi yere çakılıyordu. Genji, büyük bir sükûnetle oturdu ve sutralar okumaya başladı. Akşam olunca gök gürültüsü ve şimşek dinmişti, ama rüzgâr bütün gece uğuldamaya devam etti.

"Görüyorsunuz tanrılar dualarımızı kabul etti ve selamete ulaştık. Az kalsın dalgalara yem olacaktık. Etrafımdakilerden tsunami dalgalarının insanlara hiç haber vermeden onları yuttuğunu duydum. İnanın böyle bir şey ilk defa başıma geliyor!"

Şafak vaktine kadar hiç kimseyi uyku tutmamıştı. Genji uyurken, bilmediği bir adam girdi rüyasına.

"Saraydan seni çağırıyorlar. Hâlâ ne bekliyorsun?" dedi adam.

Genji uyanır uyanmaz, rüyasına gelen bu adamın Denizler Kralı olduğunu anlamıştı. Yakışıklı erkeklere olan dostane yaklaşımı ile tanınırdı. Genji, artık Suma'da daha fazla kalamayacağını anlamıştı.

BÖLÜM 13

AKASHI

AKASHI (明石)

Aradan günler geçmesine rağmen, gök gürültüsü ve yağmur dinmemişti. Genji kendi kendine acaba ne yapsam, diye soruyordu. Sarayın gözünden tam düştüğü bir zamanda başkente dönecek olursa, herkesin onunla alay edeceği kesindi. Acaba dağlarda inzivaya mı çekilseydi? Ancak bunu yaparsa, birkaç gündür süren kötü hava koşullarından korkup kaçtığı söylentisinin çıkacağını biliyordu. Daha sonraki nesiller onu aşağılık bir prens olarak göreceklerdi.

Rüyalarında hep aynı hayaleti görüyordu. Günlerdir dinmeyen fırtına yüzünden son zamanlarda Kyoto'dan hiç haber alamamıştı. Hayatının sonuna kadar hep Suma'da yaşamaya mı mahkûm olacaktı. Kasırgaların ortalığı mahvettiği böyle bir ortamda doğal olarak onu kimsenin arayıp soracağı yoktu.

Sonunda Murasaki'den bir mektup geldi. Bunu getiren adam, hüzünlü suratı, fırtınadan sırılsıklam olmuş hırpani kıyafetiyle insandan çok bir yaratığı andırıyordu. Onu hiç tanımadan sokakta yanından geçse, insan olduğuna karar vermekte güçlük çeker, asla yanına çağırmazdı. Adam o kadar büyük bir mutluluk ve sevinç getirmişti ki, Genji'nin havası değişti, kendi kendine sorgulamaya başlamıştı. Daha önce o kadar karamsar olması acaba kötü hava koşulları ve fırtına yüzünden miydi?

Murasaki'nin mektubu uzun ve hüzünlüydü. Mektubun bir yerinde "Korkunç fırtına hiç nefes aldırmadan devam ediyor. Gökler simsiyah. Ne zaman senin bulunduğun yöne baksam hiçbir şey göremiyorum" diye yazıyordu.

"Kim bilir ne fırtına var, Suma kıyılarında,
Dalgaları kollarımı ıslatıyor burada."

Murasaki'nin anlattıkları onu çok etkiledi. Mektubu açtıktan sonra ruh hali karanlık bir umutsuzluğa dönüştü ve kendini gözyaşlarıyla nehirleri taşıran şair[200] gibi hissetti.

Habercinin söylediğine göre, başkentte de hava çok kötüydü. Saray idaresi yağmuru dindirmek için rahiplerin Prajñāpāramitā Sutra'yı okumalarını emretmişti. Haberci, "Efendim, bu yüzden bütün sokakları sel bastı. Sarayda çalışan görevlilerden hiçbiri ben yola çıktığımda işine gidip gelemiyordu. Kyoto'da hayat gerçekten felç olmuş durumda" diyerek sözlerine devam etmişti.

Adamın konuşması çok kötüydü, dura dura konuşuyordu. Bazen Genji onu anlamakta güçlük çekiyordu; ama olsun başkentten haber getirmişti. Genji onu yanına oturttu ve sorular sormaya başladı.

"Şehirde yağmur yağmasına yağardı ama hiç böylesini görmemiştik. Bir taraftan günlerce hiç aralıksız yağan yağmur bir taraftan da kudurmuş gibi esen rüzgâr ortalığı darmadağın etti. Hal böyle olunca insanlar paniğe kapıldı. Ama görüyorum ki burada durum daha da berbat. Bizim oralarda en azından gökten yere kaya büyüklüğünde düşen dolu yağmıyor ve kulakları sağır eden gök gürültüsü

---

200. Ki no Tsurayuki, *Tosa nikki* 9:

Gözyaşları sel oldu nehirler doldu taştı,
Gelen giden herkesin kolları hep yamyaştı.

(D. Washburn'un *The Tale of Genji* versiyonundan alıntılanmıştır, Bölüm 13.)

yok." Yüzünden okunan korku Suma'daki insanların moralini düzeltmek bir yana, daha da bozuyordu.

Dünyanın sonu mu geldi acaba, diye düşündü Genji. Sabahtan akşama akşamdan sabaha kadar esen rüzgârlar o kadar şiddetli, gelgitten dolayı kabaran deniz o kadar yüksekti ki kıyıya vuran devasa dalgalar yüzünden sahildeki sıradağlar yıkılır gibi oluyordu. Durmadan çakan şimşekler, düşen yıldırımlar gökyüzünü cehenneme çevirmiş insanların yüreklerine korku ve dehşet salmıştı. İnsanlar panik içindeydi. Genji'nin adamları, tanrım bugünleri görmek için ne günah işledik? Yoksa annelerimizi, babalarımızı, çoluk çocuğumuzu görmeden mi öleceğiz? Karılarımız dul mu kalacak, diye kendi kendilerine konuşmaya başlamışlardı.

Genji, bu deniz kıyısında ölüp gitmesine neden olacak kadar büyük bir günah işlemediğinden emindi. Ancak, etrafındaki insanlar öyle büyük bir panik içindeydi ki hem onları hem de kendini yatıştırmak için tanrı Sumiyoshi'ye adaklar adadı.

"Ey bu toprakların gerçek hâkimi yüce tanrımız Sumiyoshi! Ey Yüce Rahman, ey merhametli Rabbimiz! Dualarımızı kabul eyle ve bizi bu felaketten koru."

Adamları ölüm tehlikesini hissetmiş olduklarından dolayı korku ve dehşet içindeydi. Fakat yine de efendileri olan iyi kalpli Genji'nin böyle uğursuz bir yerde suların dibini boylayacağını düşündükçe kendilerini unutuyor ve onun derdine düşüyorlardı. Onun yok olup gitmesi çok daha feci idi. İçlerinden en aklı başında olanı yüksek sesle bütün Budist ve Shinto tanrılarına dua etmeye başladı: "Hikmetinden sual sorulmayan yüce tanrılar! Efendimiz Genji'yi bağışlayın, bizimkini alın! Onun için canımız feda olsun!"

Tekrar tanrı Sumiyoshi'ye yönelip hep birlikte dua ettiler: "Ey merhameti bol olan Rabbim! Efendimiz Genji, hep sarayın himayesinde büyüdü ve iyi bir eğitim aldı. Hayatta tadılabilecek bütün zevkleri tattı. Fakat şu etrafımızdaki sekiz adada yaşayan ahalinin hepsi onun cömertlik ve ihsanına mahzar olmuştur. Şefaati bol olan Rabbimiz, şimdiye dek ıstırap çukuruna düşmüş bütün kullarına cesaret ve güç verdin. Onları bu zavallı hallerinden kurtardın. Ondan da bu şefaatini eksik eyleme! Bu insan haksız yere suçlandığı için evinden, yurdundan, işinden oldu. Memleketinden atıldı, sürgüne gönderildi. O gün bu gündür hep acı, ıstırap çekti, işkence gördü. Şimdi de bunlardan daha elim ve vahim olarak hayatı tehlikeye girdi. Affına sığınarak sana soruyoruz; bütün bunlara sebep olan ne? Yoksa o daha önceki hayatlarında işlediği cürümlerin kefaretini mi ödüyor? Yalvarıyoruz onun başının üstündeki bela bulutlarını dağıt ya Rabbi!"

Genji de bu arada boş durmamış, hem denizler tanrısına hem de diğer tanrıların hepsine dualar etmişti. Fakat bütün bunlara rağmen fırtına daha da korkunç bir hal aldı ve odalarını birleştiren koridora korkunç bir yıldırım düştü. Birdenbire kükreyen alevlerle evin bir kısmı yerle bir oldu. İnsanlar dehşet içinde sağa sola deli gibi kaçışmaya başladı. Genji de can havliyle kendini binanın arka kısmında

yer alan kilere atabildi. Odanın içi her rütbe ve mevkiden insanla doluydu. Haykırışları ve çığlıkları gök gürültüsünü bile bastırıyordu. Zaten simsiyah olan gökyüzü tam bir katran rengine bürünmüştü.

Sonunda yağmur ve rüzgâr dinmiş ve yıldızlar teker teker ortaya çıkmaya başlamıştı. Küçücük mutfakta balık istifi duran insanlar da bu fırsattan faydalanarak kendilerini büyük salona attılar. Yanmış koridordan geriye kalan simsiyah kalıntı çok çirkin bir manzara oluşturuyordu. Fırtınayla birlikte açılan damdan içeri çamur yağmış, panjur ve perdeler uçup gitmişti. Adamları Genji'ye sabaha kadar beklemeyi önerdi. Genji kendini toparlayarak tanrının kutsal adını anmayı ve ona dua etmeyi aklından geçirdi. Ancak içindeki çarpıntı ve şaşkınlık buna engel oldu.

Bambulardan örülmüş kapıyı aralayarak dışarı baktı. Ay çıkmıştı. Dev dalgaların arkalarında bıraktığı köpüklerden oluşan beyaz çizgi çok tehlikeli bir şekilde yaklaşmıştı. Genji'nin tutunacak bir dalı kalmamıştı. Bütün bu dehşet veren olayları, ona dünü ve bugünüyle izah edebilecek hakikat ilminden anlayan bir hocadan da yoksundu. Adanın balıkçı sakinleri şehirden gelen soylu beyin başına gelenleri duymuş ve herkes fırtınada viraneye dönen evinin etrafında toplanmıştı. Vahşi bir kuş sürüsünü andırıyorlardı. Kimse kimseyi dinlemiyor, her kafadan bir ses çıkıyordu. Onlara laf anlatmak deveye hendek atlatmaktan zordu. Ama onlara, haydi herkes evine, yallah demek hiç kimsenin aklına gelmemişti.

"Eğer fırtına biraz daha devam etseydi" dedi aralarından biri "Her şey yerle bir olurdu. Şansımız varmış ki tanrılar bizi korudu." Adam duygularını dile getirirken kelimeler kifayetsiz kalıyordu.

"Deniz tanrılarından görmeseydik merhamet,
Dalgaların altında çoktan ölmüştük elbet."

Genji sanki fırtınanın bütün gazabı onaymışçasına bitkin düşmüştü. Yerde gördüğü ne olduğu belirsiz bir ev eşyasının üzerine başını koyar koymaz uykuya daldı.

Rüyasında yaşlı imparatoru gördü. Hiç değişmemişti, aynen sağlığındaki gibiydi. "Bu berbat yerde ne işin var evlat?" diye sorarken, Genji'nin elinden tutarak ayağa kaldırdı. "Genji evladım, Tanrı Sumiyoshi'nin sana söylediklerini yap! Hemen denize açıl ve buralardan uzaklaş!"

Genji imparatoru gördüğü için çok mutlu olmuştu. "Sizi son gördüğümden beri başıma gelmedik kalmadı efendim. Kendimi denize atıp intihar etmeyi bile düşündüm."

"Aman oğlum sakın öyle bir şey yapma! Sen işlediğin bazı günahların cezasını çekiyorsun. Ama bu fazla sürmeyecek. Ben hükümdarlığımda bilerek, isteyerek hiçbir cürüm işlemedim. Fakat hepimiz insanız, farkına varmadan hata yapmış,

başkalarının hakkını yemiş olabiliriz. Ben zaten bunların kefaretini ödemekle meşgulüm ve onun için artık dünyada gözüm yok. Fakat senin yardım isteyen çığlıkların kulağıma kadar geldi ve buna kayıtsız kalamazdım. Dalgalarla boğuşarak buralara kadar geldim ve çok yoruldum. Şimdilik buradayım ama önce şehirde halletmem gereken ufak bir iş var" dedi imparator ve gözden kayboldu.

Genji babasının arkasından bütün gücüyle haykırarak onu da yanında götürmesi için yalvardı. Etrafına bakındı. Karşısında pırıl pırıl parlayan aydan başka bir şey göremedi. Babasının varlığını o kadar yakınında hissetmişti ki bu bir rüya olamazdı. Babası kesinlikle hâlâ buralarda bir yerdeydi. Bulutlar gökyüzünde kasvetli hatlar oluşturmuştu. Babasının varlığı o kadar somut ve aşikârdı ki yıllarca, rüyada bile olsa, hep bu ânı görmek için beklemişti. Biraz gayret ederse belki onu tekrar görebilirdi. Daha fazla dayanamayacağını düşündüğü bu çaresizlik anında babası göklerden onun yardımına koşmuştu. Rüyadan uyandığında Genji çok mutluydu. Babasını görebildiği için o korkunç fırtınalara, kasırgalara bile şükrediyordu artık.

Bambaşka duygular sarmıştı benliğini. Bütün dertlerini unutmuştu. Babasını daha fazla göremediğine yanıyordu sadece. Belli olmazdı, belki yine gelirdi. Genji tekrar uyumak istedi, ama ne mümkün! Gün ağarıncaya dek gözlerini kırpmadı.

Kıyıya küçük bir tekne yanaştı ve içinden iki üç kişi çıktı.

"Harima'nın eski valisi olan saygıdeğer rahibimizi Akashi'den buraya getirdik. Kendileri şu anda teknedeler. Minamotoların eski danışmanı soylu Yoshikiyo buradalarsa, efendimiz kendileriyle görüşmeyi murat ediyor. Zât-ı âlilerine tekneye kadar refakat etmek istiyoruz."

Yoshikiyo şaşırmış, kafası karışmış gibi davrandı. "Yoshikiyo benim. Bahsettiğiniz rahip, ben Harima'dayken en yakın ahbaplarımdan biriydi. Sonradan maalesef aramız açıldı, birbirimize mektup yazmaz olduk. Ama fıstık kabuğu kadar küçük bir tekne içinde bu deryada hangi rüzgâr attı onu buraya acaba?"

Genji bütün konuşulanları duymuş ve teknenin, gördüğü rüya ile bağlantılı bir tezahür olabileceği fikri zihninde şimşek gibi çakmıştı. Yoshikiyo'ya emir vererek ondan hemen tekneye gitmesini istedi. Yoshikiyo sahile doğru yürürken, teknenin böylesine berbat hava koşullarında nasıl buralara kadar gelebildiğini anlamaya çalışıyordu.

Yoshikiyo tekneye çıktığında eski vali buralara kadar niçin ve nasıl geldiklerini anlattı. "Sayın Yoshikiyo, belki bana inanmayacaksınız ama bu ayın başlarına doğru hiç tanımadığım tuhaf bir adam girdi rüyama. Anlattıklarına pek inanmasam bile yine de dinledim. Benden derhal bir tekne hazırlamamı istedi. Ayın tam on üçüncü gününde, sana gayet açık bir işaret verilecektir. Dalgalar durulur durulmaz yelken açıp Suma'ya gideceksin, unutma dedi ve kayboldu. Bu

garip yabancının istediği gibi hemen tekneyi hazırlattım. Arkasından korkunç bir fırtına patlamaz mı? Rüzgâr, kasırga, şimşek, yıldırım! Sanki bir tufan koptu. İşte o zaman rüyalarında aldıkları talimatlarla hareket ederek ülkelerini koruyan ve savunan hükümdarlar geldi aklıma. Bu adam benimle dalga geçmiş olsa bile yine de yaşadığım olayı sizinle paylaşmak, bütün bunları efendinize anlatmak istedim. Bu nedenle, hiç gözümü kırpmadan çıktım denize. Aniden nereden geldiği bilinmez bir hava akımı şişirmez mi yelkenlerimizi! Bir de baktık, kazasız belasız buralara kadar gelmişiz. Söyleyin, bu bir ilahi güç değildir de nedir? Burada da benimkine benzer garip tezahürler yaşayan oldu mu? Sizi saçma sapan konuşmalarımla rahatsız etmek istemem, ama benim bütün bu anlattıklarımı efendinize aynen iletmenizi rica ediyorum."

Yoshikiyo, bu düşündürücü iletiyi olduğu gibi Genji'ye aktardı. Zaten Genji'nin başına hem uyurken hem de uyanıkken buna benzer pek çok hadise gelmişti. Zora gelince buralardan kaçmanın yollarını arıyor diye hiç kimse arkasından alay edemezdi artık. Ortada açık seçik tebliğler vardı. Tanrıların ona gösterdiği yoldan gitmemek yeni belalara davet çıkarmak anlamına gelirdi. Kendisine yapılan yardım tekliflerini reddetmenin, ön yargılı davranmanın hiçbir anlamı yoktu. Üstüne üstlük, hüküm ve nasihat sıradan insanlardan değil, yüce bir makamdan geliyordu. Bilge bir adam bir zamanlar "İlahi tebliğlere uy! Uy ki sonradan pişman olma!" demişti.[201] Demek ki bu tebliğlere uymakla en doğru hareketi yapmış olacaktı. Buradan kaçıp gitmek adımı lekeler gibi bir zehaba kapılmanın hiçbir anlamı ve kendisine bir faydası yoktu. Babası zaten rüyasına girmemiş miydi? Endişe etmesine ne lüzum vardı ki?

Genji tekneye cevabını gönderdi: "Bu garip memlekette başıma gelmedik kalmadı. Aylardır şehirden haber alamadım. Artık ay ve güneş oldu bana bir eş, bir dost, bir arkadaş. Sanki eski memleketimdeki kapı komşum... Ve işte sizin balıkçı tekneniz çıktı karşıma. Sanki kudurmuş denizlerde sakin bir vaha gibi[202]... Akashi sahillerinde sığınabileceğim bir yer var mı acaba?"

Teknedeki yaşlı adam Genji'nin cevabını duyunca çok sevinmişti. Genji'nin adamları gün doğmadan önce yola çıkma konusunda ısrar edince yelkenler açıldı. Genji, en çok güvendiği dört-beş adamını yanına alarak tekneye atladı. Yine o sihirli rüzgâr çıktı ve adeta uçarcasına Akashi'ye geldiler. Bu korkunç mesafe o kadar kısalmıştı ki sanki bir adımlık yermiş gibi gelmişti Akashi onlara. Bu büyüleyici rüzgârın hikmetine kimse akıl sır erdiremedi.

---

201. Eski yorumlarda Lao-tze'nin böyle dediği söylenir, fakat onun mevcut yazılarında bu söze rastlanmıyor.

202. Ki no Tsurayuki, *Gosenshū* 1225:

Dalgalarla boğuşan, batıp çıkan bahtsızlar,
Bir balıkçı teknesi size bir vaha sunar!

Akashi sahili gerçekten de söylendiği kadar güzeldi. Nüfusu biraz daha az olsa iyi olurdu ama Genji yine de orada gördüğü her şeyi çok sevdi. Yaşlı rahip her mevsimin tek tek tadını çıkarabilmek için, valiliği sırasında tepelere ve sahil kıyısına pek çok bina inşa ettirmişti. Aralarında neler yoktu ki! Mevsimin en güzel manzaralarını seyretmek için sahile saz damlı bir kulübe yaptırmıştı. Buda'nın yüce adını anmak ve meditasyon yapmak için ayinlerin şanına layık muhteşem bir tapınak inşa ettirmişti, bir dağ şelalesinin yanına. Sıra sıra ambarlar yaptırmıştı hasat edilen ürünleri saklamak için. Bunlar herkesin bolluk içinde yaşamasını sağlayacak kadar büyüktü. Azgın dalgalardan korkan yaşlı rahip, haremindeki kadınlar ve kızı için sahilden uzak dağların tepelerine konaklar inşa ettirmişti. Sahildeki evi Genji için ayırdılar.

Genji tekneden inip arabaya geçtiğinde güneş doğuyordu. Misafirinin yüzünü gün ışığında ilk kez gören yaşlı adamın dudaklarında bir tebessüm belirdi. Sanki geçen yılları geri gelmiş gibi gepegenç hissetmişti kendini. İçinden tanrı Sumiyoshi'ye, hamdolsun bu günüme diyordu. Genji'nin isteklerini karşılamak için bir delikanlı gibi oradan oraya koşuşturuyor, önünde el pençe divan duruyordu. Onun bu durumunu gülünç bulanlar olabilirdi. Güneşe ve aya aynı anda sahip olan bir insan için bunun ne önemi vardı ki! Yaşlı rahibin ne kadar içten davrandığını bildikleri için hiç kimse ona gülmeyi aklının ucundan bile geçirmedi.

Akashi'nin güzelliğini tasvir etmekte kelimeler yetersiz kalıyordu, bunu yaşamak gerekirdi. Özenli evleriyle, bahçedeki güzel bitkileri, çiçekleri, kayalarıyla ve

şirin sahiliyle Akashi gerçekten göz kamaştırıyordu. Suma'dan kesinlikle çok daha güzel bir yerdi. Böyle bir tabloyu dünyanın en iyi ressamı bile yapamazdı. Genji'nin kaldığı ev de yüksek bir zevkin ürünüydü. Genji'nin kulağına yaşlı adamın çok sade ve gösterişsiz bir hayat yaşadığı rivayeti çalınmıştı; ama yanılıyorlardı. Lüks ve şaşaa konusunda saraydaki soylular bile onun yanında sönük kalırdı.

Genji biraz dinlendikten sonra başkente haber gönderdi. Hâlâ Suma'da olan ve başkentten oraya kadar yaptığı meşakkatli yolculuktan dolayı bozulan sıhhatini düzeltmeye çalışan Murasaki'nin habercisini yanına çağırdı. Yaptığı kıymetli hizmetler için Genji'nin takdir ve ihsanlarına mahzar olan elçi tekrar başkente gönderildi. Genji, başına gelen felaketleri kendisine hizmet eden rahiplere ve diğer görevlilere anlatmış olsa bile, ölümden nasıl kıy payı döndüğünü sadece Fujitsubo biliyordu. Ne zaman Murasaki'nin sevgi dolu mektubunu cevaplamaya çalışsa, bir türlü odaklanamıyor ve hiçbir şey yazamadan yazı fırçasını bir kenara bırakıyordu.

"Son mektubumdan bu yana başıma gelmedik kalmadı. Felaketler birbirini takip etti. Hayatımda hiçbir zaman bütün dünyayı ve her şeyi terk edip inzivaya çekilmek geçmemişti içimden. Fakat her şeyimi kaybetsem bile aynalara emanet etmiş olduğun o görüntün terk etmedi beni bir saniye bile. Belki de vuslat yok bize. Beklesek de nafile."

"Olsam da uzaklarda, burada Akashi'de,
Gönlüm hep seninledir, şehirde can evimde.

"Başıma gelenlerin etkisini hâlâ üstümden atamadım. Hâlâ kafam kazan gibi. Korkarım bu halim karmakarışık yazdığım bu mektuba da yansımış durumda."

Genji bu mektubu yazarken yanındaki adamları ona fark ettirmeden mektuba bir göz atmıştı. Efendileri mektubun düzensiz olduğundan dem vuruyordu, ama onlara göre mükemmeldi. Hanımefendiye karşı duyduğu sadakat ve muhabbete hayran kalmışlardı. Onların da evlerine yazacak mektupları, anlatacak dertleri vardı. Genji sanki onların hislerine tercüman oluyor gibiydi.

Günlerce hiç durmadan devam eden yağmur sonunda dinmiş, gökyüzü ufka kadar pırıl pırıl aydınlanmıştı. Buna en çok memnun olan da balıkçılar oldu. Genji Akashi'nin kalabalığından hoşlanmamıştı ama her tarafı birkaç kulübeden ibaret olan, kuş uçmaz kervan geçmez dağlık Suma sahillerine kıyasla burası bir cennetten farksızdı. Buraya geldikten sonra hiç değilse birazcık olsun dertlerinden uzaklaşmıştı.

Yaşlı adamın dine bağlılığı gerçekten takdire şayandı. Adamın tek endişesi kızıydı. Genji'ye kızıyla ilgili endişelerinden bahsetti. Genji durumu anlamıştı. Kulağına geldiği kadarıyla kız çok güzeldi. Böyle garip bir yerde karşısına öyle güzel bir kızın çıkması acaba bir yazgı mıydı? Ama hayır, bu uzak yerde yapması gereken

şey baştan çıkmamak için dua etmekti. Verdiği sözden dönerse Murasaki'nin yüzüne bakacak hali kalmazdı. Fakat kız yine de ilgisini çekmeye devam etti. Herkes kızın huy ve dış görünüş olarak olağanüstü olduğunu söylüyordu.

Yaşlı adam, gençlerin işine müdahale etmek istemediğinden, uzaktaki evlerinden birine taşındı. Genji'den uzak olduğu zaman kendini hep huzursuz ve mutsuz hissediyordu. Fakat yine de düşük bir ihtimal olsa bile ümitlerinin gerçekleşmesi için tanrılara ve Budalara dua etti. Altmış yaşına gelmişti, ama kendisine çok iyi baktığından dolayı genç gösteriyordu. Burada dine bağlılığının ve her zaman gurur duyduğu soyunun da rolü olduğu kesindi. Bütün yaşlı insanlar gibi o da inatçı ve dik kafalıydı. Fakat Çin ve Japon klasiklerini çok iyi biliyordu. Eski zamanlara dair anlattığı hikâyeler Genji'nin bütün sıkıntılarını dağıtıyordu. Genji de edindiği bilgilerden çok memnundu. Yavaş yavaş bölgenin geleneklerini göreneklerini bölük pörçük de olsa öğrenmeye başlamıştı. Akashi'ye gelmemiş ve bu saygı değer üstadı tanımamış olsaydı, onun için gerçekten çok büyük bir kayıp olurdu.

Genji ve yaşlı rahip aslında arkadaştılar, fakat rahip onun yanındayken elinde olmadan huşu duyuyor, vecde yakın deneyimler yaşıyordu. Karısına kafasından geçenleri anlattığında kendinden çok emindi. Fakat bir türlü içinden geçenleri Genji'ye anlatamıyordu. Vakit gelmiş ve geçiyordu bile. Bu zaaf ve pısırıklığından dolayı içi içini yiyordu. Kız ise bu memlekette kendisine denk birinin olmadığı kanısındaydı. Şimdi ise karşısına çıkan bu adam hayallerinin de ötesindeydi. Çok utangaç ve alçak gönüllü bir kızdı; Genji onun ulaşamayacağı kadar yükseklerde olan biriydi. Babasının Genji hakkındaki beklentileri kulağına çalındığında şaşkınlıktan dehşete düşmüş, böyle bir şey imkânsız, davul bile dengi dengine çalar diye düşünmüştü. Bu yüzden Genji ne zaman ona yaklaşsa kendini çok rahatsız hissetmişti.

Dördüncü Ay geldi. Yaşlı adam Genji'nin odasındaki bütün perdeleri ve mobilyaları kaldırtarak yerine tertemiz yepyeni yazlık malzemeler yerleştirdi. Genji hem çok duygulanmış hem de birazcık utanmıştı; yaşlı rahibin gösterdiği ilgi biraz abartılıydı, fakat onun kadar gururlu bir insanı dünyada kırmak istemezdi.

Başkentten mektup üstüne mektup geliyordu. Herkes onun halini hatırını, emin ellerde olup olmadığını soruyordu. Mehtaplı sessiz bir gecede, denizin bulutsuz gökyüzü altında uzanıp gidişini seyrederken, sanki Kyoto'daki evinin bahçesinden bildiği sulara bakıyormuş gibi hissetti kendini. Hasretin pençesinde kıvranan, kimsesiz, isimsiz bir gezgin gibiydi. "Awaji... Ah, uzaklardaki o köpük"[203] diye fısıldadı kendi kendine.

---

203. Awaji, Akashi şehrinden daha uzakta bulunan bir adanın ismidir. *Awa* köpük, *aware* ise hüzün anlamına gelir. Oshikochi Mitsune, *Shinkokinshū* 1513:

Awaji bir ak köpük şimdi artık mehtapta
Bu yüksek tepelerden sanma ki uzaklarda

"Awaji hep benimle, kederli günlerimde,
Fakat hep pırıl pırıl mehtaplı gecelerde."

Kyoto'dan çıkarken yanına aldığı halde uzun zamandır ihmal ettiği yedi telli kotosunu eline aldı. Rastgele birkaç şarkı çalarken hüzünlü düşünceler sardı evi. "Kōryō"[204] adlı şarkıyı çalarken bütün hünerini gösterdi, ses iç çeken dalgalardan çıkan nefesle tepedeki evlere kadar ulaşmıştı. Duygusal genç kızlar müziği işitince tarifsiz bir şekilde hüzünlenmişlerdi. Müzik, en sıradan köylüleri bile cezbetti, hangi şarkının çalındığını anlayamadılar, ama soğuk alma pahasına da olsa dinlemek için dışarı çıktılar.

Yaşlı adam oturduğu yerde daha fazla duramayıp tespihini bir kenara bıraktı ve koşarak binaya geldi.

"Sanki bir zamanlar fırlatıp attığım dünyayı yeniden bulmuş gibi hissediyorum kendimi" derken nefes nefese ve gözleri dolu doluydu. "Bu gece öyle bir gece ki, insanın umduğu fakat bulamadığı huzur orada."

Genji çalarken hayallere dalmıştı; flüt çalan beyefendiler, koto çalan hanımefendiler eşliğinde verdiği sayısız konseri, yükselen notalarla birlikte ortalığı çın çın çınlatan şarkıları, ilgi odağı oldukları zamanlarda imparatorun onlara bahşettiği övgü ve iltifatları hatırladı.

Yaşlı adam tepedeki evden bivasını ve on üç telli kotosunu getirtti. Yardıma muhtaç insanlar için müzik çalıp para topladığı zamanları hatırladı. Peş peşe birbirinden güzel eserler çaldı. Genji de yaşlı adamın ona uzattığı on üç telli kotoda birkaç güzel parça ile solo yapmıştı. Bu telli sazın bütün çeşitlerinde eşine az rastlanır bir icracıydı. Doğru yerde ve doğru zamanda çalınan en sıradan müzik bile insanın kulağına fevkalade gelir; kaldı ki burası cennet gibi bir yerdi. Ufka kadar uzanan geniş sahilde öbeklenen koruluktaki renkler öyle canlı ve zengindi ki ne baharda açan çiçekler ne de sonbaharda kızıllaşan yapraklar onunla boy ölçüşebilirdi. Uzaklarda öten su kuşlarının kapı çalınışını andıran çığlıkları, sevgilisini ziyarete gidip içeri girmek için izin isteyen genç âşıkları hatırlatıyordu.

Yaşlı adamın çaldığı enstrümandan çıkan notalarla Genji'nin yaptığı müzik öylesine muhteşem bir uyum halindeydi ki Genji kendinden geçmişti. "Üstadım, zarif bir bayanı koto çalarken görmek, seyretmek dünyanın en güzel manzaralarından biri bence, siz ne dersiniz?" diye sorarken aklında hiçbir art düşünce yoktu.

Yaşlı adam gülümsedi. "Prensim, sizden daha zarif, daha usta çalan bir müzisyeni nereden bulacağız? Ben İmparator Daigo'dan sonra gelen üçüncü kuşağın kotocusuyum. Bu koskoca dünyayı sade bir hayat yaşamak için bıraktım ve siz de

---

204. Bir Çin ezgisi. Efsanevi müzisyen Reirin'in Sarı İmparator için bestelediği "gizli" şarkı. (*The Tale of Genji*, D. Washburn çevirisi, Bölüm 13.)

beni zaten orada buldunuz. Bazen sıkıntıdan ve kasvetten patlayacak gibi oluyorum. İşte o zamanlar elime bu enstrümanı alıp tellerine dokunuyorum. Fakat bir gün çok ilginç bir şey oldu, ben koto çalarken birisi beni taklit etmeye başladı. Şimdi ne zaman çalsam o da çalıyor. Bu icracı büyük bir ihtimalle kadın ve çalış tarzı benim ustamınkine benziyor. Ya da benim gibi çam hışırtılarından başka bir şey duymayan köhne dağ rahibinin kulaklarına öyle geliyor. Umarım kadın bir gün çalar ve gizlice size de dinletirim." Bunları söylerken yaşlı adamın gözleri dolu dolu olmuştu.

"Sabırsızlık ve münasebetsizliğimden dolayı umarım bana kırılmadınız. Anlattığınız kadarıyla o müzisyen bayan beni bile geçecek vasıfta biri gibi görünüyor." Genji kotoyu bıraktı. "Sebebini bilmiyorum ama kadınlar bu aleti çalmada gerçekten çok usta. Duyduğum kadarıyla İmparator Saga'nın beşinci kızı bu aleti çalmayı babasından öğrenerek ülkemizdeki en muhteşem kotocu olmuş. Ama neye yarar? Arkasında onun izinden yürüyecek bir müzisyen yetiştirmemiş. Bugünlerde ben üstadım diyerek ortaya çıkan insanların çoğunun temeli yok. Fakat bu uzak sahillerde sizin söylediğiniz gibi büyüleyici bir şekilde koto çalan birinin bulunması inanılmaz bir tesadüf. Bu kadının koto çaldığı bir gün lütfen beni de haberdar edin."

"Şayet bütün istediğiniz buysa hiçbir sorun yok, hatta onu buraya çağırabilirim bile. Zât-ı âlinizin de bildiği gibi bir zamanlar tüccarın karısının biva çalışına hayran olan bir şair vardı ve bu konuda şiirler yazdı.[205] Demek ki tüccarlar da bu tür müzikten hoşlanıyormuş. Biva demişken hemen şunu da ilave edeyim ki eskiden de bu konuyu pek iyi bilen üstatlar yokmuş. Fakat benim size bahsettiğim insan biva çalarken o kadar kendinden emin ki insan onu dinlerken ince ve hoş duyguların adeta esiri oluyor. Bu kadar güzel çalmayı kimden, nerede, ne zaman öğrendi bilemiyorum. Ondan çalgısını eline alıp vahşi dalgalarla yarışmasını istemek haksızlık olur elbette, ama ben çok efkârlandığım zamanlarda şöyle birazcık tellere asılmasını istiyorum."

Yaşlı adam bütün bunları anlatırken öyle kendinden geçmişti ki Genji bivayı ona uzatmadan edemedi. İhtiyar gerçekten çok güzel çalıyor ve zaman zaman modası geçmiş de olsa müziğini eski melodilerle süslüyordu. Çalışında, özellikle vakur bir şekilde yaptığı tremolalarda Çinlilere özgü bir incelik vardı. İse'den çok uzaklarda olmasına rağmen Genji güzel sesli uşakların birinden İse'nin berrak sahilleri hakkındaki şarkıyı[206] söylemesini istedi. Genji zaman zaman onlara katıla-

---

205. Po Chü-i, Bütün Eserleri, XII, "Bivacı".

206. "İse Denizi" isimli bir *saibara:*

Gel-gitlerde İse'nin berrak sahillerinde,
Kumları kaz toplarsın istakozu, yengeci,
Midye, istiridye gibi kabuklular içinde,
Ne çıkarsa bahtına, belki buluruz inci.

rak ritme eşlik ediyor, böyle zamanlarda yaşlı adam duraklayarak Genji'ye övgüler yağdırıyordu. Süslü tepsiler ve bardaklar içinde içkiler geldi. İhtiyar, kadehlerin hiç boş kalmamasına dikkat ediyor ve bu gecenin her türlü dertlerin unutulduğu bir gece olmasını istiyordu.

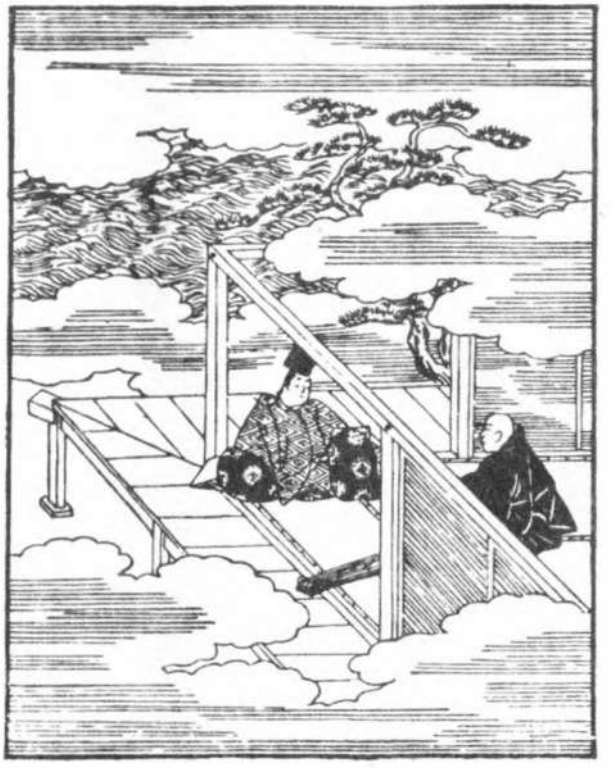
Gecenin geç saatlerinde denizden esen meltem serindi, ay batıya doğru ilerledikçe daha parlak ve berrak görünüyordu. Her yer sessizliğe gömülmüştü. Yaşlı adam bölük pörçük kendinden bahsetti. Akashi'ye hangi ümitlerle yerleştiğini, gelecekten neler beklediğini anlattı. Kimse sormadığı halde kızından da bahsetti. Genji bütün bunları ilgi ve anlayışla dinledi.

"Efendim, benim için söylemek o kadar kolay olmayacak ama kısa bir müddet için bulunsanız bile buralar, bu hiç beklemediğiniz çevre, kim bilir size ne kadar garip geliyordur. Üstelik de yeni yeni tecrübe ettiğiniz şeylerle devamlı sabrınızı sınıyorsunuz. Bana öyle geliyor ki yüce tanrı bana acıdı ve benim gibi yaşlı bir rahibin senelerce etmiş olduğu duaları yavaş yavaş kabul etmeye başladı. Tam on sekiz yıldır tanrı Sumiyoshi'ye dualar edip adaklar adıyorum.[207] Küçüklüğünden beri kızımdan büyük beklentilerim var ve bu nedenle her ilkbahar ve sonbaharda onu hep Sumiyoshi Tapınağı'na götürüp ibadet ettim. Her gün üç kez gün boyunca, üç kez geceleyin yaptığım altı ibadetin hepsinde tanrıdan benim için şefaat etmesini değil, bütün bu hayır duaları kızımın iyilik ve selameti için, geleceği için kabul etmesini diledim. Geçmiş hayatlarımda herhalde büyük günahlar işledim ki kaderim beni bu kuş uçmaz kervan geçmez dağlarda keşiş yaptı. Fakat biliyor musunuz, ben aslında bir bakan çocuğuyum. Babam devlet idaresinde çok yüksek mevkie sahip bir bakandı. Ama benim şu halime bakın. Ailem de benim ayak izlerimden gidecek olursa onlar için ne kadar hayırlı olur bilemiyorum. Ancak kızım doğduğundan beri ondan büyük beklentilerim var. Onu şehirden soylu bir beyefendiyle evlendirmeye ahdettim. Bu kararımı öğrenen bazı insanlar beni kibirli ve hırslı biri olarak düşündüklerinden dolayı selamı sabahı kesti. Kessinler, dert değil! Kızıma ben hayatta olduğum müddetçe kısıtlı imkânlarıma rağmen elimden gelen her şeyi yapacağıma söz verdim. Şayet dileğim gerçekleşmeden bu dünyadan göçersem kızıma kendini denize atıp intihar etmesini vasiyet ettim." Ağlıyordu. İçini dökmek yaşlı adam için çok zor olmuştu.

Genji o sıralarda büyük maddi ve manevi sorunlar yaşadığı için çok duygulanmış ve ihtiyarı yaşlı gözlerle dinlemişti: "Ben de uzun zamandır tanrım, ben ne günah işledim de bilmediğim bir memlekette böyle dolaşıp duruyorum diye kendi kendime sorup duruyordum. Senin hikâyen benimkine çok benziyor. Bu yüzden aramızda bir bağ olduğunu hissediyorum. Bana bütün bunları niye daha önce anlatmadın? Başkenti terk ettiğimden beri başıma gelen hadiseler bir rüya gibi,

---

207. Burada kronolojik bir belirsizlik var; çünkü bu hesaba göre kızın 5. Bölüm'de taliplerini geri çevirdiğinde dokuz yaşlarında olması gerektiği gibi tuhaf bir durum ortaya çıkıyor.

bir hayal gibi geliyor bana. Gerçek bir dünyada yaşamıyorum sanki. Bu yüzden kendimi tamamen dua ve ibadete verdim. Belki de burada herkesin üzerinde kokmayan, bulaşmayan ruhsuz bir insan olarak izlenim bıraktım. Sizin bahsettiğiniz müzisyen hanımefendi hakkında konuşulan iyi şeyler benim de kulağıma geldi. Ama benim gibi sürgünde yaşayan biriyle ilgilenmeyeceğinden korkmuştum. Bu konuda bana yardım eder misiniz? Bana rehberlik yapıp yol gösterir misiniz? Artık bu yalnız gecelerime eşlik edecek birini sayenizde ümit etmem mümkün olacak mı?" diye sordu Genji.

Yaşlı adam çok keyiflenmişti:

"Hüzünlüdür buralar, gece yalnız yatılmaz,
Akashi sahilinde kızları uyku tutmaz!"[208]

Yaşlı adam bunları söyledikten sonra "Burada aylarını, yıllarını hatta ömrünü geçiren bizlerin halini düşünün bir de" derken duraklamıştı, sesi titriyordu. Fakat asaletinden hiçbir şey kaybetmemişti.

Genji cevap verdi: "Efendim, siz buralısınız, Akashi'ye alışmışsınız ama burada;

---

208. Şiirde, *akashi* sözcüğü üzerinde kelime oyunu yapılıyor. Bu sözcük hem "coğrafi bir yer adı" hem de "sabaha kadar uyumamak" anlamına geliyor.

"Yabancıya geceler karanlıktır ağarmaz,
Hasırdan yatağına rüya bile uğramaz!"

Genji'nin açık sözlülüğünden memnun kalan yaşlı adam hiç ara vermeden konuşmaya devam etti. Fakat bir müddet sonra Genji sıkılmaya başladı. Ben de sabırsızlanmıştım. Bu yüzden, daha ayrıntılı bir şekilde yazamadım, yazsaydım onun abarttığı gariplikleri ve muğlâk cümleleri bu metne de yansıyacaktı.

Yaşlı adam çok mutlu olmuştu. Yavaş yavaş emeklerinin karşılığını alacak gibi görünüyordu. İlk adım atılmıştı.

Ertesi gün öğleye doğru Genji tepedeki eve bir mektup gönderdi. Bu alakasız yerde henüz keşfedilmemiş bir define yatıyor olabilirdi. Kore malı safran sarısı kâğıdın üzerine şiirini yazarken epey uğraştı.

"Bakıyorum hüzünle yanıtsız gökyüzüne,
Kaldığın korudaki ağaçların üstüne..."

"Artık sır tutacak gücüm kalmadı geriye"[209] diye yazdı.

Genji'nin bütün yazdığı sadece bundan ibaret miydi? İnsan merak ediyor.

Yaşlı adam bekliyordu. Genji'nin gönderdiği ulak tepeden aşağı seke seke inmiş ve kendisine büyük bir hüsnükabul gösterilmişti.

Fakat kız cevabını daha sonra vereceğini söyledi. Yaşlı adam dayanamayarak tepeye çıkıp kızdan acele etmesini istedi fakat kız hiç oralı olmamıştı. Kızın eli bu tür mektuplara pek yatkın değildi ve ayrıca aralarındaki sınıf farkı onu tedirgin etmişti. Yaşlı adama kendini pek iyi hissetmediğini söyleyerek yatağına uzandı.

Yaşlı adam böyle olmasını istemezdi ama sonunda Genji'ye kızın yerine kendisi cevap vermek zorunda kaldı. "Onun taşralı geçmişi böylesine kuvvetli bir bağ kurmak için hazır değil galiba. Hatta mektubunuzu okumamış olduğunu bile söyleyebilirim."

"Onun gibi sen de hep semaya bakıyorsun,
Dilerim ki tanrıdan kalpleriniz bir olsun."

Bu dizeleri yazan yaşlı adam "Yine de bir münasebetsizlik ya da atılganlık yaptıysam affınızı dilerim" dedi.

---

209. Anonim, *Kokinshū* 503:
Sevgimi saklamıştım kimse bilmesin diye,
Hasretim baskın çıktı sır kalmadı geriye...

Yaşlı adam dizelerini kalın Michinoku kâğıdına anlaşılması güç, eski üslup bir el yazısıyla yazmıştı, ama yine de yazının tertipli ve atak bir havası vardı. Evet, "ataklık" doğru kelimeydi. Genji gerçekten çok şaşırmıştı. Genji, haberciye sahildeki kulübesinden getirdiği güzel bir önlüğü hediye etti.

Ertesi gün Genji kıza yumuşacık zarif bir kâğıt üzerine yazılmış bir mektup daha hazırladı ve üzerine "Hanımefendilerin kâtiplerinden mektup almaya pek alışkın değilim" şeklinde bir not düştü.

"Kimseye anlatamam, benim derdim kendime,
Çünkü kimse sormuyor, ahvalin nedir diye...

"Bilmem anlatabiliyor muyum?"

Kız Genji'nin dizelerini mükemmel bulmuştu. Zaten böyle bir mektupla ilgilenmeyi reddeden bir kızda tuhaf bir şeyler var demekti. Sorun, Genji'nin mektuplarını beğenip beğenmemek değil, ona ulaşmanın imkânsızlığıydı. Yükseklere kadar süzülerek çıkıp birdenbire oradan düşecek olursa çok canı yanabilir, gözyaşı dökebilirdi.

Bu kadar baskıya dayanamayarak bir şeyler karalamaya karar verdi. Lavanta kokulu kâğıt çıkarıp, mürekkebini özenle seçti.

"Kimseye anlatamam! Beyim bu ne demektir?
Bilinmeyen bir kıza nasıl hasret çekilir?"

Genji bu mektubu eline alınca kızın ifade biçiminin ve el yazısının iyi eğitim almış bir saraylı kadınınkinden hiçbir farkı olmadığını hemen anlamıştı. Elinde olmadan hayale daldı ve Kyoto'daki eski günlerini hatırladı. Fakat hayalperest olmak dikkat çekebilirdi, bu yüzden daldığı o tatlı hayal dünyasından silkinerek yaşadığı zamana döndü.

Kızın kendisiyle aynı şeyleri hissettiğini düşündüğü sakin gecelerde ya da gün doğarken, kimselere fark ettirmeden kıza mektuplar, şiirler göndermeye devam etti. Kızın yanıtlarında hep mağrur bir ifade vardı ve bunları okudukça onunla tanışmak için her gün daha fazla yanıp tutuşuyordu. Ancak, Genji'nin Yoshikiyo'yu da hesaba katması gerekiyordu. Yoshikiyo ne zaman kızdan bahsetse kız sanki kendi malıymış gibi konuşuyordu. Bu yüzden Genji'nin onun iddia ettiği konumunu da hesaba katması gerekiyordu. Şayet bir gün kızın ailesi onların birlikte olmalarına izin verecek olursa, Yoshikiyo'nun kız için hissettiği babalık duygularını öne sürecek ve onunla olan ilişkisini elden geldiğince gizli bir şekilde sürdürmeye çalışacaktı. Ama ne gezer, kız değil onun işini kolaylaştırmak, her geçen gün işleri yokuşa sürüyordu. Saraydaki en asil kadın bile onun kadar mağrur, onun kadar

kibirli ve mesafeli olamazdı. Günler böyle karşılıklı kibir blöfleriyle, inatlaşmalarla geldi ve geçti.

Suma'daki sürgün yerinden kurtulduğundan beri başkent ve Murasaki gözünde tütüyordu. Murasaki'siz yapabilir miydi? Şakası bile tüylerini ürpertiyordu.[210] Onu gizlice Akashi'ye getirip getirmeme konusunda tereddütte kalmıştı. Fakat burada daha uzun zaman kalamayacağını düşündüğünden dolayı şu son günlerinde başına dert açıp yıldırımları üstüne çekmek istemedi.

Başkent Kyoto'nun üstünde bir yıldır uğursuzluk bulutları dolaşıyor, şehir üst üste gelen bela ve felaketlerle çalkalanıyordu. Üçüncü ayın on üçüncü gününde rüzgârlar iyice şiddetlenip gök gürültüsü ve şimşeklerin ortalığı cehenneme çevirdiği günün akşamı İmparator bir rüya görmüştü. Babası, yatak odasının merdivenlerinde dikilmiş kızgın kızgın etrafa bakıyor, Genji hakkında bir şeyler anlatıyordu. Bu rüyadan son derece rahatsız olan İmparator rüyasını annesine anlattı.

"Fırtınalı gecelerde insanlar kafalarını kurcalayan sorunların esiri olurlar ve bunları rüyalarında görebilirler" dedi kadın. "Ben senin yerinde olsam hiç böyle bir konunun üstünde durmazdım" diye de ekledi.

Rüyasında babasının hiddetten alev alev yanan gözlerini gören İmparator'un gözlerinde yara çıkmıştı. Çektiği bu acıya belki rüyada gördüğü babasının hayali sebep olmuştu. Bu yüzden bütün saray işleri tatile girdi, İmparator yayınladığı bir genelgeyle herkesin inzivaya çekilmesini ve oruç tutmasını emretti. Bu Kokiden'in konağı için de geçerliydi. Fakat çok kısa bir zaman sonra Kokiden'in devlet bakanı olan babası vefat etti. Bakan çok yaşlı olduğu için vefatı hiç kimseyi şaşırtmamıştı ama arkasından Kokiden de rahatsızlandı ve her geçen gün durumu daha da kötüye gitmeye başladı. Bütün olan bitenler İmparator'u adeta yıldırmıştı. Bütün bu olup bitenlerin Genji'nin başına gelenlerle yakından bir ilişkisi olması gerekiyordu. Bu masum insan sürgünde kalmaya devam ettiği müddetçe, ülke felaketten, kendi başı da dertten kurtulamayacaktı. Artık ciddi ciddi Genji'nin tekrar başkente getirtilmesi ve eski itibarının ona tekrar iade edilmesi gerektiğini düşünmeye başlamıştı.

Annesi bu fikre şiddetle karşı çıktı: "Oğlum, şimdi beni iyi dinle. Sen ne kadar imparator olursan ol, sürgüne gönderilen bir insanı aradan daha üç yıl geçmeden tekrar memlekete getirtmeye kalkacak olursan, insanların sana ve adalete olan güveni sarsılacaktır. Seni derinliği olmayan, kararsız, tecrübesiz bir hükümdar olarak göreceklerdir. Bu konulara dikkat et!"

Annesinin bu sözleri üzerine imparator daha fazla tereddüde düştü. Ne kadar gariptir ki ikisinin de sıhhati gün geçtikçe kötüye gitmeye başladı.

---

210. Anonim, *Kokinshū* 1025:

Senden ayrı yaşamak mı? Ben ne yapayım bu ömrü?
Ayrılığı denedim, şakası bile kötü.

Akashi'de ise soğuk havalar hüküm sürüyordu. Denizden esen sert rüzgârlar, Genji'nin yıllardır tek başına uyuduğu yatağını daha yalnız ve daha soğuk bir hale getirmişti.

Genji bazen yaşlı adamla konuşurken, "Azizim, burada sıkıntıdan patlamaya başladım. Kimsenin görmediği bir zamanda hiç değilse kızı arada sırada buraya getirmenin bir imkânı yok mu?" dediği oluyordu.

Genji yavaş yavaş kızı ziyaret etmenin imkânsız olduğunu düşünmeye başlamıştı. Fakat kızın kafasında başka düşünceler vardı. Başkentli bir adamla karşılaştığında köylü kızların koşa koşa gidip kendilerini böyle bir adamın kollarına atacağını adı gibi biliyordu. Fakat kendisi böyle bir şey yapamazdı, yapması da zaten doğru olmazdı; çünkü o insan bu dünyaya ait değildi. Şayet onunla arkadaşlık kuracak olursa, ömür boyu bir kucak dolusu hüznü bile bile davet etmiş olurdu. Ailesi gerçekleşmesi imkânsız olan ümitlerin peşinde koşuyor ve kızın geleceğini böylesine eğreti temeller üzerinde şekillendirmeye çalışıyordu. Böyle davranmakla sorunlara davetiye çıkarmış oluyorlardı. Adamın Akashi'de kaldığı bu kısa süre içinde bu kadar mektuplaşmaları bile bir mucizeydi. Kızın tek istediği şey kendisinden bu kadar sık ve övgüyle bahsedilen insanı en az bir kerecik görebilmekti. Şimdiye dek onu sadece bir kez çok kısa bir süreliğine uzaktan görmüş ve bazı geceler onun kotodaki maharetli ezgilerini dinlemişti. Son günlerde onun hakkında yeterince bilgi edinmişti. Balıkçı kulübeleri arasında kaybolup gitmiş isimsiz bir kadının bu kadarını bile istemesi fazlaydı aslında. Ne zaman Genji ile biraz daha yakından tanışması söz konusu olsa kız utancından kıpkırmızı kesiliyordu.

Babası da durumdan rahatsızdı. Duaları kabul edilmeye başlayınca da başarısız olmaktan korktu. Enine boyuna düşünülmeden, düşünceleri dikkate alınmadan kayıtsız şartsız Genji'ye yönlendirilen bu kız gün gelir de Genji'nin onu istemediğini anlarsa bu duruma çok üzülürdü. İnce bir beyefendi tarafından reddedilmek çok acı olurdu. Babanın ortalıkta görünmeyen tanrılara karşı olan kuşkusuz inancı, belki de onun insan eğilimlerini ve başka ihtimalleri göz ardı etmesine sebep olmuştu.

Genji sık sık "Ah ne kadar güzel olurdu şöyle dalgalara karşı kotomun eşliğinde şarkı söylemek. Artık böyle şeylerin mevsimi geldi. Bu fırsatı kesinlikle kaçırmamamız gerek" diyordu.

Karısının itirazlarına ve müritlerinin ileri geri konuşmalarına kulak asmayan yaşlı rahip kendi kafasına göre uğurlu bir gün seçti. Hemen hazırlıklara girişti, sonuç mükemmeldi. Ay neredeyse dolunaya tamamlanmak üzereydi. Hemen bir kâğıda üzerinde sadece "Artık mümkün o geceyi göstermek. İşte o gece bu gece!"[211]

---

211. Minamoto Nobuakira, *Gosenshū* 103:

Ah bir mümkün olsaydı bu geceyi göstermek,
Bu ay, bu gül, bu çiçek anlayana ne demek...

şeklinde gayet kısa bir not yazarak Genji'ye gönderdi. Genji bu davetin altında şeytani bir plan sezer gibi oldu ama yine de günlük saray kıyafetlerini giyerek gecenin geç saatinde dışarı çıktı. Pırıl pırıl arabası dışarıda onu bekliyordu, fakat gösteriş yapmak istemediği için atla gitmeyi tercih etti. Hanımefendinin evi tepenin arkasında bir yerlerdeydi. Ay ışığının altında gümüş gibi parlayan körfez bütün ihtişamıyla gözlerinin önündeydi. Bir an bu manzarayı Murasaki'ye gösterme arzusu dalgalandı içinde. Bu öylesine güçlü bir arzuydu ki hiç çekinmeden atını dörtnala buradan Kyoto'ya sürebilirdi.

"Dolunaylı gökte uç, süzül gümüş kır atım,[212]
Dünya gözüyle bir kez yâri görmek muradım."

Bir koruluğun ortasında yer alan ev çok güzeldi. Evin bütün ayrıntıları çok büyük bir özenle yapılmıştı. Sahildeki evin vakur heybetine kıyasla bu ev çok daha narin ve çıtkırıldım duruyordu. Böyle bir mekânda oturanların hüzünlü ve buruk olacakları kesindi. Yakınlardaki Budist tapınağının meditasyon salonundan gelen çan sesleri ve çamlar arasından süzülen rüzgârın uğultusu bile hüzün yüklüydü. Yokuş arazideki çamların diplerinden fışkıran ağaç kökleri büyük kaya parçalarına ümitsizce tutunmaya çalışan çaresiz ellere benziyordu. Gecenin

212. Kelime oyunu yapılarak "kır at" dolunayla bağdaştırıyor.

bu saatinde bile sonbahar böceklerinin tümü koro halinde konserlerine devam ediyordu. Etrafına şöyle bir bakınınca, bahçedeki öteki binalardan daha sevimli duran bir ufak konak gördü. Ay ışığıyla yıkanmış izlenimini veren selvi kapı hafifçe açık duruyordu.

Bir an tereddüt etti ve sonra içeriye seslendi. Fakat içeriden hiçbir cevap gelmedi. Anlaşılan pek yanına yaklaşmamı istemiyor diye aklından geçirdi Genji. Bu çok aristokratça bir düşünceydi. Üst düzey aristokrat kökenli kızlar bile ne kadar gelen misafirlerle muhatap olmak istemeseler de bu gelen insan Genji olduğunda hepsi bir bahane bulur onunla konuşmaya çalışırdı. Yoksa Genji onun makbul gördüğü insanlar grubuna girmiyor muydu? Sarayın gözünden düşmüş olduğu için sürgünde olduğu kesindi. Acaba kendisine böyle bir şey mi ima ediliyordu? Genji çok sinirlendiği için bir an gitmeyi düşündü. Kendini ön plana çıkarmak için bastırmaya kalksa hem işin tadı kaçar hem de ona yakışmazdı ama kızıp gidecek olursa bu sinir yarışında kız galip gelecekti. Anlaşılan birileri ona reddedilmenin ne demek olduğunu göstermek, ona bir ders vermek istiyordu.

Perdenin saçakları hafifçe kotonun tellerini okşadı, bu kızın akşamdan beri sakin bir şekilde müzik çaldığı anlamına geliyordu.

"Kotonuzdan çıkan güzel nağmeleri çok geceler dinledim. Rica etsem benim için de çalmaz mısınız?" dedi ve şiirini okudu:

"Düşüncemi paylaşan, kâbustan uyandıran,
Olur mu yanımda can, beni kalpten anlayan?"

Kız cevap verdi:

"Geceleri bitmeyen birine konuşursun,
Rüya bilmez ki sana nasıl yardımcı olsun?"

Duyduğu cılız fısıltı ona Rokujō Hanım'ı hatırlatmıştı.

Kız böyle iddialı bir ziyarete hazır değildi. Durumu kaldıramayınca çareyi yandaki odaya kaçmakta buldu. Genji kapıyı yoklayınca, sürgülü kapının sımsıkı kapalı olduğunu gördü. Kız bunu nasıl başarmıştı bir türlü anlayamadı, ama içeri girmek mümkün değildi. Durumu zorlamak istememişti ama böyle de her şeyi yarım yamalak bırakamazdı. Narin, incecik, çok güzel bir kızdı. Biraz dayatmacı bir yöntem kullandığı için onunla birlikte olmaktan duyduğu zevk merhamete karışmıştı. Kız, dışarıdan kulağına gelen söylentilerden çok daha güzel ve hoştu. Genellikle uzun olan sonbahar geceleri o akşam hemen bitivermişti. Genji, başkalarına görünmemek için hızla dışarı çıkarken, kıza sevgi dolu güvenceler vermeyi de ihmal etmedi.

Genji, ertesi gün mütevazı bir mektup yazdı. Belki de dün geceki olaydan dolayı vicdan azabı çekiyordu. Kız da bu olayların sır olarak kalması gerektiğini düşünüyordu, ama bu yüzden Genji'den gelen haberciye istemeyerek soğuk davranmak zorunda kaldı.

Genji, gizli gizli kızı ziyaret etmeye devam etti. İki evin arasında epeyce mesafe olduğundan dolayı gidip gelirken balıkçılar tarafından görülmekten korkuyordu. Çünkü bu insanlar dedikodu çıkarmak için bahane arıyordu. Bu tür rivayetleri önlemek için ziyaretlerinin arasını epey açtığı da oluyordu. Kızın korktuğu başına gelmişti. Babası da artık hayattaki asıl amacının aydınlanmak olduğunu bir yana bırakıp, dua, ayin ve meditasyonları kesip kendini tamamen Genji'nin, kızını ne zaman ve nasıl ziyaret edeceği konusuna vermişti. Yaşlı adamın ulaşmak için yıllarını verdiği huzuru berbat olup gitmişti.

Genji, bu ilişkisini Murasaki'nin öğrenmesinden çok korkuyordu. Çünkü onu hâlâ herkesten çok seviyordu. Onun yanında başka bir kadınla ilişkisinin olduğunun lafının bile edilmesini istemezdi. O, sakin ve uysal bir kadındı. Ancak, çoğu kez onun kaçamak aşk maceraları yüzünden mutsuz olmuştu. Niçin kısacık zevkler uğruna Murasaki'ye bu kadar acı çektirmişti? Keşke her şeyi sil baştan yeniden tamir etmek mümkün olsaydı. Tepedeki hanımı ne zaman görse aklına hep Murasaki geliyor, onu özlüyordu.

Genji, oturdu ve Murasaki'ye her zamankinden daha içten ve sevgi dolu bir mektup yazarak şunları ekledi: "İstemeden neden olduğum bazı saçma olaylar yüzünden üstünde çok kötü izlenimler bırakmış olduğum için kahroluyorum. Burada da yine gelip geçici heveslerime kapılarak bir ilişkim oldu. Fakat asla duygusal bir ilişki olmayıp rüyada gerçekleşen hiç içinde yer almadığım yalancı bir hikâye gibiydi. Bunu çok kötü ve iğrenç bulabilirsin, ama bunu bana sen sormadan anlatıyorum. Çünkü senden hiçbir şey saklamak istemiyorum ve yalnız seni seviyorum. Bunun böyle olduğuna yemin ediyorum. Tanrılar şahidimdir.

"Balıkçı yosunlara şimdi oyuncak oldu
Bir teselli ararken gözü yaşlarla doldu."

Murasaki, hiç de sitemkâr olmayan gayet nazik bir mektup yollamıştı. "Başından bir rüya gibi geçen bu maceranı anlatmaya beni layık gördüğünden dolayı çok teşekkür ederim. Ancak bu bana daha önce yaşadığım ve sayısını hatırlayamadığım başka olayları hatırlatıyor.

"Verilen o sözlerin hatırlarım hepsini,
Şimdi dalgalar almış Bekleyiş Tepesini"[213]

Bu şiir, hiç sitem taşımayan mektubun onu en çok üzen kısmıydı. Mektubu bir türlü elinden bırakamadı ve günlerce tepedeki evden uzak durdu.

Bayan Akashi'nin korktuğu başına gelmişti. İşte şimdi kendini denize atmaktan başka bir çözüm yolu kalmamıştı. Tutunacağı tek dal annesi ve babasıydı, ama onlar da şimdi çok yaşlanmışlardı. Hiçbir zaman çok hırslı olmamıştı, ayrıca saygın bir evlilik yapmak gibi düşüncesi de yoktu. Yılları dertsiz tasasız geçmişti. Ama şimdi dünyanın ne kadar acımasız olduğunu gözleriyle görebiliyordu. Bütün bu endişelerini saklamayı başardı ve özellikle Genji'yi kızdıracak bir şey yapmamaya gayret etti. Zaman geçtikçe Genji, bu kızdan daha fazla hoşlanmaya başladı.

Fakat başkentte bir başka kadın daha vardı Genji'yi durup dinlenmeden bekleyen; o da Murasaki'ydi. Genji, onu mutsuz edecek hiçbir şey yapmak istememiş ve gecelerini biraz da onu düşünerek yalnız geçirmeyi seçmişti. Genji ona içine resim çizdiği büyük defterler gönderiyor, bunların üstüne şiirler yazarak onu cevap vermeye teşvik ediyordu. Etrafındaki nedimeleri bu tür resimleri görünce bayılıyordu. Bazen Murasaki de sanki Genji'nin düşünceleri okuyormuş gibi gönderdiği boş defterlere resimler çiziyor, notlar düşüyor, şiirler yazıyordu. Artık bunlar mektup olmaktan çıkmış tam bir mecmua haline gelmişti.

İyi ama bu ikisinin sonu nasıl olacaktı? Kader onlar için nasıl bir ağ örmüştü?

Giren yeni yılla birlikte İmparator hastalanmış sarayın üstünü kasvet bulutları kaplamıştı. İmparatorun Doğu İlleri Bakanı'nın kızı Bayan Shōkyōden'den olan bir oğlu vardı, ama çocuk tahta çıkamayacak kadar küçüktü, henüz iki yaşındaydı. Saray adetlerine göre böyle bir durumda İmparator'un tahttan çekilerek yerini veliahda bırakması gerekirdi. İmparator tahta kimin geçeceği sorununu kafasında evirip çevirdikçe, Genji'nin o sırada sürgünde bulunmasına çok üzülüyordu. Sonunda Kokiden'in telkinlerine aldırmadan ülke çapında genel bir af çıkardı. Kokiden zaten geçen seneden beri bedenine musallat olan bir cinden dolayı çok hastaydı; sarayda da kimsenin anlam veremediği birçok uğursuz olay vuku bulmuştu. Sıkı perhizden sonra İmparator'un gözündeki hastalık geçici olarak kayboldu ama kısa bir süre sonra tekrar nüksetti. Yedinci ayın sonunda, büyük bir

---

213. Anonim *Kokinshū* 1093:

Gün gelir de tutmazsam, sadakat yeminimi
Bekleyiş Tepesi'nde, dalgalar alsın beni."

Sueno Matsuyama (末の松山, Sueno çamlı dağı/Bekleyiş dağı, Bekleyiş tepesi). Buradaki *matsu* sözcüğü hem *çam* (松), hem de *beklemek* (待つ) anlamına gelmektedir; bu nedenle *matsu* sözcüğü kadim Japon şiirinde çok yaygın kullanılan bir kelime oyunudur.

bunalıma girerek ikinci bir ferman daha çıkardı; bununla sürgünde olan Genji'nin başkente dönmesini emrediyordu.

Genji, zaten günün birinde af çıkacağından emindi ama hayatının belirsizlikler içinde olduğunu da biliyordu. Genel affın bu kadar kısa sürede çıkacağını hiç tahmin etmemiş ama yine de çok memnun olmuştu. Bununla birlikte Akashi'den ayrılma fikri ona hüzün veriyordu. Yaşlı rahip, bunun Genji için en hayırlı ve uygun gelişme olduğunu düşündüğü halde yine de üzülmekten kendini alamamıştı. Genji'nin mutluluk ve başarısının eninde sonunda kendi menfaatine olduğunu düşünüyordu yaşlı adam. Genji, her akşam Bayan Akashi'yi ziyaret ederek onu teselli etmeye çalıştı. Altıncı aydan itibaren kızın vücudunda ilişkilerini daha karmakarışık hale getiren belirtiler görülmeye başladı. Tamamen kaderin bir cilvesi olarak meydana gelen bu tesadüfi olay doruk noktasına gelmiş ve sonunda hüsranla neticelenir gibi olmaya yüz tutmuştu. Kaderin insanın başına ne çorap öreceği hiç belli olmuyordu, insanın her attığı adım beklenmedik sonuçlarla doluydu. Bayan Akashi haklı olarak derin kederler içindeydi. Genji üç yıl önce istemeye istemeye bu geleceği belirsiz karanlık yolculuğa çıktığı zaman yüreğindeki tek tesellisi günün birinde şöyle veya böyle başkente dönebileceğine olan inancıydı. Şimdi ise en büyük üzüntüsü bir daha Akashi'ye dönememekti.

Adamları af haberini duyunca sevinçten uçmuşlardı. Üstelik onlara refakat etmek üzere başkentten bir de muhafız gelmişti. Herkes büyük bir zevkle yolculuk için hazırlanmaya başladı. Fakat ev sahibi yaşlı rahibin gözyaşları dinmiyordu. Böylece hazırlıklar ay sonuna kadar devam etti. Sonbahar zaten hüzünlü bir mevsimdi ve Genji derin kederler içindeydi. Niçin bir zamanlar hiç ileriyi düşünmeden tamamen kendi kafasına göre, uzun vadede ona hiçbir çıkar sağlamayan boş gönül işleriyle vaktini öldürmüştü?

Onu yakından tanıyanlar ve onun sırrını bilenler şöyle diyordu: "Kendi etti kendi buldu, kendi başına kendi çorap ördü. Hep aynı şey! Bir yıla yakın, hiç kimseye bir şey çıtlatmadan kızla gizli gizli buluştu, dışarıya karşı da onunla ilgilenmiyormuş gibi göründü. Şimdi tam her şeyi herkese bütün çıplaklığıyla anlatması gerekirken, duruma hiçbir açıklık getirmiyor ve ortalığı karıştırıyor."

Adamları arasında en çok rahatsız olan Yoshikiyo idi. Çünkü arkadaşları Genji'ye ilk kez kızdan bahsedenin Yoshikiyo olduğunu düşünüyor ve onu suçluyordu.

Genji, yola çıkmadan iki gün önce kızın evine her zamankinden daha erken gitti. Genji ilk defa o sabah kıza gerçekten alıcı bir gözle bakmıştı. Şaşılacak derecede asil bir güzelliği vardı. Kızı teselli etmek için, onu ilk fırsatta ve en kısa zamanda başkente, yanına aldıracağına dair söz verdi. Genji her zamanki gibi yakışıklıydı. Tuttuğu oruçlardan dolayı çok daha zayıflamış ve yüz hatları çok daha belirgin ve güzel bir hale gelmişti. Bir yandan ağlıyor bir yandan da yeminler ediyordu. Kız

onun bu coşkulu hüznüne bütün samimiyetiyle kalpten cevap verdi. Onun için Genji'den gelen küçücük bir sevgi kırıntısı bile yeterdi. Zaten bundan başka ne isteyebilirdi ki? Ne yaparak neyi hak etmişti ki? Hem Genji'nin güneş gibi parlayan güzelliği karşısında kendisi sönmüş bir yıldızdan farksızdı.

Sonbahar rüzgârlarının altında dalgalar inliyor, tuz ocaklarından çıkan alevli dumanlar gökleri aydınlatıyor ve orada ince ince şeritler oluşturuyordu. Yalnızlığın bütün işaretleri sanki bir falcı kadının elindeki fincandan yukarıya yükselmiş gibiydi.

"Şimdilik vakit geldi gidiyorum elveda!
Yanık yosun dumanı eşlik edecek bana."

Kız da Genji'ye cevap verdi:

"Sahillerde yakılan deniz otları kadar,
Dertlidir kaygılarım yakınmak neye yarar."

Kız bunları söyledikten sonra sustu ve sessizce ağlamaya başladı. Bu şiiriyle Genji çok şeyler anlatmaya çalışmıştı.

Kız bütün bunları yaparken Genji'nin ondan çok sık dinlediği kotoyu henüz eline almamıştı.

"Ne olur bir kez çal bana canım, yadigâr olsun" dedi Genji.

Genji başkentten yanında getirmiş olduğu yedi telli kotoyu istedi ve maharetli parmaklarıyla gece yarısı rüzgârına karşı hiç alışılmadık harika bir ezgi çaldı. Yaşlı adam dayanamayarak on üç telli kotoyu kızına uzattı. Zaten o sırada kızın da içinden çalgı çalmak geçiyordu. Yavaşça çalgının akordunu yaptı. Dokunuşları çok zarif ve inceydi. Genji hep koto konusunda Fujitsubo'nun eline kimsenin su dökemeyeceğini düşünmüştü. Fujitsubo modern bir tarzla çalardı. Müzikten anlayan anlamayan herkes o çaldığı zaman kendinden geçerdi. Fujitsubo'nun çalış tarzı tıpkı kendisi gibi çok hassas ve bilinçliydi. Bayan Akashi o kadar sakin ve ahenkli çalıyordu ki kıskanmamak elde değildi. Kızın karşısındaki koto ustası tam şaşkınlığını atıp da onu daha merakla dinlemeye başladığı anda kız çalmayı bıraktı. Bu eşsiz müzik şöleninden sonra Genji'nin ruhunu pişmanlık ve üzüntü kaplamıştı. Hemen hemen bir yıldan beri buradaydı. Niye daha önce çalması için ısrar etmemişti ki? Şimdi artık yapabileceği tek şey eski yeminlerini tekrar etmekti.

Genji, "Beni hatırlaman için bu kotoyu sana armağan ediyorum. Gün gelir birlikte çalarız" dedi.

Kız sessiz ve kayıtsız bir şekilde cevapladı:

"Bir pişkin söz, bir de saz, atlatsan da arkadaş,
Çalacağım hasretle, elde saz gözümde yaş..."

Genji buna cevap vermeden geçemezdi.

"Bu kotoyu çalarken, orta tel[214] hiç kopmasın,
Tekrar buluşana dek aşkımız baki kalsın...

"İnan bana bu çalgının akordu bile bozulmadan yeniden bir araya geleceğiz." Genji böyle diyordu demesine, ama tekrar bir araya gelme ihtimalleri kıza pek de gerçekçi görünmüyordu.

Akashi'deki son sabahında Genji daha gün ağarmadan uyandı. Çok fazla vakti yoktu ama yine de Bayan Akashi'ye bir şiir yazdı:

"Dalga üzgün, kesiyor bu sahilden ayağı,
Seni terk etmek var ya, efkârlıyım bayağı."

Kız da cevap verdi:

"Gidersin sazlı damım yerle bir yıkılacak,
Beni belki dalgalar kollarına alacak."

Kız cevabını büyük bir içtenlikle yazmıştı. Bu duygu yüklü satırlara karşı Genji ağlamamak için ne kadar dirense de kendini tutamadı. Genji'nin sırrını bilmeyenler, insan bu hiç belli olmaz, böylesine kuş uçmaz kervan geçmez bir yere bile bağlanabilir dediler. Yoshikiyo ve onun gibi bu sırrı bilen insanlar ise, Genji'nin bu gönül serüveninde bayağı başarılı olduğunu düşünerek onu kıskandılar.

Ayrılık günü gelince insanlardan bazıları sevinçten bazıları üzüntüden gözyaşı döktü. Fakat ben bu konunun ayrıntıları hakkında pek konuşmayacağım.

Yaşlı adam, Genji için o zamana kadar yapılan en büyük veda törenini düzenlemişti. Herkes için çok güzel seyahat kaftanları hazırlatmıştı. Uşaklara bile bu giysilerden hediye etti. Bu mükellef hazırlıkları gören insanlar, yaşlı adamın bu kadar işi yapmak için nasıl vakit bulduğunu anlayamadılar. Genji için hazırlamış olduğu birbirinden kıymetli eşyalar ise sandıklar dolusuydu. Bunların hepsi arabalara yüklenerek Genji'nin kervanına katıldı. Bazı hediyelerin başkentte bile büyük sükse yapacağı kesindi. Yaşlı adam hiçbir şeyi atlamamıştı, dört dörtlük bir törendi.

---

214. İfadenin ne anlama geldiğine dair birkaç varsayım var. Burada muhtemelen, yedi telli değil, on üç telli kotoya gönderme yapılıyor.

Bayan Akashi, Genji'nin seyahat kaftanının üstüne bir şiir iliştirdi:

"Ben diktim bunu sana, dalgalarla ıslandı,
İstersen kabul etme, seçimi sana kaldı."

Genji, bu şiiri görünce biraz şaşırmıştı, o da bir şiir yazarak kendi kaftanlarından birine iliştirip kıza yolladı:

"Çok düşüncelisin canım!
Benden sana yadigâr, bu kaftan sende kalsın.

"İkinci vuslata dek, baktıkça hatırlarsın."

Bu da kızın sandığına bir yadigâr olarak girecekti. Güzel bir kaftandı, mis gibi kokuyordu. Buna bakan kız nasıl etkilenmeden kalabilirdi!

Yaşlı rahip sahile vuran yamuk deniz kabuğuna benzer yüzüyle genç insanları bir şeyler söyleyerek güldürüyordu. "Biliyor musunuz çocuklar, ben artık terk-i dünya eyleyip inzivaya çekildim. Kusura bakmayın ama bugün sizinle başkente kadar gelemeyeceğim" demişti.

"Münzevi olsam bile bu sahilde yaşadım,
Ben buradan kopamam deniz benim mekânım.

"İzin verirseniz sizi sınıra kadar uğurlayayım, belki böyle bir şeyi teklif etmeye hakkım yok ama baba kalbi... Şayet zaman zaman kalbinizde kızıma karşı bir muhabbet duyacak olursanız, lütfen onu bu durumdan haberdar ediniz. Çok sevinecektir."

"Efendim, kızınızı unutmam imkânsız. Bunun için çok özel nedenlerim var. En kısa zamanda benim gerçek niyetimi anlayacaksınız. Eğer bunu cansız, ölgün ve coşkusuz bir ruhla söylüyorsam inanın bunun müsebbibi yorgunluğum ve üzüntümdür."

"Ağlamıştım bir bahar başkenti terk ederken,
Ağlarım bu kez güzün, giderken bu sahilden.

"Ağlamaktan başka ne yapabilirim ki?" dedi gözyaşlarını silerek Genji.

Yaşlı adam üzüntüden yıkılmak üzereydi.

Bayan Akashi ne kadar acı çektiğini kimseye belli etmek istemedi. Belli etmek istemese bile acı çektiğini inkâr edemezdi. İşte ıstırap oradaydı, yerindeydi. Kendisi alt zümreden olduğu için halinden şikâyet edemezdi. Zaten Genji'nin ay-

rılmak istemesinin asıl nedeni de buydu. Genji'nin hayali hâlâ gözlerinin önündeydi. Kendine bir çeki düzen vermeye çalıştı ama ağlamaktan başka bir şey gelmiyordu elinden.

Annesi, kızını teselli etmek için her şeyi yaptı. "Hangi akla hizmet için böyle bir işe kalkıştın?" diye çıkıştı kocasına. "Keşke ben daha dikkatli olsaydım, belki böyle bir olay gelmezdi başımıza" dedi kadın.

"Yeter artık kes! Genji kolay kolay kızımızı terk edemez ve bunun nedenleri var. Genji'nin kızımız için bazı güzel planları olduğuna eminim. Bırak artık, üzülme ya da git sakinleştirecek bir şey iç. Ağlamakla bir yere varılmaz, matem tutmana lüzum yok" dedi yaşlı rahip; bu şekilde karısını avutmaya çalıştı ama onu teselli edecek kimse yoktu. Gitti ve bir köşeye yıkılırcasına çöktü.

Anne, dadı, hizmetçiler ve evdeki kadınların hepsi yaşlı rahibe yüklendiler. "Bütün ömrümüz boyunca hep kızımızın iyi birine düşmesi ve layık olduğu şekilde yaşaması için Yüce Buda'ya dua edip durduk. Zaten bütün genç kızların dileği bu. Bir ara işler yolunda gider gibi oldu. Oldu da ne oldu? Şu duruma bir bakın da söyleyin!"

Karısı, kızın dadısı, evin bütün kadınları yaşlı adamı yerli yersiz suçluyordu. "Yıllardır kızımız, her kızın isteyeceği bir hayata kavuşsun diye dua edip durduk. Tam da işler yolunda giderken şu olanlara bak!"

Evdekiler haklıydı. İlerleyen yaşı birdenbire adamı yatağa düşürmüştü ve günlerini yatakta geçirmeye başlamıştı. Bir akşam adam sanki bir şey olmuş gibi aniden yatağından kalktı.

"Tespihlerim nerede benim?" diye sordu.

Tespihlerini bulamayınca, ellerini kavuşturup dua etmeye başladı. Onu seyreden müritleri kendilerini tutamayıp kıkırdadılar. Ay ışığında tefekkür halinde dolaşırken yakınlardaki çaya düşmüş ve kalçasını kendi elleriyle bahçeden seçip getirdiği taşlardan birine çarpmıştı. Bütün kalçası mosmor olan rahip tekrar yatağa düşüp acılar içinde kıvranmaya başlayınca, bütün öteki dertlerini tasalarını hiç değilse geçici bir zaman için dahi olsa unutur gibi olmuştu.

Genji, Naniwa'daki arınma törenine katıldığında Sumiyoshi'ye ulaklar göndererek oralara kadar geldiğini bildirdi. Kendisi için uygun bir zamanda oraları ziyaret ederek verdiği sözü yerine getireceğini belirtti. Etrafındaki maiyeti neredeyse büyük bir ordu kadar kalabalıklaştığı için planlanmamış ziyaretlerde bulunamayacağını belirtti ve yönünü başkente doğru çevirdi. Nihayet Nijō'daki konağına ulaşınca bütün sevdiği insanlara yeniden kavuşması bir rüya gibiydi.

Kavuşanlar mutluluktan o kadar çok gözyaşı akıtmıştı ki dışarıdan görenler bu insanların başına kötü bir iş geldiğini sanırdı. Son yazdığı veda şiirinde artık Genji'siz bir hayatın onun için anlamsız hale geldiğini söyleyen Murasaki bile mutluluktan ölecek gibi olmuş, coşkusunu diğer insanlarla paylaşmıştı. Çok olgunlaşmış ve daha da güzelleşmişti. İpek gibi saçları eskisinden daha gürdü. Endişe ve kederden biraz saçları zayıflar gibi olsa da sonradan tekrar toparlamıştı. Huzura kavuşan Genji bundan sonra hep Murasaki ile birlikte olacağını anlamıştı. Fakat tam o anda, istemeye istemeye terk ettiği kadın geldi aklına. İşte o anda umduğu huzuru hiçbir zaman bulamayacağını, hayatının böyle karmakarışık sorunlarla devam edip gideceğini anlamıştı.

Murasaki'ye diğer kadından bahsetti. Yüzü dalgın ve düşünceli bir hal alan kadın konuyu geçiştirmek için "Ben üzülmem hiç kendime"[215] dedi.

Kibarca edilmiş bir sitemdi bu sözler. Genji, gülümserken yanı başında oturan kadından gözlerini alamamıştı, onca zaman onsuz nasıl yaşayabildiğine akıl sır erdiremedi. Eski karamsarlığı yeniden hisseder gibi olmuştu. Eski mevkiine geri dönmüş, yedek danışman olmuştu. Adamları da eski haklarına kavuşmuştu. Sanki kurumuş bir ağaca yeniden can gelmiş gibiydi.

İmparator, onu yanına çağırdığında sohbet ederken sürgünün Genji'yi ne kadar olgunlaştırdığını gözleriyle görmüştü. Saraylılar, Genji'yi dikkatle süzerek sürgün yıllarının onda ne gibi bir etki meydana getirdiğini anlamaya çalışıyordu. Genji'ye babasının hükümdarlığından beri hizmet etmekte olan yaşlı kadınların üzüntüleri, onu görür görmez yerini mutluluğa bırakmıştı. İmparator, huzuruna

---

215. Ukon, *Shūishū* 870:

Unutulsam bile ben, üzülmem hiç kendime,
Hüznüm onadır çünkü yemin etmiş yarine.

çıkan Genji'nin üstünü başını görünce hem utanmış hem de üzülmüştü. Son birkaç günde birazcık düzelmiş olmasına rağmen hâlâ solgun ve hasta görünüyordu. Havadan sudan konuşurken yavaş yavaş akşam oldu. O gece etraf sakin ve dolunay pırıl pırıldı. İmparator'un gözleri dolmuştu.

"Son zamanlarda burada ne müzik çalındı ne de eski şarkılardan dinleyebildik" dedi İmparator.

Genji cevap verdi:

"Denizlere atıldım, yıllarım' heba ettim,
Sülük Çocuklar gibi azap çeken ben idim."[216]

İmparator duygulanıp utandı.

"Sülük Çocuk sevindi bulup ana babayı,
Hak ettik biz sevinci, unuttuk ayrılığı."

İmparator bu sözleri büyük bir nezaket ve hassasiyetle söylemişti. Genji'nin yaptığı ilk iş kutsal Lotus Sutra'yı en görkemli biçimde babasının ruhuna okutmak için bir heyet düzenlemek oldu. Veliahdı yanına çağırdı. Genji'nin yokluğunda koskocaman bir delikanlı olmuştu. Veliahdın onu görünce sevinmesi Genji'yi çok duygulandırdı. Esaslı bir eğitimden geçerek çok iyi ve yetenekli bir hükümdar adayı olduğunu kanıtlamıştı. Genji Fujitsubo'yla da konuştu. Onunla sessiz sakin ve muhabbetli bir şekilde uzun uzun sohbet ettiler.

Bütün bu işlerinin arasında Genji maiyetindeki insanlar arasında Akashi'ye dönenlerle birlikte oradaki sevgilisine bir mektup yolladı. Hiç kimsenin bulunmadığı çok duyarlı bir anında Bayan Akashi'ye yazmış olduğu sevgi dolu bir mektuptu bu.

"Dalgaların sahili dövdüğü bu gecelerde neler yapıyorsun?"

"Gecelerin ardından gelen o sabahlarda,
Şafak vaktiyle sisler tüter mi kıyılarda?"

Kyushu'lu Gosechi dansçısının, sürgünde çile doldururken tanıştığı Genji'ye aşırı bir ilgisi vardı. Sürgün cezasının bitip Genji'nin başkente döndüğünü ve

---

216. Yaratılış efsanesini ele alan *Nihongi* versiyonlarından birinde, Güneş tanrıçasının kardeşleri arasında yer alan Sülük Çocuk'un, denize atılmadan önce Genji'nin sürgün döneminde yaşadığı sanılıyor. İmparator'un yukarıdaki şiirinde de belirtildiği gibi anneleri Sülük Çocuk ve Güneş tanrıçasına bu sütunun etrafında hamile kalmıştır.

tekrar İmparator'un emrine girdiğini öğrenince hayal kırıklığına uğradı. Genji'ye bir mektup yollayarak haberciye kimin gönderdiğini söylememesini sıkı sıkı tembih etti.

"Suma sahillerinden geçmiştin ey denizci,
Seni gördüm göreli gözyaşlarım dinmedi."

El yazısını geliştirmişti ama Genji yine de yazının kime ait olduğunu anlamıştı.

"Sanırsın seninkinden daha azdır kederim,
Sana ağlayan bir kul, varsa işte o benim."

Genji bu kadını uzun zamandır görmemişti. Aklına onunla ilgili tatlı anılar geldi ama artık yeni maceralara atılmak Genji'ye göre değildi.

Bayan Portakal Çiçeği'ne, gönderdiği mektup mutluluktan ziyade hayal kırıklığı yaratmıştı.

BÖLÜM 14

KANAL DUBALARI

MIOTSUKUSHI (澪標)

Genji babasını gördüğü o gerçekçi rüyayı bir türlü unutamıyordu. Duyduğu vicdani sorumluluğu biraz hafifletmek için bir an önce onun adına Lotus Sutra okutma konusunda gerekli planları yapmıştı. Bu tören onuncu ayda yapılacaktı. Saraydaki herkes bu büyük ruhani etkinliğin hazırlıklarına yardım etti. İş birliği, Genji gözden düşmeden önce nasılsa şimdi de öyleydi.

Kokiden çok hasta olduğu halde, hâlâ Genji'ye düşmandı; onu bir türlü ortadan kaldıramadığı için çok sinirliydi. İmparator da annesinin etkisinde kalarak Genji'yi sürgüne göndermişti. Fakat şimdi inanıyordu ki babasının ona olan vasiyetini yerine getirmez, Genji'yi kollamaz ise başına çok daha büyük felaketler gelecekti. Genji'yi başkente getirtmek bu nedenle onu hem ruhsal hem bedensel olarak rahatlatmış, uzun zamandan beri şifa bulmayan göz hastalığı da aniden geçmişti. Geleceğe yönelik kasvetli sezgileri ise henüz bütünüyle geçmemişti. İmparator sık sık artık tamamen güvendiği Genji'yi yanına çağırıyordu. Artık İmparator'un annesinden bağımsız olarak istediği gibi davranabilmesi herkes için iyiye işaretti.

İmparator'un tahtan çekilme zamanı gitgide yaklaşıyordu. Tahtan feragatinin Bayan Oborozukiyo'yu zor durumda bırakacağını düşündükçe çok tedirgin oluyordu.

Kıza, "Baban öldü. Ama benim annemin sağlığı da çok feci durumda. Şahsen benim de çok vaktimin kalmadığını düşünüyorum ve ben gidince her şeyin değişeceğinden korkuyorum. Uzun zamandır birini bana tercih ettiğinin farkındayım. Bense onca zaman sadece bir kişiyi düşündüm, o da sensin. Tercih ettiğin

adamın senin her istediğini yapabileceğini düşünsem bile, o adamın sevgisi yine de benimkiyle boy ölçüşemez. Bu durum bana çok acı veriyor, derin kederler içindeyim" dedi gözyaşları içinde.

Utancından kıpkırmızı kesilen kız arkasını döndü. O anda İmparator kızdan ona doğru akan dayanılmaz cazibenin etkisiyle bütün acılarını unutuvermişti.

"Niçin bir çocuk yapmadın Oborozukiyo şimdiye kadar? Üzülüyorum doğrusu. Eminim çok geçmeden sevdiğin adamdan bir çocuk sahibi olacaksın. Ama bunun düşüncesi bile beni üzüyor. Sevdiğin insan avamdan biri ve senin çocuğun da avamdan biri olarak yetişecek."

Geçmiş ve gelecekle ilgili bu konular kızı o kadar utandırmıştı ki, İmparator'un yüzüne bakamadı. Adam yakışıklıydı, nazikti, medeni idi. Davranışlarıyla yıllardır kendisine derin bir ilgi beslediğini kanıtlamıştı. Yeni yeni gözü açılmaya, her şeyi anlamaya başlamıştı. Genji, bütün yakışıklılığı ve centilmenliğine rağmen ona kendini adayan, onun dengi olan bir insan değildi. Niçin böyle çocukça işlere girişerek hem kendi adını hem de Genji'nin adını lekelemişti? Bütün bunlar ona hiç hatırlamak istemediği geçmişteki acılarını hatırlatmıştı.

Takip eden yılın ikinci ayında veliaht için tahta çıkış törenleri düzenlendi. Çocuk henüz on bir yaşında olmasına rağmen, yaşıtlarına göre daha uzun boylu ve daha olgundu. Genji'nin bir kopyası gibiydi. O kadar parlak bir görünüşü vardı ki bakanların gözünü kamaştırıyordu. Başkalarının hayranlıkla seyrettiği bu çocuk Fujitsubo için korkulu bir rüya gibiydi. Kendinden sonra gelecek olan halefini çok seven imparator, gayet dostane bir şekilde onunla neler yapacağı hakkında sohbet ediyor, feragat planlarını tartışıyordu.

Aynı ay içinde tahttan inen imparator Kokiden'i çok şaşırtmıştı. İmparator onu sakinleştirmek için "Sayın validem, bundan böyle her ne kadar önemli biri olmasam da sizi daha sık görebileceğim, ben en çok buna seviniyorum" dedi.

İmparator'un Bayan Shōkyōden'den olan oğlu veliaht seçildi. Her şey bir gecede değişmiş, etrafı sevinç kaplamıştı. Genji de vekilliğe terfi etti. Vekillerin sayısı yasalarda sınırlı olduğu halde Genji için hemen münhal bir vekil kadrosu oluşturulmuştu. Onun bulunduğu makam iç işlerinde en yetkili makam olacaktı.

Genji sağlık nedenleriyle Batı İlleri Bakanı görevinden ayrılarak emekliliğe ayrılmış olan kayın pederine, "Efendim, ben bu yeni görevimi ifa edebileceğimi zannetmiyorum çünkü böyle bir vazife için hazır değilim" diyerek aynı görevi kayın pederine teklif etti.

Yaşlı adam, "Evladım, ben zaten sağlık sorunlarım yüzünden istifa ettim. Senden çok daha yaşlı ve daha aciz bir insanım. Pek işe yarayacağımı zannetmiyorum" dedi.

Genji bunun üzerine yaşlı kayın pederine uzun bir konuşma yaptı: "Rivayete göre yabancı ülkelerdeki (Çin) devlet adamları toplumsal kargaşa zamanlarında dağ-

ların derinliklerinde inzivaya çekiliyor, barış tekrar tesis edildiğinde ise aksakallarına bakmadan dağdan inip tekrar hükümette göreve başlıyorlar ve bunu da hiç utanç konusu yapmıyorlardı. Halk tarafından onların bu davranışları takdirle karşılanıyor, kendilerine bir aziz ya da bilge gibi muamele ediliyordu." Bütün saray ve devlet erkânı yeni görevine atanması için emekli bakanın önünde hiçbir engel olmadığını kabul etti ve böylece yaşlı adam ısrarlara dayanamayarak vekillik görevini kabul ettiğinde tam altmış üç yaşındaydı. Yaşlı adamın istifa etmesinin nedenlerinden biri de aslında devlet işlerinin istediği doğrultuda gitmemesiydi. Fakat yeni görevinde her türlü yetki kendine verildiği için böyle bir durum artık söz konusu değildi. Bürokratik yaşamlarının karanlık döngüsüne girmiş bulunan oğullarına da mesleklerinde ümit veren yeni umutlar açılmış bulunuyordu. Aralarında bu fırsattan en çok yararlanan da kendisi için münhal bir bakan kadrosu açılan Tō no Chūjō olmuştu. Kendisi şu anda Kokiden'in kız kardeşinden olan on iki yaşındaki kızına sarayda iyi bir mevki sağlamak için eğitim vermekle meşguldü. Takasago şarkısını çok güzel söyleyen oğlu ise artık olgun bir yaşa gelmiş, tam babasının istediği gibi bir delikanlı olmuştu. Tō no Chūjō gerçekten de hareminde bulunan kadınlardan pek çok erkek evlat sahibi olduğu için, Genji bu genç erkeklerden oluşan tabura bakarak arkadaşını kıskanıyordu. Oğlu Yūgiri de en az onlar kadar yakışıklı bir çocuktu. Sarayda hem imparator hem de veliahdın özel hizmetinde çalışmıştı. Büyük annesi ve dedesi olan Prenses Omiya ve kral naibinin derdi artık o değil, kaybettikleri kızlarıydı. Onun ölümünden sonra geçen zaman içinde yavaş yavaş üzüntülerini unutmuş, Genji'nin servetiyle onlara sağladığı refahla teselli bulmaya başlamışlardı. Üstelik Genji'nin Kyoto'dan uzakta bulunduğu kasvetli sürgün yılları da hiç kötü bir iz bırakmadan geçip gitmişti. Genji'nin son karısının ailesine karşı duyduğu vazife şuuru eskisinden hiç farklı değildi. Onları her fırsatta ziyaret ediyor, onlara sürgün yıllarında büyük bir sadakatle hizmet etmiş olan hizmetçilere, dadılara ve yanlarındaki insanlara hediyeler vermek için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu. Kuşkusuz kadınların hepsi bu durumdan çok memnundu.

Nijō'da da onun dönüşünü bekleyen kadınlar vardı. Yokluğunda onların çekmiş olduğu acıları dindirmek için elinden gelen her şeyi yapmaya hazırdı. Aralarında Chūjō ve Nakatsukasa gibi kadınların bulunduğu grup için yaşlarıyla mütenasip bir şekilde muhabbetini esirgemedi. Evin dışındaki kadınlara ayıracak vakti kalmamıştı. Konağının doğu kısmında yer alan konağı yeniden elden geçirtti. Bu konak ona babasından miras kalmıştı. Bu evi Bayan Portakal Çiçeği ve ona benzer ihmal ettiği diğer gözdelerine tahsis etmeyi düşünüyordu.

Genji'nin hüzünlü bir şekilde geride bıraktığı Bayan Akashi Hanım hakkında henüz bir şey söylemedim. Genji işleri ve özel hayatındaki yoğunluk nedeniyle onunla istediği gibi ilgilenememişti. Kimseye söylememişti ama üçüncü ayın başından beri kız aklından çıkmıyordu çünkü kızın doğum vakti yaklaşmıştı. Kıza göndermiş olduğu haberci kısa zamanda geri döndü.

"Bu ayın on altısında bir kızınız olmuş efendim" dedi haberci.

Bu çocuk onun ilk kızı olduğu için duyduğu habere çok sevinmişti. Fakat Bayan Akashi'yi doğum yapmak için niçin başkente getirmemişti?

Falcının biri Genji'ye bir zamanlar "Efendim, sizin üç çocuğunuz olacak. Bunlardan biri imparator, biri imparatoriçe, üçüncüsü ise bakan olacak. Bakan olan kişi öylesine güçlenecek ki bütün memlekete hükmedecek" demişti. Bu kehanetlerin hepsi teker teker doğru çıkmaya başlamıştı.

Genji daha birçok kâhine danışmıştı. Bunların hepsi sanki sözleşmiş gibi onun bir gün çok güçleneceğini ve dünyada ne isterse yapabileceğini söylemişti, ama mutsuz geçen günlerinde bunların hepsini unutmuştu. Bu yeni saltanatla birlikte en aşırı isteklerini bile gerçekleştirebileceğe benziyordu. Tahta çıkmak onun için bir hayaldi. En gözde oğlu olmasına rağmen babası onu avamdan biri konumuna getirmiş, böylece taht artık onun için ulaşılmaz olmuştu. Kimse nedenini bilmese de yeni imparatorun tahta çıkışı falcının yalan söylemediğini ispatlıyordu. Genji geleceğe yönelik olarak düşündüğünde başına gelen bütün olayların içinde Tanrı Sumiyoşi'nin himmet ve inayetini görüyordu. Bayan Akashi'nin de olağanüstü bir yazgısı vardı. Çılgın babası elinin ulaşamayacağı kadar uzakta bulunan ihtiraslar beslemişti. Ne yazık ki onun gibi yüksek yerlere gelebilecek bir insan başkentte değil, memleketin en ücra köşelerinden birinde yaşıyordu. Buradaki işler durulduktan sonra ne yapıp edip Bayan Akashi'yi buraya getirtmek istiyordu. Aslında küçük kızının böyle kuş uçmaz kervan geçmez diyarlarda doğmasına izin vermekle

çok kötü bir iş yapmıştı. Mümkün olan en kısa zamanda kızını ve annesini yanına çağırmaya karar verdi ve bu nedenle konaktaki tadilatın bir an önce bitirilmesini emretti.

Akashi'de eğitilmiş dadı ve bakıcıların bulunmadığını düşündükçe tedirgin oluyordu. Bir keresinde babası bir mabeyinci, annesi de eski imparatorun özel kâtiplerinden olan bir kızın üzücü hikâyesini duymuştu. Anne ve babasını kaybettikten sonra zor duruma düşen kız evlilik dışı bir ilişkiye girmiş ve bu ilişkiden bir çocuğu olmuştu. Çok gençti ve hayattan hiçbir beklentisi kalmamıştı. Genji ona iş teklif edince hiç düşünmeden kabul etti. Nasıl olsa oturduğu viranede uzun müddet yaşaması mümkün değildi. Genji büyük bir gizlilikle kızı ziyaret ederek yapacağı işin içeriğini anlatmıştı. Başlangıçta kız söz vermesine rağmen yeni işi hakkında kuşku duyuyordu ama Genji onu ziyaret ederek onurlandırınca kafasındaki bütün şüpheleri uzaklaşmış, kız rahatlamıştı.

"Efendim, siz ne isterseniz ben onu yaparım" dedi kız.

Genji uğurlu bir gün seçerek kızı Akashi'ye gönderdi.

Yola çıkmadan önce de "Benim bencil ve duygusuz bir insan olduğumu düşüneceğine eminim fakat senin için özel planlarım var. Seni memleketin içinde bile olsa uzak ve zorlu bir hayat yaşayacağın yere gönderiyorum. Belli bir müddet için de olsa biraz sabredip orada kalman lazım" diyerek kıza orada yapacağı görevin ayrıntılarını anlattı.

Daha önce kız sarayda çalıştığından dolayı Genji'nin onu görmüşlüğü vardı ama şimdi daha zayıf görünüyordu. Bir zamanlar yaşadığı pırıl pırıl konak şimdi bir viraneden farksız ve bakımsızdı. Bahçedeki yabani otlar ağaç boyu yükselmişti. Nasıl olmuştu da kız böylesine zavallı bir hayata katlanabilmişti. "Seni göndermekten vazgeçtim. Burada alıkoymaya karar verdim dersem ne yaparsın?" dedi Genji şakalaşır gibi. Gözlerini bu güzel genç kızdan alamıyordu.

Kız o sırada, şartlar aynı kaldığı takdirde Genji'nin yakınında olmanın daha uygun olduğunu düşünüyordu.

"Uzun yıllar ötesinden arkadaş olmasak da,
Sana böyle veda etmek şimdi zor gelir bana...

"Acaba birlikte çıksak mı yola" deyince Genji, kadın gülümsedi:

"Güvenmem, dostluk deme, hemen elveda dersin,
Sevgiliyle vuslatı asıl isteyen sensin."

Genji kadının misillemesini olağanüstü mahirane buldu. Her şey güzelce hallolmuştu.

Kadın şehirden arabayla ayrıldı. Genji, kızın yanına en güvendiği adamlarını refakatçi olarak vermiş ve yaptıkları işin gizliliği konusunda onlara çok sıkı uyarılarda bulunmuştu. Kadınla birlikte küçük kız için bir kılıç, daha başka birçok hediye ve kumanyalar yola çıkarmıştı ki bu kadar yükle kafilenin zamanında Akashi'ye varacağı şüpheliydi. Göreve tayin edilen minik kızın dadısı için bundan daha kapsamlı bir kafile hazırlanamazdı.

Kafile oradan uzaklaşırken Genji durup dururken torun sahibi olan yaşlı adamı düşündükçe gülümsüyordu. Yeni doğan torunundan dolayı yaşlı adam kim bilir ne kadar sevinmiş, kendini ne kadar dünyanın en önemli insanıymış gibi hissetmişti. Mutlaka ortalıkta fırıl fırıl dolanıp duruyordu şimdi.

Bu aynı zamanda Genji için de bir ikazdı. Bayan Akashi ve Genji bir yıl önceki hayatlarından mutlaka birbirlerini tanıyor olmalıydı. Bu yüzden bütün olan bitenler Genji için, her ne kadar vicdan azabı çekse de çok önemli olaylardı. Ayrılmadan önce bebeğine dadılık yapacak olan genç kıza hiçbir ihmal ve hatayı asla affetmeyeceğini defalarca söylemişti.

"Kanadımın altına gün gelip sığınacak
Benim güzel meleğim yüz bin yıl yaşayacak."[217]

Harima sınırına kadar tekneyle gidip, oradan atlara bindiler. Genji'nin gönderdiği misafirleri görünce yaşlı adam çok keyiflenmişti, duyduğu minnettarlık kelimelere dökülecek gibi değildi.

Misafirlerinin gözünün önünde yaşlı adam başkentin bulunduğu yöne döndü ve yerlere kadar eğilerek selamladı. Torununun Genji için ne kadar önemli olduğunu öğrenince bu minik kız onun gözünde büyümeye başlamıştı. Kızın olağanüstü güzelliği bakıcıyı şaşkına çevirmişti. Demek ki onun için katlanılan endişe, telaş ve onca yolculuk boşuna değildi. O kadar güzeldi ki bakıcı için telaşlı ve endişeli dakikalar sona ermek bilmiyordu. Bakıcı kız birdenbire böyle bir taşra kasabasına gelince çok korkunç bulmuştu ama zamanla güneşli semaların altında bir kâbustan uyanır gibi olmuştu. Her şey bu minicik kız için değerdi. Bu minik varlığa tapıyordu.

Bayan Akashi ümitsizlik içindeydi. Aylar geçtikçe hayatın anlamsız olduğunu düşünmeye başlamıştı. Genji'nin iyi niyet işaretleri onu rahatlatmaya yetmişti. Başkentten gelen misafirleri elinden geldiğince iyi ağırlayabilmek için hemen harekete geçti.

---

217. Orijinal metinde "kalpa" olarak geçen kelime "yüz bin yıl" olarak çevrilmiştir. Kaynak metinde büyük bir kayayı her yüz yılda bir semavi bir meleğin tüyüyle fırçalayarak geçen süreye eş değer olan *kalpa*'dan söz edilir. Bu zaman aralığı 16 milyar yıl, kayanın büyüklüğü 66 kilometreküp olarak tahmin edilmiştir. Kısacası Genji kızının sonsuza kadar yaşamasını ister.

Korumaların hemen başkente dönmeleri gerekiyordu. Bayan Akashi, Genji için hissettiklerini bir kâğıda dökerek aşağıdaki şiiri ekledi:

"Benim kanadım kısa, korumaz yavrucağı,
Tomurcuğa yakışan babasının kucağı."[218]

Kızının aklını bu kadar meşgul etmesi ve kızını görmeyi bu kadar çok istemesi Genji'yi şaşırtmıştı.

Murasaki'ye Akashi'de olan her şeyi anlatmamıştı ama orada olanları başka birinin ağzından duymasından da korkuyordu. Murasaki'yi karşısına alıp ciddi ciddi bütün olanı biteni anlattı ve bitirirken de "İşte durum bu sevgilim. İşlerim rayına oturamadı gitti. Bütün aksilikler beni buldu. Olmasını istediğim yerde çocuğum olmadığı halde şimdi uzaklarda umulmadık bir yerde bir çocuğum var. Üstelik de bir kız çocuğu. Elbette ki onu evlat olarak kabul etmeyebilirim ama buna benim yüreğim elvermez. Bir gün onu buraya getirteceğim ve ona sen bakacaksın. Dolayısıyla kıskançlık duyman için ortada hiçbir sebep yok" dedi.

Murasaki'nin yüzü kıpkırmızı kesilmişti. "Ne kadar tuhafsın. Kendimden nefret etmeme sebep oluyorsun. Hiç huyum olmayan şeyleri bana atfedip duruyorsun. Kıskançlık derslerini kimden ve ne zaman almam gerekiyormuş merak ediyorum."

Genji gülümserken gözleri dolu dolu olmuştu. "Aa, evet" dedi Genji, "Bütün bunları sana kim öğretmiş olabilir? Kafanda kurup kurup bana sinirleniyorsun. Yapma böyle!"

Kadın, Genji sürgündeyken yıllarca birbirlerine duydukları hasreti, şiirleri ve mektupları düşündü. Bütün bunların yanında Genji'nin kabahatleri, kaçamakları, kırgınlıkları sıradan bir şakaymış gibi göründü gözüne.

"Bütün bu olanların önemli nedenleri var. O Akashili kadına bu kadar düşkün olmamın, onu arayıp sormamın, bu konuda çok titiz davranmamın, kendime göre özel sebepleri var. Fakat bunları sana açıklamam için henüz vakit çok erken. Çünkü anlatsam da anlayamazsın. Evet, sonuç olarak güzel bir kadın Akashili hanım, fakat benim onunla ilgilenmemin nedeni içinde bulunduğum o günün koşullarıydı."

Genji, Murasaki'ye son gece Akashi göklerinde dolaşan bulutlardan, tanıştığı kızın görünüşünden, onun koto çalışındaki maharetinden bahsetti. Murasaki "Demek ki ben onun için buralarda gözyaşı dökerken beyefendi oralarda kadınlarla gönül eğlendiriyormuş" diye sonsuz kedere kapılmıştı. Ona göre Genji'nin başka bir kadına ufak bir bakış atması bile doğru değildi.

---

218. Anonim, *Gosenshū* 64:
Ah, baharda gökleri kaplasaydı kollarım,
Goncaları rüzgârın eline bırakmazdım.

Mademki o kendi kafasına göre hareket ediyor ben de pekâlâ istediğim gibi davranabilirim diye düşünürken, kendi kendine mırıldanıyordu: "Bir zamanlar biz neydik? Sanki bir can gibiydik.

"Vuslata kanat açan sevdalı ruh yerine,
Cesedimin üstünde tüten duman olsaydım."

"Lafı bile kötü! Neler söylüyorsun?" dedi Genji.

"Geçit vermez dağlarda, kuduran denizlerde,
Kime aktı bu yaşlar, kim boğuldu selinde?

"Ah canım, keşke bir anlasan beni. Ama bu çivisi çıkmış dünyada hepimiz anlaşılmaz bir muammayız. Her şey yalnız senin için ama başka kadınların beni bir hiç uğruna suçlamasını istemiyorum. Kimseye ne şikâyetim ne sitemim var. Ben seni seviyorum, işte hepsi o kadar."

Genji bir koto çıkarıp akordunu yaptıktan sonra Murasaki'ye uzattı. Başka bir kadının koto konusundaki ustalığını duyan Murasaki durumdan çok rahatsız olduğu için kotoya dokunmadı bile. O kadar nazik ve zarif bir kadındı ki bu küçük kıskançlık krizleri, bir anlık kızgınlıkları ona çok yakışıyordu. Genji hayatını birlikte geçirmek istediği kişinin o olduğunu anlamıştı.

Beşinci ayın beşinde kızı elli günlük olacaktı. Genji onu görmeyi o kadar çok istiyordu ki. Ellinci gün kutlamalarını başkentte yapsalardı ne kadar güzel olurdu. Çocuğunun öyle uzak bir memlekette doğmasına nasıl razı olmuştu? Eğer çocuğu erkek olsaydı bu kadar endişelenmezdi. Ama bir kız için başkent dışında bir yerde doğmak sakıncalıydı. Mutsuzluğu kızının kaderiyle çok yakından alakalı olduğundan dolayı, Genji için bu bebeğin özel bir önemi vardı.

Kızının yanına tam ellinci günde varmaları için kesin talimat verdiği haberciler gönderdi. Genji adamlarıyla birlikte Akashi'ye insanların hayal bile edemeyecekleri güzellikte hediyeler yollamıştı. Bunların yanında gündelik ihtiyaçlarına cevap verecek eşyaları da ihmal etmemişti.

Genji mektubuna aşağıdaki şiiri eklemişti:

"Benim kızım kayada, minicik yosun ama,
Gün gelince serpilip fark atacak zambağa..."[219]

219. "Ayame" hem "zambak" hem de "ilgi" anlamına gelir. Beşinci ayın beşinci günü zambak festivalidir.

"Hasretin bütün benliğimi sardı. Ne olursun artık yanıma gel. Bunun başka çaresi yok. Buralarda seni üzecek bir şey olmayacağına söz veriyorum."

Yaşlı babanın yüzü bir kez daha yamuk bir deniz kabuğuna dönmüştü. Ama bu sefer kederden değil, sevinçten. Ellinci gün doğum kutlamaları için birbirinden güzel hazırlıklar yapılmıştı. Bu gecenin o kadar güzel geçmesinde Genji'nin gönderdiği elçilerin büyük bir rolü vardı, bu insanlar gecenin karanlığında giyilen sırmalı elbiseler gibiydiler.[220]

Bakıcı, Akashili hanımdan çok hoşlanmış, böylesine kasvetli bir yerde kendisine iyi bir yoldaş bulduğu için çok sevinmişti. Ailenin kendi imkânlarıyla başkentten getirdiği kadınlar görgü ve tecrübe olarak bakıcıdan hiç de aşağı kalmazdı. Fakat hepsi yaşlı, sendeleyerek yürüyen, artık saraya yapacak işi kalmayınca kendilerine yeni bir sığınak arayarak buralara kadar gelen kadınlardı. İçlerinde en zarif ve genç olanı çocuğun dadısıydı. Aklını ve kadınlığını kullanarak herkese dışarıdaki koskocaman dünya hakkında bilgi veriyor ve dilinin döndüğü kadar Genji'yi anlatıyordu. Kısa zamanda herkese kendini sevdirmişti. Akashili hanım da Genji'nin ona bırakıp gittiği minicik armağanı hatırlayarak kendisinin Genji için ne kadar önemli olduğunu anlamıştı. Bakıcı, Genji'nin mektubunu gördü. Hanımımın ne kadar güzel bir bahtı var, bense ne kadar şanssızım diye düşündü. Neyse ki Genji'nin mektubunda onun da halini hatırını sorması kızın kendisine olan güvenini artırmıştı.

Akashili Hanım'ın cevabı dürüst ve yapmacıksızdı:

"Turna kaybolup gitmiş ıssız adada,
Ne arar ne sorarsın Hayırsız Genji!

"Günlerim, hayal gücümün yarattığı karanlık dünya ile senden mektup geldiği zamanlarda görebildiğim aydınlıklar arasında geçiyor. İnsan kırk yılda bir gelecek olan mektuplara bel bağlayarak daha ne kadar bu şekilde yaşamaya devam edebilir? Benim senden tek dileğim kızımızı bu belirsizlikten bir an önce kurtarman."

Genji bu mektubu alınca defalarca okudu ve derin derin içini çekti.

Murasaki, "Uzaktaki tekneden daha uzaklardasın"[221] diye kendi kendine mırıldandı. Başka da bir şey söylemedi.

Genji, "Hayatım olayı gereğinden fazla büyütüyorsun, ortada büyütülecek bir şey yok. Biliyorsun ben sürgündeyken oralara gittim. Zaman zaman hatırlıyo-

---

220. *Shih Chi*'den anladığımız kadarıyla zengin ve güçlü olmak isteyen köylüler bu isteklerini köydeki insanlara belli etmemek için gecenin karanlığında sırmalı elbiseler giyerlermiş.

221. İse, *Shinkokinshū*, s. 1048:

Uzaktaki tekneden daha uzaklardasın,
Kürekler çekildikçe Kumano'dan ıraksın.

rum, eski anılarım aklıma geliyor ve iç çekiyorum. Hepsi bu kadar. Sense nefes alıp verişlerime bile dikkat ediyorsun."

Murasaki'ye sadece zarfın üzerindeki adresi gösterdi. Yazının güzelliği saraydaki en mağrur ve kendine güvenen kadını bile utandırabilirdi. Murasaki, Akashili kadının niçin Genji'yi avucunun içine aldığını anlamıştı.

Genji'nin Murasaki'ye olan ilgisi ne yazık ki onun Bayan Portakal Çiçeği'ni ihmal etmesine sebep olmuştu. Ayrıca, saraydaki işlerinden dolayı başını kaşıyacak vakti yoktu. Üstelik karmakarışık gönül maceralarına da dikkat etmesi gerekiyordu. Ayrıca kadından da hiçbir haber alamayınca tamamen onu unutur gibi olmuştu. Çok geçmeden yaz gelmiş, yağmurlar başlamış, saraydaki işlerine ara vererek biraz nefes alacak zaman bulabilmişti. Bayan Portakal Çiçeği'ni ziyaret etmenin tam zamanıydı.

Bu kadın Genji'yi çok seyrek görmesine rağmen maddi ve manevi olarak tamamen Genji'nin yörüngesine girmişti. Ancak, zamane kadınları gibi kaprisli bir insan değildi. Şimdiye kadar Genji'yi hiç rahatsız etmemişti, bundan sonra da edeceği yoktu. Son olarak birkaç yıl önce ziyaret ettiği bu ev geçen zaman içinde bir viraneye dönmüştü. Her zamanki gibi Genji önce Bayan Portakal Çiçeği'nin kız kardeşini ziyaret etti ve gecenin ilerleyen saatlerinde kadının odasına geçti. Genji, puslu ay ışığının altında çok yakışıklı görünüyordu. Kadın, her zamanki çekingenliğiyle terasa yakın bir yerde oturuyor, derin düşüncelere dalmış bir vaziyette onu bekliyordu. Kendisini üzecek hiçbir şeye izin vermeyen kararlı bir kişiliği vardı.

Yakınlarında bir su kuşu öttü. Kadın hemen şu dizeleri yazdı:

"Mademki bir su kuşu kanat çırpmış evime,
Konuğum ay ışığı, buyursun viraneme."

Sessizliğin içinde dağılıp giden yumuşacık sesi kulağa çok hoş geliyordu. Genji tekrar tekrar iç çekti. Her tanıdığı kadının ayrı bir özelliği, onun için ayrı bir değeri vardı. Kadının bu yumuşacık ılımlı hali Genji'nin hayatını kolaylaştırmıyor, zorlaştırıyordu.

"Ötene kapı açma, her kuşun eti yenmez,
Ay bilip güvensen de aylaklar sana gelmez ...

"Senin için endişeliyim" dedi.

Genji bunu onun sadakatinden şüphe ettiği için söylememişti. Tersine, onun senelerden beri kendisini beklediğini ve kendisinin de ona olan içten yakınlığını çok iyi biliyordu.

Genji, Suma'ya sürgüne giderken eve uğradığında bir nasihatte bulunmuş ve ona "Bulutlu gecelerde bakma sakın aya!" demişti. Kadın Genji'ye her zamanki yumuşaklığıyla bu sözlerini hatırlatarak "Neden," dedi "Kendimi o zaman çok mutsuz hissetmiştim? Şimdi sen buradasın ama hiçbir şey değişmedi ki!"

Genji, her zamanki gibi tatlı diller dökerek kadını teselli etmeye çalıştı. Bunu yaparken her zamanki konuların üstünde durdu.

Genji, Kyushulu dansçı Gosechi'yi hâlâ unutmamıştı. Bu kadını yeniden görmek isterdi ama bunu etrafa belli etmemek çok zor olacaktı. Genji, kadını öyle etkilemiş, öyle içine işlemişti ki babasının beğendiği bütün damat adaylarının hepsini elinin tersiyle iterek evlenmemeye karar vermişti. Genji'nin bütün bu kadınlar için ciddi bir planı vardı. Her şeyden önce doğudaki konağını tamamen elden geçirtip, tamirat tadilat işleri bittikten sonra sevdiği bütün kadınları gülüp oynayarak buraya yerleştirmeyi düşünüyordu. Şayet herhangi birinden bir çocuğu olursa, onlara, oturun bakın bu çocuğa, diyecekti. Tamirden sonra ortaya çıkan evin eskisinden hiçbir farkı yoktu. Çünkü bütün tamirat tadilat işlerini aklı başında kafası çalışan zevk sahibi mimarlara yaptırmıştı.

Bayan Oborozukiyo da aklındaydı. Kadına o talihsiz olayın, içindeki ateşi hâlâ söndürmediğini söylemişti. Önceki olaydan ağzı yanmış Oborozukiyo ise dersini almıştı. Bu yüzden Genji'yi heveslendirecek hiçbir harekette bulunmadı. Böylece Genji'nin, Oborozukiyo ile olan ilişkisi tam bir başarısızlıkla sonuçlanmış, bu olaydan ve bu kızdan tamamen vazgeçmişti.

Tahtından feragat eden imparator, Suzaku Sarayı'na yerleşmiş ve sakin bir hayat sürmeye başlamıştı. Her yıl burada mevsimine göre konserler ve partiler düzenlediği için keyfi yerindeydi. Veliahdın etrafında annesi Shōkyōden Hatun

hariç pek çok kadın vardı. Onların arasında pek dikkat çekmeyen Shōkyōden'in önemli bir özelliği yoktu ve Oborozukiyo'nun eline asla su dökemezdi. İmparator'un yanından ayrılmış, artık kendi başına yaşıyordu. Kendini tamamen veliaht olan oğlunun işlerine adamıştı. Genji artık sarayda annesine ait olan bölümde kalıyordu. Hemen onun güneyinde ise Veliaht Dairesi bulunmaktaydı. Böylece veliaht her fırsatta Genji ile konuşma fırsatı buluyor ve ona akıl danışıyordu. Zamanla aralarındaki samimiyet arttı ve Genji veliahdın neredeyse başdanışmanı haline geldi.

Fujitsubo, rahibe olduktan sonra eski mevkiini ve bütün unvanlarını kaybetmişti. Sadece kendisine tahttan feragat etmiş olan kocası eski imparatordan maaş bağlanmıştı. Saraydan ayrıldıktan sonra bütün maiyetini de birlikte götürmüş, şaşmaz bir kararlılıkla rahibelik görevlerini yapmaya devam etmişti. Saraydaki hizipçi politikalar son zamanlarda onun sarayı ziyaret etmesini zorlaştırdığından dolayı çocuğunu istediği zaman görememekten dertliydi. Fakat bütün işleri artık istediği gibi yoluna girmişti. Bu kez mutsuzluk sırası artık Kokiden'deydi. Ama yine de Genji, Kokiden'in bütün ihtiyaçlarını karşılamak için elinden gelen her şeyi yapıyordu. Bütün bunlar Kokiden'in Genji'ye karşı olan olumsuz hislerini zerre kadar değiştirmemişti; onu hâlâ kıyasıya eleştiriyordu.

Murasaki'nin babası Prens Hyobu, Genji'nin sürgün yıllarında hep saraya hâkim olan grubu memnun etmeye çalışmasına rağmen Genji'yi de unutmamıştı. Genji bu adama karşı kin beslemiyordu ama zaman zaman ona soğuk davranmaktan da kendini alamıyordu. Fujitsubo bunun farkındaydı ve bu durumdan çok rahatsız oluyordu.

Devlet işleri şimdi tamamen Genji ve kayın pederine kalmıştı. Artık istedikleri gibi at oynatabiliyorlardı. Tō no Chūjō'nun kızının saraya alınışını kutlamak için sekizinci ayda yapılan törenler gerçekten büyüleyiciydi. Törenin sorumluluğunu zaten bakanın kendisi üstlenmişti. Prens Hyobu bütün zamanını ve servetini ikinci kızını saraya hazırlamak için harcıyordu. Ancak Genji böyle bir şeref payesinin kıza verilmesine karşıydı. Böyle bir durumda Prens Hyobu ne yapacaktı?

Sonbaharda Genji Sumiyoshi Tapınağı'nı ziyarete gitti. Etrafında büyük bir kalabalık toplanmıştı. Genji burada o zamana kadar kabul olan duaları için Yüce Buda'ya şükranlarını sunacaktı. Saraydaki en üst düzey aristokratlardan en özel işlere bakan görevlilere kadar herkes onun yanında ve hizmetindeydi. Bu sırada çok ilginç bir olay olmuştu. Tamamen tesadüf eseri olarak Bayan Akashi de her altı ayda bir yapılan ama bir sene önce veya bu yılın başlarında yerine getiremediği bu görev için af dilemek üzere tapınağa kadar özel teknesiyle gelmişti. Tekne limana girerken, sahilin ziyarete gelen hacı adaylarıyla ve birbirinden güzel adaklarla dolu olduğunu görmüşlerdi. Tapınağın etrafı oradan oraya koşuşturan insanları ve tanrılar için getirilen hediyeleri taşıyan hamalların çığlıklarıyla yankılanıyordu. Bir-

denbire ortaya halk oyunları ekibi çıktı ve çok güzel danslar sergilemeye başladılar. Hepsi de çok yakışıklıydı.

Bayan Akashi'nin adamlarından biri "Şu görünen kafile kimin?" diye sordu.

Oradaki ayak işlerine koşuşturan hamal kendisine sorulan bu soru üzerine kahkahalarla güldü. "Sorunuzu anlayamadım beyefendi. Yoksa siz memleketimizin en büyük simalarından olan Bakan Genji'yi tanımıyor musunuz? Bu kafile işte onun."

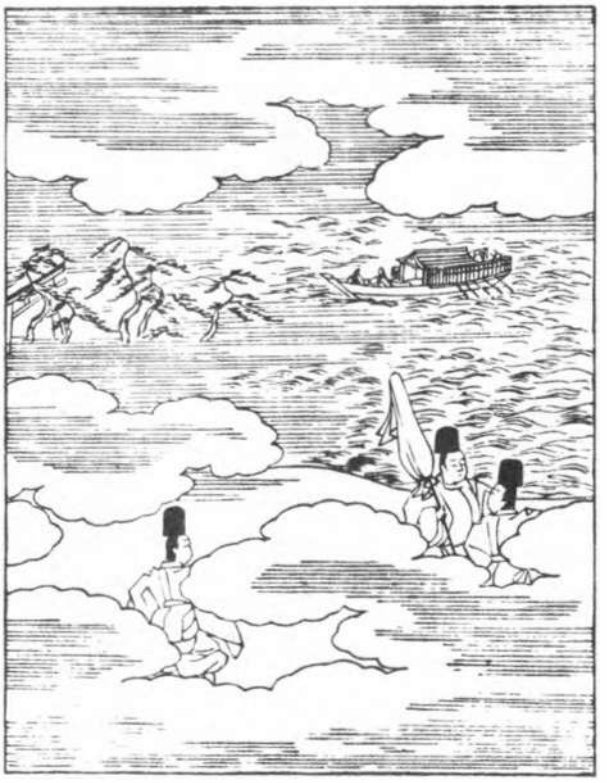
Akashili Hanım şaşkınlıktan küçük dilini yutacak gibi olmuştu. Bir senenin içinde o kadar gün varken bula bula tam Genji'nin geleceği zamanı bulmuş ve hamalın ağzından işittiği gibi Genji'ye kıyasla ne kadar değersiz bir varlık olduğunu çok acı bir şekilde bir kez daha anlamıştı. Gördüğü kadarıyla buradaki en sıradan, en değersiz insan bile onun emrinde bulunmaktan, ona hizmet etmekten büyük bir gurur duyuyordu. Şimdi soruyordu kendi kendine: Acaba nasıl bir günah işlemişti de onu gece-gündüz düşünmekten kendini alamıyordu ve yine onun yüzünden bu kadar uzun bir seyahati göze alabilmişti. Ama işin ilginç tarafı Genji'nin buraya geleceğine dair en ufak bir haber ya da istihbarat bile alamamıştı. O kadar hüzünlenmişti ki gözlerinden yaşlar boşaldı.

Genji sayılamayacak kadar çok adamıyla gelmişti buraya. Kimi adamların üzerinde çınar yaprağı desenli koyu ve parlak renkli elbiseler, kiminin üzerindeyse kiraz çiçeği desenli koyu çam yeşili renkler hakimdi. Altıncı dereceden saraylıların arasında sarı-yeşil renkli bir elbise giymiş olan devlet bakanı yer alıyordu. Daha önce Kamo Tapınağı'nın kutsal duvarlarına küfreden adam da oradaydı. Muhafız alayının komutanı olduğu için emrinde bir tabura yakın asker vardı. Kızıl bir üniforma giymiş olan Yoshikiyo da muhafız alayı komutanlarından biriydi ve bununla gurur duyuyordu. Akashi'den tanıdığı herkes kalabalığın içine dağılmıştı. Zenginliğin simgesi olan o süslü kıyafetleri içinde tanınmaz hale gelmişlerdi. Genç saraylılar koşum takıp atlarını süslerken, adeta birbiriyle yarışıyor gibiydi. Bu durum Akashi'den gelen köylüler için eşsiz bir gösteri olmuştu.

Bayan Akashi içinse bütün bu ihtişamı görüp Genji'nin kendisini görememek bir işkenceden farksızdı. Aynen Bakan Kawara'ya[222] gösterilen ayrıcalıkta olduğu gibi Genji'nin emrine de birbirinden güzel aynı boy ve cüssede on kişilik saray iç oğlanından meydana gelen bir manga tahsis edilmişti. Hepsi göz alıcı bir şekilde giyinip kuşanmıştı. Uzun siyah saçları beyaz ve koyu mor renkli ibrişimlerle zarif bir şekilde bağlanmıştı. Genji ses çıkarmayınca, oğlu Yūgiri seyis çömezlerine bile üniformalar giydirmişti.

---

222. Minamoto Tōru. Bazı tarihsel belgelerde yüksek rütbeli saraylılar arasında, saray iç oğlanlarını muhafız olarak bulundurma imtiyazına sahip kişiler olduğu kaydedilmektedir. Ancak Minamoto Tōru'nun böyle bir ayrıcalığa sahip olup olmadığına dair kesin bir bilgiye rastlanmamıştır.

Bayan Akashi bulutların arasında yer alan semavi bir imparatorluğu seyreder gibiydi. Böyle bir ihtişamın karşısında kendisini ve çocuğunu küçücük ve önemsiz hissetmişti. Bu yüzden tapınağa girer girmez en derin içtenliğiyle secdeye gelerek huşu içinde dua etti.

Bölgenin valisi Genji'yi karşılamaya geldi. Onun için güzel bir ziyafet hazırlamıştı. Bu şölen öylesine lezzetli yemeklerden oluşuyordu ki şimdiye dek hiçbir bakan Genji'ye bu kadar güzel ziyafet vermemişti.

Bayan Akashi daha fazla dayanamadı. "Bu değersiz adaklarla tanrının huzuruna çıkacak olursam, bunları kabul edeceğini zannetmiyorum. Bu da benim ona verdiğim sözleri yerine getirmediğim anlamına gelecektir. Ama buradan eve dönecek olursak onca yolu boşu boşuna kat etmiş olacağız" dedi. Naniwa'ya gitmeyi ve oradaki arınma törenlerine katılmayı teklif etti.

Neler olup bittiği hakkında hiçbir fikri olmayan Genji geceyi tanrıları memnun etmek için düzenlediği eğlencelere katılarak geçirdi. Düzenlediği dans gösterileri, yenilik ve maharet konusunda tanrılara söz verdiğinden daha üstün bir şekilde yerine getirilmişti. Koremitsu gibi en yakın adamları tanrının onlara en dar zamanlarında nasıl yarım ettiğini, neler ihsan eylediğini gayet iyi biliyordu. Genji tapınaktaki dualarını bitirip dışarı çıktığında Koremitsu ona bir şiir uzattı.

"Sumiyoshi Çamları düşündürüyor beni,
Bu tanrıyla komşuluk ettiğimiz günleri"

Gerçekten öyle diye düşündü Genji, aynı şeyi o da hatırlamıştı.

"O korkunç rüzgârları, dalgaları anarak,
Olur mu hiç Sumiyoshi tanrısını unutmak...

"Evet dostum, kurtuluşumuz yüce tanrımızın olaya müdahale edip fırtınayı dindirmesiyle gerçekleşmiştir." Genji'nin sözlerinde derin bir minnettarlık ve samimiyet vardı.

Koremitsu, Akashi'den bir tekne geldiğini fakat sahildeki kalabalığı görünce çok rahatsız olup tekrar denize açıldığını söyleyince Genji çok üzülmüştü. Anlaşılan Tanrı Sumiyoshi onlar için yine iyi şeyler düşünüyordu. Bayan Akashi herhalde böyle kalabalık bir günü seçtiği için pişman olmuştu. Genji'nin ona hemen bir mesaj göndermesi gerekiyordu. Sumiyoshi'den ayrılarak o bölgedeki diğer kutsal yerleri ziyaret ederek Naniwa sahillerinin yedi farklı yerinde birbirinden görkemli ve kutsal arınma törenleri düzenledi. Bir ara kendi kendine "Naniwa'nın dalgaları"[223]

---

223. Prens Motoyoshi, *Shūishū* 766:

Naniwa'nın dalgaları geliyorum kucağına,
Belki orda kavuşurum sevgilimin duvağına...

Miotsukushi, "Kanal dubaları" [yukarıda "sevgilinin duvağı" olarak çevrildi] birinin ilişkilerini sona erdirmeyi, işini halletmeyi ifade ediyor. Kyoto'da arınma törenlerinin yapıldığı "sahilin yedi bölgesi" vardı ama "Naniwa'nın yedi bölgesi"nin anlamı burada tam olarak açık değil.

şiirini mırıldanmıştı. Horie boğazında yüzen dubaları seyrederken elbette şiirdeki gibi kendini azgın sulara atmayı düşünmüyordu.

O sırada Genji'nin arabasının yanında bulunan Koremitsu onu duymuştu. Genji'nin bu hallerine alışkın olduğu için hemen bir yazı fırçası çıkarıp Genji'ye uzattı.

Ne kadar kıymetli bir yardımcı, diye düşünen Genji, elindeki kâğıda şiir yazmaya başladı:

"Bizleri Naniwa'ya getiren mukadderat,
Şimdi diyor ki bana kendini denize at..."

Koremitsu bu şiiri Akashi'deki olaylara aşina olan bir haberciyle Genji'nin tekneyle gelen sevgilisine gönderdi. Bu küçücük armağandan bile çok memnun olan Bayan Akashi şiiri okurken sevinç gözyaşları döküyordu. Bu sırada bir grup atlı, kadının önünden geçiyordu.

Cevabını yazıp onu Tamino'daki arınma töreninde kullandığı ibrişimlerle bağladı.

"Benim gibi insanın hakkı yok mutluluğa,
Bilmem ne yapmış oldum gelmekle Naniwa'ya."[224]

Akşamın alacakaranlığında manzara çok güzeldi. Yükselen dalgalar sahile vururken sığlıklarda uçuşan turnaların durup dinlenmeden attıkları çığlıklar yeri göğü inletiyordu. Bir hasret dalgası geçti içinden Genji'nin. Onu görmek istiyordu, eller ne derse desin...

"Yine gözlerim yaşlı gezerken sahillerde,
Tamino'da yağmurluk su geçirir nafile..."[225]

Genji müzik eşliğinde etraftaki ünlü yerleri dolaşmaya devam etti ama aklında hep Bayan Akashi vardı.

Etrafta tezahürat yapan zevk kadınlarının bulunduğu aşikârdı.[226] En yüksek rütbeli saray erkânı içinde bile davetkâr çağrılara olumlu karşılık veren genç erkekler hiç de az sayılmazdı. Genji kesinlikle bu konuya sıcak bakmıyordu. Genji'ye

---

224. Anlatıdaki Naniwa, Osaka'nın merkezindedir.

225. Tamino, "yağmurluk tarlası" anlamına gelir. Genji'nin şiiri, içinde Naniwa adının gömülü olduğu bir akrostiştir.

226. Romanın tümünde sadece bu cümlede o çağda "zevk kadınları" (*asobi*) sınıfının bulunduğuna dair gönderme yapılmaktadır.

göre bir manzara bile, seyretmesini bilen doğru insanın yanında güzeldi. Birlikte olabilmek için daha güçlü nedenler gerekiyordu. Hercai, şipsevdi gerekçelerin hepsi göz ardı edilmeliydi. Karşısındaki dişi, ne kadar baştan çıkaracak tavırlar takınırsa takınsın onu artık hiç etkilemiyordu.

Kafile yola devam etti. Ertesi gün uğurlu bir gün olduğu için Bayan Akashi Sumiyoshi Tapınağı'na giderek adaklarını sundu ve kendi mütevazı sınıfına uygun olarak tanrıya söz verdiği her şeyi yerine getirdi. Fakat bu olay kadını daha fazla üzmekten başka bir işe yaramamıştı. Daha başkente dönmeden Genji'den bir haberci geldi. Kısa bir zaman sonra onu yanına aldıracağını söylüyordu. Çok memnun olmuştu fakat tereddütteydi. Çünkü belirsizlikler üzerine kurduğu bir planla memleketinden ayrılıp tekrar oraya dönememekten korkuyordu. Babası da bu haberi duyunca çok rahatsız olmuştu. Fakat bu da Akashi'deki daha sonraki hayatının çok daha zor geçeceği anlamına geliyordu. Kadının cevabı olumluydu fakat kafası binbir türlü belirsizliklerle doluydu.

O sıralarda İse Tapınağı'na yeni bir başrahibe atanmış ve Bayan Rokujō kızıyla birlikte başkente geri dönmüştü. Genji bu kadının istekleriyle etraflıca ilgilenmişti. Fakat kadın önceki yıllarda Genji'nin kendisine soğuk davrandığını hatırladı. Eski keder ve pişmanlıklarına geri dönmek istemiyordu. Artık Genji'ye sadece uzaktan bir arkadaşıymış gibi davranacaktı. Genji onu görmek için hiçbir özel çaba sarf etmemişti. İşin aslına bakılırsa, artık Genji kendi duygularından bile emin değildi. Hayatının gidişatı şimdi öyle bir hal almıştı ki artık eskisi gibi sıradan aşk ilişkilerinin peşinde koşacak durumda değildi. Genji'nin kadına ısrar edecek cesareti yoktu. Kızına ve başrahibeye yaptığı katkıları, getirdiği olgunluğu görmek Genji'yi memnun ediyordu. Bayan Rokujō'nun evi geçen yıllara rağmen hâlâ sapasağlam ayakta duruyordu. Her zaman olduğu gibi Bayan Rokujō yanına en gözde ve yetenekli kadınları çağırmış, evi bir kez daha sanat ve edebiyat mekânı haline getirmişti. Her ne kadar hayatı yalnız başına göğüslüyor olsa da kadının hayatında zevk alacağı ve kafasını dağıtabileceği pek çok şey vardı.

Bayan Rokujō birdenbire hastalandı. İse'de geçirdiği yılların pişmanlığıyla rahibe olmuştu.

Genji bütün randevularını iptal ederek kadının yanına gitti. Eski tutkusu geçmişti ama kadın onun için hâlâ önemliydi. Genji elinden geldiği kadar kadını teselli etmeye çalıştı. Kadın yastığına yakın bir yerde Genji'ye oturacak bir yer hazırlatmıştı. Sırtını koltuğa dayayarak kafasından geçirdiği cevapları sıralamaya başladı. Kadın çok zayıf düşmüştü. Belki de Genji, kendisine ne kadar tutkun olduğunu anlatamadan ölecekti. Genji bunu düşünürken gözyaşlarını tutamadı. Kadın kendi kendine düşündü. Herkes kendi derdiyle uğraşırken Genji'nin onun hâlâ başucunda olması kadını çok duygulandırmıştı.

Genji'ye kızından bahsetti: "Ben bu dünyadan göçüp gidersem kızım yapayalnız kalacak. Lütfen onu da senin için önemli olan insanların arasında say. Zavallı yavrum belki de dünyanın en şanssız çocuğu. Ben hiçbir işe yaramıyorum artık. Onun için hiçbir şey yapamadım. Ölmez sağ kalırsam o kendi başının çaresine bakıncaya kadar ona bakmaya devam etmek isterim." Kadın ağlıyordu, hayat onu terk ediyor gibiydi.

Genji, "Sanki beni hiç tanımıyormuş gibi konuşuyorsun. Bana bunu söylemeseydin bile bunun aksi mümkün olabilir miydi? Onu hiç tek başına bırakır mıyım? Sen merak etme, onun için elimden gelen her şeyi yapacağım" dedi.

Kadın, "Kızım için hayat çok zor olacak. Bir kızın tamamen güvenebileceği bir babası olsa bile annenin ölümü en büyük acı. Onu himayesine alacak olan insan ona gerçek bir baba gibi değil de farklı bir içgüdüyle yaklaşacak olursa bu kızın vay haline! Onu yanına aldığın zaman talihsiz şüphelerin doğacağı aşikâr. Sipere çekilip gizli gizli bu durumu izlemekte olan başka kadınlara gün doğacaktır o zaman. Hepsi bayramlık ağızlarını teker teker açacaklardır. Bütün bu anlattıklarımın çok çirkin önseziler olduğunu biliyorum. Fakat senden ricam bir gün böyle bir durum zuhur ederse, onunla olan ilişkilerine gölge düşürmemen. Ne olur bu konuya çok dikkat et. Benim hayatım hep belirsizliklerle doluydu. Dilerim tanrıdan kızımın hayatı benimkine benzemez..."

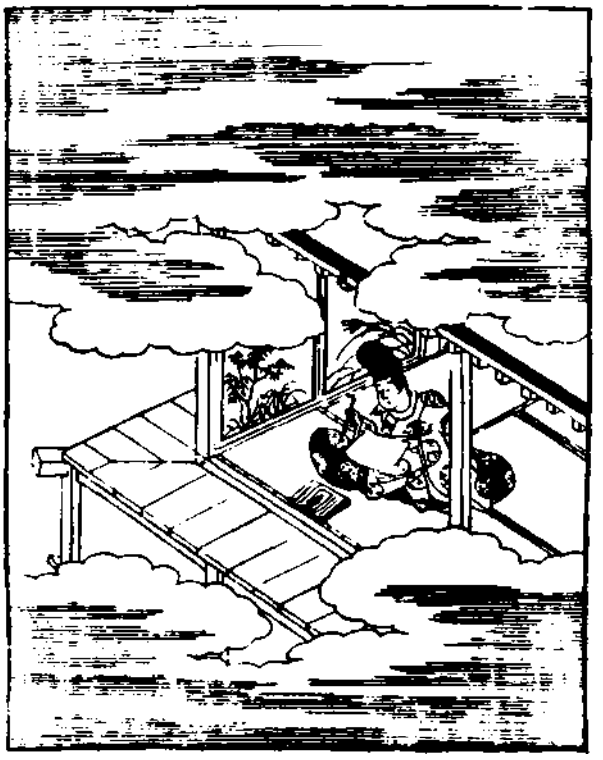
Kadının bu kadar açık sözlü olması Genji'yi rahatsız etmişti ama yine de kadına sakin sakin cevap verdi: "Ben artık eski Genji değilim. Daha aklı başında daha temkinli bir insanım. Beni hâlâ avare bir insan gibi görmen çok üzücü. Bir gün işin iç yüzünü sen de öğreneceksin."

Hava kararmış, lambaları yakma zamanı gelmişti. Böyle bir şey mümkün olabilir miydi? Genji pencereye yaklaştı ve perdeleri aralayarak dışarıya baktı. Kadının koltuğa yaslanışını gördü. Kısa kesilmiş saçlarıyla o kadar güzel görünüyordu ki, Genji "Keşke biri onu böyle resmedebilseydi" dedi. Yatağın ilerisinde de genç rahibe olmalıydı. Perdeler gelişigüzel yana çekildiği için kızı görebiliyordu. Eli çenesinde otururken çok üzgün bir hali vardı. Loş ışıkta pek net göremiyordu ama gördüğü kadarıyla kızın çok güzel olduğunu fark etmişti. Başının şeklinde ve saçlarının omzuna dökülüşünde bile bir asalet vardı. Asaletin yanı sıra kız çok cazip, zarif ve alımlıydı. Genji içinde kıpırtılar hissedince kızın annesinin endişelerini hatırladı.

Bayan Rokujō "Şimdi kendimi çok daha kötü hissetmeye başladım. Eğer burada daha fazla kalacak olursanız benim hezeyanlarıma şahit olabilirsiniz. Sizi kırmaktan korkuyorum" dedi. Nedimelerinden biri onu yavaşça yatağına yatırdı.

"Ziyaretimin iyileşmenize katkıda bulunmasını ne kadar isterdim. Affedersiniz ama hastalığınız adı ne? Ne biçim bir hastalık bu?" diye sordu Genji.

Kadın Genji'nin bakışlarını üzerinde hissedince "Cadı gibi görünüyorum değil mi? Ama yine de ben aramızda çok güçlü bir bağ olduğunu sanıyorum. Böyle

bir bağ var ki, beni görmek için buraya kadar geldiniz ve hâlâ buradasınız. Size aklımdan geçenleri anlatabildim ya bu bana yeter. Artık ölsem de gam yemem."

Genji "Bana değer veriyor olmanız gerçekten beni çok duygulandırdı. O kadar erkek kardeşim olduğu halde şimdiye dek kendimi hiçbirine yakın hissetmedim. Babam kızınız olan başrahibeye hep bir evlat gözüyle baktı. Bundan böyle, kızınız benim de kardeşim sayılır. Benim şimdiye kadar hiç kız evladım olmadı, kızınız benim hayatımda büyük bir boşluğu dolduracak" dedi.

Genji bu sıcak ziyaretlerine hemen hemen her gün devam etti fakat kadın bir hafta sonra vefat etti. Hayatın ne kadar fani olduğunun bir kez daha farkına varan Genji, cenaze merasimi için gerekli talimatları verdikten sonra inzivaya çekildi. İse başrahibesinin yardımcıları da ona cenaze merasimi konusunda yardım etti; fakat kızın asıl güvendiği insan yine de Genji'den başkası değildi.

Genji rahibenin ziyaretine gitti. Fakat kendini çok boşlukta ve çaresiz hissettiği için onunla başdanışmanı olan kadın vasıtasıyla görüştü.

Genji "Anneniz sizden uzun uzun bahsetti ve bana bazı talimatlar bıraktı. Sizin güveninizi kazanabilirsem kendimi çok bahtiyar hissedeceğim" dedi.

Başrahibeye refakat eden kadınlar Genji'yi büyük bir rahat, huzur ve güç kaynağı olarak görmeye başlamışlardı. Artık onun geçmişte yaptığı hatalar affedilebilirdi.

Genji'nin evinden gelen bir sürü insan sayesinde cenaze merasimiyle ilgili bütün hizmetler hiç aksamadan gayet düzenli bir şekilde devam ediyordu.

Genji hâlâ inzivada olduğu için kızdan haber almak amacıyla ona sık sık mektup gönderdi. Biraz kendine geldikten sonra kız da ona cevap yazdı. Aslında kız Genji ile mektuplaşmaya çok sıcak bakmıyordu ama maiyetindeki kadınlar böyle bir davranışın kabalık olacağını öne sürerek onu aracısız bir şekilde haberleşmeye ikna ettiler.

Rüzgârlar esiyor, sulusepken yağmurlar zaman zaman yerini kara bırakıyordu. Genji bu kötü hava koşullarının zaten üzgün olan bu kızı daha da fazla karamsar yapacağını düşünerek mektup yazdı.

"Bu karanlık gökyüzünün sizi ne kadar karamsar bir hale getirdiğini tahmin edebiliyorum" diyordu Genji mektubunda.

"Vahşi gök, sulusepken, durmadan yağıyor kar...
Üstte gezinen o ruh yas tutan eve bakar ..."

Genji gök mavisi bir kâğıt seçmişti. Belki kızın moralini bir nebze de olsa düzeltir diye bu ince ayrıntılarla titizlikle uğraşmıştı.

Kız yine cevap vermek istemedi ama yanındaki kadınlar araya birini koymaması için tekrar ısrar etti. Sonunda kız ağır parfüm kokulu gri bir kâğıda şiirini yazdı. Gölgeli bir yazı tekniği kullanmıştı.

"Erimez kar gibiyim çevremde karanlıklar,
Ben kimim, yönüm nedir, dünyada kaldım naçar."

Şiir olağanüstü bir başyapıt denecek nitelikte olmasa da şiirin, genç ve çok iyi eğitim almış birinin elinden çıktığı belliydi. İse Tapınağı'nda rahibelik için ayrıldığı günden beri bu kızın Genji'de çok ayrı ve özel bir yeri vardı. Ona daha fazla yaklaşabilmek için artık önünde hiçbir engel kalmamıştı. Fakat yine de yeni durumunu gözden geçirmesi gerekiyordu. Annesi bu kız hakkındaki endişelerinde haklıydı ama bu durumu Genji çok umursamıyordu. Çünkü milletin ağzı torba değildi. Dedikodu yapmak isteyen insanlar şu anda bile istediklerini söyleyebiliyorlardı. Genji davranışlarıyla herkesi utandıracak ve onlara baba şefkati ne demekmiş öğretecekti. İmparator biraz daha olgunlaşıp, bu durumu anlayabilecek hale geldiğinde de kızı saraya getirtecekti. Bir kızı bile olmadığı için hayatı zaten kupkuru geçiyordu, işte bu boşluğu bu kıza evladı gibi bakarak dolduracaktı. Hiçbir ihtiyacını ihmal etmeden onu çeşitli vesileler yaratarak düzenli bir şekilde ziyaret etmeye devam etti.

Genji "Belki damdan düşer gibi çok ani olacak ama lütfen beni annen gibi bil ya da onun yerine koy. Bu konuda duyacağın güven beni ziyadesiyle memnun edecektir" dedi.

Kızın çok utangaç ve içine kapanık bir mizacı vardı. Öyle ki bazen sesini bile başkalarına duyurmak istemiyordu. Yanındaki kadınlar kızın bu suskunluğunun üstesinden gelmesi için ona çok yardım edip dil döktüler ama yine de hiçbir işe yaramadı. Şu anda bile yanında orta düzeyli pek çok soylu prenses bulunduğu için, saraya girdiğinde kızın büyük güçlüklerle karşılaşmayacağını düşünüyordu Genji. Kızın hareketlerini yakından izleyerek onun hakkında yapmış olduğu planların doğru olup olmadığını ölçmek istiyordu. Belki de böyle davranmasının sebebi, içinde yatan babalık duygusuydu. Zamanla düşüncelerinin değişip değişmeyeceğinden emin olamadığı için yaptığı planlara dair hiç kimseye bir ipucu vermedi. Kızın aile tarafı hem cenazelerine hem de kıza göstermiş olduğu özel ilgiden dolayı Genji'ye minnettardı.

Günler aynı karamsarlıkla devam ediyordu. Kızın yardımcıları teker teker ayrılmaya başlamışlardı. Şehrin doğu tarafında kalan evi ıssız araziler ve tapınakların bulunduğu bir yerdeydi. Tapınakların her akşam çalan çanları sanki kızın hıçkırıklarına iştirak ediyordu. Annesi ile olan ilişkisi hiçbir anne-çocuk ilişkisinde görülmeyen cinstendi, birbirlerine çok yakındılar. Daha önce kısa bir süre için bile olsa hiç ayrılmamışlardı. Bu nedenle annesi, kızı rahibe olup İse Tapınağı'na giderken bile ona eşlik etmişti. Mümkün olsaydı, bu son yolculuğa götürülmek için de yalvarırdı.

Farklı mevkilerden pek çok insan, maiyetinde çalışan kadınların aracılığıyla ona kur yapmayı denemişti. Genji, gerçekten bir baba gibi, hemen duruma müdahale etmiş ve etrafındaki kadınlara böyle işlere bulaşmamalarını sıkı sıkı tembihlemişti. Bu nedenle kadınlar da Genji gibi büyük bir insanın kulağına gidecek dedikodulara sebebiyet vermekten kaçındılar.

İmparator Suzaku, kız İse Tapınağı'na gitmek için ayrılmadan önce, Büyük Salon'da yapılan ayinleri ve onun büyüleyici, vahşi güzelliğini bir türlü aklından çıkaramıyordu.

Bir gün kızın annesine "Kızınızı bana getirin! Onu kız kardeşlerimden ayırt etmeyeceğim ve hep benim kardeşlerimle, Kamo rahipleriyle birlikte yaşayacak" demişti. Fakat Bayan Rokujō'nun bu konuda kuşkuları vardı; bu yüzden bin dereden su getirip bu büyük teklifi reddetti. İmparator Suzaku'nun zaten pek çok aristokrat kökenli eşi vardı, fakat bu kızın kimsesi yoktu. Ayrıca Suzaku'nun sağlığı da pek yerinde olmadığı için Bayan Rokujō kızının başını yakmaktan korktu. Kendisi gibi kara yazılı olmamalıydı bu yavrusu ama Bayan Rokujō vefat edince, rahibenin maiyetindeki kadınlar çok güçlü bir desteğe ihtiyaçları olduğunu anlamışlardı. Bunun farkında olan İmparator Suzaku teklifini yineledi.

Genji kardeşinin beklentilerini anlamıştı. Prensesi uzaklara göndermek zorbalık olurdu; üstelik Genji bu kadar güzel bir kızın gitmesine izin verirse pişman olacağını da çok iyi biliyordu. Yeni imparatorun annesi olan Fujitsubo'ya bu konuyu açmaya karar verdi.

Genji hiç çekinmeden aklını kurcalayan ne varsa Fujitsubo'ya anlattı. "Bu kızın annesi çok dikkatli ve düşünceli bir kadındı. Ortaya çıkan bütün sorunlar benim mesuliyetsiz davranışlarım yüzünden oldu. Bu kadının benden nefret etmesine sebep oldum; düşündükçe bugün bile kahroluyorum. Evet, benden ölürken bile nefret ediyordu ama ölüm döşeğine yattığında kızı hakkında uzun uzun sohbet ettik. Anladığım kadarıyla benim hakkında pek çok kişiyle konuşup araştırma yapmış ve en sonunda elini vicdanına koyarak güvenilecek tek insanın ben olduğuma kanaat getirmiş. Bu yüzden benden ne kadar nefret ederse etsin, kızgınlığını bir tarafa atarak bana olduğu gibi içini döktü. Bunu hatırladığım şu anda bile gözlerim yaşlarla doluyor. Benim şahsi ilgi alanıma girmemiş olsa bile böyle bir acıklı durumu göz ardı edemezdim. Bu yüzden kadının ruhunu huzura kavuşturmak ve kendimi ona affettirmek için bunu yapmaya mecburum. İmparator hazretleri yaşına göre çok olgun fakat hâlâ çocuk. Zaman zaman ona dünyanın gidişatını iyi bilen, insan sarrafı bir danışmanın gerekli olduğunu düşünüyorum. Fakat ne söylesem boş, karar sizin."

Kadın cevap verdi: "Düşünce ve anlayışınız için çok teşekkür ederim. Ancak İmparator Suzaku'ya haksızlık etmemek lazım. Fakat siz daha önce Bayan Rokujō'nun talimatlarını öğrenme ayrıcalığına sahip olduğunuz için onun arzularını göz ardı edebilirsiniz. Bu sıralarda zaten kendisini duaya, niyaza ve meditasyona vermiş durumda. Bahsettiğiniz konuların artık onun ilgisini çekeceğini zannetmiyorum. Düşüncelerinizi gidip kendiniz ona bizzat söyleyecek olursanız, kırılacağını, güceneceğini, tepkiyle karşılayacağını zannetmiyorum."

"Şayet siz de kabul ederseniz bu insanı saraya alınacak kızların listesine koymanızı rica ediyorum. Bu konuda vereceğiniz kararı kendisine bildireceğim. Bu kızın istikbalini çok düşündüm ve sonunda size daha önce bildirmiş olduğum kararları aldım. Dedikodular beni çok rahatsız ediyor" dedi Genji.

Genji, aynen Fujitsubo'nun tavsiye ettiği gibi davranacaktı. İmparator Suzaku'nun beklentilerini göz ardı edecek ve kızı Nijō'daki konağa götürecekti.

Kararını Murasaki'ye açarak "Bu kız tam sana yoldaşlık edecek yaşta" dedi.

Murasaki çok memnun olmuştu. Genji planlarına aynen devam etti.

Fujitsubo, ateşler içinde kıvranan erkek kardeşi Prens Hyobū için çok endişeleniyordu. Hyobū kızını saraya sokmayı başarmıştı. Genji ile araları pek iyi değildi. Bu durumda Genji ne yapabilirdi?

Tō no Chūjō'nun on iki yaşındaki kızı Kokiden'in dairesine yerleşmiş ve o sırada on bir yaşında olan İmparator Reize'ye arkadaşlık ediyordu. Kız, onun bir dediğini iki etmeyen bakan büyükbabası tarafından evlat edinilmişti. Hyobū'nun kızı da aşağı yukarı İmparator'un yaşındaydı. Fujitsubo, büyüseler bile bu çiftin hâlâ evcilik oynuyormuş gibi davranacaklarını düşünerek çok endişeleniyordu. İmparator'un yanına ondan daha yaşlı bir kız verileceği düşüncesi Fujitsubo'yu

çok memnun etmişti ve bu düşüncesini de açıklamaktan çekinmedi. Genji durup dinlenmeden devamlı bu çocuğun yanında yer alıp devlet işleri konusunda ona danışmanlık yapıyor, bir yandan da kendi özel hayatına devam ediyordu. Bu durum Fujitsubo'yu memnun ediyordu. Fujitsubo vaktinin büyük bir çoğunluğunu hastalıklarla boğuşarak geçiriyordu. Sarayda bulunduğu zamanlarda bile oğluna yeteri kadar zaman ayıramıyordu. Bu yüzden genç yaşta tahta çıkan oğluna onu çekip çevirecek, yönetecek daha olgun bir kadın lazımdı.

BÖLÜM 15

DİKENLİ BAHÇE

YOMOGIU (蓬生)

Genji deniz tuzu ocaklarından çıkan yakıcı buharlar arasında gözyaşı dökerken, ondan ayrı düşen birçok kadın ağlayıp sızlayarak en kısa zamanda şehre dönmesini ümit ediyordu. Acılarını tamamen dindirmeye yetmese de Murasaki gibi Genji'nin hayatındaki yeri kesin olan kadınlara, arada sırada ondan mektuplar geliyor ve bu kadınlar da Genji'nin hâlâ hayatta olduğunu ve durumunun iyi olduğunu öteki kadınlara aktarıyorlardı. Genji'nin sürgünde partal kıyafetler içinde sersefil yaşadığı kesindi. Murasaki yaşadığı kasvetli dünyada bir gün güneşin doğacağını, mevsimlerin değişeceğini düşünerek bir teselli bulmaya çalışıyordu. Murasaki kadar şanslı olmayan kadınlar da vardı. Bunlar Genji'nin dikkatini çekmeyen, onun sürgüne gidişini görmeyen, ama Genji'nin başına gelenleri hayal edebilen kadınlardı.

Babası Prens Hitachi'nin ölümünden sonra Prenses Hitachi çok zor bir hayat geçirmişti ta ki talih kuşu onun başına konuncaya kadar. Genji için onunla tanışmak son derece sıradan bir olaydı. Ya Prenses için? Onun için durum bambaşkaydı. O, gökteki bütün yıldızların bir inci tanesi halinde başına yağdığını hissetmişti. Fakat o sıralarda birdenbire Genji'nin şansı kötüye gitmiş ve bütün bu olaylar başına gelmişti. Sürgüne gitme haberini aldıktan sonra hiç kimseye derdini anlatacak zaman bulamamıştı. Çok uzaklardaki sürgün yeri olan Suma'ya ulaştığında ise artık kimseye bir şey yazmak gelmiyordu içinden. Prenses onun ardından çağlayanlar gibi gözyaşı döktü, gözyaşlarının pınarı kuruyunca da solmuş bir çiçek gibi sevgisiz, boynu bükük bir hayat sürmeye başladı.

Yaşlı hizmetçilerinden biri Murasaki'ye, "Bazı insanlar daha önceki hayatlarında yapmış oldukları hataların cezasını çeker bu dünyada..." diye mırıldanmıştı. "Genji Hazretleri senin hayatına renk getirmesine getiriyor ama getirdiği ne varsa bir o kadar da alıp götürüyor. Ne iyi değil mi? Belki dünyam yıkıldı diye düşünüyorsun ama dünyanın ahvali böyle; hâlâ canlı olan şu bedenimiz yaşamaya mahkûm. Her şeye rağmen hayat devam ediyor."

Evet, Genji Hazretleri, Prenses Hitachi'yi çok üzmüştü. Kadın soylu bile olsa açlığa ve mahrumiyete alışıyordu ve zamanla bu durum onlara olağan gelmeye başlamıştı. Prensese manevi destek veren kadınlar, ona kendi sezgileriyle yaklaşıyor ve akıl hocalığı yapıyordu. Fakat sonra aynen geldikleri gibi gizemli bir şekilde teker teker çekip gidiyorlardı. Günler ayları kovaladı ve ev zamanla ıssız bir çöle dönüştü.

Artık prensesin bahçelerine bakan kimse yoktu. Bu bakımsız topraklarda şimdi kurtlar, tilkiler ve ona benzer uğursuz hayvanlar cirit atıyordu. Budanmamış ağaç dallarında gece gündüz baykuşlar ötüyordu. Ağaçların ruhları kalabalıklardan çekiniyordu ama ortalıktan el ayak çekilince bu boş mekânlara hükmedercesine ortalıkta dolaşmaya başlıyorlardı. Etrafta gezinen korkunç hayaletlerin ise haddi hesabı yoktu.

Hâlâ onun yanında kalan hizmetçilerden biri ona, "Prensesim, daha fazla böyle yaşamaya devam edemezsiniz, bu böyle olmaz" dedi. "Ülkemizdeki her bölgeyi yöneten valiler var. Bu insanlar her tarafta park düzenlemeye çok hevesli bu yüzden de gözlerini koruluklara ve bahçe arazilerine dikmiş durumdalar. Hatta komşularımızdan bazılarına elinizdeki arazilerden bir kısmını satmaya niyetli olup olmadığınızı sormuşlar. Lütfen prensesim satmayı bir kez düşünün. Sürekli arkamızı kollamamız gerekmeyen bir yerlere taşınalım lütfen. Bakınız bu zamana dek sizi hiç yalnız bırakmadık ama bu duruma daha ne kadar dayanabiliriz, bilmiyoruz."

"Ne olur benimle böyle konuşmayın. Böyle bir şey yapacak olursam el bana ne der? Bu ev babamın anılarıyla dolu, onu nasıl satabilirim? Yerden göğe kadar haklısın, bu evi bakımlı tutamadık. Benim de hatalarım oldu, kabul ediyorum fakat burası benim evim, burası baba ocağı ve hâlâ onun ruhu buralarda dolaşıyor." Bunları söyledikten sonra ağlamaya başladı ve hiç kimseyi dinlemedi.

Mobilyaları eskiydi fakat işçilikleri antikacılara parmak ısırtacak kadar mükemmeldi. Birdenbire ortalığa evdeki eski mobilyaların şöhreti yayıldı. Şu parçayı falanca usta yapmıştı, bu parça filanca üstadın elinden çıkma şaheserdi... Tabii, bütün bu söylentiler antikacıların kulağına gitmekte gecikmedi. Artık emindiler, gitgide yıldızı sönen ve dökülmeye başlayan Hitachi Konağı onlar için kolay yutulur bir lokmaydı.

"Ama prensesim, herkes evini satıyor, niçin biz başkalarından farklı olmaya çalışıyoruz?" Prenses onlarla ilgilenmediği için artık hizmetçiler de kendilerine kalacak bir yer aramaya başlamıştı.

Prenses bunu fark ettiğinde hizmetçilerine çok sinirlenmişti. "Babam bütün bu evi ve bu bahçeyi bizim için yaptırdı, başkaları için değil. Bu iğrenç insanların bütün bunlara sahip olacağını nasıl hayal edebiliyorsunuz? Babamın ruhunun bütün bu konuştuklarımızı görüp duyduğundan eminim ve bu da beni kahrediyor."

Artık yardım isteyebileceği kimsesi kalmamıştı. Rahip ağabeyi şehre indiğinde ona uğrardı fakat onun dünya işleriyle hiç alakası yoktu. Arkadaşları arasında bile ruhani kişiliği ile özel bir yeri vardı. Bahçenin her tarafını çalılıklar ve pelin otları kaplamıştı. Kafası devamlı meşgul olduğu için bahçeyi bu yabani otlardan kurtarmak aklının ucundan bile geçmiyordu. Otlar ve çalılıklar öyle sıklaşmıştı ki topraktan ziyade sanki suyun içinde yetişmiş gibi bir izlenim veriyordu insana. Pelin otlarının boyu saçakları bulmuş, tarla sarmaşıkları ise kapıları tamamen kapatmıştı. Her tarafın böyle sık otlarla kaplanmış olması belki bir güven hissi verebilirdi ama bahçeyi çevreleyen çitler yer yer yıkılmış, içeriye giren atlar ve büyükbaş hayvanlar devasa bahçenin içinde bıraktıkları ayak izleriyle patikalar oluşturmuştu. Bundan da kötüsü bazı aile terbiyesi görmemiş sığırtmaç çocuklar bahar ve yaz aylarında sürülerini içeriye sokarak bahçede hayvan otlatıyorlardı. Sekizinci ayda şehri korkunç bir kasırga vurmuş, bütün koridorları ve hizmetçilerin yaşadığı bölümü yerle bir etmiş, oturacakları yer kalmayan hizmetçiler de evi terk etmek zorunda kalmıştı. Zamanla mutfak bacasından duman da kesilmiş, ev artık yaşanılır bir yer olmaktan çıkmıştı. Evin enkazının üzerinde yükselen böğürtlenlikleri gören hırsızlar bile artık bu eski konağın önünden dudak büküp geçiyorlardı. Fakat büyük salondaki dekorasyon ve mobilyalar hep olduğu gibiydi, hiç değişmemişti. Onları temizleyip, silecek birisi yoktu belki ama Prenses dağlar gibi tozun içinde yaşasa da bu tozda bile bir zarafet ve asalet vardı.

İsteseydi Prenses yalnızlığını şiirler okuyarak, eski şarkılar söyleyerek geçirebilirdi fakat ne yazık ki böyle şeylere pek ilgisi yoktu. Onun yaşıtları olan genç kızlar her ne kadar büyük bir zihinsel uğraş olmasa da mevsimler gelip geçerken etrafındaki yakınlarıyla yazışarak ve şiir alışverişi yaparak kendilerini eğlendiriyorlardı. Ama Prenses babasının koyduğu kurallara uyan sadık bir evlat olduğu için kimseye yaklaşmamış ve kendisine yaklaşmak isteyenlerden de uzak durmuştu. Bazen eski kitap çekmecesini açar ve içinden *Yarasa, Münzevi Kadın* ya da *Oduncu*[227] adlı resimli romanları çıkarır, onlara bakardı.

Şayet eski şiirlerin, yazarına dikkat edilerek zevkle ve özenle seçilecek olursa okuyana büyük keyif vereceği kesindi. Buruşuk saman kâğıtlarına yazılmış şiirlerin

227. Bu eserlerden sadece sonuncusu günümüze kadar gelmiştir. İlkinin adı Japonca *karamori*'dir. Bu sözcüğün aslında *kōmori* [yarasa] sözcüğü olması kuvvetle muhtemel olup burada bir imlâ hatası söz konusudur.

de ilgi çekmemesi doğaldı. Yalnızlık ve kasvetten sıkılmış bir haldeyken aradığı şey de zaten bunlardı. Münzevi hayat yaşayan insanların genellikle yönelmiş olduğu ibadet ve dini kitaplar onun gözünü korkutuyordu. Tespihe gelince, onunla da arası iyi değildi; hiçbir zaman etrafındaki insanlara elinde tespihle görünmek istemiyordu. Gerçekten çok sade, basit bir hayat sürüyordu.

Sadece yaşlı dadısının kızı Jijū onu bırakmamıştı. Ayrıca sık sık evini ziyaret ettiği Kamo[228] başrahibesi de artık hayatta değildi. Prenses için hayat gerçekten çok zor, sevimsiz ve belirsiz bir hal almıştı.

Prensesin tanıdıkları arasında ayrıca bir de teyzesi vardı ve bu kadın soylu geçmişine rağmen gidip taşradaki bir belediye reisiyle evlenmişti. Bu kadın kendini kızlarına adamıştı. Üstelik onlar için seçmiş olduğu hizmetçiler hiç de fena sayılmazdı. Tanımadığı insanların evlerine gitmektense, Jijū arada sırada bu teyzeyi ziyarete gidiyordu.

Çok çekingen ve mahcup bir kişiliği olan Prenses, teyzesine hiç ısınamamıştı ve teyzesi de bunu bildiği için ona biraz dargındı.

"Kız kardeşim beni hep ailenin yüz karası olarak gördü. Bu yüzden yanında çalıştığım soylu yeğenimin durumuna üzülsem de ona ne yardım edebiliyorum ne de açıkçası böyle bir şey içimden geçiyor."

Teyze bir gün sohbet arasında hizmetçi Jijū'ya bunları söylemişti.

---

228. Bkz. Bölüm 6.

Yine de teyzesi zaman zaman Prenses'e mektup yazmıştı.

Taşra valilerinin kız ve erkek çocukları kendilerinden daha üstün olan aristokratları taklit ettiklerinde bazen daha asil bir görünüme sahip olabildikleri gibi, bazen de gerçek asilzade çocukları yürekler acısı bir bayağılığın içine düşebiliyordu. Bütün bu adilik ve bayağı özellikler prensesin teyzesinde toplanmıştı. Önceden kendisine aile içinde aşağılanarak bakılan teyze, şimdi kız kardeşinin harabeye dönen evinde yaşayan yeğenini mürebbiye olarak çalıştırmak için can atıyordu. Prensesin eski gelenekleri takip eden muhafazakâr bir insan olduğuna kuşku yoktu fakat yine de güvenilir bir insandı.

"Ara sıra bizi görmeye gel" diye yazmıştı teyzesi. "Burada seni koto çalarken dinlemek isteyen insanlar var."

Bu daveti kabul etmesi için Jijū prensese çok ısrar etti. Prensesin aslında teklife tepki göstermek gibi bir niyeti yoktu fakat aşırı çekingenliği onun bu davete mesafeli bakmasına neden oldu. Bu yüzden teyzesinin ona karşı olan kırgınlığı pekişmişti.

Teyzesinin kocası o günlerde Kyūshū vali yardımcılığına atanmıştı. Kızları geride kalacağı için gerekli hazırlıkları yapan teyze, kısa bir zaman sonra kocasıyla birlikte Kyūshū adasına yola çıktı.

Yeğenini de yanında götürmek istiyordu. "Çok uzakta olacağım" dedi, "Seninle yeteri kadar ilgilenemedim fakat yakınımda olmanın huzuru vardı içimde. Şimdi ise çok uzak bir yere gidiyorum, seni burada bırakacak olursam gözüm arkada kalacak."

Prenses ona hayır dediğinde küplere binmişti. "Bu kız çok küstah. Ne zannediyor kendini tanrı aşkına! Hepimize üstünlük mü taslıyor yoksa? Genji gibi çapkın generaller, dağ başında deve dikenlerinin arasında oturan kızlara prenses bile olsalar metelik vermez!" diye şikâyet etmişti arkasından.

Bu sırada saray Genji'nin şehre geri döneceği haberiyle çalkalanıyordu. Genji'nin gözüne girmek isteyen her kesimden insanlar arasında büyük bir rekabet vardı. Herkes Genji'ye karşı olan şaşmaz sadakatini göstermek için birbiriyle kıyasıya bir mücadele içine girmişti. Bütün bu olaylar Genji'nin insanları daha yakından tanımasını sağlıyor, ona insan sarrafı olmanın yollarını açıyordu. Böylesine yoğun meşguliyetinin bulunduğu günlerde Prenses Hitachi'yi düşünecek vakti kalmıyordu. Prenses yavaş yavaş bütün umutlarının tükendiğini hissetmeye başlamıştı. Genji'nin bu talihsizliğinin ardından derin acılar çekmiş, her şeyin düzelmesi ve güzel bahar günlerinin tekrar gelmesi için hep dua etmişti. Şimdi fakir, zengin herkes Genji sürgünden döndüğü için bayram ediyordu. Prenses ise Genji'ye yapılan sevinç gösterilerini uzaktan bir yabancı gibi izliyordu. Geçirdiği olağanüstü kötü günlerde hep zihnini kurcalamıştı: Acaba bütün bu yaşadıkları ona kaderin bir oyunu muydu? O, böyle bir kadere layık mıydı ve bir ona mıydı bu ceza? Hiçbir

şeyin anlamı yoktu, hiçbir şey anlayamıyordu...[229] Yalnız kaldığı zamanlarda çağlayanlar gibi gözyaşı dökmüştü.

Teyzesi onun tam bir aptal olduğunu düşünüyordu. Her şey onun tahmin ettiği gibi olmuştu. Onun gibi dağ başında sersefil bir hayat süren kızla hangi erkek ilgilenirdi ki? Hikmetinden sual sorulmayan Buda Hazretleri'nin şefaatinin, günahkâr olmayan insanlara nasip olacağı herkesin bildiği bir gerçekti. Fakat Prenses büyük bir gaflet içindeydi. Başına gelenlerden dolayı tövbe etmesini bilmiyordu. Hâlâ iyi kalpli annesi ve imparator babası sağmış gibi kayıtsız davranıyordu. Bu gerçekten çok üzücü bir durumdu...

Teyzesi büyük bir iyi niyetle ona tekrar mektup yazdı. "Kızım, artık çocuk değilsin! Lütfen aklını başına devşir ve hemen buraya gel, biz yakında gidiyoruz. Ne demiş şair, tebdil-i mekânda ferahlık var![230] Gel biraz dışarıya çık gözün gönlün açılsın... Bizimle gelirsen her şey güzel olacak."

Prenses her zaman yanında çalışan kadınlar için bile büyük bir üzüntü kaynağı olmuştu. Onlar bile artık dayanamamış ve Prenses hakkında, "Bu kız deli galiba! Hâlâ neyi düşünüyor ki? Hem ne yapacağını bilmiyor hem de kendisine yapılan iyi tekliflere ayak diretiyor. Bakar mısınız şu kızın yaptığına" şeklinde dedikoduya başlamışlardı.

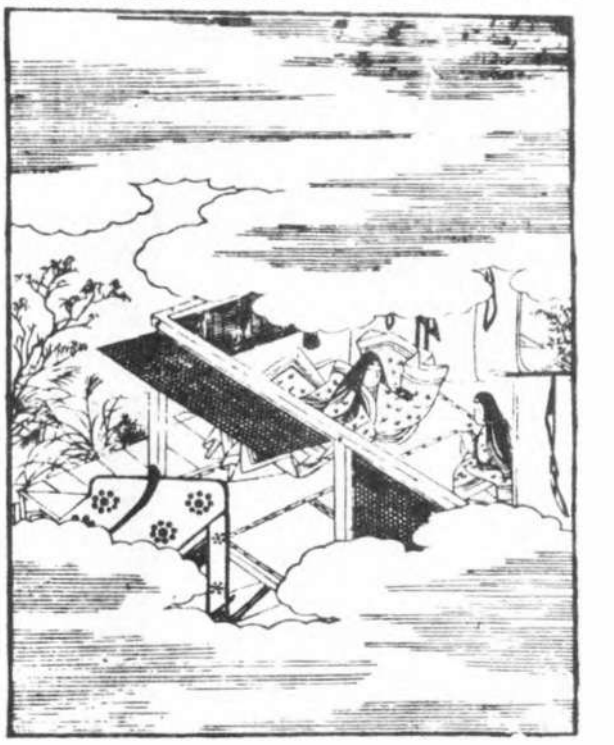
Valinin yeğeni, Jijū ile arkadaşlık kurmuş ve onu evlenmeye razı etmişti. Belki de yakın bir gelecekte vali yardımcısı olacaktı. Müstakbel kocası Jijū'yu geride bırakmayı hayal bile edemiyordu. Jijū isteksiz de olsa prensesin teyzesiyle gitmeye karar vermişti. Prensese birlikte gelmesi için çok yalvardı. Onu tek başına yapayalnız bırakıp gitmek istemiyordu, gözü arkada kalacaktı. Kendisini uzun süredir ihmal etmiş olsa bile hâlâ Genji'ye güveniyor ve ondan yardım umuyordu. Yıllar geçse bile Genji'nin bir gün onu hatırlayacağını ve ona geri geleceğini düşünüyordu. Genji prensese büyük bir muhabbetle yaklaşmış, samimi vaatlerde bulunmuştu. Şimdilik unutulmak kaderi gibi görünse de prenses bir gün bunun değişeceğine inanıyordu. Bir gün esen rüzgârlar prensesin çığlıklarını Genji'nin bulunduğu diyara kadar ulaştıracak, Genji de onu hatırlayacak ve hemen onun yardımına koşacaktı. Bu düşünceler içindeyken haftalar, aylar geçti. Zaman ilerledikçe konak daha da yıpranmış, harap olmuştu, ama prenses eski anılarına bağlı kalmakta direniyor ve ısrarla orada yaşamaya devam ediyordu. Gerçekten hayatının en kara günlerini yaşıyordu. Ağlamaktan göz pınarları kurumuş, ağzı burnu kıpkırmızı olmuştu. Çektiği ıstıraplar prensesin yüzünü de feci bir şekilde değiştirmişti. Ancak onu çok seven biri yüzüne bakmaya cesa-

---

229. Anonim, *Kokinshū*, s. 948.

Dünya dün olduğundan, yoksa daha mı acı,
Bir bana mı bu ceza, dayanması zor sancı.

230. Bkz. Bölüm 10, dipnot 151.

ret edebilirdi. Evet, daha fazlasını anlatmaya dilim varmıyor. Ben insanları çok seven birisiyim. Kızın acıklı durumunun ayrıntılarına girerek beni okuyanların şimşeklerini üstüme çekmek istemem.

Kış gelip çatmıştı. Günler daha da umutsuz ve perişan bir halde birbirini takip etti. Prensesin artık tutunacak hiçbir dalı kalmamıştı. Genji bu sıralarda saraydaki Lotus Sutra[231] ayini için hazırlıklar içindeydi. Ayin yöneticilerinin hepsi ne yapacağını bilen, saygın, bilgili kişilerdi. Böyle önemli bir ayinde Genji'nin sıradan vaizlere hiç tahammülü yoktu ve herkes bunu böyle bilmeliydi. Bu din adamları arasında Prenses Hitachi'nin ağabeyi de vardı.

Ağabey manastıra dönerken, kız kardeşine uğrayarak ona ayinden bahsetti: "Ayin çok muhteşem geçti. Nasıl anlatayım, öyle kusursuz, öyle şaşaalı oldu ki neredeyse Pak Ülke'nin yeryüzüne indiğini sandık. Genji de Buda Hazretleri'nin yeniden bedenlenmiş bir hali gibiydi. Hatta çoğumuz onu bir kurtarıcı gibi gördük. Nasıl olmuştu da bu günah dolu pis dünyaya böyle bir insan gelebilmişti, gerçekten bir muammaydı." Prensesin ağabeyi bunları söyledikten sonra evden ayrılarak yoluna devam etti.

İkisi de aynı anne ve babadan doğan kardeş oldukları halde ne zaman yan yana gelseler ağızlarını bıçak açmaz birbirlerine iki çift söz etmezlerdi. Fakat bu kez ağabeyinin sözleri kızı çok etkilemişti. Genji belki bir tanrı ya da kurtarıcı olabilirdi

231. Önceki bölüme bakınız.

ama prensesin çektiği ıstıraplardan, üzüntüden habersiz olan bir kurtarıcıydı. Sonunda anlamıştı. Genji'yi bir daha asla göremeyecekti.

Prensesin en sıkıntılı olduğu bir zamanda teyzesi hiç haber vermeden çıkageldi. Şimdiye dek prensesle hiç birlikte olmamasına rağmen onu taşrada bir yerlere götürmek için aklını çelmeyi umarak ellerini hediyelerle doldurmuştu. Kocaman bir arabası vardı ve yaşadığı hayattan memnun olduğu her halinden belli oluyordu. Karşısına çıkan viraneyi görünce şaşkına döndü. Kapılar inim inim inliyormuş gibi gıcırdayarak onları açmak isteyen herkese direniyordu. Bahçedeki "üç patika yol"[232] yabani otların altında kaybolmuştu. At arabası zorlukla güney cephesindeki girişe doğru yöneldi. Bu ziyaretten rahatsız olsa bile Prenses yine de misafirini solgun perdelerin arkasından karşılamak üzere Jijū'yu gönderdi. Geçen yılların izi Jijū'da da belli oluyordu ama zayıflamış ve neşesini kaybetmiş olsa bile eski zarafetini hâlâ koruyordu. Jijū'yu gören teyze, böyle düşünmem çok ayıp ama yeğenim prenses değil de bu kız olsaydı ne kadar iyi olurdu diye düşünmekten kendini alamadı.

"Artık ben gidiyorum kızım, seni bu halde bırakmaktan başka çarem yok. Ben Jijū için geldim. Beni sevmediğini biliyorum, benimle değil seyahat etmek karşı köşeye kadar bile gelmezsin. Lütfen izin ver de hiç değilse Jijū gelsin benimle. Zavallı kızım, bu duruma nasıl dayanacaksın bilemiyorum." Ağlamak için kendini gerçekten çok zorladı ama vali yardımcısının eşi olmanın verdiği o muzaffer tebessümü yüzünden bir türlü atamıyordu. "Asıl baban son nefesine kadar beni ailenin yüz karası olarak gördü. Ben insanlara kin besleyemem ve bu yüzden ayağına kadar geldim. Bir ara, Genji sayesinde prenses gibi yaşamaya devam edeceğini umdun. O zaman bile senin nüfuzunu kullanmak aklımın ucundan bile geçmedi. Gün ola harman ola. Bazen kara kedilere de gün doğuyor. En güçlü varlık bile ayağı kayınca tozlara bulanıyor ve insanın onlara acımaktan başka elinden bir şey gelmiyor. Biliyorum sana yakın olmaya, seninle ilgilenmeye yeterince özen gösteremedim, çünkü yakınımda olduğunu bilmek o zaman bana yetiyordu. Ama şimdi buralardan uzaklaşıyorum. Seni buralarda nasıl yapayalnız bırakabilirim?"

Sonunda prensesin ağzından zar zor birkaç kelime çıkabildi. "Davetiniz için çok teşekkür ederim efendim. Size yük olmak istemiyorum. Burada kalacağım. Gösterdiğiniz ilgi için çok teşekkür ederim."

"Sana gerçekten hayranım. Hiç kimse senin kadar cesaretli olamaz. Genji'nin istediği takdirde bu viraneyi muhteşem bir saraya dönüştürebileceğinden de eminim. Duyduğum kadarıyla Prens Hyōbu'nun kızından başka kimseyi gözü görmüyormuş. O, kelimenin tam anlamıyla bir kadın avcısıdır. Ona, kadınların biri gelir bini gider. Ayrıca bıktığı kadınların yüzüne de hiç bakmaz. Bu harabeye bekçilik yaptın diye sana minnettar olacağını mı zannediyorsun?"

---

232. Çin folklorunda bir keşişin bahçesinde üç patika yol olduğu bilinir.

Prenses gözyaşlarına boğulmuştu. Teyzesi haklıydı ama yine de bütün gün konuşarak çenesini boşu boşuna yormuş oldu.

"Tamam, o halde bırak da Jijū'yu götüreyim." Akşam olmuştu ve artık yola çıkmak için acele ediyordu.

İki taraftan birini seçmeye zorlanan Jijū, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. "Prensesim, teyzenizi yarı yola kadar uğurlayıp döneceğim fakat beni de götürmek için çok ısrar ediyor. Söylediklerinde gerçeklik payı olduğunu itiraf etmek lazım" dedi fısıldayarak. "İçinden gelmiyorsa tabii ki gitmemekte haklısınız. Ama olan bana oluyor prensesim, ikinizin arasında kaldım."

Şimdi Jijū da evden ayrılıyordu. Prenses bütün olan biteni gözyaşlarıyla izlemişti. Prensesin veda hediyesi olarak verdiği günlük elbiseler sapsarı ve benek benek lekeliydi. Bunca yıllık hizmetinin mükâfatı olarak ona daha başka ne verebilirdi ki? Birdenbire aklına saçları geldi. Dökülen saçlarını örerek bir yerde toplamıştı. Neredeyse üç, üç buçuk metreyi buluyordu ve çok güzeldi. Bunları yine kumaş kaplı bir kutunun içine yerleştirdi ve içine çok güzel kokulu baharatlar dolu bir kavanoz koydu.

"Ne saçıma ne sana veda edemiyorken,
Benden uzaklaşıyor, bu altın örgü benden."

"İşe yaramaz, çekilmez bir insan olduğumu biliyorum. Ama annen hep benimle birlikte kalmanı vasiyet etmişti." Prenses acı acı hıçkırıyordu. "Biliyorum gitmen lazım ama ben sensiz ne yapacağım?"

Jijū zar zor bir şeyler geveledi. "Evet, annem... Lütfen ne olur şimdi onu hatırlatmayın prensesim! Acı, tatlı bütün bir hayatı paylaştık birlikte... Ben zaten kimseye beni alın gidin demedim. Biz çok uzun zamandır beraberiz ve şimdi de onlara beni götürün diye ben söylemedim."

"Mücevherli bu örgü bir gün belki kopacak,
Fakat bizim bağımız, ant içtim kopmayacak."

"Zaten bin yıl kim yaşayacak ki!"

Bu arada teyze bu veda merasiminden sıkılmaya başlamıştı. "Biraz acele edebilir misiniz? Karanlık bastırıyor" diye söylendi.

Jijū'ya hemen arabaya binmesi emredildi. Araba yavaş yavaş uzaklaşırken, Jijū bıkıp usanmadan dönüp dönüp arkasına baktı.

Prenses şimdi kendini her zamankinden daha fazla yalnız hissediyordu. En son hizmetçisine de bu şekilde veda etmişti. Yaşadığı onca zorluğa rağmen Jijū şimdiye dek hiç onun yanından ayrılmamıştı.

"Kız gitmeye karar vermekte yerden göğe kadar haklı. Burada kalıp da ne yapacaktı ki? Bizim bile artık canımız burnumuza geldi." Prensesin evindeki bir ayağı çukurda olan yaşlı kadınlar bile böyle düşünüyorlardı.

Prenses kendi kendine, "İnşallah bunların böyle ileri geri konuşmalarını kimse duymamıştır!" diye söylendi.

Kış gelince çok yoğun kar ve dolu yağmıştı. Zaman zaman çıkan güneş civar bahçelerdeki karı biraz erittiği halde onun bahçesi yabani otlarla dolu olduğu için hâlâ karla kaplıydı. Bu haliyle de bahçe Etchū ilindeki Akdağ'ın eteklerini hatırlatıyordu. Prenses karlarla kaplı bu bahçıvansız bahçeye bakarken dalıp gitti. Azıcık da olsa sevincini paylaşabileceği son arkadaşı da onu bırakıp gitmişti. Bundan böyle günleri geceleri toz toprak içindeki odasında yapayalnız geçip gidecekti.

Uzun zaman sürgün hayatı yaşayan Genji, şimdi neredeyse bütün vaktini Nijō'da geçiriyordu. Kendisi için ikinci dereceden önemli kadınları ziyaret etmeye zamanı yoktu. Bazen Prenses Hitachi gözlerinin önüne geliyor ve onun hâlâ hayatta olup olmadığını merak ediyordu. Ama buna rağmen gidip onun izini sürmeye hiç de niyeti yoktu. Böyle koşuşturmalı geçen günlerin ardından takvimden bir yaprak daha koptu ve yıl sonu geldi.

Dördüncü ay gelince, Bayan Portakal Çiçeği düştü aklına. Murasaki'ye halletmesi gereken küçük bir işi olduğunu söyleyerek Nijō'dan ayrıldı. Günlerce süren yağışlı havadan sonra yağmurun hızı kesilmiş çiselemeye başlamıştı. Bulutlar birazcık aralanır aralanmaz ay doğdu. Akşamın tatlı mehtabı altında arabası ilerliyor, Genji de başından geçen gizli serüvenleri düşünüyordu. Bakımsız bir bahçenin ortasına kurulmuş, viraneden farksız bir evin önünden geçerken, acaba bu yabani otların içine balta girmiş olabilir mi diye düşünmekten kendini alamadı. Devasa bir çam ağacının dallarından sarkan mor salkımlar ay ışığının altında tatlı tatlı salınıyordu. Akşam rüzgârı hiç de yabancısı olmadığı aşina bir koku getirmişti burnuna; portakal çiçeği kokusu diyebilirdi ama tam olarak o da değildi. Arabasından eğilerek dışarıya baktı. Gözlerinin önünde ufalanan toprak duvarın desteğini kaybeden söğüt dalları, büyük bir hışırtıyla yere çöktü. Buraya daha önce gelmişti. Burası Prens Hitachi'nin konağıydı. Arabasını durdurdu ve kaçamak gezilerinde hiç yanından ayırmadığı seyisi Koremitsu'ya buranın Prens Hitachi'nin evi olup olmadığını sordu.

"Evet, burası onun evi efendim."

"Zavallı Prenses gerçekten büyük sıkıntıda. Hâlâ buralarda mı oturuyor acaba? Hep aklımdaydı ama biliyorsun, kimi ziyaret etsem arkamdan dedikodu ediyor. Bizim burada bulunmamız büyük bir tesadüf, bu şansımızı değerlendirelim. Lütfen gidip kapıyı çalar mısın? Ama dikkat et başka birinin evi olmasın, yoksa çok ayıp olur."

Genji farkında değildi ama prensesin çok yoğun duygular içinde bulunduğu bir zamanda buraya gelmişti. Sıkıntılı bir gün geçirdikten sonra prenses uykuya

dalmıştı ve rüyasında babasını görüyordu. Sonra sanki babasının emriymiş gibi birilerine çatı katına akan yağmur sularını sildiriyor, minderleri düzelttiriyordu. Kısacası kendini yeniden ev sahibiymiş gibi hissediyordu.

"Ona döktüğüm yaşla hâlâ ıslakken yenim,
Kadere bak dam aktı, sırılsıklam bedenim."

Tam o anda Koremitsu içerde oturan olup olmadığını anlamak için evin etrafında tur atıyordu. Ama ortalıkta hiçbir yaşam belirtisi göremedi. Daha önce de buralardan geçmiş ve durup içeri bakmıştı. O zamanlar bile evin böyle terk edilmiş bir hali vardı. Tam arabaya dönecekken dolunay bütün ihtişamıyla bulutların arasından fırlayıverdi. Ay ışığında panjurların açıldığını ve perdelerin yavaşça yana çekildiğini gördü. "Demek ki birileri oturuyor burada" diye kendi kendine söylendi ama yine de ürpermişti. Pencerenin altına yaklaştı ve orada bulunduğunu hissettirmek istercesine boğazını kazıyarak birkaç kez öksürdü.

Koremitsu'nun öksürüğüne yaşlı bir kadın sesi yine öksürükle karşılık vermişti: "Kim var orada? Kimsiniz?"

Koremitsu kendini tanıttı ve "Jijū ile görüşmek istiyordum, mümkün mü acaba?" dedi.

"Jijū yok artık burada! Gitti! Bizi terk etti! Onun yerine bizler varız." Bu yaşlı kadın sesi ona çok tanıdık gelmişti. Yıllar önce aynı sesi duyduğundan emindi.

Yaşlı kadın aniden karşısında güzel giysiler içinde kibar, nazik bir beyefendi görmüştü. Uzun süredir kapının çalınmamasını iyice kanıksamış olan yaşlı kadın, bunun sapık bir hayalet veya muzip bir cin olabileceğinden korkmuştu.

Adam eve biraz daha yaklaşarak tane tane konuştu: "Biz buraya sizin halinizi hatırınızı sormaya geldik. Şayet Prenses Hazretleri fikirlerini değiştirmeyip hâlâ burada oturuyorlarsa ona sağlık ve afiyet dileriz. Efendimiz Genji özel olarak onu ziyarete geldi. Onu görmeden geçmek istemedi, şimdi dışarıda arabanın içinde oturuyor. Ona ne söylememi istersiniz? Lütfen hiç çekinmeyin korkacak bir şey yok."

Yaşlı kadın hafifçe gülerek cevap verirken dura dura konuştu: "Prensesimiz fikrini değiştirmiş olsaydı hiç bu balta girmemiş ormanların ortasında oturmaya devam eder miydi, bir düşünün bakalım! Lütfen ne anlatacağınıza kendiniz karar verin beyefendi. Bu duruma alışması gereken biz hizmetçiler bile hanımefendinin olağanüstü bir insan olduğunu düşünüyoruz. Bu dünyada buna benzer daha kaç örnek olabilir ki?"

"Anlıyorum. Bütün bunları efendime ileteceğim." Koremitsu kadınların daha fazla gevezelik etmesinden korkarak hemen arabaya döndü.

"Hayrola niçin geciktin? Var mı etrafta hayat emaresi? Çalılıkların arasında yürümek zor oldu galiba" dedi Genji.

Koremitsu niçin bu kadar geciktiğini anlattı. "Jijū'nun teyzesiyle görüştüm. Bu kadının adı Shōshō. Onu sesinden tanıdım."

"Bu kızın yaşadığı da hayat mı yani?" dedi Genji, uzun zamandır Prenses Hitachi'yi ihmal ettiği için çok üzülmüştü. "Çok zaman geçti aradan, ne yapacağımı bilemiyorum. Bu kaçamak ziyaretler artık canıma tak etti. Bu fırsatı da kaçıracak olursam artık bir daha yakalayamam. Tabii o da değişmediyse..."

Genji ev basar gibi içeri girmenin kaba olacağını düşünerek önce bir not göndermeye karar verdi. Ama prensesin cevap yazması çok uzun zaman alıyordu. Kız biraz acele etmezse Koremitsu bütün geceyi dışarıda cevap bekleyerek geçirebilirdi.

"Otlar ve çalılıklar çok ıslak efendim. İsterseniz ben önden gidip sizin için yol açayım."

"Kule gibi otların içinde yol ararım,
Acep burada yaşayan insan var mı sorarım."

Genji bunları söyledikten sonra Koremitsu'nun uyarılarına rağmen arabadan inerek yürümeye başladı.

Koremitsu elindeki kırbaçla otları sağa sola yatırıyor, Genji'ye yol açıyordu. Ağaç yapraklarından düşen su damlaları serin sonbahar akşamında çivi gibiydi.

"Size şemsiyemi vereyim" dedi Koremitsu. "Yapraklardan düşen bu soğuk damlalar sağanak etkisi yapıyor efendim; bir ton yağmur yemeyin."[233]

Genji'nin ayakları ve paçaları sırılsıklam olmuştu. Zaten eskiden beri evin güney bahçe girişi bir geçit değil, çalılardan oluşan bir tüneldi. Şimdi ise bu tünel tamamen çöktüğü için buradan geçerken Genji'nin üstü başı rezil olmuştu. Ama yine de bu halini kimsenin görmediğine şükretti.

Uzun zamandır Genji ile tekrar buluşabilmek ümidiyle beklediği için Prenses mutluluktan uçuyordu. Fakat Genji'nin onu böyle sefalet içinde görmesinden pek hoşnut değildi. Elbiselerinin çoğu teyzesinden hediyeydi ve ondan hoşlanmadığı için hepsini bir kenara atmıştı. Yaşlı hizmetçiler bunun farkına varır varmaz hemen elbiseleri toplamış, Çin malı çok hoş kokulu bir sandığın içine katlayarak yerleştirmişlerdi. Genji'nin geldiğini görünce bu elbiseleri sandıktan çıkardılar, hepsi mis gibi kokuyordu. Kadınlar el birliğiyle prensesi güzelce giydirdiler. Sonra da prensesin teyzesi ile son konuşmasını yaptığı sarı perdenin arkasındaki yerine oturarak Genji'yi içeri aldılar.

---

233. Anonim, *Kokinshū* 1091:
Dikkat et efendiniz, şemsiyesiz gitmesin,
Miyagino ormanında bir ton yağmur yemesin.

"Görüşmeyeli aradan epey zaman geçti fakat hep aklımdaydınız. Sizi hiç unutmadım. Benimle hâlâ ilgilendiğinize dair hep küçük bir işaret bekledim. Efsanede olduğu gibi erkeği sevgilisine çeken yollarda sedir ağaçları göremedim.[234] Ama senin bahçendeki ağaçlar yine de çekti beni buralara kadar. Oyunu sen kazandın tatlım."

Genji bunları söyledikten sonra perdeyi yavaşça yana çekti. Prenses her zamanki gibi yine utangaçtı. Genji'yi karşısında görünce dili tutulmuş cevap verememişti. Ama yine de balta girmemiş tropik ormanları andıran bahçesinden geçerek Genji'nin buraya kadar gelebilmesi onu çok duygulandırmıştı. Bütün cesaretini toplayarak birkaç kelimeyi yan yana getirmeye çalıştı, ama yine de başaramadı.

"Son birkaç yılın senin için ne kadar zor geçtiğini tahmin edebiliyorum. Ben değişmedim ve seni hiç unutmadım. Senin hâlâ buralarda olup olmadığın hakkında en ufak bir fikrim olmadan bu çalılıklar deryasında yüze yüze buralara kadar geldim. Bunun ne demek olduğunu artık senin takdirine bırakıyorum. Belki de ondan önce seni bu zamana kadar ihmal ettiğim için özür dilemem lazım. Fakat inan bana geçen yıllar içinde ihmal ettiğim yalnız sen değildin. Çevremdeki bütün insanlar için aynı durum söz konusuydu. Bundan böyle seni üzecek bir şey yaparsam, verdiğim herhangi bir sözden dönersem kendimi hiç affetmeyeceğim."

Genji'nin ağzından çıkan sevgi dolu sözler hissettiklerinin çok ötesindeydi ama edindiği izlenim, burada gördüğü her şey Genji'ye geceyi burada geçirmeme-

234. Bkz. Bölüm 10, dipnot 144.

si için baskı yapıyordu sanki. Bir sürü bahane uydurarak çıkmak için hazırlanmaya başladı. Aniden gözüne bahçedeki çam ağacı takıldı. Kim bilir kim dikmişti bu ağacı yıllar önce. Ağaç boy atmış koskocaman olmuş, çamı diken insan ise yaşlanıp küçülmüştü. Kızla görüşmeden geçen yılları uzun bir rüya gibi geçti gözlerinin önünden.

"Beni sana çağıran mor salkıma inandım,
Kapının önündeki çamdan evi tanıdım.

"Evet, aradan uzun yıllar geçti. Her şey değişti. İyi mi oldu kötü mü oldu orasını bilemiyorum. Balıkçıların ağları ve oltalarıyla deryada boğuşmaları gibi benim de hayatım sürgünlerde mücadeleyle geçti.[235] Bir gün sana çektiğim bütün sıkıntıları anlatacağım. Ama biliyorum ki sen geçirdiğin mutsuz ayları, yılları, mevsimleri kimselere anlatmayacaksın. Bu da işin üzücü tarafı." Bunu duyan prenses bir şiirle cevap verdi:

"Bekledim hep bekledim, beyhude geçti yıllar,
Hatırında kalan şey, daldaki mor salkımlar."

Perdelerin arkasındaki belli belirsiz kıpırdanma, teninden yükselen parfüm kokusu, Genji'ye prensesin geçen zamanla birlikte daha da olgunlaşmış olduğu hissini veriyordu. Binanın büyük salonu ve önündeki saçaklar çoktan çökmüş olduğu için batmakta olan ay ışığı hiçbir engele takılmadan kapılardan içeri süzülüyor, Genji'ye odanın en uzak köşesini bile görebilme olanağı sağlıyordu. Damda yeşeren kocaman eğrelti otlarının ağırlığı altında çatı aşağıya doğru bel vermişti. Buna rağmen prenses evin içindeki eski asil mobilyalarını hiç değiştirmeden koruduğu için ev bütün harabiyetine rağmen Genji'ye çok güzel ve çekici gelmişti. Ne kadar ilginçtir ki, kız bu haliyle eski aşk hikâyelerindeki kaleler yıkan veya uğruna kaleler yıkılan[236] prenseslere hiç benzemiyordu. Bu kadar yoksulluk karşısında gösterdiği sabır ve metanet ona bambaşka bir asalet katıyor, bu da onu hatırlanmaya değer kılıyordu. Yıllar boyu bu kız için takındığı bencilce tavrı hatırlayınca Genji kendinden utandı.

Öte yandan Bayan Reikeiden'in kız kardeşi Portakal Çiçeği'ni de çağdaş, göz alıcı ve hayat dolu olarak tarif etmek mümkün değildi. Genji, çok hızlı bir şekilde bu iki kadını karşılaştırdığı zaman aralarında pek büyük bir fark olmadığını anlamış ve Prenses Hitachi'nin daha önce büyük kusur olarak gördüğü ufak tefek hataları artık gözüne görünmez olmuştu.

---

235. Bkz. Bölüm 12, dipnot 192.
236. Aşk hikâyesi kaybolmuştu fakat kalenin yıkılması vefasızlık olarak görülmüştü.

Her sene Kamo Festivali yaklaşınca sarayda da bir hediye yağmuru başlardı. Genji de uygun gördüğü sevgililerine hediyeler dağıtırdı. Bu sene Prens Hitachi'nin konağına da yardım elini uzatmayı ihmal etmedi. Konağın artık tamamen dağılmış olan toprak duvarları yerine sağlam ahşap paneller yerleştirmeleri için güvendiği inşaat ustalarını gönderdi. Prensese gösterdiği ilgiden dolayı çıkabilecek alaycı dedikodulardan korkarak Genji prensesten uzak durdu fakat ona içten ve sevgi dolu mektuplar göndermeyi ihmal etmedi. Genji kendisine ait Nijō Konağı'nın yakınlarında bir evi restore ettirerek prensesin oraya taşınmasını teklif etti. Prenses belki de bakımlı hizmetçiler, uşaklar ve bunlara benzer bir hizmetli topluluğunun hayalini kurmaktaydı. Bakımsız ağaçlar ve evin etrafındaki dikenli bahçe de şimdiden minnettarlıkla dolup taşıyordu Genji'ye. Hitachi Konağı'nın içinde yaşayanlar ve dışındaki her şey bütün bu yapılanlara karşı şükran duyuyordu.

İnsanlar hep Genji'nin sadece bir gecelik gönül macerası için bile çok üstün kadınları tercih ettiğini söyleyegelmişti. Fakat burada garip olan bir şey vardı: Prenses Hitachi, değil üstün biri olmak, vasat bir kadın olma koşulunu bile karşılayamıyordu. Bu nasıl izah edilebilirdi? Önceki hayatlardan bu hayata taşınan kopmaz bir bağ mıydı? Şüphesiz öyle olmalıydı.

Maiyetindeki kadınlar, görevleri ne olursa olsun, prensesin iflah olmaz bir aymazlık içinde bulunduğuna kanaat getirerek onu birer birer terk etmiş ve başka yerlerde kendilerine daha iyi işler bulmuşlardı. Fakat şimdi kaderin çarkı tersine dönmeye başlamıştı. Yanında çalışan insanların hatalarını görse bile onları her zaman affeden prenses, bu insanları farkına varmadan şımartmış bulunuyordu. Yüksek dereceli memurların yanında görev yapmakta olsalar bile taşradaki hayat prensesin yanında alışmış oldukları hayattan çok farklı ve tatsızdı. Bu yüzden prensesin yeni durumunu öğrenir öğrenmez herkes Hitachi Konağı'na geri döndü.

Genji ne kadar güçlü ne kadar zengin olursa olsun, kaygılar yakasını bırakmak bilmiyordu. Tamir işini çok yakından ve ayrıntılı olarak bizzat takip ettiği için prensesin konağı tekrar eski ihtişamıyla hayata döndü. Kapı, baca tamir edilmiş, devasa bahçe otlardan, dikenlerden temizlenmiş, ortadan akan dere yatağına bir çekidüzen verilmiş, araziye yeni bir soluk getirilmişti. Çalışanlar arasında henüz Genji'nin gözüne girmeyi başaramayan insanlar vardı. Mademki Genji Hitachi Konağı üzerine bu kadar titriyordu, Genji'nin dikkatini çekebilmek için bu iyi bir fırsat olabilirdi.

Prenses burada tam dolu dolu iki yıl geçirdi, daha sonra Genji onu Nijō Konağı'nın doğu kanadına yerleştirdi. Şimdi artık onu daha rahat ve düzenli olarak ziyaret edebiliyordu ve ona her zaman çok iyi davranıyordu.

Hiç üstüme vazife değil ama kızın teyzesinin bu olaylar karşısındaki şaşkınlığını ve eski hizmetçilerden Jijū'nun hissettiği suçluluk ve mutluluk duygularını söylemeden geçemeyeceğim. Şu anda başım çok ağrıyor ve yorgunum ama belli olmaz hikâyenin geri kalan kısmına devam etmem için bir gün mutlaka bir vesile çıkacaktır.

BÖLÜM 16

SINIR KAPISI

SEKIYA (関屋)

İyo ilinin vali yardımcısı, Genji'nin babasının ölümünden sonra Hitachi bölgesine aynı görevle atandı. Karısı Bayan Ağustosböceği Kabuğu da onunla birlikte Hitachi'ye taşındı. İmparatorluğun bu uzak köşesinde Bayan Ağustosböceği Kabuğu, Genji'nin sürgüne gönderildiğini duymuştu. Bu konuyla ilgilenmediğini söylemek mümkün değildi, ancak yazışarak Genji'yle iletişime geçmesi de imkânsızdı. Tsukuba dağının üzerinden esen rüzgârlara anlattı derdini; fakat o kadar zayıftılar ki güvenilmezdi bunlara. Genji'ye kadar iletemezlerdi sesini. Gönlü kırık, vazgeçti... Ve aradan selamsız sabahsız yıllar geçti. Sürgündeki mahkûmiyet müddeti tam olarak saptanmamış olan Genji, bir gün tekrar Kyōto'ya döndü. Bir yıl sonra vali yardımcısı ve karısı da Hitachi'den başkente döndüler.

Vali yardımcısının maiyetiyle birlikte Osaka sınırına ulaştığı gün Genji de İshiyama Tapınağı'nı ziyaret etmek için yola çıkmıştı. Kii vilayetinin eski valisi ve hükümetin ileri gelenleri, Hitachi'den Kyōto'ya giden topluluğun başkanı vali yardımcısıyla tanışmaya geldiler. Genji'nin seyahate çıktığını bildirdiler. İki grup karşılaştığında meydana gelebilecek kargaşayı göz önünde bulundurarak vali yardımcısı şafak sökerken yola çıkmıştı. Kadınların arabaları çok yavaş ilerliyordu, bu arada güneş de iyice tepeye yükselmişti. Biwa gölü kıyısındaki Uchidenohama'ya vardıklarında Genji'nin uşakları yolu temizlemeye başlamıştı bile. Çalışanlar, o anda Genji'nin daha yeni şehrin doğusundaki tepelere girmekte olduğunu söyledi. Vali yardımcısının kafilesindeki görevliler ise Osaka sınırındaki tepeye ulaşınca arabaları sedir ağaçlarının altındaki

gölgeliğe çekti. Öküzlerin boyunduruğunu çözüp serbest bırakan arabacılar, Genji geçerken diz çökmüş ve saygıyla yerlere kadar eğilerek onu selamlamıştı. Yol boyunca aralıklı olarak konaklasalar da Hitachi kafilesi neredeyse bir ordudan farksızdı. Aşağı yukarı on arabanın kapılarından dışarı taşan kimonoların etekleri ve geniş yenleri bu uzun yolculuğa rağmen hiç de tozlu ve pasaklı görünmüyordu. Genji bu arabaların İse Tapınağı'na hareket etmek için hazırlanan başrahibeye ait olduğunu düşünmüştü. Dalga dalga ortalığa serilmiş olan bu kimono cümbüşünü gören adamları hayranlıklarını belirtmekten kendilerini alamadı.

Dokuzuncu ayın sonlarıydı. Ayazın hafifçe etkilediği kimi kıpkızıl olmuş rengârenk sonbahar yaprakları, otlar, çiçekler çok güzel bir manzara oluşturuyordu. O sırada sınırın kapısından geçmekte olan Genji'nin adamları da ipekli, kadifeden yapılmış, benek benek desenli seyahat üniformaları ile bu manzaraya ayrı bir güzellik katıyordu. Genji arabasının perdelerini indirip Bayan Ağustosböceği Kabuğu'nun şu anda muhafız subayı olarak çalışan kardeşi Kogimi'ye haber göndererek yanına gelmesini istedi.

"Azizim, görüyorsun o kadar yolu tepip sınır kapısına kadar geldim. Bunun ablan için bir anlamı olmalı değil mi?"

Genji birdenbire sevgi dolu anıların sağanağına uğramıştı fakat yine de basit bir karşılamayla yetinmek zorunda kaldı.

Prensesin de bu kadar yıldır hep içinde sakladığı birçok hatıra aklına geldi.

"Giderken gözyaşları, gelirken gözyaşları
Birikti pınar oldu, acaba anladı mı?"

Genji'nin bu şiiri asla anlayamayacağını biliyordu ama oturup ona izah etmeye çalışmak neye yarardı ki.

Genji'nin İshiyama'dan dönüşünde Kogimi onu karşılamaya gitti. Geçenlerde onunla birlikte olamadığından dolayı ayrıca özür dilemek istiyordu. Genji'nin en gözde askerlerinden biriydi ve onun himayesinde beşinci dereceye kadar terfi etmişti. Ortalık karışıp da Genji sürgüne gönderilince onunla olan ilişkisi bilindiği takdirde kendisine zarar getireceğini düşünerek kız kardeşini ve eniştesini yanına alıp doğru Hitachi'ye göç etmişti. Bu durum haliyle Genji'yi çok gücendirmişti, ama şimdi Genji'nin onunla olan ilişkilerinde eski kırgınlıklardan eser yoktu. Her ne kadar köprülerin altından çok su geçmiş olsa da Genji yine de onu istikbali parlak bir delikanlı olarak görüyordu. Kii valisi zaman içinde görev değiştirerek Kawachi'ye vali olarak atanmıştı. Muhafız subayı olan küçük kardeşinin ise apoletleri sökülüp ordudan atılmış, Genji ile beraber sürgüne gönderilmişti. Şimdi ise bu insan çektiklerinin bedeli olarak en büyük ödülleri almış, bir eli yağda bir eli balda yaşamaya başlamıştı. Zamanın baskılarına dayanamayarak egemen güçlerin

dümen suyunda yürüyen ve arkadaşlarını yarı yolda bırakan insanlarda ise büyük bir pişmanlık hakimdi.

Genji, kız kardeşine iletmesi için Kogimi'ye bir mektup verdi. Kogimi "Ne kadar ince bir insan, en ufak ayrıntılara bile dikkat ediyor, halbuki hepimizi toptan silseydi bile ona söylenecek bir kelimemiz olmazdı" diye geçirdi içinden.

"Geçen gün gönderdiğin mektubu aldığımda aramızdaki güçlü bağın hâlâ devam etmekte olduğunu hissettim. Sen ne düşünüyorsun bu konuda?" diye sordu Genji.

"O gölün kıyısında rastlaşmak bir kaderdi.
Sular berraktı ama aşka geçit vermedi."

"Bu yol üzerindeki sınır kapısında bekleyen muhafızı[237] kıskanıyorum. Bu kadar yıllık sessizlikten sonra her şey eskiye dönüyor sanki. Yıllar önce olan biteni şu anda yaşıyor gibiyim. Hâlâ beni şehvet düşkünü bir kadın avcısı olarak mı düşünüyorsun?"

Kogimi Genji'nin yazdığı mektubu götürmek üzere büyük bir nezaketle ondan alarak kız kardeşine iletti. "Bence ona cevap yazarsan iyi olur" dedi kız kardeşine. "Sana düşmanca bir tavır sergileseydi, hiç şaşırmazdım doğrusu ama o yine

237. Prensesin vali yardımcısı olan kocası.

her zamanki gibi gayet kibar ve nazik davrandı. Bu konuda ona gerçekten çok minnettarım. Gönül meselelerinde insanlara aracılık yapmak pek hoş bir şey değil ama Genji'ye asla hayır diyemem. Sen bir kadınsın, meseleyi biraz alttan alıp ona cevap yazacak olursan hiç kimse seni ayıplamaz."

Prenses yıllar geçtikçe daha da içine kapanık bir hale gelmişti ama böylesine önemli bir mektuba da cevap vermeden edemezdi.

"Bu sınır kapısında bir engel yükseliyor,
Acılar ormanında yürümek gerekiyor."

"Aynen rüyalarda olduğu gibi."

Genji bu kadında her zaman, bazen ruhunun derinliklerine dokunan, bazen ona acı veren bir özellik bulmuştu ve bunların hiçbirini unutamıyordu. İlgilenip heyecanlanacağını düşünerek zaman zaman ona mektup yazmayı ihmal etmemişti.

Prensesin iyice yaşlanan kocası gitgide kötüleşiyordu. Bu yüzden oğullarıyla prenses hakkında konuştu.

"Evlatlarım, işte geldim gidiyorum. Sizden ricam bu kızı hiç üzmeyin, bir dediğini iki etmeyin. Ben sağken ona nasıl davranıyorsanız ben öldükten sonra da yine o şekilde davranın." Yaşlı vali her gün her saat bu dileğini tekrarladı durdu.

Prenses, kendini bahtı kara bir kadın olarak görüyordu. Günün birinde dul kalacak olursa kader ona nasıl bir oyun oynayacaktı, merak ediyordu. Yaşlı adam o hasta haliyle bile kadının aklından geçenleri okuyabiliyordu ama ne kadar istersek isteyelim dünyaya kazık çakmak imkânsızdı. Ah keşke mümkün olsaydı da yukarıdan aşağıya bir melek gönderebilse, onu devamlı izlemesini, ona devamlı yardım etmesini isteyebilseydi. Oğlanları vardı, fakat onlara zerre kadar güvenmiyordu. Kaygılar içinde onlara emir yağdırmaya devam etti. Hayata dört eliyle sıkı sıkıya bağlanmasına rağmen sonunda ihtiyar vali dünyayı terk eyledi.

Oğlanları bir süre babalarının vasiyetine sadık kaldılar. Kadına gösterdikleri ilgi ve alaka aslında yapmacıktı. Bu noktaya gelmeleri hiç de uzun sürmemişti. Dünyanın hali böyleydi, prenses durumuna ne kadar üzülse de halinden hiç şikâyet etmedi. Prensese ilgi gösteren tek insan onda uzun zamandan beri gözü olan Kawachi valisiydi.

"Babam sizi çok severdi ve sık sık bana çok duygusal bir şekilde sizden bahsettiği oldu" dedi. "Ne kadar aciz bir insan olsam da sizin için yapabileceğim bir şey olursa lütfen hiç çekinmeden beni arayın."

Onun gibi asil bir kadın için valinin niyeti gayet net, dehşet vericiydi. Böyle tek başına yaşamaya devam edecek olursa, daha buna benzer kim bilir ne teklifler duyacaktı. Sonunda kararını verdi. Hiç kimseye haber vermeden rahibe oldu.

Tabii bu duruma maiyetindeki kadınlar üzülmüş, vali de büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı. Prensesin bu kadar ilgisiz olması onun için çok üzücü bir durumdu. Hayatının geri kalan yıllarında, kadın tek başına nasıl yılmadan devam edecekti? Bunu çok merak ediyordu.

Merak etmesine merak ediyordu ama sabahtan akşama kadar kafasını meşgul eden tek sorun bu değildi.

BÖLÜM 17

RESİM YARIŞMASI

E AWASE (絵合)

Fujitsubo, İse Tapınağı'nın eski başrahibesi Akikonomu'nun saraya kabul edilmesini istiyordu. Genji, Akikonomu'nun güçlü ve güvenilir bir destekçisi olmadığını biliyordu fakat imparator Suzaku'yla aralarının bozulmasını istemediğinden, Akikonomu'yu Nijō'ya getirmemeye karar verdi. Kendini mümkün olduğu kadar kayıtsız ve tarafsız göstermek için elinden gelen her şeyi yaparak bütün bürokratik işlemlerin sorumluluğunu üstüne alıp kızın babasıymış gibi davrandı.

İmparator Suzaku bu duruma çok üzülmüştü ama usulen ona yazmamayı tercih etti. Akikonomu'nun sarayda huzura çıkacağı gün, İmparator ona çok güzel elbiseler, tarak seti kutuları, makyaj çantaları, buhurdanlıklar, eşi benzeri bulunmayan kutular, keseler, bohçalar göndermişti. Özellikle parfüm ve kokular o kadar güzeldi ki insan bunlardaki rayihayı neredeyse yüz adımdan hissedebilirdi. Hediyelere bu kadar özen göstermesinin nedeni Genji'nin de onları görecek olmasıydı.

Akikonomu'nun başyardımcısı gerçekten de bunları Genji'ye göstermişti. Genji, hediyelerin arasında en dikkat çeken, mükemmel bir ayrıntıyla işlenmiş tarak kutusunu eline aldı. Süslü tarak kutusunun üzerindeki gül desenlerinin içinde İmparator Suzaku'nun kendi eliyle yazdığı bir şiir vardı:

"Sana taraklar verip, gönderdiğim için mi
Tanrı senden ayırır, uzakta tutar beni."

Bunları okuyan Genji kendini günah işlemiş bir insan kadar suçlu hissetti. İmparator Suzaku'nun bu çılgın ifadesinden Akikonomu'nun İse Tapınağı'na gitmek için ayrıldığında neler hissettiğini hayal edebiliyordu. O kadar yıl beklemesine rağmen, kız döndüğünde yine düş kırıklığına uğramıştı. Yıllardır yüreğinde beslediği ümitleri ne zaman gerçekleşecekti? Tahtından feragat ettikten sonra emeklilik yıllarında niçin kendini böyle buruk hissediyordu? Genji kendini onun yerine koydu ve ben olsaydım böyle bir durumda acı çekerdim diye düşündü. Eski imparatorun kırılacağını bile bile Akikonomu'yu yeni imparatora getiren yine Genji'ydi. Onun da İmparator Suzaku'ya gücendiği, kızdığı zamanlar olmuştu. Böyle durumlarda her zaman kendisiyle mücadele ederek kardeşinin çok nazik ve duyarlı bir tabiata sahip olduğuna kanaat getirmişti. Oturmuş derin derin düşünüyordu.

"Kız buna nasıl cevap verecek, başka mektup geldi mi, geldiyse ne yazıyordu?"

Fakat Akikonomu'nun yardımcısının Genji'ye onları göstermek gibi bir niyeti yoktu.

Akikonomu kendini iyi hissetmiyordu ve bu mektuba muhtemelen cevap vermeyecekti.

Yardımcısı ona "Hanımefendi, cevap vermeniz gerek, ona en azından bir vefa borcunuz var" dedi. Genji perdelerin arkasından bu konuşmaları duymuştu.

"Doğru söylüyor kadın" dedi Genji. "Bir şey yazmazsan ayıp olur. Bir iki satır da olsa bir şeyler yazman gerek."

İçinden bir kelime bile yazmak gelmiyordu ama İse Tapınağı'na gitmek için şehirden ayrılışını hatırladı. Kibar, yakışıklı imparator ona veda ederken ağlamıştı. Akikonomu o zaman çocuk yaşta bile olsa bu durum onu çok etkilemişti. Merhum annesi ve diğer başka anıları geldi gözlerinin önüne. Bunun üzerine oturdu ve aşağıdaki şiiri yazdı:

"Ben buradan giderken, bir daha gelme dedin
İşte ben geri döndüm, kusura bakma derim."

Akikonomu, Suzaku'nun habercisini cömertçe ödüllendirerek gönderdi. Genji, kızın yazmış olduğu yanıtı görmek istedi, fakat bunu ona söyleme cesaretini kendinde bulamadı. Genji'nin gerçekten kafası karışmıştı. Suzaku çok yakışıklı bir erkekti. Şayet Genji bir kadın olsaydı ne kadar direnirse direnşin ona âşık olmaktan kendini alamazdı. Aslında Akikonomu'yla iyi bir çift teşkil edebilirlerdi, hatta mükemmel bir çift olabilirlerdi. Şu anda egemen olan imparator, henüz çocuktu. Bu yüzden Akikonomu'nun onun yanında kendini rahat hissetmeyeceği kesindi. Ama olan olmuştu, bundan sonra yapılacak işlemleri engellemek mümkün değildi.

Genji sarayın tamiriyle uğraşan inşaat ustalarına dikkatle talimatlar verdikten sonra Akikonomu'ya uğradı. Kız zaten saraya gelmiş bulunuyordu. İmparator Suzaku'ya Akikonomu'yla derinden ilgilendiğini belli etmesinin doğru olmayacağını düşünerek yaptığı ziyareti çok kısa tuttu. Akikonomu'nun etrafında her zaman çok yetenekli ve becerikli nedimeler olmuştu. Kız, saraydan ayrılıp manastıra kapandığında, evlerine giden nedimeleri ve yardımcıları onun döndüğünü duyunca büyük bir heyecanla tekrar hanımefendilerinin etrafında toplandılar. Bu yolla Akikonomu çok kısa bir zamanda ülkenin en gözde yardımcılarını etrafında toplamıştı. Genji sık sık kızın merhum annesi Bayan Rokujō'yu düşünüyordu. Sağ olsaydı kızının başarılarını görerek kim bilir ne kadar gururlanırdı. Genji onu pek sevmemiş olsa bile onun ölümünün büyük bir kayıp olduğunu düşünüyordu. Onun eline su dökecek kadın az bulunurdu. Zevk ve beğenileri ile herkesten üstün bir kadındı ve bugünlerde Genji'nin aklından hiç çıkmıyordu.

Fujitsubo da o sırada saraydaydı. İmparator saraya yeni bir güzel kızın geldiğini öğrenince çok ilgilenmişti. Annesi İmparator'a "Evet oğlum, bu kız mükemmel bir insan, onunla karşılaşınca kıza çok iyi davran" dedi.

Genç İmparator kendisinden o kadar yaşlı bir hanımefendiyle rahat bir şekilde konuşamayacağını düşünerek tedirgin oluyordu. Kızı gecenin geç saatlerinde İmparator'un huzuruna çıkardılar. Kız minyon, narin, sessiz bir insandı ve aklı başında birine benziyordu. İmparator'un üzerinde çok iyi bir izlenim bıraktı. İmparator'un en iyi vakit geçirdiği, en çok sevdiği insan Kokiden'in dairesinde büyüyen Tō no Chūjō'nun küçük kızıydı. Yeni gelen kızın sükûneti ve kendine güveni genç

İmparator'u az da olsa rahatsız etmişti. Fakat Genji'nin kıza karşı olan saygılı davranışları onu da aynı şekilde davranmaya teşvik etti. İmparator gecelerini her iki kadına eşit şekilde ayırsa da gündüzleri Tō no Chūjō'nun küçük kızı ile eğlenmeyi tercih ediyordu. Tō no Chūjō'nun kendi kızı için çok iddialı planları vardı ve bu yüzden kızının karşısına çıkan yeni rakibi onu tedirgin ediyordu.

İmparator Suzaku olanları kabullenmekte zorlanıyordu. Genji bir gün gelip onu ziyaret etti ve beraber uzun uzun konuştular. Genji ile Akikonomu'nun rahibe olup İse Tapınağı'na gidişi hakkında bu zamana kadar çok konuşmuştu ve bir kez daha çok dikkatli bir şekilde aynı konuyu açtı. Genji neler olup bittiğini bildiği halde kardeşine hiç sezdirmeden konuyu onunla tartıştı ve kardeşinden yeni bir şeyler öğrenmeye çalıştı. İmparator'un hâlâ bu kızı sevdiği ortadaydı ve onun durumu Genji'yi çok üzüyordu. Acaba kardeşi bu kızın en çok hangi yönünü beğeniyordu, bunu merak ediyordu. Çünkü kardeşini kara sevdaya düşüren kızın övülecek o yönünü kendisi henüz keşfedememişti ve en çok buna sinirleniyordu. Akikonomu ise hiç açık vermiyordu. Genji'yi asıl hayran bırakan kızın bu yönüydü. Genji kızı yeteri kadar gözlemlemiş ve onun ne kadar mükemmele yakın bir insan olduğunu anlamıştı. Kardeşini de bu konuda ikna edebilirdi ama bu işe girmedi.

Genç İmparator'un şu anda iki kadını vardı ve bir üçüncüye yer yoktu. Bu yüzden Prens Hyōbu'nun kızını saraya gönderme planları suya düşmüştü. Artık İmparator'un büyümesini ve daha fazla kadınla birlikte olmak istemesini beklemekten başka bir çare yoktu.

İmparator sanatı her şeyden üstün tutardı. Tablo ve resimlerden çok hoşlanıyordu ve kendisi de iyi bir ressamdı. Akikonomu da başarılı bir sanatçıydı. İmparator, Akikonomu'nun dairesine olan ziyaretlerini sıklaştırdı. Artık birlikte resim çalışıyorlardı. Genç saraylılar arasında en çok sevdiği grup, ressamlar ve resim öğrencileriydi. Şimdi ise bütün zevki bu güzel, zarif, yeni bayanın çizdiği sahnelere bakmak, zaman zaman geri çekilerek onlar hakkında düşünmekti. Artık bu kızı daha fazla sevmeye başlamıştı.

Tō no Chūjō bütün olan biteni yakından takip ediyordu. Çok güçlü bir rekabetçi ruha sahip olan bu adam, önündeki resim yarışmasını kaybetmemeye kararlıydı. Ülkenin usta ressamlarını bir araya getirdi ve onlara en iyi malzemeleri sunarak, neler istediğini anlattı. Tanınmış yazarların eserlerinin iyi birer ilham kaynağı olacağını düşündüğü için beğendiği yapıtlar arasından birkaç tanesini seçti ve bunları resimlemeleri için sanatçılara teslim etti. Ayrıca ressamlarına değişik mevsimleri çizmeleri için talimatlar vermişti. İmparator bunların hepsini beğenip bu coşkusunu Akikonomu'yla paylaşmak istediğinden Tō no Chūjō buna itiraz etmişti. Resimlerin Kokiden Konağı'nı terk etmesine izin veremezdi.

Genji bunu duyduğunda gülümsemişti. "Bu oğlan çocukken böyleydi, şimdi kocaman olduğu halde bazen hâlâ çocuk gibi davranıyor. Bence genç imparatoru etkilemek için böyle davranmak makul bir yöntem değil. Ben kendi koleksiyonumun tamamını ona göndermeyi düşünüyorum. İstediğini yapsın, ne fark eder ki?"

Nijō Konağı'ndaki bütün kutu ve sandıklar, eski yeni her tür tabloyu bulup çıkarmak için altüst edildi. Genji ve Murasaki onların arasından şimdiki beğenilere en uygun olanları seçti. Aralarında Çinli dilber Ōshōkun'un acıklı öyküsünü konu alan tablolar, "Bitmeyen Istırabın Şarkısı" başlığını taşıyan Çin kültürüyle yoğrulmuş tablolar da vardı. Ancak bu tür tablolar zorla birbirinden ayrılan âşıkların öykülerini anlattığı için bunları mutlu çiftlere göndermek uğursuzluk getirebilirdi. Bu tür tabloları seçip bir kenara ayırdılar.

Genji fırsattan istifade sürgün günlerinde tuttuğu günlükleri ve eskizler çizdiği resim defterlerini çıkararak Murasaki'ye gösterdi. Azıcık duygusal olan her kadın bunları gördüğünde ağlamaya başlayabilirdi. Murasaki için de bu günler iyileşmeyen bir yara, hiçbir zaman unutamadığı anılar olarak kalmıştı. Neden daha önce bunları kendisine göstermediğini sordu Genji'ye:

"Keşke bu sahilleri daha önce görseydim,
Uzakta tek başıma gözyaşı dökmeseydim.

"Belirsizlik canavarı belki o kadar zalim olmazdı."

Murasaki'nin bu konuda çok haklı olduğunu düşünen Genji, kıza bir şiirle yanıt verdi.

"Şimdi geçmiş günlerden daha çok ağlıyorum,
Bıraktığı izleri sürdükçe yanıyorum."

Genji, bunları Fujitsubo'nun da görmesi lazım diye düşündü. Çizdiği resimler arasında o sahil kasabasındaki hayatını en iyi, en canlı betimleyenleri seçtiğinde kendini sanki yeniden Akashi'deymiş gibi hissediverdi.

Genji'nin resim konusundaki faaliyetlerini öğrenen Tō no Chūjō kendi çalışmalarını iki kat hızlandırdı. Dışarıda insanı rahatlatan, yumuşak, ılık bir bahar havası vardı; herkes mutlu ve huzurluydu. Sarayda işlerin çok yoğun olmadığı bir zamandı. Herkesin kendi amaçları için kullanabileceği boş vakti vardı. Tō no Chūjō bunu fırsat bilerek genç imparator için yeni eğlenceler bulmaya çalıştı ve rahatça incelemesi için kendi koleksiyonunu saraya sundu.

Hem Kokiden'in dairelerinde hem de Akikonomu'nun Erikli Konak'ta sayılamayacak kadar çeşitli konuları inceleyen bir hayli tablo vardı. Eski aşk hikâyelerini konu alan resimler hem ressamları hem de seyredenleri en çok ilgilendiren sanat

yapıtlarıydı. Akikonomu tanınmış, başarılı klasikleri tercih ettiği halde Kokiden'in kızı zamanın modası olan çılgın aşk hikâyelerini anlatan resimleri yeğliyordu. Sıradan bir gözlemci için Kokiden koleksiyonu daha ilginç, daha çağdaş görünebilirdi. Saray kadınları arasında sanat eserlerini değerlendirmeyi meslek haline getirmiş olan bir uzmanlar grubu oluşmuştu.

Fujitsubo da bu bilirkişilerin arasındaydı. Hayattaki bütün zevklerini elinin tersiyle ittiği halde sanata olan tutkusundan kolay kolay vazgeçemiyordu. Sanat ve estetik üzerine yapılan tartışmaları uzun yıllar dinledikten sonra kafasında özgün bir fikir oluşmuştu. Yarışan kadınları sağ ve sol cenah olmak üzere iki gruba ayırmak gerekiyordu.

Sol cenahta Erikli Konak'ı temsil eden Akikonomu grubu yer alıyordu. Bu grubun önderleri Heinaishinosuke, Jijū no Naishi ve Shōshō no Myōbu isimlerinden meydana geliyordu. Sağ cenahta ise Kokiden grubu yer almakta olup, Daini no Naishinosuke, Chūjō no Myōbu ve Hyōe no Myōbu gibi idarecilerden meydana geliyordu. Fujitsubo her iki grubu da büyük bir dikkatle dinledikten sonra değerlendirmelerini beyan etti.

İlk mukayese bütün romantik aşk hikâyelerinin babası sayılan *Baltacı*'dan alınan tablo ile *Kuru Ağacın Hikâyesi* adlı yapıttan alınan Toshikage tablosu arasında yapılmıştı.

Sol cenah kendi tablosunun tanıtımını aynen şöyle yapmıştı: "Bu hikâye çok uzun zamandan beri geleneğimizde var olan bir yapıt olup halka halka uzayan bambu ağaçları kadar hepimizin aşina olduğu bir konu üzerine kurgulanmıştır. İçindeki hiçbir şey bizim için yeni sayılmaz ve bizi şaşırtmaz. Ancak aydan gelen prenses öyküde son derece temkinli davranarak dünya işlerine karışmaktan kaçınmış ve mağrur kaderi onu tekrar ait olduğu gökyüzüne taşımıştır. Bu başkahramanı yüzeysel, budala kadınlarla karıştırmamak gerekir. Çünkü o bir tanrıça kadar kutsal, göksel bir varlıktır.

Sağ cenah ise "Sizin de söylediğiniz gibi kızın döndüğü yer bizim bilmediğimiz, hayal gücümüzün ötesinde bir mekân. Ayrıca bu kız söylediğiniz gibi bir bambu dalının içinden çıkmıştır. Bu da bizi, onun soy kütüğü hakkında kuşkuya düşürüyor. Bize, kızın etrafına nur saçtığı ve onu evlatlık edinen babasının evini aydınlattığı söylendi. İyi ama bu çitlerle çevrili konaklara, konağın içindeki odalara, salonlara yayılan ışık da ne oluyor? Soylu Abe, 'Ateş Faresi'nin postunu satın alabilmek için beyhude binlerce altın harcadı. Harcadı da ne oldu? Post sonunda alev aldı ve kül olup gitti. Gördüğünüz gibi, öykünün bitiş şekli insanı düş kırıklığına uğratıyor. Ayrıca, Prens Kuramochi'nin, prensesin kuyumculuk konusundaki derin bilgisini önceden kavramış olması gerekiyordu. Prens sahte mücevherlerle bezenmiş bir ağaç dalı yaptırdı. Kısacası sahtekârlık yaptı. Onun bu davranışını ahlaki bir örnek sayamayız."

Ki no Tsurayuki takma adıyla Kose no Omi[238] tarafından yapılan *Baltacı* tablosunun kiraz ağacından yapılmış bir çerçevesi ve sandal ağacından imal edilmiş kancası vardı. Kısacası hiçbir ilginç özelliği yoktu.

"Şimdi de öteki resimlere bakalım. Burada Toshikage, fırtınalara ve ölümcül dalgalara karşı mücadele ettikten sonra yabancı ülkelere sürüklenmiş fakat yine de ülkesine dönmüştür. Onun müzik çalışmaları okyanusları aşarak yabancı ülkelere ulaşmış, ünü asırlarca devam etmiştir. Bu tablo kanımızca Çin ve Japon sanatını, eski ve yeniyi bünyesinde toplayan eşsiz bir şaheserdir."

Kalın ve beyaz bir kâğıt üzerine yapılan mavi çerçeveli bu resmin sarı yeşimden yapılmış bir tutacak yeri vardı. Michikaze[239] takma adını kullanan Tsunenori adlı bir sanatçıya aitti. Son derece çağdaş bir izlenim bıraktığı için yarışmayı sağ cenah kazanırken sol cenah da yenilgiyi kabul etmek zorunda kaldı.

İse'nin Masalları, *Jōsammi'nin Masalları*[240] ile yarıştırılıyordu. Bir türlü karara varılamadı. Sağ cenahın sunduğu diğer resim de çağdaş hayatı, sarayın ayrıntılarını anlatan canlı, göz alıcı bir çalışmaydı.

"Unutulmaz derinlik, İse denizindeki,
Onu bilenler ise ya bir çıkar ya iki."

Ateşli bir söylevci olmasa da sol cenahı Heinaishinosuke temsil ediyordu. "Soylu Narihira'nın adı kurnazca kaleme alınmış bir aşk hikâyesiyle mi lekelenecek?"

Daini cevap verdi,

"İse'nin denizleri derin olsa ne yazar?
Onun bin kat üstünde, heybetli Jōsammi var."

Daini bu sözleriyle, sağ cenahı savunuyordu.

Fujitsubo kendi fikrini açıkladı. "Her ne kadar gururlu yazar Bayan Hyōe'nin ince ruhuna saygı duysak da soylu Narihira'ya asla dil uzatmak istemeyiz" diyerek şiirini okudu.

"İse'nin sahilleri, yosunlu, yavan gelir
Hoş gör balıkçısını, gönlü daim bizledir."

---

238. Kose no Kanaoka'nın oğlu olan sanatçı, sanatını onuncu yüzyılın başında icra etmiştir.

239. Ono no Michikaze ya da Dofu olarak bilinen sanatçı, Heian devrinde onuncu yüzyılın ortalarına doğru faaliyet gösteren en büyük üç hat sanatçısından biridir. Buradan anlaşıldığı kadarıyla Murasaki Shikibu olay örgüsünün geçtiği mekânı aşağı yukarı eserin yazıldığı tarihten 75 yıl öncesine taşımaktadır.

240. Bu eser kaybolmuştur.

Kadınlar birbiriyle mücadele ederken şiirler şiirleri kovaladı. Genç ve tecrübesiz kadınlar, resimler hakkındaki tartışmaları sanki bir hayat memat meselesiymiş gibi ciddiye almış ve rulo halinde duran yapıtların hepsini teker teker görmek istiyorlardı. Neyse ki sıkı güvenlik önlemleri alındığı için kavgaya ya da resimlerin zorla görülmesine izin verilmedi.

O sırada Genji de gelmiş ve çok eğlenmişti. "Mademki bir karara varılamıyor, öyleyse son değerlendirmeyi imparatorumuzun huzurunda yapalım" dedi. Zaten işin başından beri son kararı imparatorun vermesini istiyordu. Bu nedenle tabloları seçerken kılı kırk yarmış, kendi çizmiş olduğu Suma ve Akashi'ye ait olan resimlerini de yarışmaya giren seçkinin içine katmıştı. Tō no Chūjō'ya da adil davranmak gerekiyordu, çok düşük puan verilmemeliydi. Zaten son günlerde saraydaki herkes adeta bir resim toplama yarışına girmişti. Geçmişi anımsatan yapıtlar revaçtaydı.

"Yapılan kara kalem çalışmaları, özel olarak boyamaya lüzum yok, yapıtın havası kaçıyor. Elimizdeki eserleri olduğu gibi muhafaza etmekte fayda var."

Genji bunları söylemekle hem kendi gizli eserlerine hem de Tō no Chūjō'nun eserlerine gönderme yapıyordu. İmparator Suzaku da bu çalkantıları duymuştu. Bu nedenle İmparator Daigo imzalı saray festival çizimlerini, kendi imparatorluk zamanlarını anlatan eserlerini ve hâlâ unutamadığı Akikonomu'nun İse Tapınağı'na gidişini anlatan eserlerini de yarışmaya dahil etmesi için imparatoriçeye vermişti. Suzaku teker teker kara kalem gravürleri incelemiş ve Kose no Kimmochi'nin[241] tablosunu da tam istediği gibi bulmuştu. Bu çalışma, üstüne gül motifleri oyulmuş öd ağacından mamul, son derece modern ve şık bir kutunun içindeydi. Suzaku'ya muhafızı vasıtasıyla haber gönderdi. Başrahibeyi Büyük Salon'da bir tahtırevan üzerinde gösteren muhteşem tablonun altında kısa bir şiir yer alıyordu.

"Mabet ve sarayların uzağında olsam da,
Seni kalbime gömdüm, adadım ben tanrıya."

Bu şiir bir cevabı hak ediyordu. Kutsal taraklardan birinin kenarını bükerek yanına bir şiir iliştirdi ve bunları mavi renkli Çin mamulü bir kâğıda sardı:

"Bu kutsal mekânlarda, her şey değişse bile,
Şükrederim tanrıya adandığım günlere."

İmparatoriçe mesajları getirip götüren haberciye oldukça kıymetli bir ödül ihsan etti.

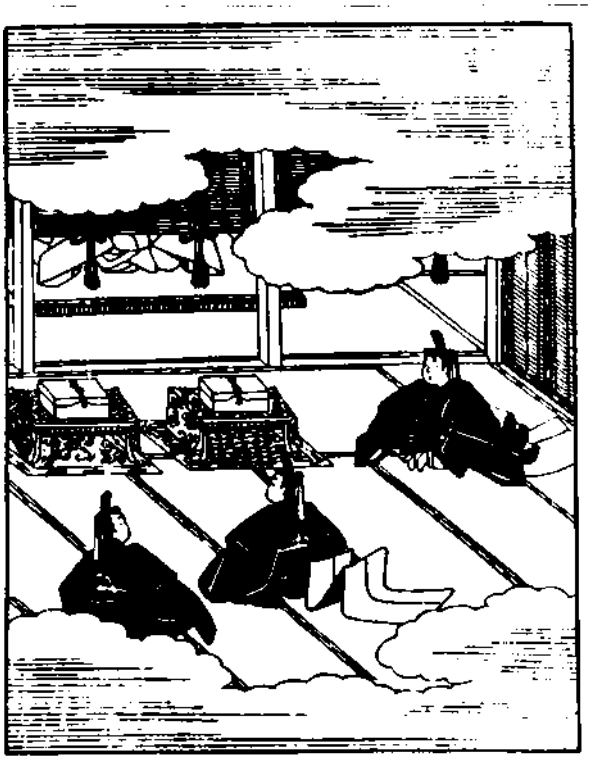
241. Kanaoka'nın torunlarından biri.

İmparator o kadar duygulanmıştı ki tahtta olduğu günleri özledi. Genji'ye hâlâ kızgındı ve bu şiirlerle birlikte az da olsa Genji'den intikam almış oluyordu. Annesi aracılığı ile Bayan Kokiden'e pek çok resim göndermişti. Ayrıca resim sanatından çok hoşlanan Oborozukiyo'nun da seçkin bir koleksiyonu vardı.

Nihayet yarışma günü gelip çatmıştı. Bütün hazırlıklar gayet güzel fakat abartmadan yapılmıştı. Sol ve sağ cenahtan gelen resimler imparatora sunuldu. İmparatorun tahtı genç nedimelerin oturma salonuna kurulmuş, her iki taraf da biri kuzeyde, diğeri güneyde olmak üzere imparatorun karşısında yerlerini almışlardı. Saraylı seyirciler ise salonun batı kısmına yerleşmişti. Sol cenahın resimleri kırmızı sandal ağacından yapılmış, parlak ayaklı sandıkların içindeydi. Sandık tezgâhların altına, mor salkımlı Çin nakışları işlenmiş, eflatun örtüler serilmişti. Bu tezgâhların arkasında ise kırmızı elbise ve beyaz üzerine kırmızı çizgili ceket giymiş altı küçük kız oturuyordu. Kokiden'in bulunduğu sağ tarafta ise ağır öd ağacından yapılmış sandıklar ve aynı ağacın hafif olan cinsinden imal edilmiş sehpalar yer alıyordu. Sehpaların üzerinde Kore malı yeşil örtüler vardı. Flamalar ve sehpa ayakları en son modayı takip ediyordu. Ortalıkta dolaşan küçük nedimelerin üstünde ise yeşil etek ve yeşil çizgili beyaz ceket vardı, bluzları yeşilimtırak gri renkteydi ve üzerinde sarı şeritler vardı. Eserleri özenle sıraya dizmişlerdi. İmparatorun nedimeleri ise iki gruba ayrılarak yarışan tarafların renklerinde giyinmişlerdi.

İmparatorluk ailesinin düzenlemiş olduğu bu etkinliğe davet edildikleri için Genji ve Tō no Chūjō da oradaydılar. Büyük zevk sahibi, kültürlü bir insan olan Prens Hotaru da özellikle resim sanatında uzman olduğu için davetliler arasındaydı. Ancak saray mensuplarının arasında pek göze çarpmayan bir yere oturmuştu. Büyük bir ihtimalle onun davet edilmesini Genji önermişti. İmparator, Hotaru'nun bu yarışmada hakemlik yapmasını istiyordu. Bu tür konularda karar vermek imparatora çok güç geliyordu. Eski resim üstatları inanılmaz bir güç, mükemmellik, zarafet, birlik ve beraberlik sergileyerek peş peşe gelen dört mevsim tabloları yapmışlardı. Fakat tabloların sanki çizdikleri resimlere yetmiyor gibi bir hali vardı, böyle durumlarda eksik olan doğanın güzelliklerini tamamlamak seyircilerin hayal gücüne kalıyordu. Eski üstatların bu şaheserlerinin yanında çok daha önemsiz, sıradan, modern yapıtlar da yer alıyordu. Ancak bu yapıtlardaki fırça darbelerinin zenginliği ve hayal gücü bu sıradan eserlere bile başka bir zenginlik ve asalet katıyordu. Geçmişin başyapıtlarına kıyasla hiç de fena sayılmazlardı. Hatta bazen kullandıkları açık renklerle ve yapıtın genel neşeli havasıyla bazen eskilerin önüne geçtikleri bile oluyordu. Her iki resim türü hakkında da pek çok olumlu değerlendirmeler yapıldı.

Saray kadınlarının dinlenme salonunun kuzeyinde yer alan, kahvaltı odasının kapıları ardına kadar açılmış, Fujitsubo'nun olan biteni seyredebilmesi için olanak hazırlanmıştı. Fujitsubo'nun resim konusundaki zevkini yakından bilen Genji,

ondan yarışmaya katılan resimler hakkında eleştiriler yapmasını bekliyordu. Prens Hotaru'nun verdiği kararları Genji tatminkâr bulmadığı zamanlarda kendi fikrini beyan ediyor ve yapıtları birbiri ardına Hotaru'nun önüne yığıyordu.

Akşam olmasına rağmen Prens Hotaru hâlâ son kararını verememişti. Akikonomu'nun tarafı son olarak sahneye Suma'daki hayatı anlatan bir resim rulosu çıkardı. Tō no Chūjō şaşkına dönmüştü. Son yapıtların sahnelendiğini fark eden Kokiden'in grubu da çok güzel bir resim rulosu ortaya çıkardı. Fakat bu yapıt bile Genji'nin sürgün yıllarındaki ruh halini yansıtan enfes tablolarla boy ölçüşemezdi. Bütün yarışma heyeti, Prens Hotaru ve hazır bulunan insanlar bu yapıtları gördükten sonra gözyaşlarını tutamamıştı. Tabloları gören herkes bu resimlerle birlikte Genji'nin acılarını hissetmiş, çektiği ıstırabı onunla birlikte yaşamıştı. İşte adı sanı bilinmeyen o kasvetli koylar, ıssız sahiller gözlerinin önündeydi. Resimlerin üzerinde yer yer pek açık olmayan şiirsel ifadeler vardı ve bunlar bitişik el yazısıyla Çince ve Japonca olarak yazılmışlardı. Artık sağ cenahın getirmiş olduğu resimlere dönüp bakmanın anlamı kalmamıştı. Suma'da yapılan resim ruloları sahnede bulunan her şeyi geri plana itmişti. Yarışmayı sol cenah kazanmıştı, zafer onlarındı.

Şafak sökerken Genji'nin üzerine bir kasvet çöktü. Şarap şişeleri bir bir devrilirken Genji de anılarına daldı.

"Ben çocukken Çin dili ve edebiyatına o kadar büyük bir zevkle çalışıyordum ki imparator babam benim ilim adamı olacağımdan korkmaya başlamıştı. Babama göre ilim takdir görmüyordu, âlim olanlar mutlulukla uzun hayatı yan

yana getiremiyordu. Özellikle âlimliği benim için çok anlamsız buluyordu. Çünkü beni tanıyan insanlar benim neyi bilip neyi bilmediğimi hemen anlayacaklardı. Bu yüzden babam bana özel hocalık yapmaya başladı ama öğrettiği konu Çin klasikleri değildi. Bu konularda tamamen aciz sayılmam, fakat yine de en iyi bildiğim konunun klasikler olduğunu da söyleyemem. Resim sanatı ise benim için farklıydı. Buna rağmen zaman zaman resim yapmak için içimde karşı konulmaz, tuhaf bir arzu duyuyordum. Daha sonra ise ömrümü Kyōto'dan uzakta yaban ellerde geçireceğim günler geldi çattı. Orada ülkemizin eşsiz sahillerini yakından görüp inceleme ve onların tadına varma şansına nail oldum. Tek ihtiyacım olan şey kendimi ifade edebilmem için gereken güç ve kudretti. Böyle bir mücadelenin içinde fırçamdan çıkan sanat yapıtlarını ne yazık ki sizlere gösterme fırsatı bulamadım." Genji bütün bunları söyledikten sonra Prens Hotaru'ya dönerek "Umarım benim bu hareketimi bir kibir ve saygısızlık örneği olarak yorumlamazsınız" dedi.

"Söylediğin şeyler bütün sanatlar için geçerlidir" dedi Prens. "Her sanat yapıtı yoğunlaşmış bir emeğin ürünüdür. Her sanat dalında insan ustalaştığı ölçüde sonuç alır ve bu ustalaşma süreci bütün sanatçılarda aynı değildir. Değişik seviyeleri vardır. Bunun kanıtı sanat ürünlerinin kendisidir. Ancak çaba ve yoğunlaşma kuramına uymayan iki sanat dalı vardır ki bunlardan birincisi resim ve hat sanatı, ikincisi ise Go oyunudur. Bunlar için gerçekten kişisel yetenek gerekir. Mütevazı bir yeteneğin yarattığı ürünler de mütevazı olur. Dolayısıyla bu konular üzerine yeterince eğilmemiş, deneyimi olmayan insanlar da karınca kararınca resim çizip Go oynayabilir. Fakat bazen iyi aileler öyle birini çıkarır ki bu insan her sanat dalında başarılı olur." Hotaru sözlerine Genji'ye dönerek devam etti. "Biliyorsun, babamız hepimizin hocasıydı. Fakat babam bu işi ilk kez sana hocalık yapmaya başladığı zaman ciddiye aldı. Tabii bunun yanında şiir, müzik, flüt ve koto da var. Bence resim ilmî bir çalışma alanı olmaktan ziyade oyun gibi bir şey. Fırçanı alıyorsun, özene bezene şiirler yazarken bir zaman geliyor ki yoruluyorsun. İşte o zaman fırçanı serbest bırakıyorsun ve o kendi kendine ak kâğıtlar üzerinde gidip geliyor. Kendi kendini yaratıyor. İşte resim budur. Şu neticelere bir bak. Bak bak! Profesyoneller nasıl da bir yerlere kaçıp yüzlerini saklamaya çalışıyor."

Prens Hotaru, kardeşi Genji'ye bu övgüleri sıralarken şarap etkisini göstermiş gibi görünüyordu. Babasını hatırlayınca daha fazla kendini tutamayarak hıçkırıklara boğuldu.

Batıda doğan yeni ay yükselmeye başladığında gökyüzü gümüş rengindeydi. Musiki odasından çalgı aletlerinin getirilmesi için emir verildi. Tō no Chūjō kendine bir koto seçti. Sarayda bilinen en yetenekli müzisyen Genji idi fakat Tō no Chūjō da ondan hiç aşağı kalmazdı. Prens Hotaru ve Genji Çin kotosunu tercih ettiler. Shōshō no Myōbu ise eline bir biva aldı. Sarayda bulunan herkes usul konusunda çok duyarlı olduğu için ritim tuttular. Kısacası verilen konser harikuladey-

di. Sabahın alacakaranlığında çiçekler ve insanların yüzleri belirmeye başlamıştı. Berrak gökyüzünde kuşlar ötüyordu. Fujitsubo'nun dairesinden hediyeler geldi. İmparator Prens Hotaru'ya güzel bir kimono ihsan etti.

Resimler üzerinde yer yer görülen günlük notlar sarayın en çok ilgilenip incelediği konu haline gelmişti. Genji deniz kıyısında yapmış olduğu bu tabloların hepsinin Fujitsubo'ya götürülmesini istedi. Fujitsubo bu durumun öncesini ve sonrasını da öğrenmek istiyordu ama Genji zamanı geldiğinde ona her şeyi anlatacağına söz verdi. İmparator'u mutlu etmek Genji'yi de mutlu etmişti. Genji'nin Akikonomu'yu büyük bir coşkuyla desteklemesi Tō no Chūjō'yu çok tedirgin etti. Yoksa zafer onun mu olacaktı? Ancak Kokiden'in kızına karşı daha önce göstermiş olduğu ön yargıyı İmparator'un hâlâ unutmadığını düşünerek teselli buluyordu. İmparator'un bu kıza karşı gösterdiği ilgi bugün bile hiç değişmemişti.

Genji bu İmparator'un yaşadığı dönemin tarihi bir dönüm noktası olmasını istiyordu. Bu nedenle sarayda düzenlenen gelenek, görenek, tören ve festivallere son derece dikkat etti. Yeni kurallar getirdi ve bu kuralları gelecekteki kuşakların da örnek almasını istedi. Çünkü o anda yaşamakta oldukları çağ ilginç bir dönemdi.

Aynı zamanda Genji için yaşanan fani hayat bir saplantı haline gelmişti. İmparator birazcık bile olsa büyür büyümez devlet işlerinden elini ayağını çekmeyi düşünüyordu. Kendi ayarındaki insanların hemen hemen hepsi, ona devlet idaresinde yüksek makam, mevki ve iktidara ulaşan insanların hiçbirinin uzun ömürlü olmadıklarını söylemişlerdi. Genji, İmparator'un bu kısa iktidarı döneminde, belki de çektiği ıstıraplar ve uğradığı haksızlıklara karşı bir ödeşme olarak izzet ve ikram içinde yüzdürülmüştü. Ayrıca yüksek makamlara getirilmiş, en önemli şeref madalyaları ona verilmişti. Daha fazla görkemli bir yaşantı, şan, şöhret, ikbal, büyük düş kırıklıkları ve mutsuzluklarla sonuçlanabildi. Onun için Genji, sessizce inzivaya çekilerek öbür dünyadaki hayatı için hazırlıklara başlamak istiyordu. Dağ köylerinden birinde kendisine sessiz bir yer almış ve burada küçük bir tapınak yaptırarak içini şimdiden Buda heykelleri, ikonlar ve kutsal metinlerle donatmaya başlamıştı. Fakat burada dikkat etmesi gereken en önemli şey çocuklarının eğitimiydi. Bu konu, hiç ihmale gelmezdi. Dağ başında kendisi için bu münzevi köşeyi inşa ederken kafasından geçenleri net olarak anlamak pek mümkün değildi.

BÖLÜM 18

ÇAMLIKTA ESEN RÜZGÂR

MATSUKAZE (松風)

Nijō Konağı'nın doğu kanadına ilave edilen yeni bölümün inşası bitmiş ve Bayan Portakal Çiçeği buraya taşınmıştı. Genji, batı kanadındaki daireleri ve ona bitişik olan salonları çalışma odaları haline getirerek doğu kanadındaki dairelerin tümünü Bayan Akashi'ye ayırdı. Konağın kuzey kanadı hem çok ferah hem de gayet ustaca bölünmüştü. Genji bu odaları kendi hizmetinde bulunan daha az önem verdiği cariyelerine ayırarak onları da mutlu etmişti. Ana salonu ise özel teşrifat günleri için kendisine ayırmıştı.

Genji, düzenli olarak Akashi'ye mektuplar gönderiyordu. Her şey hazır olunca ondan derhal başkente taşınmasını istedi. Toplumsal konum olarak ne kadar mütevazı bir yer işgal ettiğinin farkındaydı. Ancak Genji buna rağmen, onun için en üst düzey aristokrat kadınları gücendirmeyi bile göze alarak soğukkanlı bir şekilde davranmıştı. Ama aynı zamanda bu kadınlara Bayan Akashi'nin geleceğini bildirerek ne kadar adaletli olduğunu da gösterdi. İsteseydi sorgusuz sualsiz hepsini kapı dışarı edebilirdi. Genji'ydi bu! Bayan Akashi'nin aristokratlıktan ne kadar az nasibini aldığı belliydi, bu durumun kızı için sonradan büyük bir üzüntü kaynağı olacağı aşikârdı. Bayan Akashi konağa gelince, günler aylar boyunca oturup Genji'nin kaçamak ziyaretlerini bekleyecekti. Böyle bir durum ise herkese alay konusu olacaktı. Ne kadar zor ne kadar acı verici bir durumdu. Ancak madalyonun bir de öbür yüzü vardı. O da minik kızıydı. Bu kız kuş uçmaz kervan geçmez, başkentten uzaklardaki bir taşra kasabasında büyümüş olsaydı böyle bir hayatın ona ne fayda-

sı olacaktı? Varlığından kimsenin haberdar olmadığı bir köylü güzeli olarak hayatı yitip gidecekti... Bu nedenle istese bile Genji'ye karşı koyamazdı. Ona, "Sen bana böyle davranmakla hiç iyi etmedin, haydi canım herkes kendi yoluna!" diyemezdi. Ailesi Bayan Akashi'nin duygularını anlıyordu ve onunla hemfikirdi. Ancak Genji'nin ısrarlı tavrı karşısında üzülmekten başka ellerinden bir şey gelmiyordu.

Yaşlı baba, karısının büyük babası olan Prens Nakatsukasa'nın başkentin batısındaki Oi nehri kıyılarında bir konağı olduğunu hatırlamıştı. Varisi olmadığı için ölümünden sonra buralarla ilgilenecek kimse kalmamış, koskoca konak bakımsızlıktan hazin bir harabeye dönmüştü. Karısının sülalesinde söz sahibi olan bir aile büyüğünü davet ederek onunla bir görüşme yaptı.

"Zât-ı âlinizin de malumatı olduğu üzere ben hayattaki bütün hırslarımı bir kenara itip sessiz sedasız taşra yaşantısının içine girmiş bulunuyorum. Fakat ömrümün şu son yıllarında hiç ummadığım bir şey başıma geldi. Şu anda başkentte ikamet edebileceğim bir yere ihtiyacım var. Böyle ufacık bir yerden, birdenbire koskocaman ve apayrı bir dünyaya taşınmak pek o kadar kolay bir iş değil. Benim gibi sessiz köy hayatına alışmış bir münzevi için şehrin kargaşa ve gürültüsüne katlanmak çok zor. Şöyle kır ile şehrin arasında duran bir yerlerde oturmak istiyorum. Ailenizin de zaten böyle bir yere sahip olduğunun farkındayım. Bu konağınızı tamir edilip yaşanabilecek bir yer haline getirilmesini istemez misiniz? Tabii, bütün masraflar bana ait olmak kaydıyla."

"Efendim, bu ev çok uzun zamandan beri metruk kaldı. Hayal edemeyeceğiniz ölçüde harap durumda. Ben şahsen burada ufak tefek tamiratlar yaptırarak hizmetçilerin kalmış olduğu bölüme taşınmış bulunuyorum. Ancak bahardan beri burada öyle bir curcuna yaşanıyor ki tahmin edemezsiniz. Bakanımız Prens Genji buranın yakınına kocaman kocaman salonları bulunan büyük bir tapınak inşa ettiriyor. Bu yüzden evin etrafında inşaat işçilerinden ve marangozlardan meydana gelen acayip bir kalabalık var. Eğer istediğiniz şey huzur ve sükûnsa korkarım böyle bir yer sizi tatmin etmeyecektir."

"Hiç merak buyurmayınız, benim için fark etmez. Aslında benim de bazı konularda sayın bakanımızın himmetine ihtiyacım olacaktır. Daha önce de söylediğim gibi binanın tamiratına ait bütün masraflar, tesisat, mobilya, iç dekorasyon için harcanacak paralar şahsıma ait olacaktır. Benim sizden ricam, bu evi en kısa zamanda oturulacak bir hale getirebilmem için gerekli hazırlıkları yapmanızdır."

"Belki ben bu mülkün gerçek maliki sayılmam ama inanın Prens Nakatsukasa'nın ölümünden sonra bu evi üstüne alacak bir varis çıkmadı. Ben hayatımı köylerde, tarlalarda geçirdim. Sulu ve susuz tarım yapılan arazilerin tamamı neredeyse mahvolup gitmek üzereydi. Ben de bu yüzden maliye müdürüne makul bir meblağ ödeyerek buraların kullanım hakkını aldım ve o gün bugündür bu topraklarda çalışıyorum." Yaşlı baba adamın tarladan kaldıracağı mahsuller hakkında

endişeli olduğunu anlamıştı. Sakallı yüzü burnundan yanaklarına kadar pespembeydi. Ve sanki kendi kendine homurdanırcasına ağzı bir tarafa kaymıştı.

"Dostum, benim ilgilendiğim şey senin çiftin çubuğun değil. Git sen tarlanı sür, çapanı çapala, mahsulünü kaldır. O tarlaların hepsinin tapuları cebimde fakat sana ben dünyayı terk edip inzivaya çekildiğimi söylüyorum, benim vasiyetnamelerle falan işim yok. Gerekirse hepsinin izini sürer icabına bakarım."

Konuşma esnasında Genji'nin adının geçmesi onun bu pazarlığa dolaylı bir şekilde taraf olduğu konusunda mal sahibini uyarmıştı. Dikkatli olmazsa başı derde girebilirdi. Üstelik kendisine ödenecek olan tazminat o kadar büyüktü ki adam konağı en kısa zamanda tamir ve tadilata hazır hale getirdi.

Genji, Bayan Akashi'nin taşınma konusunda istekli olmamasına hem çok şaşırmış hem de üzülmüştü. Genji insanların Akashi'den bir kızı olduğunu öğrenmesini istemiyordu. O sıralarda ailenin Oi nehri üzerinde tamir ettirmiş olduğu konak kullanıma hazırdı ve bunu Genji de öğrenmişti. Bayan Akashi'nin başkent gibi büyük bir şehre gelmekten niçin korktuğunu anlayabiliyordu. Ailenin almış olduğu tedbirler aslında hem makul hem de takdire şayandı.

Her zamanki gibi, mahrem işlerindeki danışmanı Koremitsu'yu evin durumunu gözden geçirmesi ve yapılacak daha başka hazırlığa gerek olup olmadığını anlaması için şehrin dışına gönderdi.

"Konağın yeri çok güzel" dedi Koremitsu. "Orası bana, belki inanmayacaksınız ama, biraz Akashi kasabasını hatırlattı."

Daha iyisi olamazdı. Genji'nin yaptırdığı tapınak, Daikakuji Tapınağı'nın güneyinde yer alan bir şelalenin yanındaydı. Bu haliyle Daikakuji Tapınağı'na bile meydan okuyordu.[242] Nehrin kenarındaki muhteşem çamlığın içinde koskocaman bir çiftliği andıran Oi Konağı son derece basit ve gösterişsizdi. Konağın iç mimarisinin yapılışında Genji'nin çok büyük katkısı olmuştu. Bayan Akashi'ye refakat etmek üzere büyük bir gizlilik içinde en güvenilir adamlarını gönderdi.

Artık Bayan Akashi geri dönemeyeceği bir yola ilk adımını atmış bulunuyordu. Doğup büyüdüğü sahilleri artık terk etme zamanı gelmişti. Bir yandan babasını yalnız bırakacağından dolayı ağlıyor, bir yandan da geride bırakacağı baba ocağı için gözyaşları döküyordu. Şimdiye dek bütün ıstırapları yudum yudum içmişti. Bu daha ne kadar böyle devam edecekti? Genji onun başına konan devlet kuşuysa, böyle bir kuş olmaz olsundu!

Yıllardan beri yaşlı adamın yatıp kalkıp dua ettiği dileği artık gerçekleşmişti. Fakat ayrılığın bu kadar acı olacağını adam hiç düşünmemişti. İşte şimdi

---

242. Tapınağın, romanın yazılışından 30-40 yıl önce yapıldığına dair elimizde kanıtlar var. Kyōto'nun batısında bulunan büyük Daikakuji Tapınağı şelalesinin Murasaki Shikibu'nun romanını yazdığı tarihte kurulduğu, tarihi kayıtlarda mevcuttur.

o zehir zemberek ayrılık saati gelip çatmıştı. Belki bir daha küçük torununu hiç göremeyecekti. Boş boş oturduğu yerde bu hüzünlü düşünceler kafasında dönüp durdu.

Karısı da çok üzgündü. Kadının, kızıyla paylaştığı çok şeyi olmuştu. Hatta bunlar kocasıyla paylaştığından daha fazlaydı. Zaten bu yüzden kızıyla birlikte gitmeyi tercih etmişti. Zamanla insan her denize, her sahile ve tesadüfen tanıştığı her insana alışıyordu. Kocası çok garip bir insandı. Bu yüzden, ona en büyük destek veren her zaman o olmamıştı. Ancak aralarındaki bağ hiçbir zaman gevşemedi. Sonuç olarak bu adamın karısıydı ve Akashi şehri onun yaşadığı ve ölünce de gömülmek istediği yerdi. Bu son ayrılık çok ani olmuştu.

Genç hizmetçilerin hepsi bu ruhlarını karartan ıssız, cansız, sıkıcı taşra kasabasından kurtulacakları için son derece mutluydu. Ancak onları kıyıdan uzaklaştıracak her dalga içlerinde artık bu güzel sahillere bir daha dönemeyecekleri izlenimini bırakacağı için gözyaşlarını tutamıyorlardı.

Vakit yine her zamanki hüzün yüklü sonbahar mevsimiydi. Buz gibi rüzgârlar esiyor, hiç durmadan öten çeşitli böceklerin sesleri rüzgârla birlikte birbirine karışıyordu. Nihayet ayrılık gününde şafak söktü. Bayan Akashi oturduğu yerden uzun uzun engin denizi seyretti. Sabah ibadeti için her gün şafakta uyanan babası o gün her zamankinden daha erken, zifiri karanlıkta uyanmıştı. Bir yandan dua ediyor, bir yandan da ağlıyordu. Aslında seyahatten önce ağlamak pek uğur getirmez diye bilinirdi ama o sabah olan olmuştu. Küçük kız karanlıkta bile bir yeşim taşından farksızdı. Şimdiye dek bu minik yavruyu hiç gözünden uzak tutmamıştı. Bugün de onun yanındaydı ve "dede, dede" diyerek etrafında dolanıp duruyordu. Ne kadar da seviyordu bu minik yavrucağı. Dünyayı terk edip inzivaya çekildikten sonra tekrar dönüp gelen "Ben böyle bir şey yapmadım" diyen insanları hep aşağılamıştı. Fakat minik torunu onu bugün terk ediyordu.

"Yaşlılar sulu gözlü, ben onlardan biriyim
Yavrum hep mutlu olsun, budur benim dileğim.

"Utanırım kendimden, yaş akar sicim sicim." Kimonosunun yeniyle yüzünü kapatarak ağlamaya devam etti.

Dayanamamış karısı da ağlamaya başlamıştı.

"Kentten birlikte çıktık dün gibi hatırlarım,
Tek başıma dönerken, yollarda ne yaparım?"

Aslında birlikte yaşadıkları onca yıldan sonra kadının yaşlı adamı terk etmesi hiç de doğru değildi.

Bayan Akashi babasının onlara hiç değilse Oi şehrine kadar refakat etmesi için dil döktü, yalvardı.

"Bir daha nasıl olsa görüşürüz diyorsun
Kime yâr olmuş hayat? Nasıl güveniyorsun?"

Yaşlı adam, onlarla birlikte gitmeyi reddetmesinin nedenlerini yeniden gözden geçirdi, fakat hangi tarafından bakarsa baksın buraları terk etmek aklına yatmıyordu. "Dünya işlerini bırakıp inzivaya çekilmeye karar verdiğimde ben başkentten kalkıp bu kuş uçmaz kervan geçmez diyara sizin için geldim. Burada seni istediğim gibi, dilediğim gibi büyütebileceğimi, yetiştirebileceğimi düşünüyordum. Fakat sonunda anladım ki çok yanılmışım. Evdeki hesap çarşıya uymadı. Size böyle konuştuğuma bakarak sakın ha benim başkente dönmek, zamanında valilik yapmış, sonra da emekliliğinde Kyōto'da yaşamaya başlamış insanların arasına katılmak için can attığımı düşünmeyin. Bahçemdeki bir çöpü bile yolarken onların bana yardım edeceğini zannetmiyorum. Başkentteyken özel hayatımda ve iş hayatımda başarısız bir insan olduğumdan dolayı onlara zaten bana gülmeleri için yeteri kadar malzeme vermiştim. Zamanında devlet ricalinde çok yüksek mevkiler işgal etmiş olan babamın ve annemin yüz karası olduğumu biliyordum. Bu yüzden başkenti terk ettiğimde bütün bunları temelli geride bırakmak istediğimden emindim. Aslında, böyle davranmakla dünyevi hırsları da geride bırakarak bir nevi dünyadan da vazgeçmiş oldum. Bu arada sen büyüdün ve etrafında ne olup bittiğinin farkına varmaya başladın. Herkesin bildiği gibi babaların kalbinde devamlı evlatları için kanayan bir şefkat yarası vardır. Bu yüzden şu acı veren soruyu sormaktan kendimi alamıyordum: Hayatta en değerli hazinem olan kızımı niçin herkesin gözü önünden uzaklaştırıp ülkenin en ücra köşelerinde saklıyordum? Umutlarımdan hiç vazgeçmedim, bütün tanrılara ve evliyalara bahtının açık olması için, bütün hayatını bu köylülerin arasında zavallı babanla geçirmemen için dualar ettim. Daha sonra o hiç beklenmeyen mutlu olay oldu, Genji ile karşılaştın. Ne yazık ki bu olay bize aynı zamanda toplumsal merdivenin ne kadar aşağılarında yer aldığımızı da hatırlatmış oldu. Ben daha işin başından beri Genji ile aranızda bir kader bağı olduğunu hissetmiştim. Bunun kanıtı da işte şu yanımızdaki minik kızındır. Bu nedenle senin ve çocuğunun böyle ıssız sahil kasabalarında ömrünüzü harcamanız hiç de doğru olmazdı. Gelecekte büyük işler yapacak böyle yüce bir ruhu bir torun olarak bağrıma basıp büyütmek büyük bir sevinç kaynağıydı ama ona şimdi ebediyen elveda demek bana çok acı veriyor. Hayır, artık daha fazla konuşmak istemiyorum, her şeyi olacağına bıraktım. Sizin saçacağınız ışık dünyayı nurlandıracak. Varlığınızla bizim gibi köylülerin hayatını şenlendirdiniz. Budizmin kutsal metinlerinde gökten bu çirkin dünyamıza inecek semavi kişilere dair işaretler vardır. Artık vakit geldi, ayrılmamız lazım.

"Bir gün benim ölüm haberimi alacak olursanız cenaze törenim hakkında hiç düşünmeyin. Er geç kaçınılmaz bir şekilde o gün gelecek, kendinizi üzmeyin." Yaşlı adam ayrılmadan önce söylenecek her şeyi söylemiş, herkesle vedalaşmıştı. Daha sonra yürekten gelen bir acıyla yüzü buruştu ve ekledi: "Bu minik torunumu bütün vücudumun alev alev yanıp varlığımın duman olarak gökyüzüne yükseldiği akşama kadar özlemeye devam edeceğim."

Upuzun bir kafile halinde ilerlemek dikkat çekerdi fakat küçük gruplar halinde seyahat etmenin de kendine göre tehlikeleri vardı; böyle bir seyahati idare etmek zordu. Bayan Akashi'nin refakatçisi hiç kimseye görünmeden deniz yoluyla gitmenin daha uygun olacağını söyledi. Tekne sabahleyin saat yedi-sekiz civarında sahilden yelken açtı.

Bir zamanlar şairi hüzne boğan sahildeki sislerin arasında bu kez Bayan Akashi'nin teknesi gözden kaybolmuştu.[243] Yaşlı adamın korktuğu başına gelmiş, o her zaman övündüğü iç huzuru onu ebediyen terk etmişti. Sanki transa geçmiş gibi gözleri sislerin içini taradı.

---

243. Anonim, *Kokinshū* 409:
Çok üzgünüm Akashi'den yelken açarken,
Tekne sisler arasında kaçıp giderken.

Evinden ayrılan yaşlı anne çok hüzünlüydü ve duyguları karmakarışıktı.

"Yelken açıp denize gelmişken bu mekâna,
Birden bindiğim tekne dümen kırdı dünyaya."

Kızı şöyle cevapladı:

"Kaç sonbahar geçirdik her yerde köşe bucak,
Şimdi o sahillere dönüp de ne olacak?"

O mevsimde rüzgâr devamlı ve düzenli bir şekilde estiği için Oi şehrine kararlaştırdıkları tarihte vardılar. Etraftan dikkat çekmemek için böyle mütevazı bir yolculuk yapmak zorunda kalmışlardı. Oi Konağı tam istedikleri hale getirilmişti. Çok güzel bir nehir manzarası olduğu için Akashi'deki evlerinden farkı yoktu. Kendilerini burada çok rahat hissetmişlerdi. Memleket hasretleri burada biraz geçer gibi oldu. Akashi'de geçirdikleri yıllar canlanmıştı birdenbire gözlerinin önünde. Yeni salonlar büyük bir zevkle döşenmişti ve bahçeden geçen akarsu konağa çok hoş bir hava veriyordu. Henüz tamir ve tadilat işleri tamamlanmamış olmasına rağmen ev tam anlamıyla oturmaya hazırdı.

Genji'nin en güvendiği adamlardan biri olan kâhyası, misafirlerin kendilerini evlerindeymiş gibi hissetmeleri için elinden gelen her şeyi yaptı. Genji bir ziyaret bahanesi bulmaya çalışırken günler geçti. Bayan Akashi'nin çektiği acı şimdi daha dayanılmaz bir hale gelmişti. Kendisini meşgul edebilmek için ister istemez bütün düşünceleri tekrar Akashi'ye dönüyordu. Genji'nin ona vermiş olduğu yedi telli Çin kotosunu çıkararak birazcık olsun teselli bulmak için doğaçlama bir şeyler çaldı. Vakit hüzün mevsimiydi zaten, sağdan soldan duysalar bile ne fark ederdi ki! Çamlar arasından esen rüzgâr kotoya eşlik etti.

Dinlenmekte olan annesi ona bir şiir düzmüştü.

"Ben ki o çamlı köyün, o dağlı rahibesi,
Orda esen rüzgârın duyulur oldu sesi."

Kızı cevap verdi:

"Köy ezgisini bilen, dostlarımı özlerim,
Anlayan yok burada, boşa gider sözlerim."

Günler tatsız, huzursuz bir şekilde geçip gidiyordu. Bayan Akashi eskisinden daha mutsuzdu ve Genji'nin de artık dayanacak hali kalmamıştı. Başkalarının

ne düşündüğü artık umurunda değildi. Olayı bütün ayrıntıları ile Murasaki'ye anlatmamıştı ama ona bir not göndermişti. Olan biteni Murasaki'nin dedikodulardan öğrenecek olması Genji'yi tedirgin ediyordu.

"Katsura'da bir işim vardı, uzun zamandan beri ihmal ettim. Kendisine yardım etmeye söz verdiğim birisi bekliyor beni orada. Ayrıca bana ait olan küçük tapınağımdaki heykelleri de uzun zamandan beri ihmal ettim. Bütün bu işleri artık hale yola koymanın zamanı geldi onun için başkentten iki üç günlüğüne ayrılacağım."

Birdenbire ortaya çıkan Katsura ziyareti ve tapınaktaki heykellerin bakımı, sanki evden ayrılmak için bir bahaneymiş gibi geldi Murasaki'ye. Genji'nin başka niyetleri olduğunu seziyordu ve bu yüzden mutlu değildi. İki-üç günlüğüne gideceğini söylüyordu ama giderse aylarca gelmemesinden korkuyordu.

"Tatlım tekrar işleri yokuşa sürmeye başlama" dedi ve güldü; "Zaten herkes benim bu sıralarda değiştiğimi söylüyor. İstersen sen de öyle bil."

Sabahleyin gün doğumuyla birlikte yola çıktı.

Yanına Oi'deki durumdan haberdar olan birkaç adamını almıştı. Oi'ye vardığında karanlık çöküyordu. Bayan Akashi onu son olarak sürgün kıyafetleri içinde görmüştü. Şimdi ise gözlerine inanamıyordu. Genji özenle seçilmiş, pırıl pırıl saray kıyafetleri içindeydi. Üstündeki kasvetli hava yavaş yavaş dağılmaya başladı.

Kızıyla yıllardan beri ilk defa karşılaşıyordu. Dünyanın hiçbir hazinesi onun kadar kıymetli olamazdı. Onları ayıran her güne her yıla lanet okudu. Bayan Aoi'dan oğlu Yūgiri doğduğu zaman etrafındaki insanlar oğlanın yakışıklılığını

dile getirmek için neredeyse yarışa girmişlerdi. Fakat bu durum dalkavukluktan başka bir şey değildi. İnsanlar onun oğlunun, saray kâtibinin torununun yakışıklı olduğunu söylüyorlardı ama şüphesiz ki görüşlerinde biraz yağcılık da vardı. Şimdi karşısındaki goncaya bakarken böyle bir şey söz konusu değildi. Çocuk etrafa gülücükler saçıyor ve güzelliği ile göz kamaştırıyordu.

Küçük kızın dadısı Akashi'ye gitmeden öncekinden daha güzel görünüyordu. Genji'ye o küçük sahil kasabasında nasıl bir hayat geçirdiğini bütün ayrıntılarıyla anlattı. Kadının geçirdiği zorluklardan dolayı Genji mahcup olmuştu. Kadın onun yüzünden yıllarca balıkçı kulübelerinin arasında zaman geçirmek zorunda kalmıştı.

Genji, Bayan Akashi'ye "Hâlâ çok uzaklardasın" dedi. "Bu durum seninle rahat rahat görüşmemi engelliyor. Onun için seni daha yakın bir yere aldırmayı düşünüyorum."

"Buralara henüz pek alışamadım, aradan biraz daha zaman geçsin." Bayan Akashi sözlerinde haklıydı.

Geceyi planlar yaparak ve birbirlerine sözler vererek geçirdiler.

Genji evdeki tamiratın bir an önce bitirilmesi için etrafa emirler yağdırdı. Civardaki konaklarında çalışan insanların hepsi onun Katsura Konağı'nda olduğunu bildikleri için Oi'de toplandılar. Bahçe, içler acısı vaziyetteydi bu yüzden adamlarının önce oradan işe başlamalarını istedi.

"Bahçe çok berbat bir durumda ama herkesin bildiği gibi, bakarsan bağ bakmazsan dağ. Ama ne lüzum var ki o kadar özenmeye. Nasıl olsa ömrünün geri kalan kısmını burada geçirmeyeceksin. Sonra, hiç belli olmaz, alışacak olursan buralardan taşınman çok zor olur."

O kadar açık ve o kadar kendinden emin bir şekilde konuşuyordu ki Bayan Akashi, Genji'yi her zamankinden daha fazla sevdiğini hissetti.

Yaşlı rahibe onlara bakarak sırıttı. Bütün sıkıntıları yok olup gitmişti. Doğu salonunun altından geçen akarsu temizlenirken Genji işçilere bizzat yol göstermek için sırtındaki pelerini çıkartarak atletle kalmıştı. Yaşlı bayan onun bu halini görünce hayran oldu. Suyun üstünde yüzmekte olan kutsal tepsiler Genji'nin dikkatini çekti. Üstlerinde Yüce Buda'ya adanmış olan çiçekler vardı. Bu kutsal adakları görür görmez, yaşlı rahibenin de onlarla birlikte Katsura'ya kadar geldiğini hatırladı birdenbire. Kadın onu böyle yarı çıplak bir halde görecek olursa çok ayıp olacaktı. Hemen adamlarına emir verip pelerinini getirtti ve sırtına giyerek perdenin arkasında oturmakta olan yaşlı kadına gitti ve şöyle dedi: "Efendim, sizin dualarınızın yüzü suyu hürmetine, tanrı bu küçük kızımızı bize böyle mükemmel bir şekilde bağışladı. Bu nedenle bütün tanrılara hamdüsenalar olsun. Ayrıca size de büyük bir içtenlikle şükranlarımı sunmak istiyorum. Çünkü siz bizim için huzurunuzu, sükûnetinizi, kısacası adına rahibelik denilen hidayet yolunu bırakıp tekrar

bu dünyanın çirkin kavgalarının içine döndünüz. Ayrıca o evliya gibi saf ve temiz kocanızı da geride bıraktınız. Eminim sizden başka kimseleri düşünmüyordur bu sırada. Zavallı adam, hayat onun için şimdi çok zor olmalı."

"Evet, bahsettiğiniz gibi manevi dünyamdan feragat edip tekrar bu maddi dünyanın içine döndüğümden beri benim de biraz kafam karışık. Fakat nezaket ve anlayışınız sayesinde ilk defa olarak uzun bir hayat yaşadığımdan dolayı ödüllendirildiğimi hissediyorum." Kadın bunları söylerken sesi titriyordu ve gözlerinde yaşlar vardı. "Bu taze çam fidanının o vahşi kıyılarda büyümesini beklerken çok tedirgin oluyordum. Ama bu kızın istikbali hakkındaki düşünceler tamamen olumlu yöne doğru bir gelişme gösteriyor. Ancak, ne yazık ki kökleri hâlâ çok zayıf." Yumuşacık bir sesle bunları söylemişti.

Genji yaşlı kadına konağın, büyük babası Prens Nakatsukasa'nın zamanındaki hali hakkında bir şeyler sordu. Dere yabani otlardan, çöplerden temizlenince tertemiz olmuştu ve akarken sanki bir şikâyeti dile getiriyor gibiydi.

"Evin eski hanımı döndü ama unutmuş
Yerine konuşalım o yokken neler olmuş..."

Şiirin sonuna doğru insan sesi çatallaşmaya başlar, ama yaşlı rahibenin sesi son derece yumuşak ve asildi. Genji cevap verdi:

"Berrak dere unutmaz, hiç olanı biteni
Ne kadar geç gelsen de yine tanıdı seni."

Genji önündeki manzaraya düşünceler içinde bakarken, yaşlı rahibenin gözüne bir asalet heykeli gibi görünmüştü.

Genji oradan tapınağına gider gitmez görevlilere iki aylık ayinler konusunda talimatlar verdi. Amitābha, Sākyamuni ve Samantabhadra adına ibadetler düzenlenmesini istedi. Tapınaktaki ikon ve heykellerin yeniden dekore edilmesi için emirler verdikten sonra ay ışığının altında Oi Konağı'na döndü.

O akşam Genji geçmişte bir yolculuğa çıkmış ve dönmüştü. Bayan Akashi bunu fark etmekte gecikmemiş ve hemen ona kendisine hediye etmiş olduğu Çin kotosunu getirmişti. Genji hatıralara dalmış bir vaziyette kotonun tellerine asılmaya başladı. Bugüne dek aletin akortu bile değişmemişti, bu da Genji'ye eski günlerini, Akashi'deki günlerini hatırlatıyordu.

"Görüyorum aletin akortu değişmemiş,
Şimdi dinle ezgimi şaşmaz aşk ne demekmiş."

"Ben de seni!" diye cevap verdi Bayan Akashi. "Bak şimdi anlatayım yokluğunda ne oldu:

"O tatlı yeminlerin bana arkadaş oldu.
Gözü yaşlı ezgilerim çam rüzgârıyla doldu."

Bütün bu başına gelenlere, hayatındaki değişikliklere rağmen Bayan Akashi çok iyi dayanmıştı. Buradan da kadının çok olağanüstü yetenekleri olduğu anlaşılıyordu. Görmeyeli çok güzelleşmiş, çok olgunlaşmıştı. Gözlerini küçük kızından ayıramıyordu. İyi ama şimdi ben ne yapacağım diye düşünmekten kendini alamadı. Annesi bir soylu olarak dünyaya gelmemişti. Bu kusurun kızına geçmemesi gerekiyordu. Eğer onu Nijō'ya götürüp kendisi yetiştirecek olursa bunun önüne geçilebilirdi. Fakat annesinin de duygularını göz önünde bulundurmak zorundaydı. Bu konuda kendinden hiç emin değildi. Gözyaşlarına boğularak meseleyi ona açtı.

Küçük kız henüz 3 yaşında bir bebekti, başlarda çekingen davranıyordu ama sonra Genji ile arkadaş olmuşlardı. Şimdi sürekli daha mutlu ve daha tatlı bir şekilde sesler çıkarıyordu. Annesi de minnettarlık içinde sessiz sessiz oturuyordu. Artık tertemiz bir gelecek açılmıştı.

Ertesi gün erkenden başkente dönmeyi planlıyordu ama sabah çok geç kalktı ve Katsura Konağı'nın bahçesinin şehirden gelen insanlarla dolmuş olduğunu gördü.

"Lanet olsun! Ne kadar utanç verici bir durum!" diye hayıflanırken giyiniyordu. "Şunun şurasında kırk yılda bir kaçamak yapayım dedim ama bak şu işe şimdi."

Onlarla birlikte Kyōto'ya dönmekten başka çaresi yoktu. Kapıda durup dadısının kollarında yatan bebeğini okşadı.

"Belki çok bencillik yapıyorum ama bu tatlı kızımı gözden uzak tutmak istemiyorum. Ne yapacağımı bilemiyorum. Sizin bu kadar uzakta oturmanız şart mı?"

"Evet" dedi. "Sizin buralarda olmanız işleri daha da karıştırıyor efendim."

Dadının kollarındaki çocuk Genji'ye uzanmaya çalışıyordu.

"Tanrım benim dertlerim hiç bitmeyecek. Bu şeker kızımdan bir dakika bile ayrı olmak istemiyorum. Bakın şu tatlıma, bakın! İstemiyorsun yavrum benim gitmemi değil mi? Ama annen öyle düşünmüyor. İsteseydi bana bu konuda biraz yardımcı olabilirdi. Bak beni uğurlamaya bile gelmedi."

Bakıcı Genji'den duyduklarını hemen hanımına iletmişti.

Bayan Akashi süklüm püklüm kapıya geldi. Sabah sabah Genji'den ayrılmak ona, Genji'nin geçmişteki yokluğundan daha zor gelmişti. Genji, Bayan Akashi'nin sergilediği bu sahneyi biraz abartılı buldu. Kadınlar ısrar edince sonunda Genji'nin yanına kadar geldi. Perdenin arkasından görünen profili çok yumuşak ve asildi. Bu haliyle bir prensesi bile kıskandırabilirdi. Genji perdeyi açarak kadına tatlı veda

sözleri söyledi. Avluda adamları bir an önce yola koyulmak için sabırsızlanıyordu. Mutlaka gitmesi lazımdı. Dönüp tekrar arkasına baktı. Duygularını saklamakta çok usta olan bu kadın şimdi ona bakarken üzüntüsünü saklayamıyordu. Genji Akashi'de göründüğünden daha yakışıklıydı şimdi. Boyuna kıyasla bedeni daha da incelmişti. Hiç kimse ne onun vücut orantısına ne de davranışlarındaki asalete kusur bulabilirdi. Belki ön yargılı düşünüyordu ama Genji onun için şimdi tepeden tırnağa mükemmelliğin timsaliydi.

Genji'nin sürgün günlerinde ona kader arkadaşı olan, şanssız günlerinde Kamo[244] Tapınağı'ndaki bütün tanrılara küfreden genç muhafız alayı subayı, şimdi beşinci dereceden rütbesini almış, şapkasını giymiş, askerlik hayatının altın çağını yaşıyordu. Genji'nin kılıcını teslim alırken perdenin arkasındaki kadınlardan birine, hiç kimseye belli etmeden:

"Benim eski günleri unuttuğumu zannedebilirsin" dedi kendine büyük bir hava vererek. "Sabah beni uyandıran rüzgâr, Akashi sahillerindeki meltemden farksızdı. Sana bunu söyleyebilmek için bütün gün hep fırsat kolladım."[245]

"Boynuna sekiz kat sisten gerdanlık dolamış olan dağ köyü, teknelerin sisler içinde kaybolduğu adalardan aşağı sayılmaz. Orada eksik olan tek şey eski çamlardı. Ama beni rahatlatan tek şey, beni unutmayan birini bulabilmem" diye cevap verdi kadın.

Genç subay yıllardır unutamadığı bu kadından çok hoşlanmıştı. "Seninle tekrar görüşeceğiz" diyerek Genji'nin yanında yerini aldı.

Genji çığırtkanlarının koro halindeki bağırış çağırışları arasında arabasına yürüdü. Tō no Chūjō'yu ve Hyōe no Kami'yi birlikte seyahat etmek için arabasına davet etti.

Son derece kırgın bir sesle "Dostlarım," dedi "tam kaçamak yaptığınızı düşündüğünüz bir anda peşinize bir sürü insanın takılması kadar sinirlendirici bir şey olamaz."

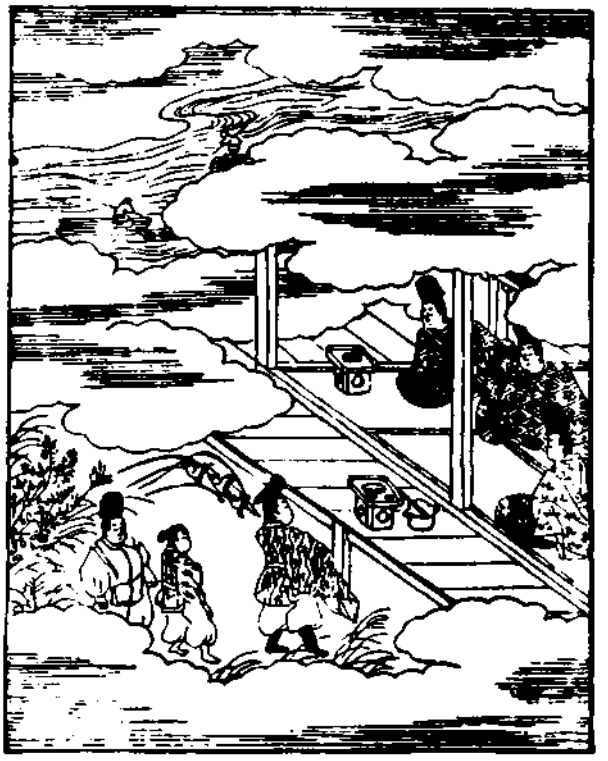
"Efendimiz, biz de dünkü güzel mehtapta sizinle birlikte olamadığımızdan dolayı çok mustarip olduk. Bu sabah yıldırım hızıyla sisleri yararak sizin yanınıza geldik. Çok iyi bir seyahat oldu bizim için. Belki sonbahar yapraklarındaki kızıllık için vakit çok erken ama güz çiçekleri gerçekten eşsiz." Daha sonra da gruptaki bazı insanların atmaca avıyla oyalandıkları için geride kaldığını anlattı.

"Madem öyle, o zaman hep birlikte Katsura'ya gidelim" dedi Genji. Bu karardan tedirgin olan sadece kâhyalar oldu çünkü bütün bu kalabalık için hiç hesapta olmayan bir ziyafet hazırlamak zorundaydılar.

---

244. Bkz. Bölüm 12 ve 14.

245. Kadın burada şiirsel imgeler kullanıyor. Bkz. Bölüm 18, dipnot 243. Daha önce değinildiği gibi *matsu* sözcüğü hem "çam" hem de "beklemek" anlamına gelmektedir.

Karabatak balıkçılarının çıkardığı sesler ona Akashi'deki balıkçıları hatırlatmıştı. Söylediklerinden hiçbir şey anlaşılmıyordu. Konuşmuyorlar, kuş gibi ötüyorlardı sanki. Gece avından dönen doğancılar yakaladıkları avları sonbahar sazlarıyla bağlamışlardı. O kadar çok şarap içilmişti ki, hiç kimse köprüden nehrin karşısına geçmeye cesaret edemedi. Bu yüzden geceyi Katsura Konağı'nda geçirdiler. Herkes kendi yazdığı Çince şiirleri okudu. Çok geçmeden pırıl pırıl mehtabın altında canlı bir müzik başladı. Orkestrada çok sayıda iyi flütçü vardı. Telli sazlardan biva ve Japon kotosunun sesi ise o gün pek fazla çıkmıyordu. Flüt özellikle sonbahar rüzgârında en çok tercih edilen enstrümandı. Nehir kıyısı en ince ayrıntılarına kadar çok berrak ve temizdi ay ışığında. Bulundukları yere içlerinde imparatorun da yer aldığı bir saray kafilesi geldi. Saraydaki bir haftalık inziva gününün sonunda Genji onu görmeye gelmediği için imparator çok üzülmüştü. Müziğin bulunduğu yerde mutlaka Genji'nin de bulunduğunu düşünerek er geç onu bulacağından emindi. Kâtiplerinden biriyle Genji'ye bir not gönderdi:

"Nehrin ötesindedir senin mekânın, Katsura[246]*ağacının cenneti ora,*
Ay ile boy ölçüşür sendeki o nur, sanki ay toprağından bir parça dünya.

246. Bu sözcük defne ağacı ya da erguvan ağacı anlamına gelmektedir ve Japon mitolojisine göre ayda boy atıp yeşerdiği düşünülür.

"Genji seni kıskanıyorum."

Genji gayet açık bir şekilde imparatora tekrar özürlerini iletti. Fakat konser vermek için burası saraydan daha güzel bir yerdi. Herkes tekrar kendini müziğe ve şaraba verdi.

Katsura Konağı henüz tam anlamıyla büyük bir depodan yoksun olduğundan Genji haber getiren ulaklara zarif elbise bulup hediye etmek için Oi Konağı'na adamlar gönderdi. Oi Konağı'ndan iki sandık geldi. Genji sandıktan çıkardığı kadın kimonosunu saray mabeyincisinin omzuna astığı için adam hemen geri dönmek zorunda kalmıştı.

Adamın eline hemen aşağıdaki cevabı tutuşturdu:

"Adı, parlak aya denk olmasaydı Katsura,
Ne yazık ki karanlık bir köy olurdu bura...

"Katsura dedikleri cennetten bir mekândır"[247] diye alçak sesle ekledi. Genji bu şiiri göndererek imparatoru beklediğini anlatmak istiyordu.

Şair Mitsune'nin "Ay ışığında Awaji Adası"[248] adlı şiirini ağlayarak hatırladı. Şiirini yazdı:

"Awaji'deki o ay, bak yine gökyüzünde
Dolup dolup ay gibi, döndüm memleketime..."

Genji'ye bir yerlerden cevap geldi:

"Her şey barışla bitti, bulutlar yitti gitti,
Ay o eski nurunu artık bize iletti."

Genji'nin imparator babasına uzun yıllar hizmet vermiş olan yaşlı devlet görevlisi Sadaiben de bir şiir söyledi:

"Gece yarısında ay, belki hâlâ göklerde,
Işığı kör parlıyor bilmem kendi nerede."

---

247. İse, *Kokinshū* 968:
Katsura dedikleri cennetten bir mekândır,
Burada tek güvenim onun ışığınadır...

248. Bkz. Bölüm 13, dipnot 203'deki şiir.

Şiirler şiirleri kovaladı fakat bunların hepsini teker teker yazmaya benim sabrım kalmadı. İnsan bin yıl yaşamak istiyor hani, sırf onun yanı başında olup anlattığı güzel şeyleri dinlemek için.

"Bugün mutlaka dönmemiz gerekiyor, hemen" dedi Genji. "İşi savsaklamayalım, hafife almayalım lütfen."

Sabah sisleri arasında saray mensupları dalga dalga sonbahar çiçekleri gibi sırayla gelip gittikçe hediyeler dağıtıldı. Görevlilerin arasında çok iyi şair ve şarkıcılar vardı. Bazıları zarafetten bıktıkları için işi şamataya hatta edepsizliğe vurmuştu. İçlerinden biri "Benim tayım yem istiyor"[249] şarkısını söylemeye başlayınca herkes sırtındakini çıkarıp omzuna almıştı. Bu halleriyle bahçeye yayılan sonbahar yapraklarını andırıyorlardı. Bu gürültülü ayrılışın yankıları Oi'ye ve hüzünlü Bayan Akashi'ye kadar ulaşmıştı. Genji ona bir not gönderemediği için üzgündü.

Nijō'ya döner dönmez biraz dinlendi ve yaptığı gezileri Murasaki'ye anlattı.

"Gezide düşündüğümden fazla vakit geçirdiğim için özür diliyorum. Beni kapar kapmaz istedikleri yere sürüklediler. Kolumu kaldıracak halim kalmadı yorgunluktan." Genji son derece aşikâr olan bir konuda kaçamak davranmaya çalıştığı için durum Murasaki'nin hoşuna gitmemişti. "Sevgilim, kendi sınıfından olmayan insanlarla kendini bir tutma konusunda dâhiyane yöntemlerin var. Ya göründüğün gibi ol ya da olduğun gibi görün."

O akşam saraya gitmesi gerektiğinden dolayı Murasaki'yi bırakarak yazı masasına dönmek zorunda kaldı. Murasaki hangi kadının mektup talep ettiğini biliyordu ve bu mektubun buram buram sevgi koktuğunun farkındaydı.

Gece geç vakitlerde Nijō'ya döndü. Genellikle geceyi sarayda geçirirdi ama Murasaki'nin durumunu çok merak ettiğinden dolayı onunla birlikte olmak istedi. Oi'den mektup gelmişti. Bunu Murasaki'den saklamak istedi ama beceremedi. Neyse ki mektup gayet ağırbaşlı bir dille kaleme alınmıştı.

Oturduğu sandalyenin koluna yaslanarak: "Canım, bu mektubu dilediğin gibi yırtıp atabilirsin, lütfen hiç çekinme. Artık benim yaşım buna benzer şeylerin evde, ortalıkta dolaşmasını kaldırmıyor" dedi. Gece lambasına bakar bakmaz bütün düşünceleri Oi Konağı'na akıvermişti.

Genji, mektubu açık bir şekilde Murasaki'nin önüne bıraktığı halde kadın tenezzül edip ona gözünün ucuyla bile bakmamıştı.

Genji tebessüm etti. "Okumuyormuş gibi yapmakla gerçekten çok komik oluyorsun" dedi. Bütün cazibesini kullanarak kadına yaklaştı. "Öğrenmek istiyorsan hemen söyleyeyim, çocuk dünya tatlısı ufak bir kız. Şöyle veya böyle bu çocuk

---

249. Bir Kagura:

Benim tayım yem istiyor, benim tayım yem istiyor,
Ot getirdim, su getirdim, daha başka ne istiyor...

benim daha önce dünya ortamında yeniden bedenlendiğim hayatların birinden izler taşıyor ve bu yüzden onu asla göz ardı edemem. Fakat çok tedirginim. Kızın kaderini idare eden bazı karşıt güçler var. İstersen kendini benim yerime koy ve sen karar ver. Ne dersin? Alıp bu çocuğu büyütmek ister misin? Bu kız kendi mitolojimizdeki "sülük çocuk"un yaşına geldi, yani tam üç yaşında. Fakat ben "sülük çocuk"un anne babası olan İzanagi ve İzanami gibi kötü davranamam bu kıza. Kız hâlâ ayaklarının üstünde duramıyor ve altına bez tutuluyor. Bu durum seni iğrendirmezse bu kıza bakmak ister misin?"

"Eğer ben sana surat asıyorsam, sen böyle bir ortam yarattığın içindir. Niçin böyle bir teklifi kabul etmeyecekmişim? Ediyorum işte!" Murasaki gülümsemeye başlamıştı. "Onu deliler gibi seveceğim, bundan eminim. Zaten en sevilesi yaşında şimdi." Murasaki çocukları çok seviyordu hatta küçük kız yanında olsaydı bağrına basar, yanaklarını koklardı.

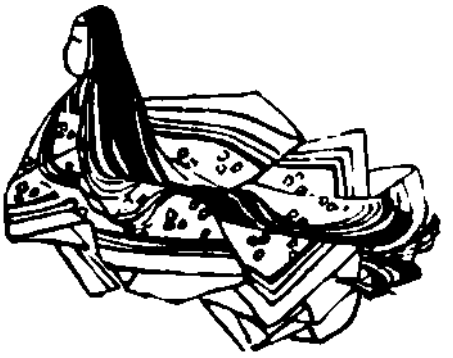
Genji hâlâ endişeliydi. Kızı gerçekten Nijō'ya getirmesi gerekiyor muydu? Oi Konağı'nı ziyaret etmesi her zaman öyle kolay olmuyordu. Konağın yakınlarında kendi özel tapınağı olsa bile ancak ayda iki defa kaçamak yapabiliyordu. Her ne kadar Prenses Tanabata[250] ile kıyaslanmasa da Bayan Akashi'nin bu durumdan çok acı çekeceği kesindi.

250. Efsaneye göre Prenses Tanabata sevgilisi ile ancak yılda bir defa buluşabiliyordu.

BÖLÜM 19

AZAP BULUTLARI

USUGUMO (薄雲)

Kış mevsimi gelince Oi nehri kıyılarına bir hüzün çöktü.

"Bu böyle devam edemez" dedi Genji. "Daha yakınlarda bir yere gelmen lâzım."

Oysa Bayan Akashi, başkalarından da işitmiş olduğu gibi, Genji'ye daha fazla yaklaşacak olursa, çok geçmeden aralarında soğuk rüzgârlar eseceğini biliyordu. Kulağına gelen bunca söylentiden sonra böyle bir gaflete düşüp Genji'yi tamamen kaybetmeye hiç niyetli değildi.

"Ben çocuğun durumunu gözden geçirdim. Onun için birtakım planlarım var, ancak kızı burada bırakacak olursam bütün planlarım altüst olacak. Bu konuyu Nijō'daki Batı Konağı'nda oturan Bayan Murasaki ile görüştüm. Kızımızı yanında görmek için can atıyor. Üstelik bu hanımefendiden kızımız için gösterişsiz bir kimono takdim merasimi hazırlamasını bile rica edebiliriz." Genji bunları söylemişti.

Bayan Akashi eninde sonunda böyle bir şeyin başına geleceğini biliyordu. Genji'nin ültimatom verir gibi konuşmasıyla birlikte hem gerilim zirveye tırmanmış hem de olayın içindeki belirsizliklere yeni bir halka eklenmişti. "Efendim, kızımıza herkesin sanki onun annesi dünyanın en soylu kadınıymış gibi muamele etmesini isteyeceğinizden eminim. Fakat siz de emin olun ki, insanlar eninde sonunda onun annesinin kim olduğunu anlayacaklar ve kızımıza ona göre davranacaklar."

"Ona hiçbir zaman kötü muamele edilmeyecektir. Bu konuda en ufak bir endişeniz olmasın. Nijō'da oturan Bayan Murasaki ile olan birlikteliğimizin üzerinden bunca yıl geçmesine rağmen hâlâ çocuğunun olmaması onun için gerçekten çok büyük bir üzüntü kaynağı. Öte yandan İse Tapınağı'nın eski başrahibesi Akikonomu da artık kocaman kız oldu. Fakat buna rağmen Bayan Murasaki ona hâlâ çocuk muamelesi yapıyor. Düşünün artık, minik kızımızı kim bilir ne kadar sevecek. O hep öyledir, çocuklara bayılır." Genji bu sözlerinde samimiydi, ama galiba Murasaki'nin annelik içgüdülerini biraz abartıyordu.

Genji'nin aşk maceraları hakkında çıkan dedikodular Akashi şehrine kadar ulaşmıştı. Bu rivayetlere göre Genji gerçek aşkı, gerçek sevgiyi bulduğu anda o kadını terk ediyordu. Bayan Akashi bu durumu gayet net bir şekilde görebiliyordu, çünkü Genji'nin ona olan aşkının yerinde şimdi yeller esiyordu. Murasaki'ye olan güçlü bağı mutlaka onunla önceki hayatlarından birinde tanışmış olmasından ileri geliyordu ve Genji için o, heykeli dikilecek bir kadındı. Kim bilir, Bayan Murasaki belki de onu Genji'nin hayatında bu kadar ön planda yer işgal ettiği için küstah buluyor ya da haddini bilmezlikle suçluyordu. Fakat Bayan Akashi bütün bu safsataları aklından çıkartıp sadece çocuğun istikbalini düşünmek zorundaydı. Kızının geleceği hakkında en iyi kararı verebilecek kişi her şeye rağmen yine Bayan Murasaki'ydi. Genji ona, kızı küçükken alıp gitmenin en büyük insani davranış olacağını söylemişti ve bu konuda çok haklıydı. Ama anne kalbiydi bu, kızını çok özleyecekti. Onsuz geçecek günlerindeki derin hüznü hafifletmek için acaba ne yapabilirdi? Artık bu olaydan sonra ayda yılda bir bile olsa Genji onu bir daha ziyaret eder miydi, etse bile adını ne koyardı? Bu belirsizlikler yumağı içinde belli olan bir şey vardı ki o da kendisine şans yıldızının hayatı boyunca hiç uğur getirmediğiydi.

Akashi, yaşlı ve görmüş geçirmiş bir kadın olan annesine bu konuyu danıştığında şu cevabı aldı:

"Kızım, bunda tereddüt edilecek bir şey yok. Biliyorum, onsuz hayatın kolay olmayacak, fakat yine de kendini değil, onun çıkarlarını düşünmen lâzım; Eminim efendimizin de öncelik verdiği konu kızınızın geleceği. Ona güven; bırak götürsün kızını. Çocuğun babası imparator bile olsa, onun konumunu belirleyen yine de annesinin toplumsal mevkiidir. Efendimiz prens hazretlerinin durumunu düşün. Aile içindeki en yakışıklı, en yetenekli insan olmasına rağmen halk tabakasından gelen bir insandan farkı yok. Annesi, baba tarafından nüfuzlu bir aileden gelmediği için saray kadınları arasında da alt düzeyli soylular grubundandı. Prensler ve prensesler arasında bile böyle bir ayrım yapılıyorsa, bizim gibi sıradan insanlar arasında bu ayrımın nerelere varabileceğini artık sen düşün! Bir kızın babası bakan veya prens bile olsa, annesi nüfuzlu bir aileden gelmedikçe durumu pek parlak sayılmaz. Dolayısıyla kızının babası ne kadar yüksek mevki-

de biri olursa olsun kızına her konuda yardımcı olamayacaktır. Üstelik saraydaki üst düzey soylu kadınlardan birisi bir kız dünyaya getirirse, senin kızının pabucu hepten dama atılacaktır. Dünyadaki en talihli kızlar, aileleri tarafından böyle bir şans ortamı yaratılan insanlardır. Yani kıza şansın yolunu açan ailedir. Onun için bütün imkânlarımızı seferber etsek bile, şu dağ başında ona kim talip çıkacak? Hayır kızım, aklını başına topla, böyle olmaz. Onu hemen prens hazretlerine teslim etmen gerekiyor. Görelim bakalım sevgili kızı için nasıl bir istikbal düşünmüş."

Nüfuzlu arkadaşlarının yardımıyla, tanınmış falcılarla irtibat kurdu ve onlara danıştı. Hepsi de maalesef, sanki kendi aralarında sözleşmişler gibi çocuğu Murasaki'ye emanet etmesi konusunda hemfikirdiler; bu durum onu gerçekten kahrediyordu. Elbette Genji de uzun süredir aynı şeyi düşünüyordu, ancak anlayışsız davranarak Akashi'ye emrivaki yapmak istememişti.

Genji Akashi'ye "Kimono takdim merasimi için anneniz ne tavsiye etti?" şeklinde bir soru yöneltti.

"Efendim, her şey sizin söylediğiniz gibi yapılacak. Çocuğu burada, benim gibi kendine bile faydası olmayan birinin yanında bırakmak büyük haksızlık olur. Fakat yine de endişelenmekten kendimi alamıyorum. Diyelim ki kızı götürdünüz, gittiği yerde onunla hiç alay etmeyecekler mi?"

Kadının bu hali Genji'nin yüreğini burkmuştu.

Genji yola çıkmak için uğurlu bir gün seçerek seyahat hazırlıklarına başladı. Çocuktan vazgeçme fikri Akashi'ye dayanılmaz bir acı veriyordu. Yine de metanetini korudu. Mümkün olduğu kadar, çocuğun önünde uzanan parlak geleceğin haricinde hiçbir şeyi aklına sokmamaya çalıştı.

"Artık senin de gitme zamanın geldi", dedi dadıya. "Onca yıldır devam eden yalnızlığımı ve sıkıntılarımı hep seninle paylaştım ve seninle teselli buldum. Sensiz ne yaparım bilemiyorum, seni çok arayacağım."

Dadının da gözleri dolmuştu. "Kaderimize razı olmak zorundayız hanımım. Yollarımızın tesadüfen kesiştiği günden bu yana bana karşı göstermiş olduğunuz sevgi ve şefkat için size minnettarım. Biliyorum, birbirimizi hasretle anmaya devam edeceğiz. Size onun için hoşça kalın diyorum, elveda demiyorum. Tanımadığım insanların arasına gitmek beni korkutuyor, fakat hep, en kısa zamanda yeniden bir araya geleceğimiz günün hayaliyle yaşayacağım."

Günler günleri kovaladı ve sonunda on ikinci ay gelip çattı.

Sulu yağan kar havadaki kasveti daha da artırıyordu. Geçmiş hayatlarından nasıl bir laneti taşımıştı bu dünyaya ki, şimdi böyle dayanılmaz acılara göğüs germek zorunda kalıyordu? Minik kızıyla her zamankinden daha fazla oyalandı; yüzünü okşuyor, saçlarını tarıyor, çamaşırlarını değiştiriyor, elbiselerini giydiriyordu. Zifiri karanlık bir günün sabahında lapa lapa yağan karlar etrafa savrulurken

taraçaya çıkarak buz tutan nehre baktı. Geçmişi düşündü, geleceği düşündü. Taraçaya çıkmak hiç âdeti değildi, oturmak için genellikle evin iç mekânlarını tercih ederdi. Ama bugün onu sıcacık tutan kat kat yumuşak beyaz giysilerin içinde taraçaya oturmuş derin derin düşünüyordu. Biçimli çehresi, rüzgârda salınan saçları ve dalgalanan kimonosuyla evindeki kadınların dikkatini çekmekte gecikmedi. Acaba ülkenin en soylu kadını, hanımefendileri kadar güzel ve sevimli olabilir miydi? Sanmıyorlardı...

Gözyaşlarını silerek dadıya şunları söyledi:

"Dağ yolları karlarla, tepeler bulutlarla,
Kapanmış olsa bile irtibat kur unutma."

Dadı yanıt verdi:

"Merak etme hanımım, Yoshino'yu tanırım,
En kara kışta bile, aksamaz irtibatım."

Genji ikinci kez ziyaret ettiğinde karlar birazcık erimişti. Akashi onun bu ziyaretinin sebebini bilmeseydi mutluluktan uçabilirdi. Suç kendisinindi, ne de olsa bu kararı kendisi vermişti. İşin başında Genji'nin teklifini reddetseydi, Genji onu çocuğundan vazgeçmesi için zorlamazdı. Belki bir hata yapmıştı ama son anda kararından cayacak olursa adı dengesiz, tutarsız, belki de döneğe çıkacaktı, bunu göze alamazdı.

Önünde oturan minik kızı sevimli bir taş bebekten farksızdı. Evet, onun yazgısında kesinlikle olağan dışı şeyler vardı, bunu kimse inkâr edemezdi. İlkbaharda saçını uzatmaya başlamış, şimdi ise gür, ipeksi saçları rahibelerin saçlarına yakın bir uzunluğa gelmişti. Işıl ışıl gözleri ve bibloyu andıran düzgün yüz hatlarıyla bir peri kızından farksızdı. Kızını çok uzaklara, bir üvey annenin yanına göndermekten dolayı Akashi'nin duyduğu acıyı tahmin edebiliyordu Genji. Akashi'yi ısrarla, kızı için yapılacak en doğru şeyin bu olduğuna ikna etmeye çalıştı.

"Efendim, bu konuda beni ikna etmek için daha fazla bir şey söylemenize lüzum yok. Benim tek dileğim, kızımı kendimden daha iyi yerlerde görmek. Bahtı açık olsun, annesininkine benzemesin." Akashi, bütün metanetine rağmen gözyaşlarını tutamadı.

Anne kızına taraçanın altında bekleyen arabaya kadar eşlik etti. Küçük kız hiçbir şeyden habersiz arabaya atlayarak annesinin giydiği kimononun kollarını çekiştirmeye başladı. Bebeklere özgü en şirin tavrını takınarak onu yanına oturması için ikna etmeye çalıştı.

"İşte götürüyorlar, minicik fidanımı,
Acep çınar olur mu, bekliyorken vuslatı."

Sözlerini tamamlarken sesi titremeye başlamıştı Akashi'nin.
Anne yüreği, ne kadar ağlasa da hakkıdır, diye düşündü Genji.

"Şimdi fidan olsa da yarın bak kök salacak,
Bin yıllık çamlar gibi bahtı açık olacak."

"Akashi, metin ol!"

Genji haklıydı. Akashi soğukkanlılığını korumaya çalıştı ama pek başarılı olamadı.

Küçük kızın bulunduğu arabaya sadece dadı ve dost canlısı bir genç kadın bindi, adı da Shōshō idi. Genji'nin Bayan Akashi'ye göndermiş olduğu kılıcı[251] ve uğur getiren koruyucu bebeği de yanlarına aldılar. İkinci arabada ise pek çok hoş hanım ve birkaç küçük hizmetçi kız vardı. Bayan Akashi yolcuların hepsini uğurladı.

Akashi'nin kendini çok yalnız hissedeceğini adı gibi biliyordu. Belki de kızı annesinden ayırmakla çok büyük bir günah işlemişti. Acaba bunun kefaretini bir gün öder miydi? Nijō'ya vardıklarında hava kararmıştı. Genji, birdenbire karşılarına çıkacak şatafatlı ortamın bu köylü kadınları tedirgin etmesinden korkuyordu. Yine de Murasaki onları rahat ettirmek için elinden gelen bütün gayreti göstermişti. Konağın kendine ait olan kısmındaki batı cephesine bakan salonu taş bebek odası gibi özenle süsleyip döşemişti. Dadıya ise hemen bitişikteki kuzeye bakan odayı ayırmıştı.

Küçük kız yolculuğun neredeyse tamamını uykuda geçirmişti. Arabadan indirilirken ağlamadı. Kendisine şeker verdiklerinde etrafına bakındı, annesinin orada olmadığını fark etti. Üzüntüyle suratını buruşturduğunda yüzü pek sevimli bir hal almıştı. Dadı küçük kızı avutmaya çalıştı.

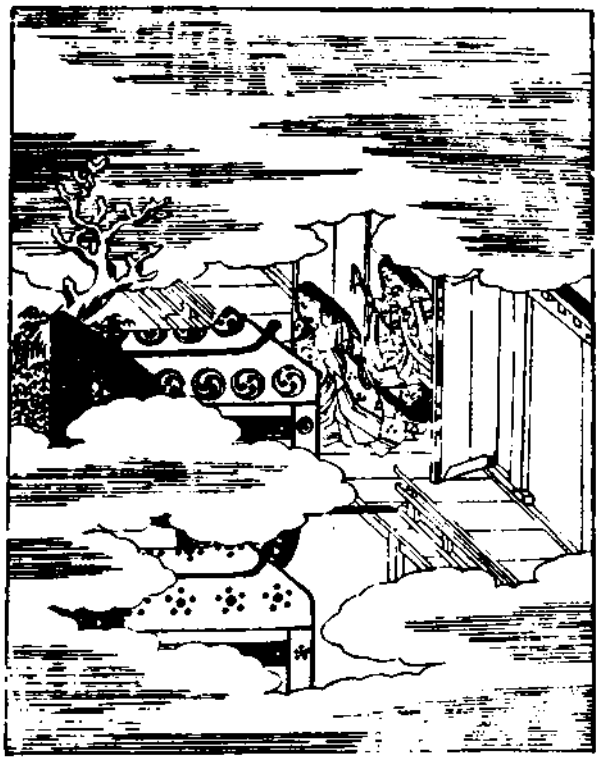
Genji'nin aklı ise uzaklardaki o kasvetli dağ evindeydi. İçindeki kadın hüzün ve sıkıntının verdiği bunalımla belki de çıldırmak üzereydi. Ancak o bütün bunları kafasından atıp çocuğun eğitimini düşünmeliydi. Bu küçük mücevher; bu kusursuz inci tanesi neden sanki Nijō'da doğmamıştı ki?

Küçük kız ağladı, inledi, gözleri hep annesini aradı; ama uslu ve sevecen bir çocuk olduğu için çok geçmeden Murasaki'ye kanı kaynadı. Murasaki için ise bu mucizevi bir olaydı. Hayattaki son dileği gerçekleşmişti sanki. Çocuğu hiç

---

* Kaynak metinde Takekuma Çamı. Japonya'nın kuzeyinde Matsu vilayetinde yetişir. İki gövdeye sahip olan bu ağaç eskiden başkentten uzakta hizmet edenler için mutlu evliliğin ve talihin simgesiydi –çn.

251. Bkz. Bölüm 14.

kucağından indirmiyordu ve çok geçmeden kızın dadısıyla da sıkı fıkı arkadaş oldular. Böylece ev halkının arasına çok iyi aileden gelen ikinci bir bakıcı daha katılmış oldu.

Kimono takdim merasimi için görkemli hazırlıklar yapılmamış olsa bile çok özel, kendine özgü bir tören oldu. Süs ve aksesuarlar dünyadaki en şirin bebek evine yaraşır güzellikteydi. Kutlamaya gelen ziyaretçilerin haddi hesabı yoktu; gece gündüz demeden eve akın ediyorlardı. Bu durum zaten Nijō'daki konak için olağandışı sayılmazdı, çünkü bu konağa gelen giden misafir hiç eksik değildi. Herkes küçük kızın kimono kuşağına[252] bayılmıştı. Merasimdeki en büyüleyici olayın bu küçük ayrıntı olduğu konusunda herkes hemfikirdi.

Bayan Akashi ise başına gelenlerin kendi hatası olduğu düşüncesiyle boğuşuyordu. Annesi çocuğun böylesine ilgi odağı haline geldiğini öğrenince mutlu olmuştu. Aslında çok cesur ve soğukkanlı bir kadındı; ama yaşlılığın getirdiği hassasiyetle o da gözyaşlarına hâkim olamamıştı. Çocuk için düzenlenen törene acaba armağan olarak ne gönderebilirlerdi? Sonunda buradan giden dadı ve diğer kadınlar için onlara sarayda seçkin bir hava verecek türden, güzel renkli giysiler yollamaya karar verdiler.

252. *Tasuki* sözcüğü bugün kimononun yenlerini bağlamak için kullanılan kordon anlamına gelmektedir.

Bayan Akashi hâlâ Genji'nin aklını meşgul etmeye devam ediyordu. Zavallı kadın! Bütün bu olanların Murasaki'nin başının altından çıktığını düşünüyordur mutlaka, diye aklından geçirdi Genji. Sonunda dayanamadı ve hiç kimseye duyurmadan sene sonuna doğru onu ziyarete gidip gönlünü aldı. Oi kasabası zaten ıssız bir yerdi ve böyle bir yerde oturan kadın en değerli hazinesini yitirdiği için kendini daha büyük bir ıssızlığın içinde hissediyordu. Genji mektuplarını ondan hiç esirgemedi. Murasaki'nin eski hırçınlığının yerinde ise yeller esiyordu. Çocuğu almış ve herkesle hesabını kapatmıştı.

Yeni yılla birlikte masmavi gökte güneş yüzünü gösterdi ve havalar ısındı. Yeni yıl kutlamaları için baştan sona yenilenen Nijō Konağı'nda hiçbir ayrıntı gözden kaçırılmamıştı. Yedinci gün seçkin insanlardan ve gençlerden oluşan muhteşem bir ziyaretçi topluluğu konağa akın etti. Aralarında hoşnutsuzluk duyanlar da vardı kuşkusuz, ancak görünürde herkes mutlu, herkes halinden memnundu.

Bayan Portakal Çiçeği de konağın doğu kanadında yer alan odasında hayatından çok memnundu. Etrafında kendisine eşlik eden birçok terbiyeli ve aklı başında hizmetçisi vardı. Genji'nin yakınında olmak onun hayatını değiştirmeye yetmişti. Yapacak başka bir işi olmadığı zamanlarda Genji bazen Portakal Çiçeği'ni ziyaret eder, ancak hiçbir zaman geceyi onunla birlikte geçirmezdi. Anlayışlı, iddiasız bir kadındı; Genji'den hiçbir zaman verdiğinden fazlasını talep etmezdi. Keşmekeşten uzak, sessiz bir hayat sürüyordu. Mevsimlik kutlamalar ve hediyeler söz konusu olduğunda hiçbir zaman ihmal edilmişlik duygusuna kapılmamış ve hatta

bunu ima bile etmemişti. Saraydaki hizmetçilerden en düzgün ve kusursuz hizmet alan yine oydu; bu konuda belki Murasaki'den bile daha şanslıydı.

Genji hâlâ Oi kasabasında yapayalnız bıraktığı Akashi'yi düşünüyor ve onu bir türlü ziyaret edemediğine yanıyordu. Sarayda işlerin çok yoğun olmadığı bir zaman seçti ve yanına en sevdiği elbiseleri alarak yola koyuldu. Giyim kuşamına bu sefer her zamankinden daha fazla dikkat etmişti. Kimonosunun mis kokulu şalvarı en güzel renklerle boyanmıştı. Sırtında, beyaz üzerine kırmızı şeritli bir kaftan vardı. Vedalaşmak için Murasaki'ye uğradığında ışıltısının yanında akşam güneşi bile sönük kalıyordu. Murasaki, onu şüpheci gözlerle süzdü.

Şalvarının paçalarına yapışan küçük kız, babasıyla birlikte gezmeye gitmek için can atıyordu.

Genji sevgi dolu bakışlarını kızına doğru çevirerek minik kızına yanıt olarak "Bakayım şu bostana, yarın kalmam akşama"[253] şarkısını söyledi.

Nedime Chūjō, elinde hanımefendisinin yazdığı şiiri salonda Genji'ye okudu:

"Söyle bana sahiden, yarın burada mısın?
Dikkat et birileri, kayığını çalmasın."

Chūjō şiiri çok güzel okumuştu. Genji gülümseyerek memnuniyetini belirtti ve şöyle ekledi:

"Gidiyorum bir süre korkma dönerim yine,
O kız bu ziyaretten mutlu olmasa bile..."

Murasaki artık Bayan Akashi'yi rakip olarak görmüyordu. Aklı, düşe kalka etrafta koşuşturan, taklalar atan küçük kızla meşguldü. Fakat yine de yüreğinin derinliklerinde bir anne kalbinin, Akashi'nin acısını hissedebiliyordu. Onun yerinde olsaydı kendini nasıl yalnız ve çaresiz hissedeceğini biliyordu. Kızı kucağına alarak şakacı bir tavırla küçük memelerinden birini çocuğa verdi. Büyüleyici bir sahneydi bu. Murasaki'nin maiyetindeki kadınlar şu kadere bak, diye düşündüler. Neden

---

253. Bir saibara şarkısından: "Tomurcuk Kız".

Erkek: Durdur kız şu kayığı,
Adaya gitmem gerek,
Bakayım şu bostana,
Yarın kalmam akşama.

Kadın: Burada beklesin avrat,
Sen külahıma anlat...
Yarın geleceksin ha?
Yalanların çok bayat.

Genji'nin kızı başka bir anneden dünyaya gelmişti ki? Bu dünyanın işine akıl sır ermiyordu...

Oi kasabasında hayat bütün sükûnet ve durgunluğuyla devam ediyordu. Evin kır evlerine özgü bir sevimliliği vardı. Bayan Akashi'yle her karşılaşmalarında Genji, onu üst düzey aristokrat kadınlardan ayırmanın imkânsız olduğunu düşünüyordu. Aristokrat kadınlara göre, Akashi'nin dış görünüşü, hareketleri, tavırları çok kötü ve bayağıydı. Oysaki Genji'ye kalırsa Akashi bu tür kadınların en asilini bile cebinden çıkarırdı ve nitekim Genji buna çoğu kez şahit olmuştu. Akashi bunu rahatça yapabiliyordu, hem de çok tuhaf bir babanın kızı olmasına rağmen. Genji, günün birinde her ikisini de memnun eden, daha samimi ve candan bir ziyarette bulunabilmek için nelerini vermezdi? Genji'nin elleri koto çalgısına uzanırken dudakları "Yüzen Düşler Köprüsü" şarkısını mırıldanıyordu. Böyle zamanlarda hep aklına Akashi ile birlikte geçirdikleri son gece gelirdi. Kadın, Genji'nin uzattığı bivayı mahcup bir tavırla alarak ona eşlik etti. Meziyetlerinin bu denli çeşitli olması Genji'yi bir kez daha şaşırtmıştı. Kadına küçük kız hakkında aklına gelen her şeyi anlattı. Genji her ne kadar bu yerden pek hoşlanmasa da sık sık Oi'de kalır, bazen de orada hafif bir akşam yemeği yerdi. Buralara yaptığı ziyaretleri için her zaman bahanesi hazırdı; yakınlardaki şahsi tapınağına ya da Katsura'daki yazlık evine giderken yol üstünde Bayan Akashi'ye uğradığını söylüyordu. Akashi'ye her zaman pek dürüst davrandığı söylenemezdi, ama yine de ona karşı hiçbir zaman soğuk veya kaba olmamıştı. Hatta Genji'nin Akashi'ye karşı daha ılımlı ve sevecen olduğu bile söylenebilirdi. Akashi, Genji'nin durumunu anlayışla karşılıyordu. Bu nedenle ne ondan daha fazlasını talep ederek ısrarcı davranıyor ne de aralarına aşırı mesafe koyuyordu. Her zaman Genji'nin idealindeki kadınlardan biri olmaya çalışmış ve zamanla bunu da başarmıştı. Kulağına gelen söylentilere göre Genji kadınlara karşı genellikle soğuk ve resmî davranıyordu. Dolayısıyla Akashi'nin izleyebileceği en mantıklı yol onunla arasındaki mesafeyi bir dereceye kadar korumaktı. Ona fazla yaklaşacak olursa bundan zarar göreceğini ve saraydaki kadınların boy hedefi haline geleceğini çok iyi biliyordu. Genji'nin seyrek de olsa buralara kadar gelme zahmetine katlanması Bayan Akashi için zaten büyük bir nimetti. Daha fazlasını istemeye hakkı yoktu.

Babası Akashi'yle olan son görüşmelerinde artık onun özel işlerine hiç karışmayacağını, onunla hiç ilgilenmeyeceğini söylemişti. Ama yine de ilgilenmek bir tarafa, kızı için endişeleniyor ve hatta zaman zaman hafiyeler gönderip kızının Genji ile olan ilişkisi hakkında gizli gizli soruşturma yaptırmaktan kendini alamıyordu. Aldığı haberlerin bazılarına üzülüyor, bazılarına seviniyordu fakat elinden bir şey gelmiyordu.

Tam bu sıralarda Aoi'un babası öldü. Sadık ve çalışkan bir devlet büyüğü olduğundan dolayı onun ölümü imparatoru yasa boğdu. Kısa bir süre izne çıksa dahi

saraydaki yokluğu hissedilen bu büyük insan, artık hiç dönmemek üzere gitmişti. Onun ölümüne en çok üzülen Genji oldu. Genji kendine zaman ayırabilmesini, kendi yapması gereken devlet işlerini kayınpederine devretmesine borçluydu. Ama bu durumda bütün yük artık onun omuzlarına yıkılmıştı.

İmparator yaşına göre çok olgun ve isabetli kararlar alabilen bir hükümdardı. Buna rağmen yardıma, desteğe ve akıl verecek birine ihtiyacı vardı. Bu konuda Genji'den başka kime güvenebilirdi ki? Genji inzivaya çekileceği günü ertelemek zorunda kalacağını anladığı için çok üzülmüştü. Batı İlleri Bakanı'nın cenaze töreni hazırlıklarıyla merhumun oğullarından daha çok ilgilenmişti.

O sırada uğursuzluk alametleri birbirinin peşi sıra geliyordu. Gökyüzünde düzensiz bulutlar oluşuyor, gök cisimleri ise tuhaf ve hatalı hareketleriyle dikkat çekiyordu. Kâhin ve büyücüler uğursuzlukların çok yakında birbirini izleyeceğini söylüyorlardı. Ancak Genji'nin derdi başkaydı.

Fujitsubo yılbaşında hastalanmış ve üçüncü ayda durumu çok kötüleşmişti. İmparator, annesi Fujitsubo'nun ziyaretine gitti. Babası öldüğünde çok gençti, etrafında olan biten hiçbir şeyin farkında değildi. Annesi oğlunun üzüntüsünü görünce, kendi acısını unutup onun için üzülmeye başlamıştı.

Fujitsubo bitkin bir sesle "Oğlum, benim için üzülme. Bu yılın benim için çok kötü geçeceğini zaten hastalığımın başlangıcından beri biliyordum"[254] dedi. "Önce sanki durumum daha iyiymiş gibi davranmaya çalıştım. Çevreme sanki bir ayağım çukurdaymış gibi bir izlenim vermek istemedim. Bu yüzden baş ucuma rahipleri, din adamlarını toplamadım. Fakat devamlı aklımdaydın. Hep seninle şöyle oturup eskiden olan bitenler konusunda sohbet etmeyi düşündüm. Ne yazık ki şu son birkaç hafta içinde hiç kendimde değildim. Ne yapalım, konuşmak bugüne kısmetmiş.

Fujitsubo otuz yedi yaşındaydı ama çok daha genç gösteriyordu. Bu genç yaşta ölümle yüz yüze gelmesi gerçekten çok acıydı. Kendisinin de söylediği gibi bu yıl onun için tehlikeli bir yıldı. Son haftalarda durumunun iyice kötüye gittiğini fark ettiği halde olağan dini ayinlerle yetinmişti. İmparator ihmalkârlığından dolayı annesinden af dileyerek bütün dini ayin ve törenleri onun için seferber etti.

Genji birdenbire Fujitsubo için derin bir kaygı duymaya başlamıştı. Gerçi her zaman hasta olmaya yatkın, ince, narin biriydi; ama şimdi durumu daha ciddiydi.

İmparator protokol gereği ziyaretini kısa tutmak zorundaydı. Sarayına döndüğünde acılar içindeydi. Annesi onunla zar zor konuşabilmişti. Oğlu imparatorluk tahtına oturduğu için, bu dünyanın insanlara sunabileceği en büyük payelerle şereflendirilmişti; ama yine de üzüntü ve endişeleri de o denli büyük olmuştu. Ayrıca sakladığı sırrı oğlunun bilmemesi kadının acısını daha da derinleştiriyordu.

---

254. Uzakdoğu kültüründe otuz yedinci yaş uğursuz ve tehlikeli kabul edilmektedir.

İmparator bu sırrı hayal bile edemezdi. Bu sır her ne kadar Fujitsubo'yu dünyaya bağlayan en önemli neden olsa bile, yarın öbür gün bu dünyadan göçtüğünde, öbür tarafta bu ip boynuna dolanacaktı.

Talihsizlikler zincirinin devletin üst kademelerinde yarattığı gergin atmosfer Genji'yi de etkisi altına almıştı. Bunun haricinde şahsi duyguları da bir o kadar derin ve karmaşıktı. Dini tören ve ibadetlerden hiçbirini ihmal etmeyerek hepsinin tek tek yerine getirilmesini sağladı. Fujitsubo'yu yeniden görmeli, uzun zamandır kopuk kalan iletişim halkasını kendi eliyle birleştirmeliydi. Fujitsubo'nun yattığı bölmenin önündeki perdeye yaklaşarak halini hatırını sordu. Hizmetçilerden biri gözyaşları içinde kadının durumunu anlattı: "Hastalığı boyunca dua dudaklarından hiç düşmedi. Ama bir faydasını göremedi. Durumu her an daha da kötüye gitti. Ağzına bir lokma bir şey girmiyor, bir dilim meyve bile... Durumu çok ümitsiz görünüyor Efendim."

Fujitsubo kendini zorlayarak Genji ile konuşmaya çalıştı. "Genç imparatora olan yardımlarınızdan dolayı size gerçekten minnettarım. Aynen merhum babanızın size vasiyet ettiği şekilde hareket ettiniz. Size teşekkür etmek, minnet duygularımı iletmek için hep bir fırsat aradım. Size olan bu şükran borcumu layıkıyla ödemek isterdim; ama görüyorum ki bunun için artık vakit çok geç" dedi.

Genji perdenin önünde hıçkırıklara boğulmuştu. Fujitsubo'nun söylediklerini güçlükle duyabiliyordu. Orada bulunan kadınlara gözyaşlarını göstermek istemezdi; ama kendine hakim olamıyordu. Onca yıl bütün ilişkileri kuru bir arkadaşlıktan öteye geçmemiş olsa bile Fujitsubo'yu ebediyen kaybetme fikri Genji'ye dehşet veriyordu. Ne yazık ki insanlar hayatın akışını denetleyemiyordu; Genji'nin de elinde insanları hayata bağlayacak sihirli bir formül yoktu. Elinden tek gelen şey Fujitsubo için acı çekmekti, hepsi o kadar...

"Genç imparatora pek yardımım dokunduğunu zannetmiyorum ama bana ihtiyaç duyduğunda inanın her zaman yanında oldum. Geçenlerde vefat eden bakanın aramızdan ayrılışı hepimiz için büyük bir yıkım oldu, şimdi ise sizin bu haliniz... Artık kalbim kaldırmıyor... Zaten bu dünyada benim de gözüm kalmadı. Belki yakında ben de..."

Genji konuşurken Fujitsubo çoktan ruhunu teslim etmişti, sönen bir alev gibi... Geride kalan Genji ise şimdi acılarıyla baş başaydı.

Aristokrat olarak dünyaya gelip de yardımseverliği ve cömertliğiyle ün salan kimseler arasında güç ve mevkilerinin ardına sığınıp, isteyerek ya da istemeyerek dünyaya kötülük yapan insanlar pek az değildir. Biraz önce bu dünyadan göçüp giden Fujitsubo böyle bir kadın değildi. Kendisine yapılan en ufak bir hizmeti dahi karşılıksız bırakmazdı ama bu karşılığın da o insanı şımartmamasına, ona kötülük ve uğursuzluk getirecek bir şey olmamasına dikkat ederdi. Bilge kralların yaşadığı kadim zamanlardan beri tarih sahnesinden, kutsal güçlerin dikkatini çekebilmek

için her türlü israf ve aşırılığa başvuran nice yöneticiler geçmişti. Oysa Fujitsubo onlardan farklı olarak inancında ve sadakatinde samimiydi. O, her zaman kendi imkânlarıyla hayır ve hasenatını etraftaki insanlardan eksik etmemişti. Saraydan elde ettiği en küçük geliri bile büyük bir cömertlikle etrafına dağıtmıştı. Kadının ölümü, dağ başında yaşayan en cahil, en vurdumduymaz rahipleri bile üzmüştü.

Fujitsubo'nun vefatıyla matem tutan sarayın tek ilgilendiği iş cenaze merasimi idi. İlkbaharın canlı renkleri, yerini kasvetli gri ve siyahlara bırakmıştı. Genji, Nijō'daki evinin penceresinde oturmuş bahçeyi seyrederken 10-12 yıl önceki görkemli bahar kutlamalarını düşünüyordu.[255] Genji "Bu yıl matem yılıdır!"[256] diye fısıldadı. Gözlerinden sicim gibi yaşlar süzüldü. Etrafındaki insanlara bu şekilde görünmek istemediğinden dolayı evinin içindeki mabede çekildi ve bütün gün ağladı durdu... Uçurumun tepesindeki ağaçlar akşam güneşinde pırıl pırıldı. Daha aşağılarda ise salkım saçak kül rengi bulutlar dolaşıyordu. Donuk renklerin kendine has güzelliğiyle insanı büyülediği bir andı. Bu manzara karşısında etkilenen Genji'nin dudaklarından aşağıdaki dizeler dökülüverdi.

"Gurup vakti parlıyor, ah azap bulutları,
Tepeler matem tutmuş, duyulmuyor feryadı."

Genji'nin feryadını da kimseler duymadı.

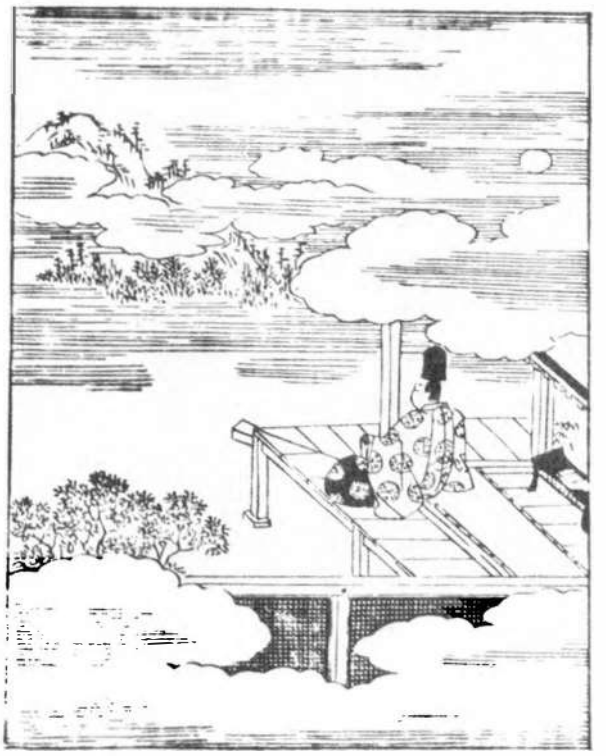
Cenaze ayinleri bitmiş olmasına rağmen imparatorun matemi hâlâ devam ediyordu. Fujitsubo'nun annesine ve ondan sonra gelen bütün imparatoriçelere hizmet etmiş ve onların güvenini kazanmış olan yaşlı bir başrahip vardı. Fujitsubo kendini her zaman bu rahibe çok yakın hissetmiş ve onun hizmetlerini takdirle karşılamıştı. Rahip, imparatorun adak ve ibadetlerine de aracılık etmişti. Bu ruhani şahsiyet yetmiş yaşındaydı. Uzun bir zaman önce inzivaya çekilmiş, artık kendini öbür dünyada başlayacak olan yeni hayatına hazırlıyordu. Yine de Fujitsubo'nun son yolculuğunda yanında bulunmak için dağdan inip buralara kadar gelmişti. Cenaze töreni tamamen bittikten sonra imparator onun hemen dağa dönmesine izin vermedi.

Genji de başrahipten ısrarla bu zor zamanlarında imparatorun yanında kalmasını ve eski günlerde olduğu gibi ona yardımcı olmasını istemişti. Rahip yanıt olarak, saraya davet edilmekten onur duyduğunu ve bunca zaman soylu bayanlara hizmet etmesine müsaade edildiği için müteşekkir olduğunu söyledi. Ancak bu ileri yaşlarında gece geç vakitlerde kalkarak ayin düzenlemesinin çok zor olacağını belirterek ondan af diledi.

---

255. Bkz. 8. Bölüm.

256. Kanzuke Mineo, *Kokinshū* 832:
Kalbiniz varsa eğer narin kiraz dalları,
Bu yıl matem yılıdır, bağlayın karaları...

Bir gün şafak sökerken gece muhafızlarının nöbet değiştirdiği sırada başrahip, her yaşlı insan gibi öksürerek imparatorla havadan sudan meseleler hakkında konuşuyordu.

"Efendim, sizinle konuşmak istediğim çok önemli bir mesele var. Fakat bunu size söylemeye bir türlü cesaret edemiyorum. Öte yandan böyle bir konuyu size açtığım zaman bunun sizi rencide etmesinden inanın çok korkuyorum. Ancak biliyorum ki size şimdiye kadar açmadığım sırrı aynı şekilde saklamaya devam edecek olursam, bu ne insanların gözünde ne de Yüce Buda'nın indinde erdemli bir hareket olur. Zaten bir ayağım çukurda, günlerim sayılı. Bu önemli sırrı kendimle birlikte mezara götürmemin ne anlamı var diye düşünüyorum. Bu sırrı saklamaya devam edecek olursam korkarım Yüce Buda'nın şefaatinden mahrum kalacağım." İmparatora bir şeyler söylemek istiyordu ama rahip bir türlü sadede gelemiyordu.

İmparator, rahibin söylediklerine bir anlam vermeye çalışıyordu. Acaba ne demek istiyordu? Yoksa rahip, için için kendisine karşı öfke ve kin mi besliyordu? Şimdiye dek en temiz kalpli olarak bildiği bu insanın kalbi de hasetle mi kirlenmişti? İmparatorun canı sıkılmıştı.

"Konuşmayı öğrendiğim günden beri sizden hiçbir şey saklamadım. Siz benden bir şeyler gizliyorsanız, bunu kolay kolay affedemem" dedi İmparator.

"Hatalı olduğumu biliyorum efendim. Affınıza sığınıyorum. Benim görevim aslında bildiğim şeyleri saklamak değil; yaymaktır. İnandığım Bâtıni Budizmin ilkeleri zaten bu mezhebin derinliklerini yaymamı istiyor. Bunu yapmak üzere

Yüce Buda sizi ve beni özel olarak seçmiş bulunuyor. Vicdanımda böyle bir kara lekenin bulunmasına asla izin veremem. Bu çok önemli bir konu olduğu için hem geçmişi etkilemiştir hem de geleceği olumsuz bir şekilde etkileyecektir. Susmak herkese zarar vermektedir. Burada herkesten kastım, siz tahta geçmeden önce kaybettiğimiz eski imparatorumuz, merhum anneniz ve bakan Genji'dir.

"Ben yaşlı ve önemsiz biriyim, açıklamalarım için cezalandırılsam bile gam yemem."

"Koruyucu Varlıklar tarafından bana tebliğ edilen bilgiyi size iletmek boynumun borcudur. Anneniz sizi karnında taşıdığı sırada bir konu onu çok üzmekteydi. Benden dualar, ayinler talep etti. Konunun ayrıntıları benim gibi aciz bir rahibin idrak gücünü aşmaktaydı. Bütün bu yakarışlarına rağmen her şeyin kötüye gitmesi onu daha derin endişelere sürükledi. O sıralarda bakan Genji işlemediği bir suç yüzünden hüküm giymiş, hiç beklemediği bir anda başı derde girmişti. Bu yüzden muhterem annenizin kederi ve üzüntüsü kat kat artmış, haliyle sade bir rahip olan bendenizin görevleri de o ölçüde çoğalmıştı. Bu durumu öğrenen bakanımız Genji kendi isteğiyle duruma müdahale ederek ayinler düzenlemem için beni görevlendirmişti. Ben de bütün bunları zaten siz tahta çıktığınız zaman yerine getirmiştim." Rahip bütün olan biteni en ince ayrıntılarına kadar anlattı.

İmparator duydukları karşısında donup kalmıştı. Duyduğu dehşet ve üzüntü öyle tarif edilemez boyutlardaydı ki, bir müddet dili tutulur gibi oldu. Yaşlı adam onu taciz ettiğini düşünerek hemen huzurundan ayrılmak istedi.

"Hayır, sayın rahip, durunuz, gitmeyiniz. Size kızmış değilim. Size tek sitemim, bu konuyu daha önce bana açmamış olmanızdır. Eğer bunları öğrenmeden mezara girmiş olsaydım bu gerçekleri öğrenmek için ikinci bir kez doğuncaya kadar beklemek zorunda kalacaktım. Peki, sizden başka bu gerçeklerden haberdar olan var mı?"

"Var efendim! Size Yüce Buda üzerine yemin ederim ki benden başka bunu bilen sadece bir kişi var. O da Omyōbu'dur. İşte bu sebepten dolayı korkumuz ve endişemiz çok büyük oldu. Belki de artık, herkesi tedirgin eden uğursuz alametleri daha iyi yorumlayacaksınız efendim. Zât-ı âliniz henüz çocukken yukarıdaki güçler memnuniyetsizliklerini ifade etmek için büyümenizi bekliyorlardı. Şimdi ise yaşınız kemale erdiğinden dolayı, peş peşe gönderdikleri belalar zinciriyle memnuniyetsizliklerini alenen teşhir etmeye başladılar. Biliyor musunuz Efendim, aslında bu cezanın kökeni ebeveynlerinize kadar uzanıyor. Bu büyük sırrı saklamak benim için gerçekten, ama gerçekten çok zor oldu" derken rahibin gözlerinden sicim gibi yaşlar süzülüyordu. "Kısacası, yıllarca unutmaya çalıştığım bir sırrı size açmak için çok zorlandım."

Rahip, imparatorun yanından ayrıldığında güneş çoktan doğmuştu.

İmparatorun kafası çok karışmıştı. Her şey korkunç bir karabasan gibiydi. Babası sandığı eski imparatora hizmette kusur edilmişti. Bu da yetmiyormuş gibi, şimdi de kendisi bir imparator olarak öz babası Genji'ye saygıda kusur ediyor, sıradan bir devlet memuruymuş gibi sürünmesine izin veriyordu. Korku, dehşet ve tedirginlik içinde, güneş iyice yükselinceye kadar yatağında yattı. Genç imparatorun durumunu merak eden Genji onu ziyarete gelmişti. Genji'nin gelmesiyle İmparator iyice duygulanmış ve kendini daha fazla tutamayarak hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştı. İmparatorun hâlâ ölen annesi için gözyaşı döktüğünü zannetti, çünkü annesi için tutulan matem henüz devam ediyordu. İmparator böyle bitkin bir haldeyken Genji şimdi ona amcası Prens Shikibu'nun az önce öldüğünü nasıl bildirecekti? Bütün cesaretini toplayarak kötü haberi verdi. Uğursuzluk alametleri zincirine yeni bir halka daha eklendi diye düşündü imparator. Genji bütün gün imparatorun yanından ayrılmadı.

İmparator, Genji ile sakin ve samimi bir şekilde sohbet ederken birdenbire durdu ve ona "Biliyor musunuz, içimde öyle bir his var ki, bana galiba uzun bir ömür nasip olmayacak... Ve aynı his bana bir şeylerin yanlış olduğunu, yanlış gittiğini, dünyanın çivisinin çıktığını söylüyor. Üstümüzde belalı azap bulutları dolaşıyor. Annem sağken tahttan feragat edeceğimi bildirerek onu ve sizi üzmek istemedim. Ama artık o yok, düşüncelerimi serbestçe dile getirebilirim. Geride kalan şu kısacık ömrümde bundan böyle daha sessiz ve sakin bir hayat sürmek istiyorum" dedi.

"Böyle bir şey asla söz konusu olamaz. İmparatorun mizacı ile kamu düzeni arasında bir paralellik kuramazsınız. Geçmişte en iyi hükümdarların zamanında bile nice talihsiz olaylar vuku bulmuştur. Çin'i ele alalım. Burada en şiddetli isyanlar, en ulu hükümdarların devrinde patlak verdi. Yani en korkunç ve en kötü olaylar, toplumu altüst eden en kötü gelişmeler, en bilge imparatorların zamanında olmuştur. Buna benzer olayların Japonya'da da sık sık meydana geldiğini görüyoruz. Burada bir şeye dikkat etmek lazım: Vadesi dolan ölür, hepsi o kadar. Siz boşa üzülüyorsunuz."

Genji tabii ki pek çok örnekler vererek İmparator'u rahatlatmaya çalıştı; ama ben bütün bunları burada anlatmanın lüzumsuz olduğunu düşünüyorum.

Saray üniformalarından çok daha sade ve yalın duran matem giysileri içinde İmparator inanılmaz bir şekilde Genji'ye benziyordu. Zaten uzun zamandır bu benzerliğin farkındaydı; ama rahibin anlattıklarını dinledikten sonra bu benzerlik daha da fazla dikkatini çekmeye başlamıştı. Bir yolunu bulup Genji'ye bunu ima etmek için yanıp tutuşuyordu. Henüz çok gençti ve yanlış bir adım atmak istemiyordu. Genji'ye karşı duyduğu tapınç derecesine varan saygıdan dolayı onu ne utandırmak ne de tedirgin etmek isterdi. Havadan sudan konuşsalar bile, bu defaki sohbetleri her zamankinden daha sıcak ve daha samimiydi.

İmparatorun tavırlarındaki şaşırtıcı değişiklik Genji'nin dikkatinden kaçmamıştı. Yine de imparatorun bütün gerçeği öğrendiğinden hiç şüphe etmedi.

İmparator bir ara kendisiyle ilgili konuları annesine ölünceye kadar hizmet etmiş olan Omyōbu ile konuşmayı düşündü; fakat bunu yapmak, Omyōbu'ya hiç istemediği halde eski defterleri açtırmak ve annesinin yıllarca sakladığı sırrı gün ışığına çıkarmak gibi geldi ona. Annesine karşı bu saygısızlığı yapamazdı. Ayrıca, bir punduna getirip, Genji'nin derin tarih bilgisinden istifade ederek geçmişte buna benzer olaylar olup olmadığını sormayı düşünmüştü, ancak bir türlü fırsat bulamadı. Çin ve Japon tarihi üzerine ciltler dolusu kitap ve vakayiname okuyarak kendisininkine benzer örnekler bulmak için çalışmalar yaptı. Çin tarihinde buna benzer pek çok sıra dışı durum yaşanmış olduğunu gördü; bunlardan bazıları halk tarafından duyulmuş, bazıları ise gizli kalmıştı. Japon tarihinde ise buna benzer hiçbir olay bulamadı. Belki vardı ama bütün bunlar aynen kendi yaşam öyküsünde olduğu gibi dikkatle örtbas edilmişti. Japon tarihinde pek çok prensin önce sıradan vatandaş kimliğine indirilerek Genji ismini aldığını, bakan ya da danışmanlık görevlerine atandığını, daha sonra da aristokrat kimliğine döndürülerek veliaht bile olduğunu gözlemlemişti. Genji'nin bütün ülke tarafından bilinen idarecilik vasıfları tahtı ona devretmesi için yeterli bir sebep teşkil etmez miydi? İmparator konuyu aklında evire çevire düşünüyor, bir türlü işin içinden çıkamıyordu.

Sonunda kimseye danışmadan kendi kendine bir karar aldı. Sonbahardaki yeni atamalar listesine Genji'yi imparator naibi olarak yazdıracaktı. Genji'ye tahtı devralması konusundaki düşüncelerinden bahsetti.

İmparatorun bu kararını duyan Genji şaşkınlıktan donakaldı. En ciddi tavrını takınarak imparatora yanıt verdi: "Babamız, sebebi ne olursa olsun, beni diğer evlatlarından daha fazla sevdi, ancak hiçbir zaman tahtı bana bırakmayı düşünmedi. Bana layık olmayan bir mevkii kabul ederek onun soylu isteklerine karşı gelmeyi nasıl murat edebilirim? Onun arzusuna uyarak bakanlık görevimde kalmayı tercih ederim. Yaşınız biraz ilerleyip olgunlaştığınızda, ben de emekliye ayrılarak köşeme çekilip kendimi ibadete vermeyi düşünüyorum."

Genji'nin böylesine kararlı bir şekilde teklifini reddetmesi imparatoru büyük hayal kırıklığına uğratmıştı.

Sonbahar gelince imparator, Genji'yi naiplik görevine getirmek istedi. Fakat Genji en azından bir süreliğine bakan olarak kalmayı tercih ettiğini bildirdi. İmparator buna rağmen Genji'nin rütbesini bir kademe daha yükselterek ona sarayın Güney kapısından içeri arabasıyla girebilme imtiyazını verdi. İmparator bir adım daha ileriye giderek Genji'yi hanedanlık mensubu düzeyine getirmek istedi. Ancak Genji'nin böyle bir şeref payesinde de gözü yoktu. Şayet böyle bir şeyi kabul edecek olursa imparatora danışmanlık yapamazdı. Genji'nin durumu çok özeldi; imparatora o danışmanlık yapmayacaktı da kim yapacaktı? Tō no Chūjō ise hem komutan

hem de danışmandı. Birkaç rütbe daha yükselecek olursa Genji gönül rahatlığıyla her şeyi ona devredip devlet işlerinden tamamen elini ayağını çekebilirdi.

Ancak Genji, imparatorun davranışında bir tuhaflık seziyordu. İçten içe şüphelenmeye başladı. Eğer şüphelerinde haklı çıkarsa bu durum Fujitsubo'nun anısına gölge düşürecekti ve imparator için de acı verici olacaktı. Genji korkunç bir suçluluk hissine kapıldı. Bu sırrı kim açığa çıkarmış olabilirdi?

Esvapçıbaşı makamına yükselen Omyōbu artık sarayda oturmaya başlamıştı. Genji onu görmeye gitti.

Fujitsubo, herhangi bir şekilde, imparatorun huzurunda bu sırrı ağzından kaçırmış olabilir miydi?

"Hayır, efendimiz, asla! Soylu Fujitsubo, her zaman bu sırrı imparatorumuzun birilerinden öğrenebileceği korkusuyla yaşadı. İkinci korkusu ise bu sırrın imparatorumuzu ilahi güçlerin gazabına uğratacağı ihtimaliydi."

Genji'nin merhum Fujitsubo'ya duyduğu özlem yeniden depreşti.

Akikonomu'nun saraydaki başarıları övgüye şayandı. İmparatora iyi hizmet ediyordu ve imparator da ondan fevkalade memnundu. Genji'ye göre kızın paha biçilmez hassasiyet ve gayretine diyecek yoktu. Sonbaharda kısa bir süre için Nijō'ya geldi. Genji ana salonu pırıltıdan göz kamaştırıncaya kadar elden geçirtip tamir ettirdi. Ne de olsa artık Akikonomu'nun babası sayılırdı.

Hafif bir sonbahar yağmuru çiseliyordu. Taraça yakınındaki çiçeklikler yağmurun yumuşattığı bin bir renk tonuyla şenlenmişti. Genji geçmişin yükünü omuzlarında hissediyordu, gözleri nemliydi. Koyu renk matem elbiseleri içinde son derece vakur ve soylu görünen Genji, kızın odasına gitti. Son zamanlarda yaşadığı art arda gelen talihsiz olaylardan yorgun düşmüştü. Genji matem duygularının sömürüsünü yapmak istemediği için tespihini avucunun içine saklamıştı. Perdenin arkasından Akikonomu'ya seslendi: "İşte sonbahar çiçeklerinin de yaprakları döküldü. Bu yıl çok kötü geçti. Yine de tek tesellim bu çiçeklerden her birinin zamanında tekrar açacak olması. Hiçbiri vaktini şaşırmayacak."

Genji bir sütuna yaslanmıştı ve akşamın alacakaranlığında son derece yakışıklı görünüyordu. "Ne zaman o kadın gelse yâdıma..." diye bir şiirin dizeleriyle düşünüyordu Genji. Acaba prenses de tıpkı Genji gibi annesi Rokujo'yu düşünüyor muydu? Son günlerde kafasını meşgul eden anılardan bahsetti kıza. Bunların hepsi kızın annesiyle ilgiliydi. Özellikle o sabah kadının, İse Tapınağı için saraydan ayrılışını hatırlayınca kalbi paramparça olmuştu. Paravanın arkasında bir şeylerin yavaş yavaş hareket ettiğini hissedebiliyordu Ah, anlamıştı, kız da ağlıyordu. Bu yumuşak hıçkırık seslerinde insana dokunan bir tat vardı. Keşke kızı görmesine izin verilseydi ama ne yazık ki böyle bir imkânı yoktu.

"Bütün hayatım boyunca sevdiğim kadınlar için hep üzülüp durdum. Belki bu huyumdan vazgeçebilirdim ama vazgeçemedim. Bu yüzden de başıma pek çok

bela geldi. Benim hercailiğim özellikle iki kadının başını yedi. Onlar için hâlâ vicdan azabı içindeyim.

"Bunlardan biri de sizin merhum annenizdir, çünkü o benim davranışlarımı hep taşkın ve ölçüsüz buldu. Bu yüzden ben de böyle davranmış olmaktan hayatımın sonuna kadar pişmanlık duyacağım. Yaptıklarımın sana faydası olduğunu görmek ve senin güvenini kazanmak –ki umuyorum öyledir– hem benim vicdanımı hem de annenin ruhunu rahatlatacaktır. En azından ben böyle düşünüyorum. Bütün bunlara rağmen vicdanımdaki kara bulutlar henüz dağılmadı ve ben hâlâ bu boz bulanık ortamda el yordamıyla yaşıyorum."

Genji konuşmasının başlangıcında kıza sorunlu iki ilişkisinden bahsetse de ikincisinin üzerine hiçbir yorumda bulunmadı.

"Hayatımda şansımın yaver gitmediği çok kötü bir dönem oldu. Bu sırada oturup teker teker geçen günlerin bir muhasebesini yapmaya fırsat buldum. Herkesi mutlu kılacak bir plan yapmaya çalıştım. İşte bu planın hayata geçirilmesinden sonradır ki şu anda konağın doğu kanadında oturan hanımı içinde yaşadığı sefalet bataklığından çekip çıkardım. Şu anda huzur ve güven içinde yaşıyor. Onun ne kadar iyi bir insan olduğunu cümle âlem bilir. Bana karşı da çok iyi davranıyor. Zaten onun oturduğu bölümde karşılıklı huzur ve anlayış hakim. Gördüğün gibi sonunda sürgünden dönerek başkentte imparatorumuzun hizmetinde çalışmaya başladım; ama bundan dolayı kimseden alkış beklemiyorum. Hâlâ geçmiş yıllarımdaki eğilimlerden vazgeçmek için kendime karşı mücadele veriyorum. Ama bu mücadelede henüz istediğim başarıyı elde edemedim. Senin için seve seve ufak tefek hizmet ve fedakârlıklar yaptığımı biliyorsun. Bunları fark etmediğini söyleyecek olursan gerçekten büyük hayal kırıklığına uğratırsın beni."

Bu konuşmayı derin bir sessizlik izledi.

Genji, "Bütün bu konuşmalarımdan dolayı beni bağışlamanı rica ediyorum" diyerek konuyu değiştirdi. "Biliyor musun, şu anda en çok istediğim şey ömrümün kalan yıllarında inzivaya çekilerek öbür dünya için hazırlıklarımı tamamlamak... Tek üzüntüm arkamda bırakacak bir şeyimin olmaması. Senin de bildiğin gibi soylu olmayan bir kadından doğan bir kız evladım var ve hiç kimse onun farkında bile değil. Onun büyümesini sabırsızlıkla bekliyorum. Bunu senden istemem belki biraz ayıp olacak ama günün birinde ben bu dünyadan göçüp gidince bu evin umurunu da kendi işinmiş gibi üstlenmeni, bu evin insanlarını da şahsen önem verdiğin insanlar gibi koruyup kollamanı rica ediyorum."

Kadının verdiği tek kelimelik yanıt öyle cılız ve tereddütlü çıkmıştı ki, Genji onu zar zor duyabildi. Kızı kollarının arasına almak geçti içinden. Bir süre daha orada kaldı, hava kararıncaya kadar kıza tatlı tatlı dil dökmeye devam etti.

"Ev ve aile hayatı haricinde, bana en çok mutluluk veren şey doğa ve doğadaki mevsim değişiklikleridir. İlkbaharda açan çiçeklere, sonbaharda dökülen

yapraklara, gökyüzünde şekilden şekle giren bulutlara hayran olmamak mümkün mü? İnsanlar ilkbaharda açan çiçeklerle sonbaharda dökülen o rengârenk güzelim yaprakları hep mukayese etmişlerdir. Ama yine de onlar, hangisinin diğerinden daha güzel olduğunu hakkıyla takdir edememiştir. Çin'de, görkemli ilkbaharların gelenek olarak her şeyi gölgede bıraktığını duydum, oysa bizim ülkemizin şiir geleneğinde herkes sonbaharın hüzünlü ezgisini tercih ediyor. Yıllardır seyrediyorum, mevsimler gelip geçiyor. Gözlerim onların büyüsüne kendini öyle kaptırıyor ki, açan tomurcuklar mı daha güzel yoksa bülbüllerin şarkısı mı? Karar veremiyorum... Ben, karınca kararınca, elimdeki küçük bahçenin bana verdiği kısıtlı olanaklar dahilinde mevsimleri bir araya toplamaya çalıştım. İlkbaharda tomurcuk veren ağaçlar, sonbaharda çiçek açan çimenler, vahşi doğada kimsenin fark etmediği emektar müzisyen böcekler... Bunların hepsi küçük bahçemde bir arada. Bu coşkulu tatların hepsini sana sunuyorum. Söyle bana şimdi gözün hangisinde? Sonbahar mı, ilkbahar mı, hangisi senin için gözde?"

Genji öyle bir konu seçmişti ki kızı tereddüde düşürmüştü. Ama kararını verdi, daha fazla sessiz kalırsa kabalık olacaktı.

"Efendimizin karar vermekte tereddüt ettiği bir konuda benim söyleyecek ne sözüm olabilir ki? Sizin de belirttiğiniz gibi, zevkler ve renkler tartışılmaz. Ama ben yine de şairlere ilham veren sonbahar rüzgârlarını tercih ederim, çünkü sonbahar şebnemlerinde annemle aramda duygusal bir bağ kurar, hep onu özlerim."[257]

Kız bunları söylerken sesi çok ölgün çıkmıştı. Genji hemen kızın aklından geçenleri anladı ve ona büyük bir şefkatle aşağıdaki şiiri okudu.

"Biliyorsun sırrımı, demek ruhen aynıyız,
Sonbahar rüzgârının hüznünü paylaşırız.

"Düşündükçe, bazen hayata tahammül edemediğim zamanlar oluyor."

Nasıl cevap verseydi? Hiçbir şey anlamamış gibi bir tavır takınmayı tercih etti. Bu akşam Genji'nin hayatından bezmiş gibi bir hali vardı. Artık sır saklamaktan yorulmuş gibiydi. Kızın onunla birlikte olduğu zamanlarda kendini rahatsız hissetmesi son derece doğaldı; çünkü Genji o yaşında bile ısrarcı delikanlılar gibi davranıyordu. Derin derin iç çekişindeki yumuşak zarafet bile kıza batıyor ve onu Genji'den uzaklaştırıyordu.

"Benden nefret ediyorsun, değil mi? Ama hassas bir insan duygularını bu kadar aşırı bir uca getirmezdi. Senden ricam, lütfen bu nefretin çok uzun sürmesin. Yoksa derinden yaralanırım."

---

257. *Akikonomu* Japoncada "sonbaharı tercih etmek" anlamına gelmektedir. Burada *Kokinshū* seçkisindeki 546 numaralı şiire gönderme yapılmaktadır. Şiir için bkz. Bölüm 22, dipnot 290.

Genji odadan ayrıldı. Ardında bıraktığı tatlı parfüm kokusu bile kızın midesini bulandırmıştı.

"Kokusu minderlere bile sinmiş. Tarifi mümkün değil, koklayın isterseniz..." Panjurları kapatmakta olan kadınlardan biri böyle konuşmuştu. "Bu adam her gün kabak çiçeği gibi açan deve dikeninden farksız. İnsanın içini ürpertiyor."*

Genji konağın Murasaki'ye ayrılan bölümüne geçti. Hemen içeriye girmedi. Taraçada ışıklardan mümkün olduğunca uzak, loş bir yer seçerek oturdu ve düşüncelere daldı. Arada bir hizmetçiler ile havadan sudan konuşuyordu ama aklı başka yerdeydi. Aşkı ve cinsel dürtülerini sorguluyordu. Hâlâ içi kıpır kıpırdı. Fakat böyle işler için artık yaşlı sayılmaz mıydı? Böyle bir soruya cevap vermek zorunda olmak onu hiddetten kudurtuyordu. Geçmişinde çok büyük hatalar yapmıştı, ancak o zamanlar gençti, toydu, cahildi. Onun bu eski hatalarının artık anlayışla karşılanması gerekiyordu. Bütün bunlara rağmen Genji kendini rahatlatacak bir teselli bulmuştu: Artık bu olgunluk yaşında, başına gelebilecek tehlikelerin bilincindeydi ve bu da ona büyük teselli veriyordu.

Akikonomu Genji'nin yanında diline hâkim olamadığı için üzgündü. Sonbahar hakkındaki sözleri çok romantikti, böyle konuşmaması gerekirdi ama dilini tutamamıştı. Düşündükçe kendisine olan kızgınlığı artıyordu. Bu yüzden başına ağrı girdi. Genji ise her zamanki gibi dinçti. Her geçen gün kendini kızın gerçek babası olduğu oyununa inandırmaya başlamıştı.

Daha sonra Murasaki'nin odasına giden Genji, ona Akikonomu'nun sonbahar aylarını ne kadar çok sevdiğini anlattı. "Elbette onun fikirlerini takdirle karşılıyorum, zevkler tartışılamaz. Sen ise ilkbahar sabahlarını seviyorsun, seni de anlıyorum. Senin için hem ilkbaharda açan çiçekleri hem de sonbaharda dökülen yaprakları kutlayacak konserler hazırlamam gerektiğini biliyorum. Ne yazık ki son zamanlarda işim başımdan aşkın. Bu durum ömrümün sonuna kadar böyle devam etmeyecek. Bir gün gelecek başımı alıp gidecek, dağlarda inzivaya çekileceğim. Söyle sevgilim, beni özleyecek misin? Çıkmasına çıkarım dağlara inzivaya ama, belki beni özlersin diye cesaret edemiyorum buna."

Genji hâlâ sık sık Bayan Akashi'yi düşünüyordu, ama saraydaki işleri yüzünden ziyaretine pek sık gidemiyordu. Kadın artık yavaş yavaş aralarındaki bağın tamamen koptuğunu düşünmeye başlamıştı. Bu kadın niçin her zaman böylesine karamsardı? Dağları terk ederek geleneksel bir yaşantı sürdürmeyi reddetmesi kendini beğenmişlik değildi de neydi? Genji, ona acıdığı için, eline geçen her fırsatta tapınağa gidiyormuş gibi yapıp onu ziyaret etti. Bayan Akashi oturduğu Oi kasabasını tanıdıkça buranın ne kadar kasvetli bir yer olduğunu daha iyi anlamaya başla-

* "Bu adam her gün kabak çiçeği gibi açan deve dikeninden farksız" ifadesi aslında özgün metinde "bu adam birdenbire kiraz çiçekleri açan bir söğüt ağacından farksız" olarak geçmektedir –çn.

mıştı. Burası öyle bir yerdi ki, tesadüfen buraya yolu düşen insanları bile bunalıma sürüklemesi gayet doğaldı. Genji'nin Bayan Akashi'yi ziyaretleri onda karmaşık duygular uyandırmıştı. Her şeyden önce aralarındaki bağ hâlâ çok güçlüydü, bu da ne yazık ki onlara mutsuzluk getiriyordu. Böyle bir şey hissetmese kadın belki daha mutlu olabilirdi. Bunlar tesellisi imkânsız, hüzünlü düşüncelerdi.

Karanlık çalılıklar arasından etrafa yayılan balıkçı fenerlerinin ışıkları, bir bahçenin içinde nazlı nazlı akan çayın üzerinde uçuşan ateşböceklerini andırıyordu.

"Canım, sen buralara haddinden fazla aşinasın. Buraya seyrek gelseydin, buranın ne kadar güzel bir yer olduğunu daha iyi takdir ederdin" dedi Genji.

Bayan Akashi hemen bir şiir ile karşılık verdi:

"Balıkçı teknesinden, ışık saçan fenerler,
Sanki acılarımı peşinden sürüklerler.

"Bu yangın, bu ıstırap beni terk etmediler ..."

Genji kadına yanıt verdi:

"Deryada yanan ateş kalbimin derununda,
Seninki durulmamış beni onla bir tutma...

"Kim kimi mutsuz etti, sorarım sana" diyerek Bayan Akashi'ye sitem etti.

Genji bugünlerde huzur içindeydi. Oi kasabasında daha uzun kalarak bir taraftan boş zamanlarında tapınaktaki ayinlere katıldı, bir taraftan da Bayan Akashi ile birlikte oldu. Bu nedenle Bayan Akashi mutluluktan uçuyordu.

BÖLÜM 20

GÜNDÜZSEFASI

ASAGAO (朝顔)

Kamo Tapınağı'nın başrahibesi Prenses Asagao, babasının ölümünden sonra görevinden ayrıldı. İlgi duyduğu kadınları hiç unutmayan Genji sık sık kadına mektuplar göndererek sağlık durumunu soruyordu. Prensesin yanıtları daima katı ve resmiydi. Bir daha asla dedikodulara malzeme olmamaya kararlıydı. Elbette Genji bu durumdan hiç hoşnut değildi.

Prensesin, yılın dokuzuncu ayında babasının Momozono Sarayı'na döndüğünü öğrendi. Yaşlı imparatorun küçük kardeşi ve aynı zamanda Asagao ve Genji'nin halası olan Beşinci Prenses de Momozono'da yaşıyordu. Genji Beşinci Prenses'i bahane ederek sarayı ziyaret etti. Yaşlı imparator kardeşine ve yeğenine çok düşkün olduğu için Genji'ye büyük sorumluluk düşüyordu. Bu kadınlar sarayın çok kasvetli görünümlü ve bakımsızlıktan neredeyse dökülmekte olan doğu ve batı bölümlerinde yaşıyorlardı.

Genji önce Beşinci Prenses'i ziyaret etti. Görmeyeli çok yaşlanmıştı ve durmadan öksürüyordu. Genji'nin merhum karısının annesi olan Prenses Omiya, Beşinci Prenses'in ablasıydı; fakat bu iki kardeş birbirlerine hiç benzemiyordu. Prenses Omiya güzel görünümünü bugüne kadar korumuştu. Kart sesli hantal bir kadın olan Beşinci Prenses'in ise eski günlerinden eser kalmamıştı.

"Evladım, baban öldükten sonra bu dünya bana dar gelmeye başladı. Hayatım, onun ardından gözyaşı dökmekle geçti. Kardeşim Prens Shikibu da beni terk edince iyice yıkıldım. Tam, herkes beni artık unuttu diye düşünürken sen geldin ziyaretime. Seni görünce gözüm gönlüm açıldı, içim ferahladı. Sağ ol evladım, eksik olma."

Gerçekten de çok yaşlanmıştı. Genji kadınla çok sevecen bir şekilde konuşmaya başladı: "Halacığım, babam öldüğünde benim de dünyam yıkıldı ve her şey değişti. Hakkımda yapılan asılsız suçlamalar yüzünden memleketin en ücra köşelerine sürüldüm. Hayatımın önemli bir kısmını gurbet illerde sürünerek geçirdim. Sonra da sevgili kardeşim tahta çıkıp imparator olunca sağ olsun beni başkente geri çağırdı. Onun sayesinde tekrar resmî bir göreve atanma şerefine nail oldum. O gün bugündür başımı işten kaldıramadım ve böylece halacığım, maalesef sizi de ihmal ettim. Fakat emin olun, her zaman aklımdaydınız, hep sizinle buluşup birlikte eski günleri yâd etmeyi düşündüm."

"Evet, evladım, senin de söylediğin gibi belirsizlikler ve kargaşayla geçen bir zamandı o dönem. Nereye baksam içim parçalanıyordu. Sanki o dünyaya ait değilmişim gibi göz yumup kulak tıkayarak hayata tahammül ettim. Rabbimiz kimseye uzun ömür verip acı çektirmesin, ama seni burada görmek ne büyük saadet! Seni görmeden önce ölmemek için tanrıya ne dualar ettim bilemezsin." Bunları söylerken boğazı düğümlenmiş, sesi titremeye başlamıştı. "Ne kadar da büyümüş, yakışıklı bir beyefendi olmuşsun böyle! Zaten çocukken bile o kadar sevimliydin ki, tanrı sana nasıl kıydı da böyle bir dünyaya gönderdi diye hep merak ederdik. O gün bugündür hep senin bambaşka bir âleme ait olduğunu düşünmüşümdür. Genç İmparatorumuzun da sana benzediğini söylüyorlar; fakat ben inanmıyorum. Yeryüzünde bu kadar yakışıklı ikinci bir kişi olamaz."

Genji tebessüm etti. Kendisine yapılan yoğun övgüden birazcık utanmış gibi bir hali vardı. "Halacığım, iltifatlarınızla beni mahcup ediyorsunuz. Sürgün yıllarımda, dağların başında kendimi çok ihmal ettim, yıprandım ve iyice köylüleştim. Hâlâ taşranın ağırlığını üzerimden atabilmiş değilim. Genç imparatorumuzun o gül yüzüne rakip olabilecek bir insan tanımıyorum. O, gelmiş geçmiş bütün erkeklerin en yakışıklısı. Bu nedenle yeryüzünde bu kadar yakışıklı ikinci bir kişi olamaz demekle çok haklı bir noktaya parmak bastınız."

"Evladım, benim birkaç yıl daha uzun yaşamamı istiyorsan, ziyaretlerini eksik etme benden. Hanemi şenlendir. Seni ne zaman görsem derdim tasam kalmıyor. Acıyla geçen yıllarımı unutuyorum." Yaşlı kadının gözlerinden sicim gibi yaşlar akıyordu, bir müddet konuşamadı. "Ne yalan söyleyeyim, Prenses Omiya ile her zaman çok samimi olduğunuz için onu hep kıskanmışımdır. Kardeşim Prens Shikibu da onu kıskanıyordu."

Konuşma ilginç bir hal almaya başlamıştı. Genji alaycı bir tavırla, "Amcam Prens Shikibu'nun ailesiyle dostane ilişkiler kurmak benim için hem büyük bir onur hem de doyumsuz bir zevk olurdu. Fakat ne yazık ki bana hiçbir zaman hüsnükabul göstermediler, ya da ben böyle hissettim" dedi.

Genji, evin öbür tarafındaki bahçeye bakarken, bahçenin birbirinden güzel solmuş çiçeklerle dolu olduğunun farkına vardı. Biraz rahatsız olmuştu. Bu ıssız,

münzevi mekân Asagao üzerinde nasıl bir tahribat yapmıştı acaba? Merak ediyordu.

"Konağın öbür tarafına gidip Asagao'yu görsem iyi olacak. Buraya gelip ona uğramadığımı öğrenecek olursa, ona karşı kabalık ettiğimi düşüneceğinden eminim."

Uzun bir koridordan geçerek taraçaya çıktı. Hava kararmıştı fakat kül rengi panjurların arasından siyah matem perdelerini görebiliyordu. Burnuna harikulade güzel bir tütsü kokusu geldi.

Genji'yi güney kapısından içeriye aldılar. Onu taraçada kabul etmek uygun olmazdı. Asagao'nun başnedimesi Genji'ye bir not getirdi.

"Demek hâlâ beni dik kafalı bir oğlan çocuğu olarak görüyorsunuz. Artık ben büyüdüm ve Kamo Tapınağı'ndaki kutsal göreviniz boyunca onca yıl size karşı olan sadakatimi kanıtlamış bulunuyorum. Sizlerle içeride görüşme ayrıcalığını artık bana lütfedersiniz umarım." Genji başnedime aracılığıyla Asagao'ya bu yanıtı göndermişti.

Prenses hemen "Geçmişe mazi derler" şeklinde bir cevap yazdı. "Artık aramızda hiçbir dostane ilişki kalmadığı için, teklifinizi kabul edip etmeme konusunda çok çekimserim doğrusu. Sadakatiniz meselesine gelince, ayrıca bunu da yeniden gözden geçirmem gerekecek."

Genji birden düşüncelere dalmıştı. "Kahpe dünya..." diye söylendi kendi kendine.

"Uzun yıllar bekledim, tanrıdan naçar, üzgün,
Seni göreyim diye, şefaat etsin bir gün.

"Tanrının benim için yazmış olduğu kara yazıyı sonuna kadar çekmiş bulunuyorum. Hakkımda daha başka ne beddualar edebilirsin ki? Hâlbuki ben düşündüm taşındım, az da olsa seninle bir şeyler paylaşabileceğime karar verdim."

Genji hâlâ kadına karşı ısrarcı davranıyordu; fakat şimdi, geçmiştekinden farklı olarak, daha nazik, daha ince ve daha anlayışlıydı. Olgunlaşmasına olgunlaşmıştı; ama henüz işgal ettiği yüksek mevkiin içini dolduracak olgunluğa gelmemişti. Asagao, Genji'ye cevap yazdı:

"Yeminimi bozarsam, tanrı beni çarpacak,
Seninle bundan böyle, merhabam olmayacak."

Şiiri okuyan Genji "Ah ne kadar zalimsin! Geçmiş yıllarda günahlarımın kefaretini çoktan ödemiş bulunuyorum" diye yanıt verdi.

Genji, gerçekten de eşsiz bir insandı, fakat Asagao onun tekliflerini sonuna kadar reddetmeye kararlıydı. Onun bu halini gören başnedime hanımını ikaz etti. Asagao, bu şekilde davranmaya devam edecek olursa, Kamo Tapınağı'nın tanrısı onun hiçbir muradını ciddiye almayacaktı; tıpkı yıllar önce Narihira'yı[258] ciddiye almadığı gibi.

Geçen yıllarla birlikte Asagao daha da içine kapanmış, cesur yaklaşımları kabul etmez olmuştu. Nedimeleri onun bu soğuk tavrından çok rahatsız oluyordu.

Sinirlenen Genji, "Konuyu saptırıyorsunuz" diyerek odadan ayrılmak üzere ayağa kalktı. "Yaşlandıkça sanki birbirimizi daha fazla kırıyormuşuz gibi bir halimiz var, onurumuz zedeleniyor. Beni yerin dibine batırmak mı istiyorsunuz?"

Genji odadan dışarı çıkar çıkmaz, her zaman olduğu gibi, ona övgüler yağdırdılar. Bu mevsimde her zaman gökler pırıl pırıl oluyordu. Rüzgârın hışırtısı Asagao'ya geçmişten yaprak yaprak anılar taşıyordu. Kadınlar Genji ile birlikte geçen bazen eğlenceli, bazense son derece hüzünlü olan anılarını hatırladılar.

Yaşadığı hayal kırıklığı yüzünden Genji'yi uyku tutmamıştı. Panjurları açtırarak sabah erkenden bahçeye çöken sisi izledi. Bahçede solan çiçekler arasında bir gündüzsefası görmüştü. Üzerinde hâlâ dondan boynu bükülmüş, bir-iki küçük tomurcuk vardı. Çiçeği kopararak Asagao'ya[259] gönderdi.

---

258. Ariwara Narihira, İse Masalları 65:
Yalvardım Mitarashi'de, aşkımız bitsin diye,
Maalesef hiçbir tanrı, yol vermez bu dileğe.

259. Asagao, bir çiçek adı olup "gündüzsefası" anlamına gelmektedir ve bu bölümün başlığıdır.

"Beni geri çevirdiğinizden dolayı çok rencide oldum. Kim bilir arkamdan ne kadar gülmüşsünüzdür.

"Hatırlarım görmüştüm, ben gündüzsefasını,
O eski, güzelliği geçen zaman mı çaldı?

"Umarım seni düşünerek geçen hüzünlü yıllarımı hatırlar, bana acırsın."

Mektup çok medeni bir şekilde yazılmıştı. Cevap vermemek doğru olmazdı. Bu nedenle nedimeleri Asagao'nun önüne bir mürekkep hokkası ve fırça koydular.

"Sonbaharda değişti, güzel gündüzsefası,
Kurudu soldu şimdi, etrafı ot yığını.

"Teşbihiniz çok haklı, gözyaşım kurumadı."

Gelen yanıt pek iç açıcı ve yüreklendirici değildi; Buna rağmen Genji yine de mektubu elinden bırakamıyordu. Gelen mektupta onu en çok büyüleyen şey belki de kızın yumuşak bir açık yeşil kâğıt üzerine yazdığı el yazısındaki zarafetti.

Bu tür yazışmalarda insan bazen karşısındaki kişinin mevkiine ve el yazısındaki zarafete aldanarak her şey yolunda gidiyormuş gibi bir yanılgıya düşebiliyor. Sonradan durumun muhakemesini yaptığında olayların aslında kendi düşündüğü gibi olmadığının farkına varıyor. Ben olayları aynen meydana geldiği şekilde aktardığımı zannediyorum; ama yine de yanılmış olabilirim.

Genji, fevri görünmek istemediği için kadına hemen yanıt vermedi. Bu kadın yıllarca Genji'ye hep soğuk davranmış, buna rağmen Genji'nin ona karşı olan ilgisini canlı tutabilmişti. Bunu düşünür düşünmez delikanlı günlerinin ateşi yeniden alevlendi. Kadının habercisini konağın, hiç kimsenin onları göremeyeceği kuytu bir köşesine götürerek gayet samimi bir mektup yazdı. Asagao'nun etrafında bulunan nedimeleri eğitimli kadınlardı, yüksek mevki sahibi olmayan insanlara karşı da çok iyi davranıyorlardı; kaldı ki Genji'yi öve öve göklere çıkarıyorlardı. Ancak hanımefendileri yıllar önce Genji'den soğumuştu. Yaşı ve mevkii icabı artık Genji ile gönül ilişkisi yaşayamazdı. Arada sırada Genji'nin göndermiş olduğu çiçekler iliştirilmiş saçma sapan mektuplarına cevap yazmış olsa bile yine de korku içindeydi; çünkü her an haklarında dedikodu başlayabilirdi. Bu yüzden Asagao, ilkelerinden hiç ödün vermeyerek Genji'ye yaklaşmayı reddetti. Genji onun bu kararlılığına hayran oluyordu. Onun kadar çizgisinden sapmayan, bildiği yoldan yürüyen insan dünyada az bulunurdu. Kadının bu tavrı bir yandan Genji'yi çileden çıkartıyor, bir yandan da ona karşı olan hayranlığını körüklüyordu.

Asagao'nun bütün bu dikkat ve ihtimamına rağmen, haklarında dedikodu başlamış hem Genji hem de Kamo Tapınağı'nın eski rahibesi dillere düşmüş-

tü. İnsanlar Genji'nin Asagao'ya ateşli aşk mektupları yazdığını düşünüyordu. Bu duruma sevinen insanlar da vardı, örneğin Beşinci Prenses onlardan biriydi. İkisi muhteşem uyumlu bir çift teşkil ediyordu. Dedikodular döndü dolaştı, sonunda Murasaki'nin kulağına kadar geldi. Kız bu rivayetlere önce inanmadı; böyle bir sırrı Genji'nin kendisinden saklayacağına dünyada ihtimal vermiyordu. Genji'nin hareketlerini yakından takip etmeye başladı. Genji'nin davranışlarında, dedikoduların doğruluğunu kanıtlayacak bazı ipuçları yakalayan Murasaki çok rahatsız oldu. Demek Genji, bir zamanlar gülüp geçtiği, üzerinde ileri geri şakalar yaptığı bu üstü kapalı gibi görünen ilişkiye kendisi de inanıyordu ve çok ciddi idi. Murasaki ve Asagao'nun her ikisi de imparator torunuydu. Fakat her nasılsa ikisinin arasında yıldızı parlayan kişi yine de Asagao idi. Genji günün birinde amaçları doğrultusunda ciddi bir şekilde hareket edecek olursa, Murasaki'nin çok mutsuz olacağı kesindi. Şimdiye dek hep kendisine güvenmiş, hiçbir rakibinin olmadığına inanmış ve Genji'nin sevgisini tekeline aldığını düşünmüştü. Genji'nin Murasaki'den vazgeçmesi, en azından yakın bir gelecekte, çok uzak bir ihtimaldi. Ancak o kadar uzun zamandan beri birlikteydiler ki, onun varlığı Genji'ye son derece doğal ve olağan gelmeye başlamıştı. İncir çekirdeğini doldurmayan meselelerde Murasaki Genji'yi büyüleyici bir zarafetle azarlayabiliyordu, ona sitem edebiliyordu. Fakat iş böylesine ciddi konulara gelip dayanınca Murasaki kimseye içindeki yangından en ufak bir işaret ya da ima vermiyordu. Şu sıralarda Genji vaktinin büyük bir kısmını bahçeyi seyrederek geçiriyordu. Çoğu geceler sarayda mesaiye kalıyor, resmi yazışmalarla uğraştığını söylüyordu. Demek ki hakkında çıkan dedikoduların hepsi doğru, diye düşünmeye başlamıştı Murasaki. İyi ama, niçin Genji kalkıp da bu konuda bir kelâm etmiyordu? Evin içinde iki yabancı gibiydiler.

Bu yıl saray matemde olduğu için hiçbir festival düzenlenmemişti. Genji canı sıkkın ve huzursuz bir halde o akşam tekrar Momozona'nın yolunu tutmuştu. Bütün gün giyeceği kılık kıyafeti seçmiş, aynanın karşısından ayrılmamıştı. Seçtiği giysilerin özellikle yumuşak, hafif ve güzel kokulu olmasına dikkat etmişti. Erkeklerin cazibesine karşı zayıf olan kadınlar o akşam her zamankinden fazla tehlikeye maruzdular.

Genji sonunda bütün bu hazırlıkların nedenini Murasaki'ye açıklamak zorunda kaldı.

"Beşinci Prenses çok hastaymış. Gidip onu görsem iyi olacak."

Murasaki'den yanıt bekledi, ancak kadın küçük kızla ilgilenmekle meşguldü. Yüzünden kırgınlık okunuyordu.

"Bu günlerde çok alıngansın. Böyle olman için ortada bir sebep göremiyorum. Beni, sıradan bir ev eşyası gibi görmemen için evden biraz uzak duruyorum, hepsi o kadar. Yine benim hakkımda ne gibi kuşkuların var şu sıralarda?"

"Yerden göğe kadar haklısın, tekdüzelik çok can sıkıcı bir şey." Murasaki bunları söyledikten sonra Genji'ye sırtını dönerek uzandı.

Genji kızı o şekilde bırakmak istemiyordu; ama Beşinci Prenses'e onu ziyaret edeceğini söylemişti ve bir an önce yola çıkması gerekiyordu.

Demek evlilik dedikleri şey buymuş diye düşündü Murasaki. Kendine fazla güvenmekle hata etmişti.

Matem giysilerinin kendilerine has bir güzelliği vardı. Genji'ninki ise kardan yansıyan ışıkta daha hoş görünüyordu. Genji'nin bir gün gerçekten onu terk edebileceği ihtimali tahammül edilecek gibi değildi.

Genji yola çıkarken yanına çok az adam aldı. Bunlar da en güvendiği hizmetlileriydi. "Artık yaşlandım Murasaki" dedi. Saraydan başka hiçbir yere gitmek istemiyorum. Fakat Momozono'da oturanların hali harap. Eskiden onlara amcam Prens Shikibu bakıyordu. O öldüğünden beri, acı ama doğal olarak benim yolumu gözlüyorlar.

Genji'nin sözleri Murasaki'nin etrafındaki nedimelerin aklına pek yatmamıştı. Efendimizin aklının hep başka yerlerde olması hiç de hayra alamet değil. Onun bu davranışları dilerim bu eve mutsuzluk getirmez.

Momozono Konağı'na giriş çıkış kuzey kapısından yapılıyordu. Ama Genji'nin bütün kalabalıkla birlikte bu kapıdan girmesi onuruna halel getiren bir davranış olurdu. Adamlarından birini batı kapısından içeri soktu. Onu, böyle bir havada, gecenin bu saatinde beklemeyen Beşinci Prenses çok şaşırmış, kapıyı açmaları için hemen adam göndermişti. Soğuktan tir tir titreyen bir adam dışarı fırladı ve

kapıyı açmaya çalıştı. Ama nafile, kapı bir türlü açılmıyordu. Üstelik etrafta ona yardım edecek kimse de yoktu.

Adam kapıyı zorlarken bir taraftan da "Hay aksi, ne biçim paslanmış!" diye kendi kendine söyleniyordu. Genji adamın haline acıdı.

Aradan tam otuz yıl geçmişti,[260] fakat her şey Genji'ye sanki dün cereyan etmiş gibi geliyordu. Dünya ne kadar yalan ve fani olsa da insanlar bu fani dünyanın onlara bahşettiği nimetlerden, korunaklardan kolay kolay vazgeçemiyordu. Bütün otlar, çiçekler, mevsimler onu geçmişe doğru çekiyor gibiydi.

"Görüyorum her yeri, yabani ot kaplamış,
Otuz yılın karları, çitleri ufalamış."

Sonunda kapının kilidi açıldı ve Genji içeri girdi.

Beşinci Prenses her zamanki gibi eski günleri, eski anıları anlatmaya başladı. O kadar çok konuşmuştu ki Genji'nin göz kapakları düşmüş, kendisi de esnemeye başlamıştı.

"Bu akşam nedense üzerimde bir ağırlık var, çenem zor kımıldıyor" dedi kadın.

Sonra da oturduğu yerde horlamaya başladı. Fakat bu ses Genji'nin daha önce duymuş olduğu horultudan çok farklıydı.

Bu durumu fırsat bilen Genji hemen kalktı. Ancak, öksürüğünden bile çok yaşlı olduğu belli olan başka bir kadın onu yakaladı ve lafa tuttu. "Beni hatırlayacağınızı zannetmiştim; ama görüyorum ki tamamen unutmuşsunuz. Merhum babanız bana *nine* derdi ve kahkahalarla gülerdi."

Kadın kendini tanıtınca Genji onu hatırladı. Bu kadın emektar Naishi idi. Genji kadının rahibe olduğunu ve yaşlı prensese dini vecibelerinde eşlik ettiğini duymuştu. Onu karşısında böyle sağ salim görünce çok şaşırmıştı.

"Babam öleli yıllar oldu. Ne zaman onu hatırlasam hep hüzünleniyorum. Senin sesini duymak ne büyük saadet. Dağ başında dolaşan babasız bir avareymişim gibi bana merhamet et!"[261]

Genji'nin artık kendini hatırladığına iyice emin olmuştu Naishi. Onun dikkatini üzerine çekmek kadını o eski, şen şakrak, hercai günlerine götürmüştü ve yine o kadın, eski günlerde olduğu gibi, hınzır hınzır şakalar yapmaya, kinayeli

---

260. Bazı metinlere göre bu müddet üç yıldır. "Otuz yıl" ifadesi Genji'nin yaşına gönderme yapıyor olabilir.

261. Prens Shōtoku, Shūishū 1350:

Sen de artık kan ağla, aç kalan şu öksüze,
Dağ başında dolaşan babasız avareye.

Şiirde sözü geçen dağ aslında, Kyoto yakınlarında küçük bir tepedir.

sözler söylemeye başlamıştı. Fakat bu kez, bütün bu sözcükler dişsiz bir ağızdan peltek peltek dökülüyordu: "Genji, civanım! Ben kendim için kocadım diye ah ediyordum; ama senin de ahın gitmiş..."[262] Artık bu kadarı da fazlaydı; ama yine de kadının onu yaşlı bulması Genji'yi çok eğlendirmişti. Ayrıca, kadının sinsice gelen yaşlılığın pençesine düşmesine de üzülmüştü.

Naishi gençliğinin baharını yaşarken, merhum imparatorun muhabbetini kazanabilmek için birbirine karşı kıyasıya mücadele eden kadınların bir kısmı çoktan ölmüş, diğerleri ise hazin sonlarına yaklaşmıştı. Fujitsubo ne kadar da kısa bir ömür sürmüştü! Evet, hayat çok zalim, çok kalleşti... Genji'nin de aslında pek fazla vakti kalmamıştı; ama ya bu hercai, cilveli, eski toprak da neyin nesiydi? Sessiz sedasız duasında niyazında hayatına devam edip gidiyordu. Ah kahpe dünya!

Genji'nin düşünceli yüzündeki şefkatli bakışları yaşlı Naishi'yi çok etkilemiş, kadın kendini birdenbire on sekizlik bir genç kız gibi hissetmişti.

"Uzun yıllar geçse de yâd ederim maziyi,
Bana anneanne diye seslendiğin günleri"

Naishi belki biraz abartıyordu ama yine Genji ona sevecence yanıt verdi.

"İkinci kez doğarsan, etrafını süzersin,
Anne adı unutan bir çocuk göremezsin!

"Evet Naishi, senin de bahsettiğin gibi, aramızda gerçekten uzun süredir devam eden bir bağ var. Bir boş vaktimizde bunu uzun uzun konuşuruz" diyerek Genji oradan ayrıldı.

Batı kanadındaki panjurlardan bazıları hâlâ açıktı. Prenses sanki Genji'ye büyük hüsnükabul gösterdiğini vurgulamak ister gibiydi. Doğan ay, karlar üzerine yansıyarak, geceyi birdenbire güzelleştirmişti. Genji kendi kendine "sevdalı bir yaşlı kadın ve kış ortasında dolunay" diye mırıldandı. Dünyada bundan daha hüzün verici başka bir şey olamazdı. Ama bu akşam Naishi ile yaptığı görüşmeden sonra bu deyimi çok haksız ve ön yargılı buldu.

Genji bu akşam çok rahattı ve aklı başındaydı. Asagao'ya "Şayet sizin ağzınızdan beni sevmediğinize dair bir sözcük bile duyacak olursam, sizi bir daha rahatsız etmeyeceğimden emin olabilirsiniz" şeklinde mektup göndermişti.

Kız ona cevap vermeye bile gerek görmedi. Genç insanların yaptığı hatalar affedilebiliyordu. Merhum babası da nitekim Genji'ye karşı hiçbir olumsuz düşünce bes-

---

262. *Genji Monogatari Kochūshakusho İn'Yō Waka* 160: "Her zaman kara bahtımdan yakınırdım, ama şimdi seninki için kederlenmeliyim."

lememişti. Onu reddeden ailesi değil, Asagao'nun kendisiydi ve bu onun sorunuydu. Aslında onun bu davranışı hiç yakışık almayan bir durumdu. Genji'nin ısrarla ondan en azından bir kelimelik evet veya hayır diye yanıt beklemesi kızı çok utandırmış ve adeta bir cenderenin içine sokmuştu. Genji onun çok soğuk bir kız olduğunu düşünüyordu. Bu kez de Asagao, bunun aksini kanıtlamak istercesine bir aracı vasıtasıyla onunla temasa geçmeye çalıştı. Gecenin geç saatinde hava çok soğuk ve rüzgârlıydı.

Genji çok üzgündü; yine de gözünden akan yaşları silerken soğukkanlılığını korumaya çalıştı.

"Ne kadar da zalimsin, düşünür ah çekerim,
Hâlâ bir ders almadım, zaten kabahat benim.

"Demek ki çok istedim, ayaklarımla geldim."

Genji bunları kendi kendine mırıldanır gibi söylemişti. Asagao'nun nedimeleri hanımlarına hep bir ağızdan Genji'ye iyi davranmadığını söylediler.

Kadın hemen cevabını gönderdi:

"İstesem de değişmem, benim'çin vakit çok geç,
Daldan dala konan var, sen öyle birini seç.

"Ben hep böyle yaşadım, ilkemden vazgeçemem."

Genji, öfkeli bir çocuk gibi etrafına bağırıp çağırarak insanlar üzerinde kötü bir izlenim bırakmak istemedi. Mektupları getiren kadına alçak sesle "Lütfen bütün bunlar aramızda bir sır olarak kalsın. Aptal gibi kendimi rezil etmek istemiyorum. Bu benim kabahatim değil, hanımınızın kabahati. Bu gözyaşlarımı da benim mahcubiyetime verin. Ayrıca, hanımefendinize söyleyin, İsara[263] nehrini örnek alsın; ben ağzımı mühürlüyorum, o da mühürlesin."

Nedimelerin hepsi, Asagao'nun Genji'ye iyi davranmadığı konusunda hemfikirdi. "Ne kadar da yakışıklı bir beyefendi... Bu kadın deli galiba, neden böyle inatçılık ediyor? Bu beyefendi bir karıncayı bile incitmeyecek kadar nazik ve düşünceli bir insan..."

Prenses, Genji'nin çok yakışıklı ve ilginç bir adam olduğunu zaten biliyordu. Ancak ona ilgi göstermek demek, Genji'nin gözünde, onun cazibesine zaafı olan kadınlar seviyesine düşmek demekti. Kendini bu kadar avam bir insan olarak

---

263. *İsaya* sözcüğü *Kokinshu* seçkisindeki 1108 numaralı şiirde geçer. Omi'de alt düzey bir sevgiliyle kaçamak yapan bir imparatora atfedilir. İmparator âşığının dudaklarını mühürlemek için onu, "Beni soranlara kimliğimi vermeyin, bunun yerine İsaya nehrini düşünün ve İsa deyin!" şeklinde ikaz eder. *İsa* klasik Japoncada "bilmiyorum, hiçbir fikrim yok" anlamına gelir. *İsara* sözcüğü muhtemelen kaynak metindeki bir istinsah hatasının sonucudur.

göstermek istemiyordu. Genji'ye karşı sıcak ve dost canlısı bir görünüm sergilemek onun hiçbir işine yaramazdı. Onunla her zaman nedimelerinin yardımıyla ve belli aralıklarla irtibat kuruyor, ancak Genji'nin ondan tamamen ümidini kesmesine de izin vermiyordu. Hayatının geri kalan kısmında kendini tamamen ibadete adamak, tanrının buyruğuna uymadan yaşadığı yıllardaki günahları için kefaret ödemek istiyordu; ama Genji'den dramatik bir şekilde ayrılmayı da göze alamıyordu. Bütün bunlar dedikoducuların ellerine koz vermek demekti. Bu konuda kendi nedimelerine bile güvenmediği için sessiz sedasız inzivaya çekildi. Annesinin sadece bir çocuğu olmasına rağmen, Prens Shikibu'nun pek çok çocuğu vardı. Asagao üvey erkek ve kız kardeşlerine pek yakın değildi. Momozono Sarayı neredeyse terk edilmiş bir yer olduğundan dolayı maiyetindeki insanların sayısı çok azdı. Birdenbire Genji etrafında bir sürü insanla kızın evine gelip onu ilgi yağmuruna tutunca, evindeki insanların hepsi Genji'nin tarafında yer almaya başlamıştı.

Bütün bu olaylara rağmen, Genji kalbini prensese kaptırmış değildi. Onu cezbeden daha ziyade kadının soğukluğuydu. Yenilgiyi kabullenmek istemiyordu. Özellikle bu sıralarda hareketlerine öyle dikkat ediyordu ki, arkasında kendisini eleştiri konusu haline getirecek hiçbir iz bırakmamaya çalışıyordu. İnsanların böyle konularda fikir beyan etmekten ne kadar büyük zevk aldığını bildiği için artık başına buyruk, hercai Genji olmaktan çıkmıştı. Bu yaşında skandalların adamı olmak ona yakışmazdı. Yine de âşık olarak reddedilmek, herkesin gözünde son derece küçük düşürücü bir olaydı.

Nijō'dan uzakta geçirdiği geceler gitgide sıklaşmaya başlamıştı. Murasaki "Ayrılığın şakası bile kötü" diye mırıldanırken gözyaşlarına hâkim olamamıştı.

Genji Murasaki'nin saçını okşayarak "Hiç iyi görünmüyorsun sevgilim. Neyin var?" derken şefkatle onun yüzüne bakıyordu. Öylesine mükemmel bir çift oluşturuyorlardı ki, bir tablodan farksızdılar. "İmparator annesini kaybettiğinden dolayı çok kötü durumda... Ayrıca başbakan da hayatta değil... Bu yüzden bütün kararları vermek bana düşüyor. Son derece meşguldüm. Başımı kaşıyacak vaktim olmadı. Bu kadar zaman uzakta olduğumdan dolayı üzüldüğünü biliyorum; ama inan, endişelenmen için ortada hiçbir sebep yok. Artık çocuk değilsin, beni anlaman lazım!" Genji, kızın ağlamaktan sırılsıklam olan saçlarını iki yana ayırırken kız başını çevirdi. "Seni biz hep bebek kalasın diye mi büyüttük?"

Yazık, diye düşündü Genji, hayat öyle kısa ki, bu kızı böyle üzmenin ne anlamı var? Fakat aradan biraz zaman geçer geçmez Genji tekrar hülyalara daldı. "Yoksa Kamo Tapınağı'nın başrahibesine gönderdiğim kısa notları mı yanlış yorumladın? Eğer bunun için bana gücendiysen yanılıyorsun canım. Bunu önümüzdeki günlerde daha iyi anlayacaksın. Bu kadın zaten hayatı boyunca soğuk nevalenin biriydi ve hâlâ değişmedi. Sanki ona âşıkmışım gibi, zaman zaman kısa notlar göndererek onu kızdırmaya çalıştım. Hayatında bir değişiklik olsun istedim, çünkü çok tek-

düze, çekilmez bir yaşantısı var. Mektuplarıma bazen cevap verdi, bazen vermedi. Beni bile hiç ilgilendirmeyen böyle entipüften olaylar için seni hiç rahatsız etmek istemedim. Tekrar ediyorum sevgilim, ortada üzülecek hiçbir şey yok." Genji bütün gününü Murasaki ile birlikte geçirdi.

Hiç ara vermeden yağan karla birlikte her taraf bembeyaz olmuştu. Akşamleyin fırtına daha da şiddetlendi. Bambu ve çam dalları üzerinde biriken karlar o kadar farklı ve güzeldi ki... Akşam ışığında Genji her zamankinden daha yakışıklı ve daha pırıl pırıl görünüyordu.

"İnsanlar hep baharda açan çiçeklere ve sonbahar yapraklarına vurgundurlar; fakat benim için böyle bir gece, parlak dolunayın karlar üzerinde pırıl pırıl menevişlendiği bir gece kadar güzel başka bir şey olamaz... Dikkat et, burada renkten bahsetmiyorum, burada renkten eser yok... Bunun benim üstümde bıraktığı izlenimi sana anlatmama kelimeler yetmez... Hani nasıl söylesem, çok garip, acayip, sanki başka bir gezegenden geliyormuşçasına insanın tüylerini ürperten bir his... Kışa dil uzatan insanları anlayamıyorum." Genji bunları söyledikten sonra panjurları kaldırmıştı.

Ay ışığında bahçenin her tarafı ışıl ışıl beyazlara bürünmüştü. Çiçek yatakları karın altında çoktan kaybolup gitmiş, gölet tamamen donmuş, bahçenin içinden geçen küçük akarsu ise boğazı sıkılıyormuş gibi çığlıklar atıyordu. Genji bu hazin manzaranın içine küçük hizmetçi kızlar göndererek onlardan bir kardan adam yapmalarını istedi. Ay ışığında kızların elbiseleri parlak, saçları ışıl ışıldı. Özellikle yaşça biraz büyük olanlar rengârenk kimonoları, şalvarları, kurdeleleri ve karın beyazıyla çelişen ipeksi siyah saçlarıyla çok tatlıydılar. Yaşı daha küçük olan kızlar ise karın cazibesine kapılarak kendilerini unutmuşlardı. Pamuk gibi karların üzerinde hoplayıp zıplarken yelpazeleri de dahil üstlerinde başlarında ne varsa hepsi etrafa saçılmıştı. Ama kimin umurundaydı? El ele vererek öyle büyük bir kartopu yaptılar ki sonunda yuvarlayamaz oldular. İçlerinden bazıları doğu kanadındaki taraçaya çekilmiş, kardan adam yapanları sırıtarak seyrediyorlardı.

"Hatırladığım kadarıyla kışlardan birinde merhum imparatoriçe teyzen için kardan bir tepe yapmışlardı. Tabii malzeme olarak sadece kar kullandıkları için bu tepenin hiçbir özelliği yoktu; ama teyzen çok farklı bir insandı. En sıradan şeyleri bile dikkat çekici hale getirmeyi çok iyi bilirdi. Neye baksam hep onu hatırlıyorum. O sıralarda beni yanına yaklaştırmıyorlardı ve maalesef neler yaptığını yakından izleyememiştim. Gel zaman git zaman bana olan güveni artmıştı. En güvendiği insanlardan biri ben olduğum gibi, ben de artık onun tavsiyelerine başvuruyordum. Verdiği cevaplar dingin ve iddiasız olmasına rağmen; ben yine de sorunun yöneleceği adresin o olduğuna inanıyordum. Onun her söylediği söz, benim için altın değerindeydi. Öyle bir kadın bir daha yeryüzüne gelir mi, gerçekten bundan pek emin değilim. Çok nazik, hatta biraz da çekingen bir tarafı vardı. Fakat buna

rağmen her şeyi hemen anlar, işin özüne inerdi. Sen de işte onun gibi mor renkler içindesin.[264] Ah, bir de şu inatçılığın olmasa!

"Kamo rahibesine gelince, o apayrı bir konu. Vaktimizin bol, elimizin boş olduğu bir zamanda epeyce mektuplaştık. İşte son günlerde benim tahammülümü sınayan kadın da o."

"Fakat bu kadınlar arasında en zarif ve zeki olanı da itiraf etmeliyim ki, Bayan Oborozukiyo'dur. Kendisi dünyanın en dikkatli ve en tedbirli insanı olduğu halde başına bir sürü garip olay geldi."

"Her kim ki, güzel ve ilginç kadınlardan bahseder, bu kızı da onların arasına koymak zorundadır. Kızın başına öyle bir olayın gelmesi gerçekten çok büyük bir talihsizlik. Gençlik ateşiyle başa çıkmak kolay değil; ama benim nispeten mülayim bir delikanlı olduğumu itiraf etmek gerekir." Oborozukiyo'dan bahsederken Genji derin derin iç çekiyordu. "Bir de senin şu pek haz etmediğin, dağların ötesinde yaşayan kadın var. Bu kadın kendi toplumsal konumundan umulmayacak derecede hassas ve başarılı bir insan. İnsanlardan kendine özel muamele edilmesini bekliyor. Ben de onun toplumsal konumunu hep görmezden geldim. Ben şimdiye kadar özelliği, bana verecek bir şeyi olmayan hiçbir kadınla beraber olmadım. Ama bu konuda üstün olan kadınların sayısı gerçekten çok az. Doğu kanadında bulunan bayan tam bir sadakat ve güven abidesi. Bu kadının iyi vasıflarını görünce onu ka-

264. Murasaki ve Fuji sözcükleri çiçek isimleri olup her ikisi de morun değişik tonlarındadır.

nadımın altına aldım ve şimdiye kadar davranışlarında hiçbir fevrilik ve ısrarcılık görmedim. Birbirimizden çok hoşlandık ve bir gün ayrılacak olursak, zannedersem, bizim için çok zor olacak." Genji bütün gece hiç durmadan geçmişte dost olduğu kadınlardan bahsetti.

Pırıl pırıl parlayan ayın altında her taraf ıssızdı. Murasaki Genji'ye şu şiiri fısıldadı:

"Berrak ay gökyüzünde engelsiz süzülürken
Kayaların arasında buz tutan su akmıyor..."[265]

Bahçeyi seyretmek için öne eğilen Murasaki'nin o akşam eşsiz bir güzelliği vardı. Saçları ve profilden görünen yüzü tıpkı Fujitsubo'nunki gibiydi. Genji onu ne kadar çılgınca sevdiğini bir defa daha anlamıştı.

Uzaktan Çin ördeklerinin* sesleri geliyordu.

"Lapa lapa yağan kar, anılar dolu gece,
Bir hüzün notasıyla, kırıldı kuş sesinde,"

Genji uzandığında hâlâ Fujitsubo'yu düşünüyordu. Hatta bir an gözlerinin önünden Fujitsubo'nun hayali geçti, çok öfkeli görünüyordu.

"Sırrımızı saklayacağını söylemiştin; fakat benim günahımı duymayan kalmamış. Çok utanıyorum, çok acı çekiyorum. Artık ellerin yüzüne nasıl bakarım?"

Bu ani ve amansız saldırı karşısında Genji tam cevap verecekti ki...

"Hayrola, neyin var?"

Bu Murasaki'nin sesiydi. Ölen sevgilisine karşı duyduğu özlemi tarif etmek imkânsızdı. Kalbi gümbür gümbür çarpıyor, bir türlü zapt edemediği gözyaşları durmak bilmiyordu. Yanında hiç kımıldamadan yatmakta olan Murasaki korkulu gözlerle Genji'yi seyretti. Genji mırıldandı.

"Karakışta uykumu kötü bir rüya böldü,
Kâbustan tez uyandım neyse ki kısa sürdü."

Fujitsubo'ya duyduğu özlem o kadar derin ve acıydı ki, sabahleyin erkenden kalkarak onun için ayinler düzenlenmesini emretti ama bunun nedenini hiç kimseye açıklamadı. Anladığı kadarıyla Fujitsubo hâlâ çektiği ıstıraplardan dolayı Gen-

---

265. Hareket eden ay Genji'yi, donmuş olan su ise Murasaki'yi temsil etmektedir.

* Çin ördeği (mandarin ördeği) Doğu Asya kültüründe hayat boyu devam eden tek eşliliği ve sadakati simgeler –çn.

ji'yi sorumlu tutuyordu. Kadın günahlarının affedilmesi için elinden gelen her şeyi yapmıştı; fakat sadece bir konuda başarılı olamamış ve bu günahı mezarına kadar götürmüştü. Böyle konularda takdir-i ilahi olduğunu düşünmek Genji'yi daha büyük, daha dayanılmaz acılara gark etti. Keşke mümkün olsaydı da onu yapayalnız bir yabancı gibi dolaştığı yerlerde yakalayıp işlediği bütün günahları ondan devralsaydı. Bir yandan da onun için çok fazla ayinler düzenletecek olursa herkesin dikkatini çekmekten korkuyordu. İmparatorun gerçekler hakkında duyduğu kuşkunun daha da artacağını düşünerek ayinlerden vazgeçti ve Yüce Buda'nın ilahi adını anarak kendisi zikir çekmeye başladı.

Tek dileği Buda'nın cennetine gittiğinde aynı lotus çiçeği üzerinde Fujitsubo ile birlikte tahta oturabilmekti.*

"Şimdi ahrete gidip onu arasam bile,
*Rastlayamam izine, ah, ne yapsam nafile..."***

Kimilerine göre, Genji bu düşüncelerle her gün kendi kendini yiyordu.

* Budizm inancına göre, insanlar öldükten sonra Buda'nın cennetinde yeniden doğarlar ve lotus çiçeğinin üzerindeki tahtlarına otururlar. Aşıkların dileği ise öldükten sonra lotus çiçeği üzerindeki aynı tahtı paylaşabilmektir –çn.

** Buradaki *ahiret* sözcüğü Japonca orijinal metinde *mitsu no se* nehri olarak belirtilmiştir. *Sanzu* olarak da bilinir. Ölülerin ruhları bir sonraki dünyaya geçmek için üç geçitten oluşan bu nehri geçmek zorundadır. Ruhlar, günahlarının ağırlığına göre sığ, orta veya derin olmak üzere üç geçitten birine yönlendirilir –çn.

BÖLÜM 21

DANSÇI KIZ

OTOME (乙女)

Yeni yılın gelmesiyle birlikte Fujitsubo için tutulan yas da sona erdi. Herkes matem elbiselerini değiştirerek daha canlı renkli günlük elbiseler giydi. Sanki dördüncü ayın ılık, yumuşacık havası ve Kamo Festivali her yere canlılık getirmişti. Babasının ölümünden dolayı hâlâ yas tutmakta olan Asagao için ise hayat kasvetli ve sıkıcıydı. Defne[266] ağaçları arasından esen rüzgâr Asagao'ya festivali düşündürdü ve maiyetindeki genç kadınların aklında bin bir türlü eski anıyı canlandırdı.

Asagao, Kamo Nehri Arınma Töreni günü Genji'den bir mektup aldı. Genji, lavanta renkli bir kâğıt üzerine özenle yazdığı mektubunu dikkatle katlamış, üzerine de bir morsalkım çiçeği iliştirmişti. "Bu kutsal günde Kamo rahibesi olarak sizin huzur içinde olmanızı diliyorum" şeklinde başlıyor ve bir şiirle devam ediyordu:

"Bugün arınma günü, geçiverdin aklımdan,
Hâlâ yas mı tutarsın törene katılmadan..."

Asagao çok duygulanmıştı, hemen yanıt verdi:

"Matem giysim sırtımda kalmıştı düne kadar,
Tören için çıkardım, değişen bir dünya var...

266. Japonca özgün metinde bu sözcük katsura olarak geçmekte olup "erguvan ağacı" anlamına gelir. Kamo Festivali'ne katılanlar saçlarına erguvan salkımları takarlardı.

"Her şey ne kadar fani, zaman durmadan akar..."

Her ne kadar kısa ve kaçamaklı bir cevap olsa da Genji mektubu elinden bırakamadı.

Matemden çıkan Asagao'ya Genji o kadar çok hediye gönderdi ki, kızın Momozono Sarayı'nda kaldığı bölüm, Genji'den gelen hediyelerle dolup taşmıştı. Kız yine de pek memnun olmamıştı. Genji'nin ona sıradan bir cariyesiymiş gibi davranmasını istemiyordu. Gönderilenler içinde münasebetsiz bir şey bulduğu takdirde hediyelerin hepsini geri çevireceği kesindi. Ancak özel günlerde ondan çok hoş hediyeler almıştı ve son gönderdiği mektup da çok güven verici ve düzgündü. Düşündü taşındı ama bir türlü ona verecek cevap bulamadı.

Genji, bu durumdan istifade ederek Beşinci Prenses'e de aynı tarzda mektup yazmayı ihmal etmedi. O da Genji'nin gönderdiği mektuptan çok etkilenmişti.

"Daha düne kadar küçücük bir çocuk olan Genji, ne kadar da büyüyüp serpilmiş... Ne kadar da kibar bir beyefendi olmuş. Şimdiye kadar hayatımda gördüğüm en yakışıklı delikanlı. Öyle iyi huylu, öyle sevecen ki, onun üstüne centilmen bir genç adam tanımıyorum." Prensesi dinleyen genç kızlar onun sözlerini çok eğlenceli bulmuşlardı.

Asagao ne zaman halasını ziyaret etse, onun modası geçmiş konuşmalarına tahammül etmek zorunda kalıyordu. "Bakan Genji hazretleri her zaman harikulade mektuplar yazıyor, değil mi? Yok ama, hayır hayır! Şimdi bana yine onun buralara kadar sana kur yapmak için geldiğini söyleme! Genji öteki kadınla evlenince babanın ne kadar düş kırıklığına uğradığını çok iyi hatırlıyorum. Yıllarca onu burada ağırlama şerefine nail olamadık. Hep senin kabahatin... Baban böyle diyordu, ben de böyle bilirim. Senin mantıksız davranışların yüzünden onu evimizde damat olarak görme şansımızı kaçırdık. Genji'nin karısı sağken ağabeyimin fikirlerini desteklemeye cesaret edemiyordum. Ne de olsa o kız da benim yeğenim. Ama olan oldu, ölen öldü; artık o yok.[267] Babana hak vermemen için ben şahsen ortada bir sebep göremiyorum. İşte sanki hiçbir şey olmamış gibi sana kur yapıyor, devamlı senin peşinde. Senin kaderinde bu adamla evlenmek var kızım."

"Doğru söylüyorsun hala. Babam sağken Genji'ye çok ters davrandım. Şimdi böyle durup dururken birdenbire onun arzularına uyacak olursam, eller benim hakkımda ne düşünür?"

Bu, çok hassas bir konuydu. Halası kızın çok rahatsız olduğunu görünce daha fazla üstüne gitmedi.

Zavallı Asagao devamlı baskı altındaydı, sadece halası değil, bütün Momozono Sarayı Genji'nin tarafındaydı. Öte yandan duygularındaki samimiyeti açıkça

---

267. Bu konuşma Genji'nin karısı olan Aoi'un ölümünden on sene sonra yapılmaktadır.

belirten Genji, ondan gelecek ılımlı yaklaşımı bekliyordu. Bu konuyu tartışmak için yüz yüze gelmek istemediği kesindi.

Yūgiri'nin reşit olma törenini Nijō'da yapmak daha uygun olurdu ama çocuğun anneannesi Prenses Omiya da kutlamada hazır bulunmak istiyordu. Bu nedenle törenin Sanjō'da yapılmasına karar verildi. Tō no Chūjō da dahil olmak üzere, Yūgiri'nin dayıları çok yüksek mevkilere gelmiş, imparatorun güvenini kazanmış olan kimselerdi. Genji'ye ve oğluna yararlı olabilmek için adeta birbirleriyle yarışırlardı. Gerçekten de konuyla alakası olan veya olmayan, saraydaki insanların hepsi Yūgiri'nin reşit olma törenini kendilerine iş edinmişlerdi.

Herkes Yūgiri'nin Dördüncü Derece'ye terfi ettirilmesini bekliyordu. Genji bu ihtimal üzerinde uzun uzun kafa yorduktan sonra böyle hızlı bir terfiin dikkat çekeceğini, milletin gözüne batacağını düşündü. Yūgiri mavi giysileri içinde çok mahzun duruyordu ve Prenses Omiya onun bu durumu için Genji'ye çok sinirlenmişti. Genji'den hesap sorunca, o da şöyle cevap verdi: "Bu oğlanın böyle durduğuna bakma, henüz olgunlaşmış sayılmaz. Bence önce üniversiteye gitmeli. Kariyerine başlamadan önce daha iki üç yıllık eğitime ihtiyacı var. Ancak böyle bir eğitimden sonra onun İmparator Hazretleri'nin hizmetine girebileceğini zannediyorum. Ben sarayda babamın dizinin dibinde büyüdüm. Bu yüzden sarayın duvarlarının dışında nasıl bir dünya olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu. Ayrıca klasiklerden de hiçbirini okumadım. Bana babam hocalık yaptı; fakat yine de eğitimimdeki eksikliğin hâlâ farkındayım. Edebiyat klasikleri, şiir klasikleri ve müzik hakkında bir şeyler öğrendim ama hiçbir zaman derin bir temelim olmadı."

"İmparatorluk ailesinin erkek çocukları arasında, yarı cahil babalarını geçen birine maalesef şimdiye kadar rastlamadık. Kuşaklar boyunca devam eden bu durum ne yazık ki eğitimli insan seviyesinin düşmesine sebep oluyor. İyi ailelerden gelen çocuklar hemen yükselip başa geçiyor ve birdenbire başlarına şan, şeref, izzet, ikbal yağıyor! Hal böyle olunca da havalara girip neyi öğrenecekmişim, ne için öğrenecekmişim, bana ne faydası olacak diye soruyor kendi kendine. Öyle ya, adamın cebinde para var, dalgasını geçiyor, müziğini çalıyor, eğlence gırla... Zaten onun mevki, makam diye özlemini çektiği şeylerin hepsi bunları elde edebilmek için. Eh, o da var zaten... Onun hükmettiği insanlar, yüzüne karşı onu övgü yağmuruna tutuyorlar; ama arkasından da onun cehaletine pis pis gülüyorlar. O, bulunduğu yüce mevkii işgal ettiği müddetçe bu oyun devam edip gidiyor. Fakat dünyanın binbir türlü hali var: Gün oluyor, devran dönüyor, güç dengeleri değişiyor. Zamana ve duruma ayak uydurabilenler kanatlanıp uçuyorlar, ama o yarı cahil soylular yaya kalıyor. Sonunda olan oluyor, yürürken ayağı tökezliyor, elinde avucunda ne varsa hepsini kaybediyor."

"İşte böyle... Her şeyden önce Yūgiri'ye güzel, sağlam bir eğitim vermemiz lazım! Bir Japonun Japon olmakla gurur duyabilmesi ve dünya tarafından saygı

görmesi için ilk önce Çince öğrenip Çin ilmini tahsil etmesi gerekir. Japon milletinin ruhunun özü[268] buradadır. Belki başlangıçta onu böyle zorladığımızdan dolayı memnun olmayabilir; ama benim ona bu eğitimi vermem lazım; çünkü o, yarın öbür gün devlet bakanı olacak. Dolayısıyla ben bu eğitimi ona verdikten sonra ölsem bile gam yemem. Böyle bir işe girince belki bir zaman bocalayacak, ayaklarının üzerinde duramayacak; ama bütün bunlara rağmen, geldiği sülaleyi gören insanlardan hiçbiri ona hödük kâtip muamelesi yapmayacaktır."

Prenses Omiya derin derin iç çekti. "Evet, haklısın evladım. Benim aklım oraya kadar yetmemişti. Benim oğlanlar 'Enişte miz Genji, Yūgiri'ye çok sert davranıyor. Yūgiri'nin kuzenleri ise rütbeyse rütbe, mevkise mevki, almış başını gidiyor. Bu yüzden şimdi Yūgiri'yi hor görüyorlar!' dediler. Ne yalan söyleyeyim, herkes bir köşe kapıp yeni yeni üniformalar giyerken onu hâlâ açık mavi giysiler içinde süklüm püklüm görmek hiç hoşuma gitmiyor."

Genji tebessüm etti. "Yaşına göre olgundur benim oğlum." Oğlunun bu halini çok sevimli bulmuştu. "Hele biraz üniversiteye devam etsin, ona biraz ilim irfan aşılasınlar, bütün bu sorunlar kendiliğinden hallolacaktır."

Üniversiteye kabul sınavı Nijō Konağı'nın doğu kanadında yapıldı. Salon bu nadir tören için güzelce süslenmişti. Etraf üniversite giriş sınavının ne demek olduğunu merak eden saraylılarla doluydu. Fakat profesörler karşılarında böyle bir seyirci kitlesi görünce hem şaşırmışlar hem de rahatsız olmuşlardı.

Genji hocalara dönerek, "Herkesin huzurunda, hocalarımızdan Yūgiri'ye kurallar neyi icap ettiriyorsa öyle davranmalarını istirham ediyorum. Benim oğlum bile olsa, kurallara istisna teşkil edemez" dedi.

Akademik heyetin görünüş olarak çok tuhaf bir hali vardı. Saraya gelmeden önce birilerinden emaneten aldıkları elbiseler üzerlerinde çok eğreti duruyordu. Hepsi de son derece ciddi suratlı, ağırbaşlı insanlardı. Bütün bu görkemli tavırlarına rağmen etrafı dirsekleyerek kendilerine yer açmaya çalıştıkları için bazı saraylı gençler kendilerini tutamayarak onların bu haline gülmeye başlamıştı. Genji'nin korktuğu başına gelmişti. Olayın daha fazla büyümesini ve profesörlerin daha fazla kızmasını önlemek için sarayın Tō no Chūjō ve Prens Mimbu gibi aklı başında büyüklerinden profesörlere sâkilik yapmasını rica etti. O zamana dek profesörlerin meclisinde hiç sâkilik yapmamış olan bu insanlar, içki ikram ederken bazı törensel hatalar yaptıkları için hocalardan bir ton azar işittiler.

"Kim bu insanlar? Bunlar şimdiye kadar gördüğümüz en kifayetsiz sâkilerdir! Daha mey dökmesini bile beceremeyen bu insanlar bizi nasıl yönetecek? Üstelik ilim ehlinin icazetini almadan..."

---

268. *Yamatodamashii*: "Japon milletinin ruhu" anlamına gelen bu kelime, Japon edebiyatında ilk defa burada geçmektedir.

Etraftan gök gürültüsü gibi kahkahalar yükseldi.

"Efendiler, sizi sükûnete davet ediyorum! Sessiz olmanızı istirham ediyorum. Yaptığınız münasebetsizliklere bir son veriniz. Yoksa sizi buradan tahliye ettirmek mecburiyetinde kalacağız!"

Herkes üniversite hocalarını çok eğlenceli bulmuştu. Daha önce üniversiteye gitmiş olan saraylılar özellikle durumdan çok memnundular. Genji'nin, oğluna böyle bir eğitim verme isteğini gönülden desteklemişlerdi. Öğretim üyeleri, uygunsuz buldukları birkaç davranışı daha eleştirerek salonda gereken ciddiyeti sağladılar. Karanlık çökmeye başladığında lambaların yakılmasıyla birlikte biraz daha farklı bir manzara çıktı ortaya. Bu insanlar ağırbaşlı maskelerinin altındaki biraz muzip, biraz da mahzun olan yüzlerini sergilediler. Gerçekten de sıra dışı bir öğretim üyeleri topluluğuydu karşılarındaki.

Genji, çekildiği paravanın arkasından salonu seyrederek, "Beyler, asıl azarlanması gereken benim, ama yine de beni bağışlamanızı rica ediyorum" dedi.

İçere girmek isteyen üniversite öğrencileri ve bazı öğretim üyelerinin salonda yer bulamadığı için geri döndüğünü öğrenince hemen adamlarını göndererek onları durdurdu ve hepsini bahçedeki balıklı konağa davet ederek onlara mükellef bir ziyafet çekti.

Genji sınav bitince, profesörlerden ve edebiyatla yakından ilgilenen saraylılardan birlikte Çince şiirler yazmak için orada kalmalarını istedi. Öğretim üyeleri uyaklı dört beyitten oluşan şiirler yazdı. Genji'nin de içinde bulunduğu amatör şairler ise dört mısradan oluşan şiirler düzenledi. Şiir konularının başlıklarını profesörler seçmişti. Şiirler yazılıp bittiğinde şafak söküyordu. Şiirleri beşinci dereceden bir devlet görevlisi olan Sachūben okudu. Çok sıkı bir Çin edebiyatı eğitimi alan Sachūben, olağanüstü yakışıklı ve insanın kulağından girip gönlüne giden bir sese sahip, etkileyici bir kişiydi. O davudi sesiyle bütün şiirleri okurken herkes adeta büyülenmişti. Çok parlak bir gelecek vaat eden bir insan olduğu konusunda herkes hemfikirdi. Bütün şiirler, farklı bir şekilde, genç bir aristokratı konu alıyordu. Bu delikanlı soylu bir aileden gelmesine rağmen, başarı ve ihtişamı ilim ve edebiyatta aramış ve bu nedenle de hem ateş böcekleriyle hem de penceresinin önündeki ağaç dalının üzerinden ay ışığını yansıtan karlarla arkadaş olmuştu.[269] Çince kaleme alınan bu şiirlerin her satırı o kadar güzel yazılmıştı ki, insanlar "Keşke bu şiirleri Çinliler de okuma imkânı bulabilselerdi" demekten kendilerini alamadı.

Özellikle Genji'nin şiiri çok güzeldi. Bu şiir, bir babanın evladına karşı duyduğu sevgiyi çok derin bir şekilde yansıttığı için insanlar bir yandan dinleyip bir

269. Bu iki örnek, Çin edebiyatından alınmış olup bilime, edebiyata ve okumaya verilen önemi vurgular. Kandili için yağ alacak parası bile olmayan bir genç, yaz aylarında ateşböceklerinin çıkardığı ışıkta, diğer delikanlı ise kış aylarında karların üzerinden yansıyan ay ışığında ders çalışmaktadır.

yandan da kendi kendilerine bu şiiri mırıldanırken o kadar duygulanmışlardı ki hiç kimse gözyaşlarını zapt edemedi. Ancak bir kadın olarak bu tür akademik mevzular benim ilgi alanımı aşıyor, bu yüzden konu hakkında daha fazla bir şey söyleyemeyeceğim.

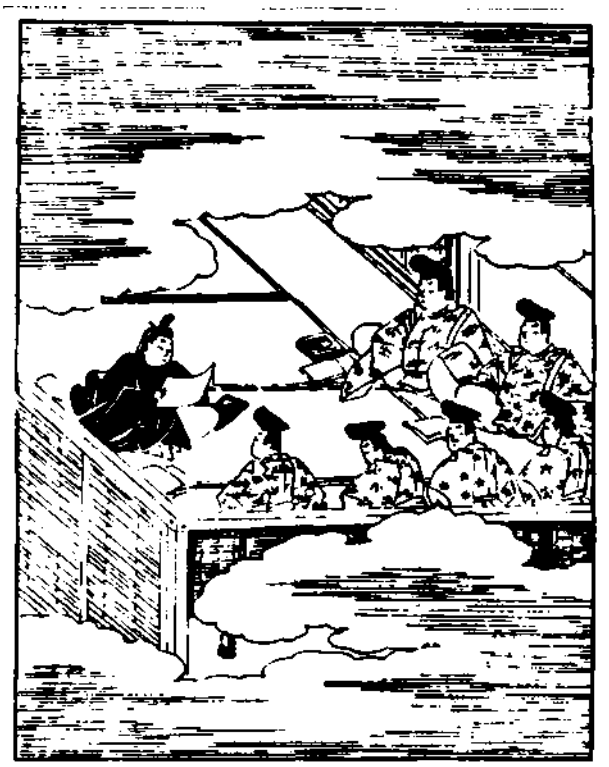
Daha sonra Yūgiri eğitimine resmî olarak başladı. Genji konağın doğu kanadında hocalar için kalacak yer ve derslikler ayarladı. Yūgiri kısa zamanda derslerine öyle yoğunlaşmıştı ki, anneannesine bile uğrayacak zaman bulamaz oldu. Çocukluğundan beri hep onun yanında kalmıştı ve Genji, böyle kritik bir zamanda, anneannenin oğlunu eskisi gibi şımartmasından korkuyordu. Oğlunun anneanneyi ziyaretlerine sınırlama getirdi: Yūgiri haftada üç defadan fazla Sanjō'ya gidemeyecekti!

Modası geçmiş kitapların arasına sıkışıp kalan Yūgiri, babasına içten içe diş bilemeye başlamıştı. Arkadaşlarından hiçbiri böyle zorlu deneyimlere katlanmak zorunda kalmamışlar, hatta makamdan makama, rütbeden rütbeye adeta kanat çırparak geçiyorlardı. Ancak Yūgiri çok ciddi bir delikanlıydı. Onun uçarılıklarla geçirecek vakti yoktu. Bir an önce Çin klasiklerini hatmedip çalışma hayatına başlamayı düşünüyordu. Dört beş ay içinde hocalarıyla birlikte üzerinde çalıştığı *Tarihi Kayıtlar* adlı kitabı bitirmişti.

Genji, arada sırada, Tō no Chūjo, Sadaiben, Shikibu no Tayū ve Sachūben gibi mürekkep yalamış insanları da yanına alarak Yūgiri'yi deneme sınavlarına tabi tutuyordu. Böyle durumlarda çocuğun danışman hocası da her zaman hazır bulunuyordu. Deneme sınavlarında Yūgiri'den, muhtemelen asıl sınavda karşısına çıkacak *Tarihi Kayıtlar* adlı yapıttan bölümler okuması isteniyordu. Yūgiri hiç yılmadan ve tereddüt etmeden kendinden istenenleri yerine getiriyor, metne yönelik çeşitli kuramları da göz önünde bulundurarak anlamı bütün berraklığıyla, geride hiçbir soru işaretine mahal bırakmadan vermeye çalışıyordu. Böyle durumlarda herkes çok seviniyor, hatta bazen kendini tutamayarak sevinç gözyaşları dökenler bile oluyordu. Bu gurur verici başarı elbette ki beklenmedik bir durum değildi. Dayı Tō no Chūjo "Torununun bu üstün başarısını rahmetli babamın da görmesini ne kadar isterdim!" derken babasının yokluğuna hayıflanır gibiydi.

Genji, o kadar kendini tuttuğu halde, yine de gururunu saklayamamıştı. "Biliyor musunuz, epey zamandan beri şahit olduğum çok ilginç ve bir o kadar da üzücü bir durum var: İnsan, kendi evladı okuyup adam oldukça kendi cehaletini anlıyor. İşte benim durumum da bu. Boynuz büyüdü ve kulağı geçti. Demek ki dünyanın ahvali böyle... Hayırlısı..." Genji'nin duyduğu gurur ve mutluluk danışman hocanın en büyük mükâfatı olmuştu.

Tō no Chūjo'nun üst üste ve ısrarla takdim ettiği içkilerden sonra danışman hoca iyice çakırkeyif olmuşa benziyordu. İçinde bulunduğu ortamdan duyduğu şaşkınlık yüzünü incecik gösteriyordu. Akademik yeteneklerini henüz tam olarak

kullanmaya fırsat bulamamış, tuhaf bir insandı. Belli ki o zamana dek talihi yaver gitmemişti. Genji, onun bu özel durumunu keşfetmekte gecikmemiş, onu Yūgiri'nin danışmanı olarak atamıştı. Birdenbire ilgi odağı haline gelen adam kaderin ona yeniden güldüğünü hissetmiş, kendisine yeni fırsat kapıları açılacağını anlamıştı.

Sınav gününde üniversitenin kapısı birbirinden şatafatlı arabalarla dolup taşıyordu. Sınavla hiçbir alakası olmayan insanlar bile oraya doluşmuştu. Bu yakışıklı genç adayın giysilerindeki özeni ve etrafını kuşatan hizmetçi ordusunu gören insanlar kendi kendilerine, bu delikanlının orada ne aradığını soruyordu. Kılık kıyafetiyle herkesin arasından sıyrılıyordu. Aday grubunun arasında onu da alçak bir sandalyeye oturttuklarında çok rencide olmuştu. Sınav heyetinin adaylara yönelik bağırmaları, çağırmaları ve azarları tekrar duyuldu. Fakat Yūgiri bütün bu badirenin arasında hiç şaşırmadan ve sarsılmadan kendine ait olan bölümü sonuna kadar hatasız bir şekilde okudu.

O sıralarda üniversiteler altın çağını yaşıyordu. Alt veya üst, toplumun her sınıfından gelen insanlar, üniversitede okumak için birbiriyle kıyasıya yarışıyor, bu da idari işlerdeki düzeyi ve yetenekli insan sayısını artırıyordu. Edebiyat da dahil olmak üzere Yūgiri geriye kalan bütün sınavlarını hiç zorlanmadan, başarıyla vererek geçici adaylıktan daimi adaylığa, oradan da öğrenciliğe atladı. Yūgiri'nin okuma hırsı bilenmişti. Derslerinde o kadar başarılı bir tablo sergiledi ki, bütün öğrenci ve hocalar için parmakla gösterilen bir ilham kaynağı oldu. Genji, Nijō Konağı'nda

bütün şair ve edebiyat hocaları için Yūgiri'nin de katıldığı Çince şiir yazma etkinlikleri düzenledi. Bu durum en çok şair ve edebiyatçıları memnun etmişti; çünkü bu etkinliklerle birlikte onların bilgi ve yetenekleri resmen onaylanmış oluyordu.

Artık imparatoriçeyi seçmenin zamanı gelmişti. Genji, merhum Fujitsubo'nun oğlu için yaptığı vasiyeti hatırlatarak, Akikonomu'yu aday gösterdi. Ancak insanlar ikinci bir kez Fujiwara sülalesinden gelmeyen bir prensesin imparatoriçe olmasına karşıydılar. Ayrıca İmparator'un haremine ilk giren kadın Tō no Chūjo'nun kızıydı. Tartışma bir sonuca ulaşamadı.

Murasaki'nin babası Prens Hyōbu, imparatorun dayısı olduğu için çok önemli bir konuma gelmişti. Uzun zamandan beri saraya ailesinden bir kız göndermek istemiş ve sonunda başarmıştı. Şu anda imparatoriçelik için oynayan kızların ikisi de onun torunuydu. Şayet seçim bu iki aday arasından yapılacak olursa, imparatorun annesinin yeğeniyle rahat edeceği konusunda herkes hemfikirdi. Bu kız en azından ona annesi kadar yakın olabilirdi. Fakat sonunda Akikonomu üzerinde karar kılındı. Merhum annesinin bahtsız yaşantısını göz önüne getiren insanlar, durup durduğu yerde kızın başına böyle bir talih kuşu konmasına çok şaşırmışlardı.

O sırada terfiler gerçekleşti, Genji kral naipliğine, Tō no Chūjo ise devlet bakanlığına getirildi. Genji devletin günlük işlerini yakın arkadaşı Tō no Chūjo'ya bıraktı. Arkadaşı, çok dürüst, açık sözlü, akıllı ve eğitimli bir insandı. Her ne kadar kafiye bulma yarışmalarında Genji ile boy ölçüşemese de yetenekli bir yöneticiydi. Değişik kadınlardan olma bir düzineye yakın oğlu vardı. Bütün ev neredeyse Genji'nin itibarına denk bir şekilde böbürleniyor, bu genç insanların teker teker mevki makam sahibi olmalarıyla övünüyordu. Evde her şey yolundaydı. Saraya giden kızının haricinde, evde kalan sadece Kumoinokari idi. Annesi saraylı bir kadın olduğundan dolayı, kardeşinden daha alt düzeyde bir kız olduğu söylenemezdi; ancak annesi Sayın Müfettiş ile evlenmiş ve kendine geniş bir aile kurmuştu. Tō no Chūjo, kızını üvey babasıyla bırakmaya gönlü razı olmadığı için, onu Sanjō'ya getirmiş ve Prenses Omiya'nın gözetimine vermişti. Diğer kızına ne kadar çok ilgi gösterirse göstersin, Kumoinokari'nin çok cana yakın ve sevimli bir çocuk olduğunu biliyordu.

Yūgiri ve Kumoinokari, Prenses Omiya'nın yanında kardeş gibi büyüdüler. Fakat çocuklar on yaşına geldiklerinde Tō no Chūjo onları ayırdı. Tō no Chūjo bu çocukların birbirinden hoşlandığının farkındaydı; ama artık kız, erkek çocuklarıyla oyun oynayamayacak kadar olgunlaşmıştı. Yūgiri hâlâ ona eski çocuksu duygularıyla bağlıydı. Mevsimler geçip giderken değişen doğaya, çayıra çimene, çiçeklere bakarak, onunla birlikte olabilmek için vesileler arıyor ya da bebek festivallerini kolluyordu. Kız, Yūgiri'nin yanındayken hiçbir zaman utangaçlık duymuyordu. Dadıları bu duruma bakarak üzülmüyor değildi. Çocukluklarından beri birlik-

teydiler. Onları ayırmaya ortada ne sebep vardı sanki? Fakat bir yandan da bütün çocuksu masumiyetlerine rağmen, artık onların çocuk olmadıklarını kabul ediyorlardı.

Her şeye rağmen ayrılık onlara göre değildi. Mektupları, her ne kadar çocuksu olsa da birbirlerine gelecek vaat eder nitelikteydi ve ne yazık ki hep başka insanların ellerine geçiyordu; çünkü henüz sevda oyunlarında kurt değildiler. Bazı kadınlar bu durumun farkında olsa da konuyu dedikodu malzemesi yapma gereği duymadılar.

Tebrik ziyafetleri artık sona ermişti. Ortalık sakinleştikten sonra Tō no Chūjo annesini ziyarete gitti. Soğuk, yağmurlu bir akşamdı ve rüzgâr sazların arasından eserken hüzünlü ıslıklar çıkarıyordu. Koto üzerinde bir şeyler öğretmek üzere kızını yanına çağırdı. Kumoinokari'nin hocası, çok iyi bir müzisyen olan Prenses Omiya idi.

Tō no Chūjo, "Bir kadın biva çalarken göze pek zarif gelmeyebilir; ancak bivanın sesi çok hoştur. Bugünlerde artık iyi biva çalan birini duymaya duymaya kulaklarımız paslandı. Ama ben size yine de iyi biva çalan bir-iki isim söyleyeyim." Tō no Chūjo birkaç prens ve avamdan birkaç kişinin ismini saydı. "Naibimiz Genji'den duyduğum kadarıyla, taşralı hanımlardan birinin eli bivaya çok yakışıyormuş. Bu kadın müzisyen bir aileden geliyormuş; ancak aile sonradan eski itibarını yitirmiş ve bu kadın da uzun zamandır onları görmüyormuş. Taşralı bir kadının bu kadar güzel biva çalması gerçekten şaşırtıcı bir durum. Fakat Genji, her zaman onu anıyor ve ondan büyük bir sitayişle bahsediyor. Müzik başka bir şeye benzemez. Ondan hoşlanan musikişinas bir meclis gerekir, konser gerekir, farklı üsluplara aşinalık gerekir. Hiç kimse kendi kendine müzisyen olamaz." Annesinden biva çalmasını rica etti.

Kadın, "Oğlum, artık bu aleti akort etmesini bile unuttum, ama yine de senin hatırın için bir deneyeyim" diyerek çalgıyı eline aldı ve gayet güzel küçük bir konser verdi. "Bu bahsettiğin kadının başına devlet kuşu konmasına kondu ama; onu başkalarından ayıran çok önemli özellikleri var. Her şeyden önce Genji'ye hayatı boyunca hasretini çektiği bir kız evlat verdi. Kızın, taşralı köylü bir annenin yanında engelli bir insan gibi büyümesini önlemek için, onu muhteşem bir kadının eline emanet etti. İnanır mısın, şimdi bana bu küçük yumurcağın bir inci tanesi olduğunu söylüyorlar..." Bayan Omiya bunları söyledikten sonra elindeki bivayı yere bıraktı.

"Evet, gerçekten de öyle. Çok iyi bir yere geldi, çok şanslı bir kızmış. Fakat bazen düşünüyorum da hayat insana haksızlıklar yapıyor. Saraya gönderdiğim kızım kesinlikle hiçbir rakibinden aşağı değil, kendi ayakları üzerinde durabilmesi için ona her türlü imkânı sağladım, her türlü eğitimi verdim. Buna rağmen günün birinde ne idüğü belirsiz birisi ortaya çıkıyor ve benim kızın pabucu dama atılıyor. Dilerim aynı

olay ikinci kızımın başına gelmez. Veliaht Prens yakında reşit olacak, bu da onun artık evlenme çağına geldiğini gösterir. Bu konuda bazı planlarım var, umarım yine beklenmedik bir rekabetin içinde bulmayız kendimizi" diyerek derin bir iç çekti Tō no Chūjo. "Bu konularda Bayan Akashi çok ballı. Yarın öbür gün kızı saraya girecek olursa, kalıbımı basarım, imparatoriçeden daha fazla borusu ötecektir!"

Prenses Omiya, olan bitenler yüzünden Genji'ye kızgındı. "Baban sağken, senin küçük kızı saraya gelin göndermeyi aklına koymuştu. İmparatoriçenin bizim aileden çıkacağından adı gibi emindi. Şayet sağ olsaydı böyle bir adaletsizliğe asla izin vermezdi."

Tō no Chūjo büyük bir gururla Kumoinokari'ye baktı. Çocuksu, şirin, minnacık bir kızdı. Kotosuna doğru eğilirken alnındaki perçemi ve omuzlarından aşağıya dökülen gür saçları babasının çok hoşuna gitmişti. Kız utangaç bir şekilde yüzünü babasının bakışlarından kaçırdı. Profilden çok tatlı görünüyordu. Sol eliyle tellere vururken özenle giydirilip süslenmiş bir taş bebeği andırıyordu. Prenses Omiya da onun çalgı çalışından çok hoşlanmıştı. Küçük kız bir müddet daha devam ettikten sonra kotoyu elinden bıraktı.

Tō no Chūjo ise Japon kotosunu eline alıp minör bir anahtar olan *ritsu*'ya akort ederek, geleneksel olan bu çalgıyı modern şarkılar çalacak duruma getirdi. Bu önemli devlet büyüğünü evde çalgı çalarken görmek gerçekten çok keyif vericiydi. Manzarayı kaçırmak istemeyen bütün yaşlı kadınlar perdelerin ve paravanların arkasına doluşmuştu. Tō no Chūjo çalıp söyledi: "'Yaprak dağılmak için, hafif rüzgârı bekler, hafif rüzgârı. Meltem gönlüme ekler hoş duyguları, hoş duyguları.'[270] Bu elimdeki Japon çalgısı, Çin kotosuyla boy ölçüşemez, aynı zevki vermiyor. Fakat öyle güzel bir akşam ki bu... Kızım, bir şarkı daha çalalım mı?"

Küçük kız, babasıyla birlikte çaldığı "Sonbahar Rüzgârları"na[271] o güzel sesiyle eşlik etmişti. Yaşlı prenses, büyük bir sevgiyle, bir oğluna bir de torununa bakıyordu.

Bu mutluluğa mutluluk katmak istercesine Yūgiri de geldi.

"Seni aramızda görmek ne büyük saadet!" dedi Tō no Chūjo ve ona kızların bulunduğu bölmeyi ayıran perdenin yanında bir yer işaret etti. "Bu sıralarda seni pek sık aramızda göremiyoruz. Kendini artık iyice derslerine kaptırdın. Baban da bilir, çok çalışmak her zaman iyi değildir. Babanın belki kendine göre haklı nedenleri bulunabilir; ama senin yalnız başına bir mahkûm gibi, karanlık odalarda vakit geçirmene üzülmüyor değilim. Arada bir efkâr dağıtacak bir şeyler yapmak lazım, oğlum. Müzik, çok değerli, saygın bir uğraştır, biliyorsun" diyerek Yūgiri'ye bir flüt uzattı.

---

270. Lu Chi, "Kahraman". Tō no Chūjo daha sonraki konuşmasında, yedi telli bir Çin kotosunun yapraklar üzerinde bile etkisi olduğunu belirten bu şiire gönderme yapar.

271. Esasen bir Çin ezgisi olup sekizinci yüzyılda yapılan uyarlamadan sonra Japonlaştırılmıştır.

Çocuğun çalışındaki modaya uygun, genç havayla kendinden geçen öteki icracılar, aletlerini bir kenara bırakmıştı. Tō no Chūjo bir taraftan yelpazesiyle ritim tutuyor, bir taraftan da "Kollarım Lekelendi Gülün Renginden"[272] şarkısını söylüyordu.

"Baban da müziğe bayılır. Sonunda idari görevlerini terk edip hepsini benim başıma yıktı. Hayatın kendisi zaten kasvetli bir görev... Bu yüzden ben de onun ayak izlerinden yürüyerek canımın istemediği hiçbir işi yapmayacağım."

Hava kararınca Tō no Chūjo masaya şarap getirmelerini istedi. Loş kandillerin ışığında akşam yemeği geldi.

Tō no Chūjo küçük kızını odasına gönderdi. Yūgiri'nin kızın koto çalışını görmesine o zamana dek hiç izin verilmemişti. Yaşlı kadınlar kendi aralarında bu katı yasakların hiç de iyi bir sonuç vermeyeceğini fısıldaşıyorlardı.

Kalkıyormuş gibi davranan Tō no Chūjo, aslında bir süreden beri kur yaptığı kadını ziyaret etmeyi düşünüyordu. Tam evden gizlice sıvışmaya hazırlanırken, birtakım fısıldaşmalar duydu ve kulak dikti. Birileri onun hakkında konuşuyordu.

"Kendini dünyanın en akıllı insanı zannediyor; ama öteki babalardan zerre kadar farkı yok. Yaptığı işler insanları mutlu etmeyecek, bundan emin olun. Atalar, baba her şeyi bilir dediğinde herhalde iskele babalarını kastediyordu."

Söylediklerine karşısındakini inandırmak için birbirlerini devamlı dolduruyorlardı.

Vay canına diye düşündü Tō no Chūjo, ne kadar da ilginçti... Kuşkulanmıyor değildi ama bu kadarını da ummamıştı. Kendi kendine hep, bunlar daha çocuk diye telkin verip durmuştu. Ama iş öyle değildi. Kazın ayağı perdeliydi, dünyanın işine akıl sır ermiyordu. Konuşmalara kulak misafiri olduğunu kimseye belli etmeden oradan uzaklaştı.

Tō no Chūjo'nun dışarıdaki adamlarının bağrışmalarıyla irkilen kadınlar "Hayret, efendimiz daha yeni mi ayrılıyor evden? Bu zamana kadar neredeydi bu adam? Gece kaçamakları için artık biraz yaşlı değil mi?" şeklinde konuşuyorlardı.

Fısıldaşarak dedikodu yapan kadınların morali bozulmuştu. "Yahu, birdenbire burnuma çok hoş bir parfüm kokusu geldi" dedi kadınlardan biri. "Ne yalan söyleyeyim, kokuya bakıp çok hoş gibi bir delikanlıdır diye geçirmiştim içimden. Durup durduğumuz yerde baltayı taşa vurduk! Ne dersin şekerim, bizi duydu mu acaba? Eğer duyduysa vay halimize!"

Tō no Chūjo eve giderken durumu gözden geçirdi. Kuzenler arası evlilik pek görülmedik bir olay değildi; ama böyle bir şeyi duyanlar yine de kaşlarını kaldır-

---

272. Koromogae: "Güz Giysileri", bir saibara:
Güz giysimi batırdım onun yüzünden,
Ormanların içinde çimde yürürken,
O hayırsız kız benim aklımı aldı,
Kollarım lekelendi gülün renginden.

maktan kendilerini alamıyordu. İkinci kızının Genji'nin o sevgili incisi tarafından kayıtsız şartsız mağlup edilmesine asla göz yumamazdı. Bu kızının yarıştan yüzünün akıyla çıkması lazımdı. Her ne kadar Genji ile eski dost olsalar bile, aralarında bir rekabet olduğunu kimse yadsıyamazdı. Düşünmekten geceleri Tō no Chūjo'yu uyku tutmadı. Annesi olan bitenin fakındaydı; ama yaşlı prensesin torunlarına bol şans dilemekten başka elinden bir şey gelmiyordu. Kulağına gelen dedikodular Tō no Chūjo'nun tepesini attırmaya yetmişti. Çabuk alevlenen, sert mizaçlı bir erkek olduğundan dolayı kızdığı zaman onu kimse zapt edemezdi.

İki gün sonra annesine uğradı. Oğlunu göreceği için çok sevinen kadın, özel olarak saçını rahibelerinki gibi toplatmış ve kimonosunu özenle seçmişti. Her ne kadar öz annesi de olsa, oğlunun yakışıklılığı karşısında bugün bir genç kız gibi tedirgin olmuştu. Bir perdenin arkasına çekilerek kendisini yalnızca profilden görmesine izin verdi.

Canı sıkkın görünüyordu. "Etrafındaki kadınların benim hakkımda ne söylediğini biliyorum. Bu yüzden, ne yalan söyleyeyim, seni ziyarete geldiğimde kendimi pek rahat hissetmiyorum. Üstün yetenekli bir insan olmadığımı biliyorum ama anne, ömrüm vefa ettikçe ben sana bakarım. Her zaman yanında olurum ve senin sağlığını, sıhhatini, rahatını kollarım. Et tırnaktan ayrılmaz." Bunları söylerken bir eliyle de gözünden akan yaşları siliyordu. "Şimdi sana beni son derece rahatsız eden bir konudan bahsetmemin zamanı geldi. Keşke içime atıp orada bırakabilseydim, ama anlatmam lazım."

Prenses Omiya şaşırıp kalmıştı. Pudrasının altında bile yüzü renk değiştirmişti. "Ne demek istiyorsun, oğlum? Canını sıkan ne? Şu ilerleyen yaşımda seni kızdıracak ne yaptım, anlat bana."

Kızgınlığı biraz geçmişti ama yine de konuşmasını sürdürdü. "Maalesef kızımı daha minicikken ihmal ettim ve sorumluluğu sana bıraktım. Bütün vaktimi saraya girip de bir türlü işlerini yoluna koyamayan kızıma harcadım, onun için elimden gelen her şeyi yaptım. Çünkü küçüğü sana emanet etmiştim ve içim rahattı. Maalesef beni çok şaşırtan önemli bir olay dikkatimi çekti. Yūgiri çok yetenekli, hatta tarih konusunda hiç kimsenin eline su dökemediği bilge bir delikanlı. Fakat anne, memleketteki en sıradan insanlar bile kuzenler arasındaki evliliğe hoş bakmıyor. Bu çocuklar canlarının istediği gibi davranacak olurlarsa kendilerine yazık edecekler. Yūgiri kendine zengin, modern ve bizim aileden uzak bir kız bulacak olursa onun için daha hayırlı olur. Ama biz bu çocukları birleştirecek olursak Genji de bu durumdan memnun olmayacaktır. Her neyse, bu konularda bir şeyler duyacak olursan beni haberdar etmeni rica ediyorum. Anne lütfen bu konuda bana yardım et, ele güne rezil olmayalım. Hiç aldırmadan onların birlikte olmalarına izin verdiğini düşünüyorum da gerçekten çok şaşırıyorum."

Omiya bu sözlere çok şaşırmıştı. "Kızmakta haklısın oğlum. Ben hiçbir şeyden şüphelenmemiştim. Bu konuda ben senden daha fazla ihmalkârlık yaptım ama lütfen beni suçlama. Bu çocukları bana emanet ettiğin günden beri onlarla severek ilgilendim ve senin bile farkına varmadığın içlerindeki cevherleri ortaya çıkarmak için çok uğraştım. Bunlar hâlâ çocuk, ama sana yemin ederim ki, onlara olan şefkatim gözlerimi kör etmedi. Hiçbir zaman onları birbirinin kucağına teşvik etmedim. Her neyse olan olmuş, ama bu kadar kötü şeyleri sana kimler söyledi? Senin böyle saçma sapan dedikodularla dolduruşa gelip konuyu buralara vardırmana ne bir anlam verebiliyorum ne de bunu hoş karşılıyorum. Böyle ulu orta konuşmakla kızının iffetine halel getirdiğinin farkında mısın? Ortada fol yok yumurta yok!"

Tō no Chūjo "Demek ortada fol yok yumurta yok, ha? Peki, o zaman neden etrafındaki kadınların hepsi aralarında gizli gizli dedikodu yapıp benim arkamdan gülüyor? Hiç de hoş bir durum değil! Teessüflerimle..." diyerek hemen oradan ayrıldı.

Konuyu yakından bilen kadınlar gençler için çok üzülmüştü. Anne oğul arasında geçen bu tatsız konuşmadan en çok etkilenenler ise kuşkusuz bu dedikoduyu çıkaran kadınlardı.

Kızının odasına giren Tō no Chūjo, onu bebekleriyle oynarken buldu. O kadar sevimli, o kadar masum bir hali vardı ki, ağzını açıp bir kelime bile söylemeye cesaret edemedi. "Evet", dedi bakıcısına, "Hâlâ çok çocuk, çok masum benim kızım... Ama korkarım, kendi kafamdan onun geleceği için planlar yaparken galiba ben de çok anlayışsız davrandım ve bu yüzden minik kızımın masumiyet derecesini anlayamadım."

Tō no Chūjo'nun etrafında toplanan kadınlar kendilerini ulu orta savunmaya başlamışlardı. "Efendimiz, eski masallarda imparatorların kızları bile hata yapar. Her sarayın içinde daima bütün sırları bilen, gençleri gizli gizli buluşturan çöpçatan kadınlar vardır. Bizi onlarla karıştırmayın. Saygıdeğer anneniz yıllardan beri gece gündüz hep onların başında. Bu yüzden onların arasına girip zor kullanarak onları ayırmak bizim haddimize düşmez. Biz onu hanımımızın takdirine bıraktık ve olan bitenden pek gocunmadık. Bundan iki yıl önce anneniz çocuklara karşı o zamana dek izlediği siyaseti değiştirdi ve onları ayırdı. Tabii ki çocukluk kisvesine sığınarak böyle bir yakınlığı suistimal eden gençler yok sayılmaz. Ama inanın Yūgiri onlardan biri değil. Şimdiye kadar biz onun hatalı bir davranışına rastlamadık. Sizin söyledikleriniz bizi gerçekten çok şaşırtıyor.

"Neyse, olan oldu zaten. Burada mühim olan içerideki bir sırrın dışarı yayılmaması. Böyle konuların tamamen gizli kalmayacağını ben de biliyorum, ama bu konu hiç önemli bir şey değilmiş gibi davranmanızı istiyorum ki, dedikoducuların kafası karışsın. Kızı kendi evime götürüyorum. Benim kızdığım kişi annem. Hiçbirinizin konunun bu şekilde kapanmasını istemediğinden eminim, ama oldu işte..."

Kadınlar bu durumun kız için çok üzücü olacağını düşünüyordu ama beterin de beteri vardı. "Evet efendim, sır saklayacağımız konusunda bize güvenebilirsiniz. Tanrı korusun, böyle bir dedikodu kızın üvey babasının kulağına gidecek olursa ne olur halimiz? Tamam, Yūgiri iyi, hoş çocuk, ama prens değil ki!"

Kız gerçekten hâlâ çok küçüktü. Ne kadar nasihat edip uyarılarda bulunursa bulunsun, kızın bu yaşta onların gerçek anlamını kavrayacağından emin değildi. Burada konu kızı koruma altına almaktı. Konuyu kadınlarla tartışırken bile annesine karşı olan kızgınlığı hâlâ devam ediyordu.

Prenses Omiya her iki torununa da düşkündü, fakat en çok sevdiği yine de oğlandı. Oğlanın kuzenine karşı gösterdiği çocuksu ilgiye bayılıyordu. Ama koskocaman oğlu Tō no Chūjo onların bu masum arkadaşlıklarını sanki bir suç, bir günah, bir rezalet gibi görüyordu. Yaşına başına rağmen hiçbir şeyin farkında değildi. Başlangıçta kıza hiç mi hiç önem vermemişti, ta ki Omiya kızı alıp baş tacı yapıncaya kadar. Her nedense o saatten sonra bu ilgisiz baba kalkıp kızı imparatoriçe olarak görmenin düşünü kurmaya başlamıştı. Tō no Chūjo'nun planları suya düşecek ve kız avamdan biriyle evlenmek zorunda kalacak olursa, Yūgiri'den daha iyi birini nasıl bulacaktı? Bütün sarayda ondan daha yakışıklı, ondan daha akıllı kim vardı hani? Hayır, durum sevgili oğlunun düşündüğü gibi değil, tam tersiydi. Sorun imparatorluk ailesine girmekse, kızdan ziyade Yūgiri'nin saraya damat olma ihtimali daha yüksekti. Omiya'nın yaralanan şefkati, oğlunun kızgınlığını ona ölçülü bir şekilde yansıtmasına neden oldu. Tō no Chūjo annesinin böyle düşündüğünü bilseydi, kesinlikle daha fazla küplere binerdi.

Evde kopan kıyametten haberi olmayan Yūgiri anneannesini ziyarete geldi. Ziyaret zamanı olarak da özellikle akşam saatlerini seçmişti. Bir gün önce evde insan kaynadığı için bir türlü punduna getirip Kumoinokari ile iki çift laf edemediğinden dolayı kızı çok özlemişti.

Ne zaman ziyaret etse etrafa gülücükler dağıtan anneannesinin yüzü şimdi mahkeme duvarı gibiydi. Yūgiri'yi karşısına alarak çok ciddi bir şekilde konuşmaya başladı. "Oğlum, senin yüzünden amcan beni öyle bir haşladı ki sorma! Anladığım kadarıyla kafandan geçirdiğin birtakım planların var ve bunlar bazı insanları rahatsız ediyor. Durup dururken böyle bir konuyu açmak istemezdim, ama yine de sormaktan kendimi alamıyorum. Senin vicdanını rahatsız eden bir şey var mı oğlum?"

Anneannesinin ne demek istediğini hemen anladığı için Yūgiri'nin yüzü kıpkırmızı kesilmişti. "Ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Günlerden beri odama kapanmış, kitaplarıma gömülmüş, insan yüzü görmeden ders çalışıyorum. Amcamı kızdıracak ne yaptım, onu anlayamıyorum."

Anneannesinin yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu. Kadın onun bu karmaşık ruh haline hem şefkat duymuş hem de üzülmüştü. "Anlıyorum canım, anlıyorum, ama haline hareketine dikkat et lütfen" dedikten sonra başka konulara geçti.

Demek ki bundan böyle kuzeniyle mektuplaşamayacaktı bile. Akşam yemeği geldi ama hiç iştahı yoktu. Anneannesinin odasına gidip uzandı ama bir türlü uyku tutmadı. Etraftan el ayak çekilince kızın odasına açılan kapıyı yokladı. Hemen hemen her akşam açık olan kapı bu gece kilitliydi. Etraftan hiçbir tepki gelmedi. Kendini çok yalnız hissettiği için kapıya yaslandı. Kızın da henüz uyumadığını anlamıştı. Bambu dallarının arasından esen rüzgâr hüzünlü ıslıklar çalarken uzaktan bir yaban kazının çığlıkları geliyordu. Kumoinokari kendi kendine, "Yücelerden uçan, yaban kazı hey! Yoksa bencileyin, siz de yaslı mısınız?"[273] diye mırıldanırken gencecik sesi hasret yüklüydü.

"Açın lütfen açın! Kojijū orada mısın?" Kojijū, Kumoinokari'nin bakıcısının kızıydı.

Kumoinokari, isminin etraftan duyulacağını düşündüğü için yorganın altına saklanmıştı. Fakat adına aşk denen pervasız yolcu, o ne kadar saklanırsa saklansın, izini sürmekten pek vazgeçeceğe benzemiyordu. Etrafında bir sürü kadın olduğu için en ufak bir hareket yapmaktan dahi korkuyordu.

"Sazlıktaki rüzgârlar hüzünlü bir ses katar,
Feryadına kazların bir dost ararken naçar.

"İnsanın iliğine işliyor bu çığlıklar."

Yūgiri, içini çeke çeke gidip anneannesinin yanına uzandı. Onu uyandırmamak için de hiç kıpırdamadı.

Sabah sabah pek konuşmak istemeyen Yūgiri ertesi gün erkenden kendi odasına döndü. Kıza bir mektup yazdı; ancak Kojijū'yu bulamadığı için ne mektubunu gönderebildi ne de kızın odasını ziyaret edebildi.

Genç kız bütün olan bitenin farkında olsa da kendi geleceği ya da dedikodular konusunda endişeli değildi. Ona kuzeniyle samimi olmaması için baskı yapıyorlardı. Ama o ısmarlama davranmayı hiç öğrenememişti ki! El âlemin ağzına bakarak kuzeninden nasıl nefret edebilirdi? Kötü bir şey yaptığını zannetmiyordu. Davranışlarında bir hata yoktu. Başını kaşısa altından binbir mana çıkarmaya çalışan kadınları etrafında gördükçe kuzenine mektup bile yazamaz olmuştu. Yūgiri daha olgun birisi olsaydı mutlaka soruna bir çözüm yolu bulurdu, ama o yaş itibarıyla kızdan bile daha küçüktü ve kendi yaralarını tek başına sarmakla meşguldü.

Hâlâ dargınlığı geçmemiş olan Tō no Chūjo, annesine yaptığı ziyaretleri kesmişti. Karısına bu konuda hiçbir şey söylemedi. Ancak diğer kızları hakkında oldukça endişeli bir halde karısıyla arasında kısa bir konuşma geçti.

---

273. Kumoinokari, "bulutlardaki yaban kazı ya da yaban ördeği" anlamına gelmektedir.

"Akikonomu, Genji'nin yardımıyla, yeni imparatoriçe olarak saraya görkemli bir giriş yapmış durumda. Bu yüzden sarayda çalışan büyük kızımın durumu beni çok üzüyor. Zavallı bu yeni durum karşısında ne yapacağını şaşırmış bir halde. Görevlilerden rica edip onu bir müddet de olsa evime getirmeyi düşünüyorum. Bütün olan bitene rağmen, her ne hikmetse, kızım hâlâ imparatorun yanından ayrılmıyor. Etrafındaki nedimeleri saraydaki yeni durumdan hiç hoşnut değil, hepsi gergin!" Tō no Chūjo, saraya gidip kızını eve götürmek istediğini imparatora açtığında, imparator buna hiç razı olmadı. Fakat Tō no Chūjo kızına inadına ısrar etti.

"Kızım, senin burada canın sıkılacak. Kalk evimize gidelim. Sana eşlik etmesi için kız kardeşini de çağıracağım. Babaannen ona çok iyi bakıyor, ama evinde genç bir delikanlı var. Kızın artık bu yaştan sonra orada bulunması doğru olmaz" dedi ve kızı eve götürdü. Aynı şekilde, çok kısa bir zamanda, Kumoinokari'yi de eve getirtti.

Prenses Omiya bu duruma çok üzülmüştü ve Tō no Chūjo ile acıklı bir görüşme yaptı. "Oğlum, kız kardeşin öldüğü zaman birdenbire kendimi boşlukta hissetmiştim. Ama sen kalkıp da torunumu benim yanıma verince dünyalar benim olmuştu. Ömrümün şu ilerleyen yıllarında bana bir arkadaş, bir teselli oldu bu kız. Şimdi de kalkıp kızı benden koparıyorsun. Söyle bana şimdi, senin bu yaptığın zulüm değil de nedir?"

Tō no Chūjo annesinin bu sorusunu gayet nazik bir şekilde yanıtladı: "Anne, beni rahatsız eden bazı konulardan sana daha önce bahsetmiştim. Bu yüzden ben şahsen hiçbir konuda zalimce davrandığımı sanmıyorum. Benim büyük kız, biliyorsun, sarayda olan bitenlerden çok rahatsız oldu ve birkaç gün önce eve döndü. Kumoinokari şayet ablasının yanında bulunacak olursa, biraz eğlenir, efkâr dağıtır diye umuyorum. Hani, yan yana geldikleri zaman birlikte bir şeyler yaparlar, müzik vesaire ile ilgilenirler diye düşünmüştüm. Hepsi bu kadar... Zaten kızı yanımda fazla tutmayacağım. Onu kısa bir müddet için yanıma almış olmakla, sakın senin onun üzerindeki hakkını inkâr ettiğimi zannetme. Bu kız senin sayende büyüdü, olgunlaştı, genç bir hanımefendi oldu."

Söylediklerinin oğlu üzerinde hiçbir etki bırakmadığını gören Prenses Omiya onun fikrini değiştiremeyeceğini anladığı için üzüntüden gözyaşlarına boğuldu. "İnsanlar çok zalim ve anlayışsız. Özellikle gençler beni çok üzüyor. Ama biz yaşlılar bunu onların gençliğine veriyoruz. En azından senin de benim kadar anlayışlı olman lazım. Ama değil anlayışlı olmak, her ters giden işin için beni suçluyor, şimdi de kızı benim elimden alıyorsun. Tamam oğlum, bildiğin gibi yap. Başında devamlı nöbet tutacağın kızın bakalım senin yanında kendini daha emniyette hissedecek mi, daha mutlu olacak mı?"

Yūgiri ne yazık ki, böyle ters bir zamanda anneannesini ziyarete gelmişti. Kumoinokari ile hiç değilse iki çift laf edebilmek için bu sıralarda çok sık gelmeye

başlamıştı. Dışarıda Tō no Chūjo'nun arabasını görünce, hiç sesini çıkarmadan, suçlu suçlu kendi odasına sıvıştı.

Tō no Chūjo birkaç oğlunu da yanında getirmişti; ancak oğlanların kadınların bulunduğu bölmeye geçmeleri yasaktı. Omiya'nın merhum kocası Batı İlleri Bakanı'nın başka kadınlardan olan çocukları da onu ziyarete geliyor, hatta bu insanlar da kendi çocuklarını yanlarında getiriyorlardı. Ama bu gençlerin arasında hiçbiri Yūgiri kadar yakışıklı değildi. Yūgiri anneannesinin gözbebeği idi. Onu elinden aldıkları için Omiya'nın yanında sadece Kumoinokari kalmıştı. Şimdi babası onu da elinden alıyordu. Bu kadarı da fazlaydı. Böyle bir yalnızlığa can dayanmazdı.

"Benim şimdi saraya gitmem lazım anne" dedi Tō no Chūjo. "Kızı almaya akşam geleceğim."

Artık her iki kıza da hoşgörülü davranmanın kaçınılmaz olduğunu düşünüyordu. Ama kızgınlığı hâlâ geçmemişti. Yūgiri yarın öbür gün mevki makam sahibi olur, devlet ricalinde önemli bir şahsiyet haline gelirse, bu çocukların hâlâ birbirini sevip sevmediklerini araştıracaktı. Öyle bir durumda evlenmelerine rıza gösterir, resmi bir düğün yapabilirdi. Bu yaşlarda çocukların bir gününün bir gününe uymadığını biliyordu, bu yüzden onlara güvenmemek gerekirdi. Kuralları o koyacaktı ve çocuklar da buna uyacaktı. Öte yandan annesine zerre kadar güveni kalmamıştı. Bu nedenle öbür kızını bahane edip olayı annesi ile karısının önünde tartışarak kararını verdi ve Kumoinokari'yi eve getirdi.

Omiya torununa bir mektup gönderdi: "Baban bana kızgın olabilir; fakat seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun. Bir fırsat bulursan beni ziyaret et kızım. Senin o güzel yüzünü bir daha görmek istiyorum."

Kız güzelce giyinip kuşandıktan sonra babaannesini görmeye gitti. Henüz on dört yaşında bir çocuk olmasına rağmen, çok hoş, alımlı, hanım hanımcık bir kız olmuştu.

"Bunca zaman sabahtan akşama bütün gün seninle oyalanıyordum. Seni bir an için bile olsa gözümün önünden ayırmadım. Sen gidince çok yalnız kaldım." Omiya ağlıyordu. "Kızım, günlerdir hep senin istikbalini düşünüyorum. Sana ne olacak, kim bakacak bundan böyle? Çok üzgünüm, çok! Hadi diyelim ki seni benden alıp gittiler, şimdi seni kimin eline verecekler?"

Kız da çok utanmış, gözyaşlarına boğulmuştu. Bu yüzden babaannesine bakamıyordu.

O sırada Yūgiri'nin dadısı Saishō odaya girdi. "Ben şimdiye kadar hep ikinize aynı anda hizmet etmeyi ilke edinmiş olan bir kadınım" dedi alçak bir sesle. "Buradan ayrıldığınıza çok üzülüyorum. Saygıdeğer babanız sizi kiminle evlendirmeye karar vermiş olursa olsun, onun böyle davranmasına asla izin vermeyin."

Bunu duyan Kumoinakari daha da utanmış, bakışlarını yere çevirmişti.

O sırada Prenses Omiya söze karıştı: "Çocuklar, böyle büyük büyük laflar etmeyin. Hayat bu, hiç belli olmaz... Her şey bir tesadüfe bağlı hepimiz için."

"Onu kastetmedim hanımım" diye kırgın bir şekilde cevap verdi Saishō. "Tō no Chūjo Efendimiz küçük beyi hafife alıyor; oysa çevresine bir baksın, ondan daha iyi biri var mı?"

Bu sırada Yūgiri olan biteni perdenin arkasından gözlerini silerek sessizce izliyordu. Başka bir zaman olsa yakalanmaktan ödü kopan Yūgiri, bugün öylesine üzgündü ki, tedbiri falan düşünecek hali yoktu.

Ne kadar feci bir durum, diye düşündü Saishō. Omiya'nın da rızasıyla, akşam telaşından istifade ederek gençler için son bir buluşma fırsatı yarattı.

Gençler aniden birbirlerini böyle yakından görünce çok utanmışlardı; bir süre karşılıklı sessiz sessiz gözyaşı döktüler.

"Baban çok haşin... Ama ne yazık ki onun isteklerine boyun eğmekten başka çarem yok. Bundan böyle çok yalnız kalacağımı, seni çok özleyeceğimi biliyorum. Daha önce yalnız kalabilmek için pek çok fırsatımız olmuştu, neden o zamanlar buluşmaktan kaçındın?" diye sordu Yūgiri.

"Ah işte, o zaman çocukluk ettim."

"Beni seviyor musun?" Yūgiri bu soruyu sorarken son derece genç ve yakışıklı görünüyordu.

Akşam olmuş, lambalar yanmıştı. Arabasının etrafında ciyak ciyak bağıran çığırtkanların sesinden Tō no Chūjo'nun saraydan geldiğini anlamışlardı. Evdeki kadınlar sağa sola koşuşturarak onu karşılamak için hazırlık yapmaya başladılar. Kız ise korkudan tir tir titriyordu.

Fakat Yūgiri, gençliğin verdiği cesaretle, kendilerine gelecek olan her türlü ikaz ve azarı tek başına göğüslemeye hazır olduğu için, kızın yerinden kımıldamasına izin vermedi.

Kızın dadısı nefes nefese odalarına girdiğinde Yūgiri'yi gayet isyankâr bir tavır içinde buldu. "Aman tanrım! Ne kadar feci!" diye düşündü. Üstelik Prenses Omiya'nın da bu durumdan haberi vardı.

"Ah hanımım, ne yaptınız? Ne işiniz var burada? Babanız sizi böyle görürse küplere biner! Yanınızdaki delikanlı dünyanın en iyi, en yetenekli insanı olabilir; onu eleştirmek benim haddime düşmez, ama babanız sizi mavi tulum giyen saray iç oğlanlarına layık görmüyor. Sizin için kelli felli birilerini düşünüyor."

Mavi tulum giyen saray iç oğlanı, ha? Yūgiri'nin duyduğu öfke, ona az önceki üzüntüsünü unutturmuştu.

"Kumoinokari! İşittin mi şu kadının söylediğini? Ağzından çıkanı kulağı duymuyor!"

"Bak kollarım al al olmuş, kanlar akmış yaş yerine,
Bu cadaloz mavi diyor, desin canı cehenneme!

"Beni rezil etti." Kumoinokari cevap verdi:

"Ömrümce acılara boyandım beden beden,
Lütfen bir söyler misin, bizimki hangi renkten?"

Daha Kumoinokari şiirini bitiremeden babası hışımla odaya girdi ve onu alıp götürdü.

Yūgiri hem çok üzülmüş hem de çok öfkelenmişti. Hemen odasına gidip uzandı. Çığırtkanların daha saygılı bağrışmaları arasında üç araba bahçeden ayrıldı. Yūgiri'yi bir türlü uyku tutmadı. Haberci odasına gelerek anneannesinin onu görmek istediğini söyledi, fakat uyumak üzere olduğunu bahane ederek haberciyi kibarca reddetti.

O gece Yūgiri için gözyaşı dolu bir geceydi. Sabahın erken saatlerinde, düşen kırağıdan henüz ortalık bembeyazken Yūgiri alelacele Nijō'ya yola çıktı. Ağlamaktan kan çanağı gibi olmuş gözlerini kimsenin görmesini istemiyordu; ama çok geçmeden anneannesinin onun peşine düşeceğinden emindi. Aslında yalnız kalmak istiyordu. Yol boyunca, durup durduğu yerde kendi başına açtığı belayı düşündü. Gün henüz ağarmamıştı. Gökyüzündeki bulutlar güneşi perdeliyordu.

"Etraf ayaz, buz, soğuk, tutamam feryadımı,
Gözyaşım katran olmuş, karartıyor dünyamı."

Bu seneki Gosechi dans festivali[274] için Genji bir dansçı ayarlayacaktı. Çok külfetli bir iş olmasa bile, festival zamanı yaklaştıkça, Genji'nin konağında çalışan kadınlar festivalde yer alacak küçük çiçek kızlara ve diğerlerine elbiseler hazırlamakla meşguldüler. Daha genel mahiyetteki hazırlıklar ise saraya bırakılmıştı. İmparatoriçe Akikonomu etrafındaki festivale katılacak kadınların ihtiyaçları için iğneden ipliğe kadar her şeyi düşünmüştü. Gerçekten de hazırlıklar öylesine israf derecesine varan bir cömertlikle yapılıyordu ki, Genji geçen sene iptal edilen festivalin bu sene acısını çıkartmak ister gibiydi. Gosechi festivalini himaye eden maddi destekçilerin arasında Tō no Chūjo'nun ağabeyi olan Sayın Müfettiş ve Omi ili valisi Yoshikiyo gibi önemli şahsiyetler de vardı. Aralarında cereyan eden kıyasıya yarış bütün sarayın dilindeydi. İmparatorun yeni çıkardığı kanunnameye göre, bu yıl festivalde görev alan dansçıların saray hizmetine alınması öngörülüyordu.

---

274. Bu festival on birinci aydaki hasat zamanında düzenlenir.

Genji dansçı olarak şehrin en güzel ve yetenekli kızlarından biri olarak bilinen Koremitsu'nun kızını seçmişti. Şu anda hem Settsu valiliği yapan hem de başkentin batı bölgesinden sorumlu olan Koremitsu bu teklifi duyunca çok utanmıştı. Fakat insanlar, Genji'nin avam bir kadından doğan kızı saraya sokmaya çalıştığını ileri sürerek Koremitsu'ya cesaret verdiler. Gosechi festivali vesilesiyle kızın saraya girmesi onun hayatında iyi bir başlangıç noktası olacaktı. Festival gününe kadar kız evde azimle çalıştı, ona refakat edecek olan kızlar dikkatle seçildi. Programlanan günde babası Nijō Konağı'na kadar kızına refakat etti.

Refakatçileri Genji'nin hareminde bulunan hanımlar seçmişti ve böyle bir etkinlik için seçilmek çok büyük bir şerefti. Genji, sarayda yapılacak gösteriden evvel Nijō Konağı'nda son bir kez daha prova yapılmasını istedi. Hepsi öyle iyiydi ki, aralarında tercih yapması neredeyse imkânsızdı; hepsi çok güzeldi ve çok iyi giyinmişlerdi. Ama ne yazık ki Genji sadece bir dansçının hamiliğini üstlenebiliyordu. Seçerken sadece dans değil, dansçının nezaketi, zarafeti, hoş tavırları da ön planda tutuluyordu.

Yūgiri'de ise hiç iştah kalmamıştı. Devamlı odasında oturup kara kara düşündüğü için artık Çin klasiklerini rafa kaldırmıştı. Biraz hava almak için odasından çıktı ve evin içinde dolaşmaya başladı. İyi giyimli, yakışıklı, sakin, yaşına göre oldukça kendine güvenen bir insandı. Onu gören her genç kız hemen büyülenirdi. Murasaki'nin bölümüne gitti, fakat panjurların bulunduğu yere kadar gitmek ona yasaklanmıştı. Genji, eskiden başından geçen olayı hiç unutmadığı için çok sıkı tedbirler almıştı. Yūgiri konağın doğu kısmında oturduğundan dolayı, Murasaki'nin etrafındaki nedimelerle samimi olma fırsatı bulamamıştı. Bugün ise onun kaldığı bölüme geçmenin heyecanı ile perdelerin arkasından içeriyi seyretmeye başlamıştı.

Gosechi dansçısı olan kız arabasından indirildi ve etrafı paravanlarla çevrilmiş bir koridordan geçirilerek taraçaya doğru yönlendirildi. Yūgiri tam o sırada bu paravanlardan birinin arkasındaydı. Kız, belki de yorgun olduğundan dolayı, oturduğu sandalyenin koltuğuna dayanmıştı. Boyu aşağı yukarı Kumoinokari'ninkiyle aynı ya da belki ondan biraz daha uzundu. Hatta daha güzel olduğu bile söylenebilirdi. Pek fazla ışık olmadığı için yüzünü çok iyi görememişti, ama bu kız ona sevgilisini hatırlattı. İşte o anda olan oldu, çok ani bir şekilde Kumoinokari'ye karşı olan sevgisinin bu kıza kaydığının hayretle farkına vardı. Hemen ona doğru eğildi, kızın kimonosunun kolunu hızla çekti. Kız çok şaşırmıştı. Yūgiri ona hemen aşağıdaki şiirini fısıldadı:

"Güneş tanrıçasına, hizmet eden bakire,*
Seni iple çekerim isterim ben kendime.

---

* Bazı araştırmacılar buradaki tanrıça Toyooka'nın aslında büyük Şinto tanrıçası Amaterasu olduğunu, bazılarıysa Ulu Tanrıça'ya kutsal yemek sunmak için İse merkezli Geku Tapınağı'na çağrılan Kutsal Bakire olduğunu iddia eder –çn.

"Kutsal paravanın ardında hep seni gözlüyorum."

Genç ve hoş bir sesti; fakat kime ait olduğunu anlayamadı. Yine de korkmuştu. Tam o sırada nedimeleri kızın yüzündeki makyajı tazelemeye geldiler ve Yūgiri de çekilmek zorunda kaldı.

Mavi kimonosundan utandığı ve biraz da kendini dışlanmış hissettiği için, mümkün olduğu kadar saraydan uzak duruyordu. Yaşına göre olgun gösterdiğinden dolayı, parlak giysiler içinde sarayda dolaşırken en çok dikkat çeken çocuk oydu. Çünkü kutlamalar sırasında kıyafet kuralları o kadar katı değildi. İmparator bile Yūgiri'deki bu değişikliği fark etmişti.

Dansçılar resmi gösteriler için en çekici hale getirilmişti. Fısıltı gazetesi en güzel kızların Genji'nin ve Tō no Chūjo'nun ağabeyi olan Sayın Müfettiş'in seçtiği dansçılar olduğunu söylüyordu. Üstelik en iyi de onlar giyinmişlerdi. İkisi arasında seçim yapmak gerçekten de çok zordu; ama Koremitsu'nun kızında daha asil bir hava vardı. Onu öyle modern, öyle şaşalı giydirmişlerdi ki, hiç kimse onun aristokrat olmadığını anlayamazdı. Dansçılar o yıl her zamankinden yaşça biraz daha büyük olduğundan festival daha şatafatlı görünüyordu.

Genji bir zamanlar ilgi duyduğu Gosechi dansçısını tesadüfen görünce hemen tanıdı.[275] Gösteriden sonra kıza bir mektup gönderdi. Okuyucularımızın mektubun içeriğini tahmin edebileceğini sanıyoruz. Genji aynen şu şiiri yazmıştı:

---

275. Bkz. Bölüm 11 ve 12.

"Olgunlaşmışsın tatlım, ben seni görmeyeli,
Ama ben de yaşlandım, sana veda edeli."

Aradan o kadar yıl geçmesine rağmen, Genji'nin onu hâlâ hatırlaması ve ona şiir yazması kızcağızı çok duygulanmıştı.

Genji'ye şöyle yanıt verdi:

"Saçlarım çiçekliyken, kollarında eridim,
Sen birden bahsedince, yoksa dün müydü dedim."

Mavi renkli mektup kâğıdı dansçıların elbisesinin rengindeydi ve el yazısı yazanın kimliğini gizlemek amacıyla yuvarlak hatlarla gölgelenmiş olsa bile yine de mütevazı bir toplumsal konumu olan insandan beklenmeyecek güzellikteydi.

Koremitsu'nun kızını fark eden Yūgiri heyecanlandı. Aklında çeşitli düşüncelerle etrafta dolandı fakat kızın yanına yaklaşmasına izin verilmiyordu. Üstelik önüne çıkan duvarı aşacak taktik ve strateji üretemeyecek kadar genç ve tecrübesizdi. Kız çok güzeldi ve hayatından çıkan Kumoinokari için iyi bir teselli olabilirdi.

Dansçıların o gün saray hizmetine girebilecekleri önceden ilan edilmişti. Ancak kızlar arınma töreninden geçmek üzere saraydan ayrılmak zorundaydı. Bu amaç için, Yoshikiyo'nun kızı Karasaki'ye, Koremitsu'nun kızı ise Naniwa'ya gönderildi. Sayın Müfettiş ise kızının saraya resmî olarak kabul edilmesi için gerekli mercileri ikna etmiş bulunuyordu. Kızını hak etmediği bir mevkie teklif ettiği için Tō no Chūjo'nun ağabeyini herkes eleştirmesine rağmen, kız yine de ötekilerle birlikte saraya kabul edilmişti.

İmparatoriçenin kadrosunda nedime açığı olduğu için Koremitsu kızının böyle bir yerde işe alınmasını Genji'den rica etti, Genji de ona bu konuda elinden gelen her şeyi yapacağına söz verdi. Bu haber Yūgiri'yi büyük düş kırıklığına uğrattı. Kızın saraya girmesiyle birlikte kuş uçmuş olacaktı ve bir daha da ele geçmezdi. Belki dehşetli bir ıstırabın pençesine düşmeyecekti ama, eski hüzünlerine bir yenisi daha eklendi.

Kızın sarayda çalışan bir erkek kardeşi vardı ve Yūgiri'nin de zaman zaman bu çocuğun hizmetlerinden faydalandığı oluyordu.

Bir gün Yūgiri ona her zamankinden daha dostane bir şekilde yaklaştı:

"Artık ne zaman göreceğiz kız kardeşini sarayda?"

"Bu yılın sonuna doğru gelecek dediler."

"Çok güzel bir kız kardeşin var. İstediğin zaman onu görebildiğin için seni kıskanıyorum. Beni bir gün onunla tanıştırır mısın?"

"Maalesef böyle bir şey çok zor olacak. Kardeşi olduğum halde, beni bile yanına yaklaştırmıyorlar. Çok zor olacak, çok..."

"O zaman senden rica etsem bu mektubu ona verebilir misin?"

Çocuğa sıkı sıkı böyle bir şey yapmamasını tembih etmişlerdi. Fakat Yūgiri çok ısrar etti.

Oğlanın kız kardeşi erken gelişmiş bir taze olduğundan dolayı mektubu alır almaz göklere uçtu. Mektup mavi bir kâğıda yazılmış, büyük bir zevkle katlandıktan sonra değişik renkli kâğıtlara sarılmıştı. Yazı her ne kadar genç bir insanın elinden çıksa da bu insanın hat sanatında büyük bir gelecek vaat ettiği her halinden belliydi.

"Farkında mısın bilmem, sen bugün dans ederken,
Sevdalandım, kolların semaya yükselirken."

Mektubu hayranlıkla inceledikleri sırada babaları Koremitsu içeri girdi.

"Bu da ne, kimden geliyor?" İkisi de kıpkırmızı kesilmişti. Mektubu saklamaya zaman bulamamışlardı. "Böyle bir şeye asla izin vermeyeceğimi bal gibi biliyorsunuz."

Oğlu kaçmak istedi ama ona engel oldu.

"Bunu bana naibin oğlu verdi ve ablama getirmemi istedi."

"Ne kadar da muhteşem, atak bir delikanlı! Aynı yaştasınız. Keşke onun yeteneklerinden onda biri sende olsaydı!" Kızgınlığı geçivermişti, hemen gidip mektubu karısına gösterdi. "Yūgiri biraz daha büyüdüğünde onunla hâlâ ilgilenecek

olursa, kızımızı saraya göndermeyip ona verebiliriz. Ben babasını çok iyi tanırım. Babası Genji bağlandığı kadını asla unutmayan bir insandır. Kızımız için belki bu daha hayırlı olur. İşte Bayan Akashi'nin durumu meydanda..."

Ancak Koremitsu bu tür fantezileri bir kenara bırakarak kızını saraya gönderme hazırlıklarına devam etti.

Yūgiri'nin aklı ise şu anda, mektup bile yazamadığı, daha aristokrat bir genç kız olan Kumoinokari ile meşguldü. Ona olan özlemi gitgide artmaya başlamıştı. Acaba onu bir daha görebilecek miydi? Artık anneannesini ziyaret etmekten eskisi kadar hoşlanmıyordu. Yıllarca mutlu mutlu birlikte oynadıkları odasını hatırladı. Yavaş yavaş Sanjō Konağı'nı düşünmekten bile nefret etmeye başlamıştı. Bu yüzden kendini Nijō Konağı'na kapattı.

Çok uzun süre kaldığı kendisine ait olan odayı hatırladı. Bu odada bir zamanlar onunla ne kadar güzel güzel oynamışlardı. Sanjō'daki ev aklından geçer geçmez birden karamsarlaşmıştı.

Genji, Bayan Portakal Çiçeği'ne sordu: "Çocuğa göz kulak ol. Anneannesinin fazla ömrü kalmadı. Uzun zamandır birlikte oturuyorlardı ama artık bu görevi birilerinin üstlenmesi lazım, senden istesem yapar mısın?"

Bayan Portakal Çiçeği, şimdiye kadar Genji'nin bir dediğini iki etmemişti. Bu kez de öyle yaptı. Büyük bir sadakatle evin tüm idaresini üstlendi.

Zaman zaman Yūgiri'nin gözü bu kıza takılıyordu. Pek o kadar da ahım şahım birisi sayılmazdı ama babası Genji kızın üzerine titriyordu. Kendisine kötü davranan bu kızı unutmamakla aptallık mı ediyordu? Etrafına dikkatlice bakacak olursa onun gibi uysal birini bulabilirdi. Ama bu insanın düzgün birisi olması gerekirdi. Babası Genji, Bayan Portakal Çiçeği ile uzun yıllardır beraberdi, ama onun kusurlarının da farkındaydı. Gördüğü kadarıyla ne zaman babası bu kadını ziyaret etse, kadın kabak çiçeği gibi açılırdı. Böylece Genji'nin onu aşağılamasına fırsat vermezdi. Yūgiri her şeyin farkındaydı. Bu konularda öyle keskin gözlemleri vardı ki, yetişkin insanlar yanında solda sıfır kalırdı. Anneannesi rahibe olmasına rağmen hâlâ güzel bir kadındı. Yūgiri çocukluğundan beri hep güzel kadınların arasındaydı; gençliğinin baharını çoktan gerilerde bırakmış ve etrafından pek ilgi görmeyen bu seyrek saçlı yorgun kadını görünce haliyle pek dostane izlenimler edinmemişti.

Yeni yıl yaklaşıyordu. Omiya'nın aklı fikri Yūgiri'nin Yeni Yıl'da giyeceği elbiselerdeydi; gözü başka hiçbir şey görmüyordu. Fakat ne yazık ki Yūgiri o kadar güzel elbiselerin arasında bile son derece mutsuzdu.

"Neden kendini bu kadar zahmete sokuyorsun, anlamıyorum. Doğrusunu istersen saraya gidip gitmeme konusunda hâlâ kararsızım."

"Ne dediğinin farkında mısın, oğlum? Şu halinle yaşlı bir yorgun savaşçıdan farkın yok."

"Yaşlı olmasına yaşlı değilim ama..." derken gözleri dolu dolu olmuştu, "Kendimi gerçekten yorgun bir savaşçı gibi hissediyorum anneanne" dedi.

Anneannesi de onunla beraber ağlamak istedi. Onu rahatsız eden şeyin ne olduğunu çok iyi biliyordu.

"İnsanı karamsarlığa sürükleyen tek şey insanın kendi düşünceleridir. Bu kuruntuların içinden sıyrılıp çıkman gerek, evladım. Bu kadar kederin kime ne faydası olmuş ki, sana olsun."

"Benim için üzülme anneanne. Herkes arkamdan rütbesiz mucize diyerek benimle alay ediyor. Bu yüzden ne zaman saraya doğru yönelsem ayaklarım geri geri gidiyor. Dedem sağ olsaydı, kimse benimle alay edemezdi. Babam sağ ama bana bir faydası yok. Bir sorunum olduğu zaman gidip ona danışmam gerektiğini ben de biliyorum fakat benden o kadar uzak ve bana karşı o kadar soğuk ki ona yaklaşmakta zorlanıyorum. Üstelik doğu konağına pek sık geldiği yok. Orada kalan bayan bana çok iyi davranıyor, ama ille de insanın öz babası öz annesi."

Yūgiri hıçkırıklarını tutmak için kendi kendine mücadele verirken, anneannenin gözyaşları yanaklarından aşağıya sicim gibi süzülmeye başlamıştı. "Kim olursa olsun insanın annesini kaybetmesi çok kötü fakat insanlar kaderlerinin çizdiği yolda yürüyerek bu şekilde olgunluğa ulaşıyor. Zamanla çekilen bütün acılar unutulup geçmişin derinliklerine gömülüp gidiyor. Bu yüzden başına gelenleri çok ciddiye alma oğlum. Dedeni ne kadar çok sevdiğini biliyorum, keşke biraz daha uzun yaşasaydı rahmetli. Babanın seninle ilgilenmesi lazım, fakat öyle bir adam ki çocuk babası mı iskele babası mı belli değil. Bakan olan dayından herkes büyük sitayişle bahsediyor, ama o da artık benim tanıdığım insan olmaktan çok uzakta. Senin bu kadar mutsuz, istikbalden kuşkulu olduğunu hissettikçe, keşke bu günleri görmeseydim demek geliyor içimden. Ama sende de bir gayret göremiyorum hani, bu yüzden sana biraz kızgınım."

Sarayda bulunmasına gerek olmadığı için Genji evinde hoş bir yıl geçirdi. Başbakan Yoshifusa'nın[276] yaptığı gibi Genji de Nijō Konağı'nın haralarında yetiştirilen beyaz atları gözden geçirdi. Bu hayvanlara karşı gösterilen ihtimam hiç de imparatorluk sarayından aşağı kalmazdı; hatta bazı açılardan Nijō'da uygulanan bakım yöntemleri saraydakinden daha üstündü.

İmparator, ikinci ayın sonuna doğru, tahttan çekildikten sonra Suzaku Sarayı'nda oturmaya başlayan eski imparatoru ziyaret etti. Kiraz ağaçlarının tümüyle çiçek açması, yaptığı hesaba göre Fujitsubo'nun ölüm yıldönümüne rast gelecekti, ancak erken açan tomurcuklar da güzeldi. Suzaku Sarayı dikkatle tamir edilmiş ve yeniden döşenmişti. Prensler de dahil olmak üzere saraydaki herkes beyaz üzerine yeşil renklerin hâkim olduğu kırmızı şeritli kimonolar giymişti. İmparator da

276. 804 ve 872 yılları arasında yaşamıştı.

Genji gibi kırmızılar içindeydi. Saraylılar asaletlerine yakışır bir şekilde görünmek için hareketlerine her zamankinden daha fazla dikkat ediyorlardı. İmparator ile imparator naibi olan Genji pırıl pırıl giysiler içinde o kadar çok birbirlerine benziyorlardı ki, adeta ikiz gibiydiler. Aradan geçen yıllar İmparator Suzaku'yu olgunlaştırmıştı. Kendine özgü yumuşak tatlı bir zarafeti vardı.

Törene hiçbir edebiyatçı çağrılmamış olmasına rağmen, en az on üniversite hocası ve yavaş yavaş şöhretin basamaklarını tırmanmaya başlayan genç şairler vardı. İmparator o zamana dek resmi sınavlarda çıkmış olan sorular arasından bazı konular belirledi. İnsanlar, bunun imparator naibinin oğlu için hazırlanan düzmece bir sınav olduğundan şüphelendi. Heyecandan yerinde duramayan üniversite hocaları, kendi konuları üzerinde rahatça düşünebilmeleri için ayrı ayrı teknelere bindirilerek göle gezmeye gönderildi. Fakat oturdukları yerde biraz rahatsız olmuş görünüyorlardı. Tam güneş batarken, müzisyenleri taşıyan tekne göle indirildi. Sanatçılar müzik aletlerinin akortunu yaparken aniden tepelerden aşağıya inen rüzgâr nedeniyle gölün her tarafına hoş nağmeler yayıldı. Yūgiri herkese ateş püskürüyordu. O akşam Yūgiri'ye şarkı söyleyip eğlenmek yasaktı.

"Bahar Bülbülü" şarkısı yıllar önce yapılan bahar festivalinin anılarını çağrıştırmıştı.[277]

İmparator Suzaku, "Bir daha böylesine güzel bir festival artık ne zaman nasip olur, orasını bilemiyorum" dedi.

Genji babasının saltanat yıllarının anıları içinde kaybolmuştu. Dans gösterisi bittiğinde, Genji, İmparator Suzaku'ya bir kadeh içki ikram ederek şu dizelerini okudu:

"Bülbülleri yine şakır, eskisinden farkı yok,
Çiçeği bilmem ama biz değiştik hem de çok."

İmparator Suzaku cevap verdi:

"Çiçekli bahçemde sis, sarsa da dört bir yanı,
Bülbüller haber verir bana gelen baharı."

Prens Hotaru imparatorun kadehini doldurdu ve şu mısraları söyledi:

"Ezgisi değişmedi, kavalın sesi aynı,
Bahar bülbüllerine veriyor ilhamını."

---

277. Bkz. Bölüm 8.

Hotaru'nun bu düşünceli ve ihtiyatlı dizeleri her şeyin çürümeye mahkûm olmadığını müjdeliyordu.

İmparator vakur bir şekilde cevap verdi:

"Şarkısını söylüyor daldan dala konan kuş
Eski günlere hasret... Çiçeğin rengi solmuş."

Şiirler birdenbire burada kesilmişti. Bunun nedeni şarap şişelerinin yeterince devrilmemesi miydi? Yoksa okunan şiirleri yazan kâtip söylenen şiirlerden bazılarını gözden mi kaçırmıştı?

Konser alanı uzakta olduğu için imparator yeterince duyamıyordu. Bu nedenle çalgı aletlerinin huzuruna getirilmesini emretti ve aletler gelince de orada bulunan yüksek düzeyli aristokratlar arasında dağıtıldı. Prens Hotaru'ya bir biva, Tō no Chūjō'ya Japonlara özgü koto enstrümanı, sabık imparatora on üç telli Çin kotosu, Genji'ye ise her zamanki gibi yedi telli koto düşmüştü. "Hepiniz benim için çalacaksınız" diye emir verdi imparator. Bu sazendelerin hepsi tecrübeli müzisyenlerdi ve en iyi konserlerini o gece verdiler. Bundan daha iyi bir konser düşünülemezdi. Saraylıların büyük bir çoğunluğu "Günümüz Kutlu Olsun" ve "Tomurcuk Kız"[278] gibi sevilen

278. *Saibara* adı verilen bir şarkı türü, genellikle eğlenmek için toplanan insanların geçirdikleri hoş vakti konu alır. "Tomurcuk Kız" için bkz. Bölüm 19, dipnot 253.

şarkılarla müziğe eşlik etti. Ay bulutların arasından sıyrılınca adanın üstündeki gökyüzü havai fişeklerle aydınlandı ve festival kutlamaları sona erdi.

Geç olmasına rağmen imparator, Suzaku'nun annesi Bayan Kokiden'i ziyaret etmeden gitmenin kabalık olacağını düşündü. Saraya dönerken yol üzerinde ona uğradı. Genji de imparatorun yanındaydı. Yaşlı Kokiden, bu ziyaretten çok memnun kalmıştı. Genji, Fujitsubo'yu düşündü. Babasının eşlerinden biri hâlâ yaşamakta olduğu halde diğerinin hemen ölmesi haksızlık gibi geldi ona.[279]

"Ben yaşlı ve unutkan bir kadınım" dedi Kokiden, "Fakat sizin bu nazik ziyaretiniz hatıralarımı canlandırdı."

"Sevdiği herkesi kaybetmiş biri olarak, artık baharın geldiğini dahi hissedemez bir hale gelmiştim. Ama bu buluşmamız çok iyi oldu. Bana kaybettiğim huzuru geri verdi. Vakit buldukça, sizi sık sık ziyaret etmeyi düşünüyorum" diye cevap verdi imparator.

Genji de tekrar onu ziyarete geleceğini söyledi. Misafirlerin hepsi aniden kalkınca, geçit törenine katılan görkemli kalabalık karşısında Kokiden şaşkına dönmüştü. Genji acaba iyi günlerimde benim hakkımda neler düşündü? Ne gibi izlenimler bıraktım üzerinde, diye içinden geçiren Kokiden zamanında ona yaptıklarından pişmanlık duymuştu. Genji zaten hükmetmek için dünyaya gelen bir insandı, bu yüzden Kokiden hiçbir şeyi değiştirememişti. Kafasını meşgul edecek hiçbir kaygısı olmayan kız kardeşi Oborozukiyo da sık sık geçmişi anımsıyordu. Bu aslında üzerinde düşünülmesi gereken bir mazi idi. Şöyle veya böyle Oborozukiyo, Genji'ye her zaman bir mektup göndermenin yolunu bulmuştu. Kokiden hep kendisine ödenen maaş ve ödeneklerle ilgili hesap hataları buluyor ve böylesine sefil bir saltanat döneminde yaşadığı için şansına lanet ediyordu. Bu konuda öylesine ileri gitmişti ki, oğlu bile yanına uğramaz olmuştu.

Yūgiri'nin şiiri başyapıt ilan edilmiş ve okuldan mezun olmuştu. Bu sınava sadece kendini en iyi yetiştirmiş ve gelecek vadeden öğrenciler girmişti. İçlerinden sadece üç kişi sınavı geçebilmişti. Yūgiri, sonbahardaki vergi toplama döneminde Beşinci dereceden defterdar olarak göreve atandı. Kumoinokari, bir türlü Yūgiri'nin aklından çıkmıyordu. Yūgiri henüz kızın atmaca gözlü babasından kurtulabilmek için ne yapması gerektiğini düşünebilecek durumda değildi. Bu yüzden hem Yūgiri hem de kız çok mutsuzdu.

Genji artık daha rahat bir hayata ve kendine ayıracak daha fazla zamana ihtiyaç duymaya başlamıştı. Taşrada yaşayanlar da dahil olmak üzere sevdiği bütün insanları artık etrafında görmek istiyordu. Genji, şehrin doğu sınırının yakınında, Bayan Rokujō'nun topraklarını da kapsayan bölgede dört büyük park satın aldı.

---

279. Bu düşünceler imparatorun düşünceleri olabilir.

Murasaki'nin babası Prens Hyōbu gelecek yıl elli yaşına giriyordu. Murasaki, onun yaş gününde yapılacak kutlamanın hazırlıklarıyla meşguldü. Genji, bu tür faaliyetlere kayıtsız kalmanın kötü niyet olarak yorumlanacağına karar verdiği için, Rokujō Sarayı inşaatının bu kutlamalardan önce bitirilmesi yönündeki çalışmalarını hızlandırdı.

Yeni Yıl hazırlıklarıyla Murasaki ilgileniyordu. Aralarında iş bölümü yaptılar. Genji dini törenden sonra verilecek ziyafet için gerekli dans ve müzik hazırlıklarıyla ilgileniyordu. Murasaki ise yazıt ve resim süslemeleri, elbiseler, adaklar kısacası verilecek diğer hizmetlerin tümüyle meşguldü. Bayan Portakal Çiçeği, Murasaki'yi bu konuda hiç yalnız bırakmadı. Her zamankinden daha iyi anlaşıyorlardı. Çeşitli konularda devamlı birbirleriyle yazıştılar.

Herkesin ağzında dolaşan hazırlık haberleri kısa bir süre sonra Prens Hyōbu'nun da kulağına çalındı. Genji, genellikle nazik ve düşünceli bir insan olarak bilinirdi, fakat Prens Hyōbu bundan pek emin değildi. Genji'nin zaman zaman kendisini ve ailesini küçük düşürmek için fırsat kolladığını biliyordu. Tatsızlıklar birbirini takip etmiş ve sonunda prens, Genji'nin ona karşı yıllanmış bir kini olduğuna karar vermişti. Ama kızı Murasaki'nin onun en gözde eşi olması sevindirici bir durumdu. Kızının ulaştığı şeref, onur ve şöhretten onun payına düşen kocaman bir sıfır bile olsa kızının mürüvvetini görmek ona yetiyordu. İşte şimdi bütün ülke onun için yapılacak olan töreni konuşuyordu. İlerleyen yaşlarında bu onun için beklenmedik bir onurdu.

Bayan Hyōbu kutlama törenleriyle kandırılacak cinsten değildi. Hem kızına hem de Genji'ye her zamankinden daha fazla güveniyordu. Kendi öz kızı saraya girmişti de ne olmuştu yani? Ona ne faydası olmuştu? Genji onun için şimdiye kadar ne yapmıştı?

Yeni Rokujō Konağı'nın inşaatı sekizinci ayda bitti ve insanlar taşınmaya başladı. Saraydan uzakta bir yerde oturduğu için konağın, annesinin de arazisini kapsayan güneybatı bölümü Akikonomu'ya tahsis edildi. Kuzeydoğu bölgesi, daha önce Nijō Konağı'nın doğu bölümünde oturan Bayan Portakal Çiçeği'ne verildi. Kuzeybatı kısmı ise Bayan Akashi'ye düştü. Konağın etrafına yapılacak olan yeni bahçeler, göl ve tepecikler için teker teker burada oturan kadınların fikri alındı.

Güneydoğu bölgesine baharda çiçek açan çok sayıda ağaç ve çalı dikildi. Gölün mükemmel bir tasarımı vardı. Bahçenin ön tarafındaki alana ise baharda çiçek açan birçok kurtpençesi, çınar, kiraz, morsalkım, *yamabuki*[280] ve açelya fidanları dikilmişti. Koruluğa dağılmış olan yapraklar mevsimin sonbahar olduğunun bir göstergesi gibiydiler.

Akikonomu'nun bahçesine dikilen fidanlar sonbaharın renk cümbüşüne uygun olarak seçilmişti. Berrak pınarlar su sesini gürleştirecek şekilde dizilmiş kayaların üstünden şarkılar mırıldanarak uzaklara doğru akıp gidiyordu. Bir şelale vardı ve onun arkasında uzayıp giden alan tam bir sonbahar fundalığıydı. Mevsim sonbahardı. Bahçe, Oi tepelerini kıskandıracak türden sonbaharda açan çiçek ve yapraklarla doluydu.

Kuzeydoğu bölgesinde serin serin akan bir pınar vardı. Bahçe planı yapılırken hep sıcak yaz güneşi göz önünde bulundurulmuştu. Bahçenin ön kısmındaki bambu koruluğundan yazın serin rüzgârlar esiyordu. Bahçedeki öteki ağaçlar ise dağ ormanlarını andırırcasına sık ve esrarengizdi. Bu kocaman ormanın etrafında alıçlardan[281] ve portakal ağaçlarından meydana gelen bir çit vardı; bütün bunlar hanımefendiye hep eski günleri hatırlatıyordu. Ayrıca bahçeye yaban karanfilleri, güller, yılan otları,[282] ilkbahar ve sonbaharda çiçek açan ağaçlar dikilmişti. Arazinin bir bölümü binicilik antrenmanlarında kullanılmak üzere çitlerle çevrilmişti. Gölün etrafını süsleyen zambaklar ise en güzel çiçeklerini beşinci ayda açıyorlardı. Arazinin en uç noktasında ise bölgenin en güzel atları için yapılmış ahırlar yer alıyordu.

Bu devasa alanın kuzeybatı köşesinde, kuzeye doğru sıra sıra ilerleyen ambarlar yer alıyordu ve bunlar uzaktan yapay tepecikleri andırıyordu. Ambarların etrafı, kışın ilk düşen karıyla mükemmel bir görüntü oluşturan çam ağaçlarıyla

---

280. *Kerria japonica*, sarı çiçekli çalılık.

281. *Unohana, Deutzia crenatia.*

282. *Kutani*, modern Japoncada artık kullanılmıyor.

çevriliydi. Aynı yerde kasımpatılar kış aylarında bile sabahın ayazında çiçekler açar ve "yıllanmış meşelerden"[283] oluşan koru en güzel renklerine bürünürdü. Bu uçsuz bucaksız ormanın derinliklerinde, henüz adı bile bilenmeyen ağaçlar vardı.

Taşınma işi günlerin ve gecelerin eşitlendiği mart ayının ortasına denk geldi. Kararlaştırıldığı gibi, herkes aynı anda taşınacaktı, fakat kalabalık ile hareket etmeyi hiç sevmeyen Akikonomu bu işi birkaç gün ileriye attı. Bayan Portakal Çiçeği her zamanki uysallık ve hanımefendiliğiyle o akşam Murasaki ile birlikte taşınmayı kabul etmişti.

Murasaki'nin bahçesindeki çiçekler, mevsim biraz ilerlediğinden dolayı yavaş yavaş kurumaya yüz tutmuştu, fakat yine de çok güzeldi. Murasaki'nin maiyetindeki kadınların bindiği araçlar on beş arabadan meydana gelen bir kafile oluşturmuştu. Görevliler en azından dördüncü ya da beşinci rütbedendi, hatta altıncı rütbeden olanlar bile vardı. Bu görevlilerin hepsi Genji'ye ve konağına yıllardır hizmet etmiş insanlardan meydana geliyordu. Genji, savurganlık ve gösteriş yaparak dikkatleri üzerine çekmek istemediğinden dolayı, taşınma törenini çok sade bir şekilde düzenlemişlerdi. Taşınma sırasında Murasaki'ye ve Bayan Portakal Çiçeği'ne protokolde eşit yer verilmişti. Bayan Portakal Çiçeği'nin ihtiyaçlarıyla yakından ilgilenen Yūgiri oldu, zaten doğru olan da buydu.

283. *Hahaso*, birçok meşe türünü kapsadığı düşünülür.

Kadınların odaları belirlenirken her şey en küçük ayrıntısına kadar düşünülmüştü. Kadınlar için yapılan hazırlıklar çok güzeldi ama taşındıktan sonra her şeyi yeniden yerleştirmek gerekiyordu.

Akikonomu konağın kendine ait olan bölümüne beş altı gün sonra geldi. Taşınma töreninin basit olmasını istemesine rağmen her şey çok görkemli bir şekilde gerçekleşmişti. Kadınlar arasında en büyük ilgi ona gösterilmişti. Akikonomu'nun zarafet ve asaleti zaten her halinden belliydi.

Konağın içi pek çok oda, bölme, salon ve koridorlardan meydana geliyordu. Bu da kadınların hem kendi bölümlerinde bağımsızca yaşamalarını sağlıyor hem de aralarında dostane ilişkiler kurmaları için zemin hazırlıyordu.

Dokuzuncu ay geldi ve Akikonomu'nun bahçesi sonbahar renkleri ile göz kamaştırmaya başladı. Akikonomu, yumuşak bir sonbahar rüzgârının estiği o akşam, süslü bir kutunun üzerini yaprak ve çiçeklerle donatarak Murasaki'ye gönderdi. Hediyeyi götüren uzun boylu kızın sırtında mavi çizgili eflatun bir kimono, koyu renkli mor bir ceket ve onun üzerinde safran renkli ince bir pelerin vardı. Her zamanki gibi alışkın olduğu koridorlardan, salonlardan yürüyüp bölmeleri birleştiren köprülerin üzerinden geçerek Murasaki'nin odasına doğru ilerledi. Bu haliyle çok güzel ve vakur görünüyordu. Bütün sarayın gözü onun üzerindeydi. Üst düzey soylulara hizmet için yetiştirildiği her halinden belli oluyordu.

Akikonomu gönderdiği hediyenin üzerine bir şiir eklemişti:

"Bahçeniz sessiz sessiz beklerken ilkbaharı,
Güz yelleri taşıdı, size bu yaprakları."

Kız, Murasaki'nin maiyetindeki kadınların onu övgü yağmuruna tutmasından hiç rahatsız olmadı. Murasaki aynı kutunun üzerine yosunlardan ve çakıl taşlarından meydana gelen bir kompozisyon yaptırarak Akikonomu'ya gönderdi. Çam dalları ve taşlar uçurumu temsil ediyordu. Üzerinde şu şiir yer alıyordu:

"Fani olan savrulan, dökülen yapraklardır,
Taşa tutunan çamlar her zaman yeşil kalır."

Ustaca düzenlenmiş çam ağacının yapay olduğunu anlamak için dikkatlice bakmak gerekmişti. Akikonomu, bu kadar kısa bir süre içinde böyle dâhice düşünülmüş bir cevap aldığı için gerçekten çok etkilenmişti. Maiyetindeki kadınların da bu cevap karşısında dilleri tutulmuştu.

Genji, Murasaki'ye "Bence kullandığın dil gereğinden fazla iğneleyici" dedi. "Cevap vermek için en azından baharda ağaçların çiçek açmasını bekleyebilirdin.

Tanrıçamız Tatsuta'nın Tanrıçası[284] senin güzelim sonbahar renklerini küçümsediğini duyacak olursa ne düşünür. Baharı bekleyip cevap verseydin şiirin daha güçlü olurdu." Genji bunları söylerken inanılmaz derecede yakışıklı ve genç görünüyordu.

Bu güzel konak içinde oturan sakinler birbirleriyle şiir alışverişine devam etti.

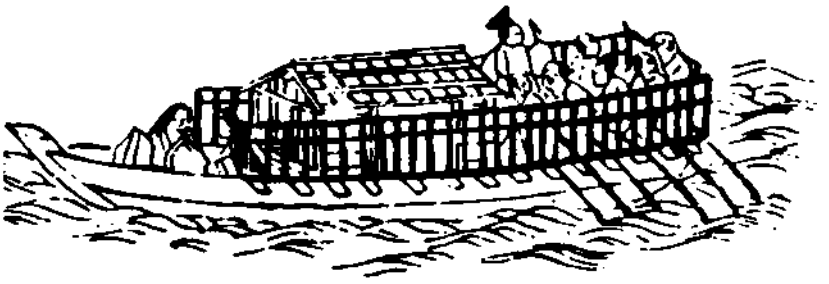
Bayan Akashi, büyük hanımlar yerleşinceye kadar beklemesi gerektiğine karar vererek, daha sonra sessiz sakin bir şekilde taşınmayı tercih etti. Onuncu ayda en uygun zaman geldi çattı ve Akashi yeni evine taşındı. Genji, kızının geleceğini düşünerek, Akashi'nin maiyetindeki insanları ve onun kalacağı odaları özenle seçti, hiçbir şeyin öteki kadınlara verilen ayrıcalıktan geri kalmaması gerekiyordu.

284. Akikonomu.

BÖLÜM 22

TAMAKAZURA

TAMAKAZURA (玉鬘)

Aradan yıllar geçmişti ama Genji, Bayan Akşamsefası'nı (Yugao) unutamamıştı. Pek çok kadınla birlikte olmuştu fakat yokluğunu hissettiği tek kadın Akşamsefası idi. Onun hayatta olmayışı Genji'yi çok üzüyordu.

Bayan Akşamsefası'nın hizmetçisi Ukon, pek öyle seçkin bir aileden gelmiyordu, ama Genji bu kadına çok düşkündü. Onu rahmetli Akşamsefası'ndan bir yadigâr gibi görüyordu. Ukon, şu anda Genji'nin haremindeki en yaşlı kadınlardan biriydi. Genji Suma'ya gitmek için ayrılmadan önce herkesi Nijō Konağı'nda Murasaki'nin kaldığı bölüme göndermişti. Ukon da artık orada kalacaktı. Murasaki onu sessiz, iyi huylu bir hizmetli olarak görüyordu. Ukon, şayet hanımım Akşamsefası hayatta olsaydı en azından Bayan Akashi'ye gösterilen ilgi ona da gösterilirdi diye düşünüyor, için için hayıflanıyordu. Genji zengin gönüllü bir insandı, hoşlandığı hiçbir kadını yüzüstü bırakmamıştı. Bayan Akşamsefası, her ne kadar onun en önemli gözdelerinden biri olmasa da sağ olsaydı Rokujō Konağı'na taşınan grup içinde yer alacağı kesindi.

Ukon, şehrin batısında dadısıyla oturan Akşamsefası'nın kızının kaldığı yeri ortaya çıkarmaya çalışmadı. Genji Ukon'a, "Bu mesele aramızda kalmalı, bu saatten sonra benim bu işin içinde olduğumu başkalarının öğrenmesi hiçbirimize yarar sağlamayacaktır. Olan oldu zaten" demişti. Bu nedenle Ukon da dadıyı bulmak için hiçbir girişimde bulunmamıştı. O sıralarda dadının kocası Kyushu'ya vali yardımcısı olarak atanmış, aile de onunla birlikte yeni görev yerine taşınmıştı. Kız o sıralarda

dört yaşındaydı. Annesi ortalıklarda yoktu, ondan bir haber alabilmek için gece gündüz ağlayarak dua ediyorlardı ve onu her tarafta aratıyorlardı. Ne yazık ki, bütün bu çabalar hiçbir sonuç vermedi. Dadı sonunda dört yaşındaki kızı hanımefendisinden kendisine kalan bir emanet kabul edip yanında Kyushu'ya götürmeye karar verdi. Ancak bu minicik kızı böyle çetin bir yolculuğa çıkarmak ve memleketin bir ucundaki uzak bölgeye götürmek hiç güzel bir fikir değildi. Sonunda, baba Tō no Chūjō'yu bulup kızının yanlarında olduğunu ona anlatmaya karar verdiler. Durumu anlatmak için iyi bir vesile bulamayınca aile meclisini topladılar. Akşamsefası'nın başına neler geldiğini bilmedikleri için durumu Tō no Chūjō'ya anlatmak zor olacaktı. Kızın bu yaşta ona tamamen yabancı olan bir insanı baba olarak kabul etmesi çok zor olacaktı. Ayrıca, Tō no Chūjō bu minik kızın kendi öz evladı olduğunu öğrenince kızının uzak diyarlara gitmesine dünyada izin vermezdi. Çok sevimli çocuktu, asaleti yavaş yavaş davranışlarına da yansımaya başlamıştı. Bu yüzden bu narin kız çocuğunu derme çatma bir tekneyle seyahate çıkarmak gerçekten çok acıydı.

"Annemin yanına mı gidiyoruz?" diye soruyordu sık sık.

Dadı ve kızları durup dururken ortadan aniden kaybolan Akşamsefası'na karşı duydukları özlem ve üzüntüden gözyaşlarını tutamıyorlardı, fakat kendilerine hâkim olmalıydılar. Yola çıkmadan önce ağlamak hayra alamet değildi.

Yol boyunca gördükleri manzaralar onlara hep Bayan Akşamsefası'nı hatırlattı. "Ah keşke Akşamsefası da aramızda olsaydı! Gepegenç hayat dolu bir insandı. Buralarda olsaydı, o da kesin bizimle birlikte gelirdi. Ama sağ olsaydı biz de belki seyahate çıkmaz hep onunla birlikte şehirde olurduk."

Demir aldıkları sahile tekrar geri dönen dalgaları kıskanmışlardı.[285]

"Yazık, yazık memleketten uzakta, teknemizin başı bilinmez ufuklarda"[286] diye şarkı söyleyen denizcilerin gür sesi duyuluyordu.

Dadının kızları birbirlerine mahzun mahzun bakarken gözyaşlarını tutamadı.

"Denizcinin özlemi inliyor şarkılarda,
Oshima adasının ıssız açıklarında."[287]

"Uçsuz enginlerdeyiz, hani nerede adın,
Söyle nerelerdesin, özlediğimiz kadın...

"Seni bırakıp gittim öğrendim ben yabanı."[288]

---

285. Bkz. Bölüm 12, dipnot 182.

286. Bir denizci şarkısı.

287. Chikuzen ilindeki valinin görev yeri.

288. Bkz. Bölüm 12, dipnot 192.

Gemi, Kane burnunu geçtikten sonra yolcular şarkıdaki "Shiga'nın tanrısını unutmadık hamdolsun!" nakaratını söyler söylemez zaten kara görünmüştü ve ne kadar uzaklara geldiklerini anladıklarında gözyaşlarına boğuldular.[289]

Zamanla çocuğa kendi hanımlarıymış gibi davranmaya başladılar. Bazen, aileden birisinin rahmetli hanımefendiyi rüyasında gördüğü oluyordu. Genellikle yanında sanki ikiziymiş gibi duran bir kızla görünüyordu ve rüya gören kişi sonradan hastalanıyordu. Uykuda gelen bu görüntülerden hareket ederek, kadının gerçekten hayatta olmadığına karar verdiler.

Aradan yıllar geçti ve nihayet vali yardımcısının Kyūshū'daki görev süresi doldu. Başkente geri dönmeyi düşündü ancak tereddütleri vardı, çünkü artık başkent onun için çok uzak bir diyardı ve orada artık hiçbir nüfuzu kalmamıştı. Hastalandığında geri dönme konusunda daha fazla tereddüt etmeye başlamıştı. Hastalığı zamanla ilerleyince, yolculuğunun asıl istikameti de belli olmuştu. Ölüm döşeğindeyken emanet kızı dikkatlice süzdü. Tam on yaşındaydı ve bir peri kızı kadar güzeldi. Yaşlı adam onun geleceğinden çok endişeliydi.

"Güzel kızım, ben aranızdan ayrılınca kim bilir senin başına neler gelecek. Bu konuda çok kaygılıyım. Yanımdayken maalesef her şeyden uzakta büyüdün. Hep seni tekrar başkente geri götürmenin hayaliyle yaşadım. Seni doğru ve emin ellere teslim etikten sonra kendi kaderini senin çizmeni istedim. Hep bu konuda hazırlık içindeydim. Başkent daha büyük ve senin için daha güvenli bir yer. Ama halimi görüyorsun, bir yere kımıldayamıyorum. Toprağım galiba burada olacak."

Yaşlı adamın üç oğlu vardı. Onlara, "Size bir an önce bu kızı başkente götürmenizi emrediyorum. Cenaze törenimi sorun etmeyin" dedi.

Aile yakınlarından başka kimse kızın gerçek kimliğini bilmiyordu. Herkese bu kızdan, torunu olarak bahsetmiş ve kızı kimselere göstermemişti. Onun için elinden gelen her şeyi yapmıştı ama şimdi artık ölüm döşeğindeydi. Aile dönüş hazırlıklarına başladı. Bölgede vali yardımcısıyla ihtilaflı olan pek çok insan vardı. Görevi süresince çok düşman edinmiş ve hayatı sık sık tehlikeye girmişti. Bu kız, belki de damarlarında babasının kanı dolaştığından dolayı annesinden bile daha güzeldi. Zarif ve kibar olduğu gibi insana huzur veren, sakin bir mizacı vardı. Onun gibi bir kızın eşi dünyada az bulunurdu.

---

289. Kyūshū adasının kuzey sahillerinde yer alan Kane burnunu geçtikten sonra Hakata körfezine girilir. Burada sözü geçen nakarat aslında *Man'yōshū* seçkisinin 1230 numaralı şiirine aittir. Yolcular bununla kendilerini sağ salim Hakata körfezine kadar getiren Shiga bölgesinin tanrısına şükranlarını sunarlar:

Shiga'nın tanrısını unutmadık hamdolsun!
Teknemizi korudu, şefaati bol olsun...

Civarda oturan delikanlılar kızın namını duymuşlar ve onu mektup yağmuruna tutmuşlardı. Fakat sert bir duvara çarpmış gibi sinir bozucu bir sessizlikle karşılaşmışlardı.

Kızın yaşlı bakıcısı delikanlıları karşısına alarak, "Bakın gençler her kuşun eti yenmez. Bu kız hiç evlenmeyecek. Rahibe olacak. Ben ölünceye kadar benimle oturacak" demişti.

Hepsi ağız birliği etmişçesine sanki kadın uğursuz bir şeylerden bahsediyormuş gibi tepki gösterdiler: "Aman yarabbi! Ne feci bir durum! Duydunuz mu çocuklar? Eski valinin torunu tam bir ucubeymiş..." dediler.

Yaşlı adamın oğulları kızı babasına götürme konusunda son derece kararlıydı. Kız daha çocukken babasının ona ne kadar düşkün olduğunu, dadı gözleriyle görmüştü. Babası onu bu haliyle görünce kim bilir ne kadar sevinecekti ve evladım diye bağrına basacaktı. İşlerin yolunda gitmesi için bütün tanrılara bildikleri duaları okudular.

Ancak valinin oğlanları ve kızları bulundukları bölgenin yerlileriyle evlenince, bir zamanlar içtenlikle düşündükleri başkente dönüş planları suya düştü. Kız kendi özel durumunu yavaş yavaş anlamaya başladıkça, hayat onun için daha da zor bir hale gelmeye başlamıştı. Her yıl üç kez inzivaya çekilmeyi alışkanlık haline getirmişti. Şimdi yirmi yaşında pırıl pırıl bir genç kızdı, fakat ülkenin kuş uçmaz kervan geçmez bu ücra köşesinde harcanıyordu.

Aile, Hizen vilayetinde yaşıyordu. Bölge eşrafından kızın ününü duyan delikanlılar onun etrafında pervane olmaya başlamıştı. Dadının tek dileği, evin etrafındaki züppelerin bir an önce defolup gitmeleriydi.

Aralarında, vaktiyle valinin emrinde çalışmış olan Beşinci Derece'den bir genç adam vardı. Bu genç aynı zamanda Higo vilayetinde geniş arazileri bulunan önemli bir aşiretin üyesiydi. Bölge eşrafından biri olarak, büyük bir askeri güce ve nüfuza sahipti. Her ne kadar vahşi bir tabiata sahip olsa bile, yine de zevk sahibiydi. En büyük merakı, güzel kızları hareminde toplamaktı.

O da kızın şöhretini duymuştu: "Deli veya kaçık umurumda bile değil. Gözlerimi kaparım vazifemi yaparım!" Kızı elde etme konusunda son derece iddialı ve biraz da tehditkâr görünüyordu.

Fakat dadı, "Git efendine söyle, bu iş o-l-m-a-z! Kız rahibe olacak" diyerek adamın gönderdiği habercinin yüzüne kapıyı kapattı.

Ağa çocuğu hışımla Hizen'e geldi ve dadının oğullarını görüşmeye çağırdı. Evlilik konusunda ona yardım ettikleri takdirde, kendilerini müttefiki olarak kabul edecek ve yükselmeleri için elinden gelen her türlü yardımı yapacaktı. Bunu duyan iki genç oğlan olaya sıcak bakmaya başladılar.

"Biz şimdiye kadar kızımızın kendinden aşağıda birisiyle evlenmesine her zaman karşı çıktık ama şimdi durum değişik. Bu adamın dediğini kabul edecek

olursak gerçekten önemli bir dost ve müttefik kazanacağız, reddedecek olursak onu kendimize düşman edeceğiz. O zaman da buralardan pılımızı pırtımızı toplayıp bir an evvel gitmemiz gerekecek. Evet, kızımız soylu bir aileden geliyor. Bu gerçeği inkâr edemeyiz, fakat ya onu babası tanımazsa? Zaten onun varlığından kimsenin haberi yok, asalet onun ne işine yarayacak? Eşraftan böyle bir insan karşısına çıktığından dolayı kız yatsın kalksın tanrılara dua etsin. Kızın başkentten ta buralara kadar gelişi bu insanla karşılaşması için bir alın yazısı olamaz mı? Deve kuşu gibi kafamızı kuma sokmayalım. Bizim bahsettiğimiz insan çok acımasız biri, kafasına koyduğunu yapar. Hele bir de kızacak olursa elinden geleni ardına koymayacaktır."

Bungo'da vali yardımcılığı yapmakta olan büyük ağabeyleri öteki kardeşlerine karşı çıktı. "Bu konuda tartışmaya bile gerek yok. Babamızın talimatlarını unuttunuz galiba. Bu kızı ne yapıp edip başkente göndermemiz lazım."

Kız kardeşleri de gözyaşları içinde onu destekledi. Kızın annesinin izini kaybedeli aradan tam on altı yıl geçmişti. Ama hem kendilerini teselli etmek hem de kıza iyi bir hayat sağlamak istiyorlardı. Ayrıca Higolu bu züppeyi de gözleri hiç tutmamıştı.

Adam istenmediğinin farkında değildi. Şanından şöhretinden o kadar emindi ki kızı mektup yağmuruna tuttu. Mektupların hepsi kaliteli, rengârenk, ağır kokulu Çin parşömenleri üzerine yazılmıştı. El yazısı fena değildi, fakat mektup genelinde aristokrat üsluptan yoksundu. Ne de olsa taşralı bir köylüydü. Ortanca oğlanla arası çok iyi olduğu için bir gün onu ziyarete geldi. Uzun boylu, atletik yapılı, otuz yaşları civarında hoş bir erkekti. Bu haliyle ona asabi demeye bin şahit gerekirdi. Son derece sıhhatli bir görünüşü ve kalın bir sesi vardı. Koyu bir şivesi olduğu için, konuşmaları kuş dilini andırıyordu. Oralarda, gün batınca gizli gizli ortalıkta dolaşan âşıklara "gece kuşu" denirdi, ama bu insan onlardan farklıydı. Mevsim ilkbahardı ve henüz akşam olmamıştı. Bu saatlerdeki ziyaretler için âşıklar genellikle onun yaptığı gibi ilkbaharı değil sonbaharı tercih ederdi.[290]

Bu genç adamı kırmamak için "büyükanne" kapıya çıktı.

Higolu adam büyükanne ile konuşmaya başladı: "Vali hazretleri gerçekten mükemmel bir insandı ve siz daha düşünürken kafanızdan neler geçtiğini anlardı. Onunla daha yakın dostluk kurmak isterdim fakat ne yazık ki onu kaybetmiş bulunuyoruz. Bu durumu telafi etmek için bir şeyler yapmak istedim. Bütün cesaretimi toplayarak küçük kızınızı istemeye geldim. Belki ben ona layık değilim, ama onun için her türlü fedakârlığı yapmaya hazırım. Onun en sadık kölesi olacağım. Zât-ı âlinizin onu vermek istemeyişinizi duymuş bulunuyorum. Niçin böyle düşünüyor-

290. Anonim, *Kokinshū* 546:

Her gece aşk ateşin beni durmaz yâreler,
Sonbahar illet azar, ben bağlarım kâreler.

sunuz? Buna neden, yoksa benim haremimdeki diğer kadınların varlığı mı? Lütfen bu konuda teessüre kapılmayınız. Ben kızınızı onlardan hiçbiriyle denk tutmuyorum. Kızınız benim başımın tacı, evimin kraliçesi olacaktır." Özellikle son sözlerini çok kararlı bir şekilde söylemişti.

"Çok teşekkür ederiz beyefendi. İlginiz bizi gerçekten çok sevindirdi. Ancak, kızımızın başına bir sürü talihsiz olay geldiği için onu maalesef gözlerden uzak tutmak zorundayız. Böyle bir durumda evlenmesine imkân ve ihtimal yok. Üzgünüz ama bu konuda size hiçbir şekilde yardımcı olamayız!"

"Efendim, lütfen yapmayın! Bütün tanrılar huzurunda yemin ederim ki kör veya topal bile olsa benim için fark etmez."

Onu resmi olarak istemeye geleceği bir gün belirlenmesini istedi. Durumun ciddiyetini kavrayan dadı hemen konuyu değiştirerek bütün bölge halkının üstünde hemfikir olduğu bir rivayeti dile getirdi ve alttan aldı: "Evladım, bu havalide herkes mevsim sonu evlenmenin uğursuzluk getireceğini söylüyor" dedi.

Higolu adam ayrılırken bir şiir okumanın gerektiğine inandığı için uzun uzun düşündü.

"Aynaların tanrısı Matsura'ya ant olsun,
Kızdan cayarsam eğer cehennemine koysun!"

Şiir bitince kendi kendine, "Hiç de fena olmadı" diyerek sırıttı.

Higolu adamın şiir sanatını çok iyi bilmediği her halinden belli oluyordu. Dadı o sırada çok gergin olduğu için cevap verecek durumda değildi ve kızlar Higolu adama çok kızmıştı. Zaman akıp giderken, dadı sonunda yakaladığı bir dize ile hemen karşılık verdi:

"Yüzyıldır yalvarırız kabul olmaz duamız,
Sana da tanrına da bedduayı basarız!"

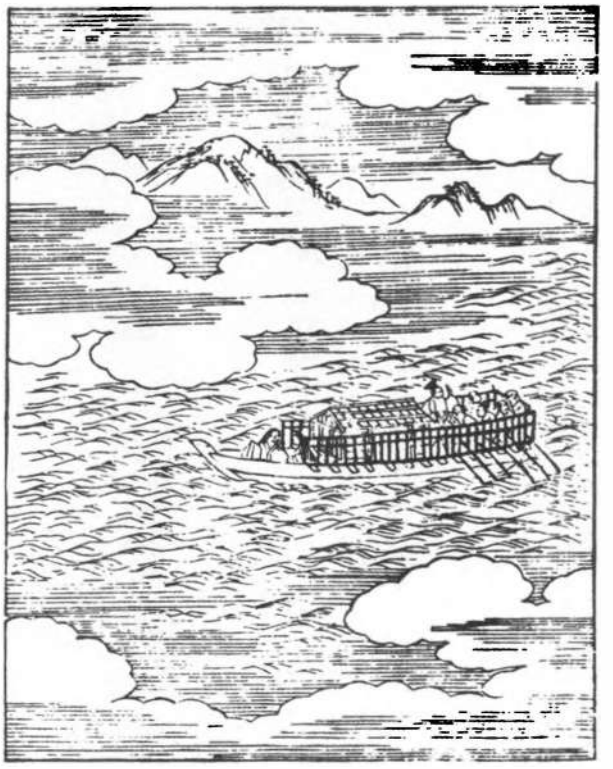
Dadı sözlerini bitirdiğinde sesi titriyordu.

Higolu adam, "Bu ne demek oluyor? Nasıl yani?" diye dadının önünde gürledi.

Adam neredeyse saldırmak üzereydi. Korkudan dadının beti benzi atmıştı.

Bütün gerginliğine rağmen kızlardan birisi kahramanca bir kahkaha patlattı.

"Yeğenimiz normal değil. Annem de zaten şiirinde size bunu anlatmaya çalıştı. Yeğenimize karşı göstermiş olduğunuz ilgi karşılık görmeyecek olursa buna çok üzülürüz. Annem aslında bunu söylemeye çalışıyordu, ama kaş yapıyım der-

ken göz çıkardı. Çok yaşlı olduğu için bazen hem tanrılar hem insanlar hakkında ileri geri konuşmak onun âdeti. Duyduklarınızı yaşına verin."

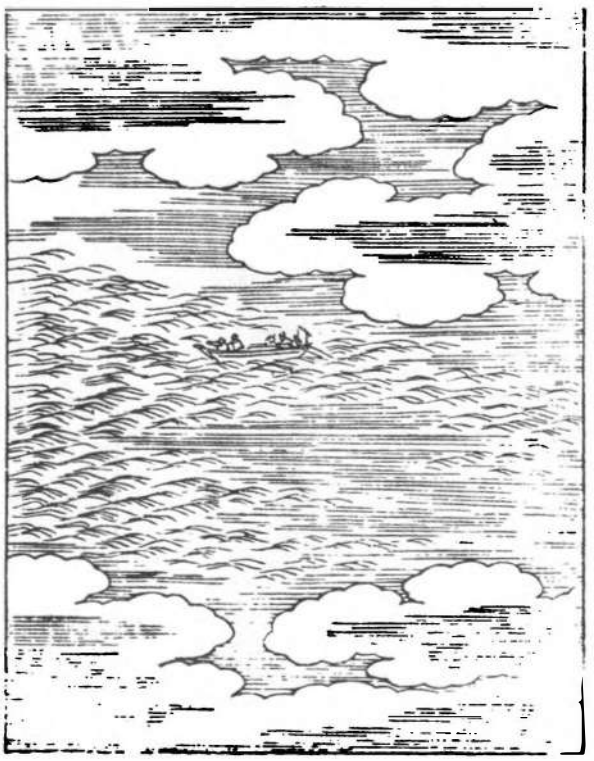
Higolu adam "Anlıyorum, anlıyorum" diye başını salladı. "Annenizin şiiri güzel bir şiirdi, fakat benim anlayamadığım şey taşralı insanları hor görmeniz. Söylesenize bana, şehirli insanların ne özelliği var? Şiirse, herkes yazıyor çiziyor söylüyor. Az önceki şiirimden daha güzel bir şiirle karşınıza çıkamayacağımı nereden biliyorsunuz?"

Durup tekrar yeni bir şiirle hava atmayı denedi, ama ilham perisini göremediği için bir türlü kafasını toparlayamadı ve kös kös önüne bakarak çekti gitti.

Dadı, ikinci oğlunun bu düşmanın safında yer aldığını hatırlayınca tüyleri diken diken oldu. Büyük oğlundan bu konuda bir şeyler yapmasını istedi.

Oğlu şöyle dedi: "Ama anne ne yapabilirim ki, elimden ne gelir? Kimden yardım isteyeyim? Benim bin tane kardeşim mi var? Topu topu üç kişiyiz ve ikisi bana cephe almış durumda. Eğer bu adamı kendimize düşman edersek, hayatı bize zindan eder. Ona karşı bir densizlik yapacak olursam işlerimiz daha da kötüye gider."

Bu adamla evlilik kız için hayırlı olmayacaktı. Böyle bir adamla evlenmektense ölsün daha iyiydi. Başkente dönmek isteyen ev halkı bütün cesaretini topladı ve hep birlikte yola çıktılar. Kızlardan bazıları kocalarını terk etmişti. Çocukluk ismi Ateki olan Hyōbu da gece evinden kaçarak küçük hanımla birlikte olabilmek için tekneye atladı.

Higolu adam memleketine dönmüş, kararlaştırılan günde, yani dördüncü ayın sonlarına doğru kızı resmi olarak istemeye gitmek için hazırlıklar yapıyordu. Dadının en büyük kızının ailesi çok genişti. Bu yüzden onlarla yola çıkması mümkün olmadı. Aile vedalaşırken herkes gözyaşlarına boğulmuştu, çünkü bütün ailenin tekrar bir araya gelmesi pek olacak gibi görünmüyordu. Uzun yıllar Hizen'de yaşamışlardı ama buraya bir türlü ısınamamışlardı. Teknenin içindekiler dönüp dönüp hüzünle Matsura'nın tapınağını seyrettiler. Sevdiklerini tanrıya emanet ederek oraları terk ediyorlardı.

"Ne dertler açtın bize Ukishima adası,
Başımıza deryada, nerde bunun molası."

"Açıldık enginlere, bilmiyoruz nereye,
Rüzgâr sürükler bizi hüzünlü bir kadere."[291]

Kız oturduğu yerde ağlıyordu, kendi şiirinin çizdiği acı belirsizlik tablosu ona çok dokunmuştu.

---

291. Ukishima, Suō ilinde bir adadır. "Ukishima" Japoncada hem "Hüzünlü Ada" hem de "Yüzen Ada" anlamına gelmektedir.

Higolu adam onların yola çıktığını öğrenmiş olsaydı, onları takip için yelken açacağı kesindi. Bu yüzden çok hızlı seyreden bir tekne ayarlamışlardı ve rüzgâr da onlara yardım etti. Hatta zaman zaman hızlarının korkutucu boyutlara ulaştığı da olmuştu. Harima'daki Echo koyunu geçtiler.

Teknedekilerden biri "Karşıdan hızla üstümüze doğru gelen şu küçük tekneyi görüyor musun? Korsan morsan olmasın" deyince büyük oğlan, en zalim korsanı bile Higolu adama tercih ederim diye içinden geçirdi. Yapılacak hiçbir şey yoktu. Ağabey "Tam yol ileri" diye emir verdi.

"Solda sıfır kalıyor körfezdeki yaygara,
Benim içimde kopan fırtınanın yanında."

Yodo nehrinin denize döküldüğü yere ulaşınca rahat bir nefes aldılar. Ölüler diyarından dönmüş gibiydiler.

Tekneyi kullanan denizciler nehri görünce hemen bir şarkı tutturmuşlardı: "Karadomari'yi geçerek, Kawajiri'ye şimdi çek kürek!" Biraz hoyratça söylüyorlardı ama hoş bir şarkıydı. Vali yardımcısı bu şarkıyı mırıldanırken arkada bıraktığı eşi ve çocuklarını düşünüyordu. Evet, kendini tehlikeye atıp onları geride bırakarak ilk badireyi atlatmıştı. Acaba onu şimdi nasıl bir tehlike bekliyordu? Memlekette ona yardım edebilecek ne kadar adam varsa hepsini yanına almıştı. Higolu adam ondan nasıl intikam alacaktı şimdi, çok merak ediyordu. Kyūshū'daki görevi sırasında çok kaygısız, tasasız ve düşüncesiz yaşamıştı. Şimdi her şey yavaş yavaş durulmaya başlayınca kendi işini ve hayatını düşünmeye başladı. Her şeye çok ani karar vermiş, apar topar yolculuğa çıkmıştı. Gözlerinden yaşlar süzülerek olduğu yere çöktü. "Çoluk-çocuğumuz gurbet ellerde kaldı"[292] diye inledi.

Kız kardeşi Hyōbu onun bu konuşmasını duymuştu. Yıllarca aynı yastığa baş koyduğu kocasına sırt çevirerek o gece sessiz sedasız evden kaçıp kayıplara karışmıştı, kim bilir kocası onun hakkında ne düşünüyordu?

Başkentte ne başlarını sokacak bir evleri ne de kısa bir müddet için olsa bile yanlarında kalabilecekleri akrabaları, ahbapları kalmıştı. Küçük kızın hatırına yıllardır yaşadıkları memleketi terk edip kendilerini rüzgârın ve dalgaların insafına bırakmışlardı. Buralara kadar gelmişlerdi ama şimdi ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Kız için de ne yapabileceklerine dair hiçbir fikirleri yoktu. Tereddüt etmenin zamanı değildi. Bulundukları yerden doğruca başkente gittiler.

Vali yardımcısı, hâlâ Kujō'da yaşamakta olan eski bir ahbabını buldu. Bu tanıdığın oturduğu yer şehrin sınırları içindeydi ama aristokratların yaşadığı bir yere benzemiyordu. Semtin sakinleri daha ziyade tüccar, esnaf ve seyyar satıcılardan

---

292. Po Chū-i, *Bütün Eserleri*, III, "Mahkûmların Türküsü".

oluşuyordu. Ne olup bittiğini anlayıp gelecekte neler olacağını kara kara düşünürlerken sonbahar geldi çattı. Vali yardımcısı kendini karaya vuran bir deniz kuşu gibi hissediyordu. Şimdi yabancısı olduğu garip bir dünyadaydı ve işsizdi. Ayrıca eski işine dönmesi de imkânsızdı. Buralara kadar kalkıp geldiğine pişman olmuştu. Bazıları tanıdıklar vasıtasıyla iş bulmaya çalışırken, bazıları da tekrar Kyūshū'ya dönmenin yollarını arıyordu.

Yaşlı dadı ise başlarını sokacak sabit bir mekân bulamadıkları için her gün ağlıyordu.

Böyle zamanlarda Kyūshū'da vali yardımcılığı yapmış büyük oğlu onu sık sık teselli ediyordu: "Anne üzülme! Bak ben hiç üzülüyor muyum? Kız için her şeyi riske atmayı göze aldım. Şu anda elimden bir şey gelmemesi çok mu önemli? Biz bu kızı o mendebur adamla evlendirseydik elimize ne geçecekti ki sanki? Rahat mı, zenginlik mi, güven mi? Her şey onun olsun. Şunu hiçbir zaman unutma ki, dualarımız bir gün kabul olacak ve kızımız layık olduğu yere ulaşacaktır. Kyūshū'dan ayrılmadan önce kızımız hem Matsura hem de Hakozaki tapınaklarında tanrımız Hachiman'a dualar etti." "Kızım dinliyor musun beni? Yakınımızda bir yerde, aynı tanrıya ait bir tapınak varmış. Gidip orada da Hachiman'a hamdedip dualar okusan iyi olur." Vali yardımcısı bunları konuştuktan sonra kızı İwashimizu'daki Hachiman tapınağına gönderdi.

Babasının yakından tanıdığı ünlü Budist rahiplerinden birinin bu sıralarda o tapınakta çalıştığını öğrenince kızı onun ellerine emanet etti. Kıza ruhani rehberlik yapmasını istiyordu.

Vali yardımcısı kıza, "Ayrıca bir de Hatsuse Tapınağı var" dedi. "Bu tapınak ünü Çin'e kadar yayılmış, her derde deva olan ruhani bir merkezdir. Yıllardır memleketinden uzakta yaşayan kızdan da şefaatini esirgemeyeceğinden eminim." Bu kez de kızı Hatsuse'ye gönderdi.

Bu ziyaretin yürüyerek yapılması gerekecekti. Yürümeye pek alışkın olmasa da denileni yaptı. Kız kendi kendine, "Tanrım, ben ne günah işledim ki böyle sınavlardan geçiyorum" diye söylendi. Ellerini birleştirip dua ederken yukarıdaki tanrıdan af, merhamet ve şefaat diledi. Annesi hangi dünyadaysa onu da annesinin yanına göndermesi için yakardı. "Eğer annem yaşıyorsa, ne olur hiç değilse gözümün ucuyla azıcık göreyim tanrım!" diye yalvardı. Kız annesini hiç hatırlamıyordu. Annem yanımda olsa, ne kadar mutlu olurdum, diye düşündü. Ama ailenin şimdiki sorunları daha acildi. Dördüncü günün sabahında yorgunluktan bitap düşmüş bir şekilde Hatsuse'nin güneyindeki Tsubaichi şehrine ulaştılar.

Çok yavaş yürüdükleri halde, Tsubaichi'ye ulaştıklarında kızın ayakları şişmişti, kızın daha fazla yola devam edemeyeceğinden korktular. Eski vali yardımcısının önderlik ettiği toplulukta iki okçu, üç-dört kişilik seyis ve uşaklardan oluşan bir grup, yüzlerini sımsıkı peçeyle kapatmış üç kadın ve iki yaşlı mutfak hizmetçisi

bulunuyordu. Dikkat çekmemek için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardı. Adak ve ona benzer diğer acil ihtiyaçlarını tedarik ederlerken yavaş yavaş hava kararıyordu.

Yol üzerindeki mola yerinde bekleyen rahip çok nezaketsiz bir insandı ve ziyaret programı ona danışılmadan yapıldığı için söylendi durdu. "Kim bu insanlar Tanrı aşkına? Ben başkalarını bekliyordum. Şu aptal kadınlar yok mu, hep akıllarına eseni yaparlar ve her işi yüzlerine gözlerine bulaştırırlar!"

Tam o sırada ikinci grup da aynı yere ulaştı, yürüyerek gelmişlerdi. Grupta her hallerinden üst düzey oldukları anlaşılan iki kadın ve yanlarında birçok kadın ve erkekten meydana gelen hizmetliler vardı. Yanlarında ayrıca dört beş kişilik bir süvari grubu vardı. Gösterişten kaçınılmış olmasına rağmen atların koşum takımları çok güzeldi. Gruptan sorumlu olan rahip sevimsiz bir şekilde sağa sola koşuştururken kafasını kaşıyordu. Yeni gelen ikinci gruba yer ayarlamaya çalışıyordu. Fakat birinci grubu da yerleştikleri yerden çıkaramazdı. Ortalıktaki gereksiz eşyaları arka taraftaki bir yerlere taşıttı ve odayı bir perde ile ikiye ayırdı.

İkinci grup, saygı değer bir topluluk teşkil etmesine rağmen üst düzey aristokrat değildiler. Her iki grubun insanları da nazik, kibar ve sessizdi.

Aslında, ikinci grubun önderi Bayan Akşamsefası için gözyaşları hiç dinmeyen Ukon idi. Ne zaman başı sıkışsa, Hatsuse'deki tapınağı ziyaret etmeyi bir alışkanlık haline getirmişti. Sık sık yolculuğa çıkardı, ama bu yürüyüş onda hiç takat bırakmamıştı. Ukon dinlenirken, perdelerin arkasından birden vali yardımcısı belirdi, belli ki hanımefendiye yiyecek bir şeyler getirmişti.

"Rica etsem bunu hanımefendiye verebilir misin? Ona layık bir hizmeti burada gerçekleştiremediğimiz için peşinen özür dileriz."

Ukon perdenin aralığından bakmak için ilerlerken, gruptaki diğer herkesten daha yüksek rütbeli bir hanımefendi var aramızda, diye düşündü. Yemeği getiren adamı daha önce bir yerde görmüştü görmeye ama bir türlü nerede gördüğünü çıkartamıyordu. O adam aslında gençlik yıllarında tanıdığı zayıf, esmer ve şık giyinen bir adamdı, ama Ukon hâlâ onun kim olduğunu anlayamamıştı.

"Sanjō, bakar mısın? Hanımımız seni istiyor" dedi vali yardımcısı.

Ukon, bu çağrının ardından beliren Sanjō adındaki kadını tanıyordu; Bayan Akşamsefası'nın saklandığı günlerde ona eşlik eden hizmetlilerden biriydi. Ukon gözlerine inanamadı yoksa rüya mı görüyordu. Onların saygıyla adını andığı bu soylu hanımı görmek için yanıp tutuşmaya başladı ama nafile, hanım hep gözlerden uzaktaydı. Evet, şimdi Ukon adamın kim olduğunu da hatırlamıştı. Bu adam Hyōtōda idi. Belki de Akşamsefası'nın kızı onlarla birlikteydi. Yerinde duramayarak tekrar perdeye doğru yürüdü ve Sanjō'yu çağırdı. Sanjō içeride yemek yiyordu ve yemeğini bitirinceye kadar hiç oralı olmadı. Ukon, onun bu davranışından hiç hoşlanmamıştı.

Sonunda Sanjō Ukon'un yanına geldi. "Affedersiniz ama ben sizi tanımıyorum. İsmimle de çağırdınız, ama aradığınız şahıs ben değilim. Ben yirmi

yıldan fazla bir zaman Kyushu'nun ücra köşelerinde yaşayan bir kadınım. Buralarda beni tanıyan birilerinin olacağını sanmıyorum. Galiba beni biriyle karıştırdınız." Üzerinde ipek bir kır elbisesi ve çizgisiz bir ceket vardı. Çok fazla kilo almıştı.

"Şöyle bana bir bak, beni tanımadın mı yoksa?" dedi Ukon. Ancak, kendinin de değişmiş olabileceği düşüncesi onu rahatsız etmişti.

Sanjō heyecanla ellerini çırpmaya başladı, "Aaa, Ukon! Tanıdım seni, tanıdım canım! Nereden geldin buralara? Hanımımız Akşamsefası yanında mı?" dedi ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Ukon da gözyaşlarına boğuldu. Ukon onu tanıdığında genç bir kızdı. Yıllar ne kadar da hızlı geçiyordu!

"Hanımımız Akşamsefası'nın dadısı hâlâ sizinle mi? Akşamsefası'nın minicik bir kızı vardı ona ne oldu? Ateki nerelerde?" Ukon peş peşe bu soruları sıraladığı halde Akşamsefası hakkında Sanjō'ya hiçbir şey demedi.

"Onların da hepsi burada. O bahsettiğin küçücük kız iyice serpilip güzelleşti, çok hoş bir hanımefendi oldu. Şimdi hemen gidip dadıya bu mutlu haberi vermek istiyorum." Sonra da kendi bölmesine çekildi.

"Ukon mu dedin, kulaklarıma inanamıyorum. Ukon'a ne kadar kızsak yeridir" diyerek odaları ayıran perdeye doğru yöneldi.

Dadı, Ukon'un yanına geldiğinde heyecandan dili tutulmuştu, fakat yavaş yavaş sakinleşerek konuşmaya başladı.

"Söyle bana Ukon hanımımıza ne oldu? Yıllardan beri gece gündüz hanımımla tekrar karşılaşabilmek için dua ettim. Nerede olursa olsun yanına gitmek istedim. Hiç değilse bir kez olsun onu rüyalarımda görmeyi tanrıdan niyaz ettim. Buradan binlerce kilometre uzakta yıllarca ondan bir haber alamadan çile doldurdum. Gördüğün gibi uzun bir ömrüm oldu. Çünkü avucumda büyüyen o küçücük kız, Akşamsefası'nın kızı beni hayata bağladı. Onu öyle kendi başına bırakarak öbür dünyaya göçemezdim. Ve gördüğün gibi ta oralardan buralara şu topal bacağımı sürükleye sürükleye geldim."

Ukon ne cevap vereceğini bilemiyordu fakat kendini toparladıktan sonra, "Ah ah, ne söylesem boş. Hanımımız sizlere ömür vefat etmiş bulunuyor" dedi ve ağlamaya başladı.

Bu haberi duyar duymaz, dadı ve Sanjō da hıçkırıklara boğuldu.

Artık hava oldukça kararmıştı. Tapınağa yürümek için hazırlanmışlardı, erkekler de bir an önce tapınağa varmak için herkesi teşvik ediyordu. Herkes birbiriyle vedalaşıyordu. Ukon, birlikte gitmeyi teklif etmek istedi ama bu ani dostluk etraftaki insanlara tuhaf görünebilirdi. Üstelik eski vali yardımcısı ile henüz ayrıntılı bir şekilde konuşamamışlardı. İki grup birbiri ardından tapınağa doğru yola çıktı. Ukon önünde kendisini kalın tüller içinde saklayan güzel bir kadın gördü.

İnce ipekli yaz elbisesinin altından görünen saçları o kadar gürdü ki, insan hayret etmekten kendini alamıyordu. Kızın bu görünüşü, onu hem çok etkilemiş hem de üzüntüye boğmuştu.

Yürümeye alışık olduğu için tapınağa ilk varan Ukon oldu. Dadı'nın grubu ise kızı bazen yüreklendirip bazen de ona yardım ederek tapınaktaki akşam ayinine zamanında yetiştiler. Tapınak ziyaretçilerle dolup taşıyordu. Ukon için Buda'nın sağ elinin altında bir yer ayrılmıştı. Kyushulu grup ise mihmandarları Hatsuse'de pek tanınmadığından dolayı Buda heykelinin arkasındaki batı cephesine oturtuldular. Ukon Kyushulu gruba bir haberci gönderdi ve küçük hanımefendinin yanlarına gelerek onlara katılmasını istedi. Daha sonra Ukon kalkarak eski vali yardımcısına bir şeyler anlattı. Sonra da onları olduğu yerde bırakıp, küçük hanımefendiyi alarak yerine döndü.

Ukon konuşmaya başladı, "Pek önemli biri değilim fakat şu anda imparator naibi Genji'nin hizmetinde çalıştığım için bir yerden bir yere giderken hiç zorluk çekmiyorum ve her zaman emniyetteyim. Bu gibi yerlerdeki aptallar güruhu köylüleri hiç sevmez ve onları hakir görür." Konuşmasına devam etmek istiyordu ama ayin sırasında çıkan gürültü dualardan başka hiçbir sesin duyulmasına izin vermiyordu. Ukon da onlar gibi dua etmeye başladı. Görmek için en çok dua ettiği insana Yüce Buda'nın sayesinde bugün kavuşmuştu; Genji'nin de bu kızı düşünmekte olduğunu ve kızın nerede olduğunu öğrenince çok sevineceğini, onu mutlu etmek için elinden gelen her şeyi yapacağını biliyordu.

Ülkenin dört bir köşesinden gelen ziyaretçiler arasında valinin karısı da vardı.

Sanjō'nun, bu kadının ihtişamı karşısında gözleri kamaşmış ve onu kıskanmıştı. İki avucunu birbirine yapıştırarak alnının önüne getirdi ve dua etmeye başladı. "Ey Yüce Buda Hazretleri, ey merhameti bol Rabbim, senden sadece bir dileğim var. Hanımımın Dazaifu'daki vali yardımcısıyla evlenmesi nasip değilmiş, fakat onun bu ildeki en yüksek makam sahibiyle izdivaç yapmasını nasip eyle tanrım. Eğer o iyi bir yere gelin giderse biz de şu ahir zamanımızda biraz rahat ederiz. Benim adım Sanjō. Bu dualarım kabul olursa ben de sık sık tapınağa gelip o yüce adınızı anıp şükran ve minnetlerimi sunacağım. Söz veriyorum."

Ukon, Sanjō'nun beklentilerini biraz daha yüksek tutacağını hayal etmişti. "Bak Sanjō daha senin öğreneceğin çok şey var. Hâlâ köylülükten kurtulamadın. Annesi Tamakazura'ya hamileyken efendimiz Tō no Chūjō yüzbaşıydı. Şimdi ise anlı şanlı bir başbakan. Hanımımız işte böylesine soylu bir aileden geliyor. Sen de kalkmış onu taşralı bir vali parçasına layık görüyorsun. İş mi yani bu dua!"

"Kes sesini" diyerek Sanjō Ukon'u azarladı. "Bakanın da çakanın da hepsi senin olsun! Sen ne zannediyorsun Dazaifu valisini? Onun konağındaki insanların hepsi Kanzeonji Tapınağı'na gittiklerinde oluşturdukları kervanın imparatorunkinden daha az görkemli olduğunu mu zannediyorsun. Sen neden bahsediyorsun?" Sanjō bütün bunları söylerken elleri alnının önünde, avuçları yapışık dua ediyordu.

Kyushu'dan gelen grup tapınakta üç gün geçirmeyi planlıyordu. Ukon'nun bu kadar uzun müddet kalmaya pek niyeti yoktu, ama eskiden tanıdığı insanlarla

kaynaşması için bunun iyi bir fırsat olacağını düşündü. Bu fikrini başrahibe açarak üç günlüğüne tapınakta çileye girmek istediğini bildirdi. Rahip ona gerekli olan adakların ve mumların bir listesini verdi. Ukon da bu uzatma için gerekçelerini anlattı.

"Tapınağınıza her zamanki gibi Fujiwara sülalesinden Bayan Tamakazura'ya[293] dua etmek için gelmiş bulunuyorum. Lütfen bu kız için dualarınızı esirgemeyiniz. Çok kısa bir zaman önce ise onun hayatta ve nerede olduğunu öğrenmiş bulunuyorum. Ben aslında buraya bu mutlu hadiseyi bize bahşeden Yüce Buda'ya dua edip adak adamak için geldim."

"Mükemmel! Demek ki on yıldan beri ettiğimiz duaları Rabbimiz kabul etti" dedi rahip.

Ayin bütün gece büyük bir gürültüyle devam etti.

Sabah olunca, herkes Ukon'un tanıdığı rahibin bulunduğu bölmeye gitti. Herkes, hiçbir şekilde düşüncelerini saklamadan aklına gelen her şeyi anlattı. Bu sırada orada bulunan Tamakazura partal seyahat kıyafetlerinin içinde bile çok güzel ve utangaçtı.

Ukon konuşmaya başladı, "Ben pek çok soylu hanım tanıdığım için kendimi şanslı sayabilirim. Fakat bunlardan hiç birisi şu anda hizmetinde bulunduğum Murasaki kadar güzel değildi ve ona rakip olacak birini hiç düşünmemiştim. Yanılmışım. Çünkü bir gün onunla yarışabilecek düzeyde bir dilber karşıma çıkıverdi. Bu duruma hiç kimse şaşmasın. Bu kız, naibin kızı ve güzelliği boyu posu hâlâ serpilmekte. Babası da zaten bu kız için elinden gelen her şeyi yaptı. Şu kıza bir bakar mısınız, nasıl sessiz, ne de hanım hanımcık. Bu kızda güzel olmayan küçücük bir nokta bile görebiliyor musunuz?"

"Naip Hazretleri, imparator babasının iktidarı sırasında bütün imparatoriçeleri, nedimeleri ya da aklınıza gelebilecek üst ve alt düzey aristokrat kadınların hepsini tanımıştı. Bayan Murasaki'ye bir gün bir itirafta bulundu. Güzel ne demek bunun anlamını biliyor musun? Bu kelime annem ve benim kızım için icat edilmiştir. Ben şahsen son imparatoriçemizi hiç görmedim, hiç bilmem fakat naibimizin kızı henüz çocuk ve büyüdüğünde o kızın ne kadar güzel bir dilber olacağını tahmin edebiliyorum. Bayan Murasaki'nin şimdi bile eşi benzeri yok. Babası kızın önünde ulu orta onun güzelliğinden bahsetmez fakat her zaman farkındadır. Bir gün şaka ederken kızımın yanına yakışacak erkeğin en az benim kadar yakışıklı olması gerek dediğini duydum. Ah ikisini bir yan yana görebilseniz! Onları yan yana görebilmek insanın ömrüne ömür katıyor! Acaba yeryüzünde bunlardan daha hoş

293. Ukon kaynak metinde bu kıza başka yerde hiç rastlanmayan bir isimle, muhtemelen çocukluk adı olan "Bayan Ruri" şeklinde hitap eder. Ancak çeviride kızın romandaki en yaygın ismi olan "Tamakazura" kullanılmıştır.

bir çift olabilir mi diye düşünüyorsunuz. Ama bir de buradaki dilbere bakın. Onu tasvir etmeye lüzum yok, her şey gözlerinizin önünde. Ben size onun yüzünden etrafa güneş ışıkları saçılıyor, başının arkasında Buda'nın resimlerinde olduğu gibi hale var gibi şeyler söylemeyeceğim. Karşınızda gördüğünüz güzellik zaten size her şeyi anlatıyor."

Ukon Tamakazura'ya bakarak tebessüm ederken, dadı ona sırıtarak konuşmaya başladı. "Eğer Kyushu'da biraz daha fazla kalsaydık bu kız harcanırdı. Bunun düşüncesi bile beni çileden çıkarıyordu. Varımı yoğumu, çoluğumu çocuğumu bırakıp, kızı başkente getirdim. Benim için burası yabancı bir ülkeden farksız ama ben buraya Tamakazura için geldim. Lütfen bu kızı bir an evvel ait olduğu yere götürün. Sizler büyük insanların evlerinde hizmet ettiğiniz için buralarda büyük küçük herkesi tanıyorsunuz. Lütfen bu kızı babasıyla buluşturun ve ona bu evladını tanıması için telkinde bulunun."

Kız utanarak uzaklara baktı.

"Haşa! Ona telkin vermek benim haddim değil" dedi Ukon. "Fakat zaman zaman Efendimiz Genji'nin beni huzuruna çağırarak ortalıkta olup biten olayları sorduğu olur. Bir gün ona bu kızcağızdan bahsedince çok ilgilendi ve Tamakazura hakkında bir şey duyduğum takdirde hemen ona iletmemi istedi."

"Evet, tabii ki bildireceksin. Genji mükemmel bir insan ama onun etrafında pek çok güzel kadın var. Bu kız hakkında Genji ile değil de kızın babası Tō no Cūhujō ile konuşacak olursan içim daha rahat edecek."

Ukon dadıya uzun uzun Bayan Akşamsefası'ndan bahsetti. "İşte böyle, Efendimiz Genji bu kadının ölümü üzerine çok sarsıldı. Bu küçük kıza baktıkça annesini hatırlayacağını söyledi. Sonra da "Benim çok az çocuğum var. Bu kızı yanıma alacak olursam, insanlara kaybolmuş bir çocuğu evlatlık edindiğimi söyleyebilirim" dedi. Ben o zamanlar çok genç, tecrübesiz, toy bir insandım. Etrafta dolaşıp kızı arama cesaretini kendimde bulamadım. Saygıdeğer kocanızın o sıralarda Kyushu'ya vali olarak atandığını duymuştum, hatta vedalaşmak için Efendimiz Genji'nin evine geldiğinde onu görme fırsatım bile oldu. Sizin bu kızı yanınızda götürmeyeceğinizi, sizi en son gördüğüm yerdeki evinizde birilerine emanet edeceğinizi düşünmüştüm. Ama götürmüşsünüz. Bazen bu kızın temelli Kyushu'da kaldığını düşünüyorum da tüylerim diken diken oluyor."

Bulundukları yerden aşağıdaki tapınağı ziyarete gelen mahşeri insan kalabalığına baktılar. Önlerindeki akar çay Hatsuse nehriydi.

Ukon mutlu bir şekilde Tamakazura'ya aşağıdaki şiiri adadı:

"Gelmesem mekânına bu ikiz sedirlerin,
Seni bu çay boyunda nasıl görebilirdim."

Tamakazura cevap verdi:

"Hızla akan bu nehri, daha önce bilmezdim,
Şimdiyse mutluluktan pınar oldu gözlerim."

Tamakazura ağlıyordu ve o haliyle bile çok güzeldi.

Kızın bu zarafeti ve güzelliği gerçekten insanı şaşırtıyordu. Kaba saba taşra illerinde büyüdüğü halde nasıl olmuştu da böyle pırlanta gibi kalmıştı. Yaşlı dadı gerçekten mucizeler yaratmıştı. Ukon'un kalbini bu insana karşı şükran duyguları doldurdu. Kızın annesi de zaten tıpkı küçük bir çocuk gibiydi; çok yumuşak ve uysaldı. Kızın kendisi ise mağrur ve insanlara karşı mesafeliydi, ayrıca kendisinde insana derinlik hissi veren gizemli bir taraf vardı. Kıza bakarak yetiştiği Kyushu adasının muhteşem bir yer olduğu düşünülebilirdi, ama Ukon'un tanıdığı aynı yerden gelen insanların tümü kaba saba, zırcahil ve görgüsüzdü.

Akşam olunca herkes tapınağın büyük salonunda toplandı. İkinci gün ise yine dua ve ayinlerle geçti.

Vadinin tepelerinden aşağılara doğru esen rüzgâr buz gibiydi, fakat herkesin başka bir derdi olduğu için hiç kimse soğuk havayı umursamadı. Kyushu'dan gelenler birdenbire dertlerini unutmuş, Tō no Cūhujō'dan, evlendiği bir sürü karısından, bu kadınlardan olan çocuklardan ve çocuklarına, hatta en yeteneksizlerine bile nasıl iyi bir istikbal sağladığından bahsetmeye başlamışlardı. Günün birinde elbette ki, bu çamurlara bulanmış taze yaprağın üstünde de güneş doğacaktı. Birbirlerinin izini tekrar kaybetmekten korktukları için, tapınaktan ayrılmadan önce adresler verilip alındı. Ukon'un ailesinin oturduğu ev zaten Rokujō Konağı'ndan pek uzakta değildi.

Tapınak ziyaretinden sonra Ukon, Rokujō Konağı'na görev için gittiğinde, olan biteni Genji'ye anlatabilmek için fırsat kolladı. Arabası konağın kapısından içeri girerken, birdenbire genişleyen mekânla birlikte yüreğinin de genişlediğini hissetmişti. Konaktan içeriye birbiri ardından sayılamayacak kadar çok heybetli arabalar girip çıkıyordu. Böylesine mücevher gibi bir yerde çalıştığından dolayı hem sevinmiş hem de gururlanmıştı. O akşam için kafasından geçenleri uygulayabileceği bir fırsat geçmedi eline Ukon'un. Yatağına uzandığında çok rahatsızdı. Ertesi gün Genji onu yanına çağırttı. Yaşlı, genç bütün kadınların arasında sadece Ukon'un çağırılması onun için büyük bir onurdu.

Genji, "Neden bu kadar uzun kaldın tapınakta? Sende bir değişiklik görüyorum. Sanki o yaşlı, katı Ukon gitmiş de yerine yumuşacık, itaatkâr uzlaşmacı bir Ukon gelmiş. İlginç bir şeyler olduğuna kalıbımı basarım" dedi.

Ukon, "Pek o kadar uzun değil sadece bir hafta kadar oyalandım oralarda. Ancak o tepelerde ilginç insanlarla karşılaştığımı itiraf etmeliyim."

"Ya öyle mi?"

Ukon, Murasaki'nin güvenini yitirmemek için anlatacaklarını onun da duymasını istiyordu. Ukon odaya başkaları girince, konuşmasını kesmek zorunda kaldı. İçeri giren kadınların ellerinde lambalar vardı ve lambalar yakıldı.

Genji ve Murasaki huzurlu bir akşam geçirdikleri için memnuniyetleri her hallerinden belli oluyordu. Yirmi yedi yirmi sekiz yaşlarında görünen Murasaki kadınlığının altın çağını yaşıyordu. Ukon, evden uzakta kaldığı bir haftalık zaman içinde bile hanımının güzelleştiğini düşündü. Tamakazura da en az onun kadar güzeldi. Ukon belki hayal gücünün yardımıyla uyduruyor olabilirdi ama biri şanslı diğeri şansız olan bu iki kız arasındaki fark pek o kadar fazla değildi.

Ukon, Genj'nin ayaklarına ve bacaklarına masaj yapmak için çağırılmıştı.

"Gençler bu işi yapmaktan nefret ediyor" diye güldü Genji, "Ne varsa eski toraklarda var. Biz birbirimizi anlıyoruz"

"Haklısınız efendim ama size hizmet etmekten nefret edecek bir insan düşünemiyorum" dedi genç kızlardan biri. "Doğrusu bu şakanızı pek beğenmedik."

"Ama biz yaşlılar da dikkatli olmalıyız" dedi Genji. "Bu memlekette kıskançlık denen bir şey var. Bizler de tehlikedeyiz." Bazen çok eğlenceli bir insan oluyordu.

Ağır devlet işlerinden yakasını kurtaran Genji, birazcık olsun kadınlarla birlikte dinlenme fırsatı bulmuştu. Yaşlı bir kadın olan Ukon'a bile takılmadan edemiyordu.

"Şimdi söyle bakalım Ukon, dağın başında tanıdığın o ilginç insan kim? Yoksa meşhur münzevi keşişlerden biri mi?"

"Efendim, hemen söyleyeceğim ama birilerinin bizi dinlemesinden korkuyorum. Dağın tepesinde Bayan Akşamsefası'na çok benzeyen bir kızla karşılaştım. Hatırlıyorsunuz değil mi? Hani şu birdenbire ortalıktan kaybolan kadın."

"Evet evet, şimdi hatırladım. Neredeymiş onca zaman?"

Ukon söze nasıl başlayacağını bilemiyordu. "Başkentten çok uzaklarda bir yerde yaşamış. Oralarda kızı yalnız başına bırakmayan insanlar hâlâ onunla birlikteydiler. Onlarla eski günleri yâd edip muhabbet ettik. Çok hüzünlü geçti konuşmalarımız."

"Biliyor musun Ukon, aramızda bizi dinleyen biri var" dedi Genji.

"Üzülmeyin" dedi Murasaki kulaklarını kapatarak, "Dinleyicinizin hem uykusu var hem de konuyla ilgilenmiyor."

"Kız annesi kadar güzel mi?"

"Onun bu kadar güzel bir kız olacağı aklımın ucundan bile geçmezdi, ama kız gerçekten büyüdükçe güzelleşmiş."

"Ne kadar ilginç. Peki o buradaki hanım kadar güzel mi?"

"Hayır efendim, haşa!"

"Fakat Ukon kendinden çok emin görünüyorsun. Bu kız bana benziyor mu? Benziyorsa, ben de bu konuda ikna olabilirim."

Genji sanki kızın babasıymış gibi konuşmaya başlamıştı.

Genji bu ilk konuşmadan sonra tekrar tekrar onu huzuruna çağırmış ve ayrıntılı bilgi almıştı. "Ukon, bu kızı mutlaka buraya getirmen lazım. Uzun zamandır sık sık aklıma geliyor bu kız. Ortaya çıkmasına çok sevindim. Onu kaybedeli aradan çok uzun yıllar geçti. Bundan böyle artık uzaklarda oturmasına gerek yok. Hem babasını bu durumdan niye haberdar edecekmişiz. Adamın evi çocuk kaynıyor. Oraya gidecek olursa zavallı kıza rahat vermezler. Benimse pek o kadar fazla çocuğum yok. Soranlara kaybettiğim kızımı hiç ummadığım bir yerde bulduğumu söyleyeceğim. Bir gelsin buraya, ona gözüm gibi bakarım. Sarayın bütün çapkınları kızın etrafında fır dönecek."

"Efendim, kararı zât-ı âlinize bırakıyorum ama günün birinde kızın babası gerçeği öğrenecek olursa, bunu ona anlatan ilk kişi siz olmalısınız. Kıza yapacağımız en küçük bir yardım bile annesine karşı olan vicdan borcumuzu hafifletecek ve az da olsa günahlarımızı affettirecektir."

"Yani günah keçisi ben mi oluyorum?" diye gülümserken bile Genji'nin gözleri dolu dolu olmuştu. "Bu kadınla olan yakınlığım çok acı, hüzünlü kısa bir ilişkiydi. Bak görüyorsun burada etrafımda bir sürü kadın var fakat o kadına karşı duyduğum yoğun ilgi ve muhabbetti başka hiç kimseye karşı duymadım. Bu insanlardan çoğu uzun yaşadıkları için benim ne kadar mazbut bir insan olduğumu biliyorlar. Bu kızın annesiyle olan ilişkim rüzgâr gibi geçti. Etrafımdaki insanlar arasında onu tanıyan şimdi sadece sen varsın. Onu unutmadım. Eğer kızını buraya getirecek olursan bütün dualarım kabul olacak." Hemen kıza bir mektup yazıp gönderdi.

Genji, Bayan Safran Çiçeği'ni hatırlayınca tedirgin olmuştu. Kadınlar her zaman erkeklerin düşündüğü gibi olmuyordu ve şu anda evine gelmesini istediği kız da bütün hayatı boyunca yaşam mücadelesi vermişti.

Genji son derece terbiyeli ve adabına uygun bir mektup yazmıştı ve mektubunun sonuna "İşte benim yazış sebebim" cümlesini ekledi:

> *"Zamanla öğrenirsin bilmesen de şimdilik,*
> *Biz zaten bir soydanız, bağlıyız ilmik ilmik."**

Mektubu Tamakazura'ya Ukon götürdü ve Genji ile arasında geçen bütün konuşmayı anlattı. Hem kıza hem de etrafındaki kadınlara Genji'den hediye olarak kat kat elbiseler getirmişti. Genji bütün her şeyi Murasaki'ye anlatmış ve sonra da

---

* Genji, bu şiirin orijinalindeki *suji* sözcüğü ile Mishima körfezinin girişinde bulunan sazların "sapları" insanların "soy kökeni" arasındaki "bağlara, ilmiklere" atıfta bulunarak bir kelime oyunu yapıyor –çn.

ambarlara giderek verebileceği hediyelerin en iyilerini seçmişti. Gönderdiği armağanlar Kyushu'da bulunanlardan çok farklıydı.

Tamakazura ise babasından cevap aldığı takdirde, memnuniyetinin katlanacağını söyleyerek tanımadığı yabancı birilerinin evinde yaşayamayacağını bildirdi.

Ukon'un görevi Tamakazura'yı bu düşüncesinden vazgeçirmekti. "Kızım, sen adam gibi yaşamaya başlayınca nasıl olsa baban durumu öğrenecek. Baba ile evlat arasındaki kan bağı hiçbir zaman kopmaz. Ben senin akraban değilim, ama o zamana kadar ettiğim dualar sayesinde seni bulabildim. Bunun başka bir izah tarzı yok. İnsanlar uzun yaşayınca başlarına böyle şeyler geliyor. Şimdi bir şeyler yazma sırası sende" dedi Ukon.

Kız çok çekingen ve utangaçtı. Ne yazarsa yazsın bir köylü güzelinin kelamı olmaktan öteye geçemeyecekti. Şiirini yazmak için, çok güzel kokulu bir Çin parşömeni seçti, incecik el yazısıyla aşağıdaki satırları kâğıda döktü:

"Bizi bize bağlayan bir bağ mevcutsa şayet,
Neden ben bataklıkta yaşarım gel izah et!"

El yazısı biraz acemiceydi ama her haliyle özgün ve iyi eğitim almış olmanın izlerini taşıyordu. Genji artık kendinden daha emin bir şekilde davranabilirdi.

Artık sorun kızı yerleştirecek bir yer bulmaktı. Murasaki'nin oturduğu konağın güneydoğu cephesinde hiç yer yoktu. Bu bölüm binanın en fazla dairesini barındırmasına rağmen her taraf tıklım tıklımdı. Ayakaltı bir yer olmasından dolayı, yeni gelen birisi burada hemen fark edilecekti. Akikonomu'nun oturduğu güneybatı cephesi ise hem sessiz hem de pek çok açıdan uygun bir yerdi. Fakat Genji, Tamakazura'nın, imparatoriçenin hizmetinde olan bir nedime olarak görülmesini istemiyordu. Biraz kasvetli ve uzak olmasına rağmen kuzeydoğudaki batıya bakan kanat kütüphane olarak kullanılıyordu. Genji, kâğıt, kitap ne varsa hepsinin oradan toplanmasını emretti. Bayan Portakal Çiçeği kuzeydoğu bölümüne gönderilmişti. Kız çok sakin, dost canlısı bir insan olduğu için Tamakazura ile rahatça anlaşacağı kesindi.

Genji, Murasaki'yi bir gün karşısına çekip bütün hikâyeyi anlatınca kadın çok sinirlenerek Genji'yi payladı. Niçin bu sırrı o kadar uzun zaman kendisinden saklamıştı?

"Lütfen sevgilim, beni anlamaya çalış. Böyle derin bir hikâyeyi ortada fol yok yumurta yokken niçin sana sebepsiz yere anlatacakmışım. Hatta buraya gelecek insan senin tanıdığın birisi bile olsa, anlatmadan önce birkaç defa düşünürdüm. Sana şimdi anlatıyorum, çünkü şimdi sen benim her şeyimsin." Genji eski anılarına dalar gibi olmuştu. "Benim başımdan geçmemiş olsa bile, çevremdeki insanlardan duyarak, etrafıma bakarak edindiğim pek çok tecrübe oldu. En sıradan ilişkide bile kadın duygularının ne kadar güçlü olduğunu biliyorum. İşte böyle bir şeyi kendi hayatıma

karıştırmak istemedim ama böyle konularda biliyorsun ki hiç kimsenin fikri alınmıyor. Haram diyebileceğim türden birçok gizli ilişki yaşadığımı söyleyebilirim, fakat bunlardan hiçbiri benim üzerimde olumlu bir etki bırakmadı. Şayet bu kızın annesi hâlâ sağ olsaydı kuzeybatı bölümünde yaşayan hanım için ne yaptıysam onun için de aynısını yapardım. Bu dünyada birbirinin aynısı olan iki insan görmek mümkün değil, herkes farklı. Bayan Akşamsefası da belki dünyanın en zeki ve başarılı kadını değildi ama kendine has bir tarzı vardı ve o çok şirin bir kızdı."

"Ben bu yeni gelecek kızın kuzeybatı kanadında yaşayan hanımefendiye rakip olacağını zannetmiyorum." Murasaki'nin sesi hâlâ kırgın çıkıyordu.

Akashili minik kız sevimli bir kayıtsızlık içinde konuşulanları dinliyordu. Murasaki, Genji'nin kızın annesine karşı neden büyük bir saygı beslediğini şimdi anlamıştı.

Dokuzuncu ay geldi. Tamakazura'nın taşınması sıradan bir olay değildi. Tamakazura'nın dadısı uygun genç nedimeler bulmak için kolları sıvadı. Olanaklar el verdiği ölçüde başkentten kaçarak Kyushu'ya gelen kadınları bir zamanlar orada yaşarken etrafında toplamıştı. Ailenin Kyushu'dan ayrılışı öyle zamansız ve hızlı olmuştu ki emek emek yetiştirdiği bu nedimelerden hiçbirini yanında başkente getirememişti. Her şeye rağmen başkent çok büyük bir yer olduğu için kadın hizmetçi bulma trafiğiyle uğraşan aracıları keşfetmekte gecikmedi. Bu kadınlar yavaş yavaş dadının ihtiyaç duyduğu nedime adaylarını eve doldurdu. Kendilerine hizmet edecekleri kızın kimliği hakkında bilgilendirilmeyen Kyushulu kadınlar önce Ukon'un ailesinin evinde misafir edildi. Her şey hazır olunca da onuncu ayda Rokujō'daki konağa taşındılar.

Genji, Bayan Portakal Çiçeği'ni odasına çağırarak sırrını açtı. "Bir zamanlar kendisinden çok hoşlandığım bir kadın maddi ve manevi olarak çok zor günler geçiriyordu. Bir de baktım ortadan kaybolmuş. Dağa mı çıktı başka bir yerlere mi gitti bilemiyorum. Yıllarca kadını her yerde aradım taradım bulamadım. Neden sonra çocuğunu buldum ama o da koskocaman yetişkin bir kız olmuş. Bunu bile tesadüfen öğrendiğim bir malumat üzerine başarabildim. Hem geç oldu hem güç oldu ama iyi oldu. Kızı buraya getirmeyi düşünüyorum sen ne dersin? Annesi artık sağ değil. Seni mecbur tutmuyorum, ama oğlum Yūgiri için yaptığın dadılığı bu kız için de yapar mısın? Kız ne de olsa taşrada büyüdü, şehirli gibi davranmakta kusur edebilir. Hoşuna gitmeyen halleri olursa onu idare etmeni rica ediyorum. Artık onu sen eğitirsin." Genji gayet nazik bir şekilde kadına her şeyi bütün ayrıntısı ile anlattı.

Bayan Portakal Çiçeği, Genji'nin teklifini memnuniyetle kabul etti. "Böyle bir şey aklımın ucundan bile geçmezdi. Ne kadar memnun oldum bilemezsiniz, sadece kendim için değil sizin için de. Bir tek küçük kız evlatla zaten yalnızlık çekiyordunuz."

"Bu kızın annesi de çok zarif dost canlısı bir genç kızdı. Sonunda her şeyin yoluna girdiğine ben de çok seviniyorum. Ayrıca bu dostane yaklaşımın için gerçekten çok teşekkür ederim."

"Ne demek! O kız için ben her şeyi yapmaya hazırım. Yapacak pek işim yoktu zaten."

Genji öteki kadınları pek muhatap almadığı için kendi aralarında konuşmaya başlamışlardı.

"Genji durup durup birilerini keşfediyor. Yine kimi buldu acaba? Bu adam iflah olmaz. Koleksiyon yapmaktan zevk alıyor."

Eşyaları taşımak için üç araba hazırlanmıştı. Ukon, kız ve etrafındakilerin köylü görünümlerini saklamak için elinden geleni yaptı. Genji, hepsi için bol miktarda Şam işi ipek ve desenli kumaşlar göndermişti. Taşındıkları akşam hemen onların ziyaretlerine gitti. "Işık saçan Genji'nin ünü yıllar önce Kyūshūlu kadınların kulağına kadar gitmişti. Bu kez ise Genji karşılarındaydı. Gerçekten de öyle parlaktı ki perdelerin arasından sızan ışığında odadaki lambaların hepsi sönük kalıyordu. Herkesin tüyleri diken diken olmuştu.

Ukon, Genji'yi karşılamaya gitti. "Buradan özel misafirleri alıyorsunuz galiba. İçeri girerken insanın kalbi duracak gibi oluyor" dedi Genji. Dışarıdaki odalardan birine oturdu.

"Ne kadar da romantik bir ışık böyle. Kız evlatlar babalarının yüzünü görmeyi severler değil mi Tamakazura" diyerek Genji perdeyi araladı.

Genç kız çok utanmış ve başını yere eğmişti. Genji kızın o sevimli yüzünü görünce çok memnun oldu.

"Işığı biraz daha açabilir miyiz? Ortalık çok romantik oldu?" dedi Genji.

Ukon, lambalardan birinin fitilini keserek yakına getirdi.

"Ukon, sana bir damla ışık getir dedik sen ise ortalığı ışığa boğdun" diyerek kahkaha attı Genji.

Evet, Tamakazura çok güzeldi, tıpkı annesine benziyordu.

"Aradan geçen yıllar boyunca bir an bile aklımdan çıkmadın ama hepsi geçti. Bak! yine birlikteyiz. Düşünüyorum da bütün olan bitenler bana bir rüya gibi geliyor." Genji'nin tavrı çok içten ve babacandı. "Çok duygulandım, ne diyeceğimi bilemiyorum." Genji aradan geçen yılları düşünürken gerçekten de çok etkilenmişti. Elinin tersiyle gözyaşlarını sildi. "Çok acı yıllar geçirdim. Birbirinden bu kadar süre ayrı düşen baba ve kız var mıdır bilemiyorum. Kızım, bu mahcubiyet de neyin nesi? Ne güzel, kocaman kız oldun. Konuşacağımız çok şey var. O kadar yıl ayrı kaldık diye bana yabancı gözüyle bakma, ben senin babanım."

Kız kafasını kaldırıp ona bakamadı. Sonunda cevap verdi, ama sesi duyulamayacak kadar kısık çıkıyordu. Kızın sesi Genji'ye annesini hatırlatmıştı. "Beni

alıp uzaklara götürdüklerinde ayakta bile duramıyordum. O gün bugündür neler olup bittiğinin farkında bile değilim, canlı cenaze gibiyim" dedi kız.

Genji gülümsedi, kız oldukça uygun bir cevap vermişti. "İşte böyle kızım, o kaybolan yılların için benden başka sana acıyan var mı, bir düşün bakalım."

Ukon'a çeşitli talimatlar vererek Genji oradan ayrıldı.

Kızın bu küçük sınavı geçmesinden memnun kalan Genji, olanları Murasaki'ye anlatmaya gitti. "Onun dağ köylerinde çocukluğunun geçtiğini bildiğim için kızın yanına gitmeden önce içimi acıma duyguları kaplamıştı. Fakat tam tersine ondan çok etkilendim ve gurur duydum. Kendisini o kadar iyi denetliyor ki hayran olmamak elde değil. Hatta onun bu özgüveni karşısında insan mahcup oluyor. Herkese onu himayeme aldığımı duyuracağım. İşte o zaman göreceksin tansiyonun nasıl yükseldiğini. Prens Hotaru ve diğer saraylı gençlerin bizim bahçenin çitleri arasında içeriyi dikizlediğine şahit olacaksın. Şimdiye kadar etrafımızda hep sakin, kendi halinde, kayıtsız insanlar gördük, çünkü ortalığı karıştıracak bir şeyler yapmadık. Şimdi bu kızın etrafa öyle pahalı bir reklamını yapacağım ki bak bakalım o sakin, uslu insanlar sükûnetlerini muhafaza edebilecekler mi? Hepsinin kafasını karıştıracağım."

"Pes yani, babanın da böylesi görülmemiştir. Bu halinle herkesi baştan çıkarıyor, onları suç işlemeye teşvik ediyorsun. Ayıp, ayıp! Bir babaya yakışır mı bu yaptıkların."

"Evet, haklısın yakışmaz! Aslında aynı şeyi senin için de yapıp onları sınamam gerekirdi zamanında. Ama yapmadım, çünkü o zaman cahildim. Büyük ap-

tallık ettim. Keşke o fırsatı değerlendirseydim" diye yanıtladı Genji hınzır hınzır gülümseyerek.

Murasaki kıpkırmızı kesilmişti. Her zamankinden daha genç ve güzel görünüyordu.

Genji, mürekkep hokkasının içinde duran fırçaya uzanarak aşağıdaki dizeleri yazdı:

"Dinmeyen bir hasretle aradım ötekini,
Bir bağ ki kader bana baş tacımı getirdi."[294]

Genji'nin derin bir iç çekerek kendi kendine mırıldanmaya başladığını duyan Murasaki de onun, kızın annesi Akşamsefası'na (Yugao) olan aşkının bir saman alevi değil, gerçek bir yangın olduğunu anlamıştı.

Genji, Yūgiri'yi yanına çağırarak ona Tamakazura'dan bahsetti. Bu kızın onun kız kardeşi sayılacağını söyledi ve Yūgiri'ye kıza iyi davranmasını sıkı sıkı tembihledi. Yūgiri de bunun üzerine hemen kızın ziyaretine gitti. Ona, "Ben belki işe yaramaz adamın biriyim ama bir sorunun olduğu zaman lütfen bana haber ver sana her zaman yardıma hazırım" dedi gayet ciddi bir şekilde. "Eve taşındığınız gün gelip size yardım edemediğim için ayrıca çok özür dilerim. Keşke haberim olsaydı."

Yūgiri, Tamakazura'nın gerçek kız kardeşi olmadığını bilmiyordu ve kandırılmıştı. Gerçeği bilen insanlar için bu durum utanç vericiydi.

Tamakazura, Kyushu'daki evlerinin dünyanın en lüks ve en zarif evi olduğunu düşünmüştü, fakat Kyōto'ya geldikten sonra yaşadığı yerlerin ne kadar kuş uçmaz kervan geçmez bir taşra bölgesi olduğunu anlamıştı. Buradaki giyim kuşam dahil bütün ayrıntılar son moda ve ailenin bütün erkek ve kadınları, Tamakazura da dahil olmak üzere çok şıktılar. Öyle ki kızı senelerden beri elinde büyütmüş olan dadısı Sanjō bile Kyushu'daki valinin evini dudak bükerek anımsıyordu. Higolu o bıçkın aşiret reisinin oğluna gelince, düşüncesi bile Sanjō'yu tiksindiriyordu. Tamakazura ve Ukon, Bungo'nun eski vali yardımcısı olan dadının büyük oğluna ne kadar çok şey borçlu olduklarını biliyordu. Genji, Tamakazura'nın kâhyalarını büyük bir dikkatle bizzat kendisi seçti; çünkü evin idaresinde hiçbir şekilde ihmalkârlık istemiyordu. Dadının oğlu da seçilen kâhyalar arasındaydı. Normal koşullar altında onun, asilzadelerin yaşadığı böyle büyük bir konağa girmek ve çalışmak için hiçbir şansı yoktu. Memleketin en ücra köşelerinde geçirdiği uzun yıllardan sonra yükselişi çok ani olmuştu. Şimdi artık, gece gündüz büyük insanların girip çıktığı

---

294. Genji'nin bulduğu kız adını bu şiirden almaktadır, *Tamakazura* "mücevherli taç" ya da "mücevherli takma saç" anlamına gelir. Şiirdeki "öteki" sözcüğü ise Genji'nin himayesine almak istediği Yugao'dur ve Tamakazura'nın merhum annesini temsil eder.

muhteşem bir sarayda yaşıyordu. Bu onun için hayatında ulaşabileceği en büyük şerefti. Genji bu arada her zamanki gibi, konaktaki yaşantının ince ayrıntılarıyla uğraşıyordu.

Genji yaklaşan yılbaşı ile birlikte bütün zamanını festival elbiselerine ve diğer teferruatlara ayırdı. Her şeyin asaletine yakışır bir şekilde olması gerekiyordu. Tamakazura'nın o yıl aralarında bulunması çok hoş bir tesadüftü. Onun, giysi konusunda taşralı zevkleri olduğunu düşünerek özellikle kızın giyim kuşamı üzerinde durdu. Kıza dikilecek olan elbiselerin renkleri, kesimleri, modelleri hep Genji'nin elinden geçti ve dikim işleri memleketin usta terzilerine havale edildi.

"Yapacağımız o kadar çok iş, düşüneceğimiz o kadar çok insan var ki" dedi Genji, "Vereceğimiz hediyeleri kimseyi gücendirmeden dağıtmamız lazım."

Genji, dışarıda hazırlanan ürünleri ve Murasaki'nin evde hazırladığı el işi mamulleri odaya yaydı. Murasaki özellikle kumaş boyama sanatında çok ustaydı. Boyadığı ipekli kumaşların renkleri, hareleri ve parlaklıkları insanın gözlerini kamaştırıyordu. Hazırlanmış olan ipekli giysilerden bazen kırmızı, bazen koyu mor ya da başka renkler seçerek büyük bir dikkatle gideceği yerlere göre kutulara yerleştiriyordu. Bu amaçla etrafında çok deneyimli bir hizmetliler grubu toplamıştı.

Murasaki de onunla birlikteydi. "Herkese uygun kıyafeti seçmek gerçekten çok zor bir iş. Seçerken her zaman kıyafeti giyecek insanı göz önünde bulundurmak gerekiyor. İşin en kötüsü ise gönderilen elbisenin alan kişiye uymaması."

Genji gülümsedi. "Yani bu iş ince bir iş demek istiyorsun. Sen olsan kendine hangi elbiseyi seçerdin?"

"Vallahi bilmem ki buna aynalar karar verecek" diye her zamanki gibi utanarak cevap verdi.

Genji, Murasaki için pembe erik çiçekleriyle süslü mor bir elbise ve yine aynı renkten şık bir ceket beğendi. Küçük kızı için kırmızı çizgili beyaz bir elbise ve kolsuz bir parlak bluz seçti. Bayan Portakal Çiçeği için sade renkli deniz kabuğu motifleriyle süslenmiş mavi bir elbise ve parlak kıpkırmızı bir bluz ayırdı. Tamakazura için ise açık kırmızı bir pelerin ve sarı çizgili kahverengi bir elbiseyi uygun gördü. Murasaki, her ne kadar ilgisiz görünmeye çalışsa da bu elbiseleri giyecek olan Tamakazura'nın nasıl birisi olduğunu merak ediyordu. Kız herhalde, son derece yakışıklı fakat biraz nezaket fakiri olan babasına benziyor olmalıydı. Murasaki ne kadar soğukkanlı görünmeye çalışsa da Genji onun bu durumdan rahatsız olduğunu hissetmişti.

"Aslında kadınları giysilerine bakarak karşılaştırmak doğru değil" dedi Genji. "Giysiler ne kadar etkileyebilir ki insanın dış görünüşünü? En sade kadının bile kendine has bir güzelliği vardır."

Prenses Bayan Safran Çiçeği için yeşil çizgili, Çin nakışlarıyla süslü beyaz bir elbise seçmişti, ama seçerken de renklerin canlılığına gülümsemeden edemedi. Bayan Akashi için de üstünde erik dalları arasında uçuşan kuş ve kelebek motifleriyle süslü beyaz bir pelerin ve koyu parlak mor bir elbise ayırmıştı. Bu elbisenin zarafeti hemen insanın gözünü aldığı için Murasaki bu tercihi biraz abartılı buldu. Şimdi bir rahibe olan Bayan Ateşböceği için, Genji koyu mavi kül rengi bir elbise, sarı bir bluz ve mor bir ceket seçti. Genji, herkese haber göndererek kutlamalara bu kıyafetleri giyip gelmelerini istedi. Murasaki'nin ilkelerinden hareketle uygun bir seçim yapmaya çalışan Genji, yaptığı tercih ile elbiseyi giyen kişi arasındaki uyumu görmek ve tercihlerindeki isabeti tespit etmek istiyordu.

Hediyeleri alan hanımlar gönderenlere cevap yazarken epey zorlandılar. Nijō Konağı'nın güney kanadında kalmakta olan Bayan Safran Çiçeği biraz ihmal edildiğini düşünmüş olsa bile yine de törene katılmaya niyetliydi. Hediyeyi getiren ulak ile kollarının rengi uçmuş sarı bir elbise ve içi boş bir ağustos böceği kabuğu gönderdi. Mektubunu yılların sararttığı kokulu bir resmî kâğıda yazmıştı.

"Hediyeleriniz beni sonsuz acılara gark etti."

"Çin'den gelen bu kaftanı giydim acı çekiyorum,
Gözyaşımdan kollar soldu, al iade ediyorum."

Modası geçmiş bir yazı üslubuyla yazmıştı şiirini. Genji, şiiri gülümseyerek tekrar tekrar okudu. Murasaki de onun bu kadar hoşuna giden şeyin ne olduğunu merak etmişti.

Genji'nin aldığı hediyelere karşı takındığı tavırdan çok rahatsız olan ulak hemen oradan uzaklaştı. Etrafta dolaşan kadınlar kendi aralarında fısıldaşıyor ve gülüşüyordu, çünkü Bayan Safran Çiçeği zevklerinde oldum olası tutucu ve insanı rahatsız edecek derecede kibardı.

"Kendisi çok nazik ve zarif bir hanımefendidir" dedi Genji. "Çok muhafazakâr bir insan olduğu için hâlâ Çin işi elbiselerden ve gözyaşlarıyla nemlenmiş ıslak elbise kollarından kurtulamadı. Ben de şahsen muhafazakârımdır. Bu nedenle onun azmine ve sadakatine hayranım. Bu tür şairler hep tek bir yol izledikleri için daha çağdaş bir dil kullanmak istemezler. Bu gruba giren şairler, arkadaşları arasında toplandıklarında veya imparator efendimizin önünde bir araya geldiklerinde mutlaka toplu şiir yazmak için 'halka' oluştururlar. Özellikle aşk şiiri yarışmalarında bir punduna getirip şiiri 'aldattın beni zalim' diye bitirebilirlerse şiirleri bir dansöz kadar kıvrak olmuştur" dedi Genji ve kahkahalarla güldü.

"O zamana kadar çıkmış olan kitapları, mecmuaları, şiir seçkilerini, şiirde geçebilecek yer isimleri listesini inceleyip bunlar üzerine yoğunlaşır ve kendi şiirlerinizde bu kaynaklardan seçtiğiniz kelimeleri kullanacak olursanız yukarıdaki şa-

irlerle hemen hemen aynı şiirleri yazacağınızdan emin olabilirsiniz. Bayan Safran Çiçeği günün birinde bana, babası Sayın Hitachi'nin kâğıt havlular üzerine yazmış olduğu şiir kuramı denemesini getirdi. Kâğıtların hepsi 'şiirin özü' ve 'şiirdeki hataları önleme yöntemleri' üzerine yazdığı yazılarla doluydu. Yani benim gibi bir amatör şairi aşan bir şeydi, gözüm korktu. Ona uyacak olursam bir daha hayat boyu şiir yazamazdım. Babasının eserini aynen kendisine iade ettim. Kendisi belki şiir üzerine allâme-i cihan ama şiirleri beş para etmez!"

Genji'nin zavallı Safran Çiçeği üzerine yapmış olduğu eleştiri çok nezaketsiz ve insafsızdı. Genji'nin çok ileri gittiğini gören Murasaki dayanamayarak ciddileşti. "Diyelim ki kitabı beğenmedin, niçin geri gönderdin onu? Bir kopyasını çıkartıp küçük kızımıza verebilirdik. Bir zamanlar benim de şiir alıştırma kitaplarım vardı. Koydum bir yerlere kurtlar yedi. İşi bilmeyen insanlar sonradan ellerine kitap bile geçse bunlarla ne yapacağını bilemiyorlar."

"Ben o yazıların şahsen kızımızın eğitimine faydası olacağını zannetmiyorum. Kızlar sıkboğaz edilmeye gelmezler. Tabii bunu söylemekle cahil kalsınlar demek istemiyorum. Ama kızların eğitiminde belli bir tertip ve düzen izlemek, ihtiyatlı olmak gerekir."

Genji, Bayan Safran Çiçeği'ne cevap vermek için pek hevesli görünmüyordu.

"Bayan Safran Çiçeği vermiş olduğun hediyeleri geri göndermekten bahsediyor. Senin de hiç değilse gönderdiği şiire bir cevap vermen gerek."

Genji özünde çok kibar bir insan olduğu için Murasaki'ye hak verdi ve hemen bir cevap yazdı:

"İster onu ters yüz et, ister rüyana çağır,
Geceleri boş kaftandan kimseye yoktur hayır..."[295]

"Seni çok iyi anlıyorum."

295. O zamanki inanca göre, sevgilisinin içi dışına çevrilmiş elbisesini elinde bulunduran kişi onu rüyasında görür.

BÖLÜM 23

İLK BÜLBÜL

HATSUNE (初音)

Yeni yılın ilk günü hava bulutsuzdu. Yerdeki kar öbeklerinin arasında çimlerin yeşermesi ile birlikte en sıradan bahçeler bile şenlenmeye başlamış, baharın gelişini müjdeleyen sisler de yemyeşil ağaçların üstünü bir yorgan gibi örtmüştü. Bahçeleri en ince ayrıntısına kadar düzenlenen ve kadınlara ait odaların mükemmel bir şekilde donatıldığı Rokujō Konağı'nda da büyük bir sevinç yaşanmaktaydı.

Konağın güneydoğu kanadında yer alan Murasaki'nin dairesine ait bahçe, içlerinde en güzeliydi. Rüzgârla etrafa yayılan erik çiçeklerinin kokusu binanın içindeki parfüm kokularıyla karışınca, herkesin üzerinde, sanki cennet gökten yere inmiş gibi bir izlenim bırakıyordu. Murasaki'nin ufak tefek endişeleri olsa da huzur ve güven içinde yaşıyordu. Nedimelerinin en güzellerini Genji'nin küçük kızının hizmetine vermişti. Kendi hizmetinde kalan yaşlı nedimeler ise eskiden güzel olan şimdi ise giyim kuşamı üzerine titreyen kadınlardı. Bu nedimeler küçük gruplar halinde toplanmış, yeni yıl şöleni için hazırlanmakta olan yemek ve tatlıların yapımına yardım ediyorlardı. Bazen de topluluklar halinde "aynalı lokumlar"[296] getiriyorlar, yeni gelen yılla birlikte bir sene daha uzayan ömürlerini tanrıların "bin sene" daha uzatması için onlara neşeyle dua ediyorlardı. Tam o sırada Genji içeri

---

296. Mısır unundan yapılan yuvarlak lokumlara bugün bile hâlâ *o-mochi* ismi verilmektedir. Japon kültüründe *ayna* yeni yılın mutluluk getiren simgesi olarak kabul edilir. *Kokinshū* seçkisinden Otomo Kuronushi'ye ait 1086 numaralı şiir:

Nasıl ki Omi dağı ayna gibi parlıyor,
Bu soylu saltanata, on bin yıl görünüyor.

giriverdi. "Aman yarabbi! Yakalandık!" diye çığlıklar atarak yarı açık duran göğüslerinin düğmelerini iliklediler ve kendilerine çekidüzen verdiler.

Genji gülümseyerek "Bütün bu kutlamaların ve dileklerin hepsi benim için mi?" dedi. "Sizin de mutlaka kendi özel dilekleriniz vardır. Söyleyin bana bunları, söyleyin ki ben de sizin unutmuş olduğunuz dileklerin ne olduğunu anlamaya çalışayım." Genji gözlerindeki pırıltı ile bütün kadınlara sanki yeni yıldaki mutluluğun ete kemiğe bürünmüş hali gibi geldi.

Chūjō her zaman herkesten önce lafa karışan bir kadın olduğu için bu sefer de Genji'ye ilk cevap veren o oldu. "Aynalı lokumları getirerek size dua ettik. Dilerim saltanatınız ve ömrünüz bin yıl daha uzar. Tek isteğimiz bu, biz kendimiz için ne dileyebiliriz ki?"

Bütün gün Rokujō Konağı ziyaretçilerle dolup taştı. Akşam olunca Genji bu kez kendi kadınlarını ziyaret etmek için büyük bir dikkatle giyindi. Bütün hazırlıklar tamamlandığında kimse ondan gözünü alamıyordu. "Nedimelerin öyle güzel eğleniyorlardı ki, beni kıskandırdılar" dedi Genji Murasaki'ye. "Gel istersen biz de birbirimize yılbaşı tebriklerimizi sunalım."

"Ayna gibi duran göl, şimdi buzdan âzâde
Davet ediyor bizi barışa sükûnete."

Gerçekten de bu muhteşem göl, güzellik ve mutluluğun simgesi gibiydi.

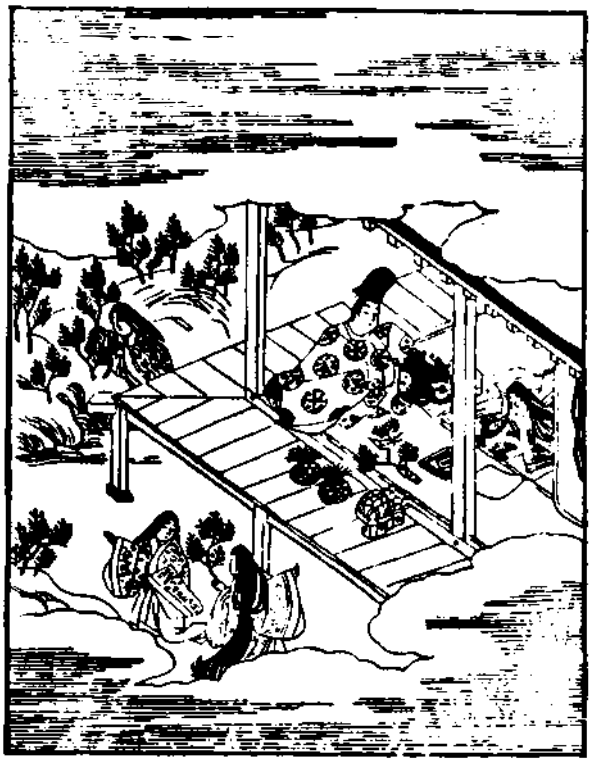
"Ayna gibi durur göl, bulut uğramayacak,
Berrak suların ömrü on bin yılı aşacak."

Şiirin bütün sahnelerindeki mecazlar iki kişi arasındaki sevgi bağını dile getiriyordu ve bu ilişkinin ömrü on bin yılı bile aşacaktı. Girilen yeni yıl Çin takvimine göre Sıçan Günü'ne[297] rastlamıştı.

Genji, kızının kaldığı bölüme gitti. Hizmetçiler ve emrindeki diğer genç kızlar tepelerde çam ağacı toplamakla meşguldü. Kutlamanın heyecanına kendilerini öylesine kaptırmışlardı ki sevinçlerinden içeride daha fazla kalamamışlardı. Bayan Akashi büyük zahmetlere katlanarak özel püsküllü sepetlerin içinde hediyeler göndermişti. Sepetlerden birinin üzerine beş iğneli yapay bir çam dalı, onun üzerine de yine el yapımı bir bülbül eklemişti:

---

297. Japoncadaki "sıçan" ve "kök" kelimeleri sesteş sözcüklerdir. Sıçan Günü'nde yeni yetişen çam fideleri topraklarından sökülür ve iç mekânlarda süs eşyası olarak kullanılırdı. Törensel olarak uyulan bu geleneğin insanlara uzun ömür getireceğine inanılırdı.

"Yaşlıların gözleri çam fidanında gezer,
İlk bülbülün sesini dinlemek için bekler."[298]

"Üstelik de kuşların ötmediği köylerde bekler."

Evet, bu sıralarda Bayan Akashi kendini çok yalnız hissediyor, diye düşündü Genji. Neredeyse ağlayacaktı ama yılbaşında ağlamanın uğursuzluk getireceğini düşünerek kendini tuttu.

Genji küçük kızına, "Kızım, bu şiire senin cevap vermen lazım. Bülbülün ilk şarkısını annen senden duysun" dedi. Hemen onun için mürekkep hokkası ve fırça getirdi.

Küçük kızın tavırları öyle sevimliydi ki, yazı yazdığı sahneyi gören bakıcıları gülümsemeden edemediler. Genji ise küçük kızı yıllardır annesinden ayrı tuttuğu için pişmanlık duyuyordu.

Kız neşeli bir şekilde aklına gelen ilk şiiri kâğıda karaladı:

---

298. Bayan Akashi, beş iğneli yapay bir çam dalına yapay bir çalı bülbülü iliştirerek gönderdiği şiirinde kızına olan özlemini belirtmek için *matsu* kelimesini kullanır. Çalı bülbülleri genellikle çiçek açan erik dalları üzerine konar, ancak burada çam dalı vardır. Bülbülün çam üzerindeki varlığı Anne Akashi'den kızına bir mesaj taşır. *Matsu* kelimesinin burada iki farklı anlamı devreye girer: "çam fidanı" (uzun ömür sürecek olan genç kızı) ve "beklemek". Anne, hiçbir haberin ulaşmadığı köyünde kızından (çam fidanından) haber beklemektedir.

"Kuş yuvadan uçalı aradan yıllar geçti,
Fakat hiç unutmadı bekleyen annesi."

Genji, Bayan Portakal Çiçeği'nin oturduğu yazlık daireye gitti. Bahçesinde göz alıcı ya da olağanüstü hiçbir şey yoktu, ancak her şey huzurlu ve zarifti. Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen her zamanki gibi Bayan Portakal Çiçeği ve Genji hâlâ birbirlerine çok yakındı. Genji aralarındaki bu dostluğun hiç değişmemesini istemişti hep. Öyle tatlı sohbet ediyorlardı ki, böylesine hoş ve güzel sohbet karı koca arasında bile çok nadir görülürdü. Genji aralarındaki perdeyi hafifçe araladı, Bayan Portakal Çiçeği de kendini Genji'den hiç saklamaya çalışmadı. Üzerindeki mavi elbise tıpkı Genji'nin hayal ettiği gibi güzel durmuştu üstünde. Ne yazık ki saçları seyrelmişti. Dikkat çekmeyecek basit bir peruk kullansaymış keşke, diye düşündü. Genji başka hiçbir erkeğin Bayan Portakal Çiçeği'ne kendisi kadar iyi davranmadığını biliyor, bundan da özel bir zevk alıyordu. Ya kadın, onca yıl Genji'ye sadakat göstermemiş, onu reddetmiş olsaydı, devamlı tek taraflı fedakârlık yapmaktan bıkmış olsaydı Genji ne yapardı? Genji ne zaman onunla birlikte olsa, onun sadakatine ve talepkâr olmayan rahatlığına hayran oluyordu. Tabii bir de kadının Genji'ye olan güvenini de hesaba katmak gerekirdi. Fevkalade bir çift teşkil ediyorlardı. Uzun uzun konuştular, geçmişten bahsettiler. Genji oradan ayrıldıktan sonra Tamakuzara'yı görmeye gitti.

O sırada Tamakazura evde değildi. Odaların büyük zevkle döşendiği belli oluyordu. Tamakazura'nın orta yaşlı kadınlardan ve küçük güzel kızlardan oluşan gayet geniş bir nedime topluluğu vardı. Dairesinin mobilya ve iç tezyinat açısından epey eksikleri olmasına rağmen odaların hepsinde bir asalet havası hissediliyordu. Bu hoş ortam içinde en çarpıcı olan ise daireyi kullanan hanımefendinin zarafetiydi. Tamakazura, üzerindeki sarı elbisenin içinde odanın en ücra köşesini bile aydınlatan, en ufak kasvetli noktayı bile ışığa çeviren bir güneş gibi parlıyordu. Genji için olağanüstü bir sahneydi bu. Tek kusuru saçlarının biraz seyrelmiş olmasıydı, bu da kızın zaman zaman çileye girip inzivaya çekilmesinden kaynaklanmış olmalıydı. Yine de omuzlarından eteklerine kadar uzanan saçları fevkalade görünüyordu. Genji onu buralara getirmese ne olurdu bu kızın hali? (Genji bu soruyu kendi kendine sormakla sanki kızın durumunda birtakım değişiklikler yapmak ister gibi bir tavır sergiliyordu.) Kız Genji'ye karşı her zaman kendini korumak için tetikte olsa bile yine de aralarında hiçbir engel yoktu. Aralarındaki ilişki öyle garipti ki Genji'ye hayal âleminde yaşıyormuş hissini veriyordu. Bu nedenle, Genji hem eğleniyor hem de kıza olan ilgisi her zaman canlı kalıyordu.

Genji kıza, "Tamakazura biliyor musun? Sanki bana yıllardan beri bizimle yaşıyormuşsun gibi geliyor. Dairende her şey öylesine hoş ve sıcak ki... Bütün dileklerim kabul olmuş gibi. Daha fazlasını isteyemezdim. Nasıl, sen ve maiyetindekiler

bu eve artık iyice alışabildiniz mi? Umarım burada eski evinizde olduğu gibi rahat edersiniz. Bugün konağın güneydoğu kanadını ziyaret etmeni istiyorum, orada koto dersleri almakta olan bir genç kızla tanışacaksın. Kızın etrafındaki insanlar senin hakkında hiçbir kötü söz söylemeyecek, sana karşı en ufak bir nezaketsizlikte bulunmayacak. Bundan emin olabilirsin. Gönül rahatlığıyla git" dedi.

"Sizin söylediklerinizi aynen yerine getireceğim efendim" dedi kız.

İçinde bulunduğu koşullarda bundan daha iyi cevap olamazdı.

Genji, o akşam Bayan Akashi'yi görmek için konağın kuzeybatı kanadına gitti. Onu ilk karşılayan şey perdelerin arkasından burnuna gelen mis gibi parfüm kokusu oldu. Yüksek zevk sahibi birinin elinden çıkmış hoş bir karışımdı bu. Bayan Akashi ortalıkta görünmüyordu. Mürekkep hokkasının etrafında kâğıt, defter ve kitaplar gördü. Bunlardan bazılarını eline aldı ve göz gezdirdi. Çin işi beyaz bir ipekten yapılmış saçaklı bir minderin üzerinde güzel bir koto duruyordu. Hemen onun yakınında üstü farklı farklı buhur otlarıyla kaplanmış etrafa mis gibi tütsüler yaymakta olan bir mangal vardı. Mangalın közleri üstünden yükselen güzel kokular mobilyaların içine sinmiş olan parfüm kokusu ile birlikte muhteşem bir koku şöleni sunuyordu insanlara. Yerlerdeki kâğıtların üzerinde henüz tamamlanmamış olan şiir taslakları görülüyordu. Bayan Akashi'nin kendine özgü mükemmel bir yazı tarzı vardı. Çizdiği yuvarlak hatlarda en ufak bir yapaylık, doğallıktan uzak bir gösteriş yoktu. Kızından haber aldığı için çok sevinçliydi. Şiir derlemelerinden ve seçkilerinden aldığı kısa notlarla hoşça vakit geçiriyor gibi bir hali vardı.

Yazdığı şiirlerden biri Genji'nin gözüne ilişti:

"Tomurcuklar arasında uçan o bülbül var ya,
Ne mutlu ki, vadilerden döndü kadim yuvaya!

"Hep senin sesini duymak için bekledim" sözcüklerini eklemişti şiirine. Ayrıca bir başka şairin dizelerini karalamıştı aynı kâğıdın üzerine, "Yaşadığım tepede çiçek açar erikler."[299]

Gülümserken gözleri ışıldıyordu Genji'nin.

Fırçalardan birini almıştı ki tam o sırada hanımefendi geldi. Yeni lüks hayatı onun mütevazılığından ve sadeliğinden bir şey eksiltmemişti. Fakat çok değişmişti. Bunu inkâr etmek olanaksızdı. Beyaz elbisesinin üzerindeki siyah bukleleri göz kamaştırıcı görünüyordu ama iddiasız ve incecikti. Genji geceyi onunla birlikte geçirmeye karar verdi. Öte yandan bu durumun konağın diğer dairelerinde ciddi

---

299. Ananymous, *Manyōshū* 1820:
Yaşadığım tepede çiçek açar erikler,
Dinlerim hep uzaktan şakıyorken bülbüller.

kıskançlık krizlerine yol açacağının da farkındaydı. Diğerlerinin yeni yıla bu gerginlikle girecek olmasına üzüldü. Belki başkalarını rahatsız edebilirdi ama Bayan Akashi'nin Genji için çok özel bir yeri vardı. Büyük bir ihtimalle en büyük eleştiri de Murasaki ve onun maiyetindekilerden gelecekti.

Kadının dairesinden ayrıldığında güneş henüz doğmamıştı. "Keşke biraz daha kalsaydı" diye düşündü Bayan Akashi. Güneybatı kanadında Genji'yi karşılayan insanların duyguları ise karmakarışıktı.

Murasaki'ye, "Uykum gelince bulunduğum yere çocuklar gibi uzanıvermiştim, uyuyakalmışım. Hani birisi gelip dürtse kalkacağım ama uyandıran olmadı" dedi ve maharetini kullanarak kendini affettirmeye çalıştı ama kız onun aklından geçenleri okuyormuşçasına hiç tepki vermedi, uyumaya devam etti.

Genji, usulca Muraski'nin yanına uzandı. Kalktığında güneş tam tepedeydi.

Genji, yılbaşında bütün gün gelen davetlilerle meşgul olduğu için ona kırgın olanlara şikâyet etmeleri için fırsat vermedi. Bütün saray halkı konağa akmıştı. Konağın içinde çok güzel bir müzik çalıyordu ve her taraf hediye paketleriyle doluydu. Bütün davetliler sanki bir güzellik yarışmasına girmiş gibiydi. Ancak aralarında hiç kimse bu konuda ev sahibi Genji ile boy ölçüşecek durumda değildi. Bu insanlar yıldızlar kadar parlak olmalarına karşın, Genji'nin güneşi karşısında hepsi sönük kalıyordu. Hiç kimsenin dikkatini çekmeyen insanlar bile Genji'nin evine gelirken kendilerine bir çekidüzen vermişti. Genç soylular ise her senekinden daha dikkatli bir şekilde giyinmişti ve daha canlı ve neşeli bir halleri vardı. Esen tatlı rüzgârda, taraçada yeni açmakta olan erik çiçeklerinin kokusu bahçedeki diğer çiçeklerden gelen koku ile karışıyor ve etrafa inanılmaz bir rayiha saçılıyordu. Akşam gurup vakti "Bu ev ne kadar da büyük" sözleriyle coşku doruğa ulaştı ve "üç dallı *sakigusa*"[300] ile sona erdi. Genji onlara iştirak etti. O kadar güzel söylüyordu ki herkes onu kendinden geçerek dinledi. Onun bu katılımı konakta hâkim olan bayram havasına yepyeni bir renk ve ses getirmiş, heyecanı doruğa çıkarmıştı.

Konağın diğer bölümlerinde durgunluk hâkimdi, onlara yaşadıklarını hatırlatan tek şey at kişnemeleri, tekerlek gıcırtıları ve nal sesleriydi. Belli ki, henüz cennete kabul edilmemişlerdi. Açılmamış lotus çiçekleri gibi cennetin kenar mahallerinde çile dolduruyorlardı. Nijō'nun doğu kısmında oturanlar için hayat neredeyse dünyadan tecrit derecesine gelmişti. Yaşamdan çok uzaktaydılar. Burada yaşayan kadınların hayatında hemen hemen değişen hiçbir şey yoktu. Onlar bu durumu kabullenmişlerdi. Onlar için bulundukları yer dünyevi ıstıraplardan uzak münzevi bir dağ manastırından farksızdı. Kimseye özellikle de Genji'ye durumlarından şikâyet etmeye hakları yoktu. Bu terk edilmişlikleri içinde belki yeni şeyler arzu etmeleri olanak dahilindeydi ama etmiyorlardı. Ne de olsa rahat, sakin ve güvenli

300. "Bu Ev" isimli *saibara*'nın başlangıç dizesi ile son dizesi. Söz konusu *sakigusa* tespit edilememiştir.

bir hayatları vardı. Rahibeler ibadetlerine devam ediyor, şairler şiirlerini yazıyordu. Herkes istediğini yapıyor, hiç kimse rahatsız edilmiyordu.

Yoğun günler geçince, nezaket kurallarına uyarak Genji, Bayan Safran Çiçeği'ni görmeye gitti. Ne de olsa bu kadın bir prensesti. Gençliğinde prensesin en büyük cazibesi saçlarıydı. Bir zamanlar çağlayanlar gibi omuzlarından aşağıya inen bu gür saçların üzerine karlar yağmıştı şimdi. Ama yaşlılık belki de en büyük tahribatını prensesin yüzünde gerçekleştirmişti. Genji prensesin yüzünü görmemek için özel bir gayret sarf ediyordu. Onu gönderdiği beyaz elbise içinde görünce yüreği burkulmuştu ve içinde o olmasa daha iyi olurdu diye düşünmekten kendini alamadı. Gönderdiği beyaz elbisenin altında mat gri renkli çok eski, yıkanmaktan harap olmuş uzun bir entari vardı. Kadın yürüdükçe bu partal giysi katur kutur ses çıkartıyordu. Burnunun rengi hâlâ en yoğun sisler arasında bile görülebilecek parlaklıktaydı. Derin bir iç çekerek aralarında açık duran perdeyi kapattı ve kadın bunun nedenini anlayamamıştı. Yapmış olduğu ziyaretin onu ne kadar sevindirdiğini görünce duygulanmıştı, çünkü bu ziyaretiyle onu hâlâ düşünmekte olduğunu belli etmiş oluyordu. Zavallı kızcağız! Arada sırada uğrayıp, mutlaka onun için bir şeyler yapmalıydı. Genji için başkalarından farklı çok özel birisiydi. Konuşurken sesi titriyordu.

Kıza dönerek kaygıyla, "Elbiselerinle kimler ilgileniyor. Burada saray teşrifatından ve resmiyetinden uzak yaşadığın belli, onun için sana aslında daha rahat, resmi olmayan günlük kıyafetler gerek. Mesela, elbiselerinin altında pamuklu veya

yünlü astar çektirsen daha iyi olur. Bu soğukta üstüne başına biraz dikkat etmen gerek."

Bayan Safran Çiçeği zoraki bir gülümsemeyle, "Kıyafetlerimle Daigo'da rahiplik yapan ağabeyim ilgileniyor. Doğrusunu isterseniz benim elbiseyle uğraşacak vaktim yok. Bazen üşüdüğüm oluyor bunu itiraf etmem lazım. Samur bir kürküm vardı, onu da ağabeyime verdim" dedi.

Evet, kızın bir samur kürkü ve bir de kendisi gibi kırmızı burunlu ağabeyi vardı. Demek ki bu adam gelmiş ve utanmadan bu soğukta kızın kürkünü almış gitmiş... Ne ağabey ne ağabey, diye düşündü Genji. Kız son derece samimi ve dürüst biriydi. Ancak hayatı tanımadığı için bu dünyanın adamı değildi. Genji de onunla birlikte olduğu zaman zarif saray hayatının inceliklerinden ve aldatıcı parlaklığından uzaklaşıyordu. Çok dürüst ve içten bir insan oluyordu.

"Kürkünü ağabeyine vermekle iyi ettin. Dağda çok yağmur yağar bilirim, ağabeyinin daha çok ihtiyacı var. Sen ne yapacaksın? Senin de kendini sıcak tutacak giysilere ihtiyacın var. Kat kat giyinmen lazım, artık yedi kat mı giyinirsin, sekiz kat mı orasını bilemem. Bu konuda kendini sınırlamaya çalışma. İhtiyacın olan herhangi bir şeyi sana göndermekte gecikirsem ne olur bana hatırlat. Bugünlerde her şeyi unutuyorum iyice salaklaştım."

Genji, Nijō Konağı'ndaki adamlarına haber göndererek depoları açtırdı ve kıza bir sürü ipek kumaş ve elbise göndertti. Nijō Konağı'nda yıkık dökük, tahrip olmuş, ihmal edilmiş hiçbir taraf yoktu aslında, ancak Genji'nin Rokujō Konağı'na taşınmasıyla birlikte burası çok sessiz bir hal almıştı. Bahçedeki bitkiler hâlâ bakımlıydı. Şu anda açmakta olan gül eriğinin çiçeklerine baktı ve burada bahçedeki çiçekleri seyrederek coşku duyan insanların bulunmaması gerçekten çok üzücü diye düşündü.

"Durup baktım ormanına, seyrettim de köyümü,
Açan gonca hatırlatır bana safran gülümü."

Genji bu şiiri kendi kendine mırıldanmıştı. Prensesin, "safran gülü" kelimesinin anlamını bütünüyle çıkarmış olması bu mecazın onun burnunu kastettiğini anlaması imkânsızdı...

Genji, oradan ayrılarak Bayan Çekirge Kabuğu'nun ziyaretine gitti. Çok sade bir hayat yaşıyordu. Odalarının büyük bir çoğunluğunu Kutsal Buda ve azizlerin heykelleri ve resimleriyle doldurmuştu.

Uhrevi hayatın dinsel kanıtlarını görmek Genji'yi çok heyecanlandırdı. Kutsal metin ruloları, hatlar, minyatürler, sunak süsleri ve buna benzer kutsal eşyalar büyük bir zevkle seçilmişti. Bayan Çekirge Kabuğu son derece ince ruhlu ve iyi eğitilmiş bir kadındı. Kendini tamamen mavi gri karışımı sevimli perdelerinin arka-

sına saklamış bulunuyordu. Kadının varlığını Genji'ye hissettiren tek şey Genji'nin ona gönderdiği kimonoydu. Kimononun kolları perdelerle aynı renkteydiler.

Ağlamaklı bir sesle, "Urashima adasını sadece uzaktan görmekle yetinseydim ne kadar iyi olurdu. Çok sorunlar yaşadık aramız hiçbir zaman sütliman olmadı. Ama yine buna da şükür. Hep böyle devam edebilirsek bu bile yeter" dedi Genji.

Kadın da çok duygulanmıştı. "Sana bu kadar güvendiğime göre aramızdaki bağ hiçbir zaman zayıf değildir ve olmamıştır" dedi.

"İnsan, hatalarını anladıkça sonradan pişman olarak tövbe ediyor, bilmem yanılıyor muyum? Aradan yıllar geçti, artık herkesin sana benim kadar dürüst davranmadığını anlamış olman gerekir."

Rahibe, Genji'nin yüzüne bakamadı. Genji burada rahibenin üvey oğlunun üzücü davranışını ima ediyordu. "Şu halime bir baksana, sana kendimi bu halimle gösteriyorum. Bundan daha büyük bir pişmanlık olabilir mi?" diyerek ağladı.

Bayan Çekirge Kabuğu eskisinden daha sakin ve dingin görünüyordu. Ayrıca onun rahibe oluşu Genji'nin bu kadına karşı olan dostluk hissini artırmıştı. Genji bundan böyle onu hep kendi safında görmek istiyordu. Şaka yapmanın zamanı değildi, bu kadınla hep ciddi olmalıydı. İster geçmişteki ister şu andaki olaylardan bahsetsinler her zaman genel bir çizgi takip edip suya sabuna dokunmaz bir şekilde sohbet etmeliydiler. Öyle de yaptılar. Bu arada Genji az önce buluşmuş olduğu Bayan Safran Çiçeği'ni düşünüyordu. Bu kızı da birazcık konuşturabilmek için nelerini vermezdi.

Onun himayesinde bulunan kadınların hepsi aşağı yukarı böyle bir hayat sürüyordu. Genji onların hepsine bakıyor, uzun süren bir sessizlik dönemine girse bile sonradan onların gönüllerini alıyor, onları hâlâ unutmadığını göstermek istiyordu.

"Bazen ihmal etmiş olabilirim ama hiçbir zaman unutmadım ve unutmayacağım. Daha ne kadar ömrüm kaldı orasını bilemem. Beni sizlerden ayıracak tek şey hiç kimsenin önünde duramayacağı ecel! Bir gün o da gelecek."

Himayesindeki kadınların hepsine bu şekilde gayet nazik ve gönül alıcı bir şekilde konuşmuştu. Durumuna, mevkiine, özelliğine göre hepsini ayrı ayrı seviyordu. Onun vermiş olduğu karara hiç kimse itiraz etmezdi, etmek istemezdi; çünkü o kibirden ve keyfilikten uzak bir itidalin simgesiydi. Onun dikkati haremindeki kadınlar için en üstün hayat güvencesiydi.

Yılbaşı korosu bu sene de iş başındaydı. Önce ana sarayda sonra tahtı bırakmış olan imparator Suzaku'nun sarayında konserler verdikten sonra Rokujō Konağı için yola çıktılar. Yol uzun olduğu için şafak vakti konağa ulaşabildiler. Bulutsuz gökyüzünde ay pırıl pırıldı. Bahçedeki bütün bitkileri incecik bir kar kaplamıştı. Korunun içinde çok usta müzisyenler vardı. Özellikle flütçüler Genji'nin huzuruna çıktığı zaman sanatlarının en ince ayrıntılarını göstermekten çekinmezler, ortalığı

inim inim inletirlerdi. O sabah Genji bütün haremini konsere davet etmişti. Doğu ve batı kanadında oturan kadınların hepsi ana salona geldi. Tamakazura, özel olarak davet edildiği için ana salonun güney kapısından içeri girdi ve Genji'nin kızıyla tanıştı. Bu sırada bir perdenin arkasından Murasaki onları seyrediyordu.

Hava aydınlanmaya başlayınca koro, eski imparator Suzaku'nun annesi Kokiden'in şerefine çaldı ve söyledi. Âdete göre konuklara sadece hafif içkiler dağıtılması gerektiği halde, Genji herkes için muhteşem bir şölen hazırlamıştı. Ay ışığı ile parlayan gökyüzünde lapa lapa karlar uçuşuyor, uzun çam ağaçlarının arasından rüzgârlar esiyordu. Dışarıda kar yağar, buz gibi rüzgârlar eserken ne müzisyenlerin açık yeşil üzerine beyaz desenli giysileri ne de müzisyenlerin şapkalarındaki yapma çiçekler insanların dikkatini çekti. Ancak bütün bu içeride ve dışarıda meydana gelen hadiseler birleşmiş, herkesin üzerinde o kadar etkili bir izlenim bırakmıştı ki, insanlar ömürlerine ömür katıldığını hissettiler. Koro üyelerinin arasında en yakışıklı ve en asil duran iki kişiden birisi Genji'nin, diğeri ise Tō no Cūhjō'nun oğluydu. Şafak sökerken hızla atıştıran karlarla birlikte "Bambu Nehri"[301] şarkısı dondurucu soğukla birlikte dalga dalga etrafa yayıldı. Dans ve şarkılar bütün hızıyla devam etti. Bütün bu sahneleri hakkıyla betimlemek isterdim fakat bunlar tarifi imkânsız güzellikteydi.

Kadınlar güzel kimonoları içinde birbiriyle yarışır gibiydi. Bu halleriyle bahar sisleri arasında uçuşan ipek halıları andırıyorlardı. Dansçıların giymiş olduğu sivri külahlara, nara atar gibi bağıra çağıra edilen dualara rağmen her şey çok güzel ve mükemmeldi. Hava iyice aydınlanınca bütün koro mensupları Genji'nin cömertçe dağıttığı ihsan-ı şahanelerini alarak konaktan ayrılmıştı. Daha sonra kadınlar da dağıldı. Genji de dinlenmek için biraz uzanmış, güneş iyice yükselinceye kadar deliksiz bir uyku çekmiş ve kalkmıştı.

Murasaki'ye, "Bu sabah Yūgiri zannedersem Kōbai'den daha iyi şarkı söylüyordu" dedi Genji. "Ama aralarındaki fark çok önemsiz. Günümüzde en çok müzik saygı görüyor. Birbirinden yetenekli o kadar çok müzisyen genç yetiştirdik ki, geçmişte atalarımız çok sayıda bilge yetiştirmiş olabilir. Güzel sanatlar söz konusu olunca hiçbir çağın insanı bizim gençlerin eline su dökemez. Ben Yūgiri'yi aklı başında bir devlet görevlisi yapmak istedim. Onun benim gibi hercai, daldan dala konan bir insan olmasını istemiyorum. Ancak onun da gezip tozmaya kadınlarla gönül eğlendirmeye hakkı var. Aşırı ciddi olmak da iyi değil. Her şeyin azı karar çoğu zarar."

---

301. Bir *saibara*:

Varam gidem çiçeklerin içine
Köprü aşam ulaşayım saçına
Bambu nehri çıkıverir karşıma
Yârime kavuşam yollar geçit ver

Oğlunun başarısı ile kendinden geçen Genji bu havaya kendini kaptırarak, "On Bin Bahar" şarkısını mırıldanmaya başladı.

"Artık yavaş yavaş kendi kendimize konser vermeye başlasak iyi olacak."

Genji bunları söyledikten sonra, müzik aletlerinin hepsini dikkatle torba ve kutularından çıkardı, tozlarını aldı ve akort etti. Etrafında toplanan kadınlarla birlikte yavaş yavaş çalmaya başladılar.

BÖLÜM 24

KELEBEKLER

KOCHŌ (胡蝶)

Üçüncü ayın sonlarıydı. Murasaki'nin bahar bahçesi ağaçların çiçek açmasıyla ve kuş ötüşleriyle şenlenmeye başlamıştı. Konaktaki kadınlar kendi aralarında "Başka yerlerde bahar çoktan geçti, yaz oldu. Burada ilkbahar niçin hâlâ devam ediyor?" diye birbirlerine soruyordu. Genji, bu insanların uzaklardaki adanın tepelerinde yer alan ormanı ve yosunları seyrettiklerini gördükçe onlar için üzülüyordu. Bütün marangozlarını zevk âlemleri amacıyla hazırlatmakta olduğu tekne yapımı için seferber etmişti. Teknelerin denize indirildiği gün, Genji saray müzisyenlerini çağırarak onlarla birlikte bir tekne sefası yapmak istediğini bildirdi. Konseri dinlemek için prensler ve yüksek rütbeli aristokratlar da oraya gelmişlerdi.

İmparatoriçe Akikonomu o sıralarda Rokujō Konağı'nda kalıyordu. Konağın güneydoğu kanadının sorumlusu olan Murasaki, imparatoriçenin "Baharı Bekleyen Gülşen" şiirine cevap vermenin tam zamanı olduğunu düşündü. İmparatoriçe yazdığı o şiirde açık açık, ilkbahar kimin bahçesinde en çok oyalanır tarzında bir soru soruyordu. Murasaki de imparatoriçenin huzuruna çıkarak bahçelerindeki çiçeklerin hepsini teker teker göstermek istemişti. Ancak imparatoriçenin mevkii icabı resmi olmayan ziyaretlere çıkması söz konusu değildi. Bu nedenle macerayı seven birkaç genç nedimesini görevlendirerek onlardan tekneye binip gölün güney kıyılarından bahçeye yaklaşıp bir göz atmalarını istedi. Kızlar kıyıdan ilerleyerek bahçeleri ayıran tepeciğin etrafını dolanıp konağın doğu kısmında yer alan balıkçı barınağının önüne kadar geldi ve Genji'nin etrafında toplanmış olan diğer kadınlarla buluştu.

Çin geleneğine uyularak yapılan teknelerin pruvaları, kocaman ejderha ve Zümrüdüanka kuşu heykelleriyle süslenmişti. Saçları Çin stilinde başlarında topuz yapılmış olan saray iç oğlanları dümendeydi ve üstlerinde yine çok canlı Çin kıyafetleri vardı. Etrafta görülen her şey son derece ilginç, tuhaf ve mükemmeldi. Aralarında imparatoriçenin nedimelerinin de bulunması konağın güneydoğu kanadında gerçekleşen bu etkinliğe ayrı bir yenilik katıyordu. Tekneler, adadaki uçurumun altındaki koyda demir attı. Uçurumdan aşağı sarkan küçük kayalar bir ressamın fırçasından çıkmış gibiydi. Gölün her iki tarafında sis bulutunun arasından görünen ağaç dalları bir halıyı andırıyordu. Şimdi epey uzaklarda kalan Murasaki'nin özel bahçesindeki söğüt ağaçlarının dalları yemyeşildi. Ayrıca çiçek açan kiraz ağaçlarının insanın içini kıpır kıpır eden bir görünümü vardı. Başka yerlerdeki bütün ağaçlar yapraklarını dökmüştü ama o bahçede yeşillik insanlara hâlâ gülümser gibiydi. Bahçede dizi dizi sıralanmış olan mor salkımların etrafı lavanta kokularına boğduğu kesindi. Sahilde sıralanmış olan sarı *yamabuki* gülleri neredeyse göldeki yansımalarıyla öpüşecek gibi suyun üstüne eğilmişti. Su kuşu sürüleri ise bazen çifter çifter yüzerek geçiyor bazen de gagalarına aldıkları otlarla sağa sola uçuşuyordu. Suda yüzen Çin ördeklerini gördükçe insanın içinden ressam olup onların resmini çizmek geliyordu. Şayet o Çin minyatürlerindeki baltacı durup buradaki ağaç manzaralarını seyretseydi bir daha hayatının sonuna kadar ağaç kesmemeye yemin ederdi. Yavaş yavaş akşam oluyordu.

"Yel eserken ufukta, sanki çiçektir dalga
Ulaştık mı acaba, Yamabuki burnuna..."

"Ne çok anımsatıyor, bu göl İde nehrini
Çünkü derinlerinde açıyor dağ gülleri"

"Kaplumbağa dağına gitmeye ne hacet var?
Şöhret ve ölümsüzlük, bu teknede o kadar."

"Parlak güneşe doğru, teknemiz süzülürken
Uçan yapraklar gibi su damlar küreklerden."

Akşam olmuş ve eve dönme zamanı gelmişti. Ancak genç kadınlar kendilerini günün havasına öyle kaptırmıştı ki bunun farkına varmadılar.

Alacakaranlık çökerken, "Asil Geyik" şarkısının ezgileriyle tekneler balıkçı barınağına yanaştı. Geziye katılan kadınlar gönülsüz bir şekilde teknelerden indi. Balıkçı barınağı çok sade olmasına rağmen gayet zarif bir yapıydı. Giyim kuşam üzerine iddiası bulunan genç kadınların birbiriyle yaptığı yarış öyle yoğun bir hal almıştı ki

birdenbire ortalık üstüne gökten çiçek yağmış devasa bir halıya döndü. Müzik ve dans durmadan devam etti. Çalınan ve oynanan parçaların hepsi yeniydi. Genji müzisyenleri ve repertuarı kendisi seçtiği için mümkün olduğunca tekdüzelikten kaçınmıştı.

Gece ilerlemişti ama kimsede yorgunluktan eser yoktu. Bahçenin her tarafına fenerler koyarak, herkesi taraçanın altında yemyeşil çimenlerle kaplı bahçeye davet ettiler. Prensler ve diğer yüksek düzey aristokratlar sahip olmakla büyük gurur duydukları flütlerini ve kotolarını getirmişti. Usta flütçüler *sōjō*[302] makamında çalmaya başlar başlamaz diğer müzisyenler de kotolarıyla hemen onlara iştirak etti. Müzisyenler grubu "Ne Büyük Gündü O Gün" şarkısına geçer geçmez atlardan ve arabalardan sorumlu en cahil görevliler bile şarkıya karşılık vermekten kendilerini alamadı. Burada her şey çok net ve berraktı. Göklerin güzelliği, çalgılardan çıkan ezgiler, bahar havası... Bütün bunlar birleşince yaşadıkları mevsimin değeri gerçekten daha iyi anlaşılıyordu. Müzik bütün gece hiç durmadan devam etti. "Bahar Sevinci" şarkısıyla birlikte enstrümanlar minör bir gama geçmişti. Prens Hotaru o güzel sesiyle iki kez "Ne Yeşildir Şu Söğüdün Dalları"[303] türküsünü söyledi, ara sıra Genji de eşlik etti.

---

302. Temel notası "sol"dür.

303. Bir *saibara* şarkısı:

Söğüt dalı söğüt dalı,
Bülbül onu koparmalı,
Dallarını alıp gidip,
Kendine bir ev yapmalı.

Sabah oldu. Çitlerin arkasından Akikonomu kuşların sesini dinledi. Korktuğu başına gelmiş, kendisine ait olan sonbahar bahçesi yarışı kaybetmişti. Bundan emindi. Rokujō Konağı her zaman pırıltılı bir bina olmasına rağmen içeride çalışan genç kız sayısının çok az olduğundan şikâyet eden insanlar vardı. Son çıkan rivayete göre konağın kuzeydoğu kanadında çok güzel ve Genji'nin üzerine titrediği yeni bir kadın oturmaya başlamıştı. Bu haber öğrenilir öğrenilmez kıza mektuplar yağmaya başladı. Mevkii ve rütbe olarak kendine güvenen erkekler adaylıklarını kendi kendilerine ilan etti ve kızla tanışabilmek için çöpçatanlarını devreye soktu. Bazıları ise kendi bileklerine güvendikleri için aracı bulma fikrine sıcak bakmadı. Kızın kim olduğunu bilselerdi, örneğin Tō no Chūjō'nun oğlanları gibi gençler, çoktan bu sevdadan vazgeçerdi ama kimse kızın gerçekte kim olduğunu bilmiyordu.

Genji'nin erkek kardeşi olan Prens Hotaru karısını kaybettiği için üç yıldır bekâr ve yalnız yaşıyordu. Tamakazura'nın varlığından o da haberdar olmuştu ve damat adaylarından biriydi. Hatta bununla da kalmıyor düğünü hemen gerçekleştirmek istiyordu. Genji ile buluştuğu o sabah çok duygusal görünüyordu. Şapkasına morsalkımlar[304] iliştirmiş bir halde sarhoş numarası yaparak etrafta yıkıla yıkıla yürüdü durdu. Genji Prens Hotaru'nun bu durumunu görünce Tamakazura'ya sırılsıklam âşık olduğunu anlamakta gecikmedi. Buna rağmen hiçbir şey anlamamış gibi davrandı.

304. Lavanta çiçeği veya morsalkımın rengi ve kokusu sevgililer arasındaki yakınlığı ifade eder. Burada Prens Hotaru şapkasına morsalkım takarak Tamakazura'ya olan ilgisini belirtmek istemektedir.

Hep birlikte içki içiyorlardı. Şarap şişesi dönüp dolaşıp tekrar Hotaru'nun eline geldi. Hotaru acıklı bir sesle "Benim burada kalmamı sağlayacak özel bir neden olmalı. Böyle bir neden yoksa niçin burada kalayım? Size iyi eğlenceler ben kaçıyorum. Daha fazla tahammül edemeyeceğim" dedi ve içki şişesini geri çevirdi.

"Gönül verdim morsalkıma, artık onsuz edemem,
Varlığımı uçurumdan atsam bile gam yemem."

Prens Hotaru şapkasına iliştirdiği morsalkımları ikiye bölerek yarısını Genji'nin şapkasına taktı. Genji tebessüm ederek kardeşine bir şiirle yanıt verdi:

"Dur, gitme; otur, seyret, bahar çiçeklerini
Bir morsalkım uğruna can vermeye değer mi?"

Prens Hotaru Genji'ye hak verdi ve oradan ayrılmadı. Sabah konseri akşam verilen konserden daha canlıydı.

O gün imparatoriçenin kutsal metinlerinin kıraat günüydü ve Prajnaparamita Sutra'nın okunmasını emretmişti. Ayinden önce elbise değiştirmeleri için misafirlere boş odalar verilmişti. Bazılarının yapılacak başka işleri olmasına rağmen cemaati Genji'nin idare edeceğini öğrendikleri zaman hemen fikirlerini değiştirdi-

ler ve ayine katılmaya karar verdiler. Genji, bütün davetlileri İmparatoriçe Akikonomu'ya ait olan bölümdeki ibadet salonuna götürdü.

Murasaki ayin için çiçeklerden derlenmiş bir adak hazırlamıştı. Etrafındaki küçük nedimelerden en güzel sekiz kızı seçmiş, bunları iki gruba ayırarak bir grubu kuş, bir grubu ise kelebek şeklinde giydirmişti. Bunların vazifesi çiçek demetlerinden meydana gelen adakları tanrıya sunmaktı. Kuş-kızların ellerinde kiraz çiçekleri, kelebek-kızların ellerinde ise sarı *yamabuki* gülleri vardı. Çiçeklerin hepsi tabak gibi açılmış halleri ile muhteşem bir manzara oluşturuyordu. Kızlar, konağın sahilinden demir alıp Akikonomu'nun sarayına giderken, birdenbire çıkan rüzgâr bazı kiraz çiçeklerinin taç yapraklarını etrafa savurarak gölün sularına düşürmüştü. Nazlı bahar sisinde gökyüzü berrak ve mutlu, küçük kızlar ise büyüleyiciydi. İmparatoriçe, Murasaki'nin gölgelik çekme fikrini kabul etmeyerek müzisyenler için ana salonun bitişiğindeki mekânlardan birini ayarlamıştı. Küçük kızlar ellerinde çiçeklerle merdivenlerin yanına kadar geldi. Buhurdanlıklarla ilgilenen rahipler kızları kutsal heykellerin önüne doğru yönlendirdi.

Bu arada Yūgiri, Murasaki'den bir şiir sundu:

"O cırcır böcekleri hep sonbaharı kollar,
Oysa kelebeklerin mevsimidir ilkbahar."[305]

Akikonomu, bu şiirin daha önce kendisinin sonbahar yaprakları hakkında yazmış olduğu şiire bir cevap olduğunu anlayarak gülümsedi.

Bir önceki gün gördüğü çiçeklerin verdiği sarhoşluğu hâlâ üstünden atamamış nedimelerden biri, "İmparatoriçem" dedi, "En kusursuzumuzda hata bulunur da gördüğümüz o ilkbahar bahçesinde asla."

Şakıyan bülbüllerin eşliğinde cennetin en güzel sesli kuşu *Kalavinka*'nın dans müziği başladı. O sırada gölde yüzmekte olan su kuşları da tatlı cik cikleriyle onlara iştirak etti. Hiç kimsenin bitmesini istemediği bu dans ve müzik şöleni ne yazık ki uzun sürmedi. Bu sırada kelebekler alçak çitin üstünden şelaleler gibi yere dökülen sarı *yamabuki* güllerinin üzerinden hızla geçti ve kuşlardan bile daha yükseklere uçarak gözden kayboldu. Akikonomu'nun başmabeyincisi, saray mensupları arasından uygun gördüğü birkaç kişiyi seçti ve onlardan kızlara hediyelerini vermelerini rica etti. Kuş kıyafeti içindeki kızlara kırmızı çizgili beyaz elbiseler ve kelebek kılığında olanlara ise sarı çizgili koyu kırmızı elbiseler verildi. Akikonomu her şeyi özenle hazırlamıştı. Müzisyenlere ise top top ipek kumaş ve beyaz ceket dağıtıldı. Yūgiri'nin bir omzunda ise gösterişli, mavi çizgili mor bir elbise ve çeşitli kadın giysileri vardı.

---

305. Murasaki bu şiiriyle bahçe düzeni yarışmasında kendisinin, yani ilkbahar bahçelerinin yarışı kazandığını ima etmektedir.

Akikonomu Murasaki'nin şiirine yine bir şiirle cevap verdi:

"Ben hasretle severken gel diyen kelebeği,
Aramıza koyarsın morsalkım engelini."

Hayran olduğumuz üstün insanlar her zaman iyi şiir yazabilir mi? Hep öyle olmuyor, bazen insanı düş kırıklığına uğratıyorlar.

Az kalsın unutuyordum; Murasaki de herkes için bol bol hediye getirmişti fakat ayrıntılarına girmek istemiyorum yoksa çok sıkıcı olacak. Ancak harika eğlencelerin gece gündüz devam ettiğini belirtmek isterim. Burada tabii en çok eğlenenlerin nedimeler ve hizmetli kadınlar olduğunu belirtmek gerekir. En büyük eğlencelerden biri de karşılıklı şiir alışverişleriydi.

Murasaki ve Tamakazura o günkü şölende tanışma fırsatı buldukları için birbirlerine zaman zaman mektup yazmaya başlamışlardı. Tamakazura'nın iyi gün dostu olup olmadığını öğrenmek için henüz çok erkendi ama iyi huylu uysal birine benziyordu. Herkes onu çok sıcak bir şekilde karşılamıştı. Bir taraftan da kızın damat adayları gittikçe artıyordu. Genji bu konuda çok kararsızdı. Bir baba olarak rolünü çok iyi ve tutarlı bir şekilde oynaması lazımdı. Bir taraftan da kızın babasına her şeyi anlatmayı düşünüyordu.

Yūgiri, perdelerin arkasından bile olsa Tamakazura ile konuşabiliyor, kız da ona cevap verebiliyordu. Genji buna izin vermişti. Aslında kız bu durumdan hiç hoşnut değildi ama etrafındaki nedimeler Yūgiri ile konuşmanın hiçbir sakıncası olmadığı konusunda ona iyi telkinlerde bulunuyorlardı. Yūgiri ciddi, ağırbaşlı bir çocuktu, devamlı Tō no Chūjō'nun oğullarıyla birlikte gezerdi. Onlar da Tamakazura'ya hayrandı. Hatta bunu Yūgiri'ye ima bile ediyorlardı. Tamakazura, bu yoğun ilgiden hiç hoşnut değildi. Onları sevmediği söylenemezdi ama bu çocuklar Tamakazura'ya çok yapay, yavan, dış görünüşüne çok dikkat eden zavallı insanlar gibi geliyordu. Fakat bütün bunları Genji ile açık açık konuşamıyordu. Çünkü o, Tamakazura'nın her zaman utangaç bir küçük kız çocuğu gibi kalmasını istiyordu. Devamlı hami olarak bilinip takdir edilmek istiyordu. Kızın annesine benzediği pek söylenemezdi ama yine de davranış ve hareketlerinde bir benzerlik vardı. Ancak kızın annesinden daha akıllı olduğu kesindi.

Dördüncü ay gelir gelmez herkes kışlık elbiselerini atıp açık renkli yazlık elbiselerini giydiler. Göklerin rengi bile değişti. Genji boş zamanlarında müzikle ve ona benzer diğer hobileriyle uğraşıyordu. Yaz ile beraber Tamakazura aşk mektubu yağmuruna tutulmuştu. Genji kızın ziyaretine geldiğinde bu mektupları inceliyor ve kızı beğendiği insanlara cevap vermesi için teşvik ediyordu. Genji'nin uyarıları kızı tedirgin ediyor ve geriyordu.

Prens Hotaru kıza yazmış olduğu mektuplarda karşılıksız aşkından dolayı çektiği işkenceyi anlatıyordu.

Genji bu mektubu tesadüfen görmüş ve gülmekten kendini alamamıştı. "Hotaru çocukken en çok sevdiğim kardeşimdi. Aramızdan su sızmazdı, gizlimiz saklımız yoktu. Yalnız bir şeyini benden saklardı o da gönül dünyası. Bu konuda son derece ketumdu. Onun bu mektuplarını görmek benim için üzücü oldu. Onun hâlâ genç bir delikanlıymış gibi sırılsıklam âşık olmasına akıl sır erdiremiyorum. Ona cevap yaz. O bir kadına tutulduğunda, aşkını açıkça ilan etmekte hiçbir sakınca görmeyen bir insandır. Çok eğlenceli bir dostluğu vardır."

Kardeşini överek Tamakazura'nın ilgisini çekmeye çalıştı fakat kız çok utandığı için dinlerken başını başka taraflara çevirdi.

General Higekuro çok ciddi, kararlı, dobra dobra bir insandı. Aşkın balta girmemiş ormanlarında yol alırken, Konfüçyüs gibi yüce bilgelerin bile gerçekleri anlatmada tökezlediği yerde yılmadan, hiç ödün vermeden at koşturan biriydi. Ancak mektupları çok ilginçti.

Yoğun bir şekilde parfüm kokan ve rulo şeklinde katlanmış bir mavi Çin parşömenine yazılmış olan mektup Genji'nin dikkatini çekti.

Genji, "Daha mektubu açmamışsın bile" diyerek rulonun üzerindeki kurdeleyi çözdü ve mektubu açtı. Çağdaş bir hat üslubuyla yazılmış olan mektubun çok güçlü çizgileri vardı. Şiiri okumaya başladı:

"İster bil ister bilme, sen benim içimdesin,
Dipten fışkırır pınar, hiçbir renk göremezsin."

"Bu hisler kime ait acaba?" diye sorunca kız kaçamaklı cevaplar verdi.

Genji Ukon'u yanına çağırarak şöyle dedi: "Bu mektupları dikkatle gözden geçir ve uygun bulduklarını Tamakazura'ya söyle mektup yazsın. Günümüzün hovarda delikanlıları istediklerini elde etmek için gözlerini budaktan sakınmıyor ama bazen onlara da hak vermiyor değilim hani. Ben de bana soğuk davranan kadınlar hakkında çok kötü düşünmüşümdür. Elde edemediğim kadınları ise kalın kafalı, salak ve duygusuz bulmuşumdur. Sınıfsal olarak benden aşağılarda ise onu terbiyesizlikle suçlamışımdır. Ama erkek kadından zaten fazla hoşlanmamışsa ve kadın da hâlâ onu nefretle inkâr ederek çiçekler veya kelebekler üzerine basit bir şiiri dahi yazmayı reddediyorsa bu ya erkeği kamçılar ya da kadından tamamen vazgeçmesine sebep olur. Böyle bir şeyi kim kınayabilir. Ayrıca rastgele yazılmış sıradan bir mektuba oturup zekice bir cevap yazmak da doğru değildir. Çünkü insanın başına sonradan dert açabilir. Kadınlar dikkatsizce, ne kadar zeki, duyarlı ve nüktedan olduklarını erkeğin gözüne sokmaya kalkarlarsa o ilişkileri hüsranla bitmeye mahkûmdur. Fakat Prens Hotaru ve Genaral Higekuro'nun her ikisi de ne yaptığını

bilen olgun insanlar. Hanımefendine söyle, bu insanlar üzerinde kişilik olarak soğuk ve sevimsiz bir izlenim bırakmasın. Onlardan daha alt düzeyde olan insanların mektuplarını gördüğünde ise bu insanların özelliklerini göz önünde bulundur ve kendi takdir hakkını kullanarak hanımına yardımcı ol. Genellikle bunlardan bir kısmı ciddi, bir kısmı ise hercaidir. Elma ile armudu birbirine karıştırmadan bu insanların hakkını vermelisin."

Genji bu uzun konuşmayı yaparken, Tamakazura biraz uzaklarında başka tarafı seyrediyormuş gibi yapıyordu ama onları dinliyordu. Kızın çok güzel bir profili vardı. Üstündeki mavi şeritli pembe elbisesi ve mevsimin bütün renklerini yansıtan ceketi ile çok çağdaş ve asil bir görünümü vardı. Taşralı vurdumduymazlığını henüz tamamen üstünden atamamıştı ama pek de fazla bir iz kalmamıştı. Bu köylü halleri yavaş yavaş yerini daha ince, daha zarif bir sükûnet ve dinginliğe bırakıyordu. Hiç kimse onun giyim kuşamında bir hata bulamazdı; güzelliği ise gün geçtikçe daha pırıl pırıl hale geliyordu. Bu kadar güzel kıza nasıl kıyıp da onu başkalarına gelin edecekti.

Ukon gülümserken Tamakazura'yı ve Genji'yi dikkatlice süzmüştü. Aslında Genji, baba rolünü oynamak için çok gençti. Yan yana gelince, baba kız gibi değil karı koca gibi duruyorlardı.

"Efendim, hanımefendiye kendisine gelen mektupların hepsini takdim etmiş değilim" dedi Ukon. "Sadece masanın üzerinde gördüğünüz kadarını aldım ve buraya bıraktım. Hiç almamak da olmaz, ayıp olur. Hanımım sadece özel olarak bahsettiğiniz kişilere cevap verdi. Ama bunu yaparken çok gönüllü olduğunu söyleyemem."

"Mektubunun üstüne o çocuksu düğümü atan kim?" dedi Genji gülümseyerek. "Çok güzel bir el yazısı var."

"En çok ısrar edenlerden birisi de o. Bakanın oğlu Albay Kashiwagi. Bizim genç nedimelerden Miruko'yu uzun zamandır tanıyormuş. Kıza mektubu bizzat kendisi vermiş. Kız hiç kimsenin bunu görmediğine yemin etti."

"Çok sevimli çocuk şu Kashiwagi. Belki bu yaşında çok önemli bir mevki işgal etmiyor ama bu çocuğu atlamamak lazım. Kardeşleri arasında en çok sevilen ve güvenilen insan odur. Yakında gerçeği o da öğrenecek ama şimdilik hiçbir şey bilmemesi daha iyi. Evet, onun da çok güzel bir el yazısı olduğunu itiraf etmek gerek." Genji, Kashiwagi'nin mektubunu büyük bir hayranlıkla inceledi. Sonra da Tamakazura'ya dönerek, "Belki sana tuhaf gelebilir ama yarın öbür gün, babana ait olan bu koskocaman ailenin içine girdiğinde kendini çok yabancı hissedeceksin. Ama bir gün eninde sonunda ait olduğun yeri keşfedeceksin. Prens Hotaru şu anda bekâr fakat çok hovarda bir kadın avcısı. Kırdığı ceviz kırkı geçti. Ama bunlardan yarısı sokak süprüntüsü, yarısı da saray yosması. Belki çok hoşgörülü ve cerbezeli bir kadın, onu çekip çevirebilir. Fakat gireceği ilk kıskançlık krizinde işi bitmiştir.

Bu yüzden Hotaru ile birlikte olacak kadının çok dikkatli bir insan sarrafı olması lazım."

"Adaylar arasında bir de General Higekuro var. Bu insan yıllar önce evlendi fakat karısından hiç memnun değil. Bu yüzden seninle ilgileniyor. Onun başka kadınlara kur yapmasını hoş karşılamayanlar var. Belki haklı olabilirler ama ben bu konuda hiçbir şey söylemek istemiyorum. Belki içinden geçenleri babana açmaktan utanıyorsun ama utanma kızım artık çocuk değilsin, kendi kendine karar alabilecek bir yaşa geldin. İstersen beni merhum annenin yerine koy ve eski günlere dönüp rahat rahat konuşacağımız bir ortam yaratalım. Benim bütün dileğim senin mutlu olman." Genji bunları söylerken yüzünde çok ciddi bir ifade ile kıza bakıyordu.

Kız kendini çok rahatsız hissetmişti. Hiç cevap vermek gelmiyordu içinden. Ama artık, Genji'nin de söylediği gibi, çocuk değildi. "Efendim!" dedi kız, "Ben kendimi bildim bileli hep öksüzüm ve öksüz büyüdüm. İnanın, böyle konularda hiçbir fikrim yok."

Genji kızın ne demek istediğini anlamıştı. "Ne demiş atalar: Öz babanın nesi var üveyinin sesi var. Onun için sen benim sesimi dinle. Ben sana senin öz babandan daha fazla kendini adamış olan bir insanım." Genji az kalsın aklından geçeni söyleyecekti ama vazgeçti. Konuşmaları arasında bir iki imalı söz söylemişti. Kız bunu anlamamış gibi davrandığı için Genji derin bir iç çekerek bahçeye çıktı.

Durdu ve rüzgârda sallanan yeşil bambu çubuğunu hayranlıkla izledi.

"Elimde büyüttüğüm bu bambu dalı,
Niçin beni terk edip ellere yâr olmalı."

Genji penceresinin panjurlarını kaldırınca, kız hemen dışarı çıkıp cevap verdi.

"Artık bu bambu dalı niçin evi terk etsin,
Soyunu aramaya başka yerlere gitsin."

"Ve durup durduğu yerde milleti başına bela etsin?"

Genji, kız için üzülmekten kendini alamadı.

Aslında, şiirinde bahsettiği kadar, kendini evindeymiş gibi hissetmiyordu burada. Varlığından öz babasının haberdar olmasını istiyordu. Öte yandan duyup görüp okuduğundan anladığı kadarıyla çocukluğundan beri ayrı düştüğü öz babası Genji kadar onun üzerine titremeyecekti. Bu yüzden dilini tuttu, çünkü böyle davranmadığı takdirde başına gelecekleri biliyordu.

Genji oradan ayrıldıktan sonra Murasaki'nin yanına gitmişti. Ona, "Biliyor musun?" dedi, "Bu kız her geçen gün daha çok hoşuma gidiyor. Annesi çok donuk, keyifsiz, neşesiz ve anlayışı kıt bir insandı. Bu kız leb demeden leblebiyi anlıyor.

Üstelik de cana yakın; herkes onunla arkadaş olmak istiyor. Bu kızın bizi utandırmayacağından eminim."

Murasaki Genji'nin ne kadar çapkın biri olduğunu bildiğinden dolayı olan biteni hemen anlamıştı. Artık kızın senin bilmediğin hiçbir saklısı gizlisi kalmadı. Bu yüzden de her konuda tamamen sana bağlı. Zavallı kızcağız, kim bilir onun için ne kadar zor olmalı.

"Bana bağlı olmasının ne sakıncası var ki?"

Murasaki gülümseyerek, "Gençlik yıllarımda bana çektirdiğin acıları, döktürdüğün gözyaşlarını unuttuğumu mu sanıyorsun?"

Murasaki ne kadar da hazır cevap diye düşündü Genji, adeta fişek gibiydi. "Kendine dert edecek bir sürü saçma sapan konular buluyorsun hep. Herkesi kendin gibi mi sanıyorsun? Kızın böyle konuları kendine dert etmeyeceğini adım gibi biliyorum. Genji konuyu değiştirince, Murasaki etrafa şöyle bir göz attı ve konuyu kavramakta olduğunun farkına vardı. Görebildiği kadarıyla, Genji'nin vicdanında onu rahatsız eden bir şeyler vardı.

Genji, Tamakazura hakkında çok düşünmüştü. Onu sık sık ziyaret etmiş ve ona pek çok konuda yardımcı olmuştu. Yağmurlu bir günü takip eden sessiz bir akşam vaktiydi. Yağmurun yıkadığı çınarların ve meşe ağaçlarının yaprakları pırıl pırıl görünüyordu. İnsanı garip bir şekilde derinden etkileyen alacakaranlık gökyüzüne baktı ve şair Po-Chü-i'den bir mısra okudu: "Narin ve taptaze." Böyle zamanlarda aklına gelen tek şey Tamakazura'nın taze ışıltısıydı. Sessizce onun oturduğu daireye daldı. Tamakazura yazı masasında oturuyordu, Genji'yi görünce büyük bir nezaketle ayağa kalktı, yerlere kadar eğilip Genji'yi selamlayarak utangaç bir şekilde başını bir tarafa çevirdi. Bir taş bebek kadar güzeldi. İnanılmaz bir şeydi, merhum annesi Akşamsefası'nın bir kopyasıydı sanki. Bu kadar benzerlik olamazdı. Hıçkırıklar Genji'nin boğazında düğümlendi.

"Sana bir şey söyleyeceğim ama umarım beni anlayışla karşılarsın. Seninle ilk karşılaştığımda annene bu kadar benzediğini hiç fark etmemiştim. Fakat aradan zaman geçince seni neredeyse annenle karıştırmaya başladım. Oğlum Yūgiri bana hiç benzemez, bu yüzden de çocukların anne ve babalarına hiç benzemediklerini düşünmüşümdür. Ama seni gördükten sonra bu fikrim değişti."

Tamakazura'nın önündeki meyve sepetinde bir portakal vardı.

"Portakal kokuludur annenin kimonosu,
Üstündeki giyside kalmış onun kokusu."

"Annenin ölümünün üzerinden onca yıl geçmesine rağmen onu hâlâ unutamadım. Bazen rüya görüyormuşum hissine kapılıyorum; görmekle kalmıyor kendimi kaptırıyorum. Bilmem anlatabiliyor muyum? Umarım seni kırmıyorumdur."

Genji kızın elini avuçlarının içine aldı.

Daha önce başına hiç böyle bir şey gelmemişti. Ama Tamakazura'nın temkinli davranması gerekiyordu.

"Çiçeğinin kokusu portakal kokadursun,
Ama onun meyvesi neden hemen yok olsun?"

Bu dizeleri sessizce dinleyen Genji'nin biraz kafası karışmıştı. Fakat çok hoş bir duyguydu. Tamakazura başı önünde diz çökmüş oturuyordu. Genji'nin bu davranışına bir anlam veremiyordu. Genji'nin avucundaki el yumuşacıktı, kızın ipek gibi bir teni vardı. Genji artık itiraf zamanının geldiğini düşünüyordu. Çünkü ıstırap ve güzellik denilen kavramlar artık onun için iyice birbirine yaklaşmıştı. Tamakazura'nın bütün vücudu titriyordu.

"Tamakazura ne olur söyle, ben gerçekten itici, reddedilecek bir insan mıyım? Bugüne kadar sırrımızı herkesten saklamaya çalıştım. Artık senin de bu konuda bana yardımcı olman lazım. Senin varlığın benim için her zaman önemli oldu. İtiraf etmeliyim ki yine de öyle. Bilmiyorum şimdiye kadar başına böyle bir şey geldi mi? Başkalarını bana tercih etmen için ortada hiçbir sebep yok. Kimse sana karşı benim kadar derin duygular besleyemez. Seni her çiçekten bal toplayan hercai hovardaların eline bırakamam."

Bütün bunlar babalık vazifesinin ötesinde olan şeylerdi.

Çok güzel bir geceydi. Rüzgâr bambu yapraklarını hışırdatıyordu. Rüzgâr kesildi ve parlak bir ay çıktı. Nedimeleri teker teker izin alarak odalarına çekilmişlerdi. Onu sık sık görüyordu; fakat bundan daha iyi bir fırsat bir daha ele geçmezdi. Belki de kıza açılmış olmanın verdiği cesaretle kimonosunun ceketini büyük bir ustalıkla çıkararak bir kenara fırlattı. Kumaş yumuşak olduğundan dolayı hiç ses çıkarmadı. Yere uzanarak kızı kendine doğru çekti.

Kız şaşkınlıktan donakalmıştı. Hizmetindeki kadınlar onun hakkında ne düşünecekti? Hıçkırarak ağlamaya başladı. Kendi öz babası kıza oldum olası soğuk davranırdı ama en azından başına şu anda gelen berbat durumlardan onu koruyacağı kesindi.

Evet, elbette ki ağlamaya hakkı vardı, hem de herkesten daha fazla. Durumu gören Genji, kızı sakinleştirmeye girişti. "Demek beni reddediyorsun? Ne kadar kırıldığımı bilemezsin. Zaten kadınlar kendileri için pek anlam ifade etmeyen erkeklere güvenmek zorundadır; dünyanın düzeni böyle. Sen de öyle yap. Senin için önemli olduğumu zannediyordum; en azından senin için yaptığım fedakârlıklardan sonra. Bana böyle soğuk muamele etmeni kabul etmem kolay olmayacak. Ama her şeyin bir sınırı var. Bir daha sana karşı böyle bir davranış içinde bulunmayacağım. Artık bundan sonra sana karşı ayağımı denk alacağım."

Gerçekten de annesine o kadar çok benziyordu ki bu çok istisnai bir durumdu. Genji bu düşüncesiz davranışının yaşına başına ve mevkiine hiç yakışmadığını biliyordu. Kendini toparladı ve vakit iyice ilerlemeden Tamakazura'nın odasından ayrıldı. Daha fazla kalacak olursa kızın hizmetçileri Genji hakkında dedikodu çıkartabilirdi.

Genji'nin kafasında hâlâ odada kızla yaptığı konuşmalar yankılanıyordu. Kıza çok dil dökmüştü ama bir cevap alamamıştı. "Benden bu kadar nefret etmeni kolay kolay unutabileceğimi sanmıyorum. Beni öylesine çileden çıkardın ki, ne yapsan başka birini bu kadar kızdıramazdın. Ama ben yine de sana karşı olan sonsuz ilgim ve karşılıksız sevgimden dolayı sana karşı uygunsuz bir harekette bulunamam. Benim senden bütün istediğim eski anıların hatırına seninle oturup iki çift laf edebilmek. Bana bunu çok görmezsin herhalde?"

Tamakazura'nın dili tutulmuştu.

"Bu kadar soğuk olabileceğini hiç tahmin etmemiştim doğrusu. Benden ne kadar nefret ettiğini gözlerinden anlıyorum" dedi Genji iç çekerek. "Ama dikkat et lütfen, bütün bu olanlar aramızda kalsın." Aralarında geçen son konuşma bu olmuştu.

Tamakazura çocuk değildi ama kendi yaşıtı olan kızlar arasında gerçek bir istisnaydı. Çünkü bu zamana dek erkeklerle en ufak bir tecrübesi bile olmamıştı. Yeryüzündeki hiçbir insan onun kadar kara bahtlı olamazdı. Etrafındaki nedimeler onun hasta olduğunu düşünüyor, ne önereceklerini bilemiyorlardı.

"Sevgili Tamakazura, saygı değer Genji Hazretleri'nin bize çok iyiliği dokundu" dedi Hyōbu. Üstelik biz bunu hak edecek bir şey yapmamışken. Senin saygıdeğer baban bile bu kadar iyi kalpli ve düşünceli olamaz."

Kız bu konuşmasına karşılık Hyōbu'ya Genji'nin ona karşı olan nezaketinin garip bir biçime bürünmesini ve bir türlü yaver gitmeyen kem talihini anlatmak istiyordu.

Sabahın erken saatlerinde Tamakazura'ya Genji'den bir mektup geldi. Tamakazura hâlâ yataktaydı ve kendini iyi hissetmediğini söyledi. Fakat kadınlar bu arada yazı fırçasını ve mürekkep hokkasını yanına getirmişlerdi. Gönülsüzce mektubu eline alarak okumaya başladı. Resmî bir evrak gibi görünmesine rağmen içeriği çok farklıydı.

"Beni öyle derin bir yerimden hançerledin ki, artık bir daha iflah olmam. Ve bunu kimselere anlatamam.

"Yatağımı paylaşmadım, bir an bile seninle ben,
Görüyorum hüzünlüsün, küçük yoncam bilmem neden...

"Ne kadar çocukça bir davranış bu!"

Genji burada bile babacan bir tavır göstermeyi başardı. İflah olmaz bir insandı. Bu mektuba cevap yazmasaydı nedimeleri bunun garip olduğunu düşünecekti. Sonunda Tamakazura genellikle iş mektuplarının yazıldığı Michinoku parşömeninin üzerine aşağıdaki satırları yazdı:

"Mektubunuzu okudum, ancak şu anda cevap yazamayacak kadar hastayım. Umarım bağışlarsınız."

Genji bu kısa cümleyi okuyunca gülümsemekten kendini alamadı. Yazı yazmaya karşı olan yeteneği her halinden belli oluyordu.

Keşke Genji bu meseleyi daha ileriye götürmeseydi; ama aşkını ilan etmişti bir kere ve eskiden içinde saklamayı başardığı volkan şimdi bütün şiddetiyle patlamıştı. Tamakazura Genji'nin mektuplarından epeyce etkilenmişti, giderek kapana kısıldığını hissediyordu ve sonunda gerçekten hastalanıp yatağa düştü. Gerçeği bilen çok az kişi vardı. Ayrıca ailenin içinden veya dışından pek çok kişi Genji'yi mükemmel bir baba örneği olarak görüyordu. Gerçeği öğrenseler kim bilir nasıl gülerlerdi! Henüz Tamakazura'nın varlığından bile haberdar olmayan öz babası bu durumu öğrenmiş olsaydı kesinlikle diğerlerinden daha fazla alay ederdi. Ne yazık ki Tamakazura'nın Genji'den başka tutunabileceği bir dalı yoktu.

Hotaru ve Higekuro Genji'nin onları uygun adaylar olarak gördüğünü düşünüyor, çölde vaha arayan insanlar gibi olup bitenlerden habersiz devamlı dert yanıyorlardı.

BÖLÜM 25

ATEŞBÖCEKLERİ

HOTARU (螢)

Genji itibarlı biriydi, güvenli ve huzurlu bir hayat sürüyordu. Ona güvenen haremindeki kadınlar da kendi hayatlarını yaşıyorlardı ve mutlulardı. Buna tek istisna Tamakazura'ydı. Büyük bir bunalım içindeydi ve ne yapacağını bilemiyordu. Tamakazura aslında Genji'den Higolu adamdan korktuğu kadar korkmuyordu. Fakat fazla olmasa bile birkaç kişi olan bitenlerin farkına varabilirdi. Bu yüzden Tamakazura kendini insanlardan soyutlayarak sessiz kalmak zorundaydı. Dünyada olup bitenleri az da olsa kavrayacak yaştaydı; annesizliğin ne demek olduğunu ve onsuz olmanın karşısına çıkardığı engelleri her zamankinden daha fazla hissediyordu.

Genji Tamakazura'ya aşkını ilan etmişti ve bu da günbegün ona olan özlemini artırıyordu. Dedikodulardan korktuğu için kıza bir adım bile yaklaşamıyordu. Ziyaretleri sıklaşmıştı. Tamakazura'nın etrafında pek fazla insan olmadığı zamanları seçiyor, üstü kapalı bile olsa ona karşı olan duygularını dile getirmekten çekinmiyordu. Böyle zamanlarda Tamakazura utancından yerin dibine geçiyor, inanılmaz acılar içinde kıvranıyordu. Onu reddedecek durumda olmadığı için neler olduğunu anlamıyormuş gibi davranıyordu.

Aslında neşeli ve sevgi dolu bir mizacı vardı. Her ne kadar ihtiyatlı ve tutucu gibi görünse de şen şakrak, çocuksu bir havası vardı.

Prens Hotaru durup dinlenmeden Tamakazura'ya kur yapmaya devam etti. Emeklerinin karşılığını almayı umarken, birdenbire yaz yağmurları bastırdı.

"Sana biraz daha yaklaşmama izin vermiş olsaydın" diye yazmıştı Hotaru, "Kalbimdeki yükü biraz olsun hafifletir, kendimi daha iyi hissederdim."

Genji bu mektubu görmüştü. "Prenslerin sözüne kulak vermek gerekir" dedi Genji. "Arada sırada onun yazdığı mektuplara cevap versen iyi olur." Genji sadece bununla kalmadı, kıza nasıl cevap verebileceği konusunda da öğüt verdi.

Genji'nin bu davranışı işleri daha da karıştırdı. Tamakazura kendini iyi hissetmediğini söyleyerek cevap vermemeyi yeğledi.

Nedimeleri arasında aristokrat kökenli olan birkaç kadın vardı. Örneğin maiyetindeki Saishō adlı nedimesi sarayda önemli bir mevki işgal eden dayısının kızıydı. Saishō babasının ölümünden sonra büyük zorluklarla karşılaştığından dolayı Genji onu Tamakazura'nın hizmetine vermişti. Okuma yazması olan, yetenekli ve etrafta olup bitenlerden haberdar olan akıllı bir kızdı. Genji Saishō'yu Tamakazura'ya mektup yazan soylu beylere yanıt vermekle görevlendirmişti. Tamakazura da Genji'nin ilanıaşkını duyduğu o korkunç akşamdan sonra kendisine Hotaru'dan gelen mektupları büyük bir ilgiyle okuyordu. Hotaru'ya âşık değildi ama bu durum herhangi bir şekilde onun Genji'den uzaklaşmasını sağlayabilirdi. Dersini çabuk öğreniyordu.

Genji'nin kendisini merakla beklediğinin farkında olmayan Hotaru bu davetten çok memnun olmuş ve sessizce gelmişti. Hotaru'yu kapının köşesine yerleştirilen bir koltuğa oturttular. Tamakazura ile aralarında sadece bir perde vardı. Genji özellikle odada gizemli ve baştan çıkarıcı bir tütsü yakılmasını emretmişti; böyle bir şey oda hizmetlerini gören uşakların bile aklına gelmezdi. Hotaru'nun Tamakazura'ya yaptığı kurlara nasıl cevap vereceği konusunda Saishō'nun iyice kafası karışmıştı. Genji Tamakazura'nın taş kalpli biri gibi davranmaması konusunda ikaz etmek için Saichō'yu hafifçe çimdiklemişti. Ama bu uyarı kızı daha fazla rahatsız etmekten başka bir işe yaramamıştı. Aysız karanlık geceler sona ermişti, bulutlu gökyüzünde tatlı bir hilal parlıyordu. Prens sakin ve asil duruşuyla çok yakışıklıydı. İnsanlar sağa sola koşuştururken Genji'nin parfümü tütsü kokusuyla karışıyor, dalga dalga odanın içini kaplıyordu. Çoğu talipten farklı olarak prens kedinden gayet emin ve sakin bir şekilde Tamakazura'ya aşkını ilan etti.

Tamakazura prensi dinledikten sonra doğu cephesindeki çatı katı dairesine çekilerek sedire uzandı. Genji, prensten yeni bir mektupçuk alarak Tamakazura'nın odasına giden Saishō'yu takip etti.

Genji, "Prense karşı hiç kibar davranmıyorsun" diyerek Tamakazura'ya sitem etti. "İnsan her zaman ortama göre davranmalı. Bu kadar nazlanmana lüzum yok. Adam aşağıda sen çatıda, Saishō'yu görevlendirmişsin kızcağız aranızda mekik dokuyup duruyor. Yok, sesini duyurmak istemiyorsan ne âlâ! Ama nezaket denen bir şey var. Ayağına kadar gelen insana hiç değilse bir adım yaklaşman gerek."

Tamakazura yeise kapılmıştı. Genji'nin asıl niyetinin onu ağına düşürmek olduğuna inandığından dolayı, önünde açılan her yeni kapıyı kendisine bir tuzak olarak görüyordu. Bu yüzden daha fazla dayanamadı ve oradan ayrılarak yan taraftaki bölmeye geçti, perdenin arkasında yere uzandı.

Düşüncelere gömülen Tamakazura, prensin duygularına nasıl bir karşılık vereceğini bilemiyordu. Genji bölmeyi ayıran perdeyi yukarı kaldırarak Tamakazura'nın yanına geldi. Ortalık birden aydınlanıvermişti. Kız şaşkınlıkla başını yukarı kaldırdı. Acaba birisi meşale mi yakmıştı? Hayır, ortada meşale falan yoktu. Genji akşamleyin incecik bir kesenin içine binlerce ateş böceği doldurmuştu ve kimseye ne yapacağını sezdirmeden birdenbire kesenin ağzını açıvermişti. Kız yüzünü yelpazeyle kapattı, fakat yandan çok güzel bir görünüşü vardı.

Genji her şeyi büyük bir dikkatle ayarlamıştı. Bu aydınlıkta Prens Hotaru'nun kesinlikle kızın olduğu tarafa bakması gerekiyordu. Genji Hotaru'nun duygularının sahte olabileceğinden şüpheleniyordu. Belki de Tamakazura'yı güzel bir kız olduğu için değil de Genji'nin kızı olduğu için istiyordu. Şimdi ise Tamakazura'yı gözleriyle görecekti ve ondan kesinlikle etkilenecekti. Tamakazura kendi öz kızı olsa, Genji asla bu kadar büyük sıkıntılara girmezdi. Bütün bu yaptıkları onu ahlaksız bir adam gibi gösteriyordu.

Genji başka bir kapıdan gizlice çıkıp gitmiş, kendi odasına çekilmişti.

Prens, Tamakazura'nın nerede olduğunu anlamıştı. Onu daha yakınında hissediyordu. İnce tül perdelerin arasındaki boşluktan bakarken, kalbi delicesine çarpmaya başladı. Birkaç metre uzağında aniden bir ışık parladı ve bu ışığın içinde peri kadar güzel bir dilber göründü. Yeniden her tarafa bir karanlık çöktü. Fakat bu kısa bakış bin dünyaya bedeldi. Perdedeki siluet belli belirsiz olsa da son derece narin, fidan gibi uzundu. Genji Prens Hotaru'nun durumunu görse emeklerinin boşa gitmediğini anlar, çok sevinirdi.

"Beyhude ateşledin sessiz duran volkanı,
Kolaysa gel de söndür içimdeki yangını."

"Artık anla beni" dedi Hotaru.

Böyle zamanlarda şiire hemen cevap vermek gerekiyordu.

"Ateş böceği yanar kimseye vermeden sır,
O sessizlik içinde yaşarken bin bir kahır..."

Bu dizeleri söyler söylemez Tamakazura ortadan kayboldu. Tamakazura'nın bu soğuk davranışından büyük üzüntü duyan Hotaru uzun uzun yakınmış ve hüz-

nünü dile getirmişti, fakat geceyi burada geçirerek konuyu daha da uzatmak istemiyordu. Sicim gibi yağan yağmura rağmen dışarı çıktığında, saçaklardan hışımla inen damlalarla beraber, gözyaşlarının da boşandığını hissetti. Onu bir guguk kuşu uğurlamıştı, daha sonra o gece ne oldu kimse bilmiyor.

"Ne kadar da yakışıklı ve ne kadar da kendine güveni yüksek biri" diyordu kadınlar, Hotaru'nun tıpkı Genji'ye benzediğini düşünüyorlardı. Hanımefendinin sırrından habersiz kadınlar kıza gösterdiği ilgiden dolayı Genji'ye büyük minnettarlık duyuyorlardı. Annesi olsa bundan daha iyisini yapamazdı.

Hanımefendi aslında Genji'nin ilgisinden çok rahatsızdı. Babası onu öz evladı olarak kabul etmiş olsaydı, ailevi durumu daha meşru bir hale geleceği için taliplerine belki daha iyi davranabilirdi. Kara talihi yüzünden devamlı dedikodu korkusu içinde yaşıyordu.

Genji de hakkında çıkan söylentilerden rahatsızdı, ama yine de bildiğini okumaktan geri kalmıyordu. Örneğin onun Akikonomu için birtakım özel planları olmadığından insanlar nasıl emin olabilirdi? Genji onunla birlikteyken davranışları değişiyor, daha büyüleyici ve daha çapkın bir hal alıyordu. Ama ona doğrudan tekliflerle ulaşmak o kadar da kolay değildi. Ama Tamakazura daha çağdaş bir kızdı ve ona yaklaşmak daha kolaydı. Bazen Genji tehlikeli bir şekilde kendini kaybedecek gibi oluyordu. Böyle zamanlara yaptığı şeyler fark edilirse şüphe uyandıracak cinstendi. Gerçekten çok karmaşık ve zor bir ilişkiydi. Ama hiçbir zaman son çizgiyi aşmadığı için onu yine de kutlamak gerekirdi.

Zambak günü olarak bilinen, beşinci ayın beşinde, Genji at meydanına giderken Tamakazura'ya uğradı.

"Sahi ne oldu geçenlerde? Geç saatlere kadar burada kaldı mı? Bak benden sana bir tavsiye; Hotaru'ya dikkat et, ayağını denk al. Güvenilecek biri değil o. Zaten bugünlerde kızların güvenebileceği cinsten pek erkek yok ortada.

Genji erkek kardeşini hem övdü hem de yerdi. Temkinli davranması için kıza bu sözleri sarf ederken Genji hem çok yakışıklı hem de yaşına göre çok genç görünüyordu. Genji pırıl pırıl parlayan kimonosunun üstüne uzun bir pelerin giymişti. Kumaşların üzerindeki renk cümbüşü acaba nerede görülebilir diye düşündü Tamakazura. İnsan kumaşın üzerindeki renklere doğaüstü bir elin değdiğini düşünmeden edemiyordu. Renkler hadi neyse ama ya üzerindeki desenler, hepsi bu zambak günüyle uyum sağlamak için dokunmuştu sanki. Kızın dertleri olmasa, sadece Genji'nin parfüm kokusu bile onu mest edebilirdi.

Prens Hotaru'dan bir mektup gelmişti. Mektup beyaz bir kâğıda, soylu bir el yazısıyla yazılmıştı. Başlangıçta mektubun içeriği çok ilginç gibi gelmişti, ama kız okudukça bunun sıradan bir mektup olduğunu anladı.

"Bugün zambak günüdür, fakat yok ortalıkta,
Kökleri feryadımla kayboluyor sularda."

Mektubu fevkalade güzel bir zambağa sarıp göndermişti.

"Bir cevap verip kurtul" dedi Genji, oradan ayrılmak için hazırlanırken.

Tamakazura'nın maiyetindeki nedimeler de aynı fikirdeydi.

Tamakazura hemen bir cevap yazdı. Hotaru onu istediği gibi yorumlayabilirdi. Sade, soluk ve incecik bir el yazısı vardı.

"Su içinde boy atsın, varsın dursun orada,
Zambak yerinde kalsın, gerek yok gözyaşına.

"Üstelik kuruntunuz da boşuna."

Hat sanatı konusunda usta olan prens kızın el yazısını biraz özensiz buldu.

Süslenmiş paketlerdeki şifalı bitkiler, iyi dileklerini sunmak isteyen çeşitli kişiler tarafından getirilmişti. Festival coşkusu kızın daha önceki mutsuzluğunu unutturmuş ve içinde bulunduğu yeni durumdan yara almadan çıkacağı konusunda onu ümitlendirmişti.

Genji sarayın doğu kanadının kuzeydoğu cephesinde oturan Bayan Portakal Çiçeği'ni de festivale çağırmıştı.

"Yūgiri okçuluk müsabakasından sonra birkaç arkadaşını getirecek. İnşallah o zamana kadar hava kararmaz. Dikkat çekmemek için o kadar çaba sarf ediyo-

ruz ama bütün emeklerimiz boşa gidiyor. Bu ne biçim iş anlamıyorum. Prensler ve etrafındaki insanlar burada birtakım etkinlikler olduğunu duyunca kesinlikle buraya doluşacaklardır. O zaman curcunayı seyredin. Bu yüzden her şeye hazırlıklı olmamız lazım."

At yarışlarının başlayacağı meydan Genji'nin dikilmekte olduğu kuzeydoğu cephesindeki geniş verandaya çok yakındı.

"Haydi, kızlar" dedi Genji. Haydi, açın kapıları hepiniz balkona. Şu genç yakışıklı muhafızlara bakın. Özellikle sol taraftaki muhafızlardan gözlerinizi hiç ayırmayın. Onlar sarayın en yakışıklı timidir.

Kızlar çok iyi vakit geçirmişlerdi. Tamakazura da onlarla beraberdi. Bütün veranda boyunca parlak yeşil güneşlikler ve yeni perdeler vardı, ama perdelerin saçaklarında o günkü modaya uygun olarak soluk renkler hâkimdi. Bütün kapıları kadınlar ve küçük kız çocukları doldurmuştu. Yeşil kimonolu ve ince mor tül kıyafetli kızlar Tamakazura'nın bulunduğu tarafta yer alıyordu. Ön tarafta yer alan dört küçük kızın çok güzel ve terbiyeli bir hali vardı. Bellerindeki eflatun renkler aşağıya doğru indikçe koyu bir mora dönüşüyordu. Kimonolarının üstüne giymiş oldukları ceketlerde karanfil tomurcuğu renkleri hâkimdi.

Bayan Portakal Çiçeği yanındaki kızları çok asil bir şekilde giydirmişti. Yeşil şeritli kırmızı eteklerinin üzerine koyu pembe bluzlar giymişlerdi. Bütün kadınları böyle süslü ve şık kıyafetleriyle etrafta poz verirken görmek çok etkileyiciydi. Bunu gören sarayın genç delikanlıları en güzel pozlarını vererek onları etkilemek ister gibiydi.

Öğleden sonra ilerleyen vakitlerde Genji at meydanındaki yarışın başlama noktasına gitti. Tahmin ettiği gibi, prenslerin hepsi oraya erkenden gelmişti. Buradaki at üstünde ok atma teknikleri saraydakinden daha çeşitli ve daha serbestti. Muhafız alayından bazı askerler de müsabakaya katılınca, herkes hiç nefes almadan akşama kadar yarışmaları izledi. Kadınlar yarışmalardaki ayrıntıları anlamasalar bile, katılan muhafızların elbiseleri ve akrobatik at kullanma teknikleri mükemmel olduğu için saatlerce gözlerini onlardan ayıramamışlardı. Yarışların yapıldığı hipodrom öyle genişti ki bir ucu Murasaki'nin bulunduğu güneydoğu cephesine kadar uzanıyordu. Zaten buradaki genç kadınların hepsi dışarı çıkmış yarışları seyrediyordu. Orta sahada sadece yarışmalara değil diğer görsel sanatlara da yer verilmişti. Örneğin şu anda Çin polo müziği çalınıyor ve Kore ejderha dansı oynanıyordu. Akşam olduğunda kazananların zaferini kutlamak için çalınan müzik vahşice yükselerek ortalığı çınlatmaya başlamıştı. Muhafız askerler arasından yarışmayı kazananlar cömertçe ödüllendirildi. Yarışma bitip herkes dağıldığında vakit epeyce geç olmuştu.

Genji geceyi Bayan Portakal Çiçeği'nin yanında geçirdi.

"Prens Hotaru çok beyefendi bir delikanlı" dedi Genji. "Dünyanın en yakışıklı adamı olmayabilir, ama çok iyi yetiştirilmiş, çok kültürlü, candan bir insan. Ona hiç şöyle dikkatle baktın mı? Çok iyi yönleri var, ama insan biraz dikkatle bakınca onun da bazı eksik yönlerini görüyor.

Kadın yanıtladı: "O senin küçük kardeşin ama senden yaşlı görünüyor. Onun sana ne kadar sadık olduğunu ve seni sık sık ziyarete geldiğini biliyorum. Epey zaman önce onu sarayda bir kez görmüştüm ama bugüne kadar onu hiç görme fırsatım olmamıştı. Çok yakışıklı, çok asil bir genç olmuş. Prens Sochi[306] de fena biri değil ama aristokrat demeye bin şahit ister."

Genji tebessüm ederek karşılık verdi. Kadın hemen kesin bir yargıya varmıştı. Genji kendi görüşlerini kendisine saklamayı tercih etti. Hâlâ hayatta olan insanlar hakkında ileri geri konuşmak, ulu orta değerlendirme yapmak Genji'nin meşrebine uygun değildi. Fakat Higekuro da çevresinde çok iyi bir izlenim bırakmış olduğu halde onu aileye damadı olarak kabul etme fikrine hiçbir zaman sıcak bakamamıştı. Bunun nedenini kendisi de anlayamıyordu ve bu düşüncesini hep kendine saklamıştı.

Bayan Portakal Çiçeği ile olan ilişkisi şu anda sadece arkadaşlık düzeyindeydi. Bu yüzden o gece ayrı yataklarda uyudular. Genji ilk kez ne zaman birbirlerinden uzaklaşmaya başladıklarını düşündü. Kadın şimdiye dek ona karşı en ufak bir kıskançlık emaresi bile göstermemişti. Fakat bugün olanlar Bayan Portakal Çiçeği'nin ve maiyetindeki insanların Genji tarafından yeniden ve farklı bir şekilde kabul gördüğünü müjdeliyordu.

---

306. Genji'nin ve Prens Hotaru'nun adı hiçbir yerde geçmeyen kardeşleri.

Bayan Portakal Çiçeği yumuşak bir sesle şu dizeleri söyledi:

"Şeref verdin zambağa, uğradın bayırıma
Ama taylar gelmiyor kuruyan çayırıma."

Genji şiiri o kadar şaheser bulmadı ama yine de etkilenmişti.

"Bu tay artık arıyor kendine bir aşk kuşu
Zambağı bulmak için çıkacak her yokuşu."

Genji'nin şiiri de pek duygusal sayılmazdı.

"Seni pek sık göremiyorum ama yine de seninle birlikte olmak beni çok mutlu ediyor." Genji uzandığı yataktan odanın karşı tarafında yatmakta olan Bayan Portakal Çiçeği'ne bu sözleri söylerken sesi hem alaycı hem sevgi doluydu. Karşısında yatan tatlı ve yumuşacık bir insandı. Yatağını Genji'ye vermiş, kendisi de aynı odanın içinde perdenin arkasına bir yer yatağı sermişti. Kadın zamanla bu düzeni adet haline getirmiş ve bunu değiştirmeyi ne teklif etmiş ne de düşünmüştü.

O sene erken başlayan yaz yağmurları hiç mola vermeden bütün şiddetiyle devam etti. Hava önceki yıllara kıyasla çok daha kasvetliydi. Rokujō Konağı'ndaki kadınlar resimli aşk romanları okuyarak vakit geçiriyordu. Yetenekli bir ressam olan Bayan Akashi kızına resimler göndermişti.

Tamakazura tam bir kitap kurduydu. Resimli romanların arasında kendini kaybediyor, bütün gününü onlarla geçiriyordu.

Nedimelerinden çoğu edebiyat konusunda epey bilgiliydi. Tamakazura pek çok ilginç ve şaşırtıcı hikâyeyle karşılaşmıştı, bu hikâyelerin gerçek olup olmadığını bilemiyordu, ama kendisi gibi kara yazılı bir kahraman içlerinde çok nadirdi. Örneğin aralarında bir zamanlar epey revaçta olan "Sumiyoshi'nin Öyküsü" adlı bir hikâye vardı ve hâlâ herkes onu bugün yazılmış gibi zevkle okuyordu. Öyküdeki kadın kahraman, belalısı maliye müdüründen yakasını kıl payı kurtarmıştı, bu öykü Tamakazura'nın Higolu bıçkından kaçış macerasına çok benziyordu.

Genji bir gün, resimlerden ve el yazmalarından oluşan yığına hayretle bakmaktan kendini alamadı. "Bunlar ne kadar da can sıkıcı şeyler böyle" diye sitem etti. "Kadınlar sanki seve seve aldanmak için doğmuşlar. Hepsi de bal gibi bu hikâyelerin zerre kadar doğru olmadığını biliyor, ama bile bile lades. Bütün bu saçmalıklarla alay edip yazıp çizerken yine de kendilerini kaptırıyorlar. Bu rutubetli mevsimde çiseleyen yağmurlarla o güzelim topuzları, kâkülleri, zülüfleri arapsaçına döner, ama kimin umurunda!"

Genji tebessüm ederek sözlerine devam etti: "Sıkıntımızı geçirecek bu aşk hikâyeleri de olmasa ne yapardık acaba? Ama kabul etmek gerekir ki, bütün bu

uydurma şeyler arasında, gerçek duyguların ve inandırıcı olayların geçtiği kısımlar da var. Hikâyelerdeki ciddiyetsizlik ve dağınıklığın farkına varsak bile yine de onlardan etkileniriz. Hüzün deryasına gömülmüş o güzel prenses için üzülmekten kendimizi alamayız. Bazen bir dizi saçma sapan tuhaf olaylar gelişir. Bunların gündelik hayatta meydana gelme olasılığı neredeyse sıfırın altındadır. Ama biz deli gibi büyük bir iştahla satırların arasındaki boşlukları bile okumaya çalışırız. Kitap bittikten sonra da oturur ben nasıl kandım diye utanırız. Ancak o zaman bizi esir eden şeyin ne olduğunu anlarız. Bazen oturup kızıma okunan hikâyeleri dinlerim de bu dünyada ne kadar çok ağzından bal damlayan insan olduğuna şaşarım. Bence öykücülerin esin kaynağı şerbetli yalancılar, usta palavracılardır. Ama her şey bununla bitmez, işin içinde iş var."

Tamazakura mürekkep hokkasını eliyle itti. "Bu düşünceler kanımca yalancılığı meslek haline getirmiş olan bir insanın görüşleridir. Ben şahsen bu öykülerin gerçekliğine inanıyorum."

Genji bir kahkaha patlattı. "Affedersiniz küçük hanım, romantik hikâye ve öykülerinizi çok mu rencide ettim? Bu hikâyeler tanrıların doğuşundan bu zamana dek geçen olayları anlatagelmişlerdir. *Japon Vakayinamesi* gibi Japon tarihini anlatan eserler hakikat denizinde sadece bir damladır. Senin okuduğun romantik aşk hikâyeleri ise bu hakikatlerin ayrıntılarını süsleyen ana yapıtlar değil ara yapıtlardır.

"Burada bazı özel insanlardan ve onların başına gelen olaylardan bahsedilir. Ama bunlar her zaman gerçeklerle örtüşmez. Başlangıç noktası her zaman iyi ya da kötü olayların varlığıdır. Bunlar her zaman çevremizde gelişen görüp duymaktan bıkıp usanmadığımız olaylardır. Genellikle de en çok aktarılan şeyler en tahammül edemediğimiz, katlanamadığımız olaylardan meydana gelir. Şayet bir öykücü tatlı dilli olmak istiyorsa iyi şeyler anlatır; yok ben dikkat çekmek istiyorum diyorsa kötü şeyler, hem de çok berbat rezil şeyler anlatır. Dolayısıyla iyi ve kötü kavramlarının ikisi de birdir ve bu dünyaya aittir, aydan gelmemiştir."

"Başka ülkelerin yazarları konuya farklı yaklaşır. Bizdeki eski hikâyeler yeni öykülerden farklıdır ve aralarında ciddiyet farkı vardır. Onları yalan diye çöpe atmak gerçeklerden uzaklaşmak olur. Buda'nın yüce ve merhametli kalbinden yansıyan kutsal metinler bile gerçeği dolambaçlı yollardan ima eden yapıtlardır. Cahil olan insanlar bunları her zaman suistimal edip kendi amaçları doğrultusunda kullanabilir. Budizmdeki 'Büyük Araç' bu tarz hikâyelerle doludur. Fakat sorun değişmez her zaman aynıdır. Aydınlanma ile teşevvüş arasındaki fark romantik bir aşk hikâyesindeki iyi ile kötü arasındaki fark gibidir. Her şeye geniş bir pencereden baktığında hiçbir şeyin boş ve anlamsız olmadığını göreceksin."

Genji şimdi de kalkmış romanın erdemlerinden bahsediyordu.

"Ama şimdi söylesene tatlım, okuduğun o aşk hikâyelerinin arasında benim kadar harbi, benim kadar dürüst bir aptala rastladın mı?" Kıza yaklaşarak: "Oku-

duğun hikâyelerin içindeki en dindar kadın kahramanlar arasında bile senin kadar erkeklerden uzak duran, onlara kayıtsız kalan bir kadın göremezsin. Pek o kadar uzaklara gitmene lüzum yok otur bizi yaz, milletin gözü hikâye görsün!"

"Bence bizim böyle bir zahmete katlanmamıza gerek yok zaten bizim acayip hikâyemizi duymayan kalmadı" derken, Tamkazura utancından yüzünü kimonosunun yeniyle kapatmıştı.

"Acayip mi dedin? Evet, gerçekten çok acayip bir hikâye bizimki!" Oyun oynayan çocuklar gibi gülümseyerek kıza yaklaştı.

"Gözlerim kitaplarda satırları taradı,
Böyle soğuk evladı, bir yerde bulamadı.

"Dikkat et. Buda bile ana-babaya karşı vazifelerini ihmal edenleri uyarıyor..."

Genji bunları söylerken kızın saçlarını okşuyordu, kız ise başını kaldırıp bakamadı. Fakat şiirine şiirle karşılık vermeyi ihlal etmedi.

"Ben de bakıp okudum, araştırdım çok kitap
Böyle baba görmedim, ararken düştüm bitap."

Ağzının payını alan Genji konuyu daha fazla deşmedi. Fakat yine de endişelenmekten kendini alamamıştı. Tamakazura'nın hali ne olacaktı? Hâlâ hiçbir şey açığa kavuşamamıştı.

Murasaki de bu aşk romanlarının tiryakisi olmuştu. Buna sebep Genji'nin küçük kızıydı, o durmadan Murasaki'ye roman okuması için yalvarıp duruyordu.

Murasaki Genji'ye "Şuna bakar mısın ne kadar şirin bir kitap!" diyerek *Kumano'nun Masalı* adlı kitaptan resimler gösterdi. O sırada sesiz sakin uyuklamakta olan küçük kız Murasaki'ye çocukluğunu hatırlatıyordu. "Bu zamane çocukları yok mu sanki hepsi büyümüş de küçülmüş!" Hani benim de çocuk olasım geliyor. Naz edip mızmızlanarak onlara örnek olmam lazım. Hani onlarla rekabete girsem yarışı ben kazanırım herhalde...

Genji olsa olsa son derece tuhaf ve acayip hikâyelere kahraman olabilirdi ancak.

"Bu çocuğa sakın aşk hikâyeleri okuma. Yasak aşk hikâyeleri bu yaştaki kız çocuklarının erken uyanmasına pek sebep olmaz, ama ben yine de kızın bunları sıradan bir olaymış gibi düşünmesini istemiyorum."

Tamakazura Genji'nin Murasaki'ye söylediklerini duysaydı kim bilir ne düşünürdü? Çünkü Genji ona karşı bambaşka bir ağız kullanıyordu.

"Elbette hikâyelerdeki hafif meşrep kadınları kızına örnek olarak gösterecek değilim," dedi Murasaki. "Ama öteki kadınların da çok iyi olduğunu düşünmüyo-

rum. *Kof Ağacın Hikâyesi*'ndeki Atemiya adlı kadın kahramanı buna örnek olarak gösterebilirim. Bu kadın her zaman canlı, becerikli, olaylar üzerindeki denetimini kaybetmeyen, hiçbir zaman hata yapmayan birisidir. Ama öte yandan insanlara soğuk davrandığı, soğuk ve lafı eveleye geveleye konuştuğu için bayağı erkeksi bir yönü var."

"Bence bu sadece romanlarda değil, gerçek hayatta da böyle" diye karşılık verdi Genji. "Hepimiz insanız ve herkesin kendine göre garip garip huyları var. Hiç kimse hatasız ve mükemmel olamaz. Terbiyeli ve iyi eğitimli anne babalar kızlarının iyi eğitimi için ellerinden gelen her şeyi yapıyor. Kızları da sessiz, ağırbaşlı çıkacak olursa hayattaki en büyük görevlerini yerine getirdiklerini söylüyor. Çocuklarda ezkaza bir kusur çıkmayagörsün, insanlar hemen nerede bu kızın annesi babası, nasıl büyütmüşler bunu, hiç aile terbiyesi almadı mı diye mırın kırın etmeye başlıyor. Fakat kızın davranışları yaşına ve büyüme çağına uygunsa bu durum anne ve babalar için en büyük mükâfat oluyor. Bu yüzden kızları boşu boşuna övmek doğru değil, çünkü böyle durumlarda başkaları kızın mükemmel olmadığını fark ettiği zaman onun her davranışına eleştirel bir gözle bakmaya başlıyor. Ben şahsen kızımın, hiçbir toplumsal ölçütü olmayan insanlar tarafından övülmesini istemem."

Genji kızıyla ilgili konularda Murasaki'nin ciddi davranmasına ve kızı eğittiği konularda kendisine hesap vermesine büyük önem veriyordu.

Kötü üvey anneler, genellikle sıradan halk romanlarının en vıcık vıcık işlediği konulardan biriydi. Genji böyle romanların Murasaki ve kızı arasındaki ilişkiyi zedelemesini istemiyordu. Bu nedenle kızına uygun gördüğü romanları epey bir emek harcayarak bizzat kendisi seçti ve bunlardan resimli el yazması yeni kopyalar yaptırdı.

Oğlu Yūgiri'yi Murasaki'den uzak tutmuştu, ama onu kızıyla arkadaş olması için teşvik etmekte hiçbir sakınca görmedi. Genji sağken o kadar önemli değildi, ama bu çocuklar şimdi iyi arkadaş olursa, aralarındaki sevgi Genji öldükten sonra daha da derinleşecekti. Genji Yūgiri'nin ön taraftaki odalara girmesine izin vermişti, fakat içerideki odalara girmesi yasaktı. Genji'nin çok az çocuğu olduğu için, Yūgiri'ye bol vakit ayırabiliyordu. Ayrıca oğlu son derece ciddi, ağırbaşlı, güvenilir bir delikanlıydı. Kızı ise hâlâ bebeklerinden ayrılamamıştı. Bu bebekler Yūgiri'ye çocukken Kumoinokari ile oynadıkları oyunları hatırlatıyordu. Bazen çocukken sanki canlıymışlar gibi bebek prenseslerin maiyetine girer onlara büyük bir ciddiyetle muhafızlık yapardı. Böyle durumlarda bazen gözlerine yaşlar dolduğunu hatırladı. Bazen belli bir düzeyde olan kızlarla şakalaştığı, dalga geçtiği olurdu. Ama her zaman olayı tadında bırakır, pek fazla ileriye gitmelerine izin vermezdi. Aralarında daha samimi olmak isteyenler çıktığında ise, onlara şakalaşarak geçirdikleri hoş vakitle yetinmelerini telkin ederdi. Onu asıl ilgilendiren ve hiç aklından

çıkmayan şey düşük rütbeli mavi saray üniformasını giydiğinde onunla alay eden Kumoi'ye haddini bildirmekti. Aslında bu kızı seviyordu. Fakat kız ona yüz vermiyordu. Kızın babası olan Tō no Chūjō'ya gitse, kızına olan ilgisini açsa, belki baba ona yardımcı olabilirdi. Ama bir de sırlarını açıp ele güne rezil olmak vardı işin içinde. Ama galiba en iyisi gidip kızla yüz yüze konuşmak, onun kalbini kazanmaya çalışmaktı. Fakat başkalarına karşı her zamanki gibi mesafeli durmalı ve duygularını belli etmemeliydi.

Kardeşleri bazen onun kibirli olduğunu düşünüyordu. En büyükleri olan Kashiwagi, bugünlerde Tamakazura'ya büyük bir ilgi duyuyordu. Daha iyi bir aracı bulamayan Kashiwagi yardım istemek için Yūgiri'ye gelmişti. Babalarıyla birlikte ilk kuşakta başlayan rekabetçi arkadaşlıklar ikinci kuşakta, yani Yūgiri ile Kashiwagi arasında da devam ediyordu.

"Ben başkalarının işine burnumu sokmak istemem, herkes kendi işini kendi yapsın!" diye soğuk bir şekilde cevap verdi Yūgiri.

Tō no Chūjō çok önemli bir adamdı ve oğlanlarının çoğu aynı soydan gelen ecdatlarının yaptığı gibi gelecek vadeden meslekler seçmişlerdi. Tō no Chūjō'nun sadece iki kızı vardı ve saraya görevli olarak giren kızı tam bir hayal kırıklığı yaratmıştı. Öteki kızının da aynı akıbete uğramasından çok korkuyordu. Bayan Akşamsefası'nı hiç unutamamıştı. Hep onu anıyor ve ondan olan kızına ne olduğunu merak ediyordu. Kadın çekingen ve korkak tavırlarıyla Tō no Chūjō'yu kendinden uzaklaştırmış ve aradaki boşlukta kızını alıp kayıplara karışmıştı. Demek ki insan, ne olursa olsun, karısını gözünün önünden ayırmamalıydı. Diyelim ki bir zaman sonra acayip kızın biri geldi ve cıyak cıyak bağırarak ona "Ben senin kızınım!" dedi. O zaman ne yapacaktı? Sokakta mı bırakacaktı? Tabii ki yanına alacaktı.

Ayrıca, oğlanlarına "Aman çocuklar, benim kızım olduğunu iddia eden biri gelecek olursa, sakın kızı rencide edip kovmayın, hemen bana haber verin" diye sıkı sıkı tembih etmişti. "Gençken çok gönül maceralarım oldu, kırdığım yumurta kırkı geçti, keşke yapmasaydım! Ama gençlik! Tanıştığım kadınlar arasında pek de avam olmayan güzel bir kız vardı. Şu veya bu nedenden dolayı bana tahammül edemedi ve başını aldı çekti gitti. Ben de nur topu gibi bir kızımdan oldum. Zaten topu topu iki tane kız kardeşiniz var."

Gel zaman git zaman kadını unutmasına unuttu ama bu arada arkadaşlarının kızları serpilip gelinlik çağına geldi. İşte o zaman dananın kuyruğu koptu ve arkadaşlarına gıpta etmeye başladı. Arkadaşlarının kızları için yaptığı fevkalade şeyleri görmek onun gücüne gidiyordu.

Bir gece garip bir rüya gördü. Ünlü bir falcıyı çağırıp ondan rüyasını tabir etmesini istedi.

Falcı derin derin düşündükten sonra, "Uzun bir müddet önce sizin bir kız evladınız çocuk yaşta her nasılsa kayıplara karışmış. Yüreğinizi ferah tutunuz, bu

kız sağ ve şu anda bir başkasının himayesinde. Bir gün mü desem, bir ay mı desem tam olarak bilemiyorum ama yakın bir zamanda kendisinden haber alacaksınız" şeklinde yorumunu bildirdi.

Tō no Chūjō hayretten donakaldı. Zihnini zorlayarak etrafındaki insanların arasında evlatlık kızı olan birini gözünün önüne getirmeye çalıştı, ama aklına kimse gelmiyordu...

BÖLÜM 26

YABAN KARANFİLLERİ

TOKONATSU (常夏)

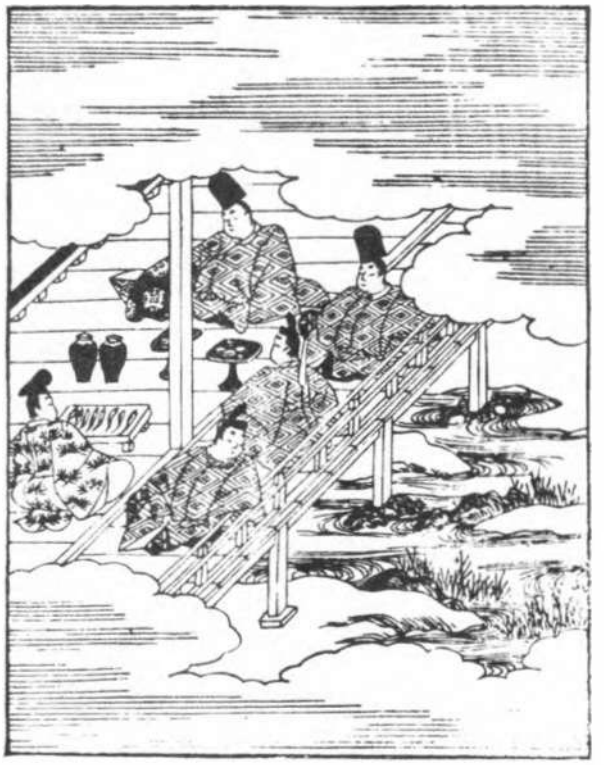

Çok sıcak bir gündü. Genji konağın güneydoğu tarafındaki balıkçı çardağında serinliyordu. Yūgiri ve saraydan pek çok arkadaşı onunla birlikteydi. Misafirlere Katsura nehrinden gelen alabalık ve yakındaki derelerden avlanan kaya balığı ikram ettiler. Çok geçmeden Tō no Chūjō 'nun oğulları da onlara katıldı.

"Çocuklar tam da zamanında geldiniz, ben de sıkıntıdan uyuklamaya başlamıştım" dedi Genji. Buz gibi su, şarap ve başka soğuk içecekler de gelince, çok eğlenceli bir piknik olmuştu. Tatlı bir esinti olsa da ağır bir hava vardı, güneş bulutsuz gökyüzünde her zamankinden daha yavaş ilerliyordu. Ağustos böceklerinin her yeri kaplayan cırlak sesleri insanın kulağını tırmalıyordu. "Suyun kenarındayız ama hiç faydası yok. Kusura bakmayın ben biraz belimi dinlendireceğim" deyip uzandı Genji. "Böyle bunaltıcı bir havada müzik dinlemek de insana pek zevk vermiyor ama bütün günü böyle boş boş oturarak geçiremeyiz. Gençler işte ne kadar yorulduğunuzu biliyorum. Burada şimdi bütün o kaygıları kafanızdan atın, rahatlayın ve bana son dedikodulardan bahsedin. Artık yaşlandığım için olayların dışında kaldım, beni biraz olan bitenden haberdar ederseniz ben de esnemekten vazgeçerim."

Genji'nin söylediklerini yapmak gençlere sıkıcı bir emrivaki gibi gelmişti. Bu nedenle çoğu, daha serin olan terasa çekildiler.

Genji, Tō no Chūjō'nun oğlu Kōbai'a dönerek, "Nerede duyduğumu pek net hatırlamıyorum ama babanız uzun zaman önce kayıplara karışan annenizden başka bir kadından olma bir kız evladını bulmuş. Doğru mu bu?"

"Ha, babamın o meselesi mi? Pek mühim bir konu değil. Bu ilkbaharda babam bir rüya görmüştü. Bir falcı kadın çağırtıp düşünü tabir ettirdi ve bu kadından yıllarca önce doğan kayıp bir kızı olduğunu öğrendi. Babam da haliyle bu kızı aramaya başladı. Bunu duyan başka bir kadın babama kızının nerede olduğunu bildiğini söylemiş. Bunun üzerine biraderim Kashiwagi bu kadını görmeye gitti ve ondan bir kanıt göstermesini istedi. Kusura bakmayın bu konunun ayrıntılarıyla ilgili pek bilgim yok, ama sizin de dediğiniz gibi bu olay doğru olabilir ama çok abartıldı. Böyle bir olay doğru olsa bile babamın ve ailemizin şerefine şeref katacağını pek zannetmiyorum, olsa olsa itibarımızı zedeler."

Gerçekten de doğru diye düşündü Genji. "Baban zaten çok açgözlü bir adam. İki kızı olduğu halde, başkalarının çok kız evladı var diye o da şimdi bir üçüncüsüne sahip çıkmaya çalışıyor. Hani halk arasında elinki ele kaz görünür derler ya, bu laf tam onun için söylenmiş! Benim hiç kız evladım yok, haydi ben arasam neyse. Benim durumum belli olduğu için kız evladım yok diye çevre baskısı da görmüyorum. Şimdiye kadar böyle bir şey olmadı. Zamanında babanız çok fındık kırdı. Şimdi de kırdığı o fındıkların kabuğu damağına batıyor."

Bütün hikâyeyi duyan Yūgiri gülümsüyordu. Tō no Chūjō'nun oğlanları ise durumdan rahatsız olmuşlardı.

"Bu konuda sen ne düşünüyorsun, şehzadem?" dedi Genji oğlu Yūgiri'ye dönerek. "Böylesine bir taze yaprağı yerden kaldırdığını düşünsene. Alır şapkana süs

olarak takarsın ve ortalıkta kendine kız arayıp durmazsın. Ne de olsa bu kız aileden biri sayılır."

Genji ve Tō no Chūjō görünürde hep yakın arkadaş gibiydiler ama aralarında pek çok fark vardı. Genji, Yūgiri'ye yapılan muameleden hiç memnun değildi, bu nedenle evde şu anda konuşulanları Kobai'ın gidip babasına yetiştirmesi Genji'yi çok mutlu edecekti, ama burada konuşulanları öğrenen Tō no Chūjō'nun küplere bineceği de kesindi. Tō no Chūjō Tamakazura'nın varlığını öğrendiğinde kızı gayet nazik ve onurlandırarak kabul edeceğinden emindi. Tō no Chūjō çok güçlü ve kararlı bir adamdı. Fikirleri çok keskindi, her zaman iyiliği yüceltir kötülüğü ise cezasız bırakmazdı. Genji'yi acı bir şekilde eleştirse bile aniden ortaya çıkan kayıp kızına sırtını dönemezdi. Kızı adabına uygun bir şekilde kabul edeceği kesindi.

Sonunda, esen serin rüzgâr onlara akşam olduğunu hatırlatmıştı. Delikanlılar oradan hiç ayrılmak istemiyordu.

"Pekâlâ, haydi siz şimdi eğlenmenize devam edin. Ben artık yaşlı başlı bir adamım, burada kalıp da gençlerin havasını bozmak istemiyorum" dedi ve Tamakazura'nın kuzeydoğu cephesindeki evine doğru yürümeye başladı.

Genji'nin kalktığını gören delikanlılar da daha fazla orada oyalanmayıp onu takip etmeye başladı. Elbiseleri o kadar birbirine benziyordu ki, alacakaranlıkta onları ayırt etmek zordu.

Genji içeriye girdi ve başkalarının duyamayacağı şekilde Tamakazura'ya seslenerek, "Birazcık terasa çıkar mısın canım" dedi. Kobai ve diğer bütün oğlan kardeşleri burada benimle. Hepsi seninle tanışmak için can atıyor, bizim kibirli, hayırsız Yūgiri de hiç onlara yardım etmiyor.

"Verandaya doğru biraz yaklaştığını, içeri girip başkalarının duyamayacağı şekilde ona samimi bir ses tonuyla hitap ettiğini düşün" dedi Genji. "Kobai ve öteki kardeşleri de benimle geldi. Hepsi kızla tanışmak için deli oluyor, ama bizim vakur ve utangaç Yūgiri onlar için hiçbir şey yapmıyor. En sıradan bir genç kızın bile, biliyorsun, babasının kanatlarının altındayken pek çok talibi çıkar. Ama kız benim evimde olunca işin cılkı çıkıyor, talipler bir iken oluyor sana on bin! Herkes buraya abartılı bir şekilde saldırıyor. Evimde bir sürü genç kız var ama anladığım kadarıyla hiçbiri bu delikanlıların ilgisini çekmiyor. Bakalım seninle ne kadar ilgilenecekler. Onların bu ilgilerinin samimiyet derecesini ölçmek istiyorum. Beni hayal kırıklığına uğratmayacağından eminim."

Genji, kuzeydoğu bölgesindeki gösterişli yeşilliklerden uzak durmuştu, ama alçak ve şık Çin ve Japon çitlerinin arkasındaki yaban karanfilleri akşam ışığını yakalamıştı. Gençler aşağıya inip bu çiçekleri koparmak için can atıyordu.

"Bunlar bilgili, görgülü, iyi aile terbiyesi almış olan gençler. Tabii, bir elin parmakları gibi yine de hepsinin ayrı ayrı huyu suyu var. Ama yine de aralarında

huy olarak çok ciddi bir istisna görmüyorum. Kashiwagi onların arasında en ciddi olanı. Onun bu durumunun beni bazen rahatsız ettiğini itiraf etmem lazım. Sana hiç mektup yazdı mı? Sakın ona nezaketsiz davranma."

Yūgiri böylesine seçkin bir grubun içinde dahi kendini belli ediyordu.

"Tō no Chūjō oğlum Yūgiri'den niçin hoşlanmıyor anlayamıyorum. Kendisi çok soylu birisi olduğundan mıdır ki acaba bizim gibi imparatorluk sülalesinin kıytırık üyelerine yüz vermiyor?"

"Gel damadım ol, diyor herkes ona. Ya da ben öyle duyuyorum."

"Onun için kelli felli ziyafetler düzenlensin demiyorum ama insan hiç değilse çocuğu kapıdan içeri buyur eder. Bu pırıl pırıl gencecik çocuğu canından bezdiriyorlar. Olmaz, reva değil. Bu durum benim hiç hoşuma gitmiyor. Yoksa onun mevkiini, makamını mı beğenmiyorlar? Tamam, o zaman ben o işi derhal halledeyim, çözerim."

Bu meseleler kızın hayatını daha da zorlaştırıyordu. Acaba öz babasıyla tanışmasına izin verecekler miydi? Kız bunu merak ediyordu.

Aysız bir gece olduğu için odaya lambaları getirdiler.

"Burnumun dibine kadar getirmeyin şu lambaları lütfen. Hem sıkıldım burada. Haydi, gelin dışarıya çıkıp bahçede ateş yakalım."

Dışarı çıkarlarken kotoyu da yanlarına aldılar. Aletin akordunu yeterli bulduğu için Genji yavaş yavaş tellerine asılmaya başladı. Gerçekten çok güzel çalıyordu Genji.

"Beni hayal kırıklığına uğrattığın tek konu var o da müzik. Gördüğüm kadarıyla müzikle hiç ilgilenmedin. Mesela sana koto çalmayı tavsiye ederim, hele Japon kotosu olursa daha iyi olur. Çok neşeli ve modern bir çalgı olan bu enstrüman iyi çalan birinin elinde özellikle de mehtaplı serin sonbahar gecelerinde bütün ağustos böceklerini koro halinde ötmeye davet eder. Nedenini kesin olarak ben de bilmiyorum ama normal konserlerde öteki çalgılarla birlikte pek düzgün durmaz ama konser haricinde diğer çalgılarla uyum içindedir. Evet, netice itibarıyla pek o kadar karmaşık olmayan, yerli malı sıradan bir enstrüman, fakat öyle şahane yapılmıştır ki çalındığı zaman döktürür. Yabancı müzik enstrümanlarına alışık olmayan kadınlar için biçilmiş bir kaftandır bu alet. Müzik dersi almak istersen sana bu çalgıyla başlamanı tavsiye ederim. Bu çalgıyı öğrenirken mümkün olduğu kadar onunla uyuşan başka enstrümanların eşliğinde alıştırma yapmak gerekir. Yeni öğrenenlere temel teknikler çok basit gelebilir, zaten öyledir de ama bu teknikleri iyi kullanmak ustalık ister. Bütün sarayda bu çalgıyı hiç kimse baban Tō no Chūjō kadar iyi çalamaz. Onun sessiz pena darbeleriyle birkaç kez tellere dokunması yeter, o isterse bütün müzik aletlerinin sesini kotoda çıkarabilir. Kısacası Tō no Chūjō bu aletle harikalar yaratır."

Kız az da olsa bu tür enstrümanlara aşina olduğundan dolayı, Genji'nin biraz daha çalmasını istiyordu. "Bir gün diyorum burada konser versek de Tō no

Chūjō'yu davet etsek, nasıl olur acaba? Memlekette bu aleti çalamayan köylü yok. Ben de bu duruma bakarak bunun pek o kadar önemli bir enstrüman olmadığı kanısına varmıştım. Ama yerden göğe kadar haklıymışsınız. Bu çalgı bilen birinin elinde gerçekten çok farklı duruyor." Kız koto konusunda gerçekten çok hevesliydi.

"Bütün halk bu çalgıyı çalmayı biliyor, ama ben bu çalgının çok da önemli bir yanı olduğunu düşünmemiştim." Herkesten çok bu konuda hevesli olan Tamakazura'ydı. "Tabii ki haklısın. Bu çalgı ne yaptığını bilen birinin elinde çok daha farklıdır."

"Bu alete aynı zamanda doğu kotosu da derler, bilirsin. Doğu deyince insanın aklına hep vahşi insanların yaşadığı medeniyetsiz bölgeler gelir. Ama ne kadar ilginçtir ki sarayda bir konser oldu mu imparatorumuzun çaldırdığı ilk enstrüman Japon kotosudur. Başka ülkeleri bilmem ama bizim ülkemizde bu çalgı bütün çalgıların atası olarak bilinir. Bu aleti en iyi çalan bakan Tō no Chūjō'dur. Arada sırada buraya gelir. Ama utanır çalmaktan. Zaten iyi çalanların hepsi böyle utangaç oluyor. Bir gün sen de onu dinleme fırsatı bulacaksın."

Genji birkaç melodi çaldı, ses kızın şimdiye kadar duyduğu seslerden çok daha temiz ve gür çıkıyordu. Kız babasının hangi açıdan Genji'den daha iyi bir müzisyen olabileceğini tahmin etmeye çalışıyor, onu bu evde çalarken görmek için can atıyordu.

"Nuki çayı dalgaları... aratmaz yün yastıkları..." diye şarkı söylemeye başladı hafiften. Genji aynı şarkının içindeki "hayırsız baba" nakaratına gelince gülümsemekten kendini alamadı.

Şarkısını bitirdiği o sessiz ezgide muhteşem bir hassasiyet ve zarafet vardı.

"Şimdi de seni dinleyelim bakalım. Sanatta alçak gönüllülük bir erdem değildir. Bir zamanlar 'Ben Ona Hasretim'[307] şarkısını kimseye öğretmeden hep kendine sakladığını duymuştum. Fakat mesele şarkıyı kendine saklamakta değil onu herkesle paylaşabilmekte."

Ama Tamakazura şehir dışındaki kırsal alanda bir kadından ders almıştı. Kadın kendi hakkında çok fazla ayrıntılı bilgi vermese de başkentte doğduğunu ve damarlarında imparatorluk ailesinin kanını taşıdığını söylemişti. Kadının bu aşırı iddiaları Tamakazura'ya pek güven vermediği için çalgıya dokunmayı reddetmişti.

"Hayır hayır" dedi Tamakazura. "Biraz daha sizi dinlememe izin verin. Belki sizi taklit edebilirim." Böylelikle Genji ve kızı yan yana getirmekte hiçbir yöntem işe yaramadığı halde Japon kotosu sonunda Tamakazura'yı Genji'ye yakınlaştırmıştı. "Bu olağanüstü güzel sesin çıkmasını sağlayan rüzgâr mı?" diye sordu Tamakazura. Genji, Tamakazuara'nın loş meşale ışığında oturup sorusuna cevap beklerkenki halini görünce, kızı çok büyüleyici bulmuştu. "Evet, aynen öyle. O olağanüstü sesin

307. *Sofuren*, aslında aşkla değil nilüferlerle ilgili olduğu anlaşılan bir Çin melodisidir. *Ren*, Çince *lien*, her ikisini de ifade eder.

çıkmasını sağlayan şey rüzgârdır, dedi gülümseyerek, bu da senin işitme özürlü olmadığını gösteriyor."

Koto'yu Tamakazura'ya doğru uzattı Genji, fakat Tamakazura'nın niçin çalmak istemediğini anlayabiliyordu. Çünkü nedimeleri etrafındaydı.

"Bizim delikanlılara ne dersin? Yabani karanfillere yeteri kadar ilgi göstermediler gibi geldi bana." Bunları söylerken Genji'nin dalgın bir hali vardı. "Bakan, Tō no Chūjō'ya bu bahçeyi mutlaka göstermem lazım. Hayatın ne getireceği belli olmuyor. Babanın yıllar önce bana senden ve annenden bahsedişini, annenin seni alıp gidişini, babanın sizleri nasıl deliler gibi aradığını sanki dün gibi hatırlıyorum. Bahçedeki yaban karanfilleri bana hep seni ve anneni hatırlatır."

"Bilseydi ki değişmiyor çiçeğin tatlı rengi,
Hiç ihmal eder miydi, yaban karanfilini.

"Aslında seni ihmal etmeseydi durum daha karışık bir hale gelirdi. Bu yüzden seni bir ipek böceği gibi kendi kozamda büyüttüm. Ama korkarım sen bunu hep bir baskı unsuru olarak yorumladın."

Tamakazura gözyaşını silerek şöyle cevap verdi:

"Gelip aramadılar yaban karanfilini,
Hoyrat, yaban ellerde, yaşarken kaderini."

Tamakazura'nın kendini yermesi onu daha genç ve zarif hale getirmişti.

"Ya gelmezse" diye fısıldarken Genji kendi kendine, kalbi demir bir pençenin içinde sıkıştırılıyor gibiydi.

Tamakazura'ya yaptığı ziyaretlerin sıklığından kendi de rahatsız olan Genji, ona hiç aksatmadan mektup yazmaya başlamıştı. Kız bir türlü aklından çıkmıyordu. Kendisini hiç ilgilendirmemesi gereken konulara neden böyle kendini kaptırmıştı? Böyle kendini kapıp koyuverirse hem adı hercaiye çıkacak hem de istemese bile kıza çok zarar verecekti. Ayrıca ne kadar severse sevsin Tamakazura hiçbir zaman Murasaki'nin rakibi olamazdı. Olsa olsa ikinci dereceden bir cariye olabilirdi. Böyle bir durumda kıza yazık olmaz mıydı? Genji ülkedeki en büyük devlet adamı olabilirdi, fakat bu Tamakazura'nın kaderini değiştirmezdi. Genji ile birlikte olduğu müddetçe Tamakazura ikinci sınıf bir kadın olmaya mahkûmdu. Bu kızın mutlaka en azından orta sınıf bir bürokratın ilk karısı olması gerekiyordu. Acaba ne yapsaydı? Bu kızı Hotaru'ya mı verseydi yoksa Higekuro ile mi baş göz etseydi? Buna benzer bir çözüm bulmak zorundaydı. Kızı öyle ellere kaptırmaktan hiç hoşlanmazdı ama yine de yapılacak en iyi şey buydu. Zamanla olayların gidişatını gözleyip fikrini değiştirebilirdi.

Kızı yine de sık sık ziyaret etmeye devam etti. Japon kotosunu bahane ediyordu artık. İlk başta Genji'nin öğrencisi olmaktan utanan kız, artık Genji'nin kendisinden yaralanmaya çalıştığını düşünmüyordu, ayrıca bu ziyaretleri artık normal ve uygun görmeye başlamıştı. Kızın yakınlaşmaktan kaçınması ve ciddi davranışları Genji'yi daha memnun etmeye başlamıştı. Fakat yine de Genji bu meseleyi böyle sürüncemede bırakamazdı.

Ona bir damat bulabilir ama kızı Rokujō'da tutarak onu gizli gizli görebilirdi. Erkekler hakkında hiçbir şey bilmiyordu, bu yüzden ona ne zaman kur yapsa çok rahatsız oluyordu. Bu da Genji'yi üzüyordu. Günün birinde kız, erkekleri daha yakından tanımaya başladığında ikinci planını devreye sokabilirdi. Böyle bir durumda en sağlam kapılardaki muhafızları atlatır, iğnenin deliğinden geçer kıza ulaşabilirdi. Bu düşüncelerinin pek ahlaki ve övünülecek bir tarafı olmadığını kendisi de biliyordu. Arzu ve korku yan yana olduğundan dolayı gerçekten çok zor bir ilişkiydi onlarınki.

Tō no Chūjō sonradan ortaya çıkan kızının aile içinde pek kabul görmediğini ve insanların onunla alay ettiğini öğrenmiş bulunuyordu. Kobai bir sohbet sırasında Genji'nin kız hakkında bilgi topladığını söylemişti.

"Ben de bir zamanlar taşrada ellerin elinde büyümesine izin verdiğim bir kız evlat getirmiştim evime.[308] Genji'nin bu kız hakkında soru sormasına hiç şaşırmadım. Genji genellikle insanlar hakkında kötü söz söylemez. Ama söz konusu ben ve ailem olunca kötü şeyler söylemek için hiçbir fırsatı kaçırmaz. İşte Genji bizi böyle onurlandırıyor."

"Genji'nin Rokujō'da ortaya yeni çıkan bir kızı var, biliyorsunuz, herkes bu kızın peri kadar güzel bir mahlûk olduğunu söylüyor. Prens Hotaru o kızdan çok hoşlanıyormuş. Dedikodulara göre adam haklı bu kadar güzel bir kıza karşı ilgi duymakta."

"Ah, evet, eminim herkes onunla ilgileniyordur. Ama ona karşı bu ilgi sadece Genji'nin kızı olduğundan dolayı. Onun çok özel biri olduğunu sanmıyorum. Öyle olsaydı Genji onu çok daha önce bulurdu. Evet, adıyla sanıyla yüce Genji! Anlı şanlı isminde en ufak bir leke yok. Şu yozlaşmış çağımızda herkes onu ismi temiz kalmış tek adam olarak görüyor. Ama ne yazık ki onun en sevdiği karısının hiç çocuğu yok. Bu durumdan hiç hoşnut olmadığına eminim. Bayan Akashi'den olan küçük kızı için çok büyük ve iddialı planları var; ama neye yarar, karısı beş para etmez bir taşralı. Neyse, her şey olacağına varır. Şüpheci birinin, bu kızın onun öz evladı olduğuna inanacağını sanmıyorum. Genji iyi fakat tuhaf bir insan; işi gücü rol kesip artistlik yapmak."

---

308. Burada garip bir şekilde üvey kız kardeşinin gençliğinden bahsetmektedir. Fakat kardeşler üvey de olsa kan bağından dolayı hısım sayılırlar.

"Küçük Akashi'nin kızıyla ilgili çok hırslı planları olsa gerek, ama annesi çok da istenilen bir şey bırakmıştı geride. Zaten iş olacağına varır. Yeni kıza gelince, şüpheci bir insan onun gerçekten Genji'nin kızı olduğuna pek de inanmazdı. Genji iyi bir adam ama bazı tuhaflıkları var. Bütün bunlar dışarıdan bir göz boyama ve rol gibi görünebilir."

"Yeni kız için Genji'nin ne gibi planları var, Prens Hotaru bu işin üstesinden nasıl gelecek merak ediyorum. Genji, kardeşleri arasında çocukluğundan beri en çok Prens Hotaru'ya yakınlık göstermiştir. Yarın öbür gün damat ve kayınpeder olurlarsa iyi geçineceklerini zannediyorum."

Tō no Chūjō kızı Kumoinokari konusunda hâlâ dertliydi. Elinden gelse onu sarayın en gözde, en müthiş kadını haline getirmek isterdi. Yūgiri gibi alt düzey bir saray bürokratına abayı yakan kız babasıyla iş birliğine yanaşmıyordu. Şayet Genji olaya müdahale eder de ısrarla ve samimiyetle Yūgiri için kızını kendinden isteseydi, Tō no Chūjō büyük bir memnuniyetle onların evlenmelerine rıza gösterirdi. Fakat Yūgiri'nin soğuk ve çekingen tavırları meselenin sürüncemede kalmasına neden oluyordu.

Tō no Chūjō haber vermeden kızının odasına gitti. Kız uyuyordu. Küçücük ve sevimli bir kızdı. Sıcağa rağmen serin bir yerdeymiş gibi mışıl mışıl uyuyordu. Tül elbiselerin içinde teni ipek gibi parlıyordu. Başını bir kolunun üzerine koymuş, öteki elinde yelpaze öylece yatıyordu. Doğal bukleler halinde arkaya doğru uzanan güzelce taranmış saçları ne uzun ne de rahatsızlık verecek derecede gürdü. Nedi-

meleri de paravan ve perdelerin arkasında uykudaydılar. Kolay kolay uyanmazlardı. Yelpazesinin ucuyla kıza dokununca birdenbire gözlerini açan kız karşısında babasını görünce şaşırmıştı. Kocaman gözleri, masum yüzüne sıçrayan pembelik babayı çok sevindirmişti.

"Niçin böyle düşüncesizce tek başına burada uyuyorsun? Şekerleme yaparken bile etrafında bir gözetenin bulunması konusunda seni kaç defa uyardım. Yapma böyle kızım, güpegündüz! Bak odada bir tek gözcü kadın yok. Senin yaşındaki genç kızların bu işe çok dikkat etmesi lazım. Bunu sana kızmak, bağırıp çağırmak için söylemiyorum. Tedbir olsun diye söylüyorum, tedbiri savsaklayacak insanlara sözüm yok."

"Duyduğum kadarıyla Genji saraya göndereceği kızın eğitimi üzerine titriyormuş. Kıza bayağı kapsamlı fakat esnek bir program uyguladığını duydum. Her konudan bir şeyler öğretiyormuş ama kızın hiçbir konuda ihtisaslaşmasını beklemiyormuş. Yani, her çiçekten bal al, ama derine dalma yöntemi. Tabii her insanın kendine göre tercih ettiği bir alan vardır, kız da bunları büyüdüğü zaman seçecek. Gelsin bakalım saraya, ben şahsen merakla bekliyorum.

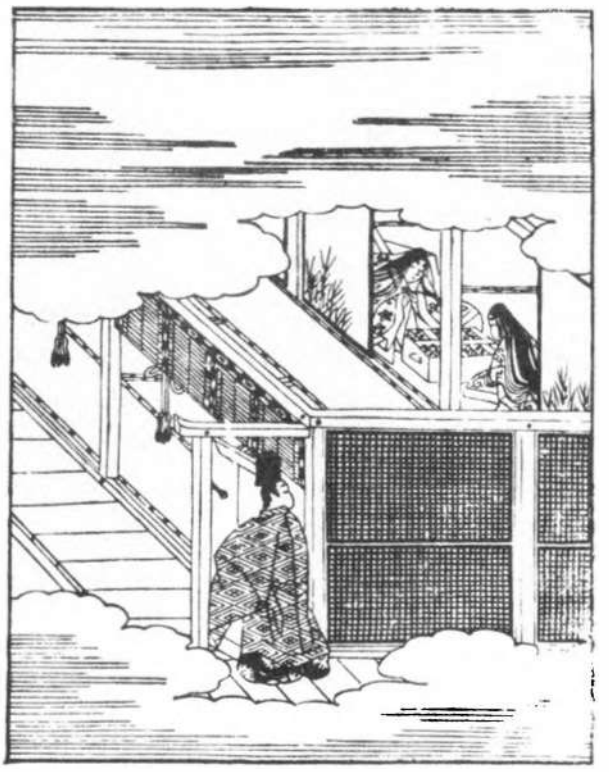
"Benim sevgili kızım bana hiç yardımcı olmuyorsun ama hiç değilse el âlemi kendimize güldürmeyelim. Saraydaki birkaç delikanlı hakkında kulağıma epey bir şey geldi. Kendi kafama göre şimdi onları gözden geçirmekteyim. Onların sana yapacakları tatlı teklifleri kabul etmen için vakit çok erken. Sen o işi bana bırak ve gerisini düşünme."

Bütün bunları söylerken kızının ne kadar güzel olduğunu düşünüyordu.

Kız farkına varmadan babasını rahatsız edecek hareketlerde bulunduğu için çok üzülmüştü. Yaptıklarından pişmanlık duyduğu için babasının yüzüne bakamadı. Büyük annesi Prenses Omiya da ihmalkârlığından dolayı kızı güzelce bir haşlamıştı. Bunlar belki büyüklerinin koruma içgüdüsünden kaynaklanan serzenişlerdi. Ama yine de kızın gönül rahatlığıyla büyük annesini ziyaret etmesine engel oluyordu.

Tō no Chūjō Omi şehrinde kızını bulduğuna sevinmişti ama bu kız yüzünden el âlemin diline düşecek olursa kızı geldiği yere göndermekten başka çaresi kalmazdı. Buna karşın kızı yanında tutacak olursa herkese onun hakkında çok iyi planları olduğunu göstermiş olurdu. Bu da iyi bir çözüm değildi. Belki saraydaki yeni kızı kendi amaçları için kullanır, herkesin gözünün önünde onu küçük düşürebilirdi. Ama her şeye rağmen kız, gözlerden uzak tutmasını gerektirecek kadar itici bir insan da değildi.

"Bu kızı sana emanet ediyorum" dedi Tō no Chūjō kızına. "Eti senin kemiği benim. Akılsızın biri çıkarsa bu kız, ver gitsin yaşlı hizmetçilerine, eğitsinler onu. Hiç değilse genç nedimelerin elinde şamar oğlanı olmaz. Görebildiğim kadarıyla bu kızın aklı biraz havada."

"Yo, eminim ki bu kadar da kötü değildir. Kashiwagi bize öyle şeyler söyledi ki, biz de kızla ilgili büyük umutlar beslemeye başladık. Belki de kız elinde olmayarak insanların beklentilerini boşa çıkardı." Büyük kızı gerçekten bir abla gibi konuşuyordu. "Baba, bir düşünsenize böyle gencecik taşradan gelmiş bir insan aniden herkesin ilgi odağı haline gelirse ne olur, nasıl davranır zavallı?"

Her ne kadar yarışa girecek kadar güzel olmasa da saraydaki kızı gerçekten çok zarif ve herkese karşı nazik bir insandı, ayrıca kızın kendine özgü bir asaleti vardı. Şafak vakti tomurcuk veren bir erik çiçeğinden farksızdı. Babası onun konuları didik didik etmeden çoğu şeyi üstü kapalı olarak anlatmasına bayılıyordu.

"Kashwagi genç ve çok toy, gerçeklere ulaşmadan önce soruşturmalarını durdurdu." Kashiwagi yeni kız kardeşinden hiç hoşlanmamıştı.

Kızın odası çok uzak olmadığından, ona şöyle bir uğramak istedi. Onu avuç içlerini birleştirerek ellerini alnına kadar kaldırmış dua ederken buldu. "Tanrım iki altı istiyorum, bir düşeş! Tanrım ne olur bir düşeş gönder bana!" Devamlı bu kelimeleri söylüyordu.

Tō no Chūjō bu sahneyi çok iğrenç buldu. Arkasındaki korumalarına işaret ederek ses çıkarmamalarını istedi; hemen menteşeli kapının arkasına geçerek içeriyi çok rahat seyredebildiği bir yerde dikildi.

Kızın rakibi olan Gosechi genç ve akıllı bir kadındı. Zarlar elinde incecik sesiyle "İntikam, intikam" diye bağırıyordu. Büyük bir azimle çığlık atmada sarayda

onun üstüne ikinci bir kadın yoktu. Zarları içinde bulunduran küçük kutuyu eline almış sallıyor, sallıyor, sallıyor fakat bir türlü atmıyordu.

Bu iki kızın boş kafalarından geçen şeyleri yüzlerine bakarak anlamak mümkün değildi. Omili kız küçüktü, güzeldi ve ipek gibi saçları vardı. Bu haliyle kimse ona köylü güzeli diyemezdi. Fakat dar alnı, gereksiz çaçaronluğu onun bütün iyi olan özelliklerini silip süpürüyordu. Dünya güzeli değildi ama yüzüne bakar bakmaz kimin kızı olduğu hemen belli oluyordu. Kıza bakınca kendini aynada görür gibi olmak Tō no Chūjō'yu çok rahatsız etmişti.

"Burada rahat mısın? Sana iyi davranıyorlar mı? Ben maalesef çok meşgulüm, bu yüzden seni sık sık görmeye gelemiyorum."

"Burada olmanız bana yetiyor. Hiçbir şikâyetim yok" diye çabucak cevap verdi kız. "Yıllarca hep sizin yüzünüzü görmek istedim, yıllarca... Ama görüyorum ki hâlâ şansım yaver gitmiyor. Pek sık görüşemiyoruz."

"Bu konuda gerçekten çok üzgünüm. Hiç kimseye söyleyemedim ama hep uzun uzun birlikte olabileceğimiz zamanı hasretle düşledim. Fakat evdeki hesap çarşıya uymadı. Bildiğin gibi sıradan kadınların hepsi kalabalığın içinde eriyip gidiyor. Onların şöyle veya böyle davranmaları da kimsenin umurunda değil. Bunu düşünmeden yaşayan bir kadın için iyi bir durum, hatta özgürlük. Ama bazen bu kızlar iyi ailelerden geliyor ve herkesin gözü onların üstünde oluyor. Gelgelelim bu kızlar hanım hanımcık davranacakları yerde ailelerinin adını lekeliyor, şerefini iki paralık ediyor ve..."

Tō no Chūjō'nun cümlesindeki kinayeyi kız hiç anlamamıştı.

"Yo hayır, hayır. Kalabalıkta kendimi belli etmem umurumda değil. Kalabalığın arasında sivrilmek benim umurumda bile değil. Ailem zaten başımın belası deyip çıkarım işin içinden. Siz bana yapacak bir iş verin yeter ki. Gerekirse hela bile paklarım."

Tō no Chūjō'dan bir kahkaha yükseldi. "Aman kızım aşk olsun, buna hiç gerek yok, bence. Eğer vazife şuurunu ispat etmek istiyorsan, kelimelerinin arasına biraz boşluk koy ve tane tane konuş. Kelimelerini biraz uzat ki onlarla beraber benim de ömrüm uzasın." Yaptığı bu küçük şakaya kendisi de güldü.

"Benim çene sağlamdır! Her zaman çok hızlı konuşurum. Bu yüzden de çocukluğumdan beri hep annemden zılgıt yemişimdir. Annemin söylediğine bakılırsa benim bu durumum Myōhōji Tapınağı'ndaki hademenin kabahatiymiş. Ben ta Omi'nin oralarda doğduğum zaman bu adam da o sıralarda tapınakta çalışıyormuş. Adam rüzgâr gibi hızlı konuşurmuş. İşte ben bu işi o adamdan kapmışım. Artık bir daha konuşmama dikkat ederim." Evlatlık görevini yerine getirmek için her türlü fedakârlığa hazır olduğunu göstermek ister gibi çok ciddi bir şekilde söylemişti bunu.

Kız, Tō no Chūjō'yu çok duygulandırmıştı. "Senin bu iyi bildiğin hademe var ya onun sana yararı değil zararı dokunmuş. Bu adamın sana yaptığı kötülükten

dolayı günah çıkartması bile gerekir. Zaten Yüce Buda, Lotus Sutra'da sağırlık ve kekemeliğin dine karşı işlenen bir suçun cezası olduğunu bildirmektedir. Bu adam da Buda'nın cezalandırdığı kişilerden biri olsa gerek."

Bu kız Tō no Chūjō'yu dehşete düşürmüştü. Onu saraydaki kızıyla tanıştırıp tanıştırmama konusunda tereddüt ediyordu. Bu hata aslında Kashiwagi'nindi. Neyin nesi kimin fesi öğrenmeden bu garip yaratığı alıp eve getirmiş, bu kızla sağ olsun bütün aileyi ele güne rezil etmişti. Yapılacak bir şey yoktu.

"Kızım, sarayda çalışan büyük ablan şu an bizimle birlikte. Benim senden isteğim onu dikkatle izleyip nasıl davrandığına dikkat etmen. Terbiye ailenin içinde başlar, sen de ablanı örnek al. Ondan öğreneceğin çok şey var, onu can kulağı ile dinle."

"Ne demek, memnuniyetle! Bütün hayatım boyunca gece gündüz hep bunu düşünüp ablalarımın ve ağabeylerimin beni de aralarına almalarını istemiştim. Büyük ablama söyleyin o ne derse onu yapacağım. Onun sözünden dışarıya hiç çıkmayacağım. Beni kendisine benzetsin yeter ki. Ne isterse yaparım. İstesinler yeter ki, onlar için kuyudan su çekip, testilere doldurup başımda getiririm." Kız konuşurken öylesine havaya girmiş, öylesine kendini kaptırmıştı ki makineli tüfek gibi konuşuyor, söylediklerinden hiçbir şey anlaşılmıyordu.

"Ablanın senden kuyudan su çekmek, ormandan odun toplamak gibi ayak işlerini yapmanı isteyeceğini zannetmiyorum. Onları geç. Senden isteyeceği şey tapınakta çalışan o hademeyi örnek almaktan vazgeçip kendine yeni bir kahraman bulman olacaktır."

Kız kendisiyle alay edildiğini, ne kadar önemli bir devlet büyüğüyle konuşmakta olduğunu hâlâ anlayamamıştı.

"Ne zaman göreceğim kız kardeşimi?" diye sordu kız.

"Artık uygun bir gün seçeriz. Ama dur! Öyle her şeyi kılı kırk yarmamıza lüzum yok. Ne zaman istersen o zaman uğra, mesela bugün olabilir" dedi ve çıktı.

Kız babasının azametle çıkışını dikkatle izledi. Etrafına birdenbire dördüncü ve beşinci dereceden rütbeli muhafızları doluşuvermişti. "Vay canına!" dedi kendi kendine, "Şu babama bakın! Ne kadar güçlü kudretli bir insan. Eğer ben onun kızıysam niçin ben küçücük bir ailenin içinde, Omi gibi kuş uçmaz kervan geçmez bir memlekette doğdum."

"Aman ne iyi bir baba," dedi Gosechi. "Sana biraz olsun değer veren sıradan bir baban olsaydı bundan bin kat daha iyi olurdu, bence."

"Sen kendine bak. Çok karamsarsın ve her şeyi çarpıtıyorsun. Bana bundan böyle bir şey söyleme. Benim çok daha büyük ideallerim var hayatta."

İnsan bu kıza kızamazdı. Avamlığı, samimi ve güçlü öfkesiyle karışınca ona yakışıyordu bile. Bütün sorunu dilindeydi. Köylülerin arasında büyüdüğü için konuşması kabaydı. Duru ve açık bir dil sıradan konuşmalara bile seçkinlik kazandırabiliyordu. Doğaçlama şiirler konunun özüne inmediği için aslında pek önemli ya-

pıtlar değildir. Fakat bunlar güzel ve yumuşak bir diksiyonla okunacak olursa insanı kendine hayran bırakır ve hayal gücünü tetikleyerek başta ve sonda oluşan anlamsal boşlukları doldurmakta gecikmez. Ancak anlatılan konu ne kadar derin ve engin olursa olsun duygusuz, kayıtsız ve ruhsuz bir şekilde dile getirilecek olursa hiç kimse onu dinlemez. Kızın şivesinde işte böyle bir sorun vardı. Onun hâlâ köylülükten kurtulamayan sarsak dili konuşmalarını çok kaba ve hoyrat kılıyor, kelimelerin anlamını bulandırıyor, başkalarının onu anlamasını engelliyordu. Dadısının yıllar içinde gururla ona verdiği konuşma alışkanlıkları kız için hiç yararlı olmamış, tam tersine çok zararlı olmuştu. Ama ne kadar ilginçtir ki kız kesinlikle ümitsiz bir vaka değildi. Konuşmasındaki bütün pürüzlere rağmen otuz bir hecelik bir şiiri nefes alıp verinceye kadar geçen kısa zaman içinde, neredeyse ışık hızıyla düzebiliyordu.

"Babam gidip ablamı görmemi istedi. Ben de öyle yapacağım. Onu asla hayal kırıklığına uğratmak istemem. Acaba şimdi mi gitsem? Yoksa karanlık oluncaya kadar beklesem mi? Galiba hava kararınca gitsem iyi olacak. Belki hemen şimdi giderim. Hayır, belki de karanlık oluncaya kadar beklesem daha iyi olur. Ailenin en küçüğü olduğum için ben babamın sevgilisiyim. Fakat şimdilik bunun bana bir faydası yok. Önce onunla ve diğer kardeşlerimle arkadaş olmam gerekiyor."

Ama diğer kardeşleri arkadaş olma konusunda onunla hemfikir değildi.

Kız oturup hemen ablasına bir mektup yazmaya başladı.

"Gölgenize sığınmak ve sizlerle beraber olmak için evinizin bahçesine[309] kadar geldim ama kapınızda kilit var 'girme bu haneye'[310] diyen. Henüz tanışmamış olmamıza rağmen, sizin akrabanızım demem biraz abes oluyor ama umarım beni bağışlarsınız." Bu son cümleyi birçok denden işareti takip etti ve birçok altı çizili cümle vardı. Mektup şöyle devam ediyordu: "Ah, az kalsın unutuyordum! Sizi bu akşam görmeye geliyorum. Yoksa siz benden ne kadar nefret ederseniz edin ben sizi o kadar çok özleyeceğim.[311] Heyecandan tir tir titrediğim için el yazım bozuk çıkıyor tıpkı Minase[312] nehri yatağındaki kıvrımlar gibi."

Kız sonunda mektubuna bir şiir ekledi:

---

309. Anonim, *Kokinshū* 506:
Geldim sazdan korkuluk, bahçenin etrafına,
O kadar yaklaştım ki almaz mısın yanına?

310. Kohachijōlu kadın, *Gosenchū* 683:
Geldim şimdi kapınıza ayağının izinde,
Kapınızda bir kilit var, der girme bu haneye.

311. Anonim, *Gosenshū* 609:
Siz beni sevmedikçe benim sevgim sürecek,
Soruyorum kendime bu dert nasıl bitecek?

312. Ki no Tomonori, *Kokinshū* 607:
Dipten akar sessizce Minase'nin suları
Muhabbetim de öyle dillendirmez sevdamı.

"Hitachi'nin yemyeşil İkaga bayırları,
Özler Tago koyunun azgın dalgalarını...

"İsterim buluşalım varsa bir sevgi bağı."[313]

Mektup bir yeşil kâğıt üzerine aceleyle yazılmıştı. Yazının hangi tarzda yazıldığı ve kimin elinden çıktığı belli olmuyordu. Harflerin çizgileri ve kuyrukları neredeyse kâğıttan dışarı taşmak üzereydi. Ama buna rağmen mektup yine de kızın gözüne iyi göründüğü için gülümsemekten kendini alamadı. Kâğıdı minnacık bir rulo haline gelinceye kadar büktü ve üstüne yaban karanfilleri bağladı. Sonra da mutfak hizmetine yeni alınan güzel genç kızlardan birini haberci seçerek mektubu ona emanet etti.

Kız bu mektubu alarak sarayda görevli olan ablanın çalıştığı daireye götürdü. "Bunu hanımefendi için getirdim" dedi.

Nedime mektubu getiren kızı tanımıştı. "Sarayın kuzey cephesinden geliyorsun değil mi?" diyerek mektubu aldı ve hanımefendiye götürdü.

"Sarayın Kuzey cephesinden size bir mektup var efendim" dedi Taifu adlı bu nedime. Mektubu okuması için açarak hanımefendiye uzattı. Tō no Chūjō'nun büyük kızı aldığı mektubu gülümseyerek masanın üzerine bırakırken Chūnagon adlı nedime onu meraklı gözlerle seyrediyordu. "Pek de havalı bir mektuba benziyor."

"İnanın bana bu bitişik el yazılarının ne başını ne de kuyruğunu okuyabiliyorum." Hanımefendi mektubu Chūnagon'a uzatarak, "Şimdi bu kıza en az onunki kadar tantanalı bir mektup yazmazsam gücenir. Lütfen şuna cevap olarak bir şeyler döktürür müsün?"

Orada hazır bulunan genç kızlar şöyle bir fıkırdadı ama yine de ayıp olmasın diye belli etmemeye çalıştılar.

"Pek kolay olmadı" dedi Chūnagon yazdığı taslağı uzatarak, "Kızın zarif şiirsel üslubunu pek tutturamadım. Ama yine de kıza karşı ayıp olmasın diye arzuhalciler gibi ikinci elden yazmamaya çalıştım."

Gerçekten de Chūnagon mektubu sanki hanımefendinin elinden çıkmış gibi özene bezene yazmıştı:

"Birbirimize çok yakınız ama maalesef kader henüz bizi kavuşturmadı."

"Ey dalga yüksel uzak Suma sahillerinde,
Hakozaki Çamı bekler Hitachi denizinde."[314]

---

313. Anonim, *Kokinshū* 699:
Morsalkımlar akıyor, mekân Yoshino çayı,
İsterim buluşalım varsa bir sevgi bağı.

314. Şiirde geçen yer isimleri tamamen birbirinden farklı coğrafi bölgeler olduğu için şiirde mizahi bir etki yaratmaktadır.

Chūnagon bu şiiri yüksek sesle okuyunca hanımefendi işin ciddiye bindiğini anlamış ve hemen telaşlanmıştı.

"Aman yarabbi olamaz, olamaz! Ya gerçekten herkes bu mektubu benim yazdığımı düşünürse!"

"Sakin olun hanımım, sakin olun! Herkes kimin ne yazıp yazmayacağını bal gibi biliyor!"

Ve mektup bir zarfa konup gönderildi.

Omili kız mektubu alır almaz gerçekten onu ablasının yazdığını düşündü. "Ne kadar güzel bir şiir! Gözlerime inanamıyorum. Ablam beni görmek istiyor!"

Kimonosunun neredeyse her bir parçasına birer şişe tatlı parfümler döktü, koyu kırmızı ruj sürdü ve saçlarını yolarcasına taradı.

Böylece saraya gitmek için hazırlığını tamamlamış, iki dirhem bir çekirdek olmuştu.

Ablasının karşısına çıktığında çok daha cüretkâr sahneler sergiledi.

BÖLÜM 27

MEŞALELER

KAGARIBI (篝火)

Herkes bakanın Omi'den gelen yeni kızını konuşuyordu ve anlatılanların çoğu iyi şeyler değildi.

"Bunlar hiç hoşuma gitmiyor" dedi Genji. "Bu kız gözlerden uzak tutulmalıydı. Yok yere kızı tantanalı bir şekilde evine getiriyor ve el âlemi kendine güldürüyor. O her zaman kafasına göre hareket eder. Bu kız için de aynı şeyi yaptı. Kimdir, nedir araştırıp soruşturmadan kalktı onu evine getirdi. Kızın istediği gibi bir insan olmadığını anlayınca da yine bildiğini yaptı. Bence böyle ailevi konular millete reklam edilmez, sessizce halledilir."

Tamakazura her şeye rağmen kendisinin ne kadar şanslı olduğunu görmüştü. Tō no Chūjō onun babasıydı, buna şüphe yoktu, ama babasının yıllar içinde gelişen duygu ve düşüncelerinden habersiz onun karşısına bir yabancı olarak çıksaydı, Tamakazura da böyle aşağılamalara maruz kalabilirdi. Ukon da aynı fikirdeydi ve hep aynı şeyleri savunmuştu. Genji'nin bu kıza karşı yakışık almayan eğilimleri olmuştu ama kendine hâkim olarak çetin bir sınav vermiş ve bu kızdan gerçekten hoşlandığını kanıtlamıştı. Sonuç olarak Tamakazura'nın korkuları geçmiş ve Rokujō'daki hayata alışmıştı.

Mevsim sonbahardı. Sonbaharın ilk rüzgârlarıyla birlikte bir yalnızlık ve hüzün çökmüştü insanların üzerine. Genji hep Tamakazura'nın kuzeydoğu cephesindeki kaldığı bölüme gidiyor, bütün günü burada genellikle kıza müzik dersleri vererek geçiriyordu.

Yeni ayın çıkmasıyla kaybolması bir olmuştu. Gökyüzü iyice bulutlanmıştı, sazların arasından esen rüzgârın mırıltısı hüzünlü bir hava yaratıyordu. Başlarının altında koto yan yana uzanmışlardı.

Genji geç saatlere kadar kızın yanında kalmıştı. Bir yandan iç çekiyor, bir yandan da dünyanın başka bir yerinde onlarınki kadar duygusal bir bağın olup olmadığını düşünüyordu. Gitmeye pek niyetli değildi ama dedikodulardan korktuğu için kalktı. Bahçedeki fenerlerin söner gibi olduğunu fark edince, gece muhafızlarını göndererek ışığı biraz canlandırmalarını istedi.

Derenin soğuk suları üzerinde zarif bir şekilde kıvrılan iğ ağacının altına dizilmiş fenerler pek parlak ışık vermiyordu ve evin uzağında oldukları için çok güzel görünüyorlardı. Bu hafif ışığın altında kız her zamankinden güzel görünüyordu. Saçlarına dokunmak insana serin bir rahatlık veriyor, utangaçlık ve çekingenliği onu daha çekici kılıyordu. Genji oradan hiç ayrılmak istemedi. Genji "Aysız yaz gecelerinde ışıksız bahçeler korkutucu olabilir. Bu yüzden fener alevlerini devamlı canlı tutmak gerekir" dedi ve ekledi:

"Alev alev yükselir fenerlerden dumanlar,
Kalbimse ateş topu kasveti beni boğar.

"Ama nereye kadar?"
Ne kadar tuhaf diye düşündü Tamakazura.

"Nasıl duman çıkınca sönerse aşk ateşi,
Sendeki ihtiras da sönecek er geç bil ki.

"Kim bilir insanlar bizim hakkımıza neler düşünüyorlar?"

"Gitmemi istiyor musun?" diye sordu Genji. Tam o sırada konağın başka bir tarafında her hallerinden usta oldukları anlaşılan birisi flüt çalmaya, başka biri de bir Çin kotosunun tellerine asılmaya başlamıştı.

Evin diğer tarafından biri eline flüt almıştı, belli ki çalmasını iyi bilen biriydi, Çin kotosunun da sesi geliyordu.

"Yūgiri yine şu anda hiç ayrılamadığı arkadaşıyla beraber. Bu kesin Kashiwagi'dir." Genji biraz dinledikten sonra "Evet, yanılmamışım bu kesin Kashiwagi'dir" dedi.

Genji hemen onların kaldığı bölüme bir adam göndererek bahçedeki fener ışıklarının ve serin rüzgârın onu bu gece geç saatlere kadar ayakta tuttuğunu söyledi. Yūgiri ve iki arkadaşı hemen oraya geldi.

"Flütündeki sonbahar esintisini hisseder hissetmez hemen bize katılmanızı istedim."

Genji kotoyu Kashiwagi'nin elinden alarak yumuşacık ve duyarlı bir şekilde çalmaya başladı. Yūgiri'nin flütü ise banjiki makamındaydı ve harika bir ses veriyordu. Çok ısrar etmelerine rağmen Kashiwagi'yi şarkı söylemeye ikna edemediler.

"Haydi canım, bekletmeyin bizi" dedi Genji.

Kashiwagi'nin kardeşi onun kadar utangaç olmadığı için hem şarkılar okudu hem de elindeki yelpaze ile ritim tuttu. Onun sesinde insan ağustos böceğinin çınlayan gür sesini duyabilirdi. Sonunda Kashiwagi de kotoda bir şeyler çalmaya razı oldu. Yaptığı müzik Tō no Chūjō'nunkinden hiç de geri kalmazdı.

"İçeride perdelerin arkasında zannedersem müzikten anlayan birisi var. Bu akşam içkiye dikkat etsem iyi olacak. Çok içmek yaşlılara yaramıyor, dilleri çözülüveriyor."

Bütün bunlar olup biterken Tamakazura onları dinliyordu. Hepsi kardeşi olan bu üç konuktan hiçbiri onun içindeki karmaşık duyguları anlayamazdı. İçlerinde en çok ondan hoşlanan Kashiwagi idi, öyle ki neredeyse kıza âşık olmak üzereydi. Ama çalarken böyle duygularını hiç dışarıya yansıtmamıştı.

BÖLÜM 28

TAYFUN

NOWAKI (野分)

Akikonomu'nun sonbahar bahçesindeki ağaçlar gündüz çok daha güzel görünüyordu. Sonbaharın bir araya toplanan bütün renkleri, siyah ve kırmızı renkli ahşaptan yapılmış alçak çitlerle daha belirgin bir hale geliyordu.[315] Çiçeklerin hemen hepsi tanıdık bildik çiçekler olmasına rağmen burada bambaşka görünüyordu. Akşam sabah üstlerine yağan çiğ taneleri ile elmaslarla bezenmiş halıları andırıyorlardı. Bahçe o kadar genişti ki üstünde sonbaharı barındıran kır çiçekleriyle karışıp gitmişti. Bu haliyle birkaç ay önce kadınlara zevkle iç çektiren Murasaki'nin ilkbahar bahçesinden çok daha güzel görünüyordu. Eskiden beri ilkbahar-sonbahar bahçelerinin güzellikleri için yapılan tartışma ve kıyaslamalarda her şeye rağmen sonbahar bahçelerini destekleyenlerin sayısı daha fazla olmuştur. İlkbahar bahçeleriyle baştan çıkan kadınlar (ki içinde yaşadığımız şu çağda bu görüş hâkimdir) artık burada Akikonomu'nun bahçesinde kendilerini sonbahar bahçesinin güzelliğine kaptırmışlardı.

Akikonomu evindeydi. Bu kadar güzelliğin arasında bir müzik eksik diye düşündü, fakat sekizinci ay babasının ölüm yıl dönümü olduğundan dolayı bu fikrinden vazgeçti. Sonbahar iyice ilerleyince Akikonumu çiçekleri için endişelenmeye başlamıştı, ama onlar her zamankinden daha canlı ve taze görünerek kızı şaşırtıyordu. Ne yazık ki o sıralarda başkenti son yıllarda eşine hiç rastlanmayan korkunç bir kasırga vurdu. Çiçeklerin dökülmesi ona her zaman hüzün verirdi, fa-

315. Bu ahşaplar soyulmuş keresteden yapılmıştır.

kat şimdi bütün bitkilerin kökünden sarsılarak üstündeki şebnem tanelerinin ipinden boşanmış mücevher taneleri gibi etrafa dağılmasını görmek onun için korkunç bir işkence olmuştu. Bir zamanlar şairlerin şiirlerinde, bahar rüzgârlarına karşı paravan olarak kullanmak istedikleri kimono yenlerini şimdi o sonbahar rüzgârına karşı tutmak ve onun ortalığı darmadağın etmesini engellemek istiyordu. Kapkara bulutlar kudurarak karanlıklara dalmış ve gece semalarını deşmişti. Akikonomu kapalı perdelerin arkasından sonbahar çiçekleri için boynu bükük dua ediyordu.

Murasaki'nin güneydoğu bahçesindeki ağaç ve çiçekler budanmış ve kışa hazır hale getirilmişti. Fakat bu beklenmedik kasırga narin çalı yoncalarının[316] dayanamayacağı kadar şiddetliydi. Parçalanan dallar ve budaklar bahçenin üstünde adeta bir şemsiye oluşturmuştu, yağmur içeri sızmakta güçlük çekiyordu. Murasaki terasa çıktığında Genji küçük kızıyla birlikteydi. Konağın doğu cephesinden binaya giren Yūgiri ana girişin köşesindeki kapılardan birinin açık olduğunu gördü. Durup içerideki kadınlara baktı. Paravanlar katlanıp kaldırıldığı için içeriyi kesintisiz olarak görmek mümkündü. Terastaki kadın Murasaki olmalıydı. Asil güzelliği ona baharda sisler arasından görülen kiraz çiçeklerini hatırlatıyordu. Kızın büyüleyici güzelliğinden etrafa dalga dalga yayılan rayiha onun bulunduğu yere

316. *Anonim, Kokinshū* 694:
Nasıl çalı yoncası beklerse kasırgayı,
Üstümde çiğ tanesi beklerim savrulmayı.

kadar gelmiş ve bütün benliğini okşayarak yoluna devam etmişti. Esen rüzgâr terastaki paravanları yıkarak pencerelerdeki perdeleri sağa sola uçuşturduğu için kadınlar duruma müdahale etmişler etrafta koşuşturmaya başlamışlardı. Bu durum Murasaki'yi kahkahalarla güldürmüştü ama Yūgiri bulunduğu yerden onun hizmetçilerle neler konuştuğunu duyamıyordu. Ayakta bir yandan da etrafı inceleyen Murasaki çiçekler üzerinde rüzgârın yaptığı tahribatı anlamaya çalışıyordu. Murasaki'nin nedimeleri de çok güzeldi ama Yūgiri onlara bakmamıştı bile. Genji'nin neden onu böyle Murasaki'den uzak tutmaya çalıştığını düşündüğünde gerçekten ona hak vermişti. Hiçbir erkek böyle bir güzellik karşısında kayıtsız kalamazdı ve ne pahasına olursa olsun bu tür dikkatsizliklerin engellenmesi gerekiyordu.

Yūgiri görülmekten korktuğu için geri dönmeye karar vermişti. Bu sırada Genji kapıların birinden batıya doğru yöneldi ve Murasaki'nin odasına girdi. Küçük kızın odası da hemen bitişikteydi.

"Dışarıda korkunç bir rüzgâr var, deli gibi esiyor" dedi Genji. "Panjurları kapamayı unutmayın. Etrafta erkekler dolaşıyor, içeriyi gözetleyen olmasın."

Yūgiri arkasına baktı. Kendisine gülümseyen Genji o kadar genç ve yakışıklı görünüyordu ki Murasaki onun kendi babası olduğuna inanamıyordu. Murasaki de kendi altın çağını yaşıyordu. Dünyanın hiçbir yerinde birbirine bu kadar mükemmel yakışan bir çift olamaz diye düşünen Yūgiri, bundan gerçekten hem gururlanıyor hem de heyecan duyuyordu. Rüzgâr estiğinde koridorun panjurları açılmış, Yūgiri'nin saklandığı yer belli olmuştu. Birilerinin kendini göreceğinden tedirgin olduğu için hemen geri çekilmişti. Daha sonra terasa çıkmış, sanki az önce gelmiş gibi varlığını haber vermek istercesine birkaç kez kuru kuru öksürmüştü.

"Gördünüz mü işte" dedi Genji açık kapıyı işaret ederek. "Hepiniz meydandasınız."

Yıllar boyunca hiç böyle bir fırtına görülmemişti. Kasırga öyle şiddetliydi ki koca koca kaya parçalarını bile yerinden oynatıyordu. Dikkat ve itinayla hazırlanan o güzelim bahçe fırtınada altüst olmuş, viraneye dönmüştü. Bu durum en çok Yūgiri'nin işine yaramış Genji'nin herkesten sakladığı sahneleri görme fırsatını elde etmişti.

Çok geçmeden fırtınanın yaptığı tahribatı tespit etmek için eve ustalar geldi. "Çok büyük bir fırtınayla karşı karşıyayız. Rüzgâr kuzeydoğudan esiyor. Bu yüzden buralardaki şiddeti pek o kadar fazla değil ama ahırlar ve balıkçı konağı her an gidebilir" diyerek ev sakinlerini ikaz ettiler.

"Nereden geliyorsun böyle Yūgiri?" diye sordu Genji.

"Büyükannemin evinden geliyorum, baba. Fırtına patlayınca sizleri çok merak ettim. Ama Sanjō'da oturanların hali daha berbat. Rüzgâr ve gök gürültüsünden büyükannem çocuk gibi tir tir titriyordu onu bıraktığımda. Sizi iyi gördüğüme sevindim. İzin verirseniz ben hemen Sanjō'ya döneyim."

"Nasıl istersen, oğlum. Yaşını başını alan insanların artık çocuklaşmaması lazım, ama şekilde görüldüğü gibi, istesek de istemesek de çocuklaşıyoruz."

Genji yaşlı kadına kısa bir not gönderdi: "Çok korkunç bir fırtına, ama bizim delikanlının size iyi baktığından eminim; hiç merak etmeyin emin ellerdesiniz."

Sanjō'ya giden yolda fırtına daha da şiddetlenmişti. Yūgiri hiç tınmadan yoluna devam etti. Hemen hemen her gün hem babasını hem de büyükannesini ziyaret ederdi. Hatta saraydaki işlerinin en yoğun, festivallerin en civcivli olduğu zamanlarda bile baba, büyükanne ve saray arasında mekik dokuyordu.

Babaannesi onu tekrar karşısında gördüğüne çok memnun olmuş, morali düzelmişti. "Evladım, şu yaşıma geldim, ben böyle fırtına görmedim." Yaşlı kadın hâlâ tir tir titriyordu.

Kalın kalın dallar bile ağaç gövdelerinden korkunç bir gürültüyle ayrılıyor, havada kiremitler uçuşuyordu. Fırtına böyle devam edecek olursa çatıların kısa zamanda çırılçıplak kalacağı kesindi.

"Aslanım benim! Nasıl da böyle koştura koştura geldin anneanneni görmek için."

Kocası öldükten sonra kadının yıldızı sönmüştü ama artık torunu vardı. Yūgiri evin erkeği olmuştu ve kadına güven veriyordu. Eşi dostu, arayıp soranı olsa da devir değişmişti ve hâlâ değişmeye devam ediyordu. Her şeye rağmen Yūgiri'yi, oğlu Tō no Chūjō'dan bile daha çok seviyordu.

Yūgiri rüzgârın uğultusunu dinlerken çok sinirli ve gergindi. Murasaki'yi görünceye kadar aklında hep sevdiği kız vardı fakat onu gördükten sonra dünyası değişmiş, kafasının içi boşalmış, o kadar kendini zorladığı halde başka bir şey düşünemez olmuştu. Böyle yapmaması lazımdı, çok kötü bir durumdu. Kendini zorluyor, kafasındaki resmi yırtıp atıyordu ama çok geçmeden aynı sahne yine karşısına dikiliyordu. Bu kadar muhteşem bir güzellik ne geçmişte mevcut olmuştu ne de gelecekte mevcut olabilirdi. Bayan Portakal Çiçeği'ni düşündü. Belki bu kadına haksızlık ediyordu ama Murasaki'yi onunla kıyaslayamazdı. Bayan Portakal Çiçeği gibi çirkin bir kadını bile gözden çıkarmadığı için Genji'yi takdir etmek gerekirdi. Yūgiri ağırbaşlı ve ciddi bir gençti, kafasını hercai düşüncelerle meşgul etmezdi. Ama böyle bir güzelle gece gündüz birlikte olmanın insanın ömrüne ömür katacağını da düşünmeden edemiyordu.

Şafak vakti fırtına dinmişti, ama sağanak aralıklarla devam ediyordu. Rokujō'daki pek çok ek binanın yıkıldığı haberi geldi. Yūgiri, Bayan Portakal Çiçeği için çok endişelenmişti. Rokujō Konağı'nın üstünde kurulduğu arazi çok genişti ve binalar azametliydi.

Genji'ye ait olan konağın güneydoğu kanadı kuşkusuz en dayanıklı şekilde inşa edilmiş yapılardan biriydi. Ancak fırtınaya daha çok maruz kalan konağın kuzeydoğu kanadı büyük bir tehlike atlatmış olmalıydı. Yūgiri, gün ışımadan Rokujo'ya

gitmek üzere yola çıktı. Rüzgâr hâlâ çok sert estiği için arabanın açık yerlerinden içeri buz gibi yağmur damlaları giriyordu. Bu huzursuz hava Yūgiri'yi de huzursuz etmişti. Sanki esen rüzgârla birlikte ruhu da uçup gitmiş gibiydi. Onca dert yetmiyormuş gibi bu sefer de ruhu sıkılmaya başlamıştı; adeta çıldırmak üzereydi.

Konağın kuzeydoğu kanadına ulaştığında Bayan Portakal Çiçeği'ni çok bitkin buldu. Kadın hâlâ dehşet içindeydi. Onu sakinleştirebilmek için elinden geleni yaptı ve aciliyeti olan tamiratların derhal yapılması için emirler verdi. Oradan Genji'nin oturduğu güneydoğu kanadına geçti. Panjurlar hâlâ kapalıydı. Terasın korkuluklarına yaslanarak binadaki tahribatı inceledi. Tepeciklerin üzerindeki ağaçlar köklerinden sökülmüş ve bahçenin her yanı dallarla kaplanmıştı. Çiçeklerin hepsi mahvolmuştu. Bahçe kırık kiremitler, tahta parçaları, kocaman kocaman panjurlar ve kopup gelen çitlerle doluydu. Sabahın solgun ışıkları altında bu hüzünlü enkazın üzerine yağmur damlaları düşüyordu. Gökyüzünde kara bulutlar kaynıyordu. Yūgiri orada bulunduğunu belirtmek için hafifçe öksürdü.

"Galiba Yūgiri geldi." Bu Genji'nin sesiydi. "Daha gün bile ağarmadı yahu."

Genji yataktan kalkarken Murasaki ona bir şeyler söylemişti ama Yūgiri pek iyi duyamadı. Sonra yeniden Genji'nin sesi duyuldu. "Hayatım işte böyle. Sen birlikteliğimizin başından beri hiç böyle bir olayla karşılaşmadın. Âşıklar kimseye görünmemek için genellikle gün ağarmadan pılısını pırtısını toplayıp sevdiği kızın evini terk eder. Sen bilmezsin ama başka kadınlar bunu çok iyi bilir. Bu senin ilk deneyimin ama alışmaya çalış."

İstemeyerek kulak misafiri olduğu bu mahrem yatak odası muhabbeti genç adamı çok rahatsız etmişti.

Murasaki'nin neler konuştuğunu duyamamıştı ama Genji'nin şakacı tavırları Yūgiri'ye bu çiftin ne kadar mükemmel bir şekilde yekvücut olduklarını anlatmaya yetip de artmıştı bile. Böyle bir çiftin arasına şeytan bile giremezdi.

Genji panjurları kaldırırken Yūgiri birkaç adım geriye çekildi; paldır küldür içeriye girdiği hissini vermek istemiyordu.

"Büyük annen nasıl? Herhalde seni gördüğüne çok memnun olmuştur."

"Evet, baba. Çok memnun oldu. Yalnız çok sulu gözlü. Her şeye ağlıyor."

Genji gülümsedi. "Büyükannenin pek ömrü kalmadı, oğlum. Onun bir dediğini iki etme. Ne zaman karşılaşsak bana hep oğlundan dert yanar. Dayının ona hiç anlayış göstermediğinden, onun halinden anlamadığından dem vuruyor. O zaten fiyakasından başka bir şey düşünmez. Ne zaman karşısına bir sorun çıksa hiç tahammül edemez, elinin tersiyle bir kenara itip olağan hayatına devam eder. İş evlatlık vazifesini yerine getirmeye gelince drama aktörleri gibi rol yapar. Ama ayrıntılara dikkat etmez. Onun hakkında asla kötü konuşmak istemem. Çok üstün zekâlı bir insandır. Sezgileri kuvvetlidir ve yaşıtlarına göre çok yeteneklidir. Bazen insanın canını sıkar ama eh bu kadar kusur kadı kızında da bulunur. Ama evladım,

ne korkunç bir fırtına yaşadık! Acaba İmparatoriçe Hazretleri bu fırtınada ne yaptı çok merak ediyorum. Umarım adamları ona gereken yardım ve ilgiyi göstermişlerdir."

Genji, imparatoriçeye iletilmek üzere Yūgiri'ye kısa bir mektup verdi. "Umarım akşamki çılgın fırtına sizi fazla tedirgin etmemiştir. Ben dün akşam çok rahatsız olup ateşler içinde yattığım için sizi arayamadım. Bu nedenle beni affetmenizi rica ediyorum."

Yūgiri sabahın ilk ışıkları altında çok yakışıklı görünüyordu. Uzun bir koridordan geçerek Akikonomu'nun konağın güneydoğu kanadında yer alan dairesinden içeriye girdi. Güney cephesindeki terastan ana salona ait iki panjurun ve pek çok perdenin açık olduğunu gördü. Odadaki loş ışığın altında birkaç kadın vardı. İki üç kadın öne doğru ilerleyip parmaklıklara yaslandılar. Acaba kimdi bu kadınlar? Üstlerinde günlük kıyafetler olsa bile alacakaranlıkla uyum sağlayan rengârenk kimonoları içinde çok zarif görünüyorlardı. Akikonomu küçük nedimelerini böcek camekânlarını bahçeye koymaları için dışarı göndermişti. Bu camekânlarda evde beslemek için kırlardan topladıkları çeşitli böcekler vardı. Kızların üstlerinde pembe ve morun çeşitli tonlarında kimonolar ve yeşil çizgili sarı ceketler vardı. Bu giysilerin hepsi sonbahar renkleriyle uyum içindeydi. Sislerin içinde bir kaybolup bir görünen kızların oluşturdukları sahne güzel bir tablodan farksızdı. Kızlardan dört veya beşi ellerindeki renkli kafeslerle harap olmuş çiçeklerin üzerinde yürüyor imparatoriçeye vermek için yaban karanfilleri ve

buna benzer çiçekler toplamaya çalışıyordu. Rüzgâr, sanki Akikonomu'nun kolları dokunmuş gibi kokusuz yıldız çiçeklerinden bile güzel kokular getiriyordu. Haber vermeden daha fazla ilerlemenin uygun olmadığını düşünen Yūgiri geldiğini belli etmek için öne doğru bir adım attı. Kadınlar içeriye çekildiğinde onun gelişinden dolayı pek de şaşırmış görünmüyordu. Akikonomu çocukluğunda ilk kez saraya kabul edildiğinde, Yūgiri onu sık sık görmeye devam ettiği için etrafındaki nedimeleri onu tanıyor ve ondan çekinmiyordu. Şimdi bile onu yabancı saymıyorlardı. Yūgiri, Genji'nin mektubunu Akikonomu'ya ilettikten sonra eski arkadaşları Saishō ve Naishi ile daha kişisel konularda sohbet etmek için biraz mola verdi. Akikonomu her ne kadar resmiyetin dışında kalan bu ziyarette hazır bulunsa bile yine de çok katı ve kibirli disiplinini uygulamaktan geri kalmamıştı. Etrafında gördüğü şaşaa ve ihtişam artık ziyaretlerinde onu rahatsız eden bir unsur haline gelmişti.

Murasaki'nin kaldığı kısımda bütün perdeler açıktı ve kız pencereden dışarıdaki çiçeklere bakıyordu. Akşamki fırtınada çiçeklerin böyle harap olup gitmesi onu çok üzmüştü.

Büyük salonun önündeki merdivenleri hızla çıkan Yūgiri, Genji'ye Akikonomu'dan haber getirmişti.

"İmparatoriçe Hazretleri'nin onu fırtınaya karşı koruyacağınızdan hiç kuşkusu yok" dedi Genji'ye. "Ayrıca fırtınadan çocuk gibi korktuğu için de kendi kendine çok hayıflandı. Daha sonra da onunla bu kadar yakından ilgilendiğiniz için size karşı olan şükranlarını iletmemi istedi."

"Bu kız zaten çok ürkek. Bence etrafında sadece kadınlar bulunduğu için kendini pek emniyette hissetmemiş olabilir. Hatta bu yüzden kırgın bile olabilir."

Genji saray kıyafetlerini giymek için perdeleri aralayarak içeri girdi. Tam o sırada Yūgiri kime ait olduğunu seçemediği bir kimononun kollarını görüvermişti. Fakat bunun kim olduğunu tahmin edebiliyordu. Kalbi gümbür gümbür çarpmaya başladı. Çok utandığı için başını çevirdi.

"Yūgiri bu sabah ne kadar yakışıklı duruyor, gördün değil mi?" Aynanın önünde diz çökmeden önce Genji bunları söylemişti Murasaki'ye yumuşak bir sesle. "Ne demiş atalar: Kuzguna yavrusu Anka görünür. Ben de her baba gibi belki abartmış olabilirim ama bu delikanlı gerçekten nur yüzlü bir insan. Ama hâlâ çocuk benim gözümde."

Genji bunları söylerken belki de geçen onca yıla rağmen hâlâ yakışıklı olduğunu kendi kendine hatırlatmak ister gibiydi. Ancak yapacağı ziyaretten dolayı kendisini biraz tedirgin hissediyordu. 'Ne zaman imparatoriçeyi ziyaret etmeye karar versem içim içime sığmıyor. Onunla birlikte olduğumda aslında beni gerecek bir şey yok ama bana öyle geliyor. Bu kızda başkalarında bulunmayan bir hassasiyet, ince bir derinlik var. Gösterdiği yumuşacık yüzün altında sanki demirden bir maske var."

Kızın odasından dışarı çıkan Genji Yūgiri'yi düşüncelere dalmış gördü, öyle ki Yūgiri onun geldiğini bile fark etmemişti. Böyle ayrıntıları hiç gözden kaçırmayan Genji hemen odaya geri dönüp Murasaki'ye, "Dün akşamki karışıklıkta Yūgiri seni görmüş olabilir mi? Köşedeki kapı açıktı, biliyorsun." "Beni nasıl görmüş olabilir ki?" dedi Murasaki utanarak. "O sırada dışarıda kimse olmadığından eminim."

Genji yine de bu işin içinde bir bit yeniği olduğunu sezmişti.

Genji, Yūgiri ile birlikte imparatoriçeyi görmeye gitti. Akikonomu Genji'yi ağırlarken Yūgiri koridorun kapısında toplanan kadınlarla çene çaldı. Kadınlar onu çok itaatkâr bulmuşlardı.

Genji daha sonra halini hatırını sormak için Bayan Akashi'yi ziyarete gitti. Bahçede toprakla uğraşan birçok nedime gördü. Bayan Akashi belki de kâhyayı bulamadığından dolayı nedimeleri arasında bahçe işlerinden anlayan kadınları seçmişti. Kadınlar aşağıda çiçeklerin bakımıyla uğraşıyordu. Günlük kıyafetleri içinde çok güzel görünen küçük kızlar Bayan Akashi'nin çok sevdiği yılan otu ve gündüzsefası çiçeklerinin etrafındaki çitleri düzeltiyorlardı. Bayan Akashi terasta oturmuş kotosuyla doğaçlama bir ağıt çalıyordu. Genji'nin yukarı geldiğini duyan Bayan Akashi yanındaki askıdan bir pelerin alıp ince kimonosunun üstüne örtmüştü. Genji onun görgü kurallarına böyle özen göstermesini çok takdir ediyordu. Genji, Bayan Akashi'nin yanına oturdu ve halini hatırını, fırtına esnasında neler yaptığını sorduktan sonra aniden kalktı. Bayan Akashi çok şaşırmıştı. Kendi kendine şu dizeleri mırıldandı:

"Sazlardaki yaprağı hışırdatan yel bile,
Yoldaş olur uzayan mahzun gecelerime."

Bütün geceyi korku ve dehşet içinde geçiren Tamakazura çok geç uyumuştu. Şimdi de oturmuş boş gözlerle aynada kendisini seyrediyordu. Genji adamlarına sessiz olmalarını söyleyerek, kızın yanına çıktı. Paravan ve diğer eşyaların özensizce bir köşeye yığıldığı odada her şey darmadağındı. Göz kamaştıran güneş ışığı bu taze güzelin üzerine yansıyordu. Genji oturdu ve Tamakazura'ya nasıl olduğunu sordu. Böyle basit bir konuşmada bile hislerini açıkça belli eden bir şeyler sokuşturduğu için Tamakazura çok kızmıştı.

"Davranışlarınız beni şimdi o kadar kızdırdı ki, keşke dün gece beni yel alıp gitseydi de sizden bunları duymasaydım" dedi.

Tamakazura'nın böyle sinirlenmesi Genji'yi eğlendirmişti. "Ne dedin, ne dedin? Rüzgârla uçmak mı istedin? Haydi, canım sen de! Seni hiç ciddiye almıyorum. Böyle yapmak istesen bile mutlaka gideceğin yeri önceden seçmişsindir sen. Demek artık hakkımda böyle düşünüyorsun. Eh, doğru söze ne denir?"

Genji harfi harfine kızın hislerine tercüman olmuştu. Kız gülümsemekten kendini alamadı. Yüzü uzun samur saçlarının arasından aydede gibi belirivermişti.

Yumuşacık, pırıl pırıl bir tebessümdü bu. Genji kızda bir kusur bulmak isterse, kızın bu kocaman gülümsemesini gösterebilirdi. Ama bu kadar kusur kadı kızında da bulunurdu.

Kız bu haliyle akşamın alacakaranlığında üzerindeki çiy tanelerinden dolayı pırıl pırıl parlayan kanarya güllerini andırıyordu. Bu kızın Yūgiri üzerinde uyandırdığı izlenim sonbahara değil ilkbahara aitti. Belki de bu kız onu benzettiği kanarya güllerinden bile daha güzeldi. Çünkü bu çiçeklerin pürüzlü bir sapı, darmadağın ve çabuk dökülen tozlaşma keseleri vardı.

Gözetlenmekte olduklarının hiç farkında olmadan birbirleriyle fısıldaşıyorlardı.

Genji ciddileşerek birdenbire ayağa kalktı. Kızın Yūgiri'nin duyamayacağı kadar alçak sesle okuduğu şiiri Genji aynen tekrar etti:

"Rüzgârlar kudururken korkar bakire çiçek,
Sanki ecel gelmiş de çiçeği öldürecek..."

Bu dizeler Yūgiri'yi hem tiksindirmiş hem de onda bir hayranlık uyandırmıştı. Ama orada daha fazla kalamazdı. Keşke babasının cevabını yanlış anlamış olsaydı:

"Teslim olup yatarsa ağaçların altına,
O bakire çiçeğin gerek yok korkmasına.

"Ayrıca benzemeli esnek bambu dalına."

Genji daha sonra Bayan Portakal Çiçeği'ni görmeye gitti. Belki de hava birden bozduğu için, kadınlar misafir beklemiyordu. Yaşlı nedimeler hanımlarının önünde dikiş dikerken genç nedimeler katlanmış elbiseleri çamaşır sandıklarına yerleştiriyordu. Odanın her yerine parlak kırmızı ipekler ve safran renkli ince kumaşlar yayılmıştı.

"Bütün bunlar Yūgiri'nin iç kıyafetleri mi? Siz bu kadar emek sarf ediyorsunuz ama maalesef imparatorumuzun düzenlediği bahçe partisi başka bir tarihe ertelenmiş bulunuyor. Fırtınada bahçe viraneye döndü çünkü. Bu gidişle galiba çok berbat bir sonbahar geçireceğiz.

Kumaşlar olağanüstü güzeldi. Bayan Portakal Çiçeği bu konularda Murasaki kadar becerikliydi. Kök boya kazanından çıkan çiçek desenli kumaştan Genji'ye günlük saray elbisesi dikilecekti. Taze çiçeklerden ve bitkilerden toplanan kök boyalar çok muhteşemdi.

Genji ayrılırken şunları söyledi: "Bu renkler Yūgiri'ye daha çok yakışır. Benim için biraz genç duruyor."

Yūgiri babasıyla birlikte böyle zincirleme ziyaretler yapmaktan hoşlanmıyordu. Öğle vaktinden evvel göndermek istediği bir mektup vardı.

Kız kardeşinin odasına gitti.

"Hanımefendi konağın öbür bölümünde" dedi nedimesi. "Fırtınadan o kadar korktu ki bu sabah onu yataktan çıkaramadık."

"Dün akşamki fırtına gerçekten çok korkunçtu. Sizlerle birlikte olmayı çok isterdim ama büyükannemin durumu çok kötü olduğu için onun yanına gittim. Kız kardeşimin oyuncak evlerine ne oldu? Umarım bir şey olmamıştır."

Kadınlar kıkırdadı. "Yelpaze esintisi küçük hanımı dehşete düşürüyor. Dün geceki kasırgada tavan başımıza çökecek sandık. Eh, oyuncak evler için de artık adamakıllı bir tamirat lazım."

"Bir parça kâğıt verir misiniz? Ne olursa olsun fark etmez. Ha, bir de mürekkep hokkasına ihtiyacım var."

Kadınlardan biri küçük hanımın dolabına kadar giderek elinde bir tomar kâğıt ve yazı malzemeleri kutusuyla geri döndü.

"Bu kadar mükemmel bir malzeme istememiştim ama..." dedi fakat mektup göndereceği kişinin Bayan Akashi olduğunu aklına getirince böylesi daha iyi olur belki diye düşündü. Mektubunu yazmak için ince mor bir kâğıt seçti. Mürekkep taşını dikkatle öğütürken dalgın dalgın fırçasının ucuna bakıyordu. Bu haliyle çok yakışıklıydı.

Yazdığı şiirin oldukça ciddi ve akademik bir havası vardı:

"Gelse de geceleyin, fırtınada bulutlar,
Seni asla unutmam canlıdır hatıralar."

Mektubunu rüzgârda kırılmış bir ağaç dalına bağladı.

"Efsane kahramanı Teğmen Katano mektup kâğıdının rengiyle ona bağladığı çiçeğin renginin uyum içinde olmasına çok dikkat ederdi" dedi kadınlar.

"Ben böyle şeylere pek dikkat etmem. Hangi çiçeği veya bitkiyi önerirsiniz?" Kadınlarla bir iki laf ettikten sonra onları yanından uzaklaştırdı. Daha sonra bir başka not yazarak mektupla birlikte bir süvari subayına verdi. O da bu emanetleri alıp bu tür hizmetlerin hiç de yabancısı olmayan genç bir saray görevlisine fısıl fısıl bir şeyler konuşarak teslim etti. Genç kadınlar meraktan çatlamak üzereydi.

Hanımefendilerinin döneceğini haber alan kadınlar odaları topluyordu. Son birkaç saat içinde Yūgiri bir sürü güzel kız görmüş ve bunların hepsi onun zihninde bir çiçek imgesi yaratmıştı. Şimdi ise kız kardeşinin ona hangi çiçeği anımsatacağını merak ediyordu. Yūgiri'nin kıza karşı pek ilgisi yoktu, ama yine de sürgülü kapının arkasında sinmiş, perdelerin arasından içeriyi gözetliyordu. Derken kız odaya girdi. Kızı görmesine engel olan mobilyalar ve sağa sola koşuşturan kadınlar çok canını sıkıyordu. Eflatun rengi kimononun içinde minicik duran bu kızın büyüleyici bir güzelliği vardı. Topuklarına değecek kadar uzun olan saçla-

rı omuzlarından aşağıya doğru bir yelpazeyi andırıyordu. En son iki yıl önce bir tomurcuk gibi gördüğü bu kız şimdi açılmış, serpilmişti. Öylesine güzelleşmişti ki gözlerine inanamıyordu. Daha önce gördüğü iki kızdan birini kiraz çiçeklerine ötekini ise kanarya gülüne benzetmişti. Kız kardeşini acaba neye benzetebilirdi? Ah, evet bulmuştu! O morsalkımlı çiçeğin ta kendisiydi. Yüksek dallardan aşağıya sarkan ve rüzgârda dalgalanan bu çiçekler ne kadar zarifti! Bu güzel kadınlara gece gündüz doya doya bakabilmek için nelerini vermezdi ki! Aynı ailenin içinde olduğu halde neden böyle bir fırsatı olmadığına anlam veremiyordu. Ama Genji bu konuda farklı düşünüyor ve onu kadınlardan uzak tutmak için elinden gelen her şeyi yapıyordu. Bu da sarayın en efendi gencinde bitmek tükenmek bilmeyen arzuların uyanmasına neden oluyordu.

Yūgiri Sanjō'ya gittiğinde büyükannesini dua ederken buldu. Onun hizmetindeki kadınlardan hiçbiri sıradan insanlar değildi ama buna rağmen görünüş ve davranış olarak Rokujō'daki kadınlarla aşık atamazlardı. Fakat bir rahibe manastırının bile kendine özgü kasvetli bir güzelliği vardı.

Lambaların aydınlığında Tō no Chūjō annesiyle sohbet ediyordu.

Konuşulan her şey yaşlı kadını ağlatıyordu. "Kumoinokari'yi neden benden bu kadar uzak tutuyorsun anlayamıyorum."

"En kısa zamanda onu sana göndereceğim. Kendine ait bir sürü sorunu var. Üstelik son zamanlarda çok zayıfladı. Bizi bayağı üzüyor. Hani bazen düşünüyorum da Tanrı kimseye kız evlat vermesin diyesim geliyor. Kızın var mı derdin var."

Sanki kafasında eskiden yaşadığı bir üzüntü var gibiydi. Annesi de bunu görerek konuyu daha fazla deşmek istemedi.

"Anne sana bir şey söyleyeceğim inanmayacaksın" diyerek gülümsedi.

Tō no Chūjō, "Varlığından habersiz olduğum bir kız evladımı keşfettim yakınlarda. Öyle böyle değil, çok haşarı, ele avuca gelmez bir kız."

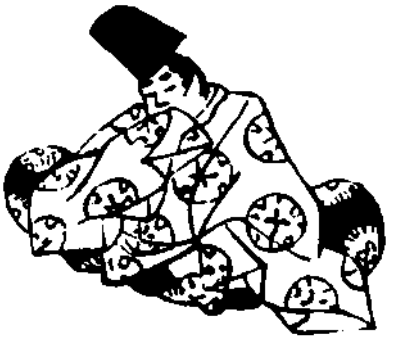
"Çok tuhaf! Senin gibi efendi bir babadan böyle bir kız doğacağını hiç ummazdım doğrusu!"

"Uğraşamıyorum artık anne, zaten başımda bir sürü dert var" diye cevap verdi Tō no Chūjō, "Önümüzdeki günlerde seni yeni torununla tanıştıracağım."

BÖLÜM 29

SARAYLILAR GEZİYOR

MIYUKI (行幸)

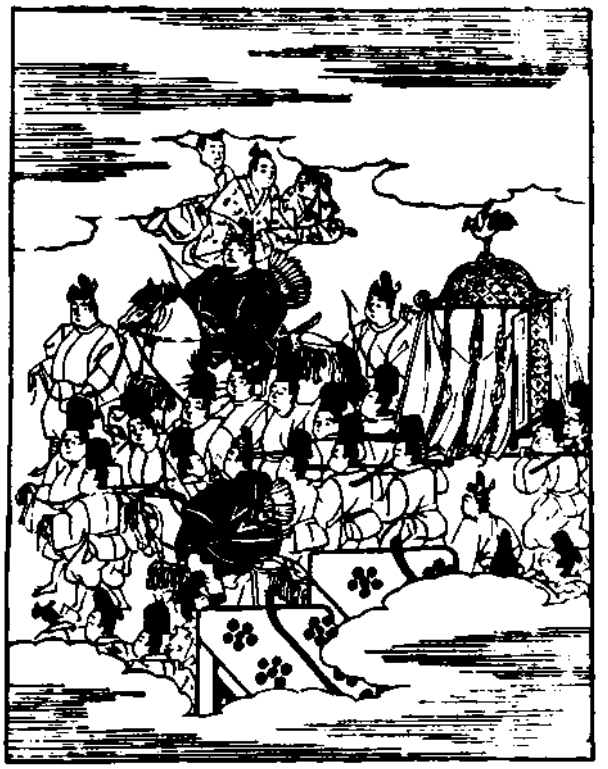

Genji, Tamakazura ile olan ilişkisini düzeltmeye çalışıyordu, ama kıza karşı duyduğu istek içinde adeta sessiz bir şelaleye dönüşmüştü ve bu onun için bir sorun yaratıyordu. Murasaki'nin korkularının yersiz olmadığı ortaya çıkmaya başlamıştı ve Genji kendisini rezil edecek söylentilerle karşı karşıya gelmek üzereydi. Tō no Chūjō açık olmayı seven dobra dobra hareket eden bir adamdı. Hileye hurdaya hiç tahammülü yoktu; her şeyi öğrendiği zaman, Genji çok gülünç bir damat durumuna düşeceğini adı gibi biliyordu.

On ikinci ayda Oharano'ya bir saray gezisi düzenlenmişti. Herkes gibi, Rokujō'nun konağının kadınları da arabalarında yerlerini aldı. Görkemli tören alayı sabahın erken saatlerinde saraydan ayrıldı ve güneyde Suzaku'yu takip ederek Gojō yönünde batıya doğru ilerledi. At arabaları Katsura nehrine kadar yolları kaplamıştı. Prensler ve üst düzey saray görevlileri çok şık giyinmişlerdi. Boyları aynı hizada olan muhafızlar ve seyisler güzel elbiseleri içinde çok yakışıklı duruyordu. Bütün bakanlar, bütün meclis üyeleri kısacası bütün saray bu etkinliğe katılmıştı. Yüksek rütbeli saray mensuplarının sarı-yeşil renkli kimonoları ile eflatun ceketleri büyük bir uyum içindeydi. Gökyüzü bile bu geziyi desteklercesine etrafa yumuşacık kar taneleri savuruyordu. Şahinlerden sorumlu olan prens ve yüksek saray görevlileri şık av kıyafetleri içindeydi. Muhafızlar arasındaki şahinciler baskı desenli kimonolarıyla çok daha ilginç bir manzara oluşturuyordu. Seyredenler için her şey çok yeni ve gösterişliydi. İzlemek için gelen halk, arabalarına yer bulmak için birbirleriyle yarıştı. Alt düzey saraylı kadınların binmiş olduğu arabalar bu kargaşadan kırık tekerleklerle nasibini almıştı. Daha şık arabalar ise yüzer köprünün yakınlarında toplanmıştı.

Tamakazura da izleyiciler arasındaydı. Birbirinden güzel ve gösterişli kıyafetler içinde sanki yarışır gibi dolaşan saraylıları incelediğinde içlerinde hiç kimsenin kırmızı kimonolar içindeki imparatorla kıyaslanamayacağı kanısına varmıştı. Dimdik duran imparator ne sağa ne de sola bakıyordu. Tamakazura daha sonra babası Tō no Chūjō'yu gördü, fakat henüz hiç kimse onun bu kızın babası olduğunu bilmiyordu. Çok yakışıklı ve vakur duran bu insan erkekliğinin altın çağını yaşıyordu. Fakat giysileri, her şeye rağmen, kendi rütbe ve mevkiiyle sınırlı kalıyordu. Saraylıların içinde belki de en yakışıklı oydu. Ama Tamakazura'nın gözü yine de tahtırevanın içinde oturmakta olan imparatora kaydı. Etraftaki generaller, komutanlar ve diğer yüksek rütbeli subaylar görebildiği kadarıyla genç kızların aklını başından almıştı ama Tamakazura'nın değil. Evet, içlerinde en muhteşemi yine de imparatorun kendisiydi. Genji ile imparator o kadar çok birbirine benziyordu ki insan rahatça onları karıştırabilirdi. Belki muhayyilesi onu yanıltıyor olabilirdi ama genç imparator, Genji'nin bir gölgesi gibiydi. Onlara benzer birini bulabilmesi için çok büyük bir araştırma yapması gerekiyordu Tamakazura'nın. Tamakazura Genji ve Yūgiri'ye bakarak iyi ailelerden gelen insanların çok yakışıklı olduğu kanısına varmıştı. Fakat bugünkü rekabet öylesine acımasızdı ki böyle insanların çoğu bile Tamakazura'nın gözünde insan sıfatına layık değildi. Bugün panayır yerinde Prens Hotaru ve her zamanki heybetiyle General Higekuro da vardı. General gösterişli üniformasını giymiş ok, yay ve sadak kuşanmıştı. Higekuro esmer, gür sakallı bir insandı. Hoş bir erkek sayılmazdı,

zaten böyle hoyrat görünümlü bir insandan bir kadının beklentilerini karşılamasını beklemek hayal olurdu. Tamakazura bu erkeğe burun kıvırdı. Genji kıza saraya girme konusunu tekrar düşünmesini tavsiye etti. Tamakazura, saraya giren kadınların karşılaşabileceği hakaret ve aşağılamalara hazır olması gerektiğini bile bile, yine de imparatora yatağına girmeden hizmet etmenin iyi bir seçenek olduğunu düşünmekten kendini alamadı.

Kafile Oharano'ya ulaştığında kocaman kocaman güneşlikler çoktan açılmıştı bile. Yüksek rütbeli saraylılardan bazıları gayriresmi kıyafetlerini bazıları da av elbiselerini giydi. Genji'nin Rokujō'daki konağından içecekler getirilmişti. İmparator Genji'yi ava davet etti, fakat Genji henüz ruhsal inziva müddetinin devam ettiğini bildirerek, gelemeyeceğini belirtti. İmparator Genji'ye muhafızlarıyla yapraklı bir dala bağlanmış sülünler ve bir mektup göndermişti.

"Oshio dağlarının karlı tepelerinde,
Sülünler sürü sürü, gel katıl sen de bize..."

İmparator için düzenlenen böyle bir av partisine bir bakanın davet edilmesi acaba daha önce görülmüş bir şey midir?

Genji imparatordan gelen haberciyi büyük bir saygı ve içtenlikle karşılayarak hemen cevabını yazdı:

"Oshio çamlığının kar dolu etekleri
Sizin kadar muhteşem bir hükümdar görmedi."

Sevgili okuyucular benim bildiğim, duyduğum, kulağıma gelen şeyler bu kadar. Hatta yanılmış bile olabilirim kusuruma bakmayın.

Genji ertesi gün Tamakazura'ya bir mektup gönderdi: "Dün imparatoru görme fırsatını elde ettiğini sanıyorum. Saraya girmen konusunda sana birtakım tavsiyelerde bulunmuştum. İmparatoru gördükten sonra nasıl bir izlenim uyandı sende? Tavsiyeme biraz sıcak bakıyor musun?"

Bu, resmi bir kâğıt üzerine yazılmış sıcak, dostane, hiçbir ima veya telkin taşımayan bir mektuptu. Bu mektup kızı sevindirmişti ama yine de alaycı bir gülümse belirdi dudaklarında. Genji onun düşüncelerini okuma konusunda gerçekten çok mahirdi.

Tamakazura da cevap olarak şunları yazdı: "Kafam çok karışık..."

"Her yerde kar yağarken, bulutlar dolanırken,
Yukarıda ışık varmış, anlamam vakit erken."

Genji mektubu Murasaki'ye gösterdi. "Gördüğün gibi onun saraya gitmesini önerdim, ama zaten imparatora kraliçe yaptığı başka bir kız gönderdiğim için Tamakazura'yı oraya yönlendirme fikrinden vazgeçsem iyi olur. Eğer bu sırrı babasına açacak olursak, babası sarayda zaten çalışmakta olan diğer kızıyla ilgili sorunlar yaşayabilir. Davranışlarında özgür olan bir kızın imparatoru gördükten sonra saraya gitmek istemesi çok normal.

Murasaki gülümseyerek cevap verdi: "İmparator ne kadar yakışıklı olursa olsun bence kızların fazla hoppa olmamaları lazım. Bu konuda ne düşünüyorsun?"

"Benimle böyle konuşuyorsun ama iş ciddiye bindiği zaman imparator için ilk saraya girenlerden biri sen olurdun."

Genji Murasaki'yle olan konuşmasını bitirdikten sonra Tamakazura'nın mektubuna bir şiirle cevap verdi:

"İmparator göktedir, kırmızılar içinde,
Dikkat et kör etmesin, kar seni yeryüzünde.

"Kararını ver atık kısa zaman içinde."

Her şeyden önce kızın saraya kabul törenini gerçekleştirmek gerekiyordu. Genji çoktan hazırlıklara girişmiş ülkedeki en büyük şaheserleri ve en iyi ustaları toplamaya başlamıştı. Katıldığı törenler özen göstermediği zamanlarda bile çok görkemli bir hal alıyordu. Tō no Chūjō'ya gerçekleri böyle törenlerden birinde söy-

lemeyi planladığı için elinden geldiğince törenlerin mükemmel geçmesine dikkat ediyordu.

Bütün etkinlikler ikinci ay düşünülmüştü. Bir genç kız reşit olup etrafındaki insanların dikkatini çekmeye başlasa bile evinde oturup hanım hanımcık bir hayat yaşadığı müddetçe onun ortaya çıkıp kendi varlığını tanrılara ilan etmesine lüzum yoktu. Bu nedenle Tamakazura'nın durumu biraz belirsizdi. Fakat Genji kalkar da kendi planlarını uygulayacak olursa Fujiwara ailesinin koruyucu tanrısı olan Kasuga'yı taciz etme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Kızın gerçek kişiliğinin ifşa edilmesi gerekiyordu. Çok uzun zamandan beri sır sakladığından dolayı arkasında kötü bir şöhret ve ikiyüzlü bir izlenim bırakmamak için Genji şimdi farklı tedbirler üzerinde düşünmeye başlamıştı. Sonunda çocuk ve ebeveyn arasındaki ilişkinin kolayca kopmayacağını düşündüğünden dolayı Tō no Chūjō'ya her şeyi anlatmaya karar verdi. Genji bu arkadaşına mektup yazarak ondan tören esnasında kızına önlük bağlamasını rica etti. Gelen cevapta Tō no Chūjō Prenses Omiya'nın geçen yılın sonundan beri hasta olduğunu, iyileşmediğini ve bu yüzden törene katılamayacağını yazıyordu. Yūgiri anneannesiyle birlikte olmak için Sanjō'da yaşamaya başlamıştı. Gece gündüz hasta kadının başından ayrılmadığı için o da Genji'nin ricasını yerine getirecek durumda değildi.

Genji kara kara ne yapacağını düşünmeye başlamıştı. Öte yandan Prenses Omiya'nın bir ayağı çukurdaydı. Yarın öbür gün bu kadın ölecek olursa ve Tamakazura da büyükannesi için mateme girmeyecek olursa hem çok büyük suç hem de çok büyük günah işlemiş olacaktı. Bu nedenle Prenses Omiya'nın durumdan haberdar edilmesi gerekiyordu. Genji kadının sağlık durumunu yakinen araştırmak için Sanjō'ya doğru yola çıktı.

Artık kimseye görünmeden dışarı çıkması imkânsızdı. Bugünlerde sağa sola yaptığı geziler resmigeçitlerden bile daha şaşaalı idi. Karşısında sanki bu dünyadan olmayan bir varlık gibi duran bu kadar yakışıklı bir insanı görünce Prenses Omiya bütün derdini, tasasını, hastalığını unuttu. Yatağından kalkarak onu ayakta karşıladı. Ancak çok halsiz olduğu için Genji'nin yardımıyla koltuğuna oturabildi. Konuşması son derece berrak ve akıcıydı.

"Sizi böyle sapasağlam görmek benim için ne büyük saadet. Maşallah hiç de öyle korktuğum kadar hasta falan değilsiniz" dedi Genji. "Bana sizin hasta olduğunuzu söyleyen şom ağızlılar beni gereksiz yere telaşlandırmışlar. Çok özel bir durum olmadıkça şu günlerde saraya bile gitmiyorum. Sanki işim gücüm yokmuş gibi eve kapanıyorum ve aylak aylak evin içinde dolanıp duruyorum. Bazı insanlar yaşlılıktan iki büklüm olsalar bile yine de çalışmaya devam ediyor. Ben doğuştan pek kabiliyetli bir insan olmadığım için tembellik ruhuma işlemiş."

"Yaşlılığın beni yıprattığının farkına varalı aradan epey bir zaman geçti" diye cevap verdi prenses. "Fakat bu yılbaşından itibaren artık nasibimin kesildiğini iyice

anlamış bulunuyorum. Seni bir daha göremeyeceğimi düşününce de üzerime bir kasvet çökmüştü. Bak, işte şimdi yanımdasın ve ölüm artık buralarda kol gezmiyor. Ben zaten uzun bir hayat yaşadım, bu yüzden daha fazlasını istemiyorum. Sevdiğim insanların çoğunu öbür tarafa yolcu ettim. Burada beni seven insanlar ise bana uzun yaşamanın ne kadar beyhude olduğunu devamlı hatırlatıp duruyor. Ben de zaten yavaş yavaş hazırlıklarımı yapmaya başladım. Ha, şunu da hemen hatırlatayım ki torunum Yūgiri bahsettiğim insanlar arasında bir istisna. Şimdiye kadar hiç benim bir dediğimi iki etmedi. Benim için canını verir. Onun dertleri ve kaygılarına çözüm bulma isteğidir aslında beni hayata bağlayan."

Konuşurken kadının sesi titriyordu. Konuşmaları belki ihtiyar bir bunağın şikâyetleri gibi gelebilirdi ama Genji için bunlar son derece değerli ve içten itiraflardı. Çok duygulanmıştı.

Eski yeni, pek çok konu hakkında konuştular.

"Oğlun her gün seni ziyaret ediyor, değil mi? Bugün de gelseydi çok memnun olurdum. Onunla konuşmak istediğim bir konu var, ancak önemli bir işim olmadığında görüşme ayarlamak pek de kolay olmuyor."

"Ben de onu pek göremiyorum, maalesef evlatlık vazifesini yerine getirmeye çok da meraklı değil. Onunla ne hakkında konuşmak istiyordunuz? Yūgiri'nin birtakım haklı şikâyetleri var. Oğluma hep söylüyorum, bir dönem bazı sorunlar olmuşsa bile eski defterleri açmanın lüzumu yok. Bu saatten sonra ikisini ayrı tutmakla ele hiçbir şey geçmez. Olsa olsa hepimiz gülünç duruma düşeriz. Ama ona laf anlatmak hiç de kolay değildir, ayrıca ne demek istediğimi anladığını da sanmıyorum."

Genji gülümsedi. Her zaman Yūgiri'yi ön planda tutardı. "Ancak duyduğuma göre senin uslu oğlun gerçekleri kabul etmeye hazırmış. Gözümü karartıp durumu biraz çıtlattım ama sonradan pişman oldum; çünkü çocuğu azarlamaktan başka bir şey yapmadılar. Eninde sonunda her şey açıklığa kavuşur derler ama onun niye işi zamana bırakmadığını anlayamadım. Tabii ki bu tamamen doğru değil. Bazı durumlarda zaman da ilaç olmuyor. Arayı fazla açınca her şey daha da beter oluyor. Şimdiye kadar benim yüzümden ortaya çıkan sorunlar için ayrıca özür dilerim."

Asıl konuya dönerek, "İşin doğrusu," dedi, "Onun sorumluluğunda olması gereken bir kız vardı, ama tesadüfen benim sorumluluğum altına girdi. İşin aslını baştan bilmiyordum, anlamak için de pek çaba sarf etmedim. Bildiğin gibi benim çok sayıda çocuğum yok; bu yüzden kıza onu evlatlık edinmek istediğimi söyledim, o da kabul etti. Kendini aileden biri olarak görmesi için çok uğraşmama gerek kalmadı; her şey doğal akışında gerçekleşti ve zaman akıp gitti. Bu kızı evlatlık edindiğimi nereden duydu bilmiyorum ama bir gün imparatorumuzdan bana bir mektup geldi, beni saraya çağırıyordu."

"Bana gizlice sarayda olan bitenlerin kendisini çok endişelendirdiğini söyledi. Kadınların kaldıkları bölümlerde işinin ehli bir muhafız kadın ağa olmadığın-

dan dolayı bu hatunlar başıboş kalıyormuş. İşi kapmak için yarışan iki yaşlı kadın dahil başka adaylar da varmış ama imparator hazretleri bunlardan hiçbirini bu iş için uygun görmüyormuş. İyi bir aileden gelen, sorunsuz birini atamak bir saray geleneğiymiş. Bu konuda uzun tecrübesi olan, akıllı ve başarılı birini tercih ettiğini söyledi. Ancak, gelecek vadeden iyi bir aday bulamadığı takdirde deneyimsiz fakat aklı başında genç kızları da kabul edebilirmiş."

"Bunu duyunca hemen aklıma az önce size bahsettiğim evlatlığım geldi, acaba oğlunuz onu aday gösterme fikrine sıcak bakar mı dersiniz? İşe alınan kadınlar, mevkileri ne olursa olsun, imparatorun muhabbetini kazanmak için büyük bir rekabet içine girerler. Kadınlar arasında asayişi sağlamak o kadar zor değil ama işe girenlere pek de çekici görünmüyor. Fakat bence bu durum sorumluluğu alan kadına göre değişir. Himayem altına aldığım kız hakkında etraflıca araştırma yapınca gördüm ki onun bu yaşta sizin oğlunuzun himayesi altında bulunması daha uygun olacaktır. Bu durumu oğlunuza açıkça anlatmayı düşünüyorum, ancak bu konuyu onunla kişisel olarak görüşmek istiyorum, işi resmiyete dökmeye lüzum yok. Bu konuyla ilgili olarak kendisine bir mektup gönderip onu davet ettiysem de pek alakadar olmadı. Sizin hastalığınızdan dolayı davetimi reddetmek zorunda olduğunu belirtti. Bu konuyu gündeme getirmek için uygun bir zaman seçmediğimin farkındayım. Ama çok şükür görüyorum ki hastalığınız oğlunuzun beni korkuttuğu kadar da ağır değilmiş. Size rica etsem oğlunuzu bu durumdan haberdar eder misiniz? Umarım beni kırmazsınız."

"Ne kadar ilginç bir durum! Olacak iş değil! Himayesine aldığı çocukları oğlumun rastgele seçtiğini biliyorum. Ancak bu kızın babasını karıştırarak size gelmiş olması hayret verici bir olay. Acaba kıza yanlış bilgi mi verildi?"

"Elbette olayın mantıklı bir açıklaması var. Ayrıntıları öğrenince oğlunuzun durumu anlayacağından eminim. Herkesin bildiği gibi bu daha çok alt sınıfların düzensiz yaşamlarında sık sık rastlanan bir durum. Henüz Yūgiri'ye bile anlatmadım, onun için sizin de bu konuda en az benim kadar hassas olmanızı rica ediyorum."

Tō no Chūjō, Genji'nin ziyaretini duyduğunda çok şaşırmıştı. "Sanjō'da böyle önemli bir misafiri ağırlayacak yeterli sayıda hizmetli yok. Beyefendi ve maiyetindeki insanlarla kim ilgilenecek şimdi? Yūgiri'nin de onlarla birlikte olmak isteyeceğini zannediyorum." Hemen oğullarından birkaçını ve onların arkadaşlarını misafirlere hizmet etmek üzere gönderdi. "Aslında ben de gitsem iyi olur ama işi de büyük bir karşılama töreni haline getirmek istemiyorum."

Prenses Omiya'dan bir mektup geldi. "Rokujō bakanı hastalığımdan dolayı beni ziyarete gelip halimi hatırımı sorma nezaketinde bulundu. Elimde pek fazla hizmetli kalmadığından dolayı misafirlerimizi ağırlamakta zorluk çekiyorum. Rica etsem sizi çağırdığımı kimseye belli etmeden hemen buraya gelebilir misiniz? Anladığım kadarıyla sizinle konuşmak istediği bir mesele var galiba."

Bu mesele ne olabilirdi? Yoksa yine Yūgiri'yle ilgili bir konu muydu bu? Prenses Omiya'nın artık fazla ömrü kalmamıştı, bu yüzden Yūgiri'nin hakkını açık açık savunmaktan hiç çekinmiyordu. Genji bir eleştirmeye başlarsa, Tō no Chūjō'nun buna karşı koyması çok zor olacaktı. Tō no Chūjō, aradan bunca zaman geçtikten sonra Yūgiri'nin hevesinin kaçtığını öğrenmenin çok büyük bahtsızlık olacağını düşünüyordu. Bir yolunu bulup gençlerin bütün dileklerini yerine getirebileceğini etrafa duyurmalıydı. Eğer Genji ile Prenses ortak bir tezgâh kurdularsa başı dertteydi ve onlara karşılık vermesi çok zor olurdu. Ama o da inatçı olduğu kadar da aksi bir adamdı, savaşmadan asla teslim olmazdı.

Annesinin mektubundan anladığı kadarıyla Genji onu bekliyordu. İkisini de incitmek istemezdi. Gidip onları dinlemeliydi. Tō no Chūjō özenle giyinip kuşandı, yanına az sayıda adam ve çocuklarını alarak görkemli bir şekilde yola koyuldu. Uzun boylu ve heybetli yapısında bir asalet vardı. Mor pantolonu üzerine giydiği kırmızı beyaz şeritlerle süslü kimonosuyla abartılı bir şekilde şık giyindiği söylenebilirdi. Genji'nin sırtında ise sırma işlemeli beyaz Çin kumaşından, kırmızı biyeli bir kimono vardı. Diğerinin aksine, Genji'nin bu rahat kıyafeti onun kendi zevklerini geliştirebilecek kadar bol vakti olduğunu gösteriyordu. Genji'ye zaten ne giyse yakışıyordu, Tō no Chūjō ise bu konuda biraz zorlanıyordu.

Oğulları da kendisi gibi çok yakışıklıydı. Son derece saygın kişiler olan iki erkek kardeşini de beraberinde getirmişti. Bunlardan biri veliahdın başdanışmanı diğeri ise başmabeyncisiydi. Gösteriş yapıyormuş gibi görünmek istemese de maiyetinde yine de sayıları onu geçen orta dereceli soylu ailelerden gelen, zevk sahibi önemli isimler, iki divanıhümayun üyesi, iki güvenlik subayı, bir meclis başkanı ile alt kademeden çok sayıda saray erkânı bulunuyordu.

Şaraplar su gibi aktı, herkes çakırkeyif oldu; sohbet konusu döndü dolaştı yaşlı prensesin ne kadar şanslı bir hanımefendi olduğuna geldi.

Bu ortam tabii ki Genji ile Tō no Chūjō'ya birbirlerini ne kadar uzun zamandır görmediklerini anımsattı. Uzun zaman görüşmediklerinde önemsiz konular yüzünden daima aralarında anlaşmazlık çıkıyordu; fakat ne zaman bir araya gelseler dostluklarının dayandığı sağlam temel yeniden ortaya çıkıyordu. Biraz eski anılardan, biraz yeni olaylardan konuşurken akşam oluverdi. Tō no Chūjō annesinin misafirlerine şarap ikram etmeyi ısrarla sürdürdü.

"Son zamanlarda annem beni davet etmediği için onu ansızın ziyaret etmekten çekinmiştim. Senin burada olduğunu öğrenince hemen çıkıp geldim. Gelmeseydim bana kızar mıydın?"

"Kesinlikle hayır. Seni onca zaman ihmal ettiğim için asıl ben özür dilerim. Fakat zaman zaman sana haklı olarak kızdığımı biliyorsun."

Nazik bir şekilde sessizliğini koruyan Tō no Chūjō içinden, şu yeni kuşak yok mu, sorun çıkartmak için adeta fırsat kolluyor, diye geçirdi.

"Eski günlerde," dedi Genji, "Özel veya idari, önemli veya önemsiz herhangi bir konuda senin fikrini almadan içim rahat etmezdi. İmparator efendimizin hizmetinde seninle birlikte çalışırken bir şahinin iki kanadı gibiydik. Yıllar ilerledikçe zaman zaman benim istediğim gibi yürümeyen işler oldu. Fakat bunlar aslında benim özel sorunlarımdı. Fakat idari konularda her zaman birbirimizin yanında olduk ve şimdi de öyleyiz. Son zamanlarda düşüncelerim daha çok geçmişe doğru kayınca seninle çok seyrek görüştüğümüzün farkına vardım. Bulunduğun mevkiin saygınlığını koruman gerektiğini biliyorum fakat yine de özel konularda merasimleri bir yana bırakmanın bizim için daha faydalı olacağını düşünüyorum. Keşke aynen eski günlerdeki gibi birbirimizi çat kapı ziyaret edebilsek ne iyi olur diye düşünüyorum."

"Yerden göğe kadar haklısın dostum. Eski günlerde gerçekten de teklifsiz tekellüfsüz daha çok görüşüyorduk. O zamanlar seni çok meşgul ettiğim için beni kaba veya düşüncesiz bulmuş olabilirsin. Ancak inan bana senden hiçbir şey saklamıyordum, üstüne üstlük tavsiyelerin de benim için kutsal birer ayetten farksızdı. İkimizi bir şahinin kanatlarına benzetmen benim için büyük bir gurur kaynağı. Ben de kendi zayıf olan taraflarımı senin meziyetlerinle tamamladım ve yine senin sayende imparator efendimizin takdirine mazhar oldum. Sakın beni kadirşinas olmamakla suçlama. Bizim tek kusurumuz seyrek görüşmek, hepsi bu kadar."

Genji kendi meselesine dönmek için bu fırsatı hemen değerlendirdi ve ona kızın kendi himayesinde olduğundan bahsetti.

Hikâyeyi dinleyen Tō no Chūjō gözyaşlarına hakim olamayarak konuştu. "Ne kadar memnun oldum anlatamam, ne kadar fevkalade. Duygularıma hakim olamayarak sana o kızı aradığımdan bahsetmiştim. Saraydaki mütevazı mevkiimde yükselirken bir sürü akılsız genç kızı evlatlık edinip etrafımda topladım, içlerinde en itici olanını bile ötekilerden ayırmadım. Zamanla bulundukları ortam içinde sivrilmeyi becerdiler, bu yüzden aralarında kopmalar oldu. Fakat kaybolan kızlarımı düşününce aklıma ilk gelen bu kız oluyor."

O yağmurlu gecede bir taraftan itiraflarda bulundular, bir taraftan yeni kararlar aldılar; hem güldüler hem de ağladılar. İlk başlardaki resmi hava ve gerginlik yok olup gitti. Yola çıkmak için hazırlanmaya başladıklarında vakit bir hayli geç olmuştu.

"Seni görünce bir sürü tatlı anılar canlandı gözlerimin önünde" dedi Genji, "Buradan hiç ayrılmak istemiyorum." Genji kolay kolay ağlamazdı ama bu kez içkiyi biraz fazla kaçırmıştı.

Prenses Omiya da gözyaşlarına boğulmuştu. Genji'nin eski günlerdekinden çok daha yakışıklı ve heybetli hali ona küçük kızını düşündürmüştü.

Genji'nin eline sözü Yūgiri'ye getirmek için fırsat geçse de biraz düşününce bu konuya girmemeyi daha uygun buldu. Tō no Chūjō'nun tamamen haksız olduğu bir konuyu durup dururken gündeme getirmenin nezaketsizlik olduğunu düşünüyordu. Tō no Chūjō ise konuyu Genji'nin açmasını bekliyordu. Bu nedenle aralarındaki gerilimin tamamen dostane bir şekilde çözüldüğü söylenemezdi.

"Seninle görüşmeyi uzun zamandan beri düşünüyordum" dedi Tō no Chūjō, "fakat senin buraya gelişin öyle ani oldu ki seni görmek için buralara kadar koşa koşa geldim ama yine de dikkatleri üstüme çekmek istemedim. Bir dahaki sefere ben seni ziyaret edeceğim ve senin buraya gelişin için şükranlarımı sunacağım."

Genji ise Omiya'yı tahmin ettiğinden daha sağlıklı bulduğu için çok mutlu olduğunu söyledi. Töreni düzenleme konusunda Tō no Chūjō'ya güveni sonsuzdu ve bu işi tamamen ona bırakmaya karar verdi.

Birbirlerinden ayrılırken her ikisinin de keyfi yerindeydi ya da en azından öyle görünüyorlardı. İkisinin de maiyetinde pek çok insan vardı. Bu grubun içinde bulunan oğullar ve kardeşler neler konuşulduğunu merak ediyordu. Hem Genji hem de Tō no Chūjō görüşmeden memnun kalmıştı. Bu durumda kim, kimin iyiliği için hangi görevden çekilecekti? Görüşmenin gerçek sebebini hiç kimse dünyada tahmin edemezdi.

Tō no Chūjō'nun kafası çok karışıktı. Tamakazura'yı hemen evine alması zor görünüyordu. Her şeyi ölçüp biçtiğinde, Genji'nin kızı arayıp bulup evine getirmesi ve sonra da ona hiç el sürmemiş olması pek de gerçekçi görünmüyordu. Öteki hanımlarına duyduğu saygıdan dolayı kızı resmi olarak haremine dahil etmekten

kaçınmış olabilirdi. Belki de bu gizli ilişkiyi yürütmekte zorlandığından ve dedikodulardan çekindiğinden dolayı bu sırını Tō no Chūjō ile paylaşmaya karar vermişti. Bu olayda kıza biraz yazık olmuştu ama adının çıktığı da söylenemezdi. Şayet Tō no Chūjō kızı yanına almayı reddederse hiç kimse onu kınayamazdı. Genji'nin onu saraya gönderme önerisi kızın zaten sarayda çalışmakta olan kız kardeşi için tatsız bir durum arz edebilirdi. Ancak, Genji'nin kararı ne olursa olsun Tō no Chūjō saygıyla karşılayacaktı.

Sözü edilen buluşma ikinci ayın başlarında gerçekleşti. Ayın on altısı gündönümü törenlerinin açılışı için en uygun gün olarak saptandı. Kâhinler uzun bir süre bu iş için daha elverişli bir günün ele geçmeyeceğini ve Prenses Omiya'nın rahatsızlığının da şimdilik o kadar ciddi görünmediğini söylediler.

Genji, hazırlıklar sürerken Tamakazura'ya babasıyla konuştuğu her şeyi en ince ayrıntısına kadar anlattı. Kız, Genji'nin samimiyetinden son derece etkilenmişti. Kendi babası olsa bile ancak bu kadar içten davranabilirdi. Öte yandan da gerçek babasıyla tanışacağı günü dört gözle bekliyordu.

Genji, bir gün Yūgiri'yi bir yana çekerek sırrını ona açtı. Yūgiri için artık parçalar yerli yerine oturmuş, bilmece çözülmüştü; şimdi Tamakazura'ya bambaşka bir gözle bakıyor, onun sandığı gibi soğuk bir kadın olmadığını, hatta sevimli bir insan olduğunu düşünüyordu. Bir yandan da bunu önceden tahmin edemediği için kendisine kızıyordu. Yūgiri dürüst ve aklı başında bir gençti, bu nedenle ortaya çıkan yeni durumun kendisine sağlayacağı fırsatları düşünmekten rahatsız oluyor, böyle fikirleri kafasından çıkarmaya çalışıyordu.

Tören günü Prenses Omiya'nın gönderdiği bir ulak gizlice ondan bir hediye paketi getirdi. Tören için yazmış olduğu not çok kısa olmasına rağmen prensesin gönderdiği hediyelerin sayısı oldukça kabarıktı. Bunların arasında en kıymetlisi ise çeşitli malzemelerden yapılmış olan tarak koleksiyonuydu.[317]

"Rahibeler genellikle pek mektup yazmaz" dedi, "Bu nedenle notum çok kısa olacak. Uzun ve dopdolu bir yaşam sürmek istiyorsanız umarım benim yolumdan gidersiniz. Durumunuzun beni ne kadar etkilediğini söylemem belki yersiz olacaktır. Sizi hiçbir şekilde gücendirmek istemem ama yine de size benim için ne kadar önemli olduğunuzu anlatan aşağıdaki dizelerimi gönderiyorum:

Mücevher kutusunun bakmam ben kapağına
Kimin olursa olsun yine aittir bana.[318]

317. Tarak, Tamakazura'nın adını çağrıştıran bir hediyedir.

318. Prenses, Tamakazura'nın babası ister Genji, ister Tō no Chūjō olsun, kızı torunu olarak gördüğünü söylüyor.

Prensesin el yazısı titrek ve eski moda hatla yazılmıştı. Not geldiğinde, son hazırlıkları tamamlamak için etrafa emirler yağdırmakta olan Genji, Tamakazura'nın yanındaydı.

"Prensesin kullanmış olduğu yazı üslubu artık biraz eski kalıyor" dedi, "Ama yine de etkileyici. Zavallı kadın, artık o da iyice yaşlandı. Eskiden yazısı inci gibiydi. Bir de şimdi bak, eli titremeye başlamış, yer yer fırçayı kaydırmış." Notu tekrar tekrar okuyup sessizce güldü. "Yazdıklarına bakılırsa prensesin kutularıyla böbürleniyor gibi bir hali var. Her dizeye bir *kutu* sözcüğü koymuş, içinde bundan daha fazla *kutu* sözcüğü geçen bir şiiri herhalde dünyada ondan başka kimse yazamaz."

Akikonomu beyaz bir tuvalet, bir Çin ceketi, gece elbiseleri ile çok kaliteli başka hediyeler de göndermişti. Bunların arasında kaliteli taraklar ve her zamanki gibi envaiçeşit şişelerde Çin'in en nadide parfümleri bulunuyordu. Yine Tamakazura için Rokujō'daki diğer hanımların gönderdiği hediyelerin arasında kimonolar, kaftanlar; nedimeleri için ise taraklar, yelpazeler gibi bunları gönderen saraylı hanımefendilerin seçkin zevklerini açıkça ortaya koyan hediyeler vardı. Gelen hediyeleri üstünlük ya da önem sırasına koymak hemen hemen imkânsızdı. Zevk sahibi saray kadınları hediyelerini seçerken adeta birbirleriyle yarışmışlardı.

Nijō'daki sarayın doğu bölümünde yaşayan kadınların da hazırlıklardan haberi olmuştu; fakat tebrik mesajları göndermenin onların pek haddi olmadığını düşündükleri için böyle bir nezaket gösterisinden uzak durmuşlardı. Fakat buna tek istisna Prenses Safran Çiçeği idi. Tören ve teşrifata sadakatte hiç kusur etmeyen prenses böyle bir fırsatı asla kaçırmak istemedi. Onun adabımuaşerete karşı gösterdiği bu hassasiyet gerçekten takdire şayandı. Bu nedenle prenses, haki yeşili bir kimono, eskilerin sevdiği gülkurusu renginde şeritli bir şalvar ve ince dokunmuş eflatun renkli bir ceketi süslü bir sandığın içine yerleştirerek Tamakazura'ya gönderdi.

Mektubunu çok samimi ve coşkulu bir dille kaleme almıştı. "Amacım sizi benimle tanışmaya zorlamak değil ama sizi önemsemediğimi düşünmenizi de istemem. Bu naçiz hediyelerimin size lâyık olmadığını biliyorum. Şayet değerlendirebilecek bir nedimeniz olursa, bunları ona takdim etmenizi istirham ediyorum."

Mektubu gören Genji yüzünü buruşturdu. "Bu yaşlı kadın çok tuhaf. Çekingenliğini kendisine saklasa herhalde hepimiz için daha hayırlı olur. Onun bu halleri beni çok mahcup ediyor. Bu mektuba cevap versen iyi olur, yoksa bize gücenebilir. Babasının onu nasıl el bebek gül bebek büyüttüğünü hatırladıkça kendimi ona karşı kibar davranmaya mecbur hissediyorum."

Cekete iliştirilmiş bir şiir prensesin kıyafetlere duyduğu saplantının derecesini gösteriyordu:

"Ah ne kadar mutsuzum bu Çin kıyafetimle
Çünkü zavallı cübbe yatmayacak seninle."

Karınca duasını andıran el yazısı her zamanki gibi kötü, okunaksız ve dik hatlarla yazılmıştı. Zar zor seçebildiği harfleri okurken Genji gülmekten kendini alamadı. "Yine döktürmeye çalışmış ama nafile! Artık bu konularda ona yardım edecek insanların sayısı iyice azaldı. Başımı kaşıyacak vaktim yok ama istersen bırak bu mektuba ben cevap vereyim."

"Saygıdeğer Prenses, nezaketinize ve şaşmaz dikkatinize hayran olmamak elde değil" diye başladı Genji. "Bin kişinin gözünden kaçan şeyi siz bir çırpıda bulup çıkartıyorsunuz. Sizin bu keskin gözlemlerinizden kaçmak için insanların galiba dua etmesi gerekecek!"

"Çin işidir Çin işi, bunu her giyen kişi
Bırakıp bütün işi Çin'de arar fetişi."

"Gece gündüz sayıklar: Ah ne kadar mutsuzum! Ah Çin işi Çin işi, vah Çin işi Çin işi..."

Yazdıklarını Tamakazura'ya gösterirken "Bu tür itiraflar onun en sevdiği numaradır. Ben de onun kullandığı ifade biçimiyle yanıtladım."

Tamakazura dolu dolu güldü: "Zavallı kadın! Ben burada bir alay seziyorum yoksa yanılıyor muyum?"

Evet, okurlarım... Galiba önemsiz ayrıntılar üzerinde duruyor gibiyim...

Neyse, aralarındaki gülmeceli konuşmalar böylece devam edip gitti.

Tō no Chūjō her ne kadar törenlerden pek hazzetmese de bu kez kendi kızını göreceği için hevesliydi. Erkenden tören yerine geldi. Genji'nin sarf ettiği onca çaba ve girdiği zahmet için ona minnettardı fakat bu durumu yine de tuhaf karşılıyordu. Akşamın ilerleyen saatlerinde kızının dairesine kabul edildi. İçkiler sunuldu. Işıklar insanın gözünü kamaştırıyordu ve her şey en ince ayrıntısına kadar düşünülmüştü. Tören ortamı kıza ancak göz ucuyla bakmasına olanak vermişti.

"Artık eski mevzuları tekrar açmanın lüzumu yok" dedi Genji, "Ayrıca şimdiden sırrımızı ortaya dökmesek iyi olur. Lütfen sen de her şey normalmiş gibi davran."

Tō no Chūjō kadehini kaldırırken "Emsali görülmemiş nezaketin için sana ne kadar teşekkür etsem azdır" dedi. "Ancak yine de sırrını bunca zaman benden sakladığın için sana sitem etmekten kendimi alamıyorum."

"Ne yazık bunca zaman kıyıda balıkçılar,
Denizin servetini bizlerden saklamışlar."

Şiiri okurken Tō no Chūjō gözyaşlarına hakim olamamıştı. Bu iki seçkin soylunun görkemli varlığı karşısında Tamakazura'nın dili tutuldu. Bu şiire yine bir şiirle karşılık veren Genji oldu.

"Dalgalarla savruldu, savunmasız yalnız kız,
Bu sahile bir deniz oyuncağından farksız!"

Ayrıca, "Bu konuda üstadımız çok haksız" diye ekledi.

Tō no Chūjō içinden, doğru söze ne denir diye düşündüğü için bir cevap veremedi.

Tamakazura'nın talipleri de dahil olmak üzere bütün saray halkı törene iştirak etmişti. Tō no Chūjō uzun müddet Tamakazura'nın odasında kaldığı için konuklar arasında dedikodular başlamıştı. Çocuklarından Kashiwagi ve Kōbai babalarının durumunu biraz sezer gibi olmuşlardı. Bir yandan yeni bir kız kardeşleri olduğunu öğrendiklerinden dolayı memnun olmuşlar bir yandan da düş kırıklığına uğramışlardı. Üzüntülerinin asıl kaynağı kızın gerçek kişiliğini öğrenmeden önce onun gönlünü çalmayı düşünmüş olmalarıydı.

Kōbai kendi kendine, "Az kaldı baltayı taşa vuruyorduk" diye söylendi.

"Genji bir iş yapıyorsa mutlaka bir bildiği vardır" dedi konuklardan biri. "Ne diyorsun, imparatoriçeye yaptığını bu kıza da yapar mı?"

Bu konuşmalar tesadüfen Genji'nin kulağına gidince Tō no Chūjō'ya, "Dostum, çok dikkatli olmalıyız ve daima uygun zaman kollamalıyız" dedi. "Mevki makam kaygısı olmayan kişiler akıllarına gelen her şeyi kolayca yapabiliyor ama biz öyle değiliz, devamlı gözaltındayız. İnsanların bazı şeyleri kabullenmesi için olayları doğal akışına bırakmalıyız."

"Öğütlerinizi harfiyen uygulayacağım" diye cevapladı Tō no Chūjō. "Benim hiç haberim ve yardımım olmadan onu bulup himayen altına alman gerçekten büyük bir mucize! Bence, Tamakazura ile senin aranda daha önceki reenkarnasyonlarınızdan gelen bir bağ var. Yani siz birbirinizi bundan önceki bir yaşamınızda tanıdınız ve bu bağ hâlâ devam etmekte."

Genji, âdet olan geleneksel hediyelerin çok daha üstünde daha başka armağanlar da hazırlamıştı. Gerçekten de hepsi olağanüstüydü. Prenses Omiya'nın hastalığı nedeniyle törenlerden sonraki konser sade geçti.

Prens Hotaru gururu bir yana bırakıp kendi durumunu açıkça ortaya koyan bir serzenişte bulundu: "Sizin belirttiğiniz mazeretler artık geçerli değil" dedi.

"Kral Hazretleri bize birtakım tekliflerde bulundu. Böylesine saygıdeğer bir teklifi geri çevirmek zorunda kalmamızdan dolayı bakalım tepkisi ne olacak. Bunu öğrendiğimiz zaman size de bildireceğiz."

Tō no Chūjō merak ve sabırsızlıkla yanıp tutuşuyordu. Henüz kızına yalnızca göz ucuyla bakabilmişti ve onu yakından doya doya seyredebilmek için sabırsızlanıyordu. Eğer kızın görünüşünde herhangi bir kusur olsaydı Genji onu başına dert etmezdi. Ama her şeye rağmen bu tuhaf düşün gizemi artık çözülmüştü.

Tō no Chūjō kızı sarayda kendi himayesine aldı. Sır saklamak için ne yapsalar fayda etmedi. İnsanlar dedikoduyu seviyordu. Çok geçmeden söylentiler yayıldı ve sonunda Tō no Chūjō'nun en asi kızlarından birinin kulağına gitti.

"Oh, oh, ne iyi! Demek babamın başka bir kızı daha varmış! Ne kadar hoş! Kız çok şanslı, çünkü iki hamisi var. Biri Genji, biri de babam. Demek onun annesi de benim annem gibi zavallı bir kadın."

"Bence kız, bu ilgiyi fazlasıyla hak ediyor" dedi Kashiwagi. "Fakat böyle ulu orta konuşmamalısın tatlım. Yerin kulağı var."

"Lütfen çeneni kapatır mısın? Sen bu konuda ne biliyorsan ben on mislini biliyorum. İşte şuraya yazıyorum, babam o kızı saraya gönderecek ve onu bütün kadınların başına hanım efendi yapacak. Böyle bir göreve beni atasın diye bunca zamandır çalıştım, didindim, saçımı süpürge ettim. Herkesin dudak büktüğü işleri bile yaptım. Şu olaya bakar mısın?"

Zoraki gülümsediler. Kashiwagi, kız kardeşine alaycı bir şekilde, "Eh artık böyle bir kadro boşaldığında ben de müracaat edeyim bari!" diyerek sitem etti. "İyi ama kızım, senin böyle üst düzey bir kadroya göz koyman biraz arsızlık değil mi?"

Kız kardeşi Omi'nin kan beynine sıçramıştı. "Evet beyim, beni bu aristokrat ortama lâyık görmediğiniz, avamdan biriyim. Fakat sen buranın adamısın. Sen bir asilzadesin. Önce kalkıyorsun hafiye gibi izimi sürüp benim kim olduğumu ortaya çıkarıyor saraya getiriyorsun, sonra da kalkıp benimle alay ediyorsun. Ölümlüler sizin aranızda barınamaz, sizin aranızda barınabilmek için mutlaka tanrı veya tanrıça olmak lazım. Yazık, çok yazık! Korkunç!" Sözlerini bitirdikten sonra sinirle odanın bir köşesine çekilip oradan erkek kardeşlerine ters ters bakmaya başladı. Kindar olmasa bile içinde yeşeren devasa emeller ve hırs gözlerinden okunuyordu.

Kashiwagi'nin keyfi kaçmıştı. Kadın haklıydı, eğer kızı Omi'de bırakmış olsalardı herkes için daha hayırlı olacaktı.

Gitmek üzere yerinden kalkan Kōbai, "Kimsenin seninle alay ettiği falan yok" dedi. "Seni takdir ediyoruz, işinin ehli olduğunu biliyoruz. Sadece biraz daha sabret, doğru zamanın gelmesini bekle. Yapman gereken tek şey bu. Sende bu azim varken elinden hiçbir şey kurtulmaz. Dualarının er geç kabul olacağından şüphen olmasın."

Bu sırada Kashiwagi de gitmek üzere ayaklanmıştı. "Ama bu arada çeneni kapatıp köşende beklesen hiç fena olmaz" dedi.

Omi hırsından hüngür hüngür ağlayarak, "Aman Tanrım bunları da mı duyacaktım, korkunç bir şey bu" dedi. "Bunları bana söyleyenler kendi öz kardeşle-

rim. Ben de onlar için köle gibi çalışıyorum" dedi. Kız kardeşine dönerek, "Onlar beni anlamasa bile sen anlıyorsun değil mi abla?" diye ekledi.

Gerçekten de çok çalışmıştı, en adi hizmetkârların bile tenezzül etmediği işleri gözünü kırpmadan yapmıştı. İşleri yetiştirebilmek için fedakârca bir o yana bir bu yana koşturmuş, adeta kendisini unutmuştu. İmparator uygun gördüğü takdirde kadın efendilik vazifesine talip olduğunu bir kez daha dile getirdi, ama kız kardeşi onun ciddiyetinden şüpheliydi. Tō no Chūjō kız kardeşiyle bir gün sohbet ederken bütün bunları duyduğunda katıla katıla gülmüştü. "Bu kızı buraya davet edelim mi, ne dersin?" diye sordu.

"Tabii canım, neden olmasın" dedi kız kardeşi.

Aradan bir müddet geçtikten sonra Tō no Chūjō, Omi'yi yanına çağırtarak ona "Omi, ben senin ne kadar çalışkan bir kız olduğunu biliyorum. Mademki böyle bir göreve taliptin, niçin bana şimdiye kadar söylemedin?" diye sordu.

Tō no Chūjō'nun kendisini ciddiye almasından memnun olmuştu. "Aslında sizin de fikrinizi almak istemiştim ama arada ablam vardı güvenebileceğim. Bu yüzden sizi rahatsız etmek istemedim. Sonradan bu görevin başkasına gitmekte olduğunu öğrenince düş kırıklığına uğradım. Ama yine de ümidimi kaybetmiş değilim." Kendinden son derece emin konuşmuştu.

Tō no Chūjō gayet ciddi bir şekilde "Her zamanki gibi bak yine çekingen davranıyorsun. Bana azıcık durumu çıtlatsaydın, imparatorumuz ilk aday olarak senin adını duyardı. Saray başkâtibinin kızının görev için adaylığını koyduğu doğru, fakat adaylar ne kadar iyi olursa olsun imparator hazretleri her zaman benim tavsiyelerimi dikkatle dinler. Vakit henüz geçmiş değil. Sen hemen resmî müracaatını yap, dilekçeni de süslü bir dille yazmayı sakın ihmal etme. Hatta şiir olarak yazarsan daha etkili olur. Efendimiz uzun şiirlerden çok hoşlanır, onun gözünde en büyük başarı usta bir dille kaleme alınmış şiirdir."

Tō no Chūjō bunları söylemekle aslında iyi bir baba örneği olmuyordu.

"Size nasıl söylesem, ben iyi bir şair sayılmam ama yine de elimden geleni yapacağım. Bana şiirin içeriğiyle ilgili olarak bir fikir verecek olursanız geri kalanını ben halleder bir şeye benzetirim. Bu konuda benimle ortaklık yaparsanız minnettar olurum." Omi, bu ittifakı simgeler bir biçimde hafifçe başını öne eğdi ve avuçlarını göğsünün önünde kavuşturarak Tō no Chūjō'yu selamladı.

Perdenin arkasındaki kadınlar bunları duyunca nefesleri kesilmiş, boğulur gibi olmuşlardı. Bazıları görülme korkusuyla hemen oradan uzaklaşmışlardı. Kız kardeşinin yüzü kıpkırmızı kesilmişti.

Kız çıktıktan sonra Tō no Chūjō kendi kendine "Demek ki üstümüzdeki kasvetli havayı dağıtması için her zaman Omi'ye güvenebiliriz" dedi.

Saray halkı ise onun diğer kızının ilişkilerinden duyduğu rahatsızlığı gizlemeye çalıştığını düşünmüştü.

BÖLÜM 30

MOR SÜMBÜL

FUJIBAKAMA (藤袴)

Herkes Tamakazura'yı bir an önce kadın efendi olması için sıkıştırıyordu ama onun henüz kendi hamiliğini üstlenmiş olan Genji'ye bile güveni yoktu. Sarayda işler umduğu gibi gitmezse zor durumda kalmaktan ve oradaki kız kardeşini utandırmaktan korkuyordu. Henüz ne Genji'yi ne de Tō no Chūjō'yu güvenebilecek kadar iyi tanıyordu. Yarın öbür gün sarayda işe başladığında yol yordam bilmeyen bir acemi olduğunu anlar, onunla alay ederlerse kime nazı geçecekti? Yolu engel ve tuzaklarla doluydu. Bütün bunları kavrayabilecek bir yaşta olduğundan dolayı kendini çok yalnız hissediyordu.

Her ne kadar Genji ona çok iyi davransa da onunla olan ilişkileri sorunlarla doluydu. Kendi üzerinde yapılan ve herkese tuhaf gelen planları kazasız belasız atlatmayı ummaktan başka çaresi yoktu.

Tō no Chūjō, Genji'ye olan saygısından dolayı kızın üzerinde babalık hakkını kullanmaktan vazgeçmişti. Bu ilişkinin her iki taraf için de zorlukları vardı, işin iç yüzünü bilmeyen insanlar onların hakkında kim bilir ne dedikodular çıkartacaktı. Kızın, gerçek babasının Tō no Chūjō olduğunu öğrenmesi aslında üvey babası olan Genji'yi ahlaki açıdan rahatlatmış, bu yüzden işler daha da sarpa sarmıştı.

Derdini, sıkıntısını paylaşabileceği bir annesi yoktu. Genji ile Tō no Chūjō'nun işleri başlarından aşkındı, Tamakazura'ya ayıracak zamanları yoktu. Zaten onları kendisine çok uzak hissediyordu. Binbir dertle verandada oturmuş hüzünlü gecede gökyüzünü seyrederken bir peri kızı kadar güzel görünüyordu. Açık kül rengi bir matem elbisesi içindeydi. Solgun renkler kızın güzelliğini daha da ortaya çıkarmıştı. Onun bu güzelliğinden etkilenen maiyetindeki kadınlar kıza bakıp bakıp tebessüm ediyordu.

Çok geçmeden Yūgiri geldi. Koyu füme renkli saray üniformalarının içinde çok yakışıklı görünüyordu. Şapkasındaki şeritler matemi simgeliyordu. Tamaka-

zura'yı kız kardeşi zannettiği günlerde ona karşı gayet yakın davranan Yūgiri'nin birdenbire kızla arasına mesafe koymak ve ona resmî davranmak içine sinmiyordu. Tamakazura onunla her zaman olduğu gibi perdenin arkasından konuştu ama ona resmî davranmadı. Genji'nin emriyle yola çıkan Yūgiri, Tamakazura'ya imparatordan bir haber getirmişti.

Tamakazura yakın davransa bile yine de temkini elden bırakmıyor, çıkarlarını düşünürken hanımefendiliğinden hiç ödün vermiyordu. Yūgiri ise Tamakazura'nın kasırgayı takip eden sabahki halini hiç unutamamıştı. O zaman Tamakazura'ya ilgi göstermesinin doğru olmayacağını düşünmüştü ama şimdi iş değişmişti. Genji'nin kızı saraya göndermesine bir türlü anlam veremiyordu. Kim bilir, belki de Tamakazura'nın güzelliği Rokujō malikanesindeki kadınlar arasında sorun yaratıyordu.

Heyecanını güç zapt ediyordu. Odaya girdiğinde perdelerin arkasına çekilen kadınları işaret ederek "Bu, son derece mahrem bir konudur, bu konuda beni ısrarla uyardılar" dedi.

Kafasından bir senaryo uydurarak sanki Genji'den almış gibi kıza talimat verdi. Üstelik konuşmaları son derece inandırıcı ve ayrıntılıydı. İmparatorun onun üzerinde gizli emelleri olduğunu, buna karşı tetikte olması gerektiğini söyledi. Kız, verecek cevap bulamadığı için sessizce, derin derin iç çekmekle yetinmişti. Tamakazura'nın bu hali o kadar tatlı, o kadar dokunaklıydı ki onun bu sevimli haline hiçbir erkek dayanamazdı.

"Aslında matem müddetimiz bugün bitiyordu. Fakat kâhinler, matemi bitirmek için bu ay içinde uğurlu bir gün olmadığına karar vermiş. Babam ayın on üçünde nehre kadar inip kendi matemini sona erdireceğini söyledi. Ben de onunla birlikte gideceğim."

"Ben sizinle gelirsem dikkat çekebilir. Hiç kimseye duyurmadan kendi takvimimi kendim ayarlasam galiba daha iyi olacak." Tamakazura gerçekten de son derece tedbirli hareket ediyordu. Mateme girme sebeplerini etrafa ifşa etmek için henüz vakit çok erkendi.

"Bence tedbir konusunu biraz abartıyorsun. Ben de henüz bu koyu renkli matem elbiselerini çıkartma fikrinde değilim; merhume benim son derece önem verdiğim, saygı duyduğum bir insandı. Ama ben hâlâ senin burada yaşama konusunda neden bu kadar ısrar ettiğini anlayamıyorum. Hani mateme girmiş olmasan kimin kızı olduğun konusunda şüpheye düşeceğim."

"Bazı konularda ani karar veremiyorum ve inan bana benim kafam seninkinden daha karışık. Kara giymek insanın içini karartıyor." Kızın bu itaatkâr ve teslimiyetçi tavrı Yūgiri'nin kalbini sevgiyle doldurdu. Onunla yaptığı bu konuşma Yūgiri'yi keyiflendirmişti.

Tamakazura'ya olan ilgisini belli etmek için fırsat bu fırsat deyip ona pembe lavanta[319] çiçeklerinden meydana gelen güzel bir buket takdim etmişti.

"Bu çiçekler bizim aramızdaki bağın bir simgesi olabilir." Perdenin altından çiçekleri kıza uzattı. Tamakazura çiçeklere doğru uzandığında Yūgiri kızı kimonosunun kolundan kavradı.

"Çiğ düşen mor sümbülüm, inan ki çok üzgünüm,
Acı bana ne olur, şenlensin dertli gönlüm..."

Yoksa bu da Yūgiri'den "yolun sonunda"[320] birleşeceklerine dair umudunu dile getiren bir işaret miydi? Yūgiri'nin şiirinden duyduğu hoşnutsuzluğu açıkça belli etmek istemediği için Tamakazura anlamazlıktan geldi ve pencereden uzaklaştı.

---

319. Orijinal metindeki çiçeğin adı *Fujibakama*, Latince adı *Eupatorium fortunei*'dir. *Fujibakama*, aster ve kasımpatı ailesinden lavanta çiçeği olup aşk veya aile bağlarının sembolüdür. Sonbaharda pembe veya mor renkli sümbüller üretir. *Fujibakama*, burada genel olarak Tamakazura'nın hem ailesinin mensup olduğu Fujiwara sülalesini (*fuji-* morsalkım), hem de giyilen matem cübbelerini (*fujigoromo*) simgelemektedir.

320. Anonim, *Shinkokinshū* 1052:

Yolculuğun sonunda kuşağını bağladım,
Uzaktaki vuslata yürürken adım adım.

Doğu illerinin sınırında yer alan Hitachi şehrinde Kashima Shintō Tapınağı'nda bağlanan kuşak, çiftlerin nişanlanmasını temsil eder.

"Elindeki bu sümbül uzakların çiçeği,
O mor zaten gösteriş, yansıtmıyor gerçeği...

"Seninle böyle doğrudan konuşuyor olmam aramızda derin bir bağı paylaştığımız anlamına gelmez."

Yūgiri ise gülümseyerek, "Bu konuşma belki de ne kadar yakınlaştığımızın bir göstergesi" dedi. "Sen farklı bir hanımefendisin. Bile bile senden uzak durmaya çalıştım çünkü gerçeği öğrendiğin zaman sana yaklaşmamın daha zor olacağından korktum. Gerçek şu ki, senin sarayda edineceğin yeni yüce görevin bile benim seni sevmeme engel olmayacak. Ya da en iyisi inceldiği yerden kopsun deyip bu ilişkiyi bitirmek."

"Kashiwagi'nin seninle ilgilendiğini biliyor musun? Ben bu konuda çok hassasım. Eskiden bizim yanımızda kalıyordun, şimdi saraya gidiyorsun ve Kashiwagi'nin yakınında olacaksın, roller değişti. Ah, kendimi öyle güçsüz hissediyorum ve onu öyle kıskanıyorum ki! Çünkü o ne zaman istese seninle konuşabilecek. Ama ya ben? Ne olur bana acı ve biraz merhametli davran."

Yūgiri öyle yana yana kıza içini döktü ki betimlemek bile zor. Tamakazura bütün bunları dinledikten sonra bir adım daha gerilemişti.

"Tamakazura, bana karşı haksızlık ediyorsun. Bana karşı bu kadar soğuk olma. Biliyorsun ben fevrî hareket eden bir insan değilim." Yūgiri daha sözünü bitiremeden kız kendini iyi hissetmediğini söyleyerek odasına çekildi. Yūgiri yıkılmıştı, derin derin iç çekerek oradan ayrıldı.

Yūgiri neden bu kadar ileriye gittim diye kendi kendine kızdı ama bir yandan da onu ne zaman görebileceğini düşünmekten kendini alamıyordu. Artık önünde panjurlar, perdeler, kapılar, duvarlar vardı. Kızın hayali her zamankinden daha net bir şekilde zihnine kazınmış bulunuyordu. Hayal meyal de olsa sesi bile aklındaydı. Bütün bu karanlık düşünceler içinde mutsuz bir şekilde Genji'nin konağına kadar yürüdü.

Genji, Yūgiri'yi dinledikten sonra ona "Prens Hotaru, Tamakazura'ya kur yaparken epey bir mesafe kat etmişti. Ne de olsa tecrübeli kurtlardan. Kıza kim bilir ne diller dökmüştür. Ama şansını deneyen başkaları da vardı. Biliyorsun Tamakazura saraya gitmek için zaten pek istekli değildi. Ama aralarından kızın hoşuna giden biri onu sarayda çalışmaya ikna etmiş olabilir. Fakat bence kızın fikir değiştirmesinde en büyük rolü oynayan Efendimiz İmparator Hazretleri. Onu dünya gözüyle görüp de hizmetine girmek için can atmayacak bir genç kız şimdiye kadar anasından doğmadı. Kısacası kızın başına devlet kuşu kondu, ben de ona 'Yürü ya Tamakazura!' dedim ve yardım ettim."

Yūgiri yaşından beklenmeyen bir olgunlukla "Kız sarayda nasıl bir mevki sahibi olacak? İmparatoriçe hazretleri çok güçlü, yüce bir insan. Hiçbir kadın im-

paratorun sevgisini kazanmak için onunla rekabete giremez. Kadın efendilik görevine talip olan öteki kadının ise babası Tō no Chūjo olduğundan dolayı çok sağlam bir destekçisi var. Doğrusu ben bu maratonda Tamakazura'nın pek şansı olduğunu sanmıyorum. Ayrıca sizin de söylediğiniz gibi biraderiniz Prens Hotaru kıza sırılsıklam âşık. Herkes bu kız yüzünden aranızın açılmasından korkuyor. Tamakazura, efendimizin haremine giremese bile Hotaru'ya yar olmayacağı kesin. Bu işten galiba en yaralı çıkan da Hotaru olacak."

Genji "Durum çok karışık Yūgiri" dedi, "Sanki kızın işlerinin hepsini benim ayarlamam gerekiyormuş gibi Higekuro da bana kızmış gibi görünüyor. Kızın hayatı karmakarışıktı ve onun için elimden gelen her şeyi yapmam gerektiğini düşündüm ve yaptım. Bu yüzden ne Hotaru'ya yaranabildim ne de Higekuro'ya. İkisi de bana düşman oldu. İnsanlara yaranmak zor, daha dikkatli davranmalıydım. Annesinin Tamakazura hakkında söylediği 'Ne olur kızımı bulun!' sözleri hâlâ kulağımda. Bir gün kızın taşrada uzak bir yerlerde olduğunu öğrenince gittim, kızı alıp geldim. Babasının kızı evlat yerine koyup da onunla hiç ilgilenmediğini öğrenince içim burkuldu. Yardımcı olmak için onu yanıma aldım. Ben kıza ilgi göstermeye başladıktan sonra babası onu insan yerine koyup benim bir kızım varmış diye ilgilenmeye başladı." Genji bütün olanları birkaç sözcükle özetleyivermişti.

"Bu kız, kardeşime iyi bir eş olabilir" diye sözüne devam etti Genji. "Neşeli, yeniliklere açık, büyük hatalar yapmayacak kadar aklı başında bir kız. Kardeşimle iyi geçineceğinden şüphem yok. Öte yandan saraydaki hizmet için de gayet uygun görünüyor. Hoş ve hünerli bir kız, ayrıca soğukkanlı, tören ve gelenekler konusunda da bilgili; tam İmparator Efendimizin aradığı vasıfta bir insan!"

Yūgiri, durumu biraz daha derinden sorgulamaya kararlıydı. "Herkes senin neden bu kıza haddinden fazla iyi davrandığını merak ediyor. Hatta kızın babası, General Higekuro'nun adamlarından birine 'Genji bir kadınla aşırı ilgileniyorsa mutlaka bu işin içinde bir bit yeniği vardır' demiş."

Genji gülümsedi. "İnsanlardaki hayal gücüne hayranım. Babasının bütün isteklerine saygı gösteriyorum. Kızı saraya gönderirse çok memnun olacağım. Kızına münasip bir de koca bulursa daha çok sevinirim! Bence bir kadın hayatı boyunca üç erkeğe itaat etmelidir, bunlar da sırasıyla onun babası, kocası ve oğludur. Kadınların bu sırayı şaşırmaması gerekir."

"Tanıdığım insanlardan birisi bana, her şeyi çok güzel organize ettiğiniz için Tō no Chūjō'nun size karşı gizli bir hayranlık duyduğunu söyledi. Hayatınızdaki yeri hiç tartışılamayacak olan pek çok kadın bulunduğunu ve hayatınızın bu döneminde onlara yeni birilerini eklemenin doğru olmayacağını düşünüyormuş. Bu yüzden de Tamakazura'ya sarayda bir vazife ayarlasanız bile onu aslında kendinize saklamak istediğiniz kanısındaymış." Yūgiri haksız sayılmazdı.

Tō no Chūjo'nun bu tür endişeleri olmasına Genji üzülmüştü.

"Arkadaşımın çok şüpheci bir yapısı var, bu da onun her zaman ayrıntılara girmesinden kaynaklanıyor. Fakat olayları akışına bırakırsak en yakın zamanda o da gerçeği görecek. Evet, gerçekten çok dikkatli ve ayrıntıyı seven bir insan."

Her ne kadar babası tavrını net bir şekilde belirtmiş ve rahat davranmış olsa da Yūgiri'nin kafasında hâlâ birtakım soru işaretleri vardı. Genji, oğluna sorunu çözmüş gibi bir izlenim verse bile aslında durum öyle değildi. Sorunlar onu içten kemiriyordu. Dedikodulara hedef olan insan rolünü oynamanın ne ona ne de Tamakazura'ya faydası vardı. Bir fırsatını bulup Tō no Chūjō'ya asıl amacının neler yapmak olduğunu anlatmalıydı. Ayrıca Tō no Chūjō, Tamakazura'nın saraydaki konumunu niçin kesin çizgilerle belirlemeyip muallakta bıraktığını keşfetmiş görünüyordu. Bu, Genji için pek iyi bir şey değildi.

Tamakazura matemden çıkmıştı. Dokuzuncu ay onun saraydaki işine başlaması için uğurlu bir zaman sayılmadığından dolayı onuncu ayda uygun bir tarih belirlenmişti. İmparator, kızın bir an önce saraya gelmesi için sabırsızlanırken onun talipleri ise bütün saray hazırlıklarının iptal olması için yatıp kalkıp dua ediyordu. Hatta bu çılgın hayranlar, kızın hareme girmesini engellemek için işin içine kendi aracılarını sokmuştu. Ama onların bu gayretleri boşunaydı. Bu durum Yoshino Şelalesi'nin önüne set çekmeye kalkışmak gibi bir şeydi. Çok geçmeden, kızın hareme girmesini engellemenin imkânsız olduğunu anladılar.

Yūgiri, daha önceki boşboğazlığından duyduğu pişmanlığı telafi etmek için Tamakazura'nın işini kendi işi gibi sahiplenmişti. Fazladan üzerine aldığı bu işlerin Tamakazura'da yarattığı olumsuz izlenimi değiştireceğini umuyordu. Bu defa kendine mukayyet olacak, patavatsızlık etmeyecekti.

Tabii ki Tamakazura'nın kardeşleri artık kıza talip olmaktan vazgeçmişti. Belki ona bir faydaları dokunur diye Tamakazura'nın saraya takdim edilmesini beklediler. Bir önceki güne kadar özlemle yanıp tutuşan Kashiwagi'deki değişim Tamakazura'nın maiyetindeki hizmetkârları eğlendirmişti. Tamakazura'ya babasından haber getiren Kashiwagi, kızla konuşmayı beklerken ay ışığının aydınlattığı gecede defne ağacının altına oturdu. Henüz Tamakazura'nın gerçek kimliği kimseye açıklanmamıştı. Kashiwagi güney kapısında karşılandığında kızın daha önce mektuplarını bile kabul etmediğini anımsayarak alaycı bir şekilde gülümsedi. Hâlâ Kashiwagi'yle konuşmaya cesaret edemediği için kız cevabını Saishō ile göndermişti.

"Babama kalırsa o, benim getirdiğim haberlerin ortalıkta dolaşmadan doğrudan doğruya kız kardeşime gitmesini istiyor. Aksi takdirde elçi olarak beni seçmezdi. Şayet bu konuda ısrarcı davranıyorsam özür dilerim. Belki çok önemli birisi değilim ama istesek de aramızdaki ailevi bağı yok etmemiz mümkün değil. Neyse, daha fazla uzatmanın lüzumu yok. Yine yaşlı insanlar gibi sitem etmeye başladım. Sadece hanımefendinin benim için ne kadar önemli olduğunu anlatmak istedim, hepsi o kadar."

Cevabı yine Saishō getirdi. "Sizinle yıllardır olan biten şeyler hakkında uzun uzun konuşmayı gerçekten çok isterdim. Fakat maalesef son birkaç gündür kendimi hiç iyi hissetmiyorum, bu yüzden sürüklene sürüklene dışarı çıkıp sizi ağırlamaya çalışsam bile sohbetimden pek keyif alacağınızı sanmıyorum. Ayrıca bu ısrarcı tutumunuz beni mahcup ve huzursuz ediyor."

"Mademki hastasınız aracılar gelip gidip durmasın, odanızın önündeki perdeye kadar geleyim, oradan karşılıklı konuşalım. Ama hayır hayır, haklısınız, haddimi bilmeliyim." Babasının haberini iletirken sesini alçalttı. Saishō, Kashiwagi'nin diğer taliplere kıyasla hiç de fena bir insan olmadığını düşündü. "Babam saraya tayininiz konusunda yeteri kadar bilgiye sahip değil, ama sizin de onunla konuşmak istediğiniz mahrem konular olabilir. Ama babam bu sıralarda takip edildiği hissine kapılmış durumda; bu yüzden artık sizinle görüşmenin eskisinden daha zor olacağını söyledi." Sonra da kendi sözlerini ekledi: "Her ne kadar arkadaşlık teklifimi reddetmeniz beni üzse de yine de metin olmaya çalışıyorum. Fakat lütfen şu halimize bir bakar mısınız? Saishō'nun benim hakkımda pek de iyi düşüneceğini zannetmiyorum ama en azından beni kuzey kapısından içeri alabilirdiniz ve ben de hiç değilse sizin maiyetinizde bulunan kızlardan birkaçıyla tanışma fırsatı elde edebilirdim. Kim bilir Saishō benim için neler düşünmüştür? Aramıza kara kedi ne zaman girdi ki? Biz zaten aynı ailedeniz."

Saishō bu sitemleri son derece sevimli bulmuş, Kashiwagi'nin kendi mutsuzluğunu düşünürken başını dalgın dalgın bir yana eğmesi kadının çok hoşuna gitmişti. Aldığı haberi aynen hanımefendiye iletti.

Kızın cevabı kısa ve açıktı: "Sizin de söylediğiniz gibi uzun boylu konuşmak dikkat çekecektir. Bu nedenle hayatımın bilinmeyen günlerine dair uzun konuşma zevkini şimdilik ertelemek zorundayım."

Tamakazura'nın yanıtından cesareti kırılan Kashiwagi karşılık olarak bir beyit göndermekle yetindi:

> *"Kardeşlik dağlarına, tırmanırken sen ve ben,*
> *Araya köprü girdi, kopardı bizi erken..."*[321]

---

321. Kashiwagi burada "Birbirimizi kardeş olarak hiç tanımayan bizler, sadece mektuplarla sürdürülen kur yapma nedeniyle birbirimizle iletişimimizi kaybettik" demek istemekte. Buradaki anahtar mecazlar *İmoseyama* ve *Odaenohashi* sözcükleri olup kadim şiirlerde çok sık kullanılmıştır. *İmoseyama* (erkek kardeş kız kardeş dağları), Yoshino nehri boyunca karşı karşıya yer alır ve genellikle âşıklara, erkek ve kız kardeşlere atıfta bulunur. *Odaenohashi*, "Odae Köprüsü" ise Yoshino'dan çok uzakta Kuzey Japonya'da bulunduğu için "kopuş" (*odae*) anlamına gelir ve bu ayrım, ilişkiler arasında oluşan uçsuz bucaksız mesafeyi vurgular.

Bu mısralarda boş yere kendi kendine icat ettiği mutsuzluktan dert yanıyordu. Tamakazura'nın yanıtı ise şöyle oldu:

"Aşk mektubun' okurken epey karıştı kafam,
Kardeşlik ahvalinde sensin yolundan sapan."

"Sözleriniz hanımefendiyi çok şaşırttı," dedi Saishō. "Çok tedbirlidir, insanların üzerinde bıraktığı izlenime çok dikkat eder. Onun için hep iki düşünür bir konuşur. Ama bu ebediyen böyle devam edeceği anlamına gelmez. Bu yüzden henüz zamanı gelmediği için sizinle konuşmak istemedi."

Kadın yerden göğe kadar haklıydı. Gitmek için ayağa kalkan Kashiwagi, "Evet haklısınız, henüz şöyle tatlı bir sohbet edebilmek için vakit hâlâ çok erken" dedi. "İnşallah bir gün kader yüzüme güler de emeklerimin karşılığını alırım."

Gökyüzünün tam ortasında, tepede duran ay pırıl pırıl ışıklar saçarken gerçekten büyüleyiciydi. Kashiwagi, üstündeki canlı renklerle bezenmiş günlük saray kıyafeti içinde bile çok yakışıklı görünüyordu. Yūgiri kadar güzel bir erkek olmasa bile saraydaki erkeklerin çoğundan daha yakışıklıydı. Bu güzellik ona soydan geliyordu.

Higekuro'nun komutanlığını yaptığı muhafız alayında subay olan Kashiwagi, komutanının ısrarlarına dayanamayarak onun Tamakazura'ya talip olduğunu Tō no Chūjō'ya iletmişti. Higekuro kişilik olarak mükemmel bir insandı ve kısa

zamanda önemli bir devlet adamı olarak kilit noktalardan bir yere geleceği kesindi. Tō no Chūjō, Tamakazura'nın kendi başına bundan daha iyi bir kısmet bulamayacağını bile bile yine de bu konuda Genji'ye danışmak lüzumunu hissetti. Ne kadar şahsi olursa olsun Genji'nin de kendine göre birtakım fikirleri olmalıydı, bakalım ona ne diyecekti.

Higekuro, veliahdın dayısıydı. Genji ile Tō no Chūjō'dan sonra imparator ailesindeki en önemli kişiydi. Otuz yaşları civarında Prens Hyōbu'nun büyük kızıyla evlenmiş ve Murasaki'nin eniştesi olmuştu. Karısının kendisinden üç dört yaş büyük olmasından hiç rahatsız olmamıştı fakat her nedense bu kadına bir türlü kanı ısınmamıştı. Evlendiği günden beri ona hep "buruşuk" diye hitap ediyor ve onu ilk fırsatta boşamak için can atıyordu. Genji belki de bu yüzden onun Tamakazura'ya talip olmasını hiç hoş karşılamamış ve kızın onu karısını boşama konusunda cesaretlendirmek gibi bir hata yaparsa işlerin sarpa saracağını düşünmüştü. Higekuro çapkın birisi değildi ve bu zamana kadar adı hiçbir gönül macerasına karışmamıştı. Fakat nasıl olduysa Tamakazura'yı görür görmez aklı başından gitmişti. Tō no Chūjō onun evli olduğu halde tekrar evlenmek isteyişini ahlaksızlık olarak görmüyordu, üstelik Tamakazura sarayda çalışmaya pek de istekli değildi. Sarayda güvenilir bir muhbiri olduğundan dolayı Higekuro orada dönen dolapların hepsinden en ince ayrıntısına kadar haberdardı.

Sarayda onun için casusluk yapan Bennomoto adlı kadına bir gün "Sanırım Genji benden pek hazzetmiyor. Ne yapalım, biz de kızı öz babasından isteriz" dedi.

Dokuzuncu ay geldi. İlk kırağının düştüğü o büyüleyici eylül sabahında her zamanki taliplerin her zamanki elçileri ellerinde mektuplarla Tamakazura'nın evine akın etmeye başladı. Tamakazura, kadınlara okuttuğu mektuplardaki şiirleri dinledi.

İlk şiiri Higekuro göndermişti:

"Alışmam mümkün değil şu eylül günlerine,
Ümidim bağlanmışken bir pamuk ipliğine...

"Umut dolu günlerim birer birer akarken, sonbahar semaları bana en derin acıları getiriyor."

Higekuro'nun bu şiirleri onun her şeyden haberdar olduğunu açıkça gösteriyordu.

Prens Hotaru'nun mektubu ise şöyle başlıyordu: "Kesin olarak alınmış nihaî bir kararı sorgulamak nafile, karar vermeden önce bir de gel beni dinle:

"Sarayın güneşinden ışık alıp yan ama,
Bambular altındaki kırağıyı unutma.

"Bir tatlı hoş kelamın içimdeki cehennemi susturmaya yeter..."

Mektup, soğuktan kıvrılmış bir bambu dalına iliştirilmişti ve üstünde hâlâ buzlar vardı. Mektubu getiren elçinin seçimi çok özenliydi.

Murasaki'nin muhafız heyetinden sorumlu olan bir erkek kardeşi vardı. Rokujō Konağı'yla iyi ilişkiler içinde olduğundan dolayı o da Tamakazura'nın taliplerinden haberdardı ve olayların gidişatı onu hayal kırıklığına uğratmıştı. Mektubunda uzun uzun sitem etmiş ve şu şiiri eklemişti:

"Kendime akıl verdim, sen onu unut diye,
Unutmam seni asla adım çıksa deliye."

Gelen mektupların hepsi şekil olarak birbirinden güzeldi. Mektup kağıtlarının rengi, kullanılan kokular, mürekkep tonundaki değişimler son derece ayrıntılı ve mükemmeldi. Bu mektupları gören Tamakazura'nın maiyetindeki kadınlar böylesine ince düşünceli beylerin ilgisini canlı tutmanın gerektiğini söylediler.

Aklından neler geçti bilinmez ama Tamakazura sadece Prens Hotaru'nun mektubuna kısa bir yanıt verdi:

"Güneşe dönse bile her daim günebakan,
Anar kar tanesini toprak altında yatan."

Prens, Tamakazura'nın soluk ve zarif el yazısına hayran kaldı. Avucunun içinde her an buharlaşıverecek bir çiğ tanesi gibi duran bu mektup zayıf da olsa bir umut ışığıydı.

Bu anlatılanlar dışında kayda değer bir şey olmamış; sitemler, yakınmalar, şikâyetler devam edip gitmişti.

Tamakazura'nın davranışlarını hem öz hem de üvey babası saraydaki bütün kadınlara ders almaları gereken bir örnek olarak gösterdi.

BÖLÜM 31

SELVİ SÜTUN

MAKIBASHIRA (真木柱)

"İmparator Hazretleri'nin bu konuyu duymasından korkuyorum" dedi Genji. "Bir süreliğine bunu sır olarak saklasak iyi olur."

Fakat Higekuro'nun böyle bir haberin duyulmasından korkusu yoktu. Higekuro'nun evlilik teklifini kızın kabul etmesinin üstünden günler geçmesine rağmen Tamakazura bu durumdan hâlâ hiç memnun değildi. Tamakazura'nın kaderine isyan edişi Higekuro'yu derinden yaralıyordu. Fakat yine de onunla daha önceki hayatlarından birinde dost olduğundan emindi. Hayallerindeki kadını bulmuştu, fakat onu bir başkasına kaptıracağını düşündükçe ürperiyordu. Tamakazura'yla arasını yapan Bennomoto'ya Buda'ya duyduğu şükranın aynısını duymalıydı. Fakat Bennomoto bu çöpçatanlığı sırasında hanımının yıldırımlarını üzerine çekmiş ve densizlik yapan hizmetçilerin tıkıldığı evin içindeki küçük hapishaneyi boylamıştı. Ancak, bu durum güzelliğiyle pek çok erkeğin hayatını altüst eden Tamakazura'nın hiç işine yaramadı, çünkü o da Buda'nın hışmına uğramış, birlikte olmaktan hiçbir zaman mutlu olmadığı ve olamayacağı bir insanın eline düşmüştü.

Genji de bu durumdan pek memnun değildi. Kızın böyle davranmasına üzülmüştü fakat olanları değiştirmek elinden gelmezdi. Herkes bu evliliği kabullenmişti, bu noktadan sonra hoşnutsuzluğunu belirtirse Higekuro'ya saygısızlık etmiş olurdu. Bu nedenle kolları sıvayıp görkemli geçmesini istediği düğünün hazırlıklarıyla kişisel olarak ilgilenmeye başladı.

Higekuro bir an önce Tamakazura'yı konağına götürmek istiyordu. Fakat Genji acele etmenin kızın konumuna saygısızlık olacağını ve Higekuro'nun evdeki eşinin kızı pek hoş karşılamayacağını belirterek onu uyardı.

"El âlemin diline düşmemek için ihtiyat ve tedbiri elden bırakmamak gerek" dedi Genji.

"Belki de en kolay yol bu olurdu" diye yanıt verdi Tō no Chūjō. "Onu saraya gönderme konusunda zaten endişelerim vardı. Sarayda nüfuzlu akrabası olmayan kadınların saraylıların muhabbetini kazanma yarışında pek şansı yoktur. Bir baba olarak ona yardım etmek isterdim ama benim kızım bir tane değil ki. Ondan evvel saraya giren bir başka kızım daha var. Hangisine yardım edeceğim konusunda iki arada bir derede kaldım."

Gerçekten de Tamakazura'yı saraya göndermiş olsaydı mevkii düşük olan kadınların arasında yer alacağı kesindi. İmparatoru nadiren görebileceği konuma onu yerleştirmek kıza karşı büyük haksızlık olurdu.

Düğünün üçüncü gecesinde Tō no Chūjō'nun kulağına gelen haberler onu çok memnun etmişti.

Her ne kadar resmi bir açıklama yapılmış olmasa da herkes düğünü konuşuyordu.

Sonunda bu haber imparatorun kulağına da gitti. "Çok yazık oldu. Ama kız da sanki bu adam için yaratılmış gibi görünüyor! Kızın hâlâ saraydaki işle ilgilendiğini zannediyorum. Keşke daha önceden kızda gözüm olmadığını söylemiş olsaydım, belki o zaman kız gelir çalışırdı."

Nihayet Şinto Festivalleri'nin yapıldığı on birinci ay gelmiş ve Tamakazura'nın hareketli günleri başlamıştı. Her gün yüzlerce kadın ve erkek saray görevlisi Rokujō Konağı'nda onu ziyarete geliyordu. Higekuro kızı rahatsız etmediğini düşünerek bu ziyaret günlerini kızın yanında geçirdi. Fakat Tamakazura için Higekuro insanı devamlı rahatsız eden bir at sineğinden farksızdı.

Prens Hotaru da dahil olmak üzere kızın bütün diğer talipleri kan ağlıyordu. Herkes Higekuro'nun eski eşi hakkında acımasızca dedikodu yaptığı için bu durumdan en çok rahatsız olan kadının ağabeyiydi. Ancak Higekuro'ya meydan okumanın kendisine bir fayda sağlamayacağı kesindi.

Higekuro ciddiyet konusunda her zaman etrafına örnek olan bir insandı, bir kadın için aklı başından gidecek bir insan değildi. Şimdi ise genç âşıkların simgesi haline gelmişti, adeta mutluluk sarhoşu olmuştu. Akşam karanlık basınca kimselere görünmeden Tamakazura'nın odasına süzülüyor, sabahleyin yine alacakaranlıkta oradan ayrılıyordu. Gençlik aşkı denen şey herhalde bu olsa gerekti. Konaktaki diğer kadınlar onun bu halini pek değişik, pek eğlenceli bulmuşlardı.

Bu günlerde Tamakazura'nın her zamanki neşeli halinden eser kalmamıştı. Sanki evlendiği adamın aslında ilk tercihi olmadığını herkese belli etmek ister gibi

sessizliğe gömülmüş kara kara düşünüyordu. Genji onun bu durumunu nasıl yorumluyordu acaba? Ya ona karşı daima samimi ve düşünceli davranmış olan Prens Hotaru? Higekuro'ya karşı hiçbir zaman içinden bir sıcaklık duymamıştı ve pek de duyacağa benzemiyordu.

Tamakazura'nın evlenmesiyle birlikte Genji, kendini aklamıştı. Genji kızla olan anılarını şöyle bir gözünün önünden geçirdiği zaman, ona karşı özellikle gönül oynaşlarında çok ilgisiz kaldığını kendi kendine itiraf etmişti.

Genji, Murasaki'ye "Bana yeteri kadar güvenmedin" dedi.

Şayet Genji kendini tutamayıp şeytana uymuş olsaydı ortaya büyük bir rezalet çıkardı. Sık sık, kızı elde etmek için her şeyi yapabileceğini düşündüğü zamanlar olmuştu. Bu yüzden ondan tamamen vazgeçmek o kadar kolay değildi.

Bir gün Higekuro dışarıdayken Genji kızı çağırdı. Hasta ve keyifsiz olan Tamakazura onu görmek istemedi. Perdelerin arkasına saklanarak Genji'yle görüşebilmek için kendini toparlamaya çalıştı. Genji ona son derece resmi bir şekilde hitap ediyordu. Bir süre havadan sudan konuştular. Artık sevimsiz bir adamla yaşıyor olmanın etkisiyle Tamakazura, Genji'nin ne kadar yakışıklı ve kibar bir adam olduğunu her zamankinden daha iyi fark etti. Zaten her zaman bahtsız bir kız olmuş, kader yüzüne hiç gülmemişti. Genji'den saklamaya çalışsa da sicim gibi gözyaşları döküyordu.

Sohbet daha mahrem konulara doğru uzayınca Genji eğilerek perdelerin arasından içeri baktı. Tamakazura'yı her zamankinden daha güzel buldu çünkü zayıflamıştı. Onun elinden çıkarmakla ne kadar büyük hata ettiğinin farkına vardı.

"Denemedim geçirmeyi ben seni o nehirden,
Ummamıştım başka biri tutsun senin elinden." [322]

Yanağından süzülen iki damla yaşı eliyle silerken, "Çok tuhaf, olanları aklım almıyor" dedi Genji. Kız arkasını dönerek yüzünü ondan saklamaya çalıştı.

"Gözyaşı deryasında keşke köpük olsaydım,
Geçide ulaşmadan yok olup kaybolsaydım."

"Ne kadar çocukça bir arzu" dedi Genji gülümseyerek. "O nehri geçenlere sadece gidiş bileti kesilir, bu işin dönüşü yok. Onun yerine ben yine senin elinden tutarak sana başka türlü yardım etmeyi yeğlerim. Şaka etmediğimi artık sen

322. Dünyayı ahirete bağlayan nehir. Şiirdeki bu nehrin Japonca ismi Mitsuse ya da Sanzu no Kawa (üç geçitli nehir) olarak bilinir ve yaşayan insanlarla ölüler diyarının arasında akar. Kadınlar ölünce ilk sevgilinin onları elinden tutarak karşıya geçirmesi beklenirdi.

de biliyorsun çünkü gerçeği gözlerinle gördün. Sana karşı bazı saçmalıklar yapmış olabilirim ama yine de benim kadar zararsız adamı zor bulursun. Artık şimdi beni anladığını sanıyorum, bu yüzden içim rahat ve huzurlu."

Genji, Tamakazura'nın gerçek niyetini sezeceğinden korkarak konuyu değiştirdi. "İmparator Hazretleri hâlâ seni sormaya devam ediyor. Saraya şöyle bir uğrayıp görünmenin iyi olacağını düşünüyorum ama o kocan olacak komutan seni kendi malı sanıyor. Bu nedenle seni saraya aldırmam galiba mümkün olmayacak. İşler umduğum gibi gitmedi. Fakat Nijō'daki saygıdeğer baban durumdan memnun görünüyor, zaten mühim olan da o."

Genji, kızı bazen eğlendirip bazen de ona kulaklarına kadar kızaracağı ilginç olaylar anlatarak onun efkârını dağıtmaya çalıştı. Kız hiç konuşmadı ama onu can kulağıyla dinlemişti. Kız için çok üzülüyordu fakat onunla ilgili gizli planlarını hiç hissettirmemeye çalıştı. Saraydaki muhtemel göreviyle ilgili ona pek çok tavsiyelerde bulundu. Higekuro'nun evine hemen taşınmasını istemiyor gibi bir hali vardı.

Higekuro, Tamakazura'nın sarayda çalışması fikrinden hiç hoşlanmamıştı. Her ne kadar böyle çapraşık işler onun karakterine uymasa da biraz düşününce Tamakazura'nın sarayda kısa bir süre görünmesinin kendi işine yarayabileceğini fark etti. Böylelikle onu saraydan kendi evine alabilirdi. Hemen işe koyulup yıllardır harap, toz içindeki odaları tamir etmeye, yenilemeye başladı. Bütün bu tadilat işleri konusunda karısının ve çocuklarının ne düşüneceğini, bu yenilikleri nasıl yorumlayacaklarını hiç umursamıyordu. Hassas bir insan genellikle kendisinden önce başkalarını düşünür; fakat Higekuro inatçı, sabit fikirli birisi olduğu için saldırgan ve kavgacı tavırlarıyla çevresindeki insanların kalbini kırıyordu. Karısı ise hafife alınacak bir kadın değildi, el bebek gül bebek büyütülmüş, güzel, alımlı bir prens kızıydı. Birkaç yıldan beri kadını habis, inatçı bir ruh garip bir şekilde avucunun içine almış, kadın çok tuhaf davranışlar sergilemeye, sık sık korkulacak derecede şiddet eğilimleri göstermeye başlamıştı. Higekuro artık onu eskisi kadar sevmiyordu ama yine de onu esas karısı olarak görüyor, karısının bu konumunu inkâr etmiyordu. Fakat şimdi birdenbire ortaya her yönüyle ondan daha üstün olan başka bir kadın çıkmıştı. Daha da önemlisi, Tamakazura hakkındaki rivayet ve şüpheler dağılmıştı. Bu nedenle Tamakazura artık Higekuro'nun günden güne derinleşen muhabbetini hak eden bir kadın haline dönüşmüştü.

Prens Hyōbu, Higekuro'yla evli olan kızını karşısına alarak "Yani şimdi o süslü genç bayan Higekuro'nun yeni karısı olarak buraya gelecek ve seni de sığıntı gibi bir köşeye atacaklar, öyle mi? Böyle bir işe el âlem ne der? Hayır, asla böyle bir şey olamaz. Ben sağ oldukça el âlemin sana gülmesine izin veremem" dedi.

Konağının doğu kanadını yeniden elden geçirten Prens Hyōbu, kızının derhal oraya taşınmasını istedi. Kocası tarafından ıskartaya çıkarılmış bir eş ola-

rak babasının evine dönme fikri kadını öylesine üzdü ki sinir nöbetleri daha da sıklaştı ve kısa zamanda yatağa düştü. Aslında sakin ve uysal tabiatlı bir kadındı, aklı başında olduğu zamanlarda neredeyse bir çocuk kadar uslu ve cana yakın olurdu. Eşref saatinde insanlar onun arkadaşlığından büyük keyif alıyordu. Ancak hastalığı yüzünden kendini iyice ihmal etmişti, bu yüzden en iyi zamanlarını paylaştığı kocasını memnun etmesi pek mümkün değildi. Yıllardır birlikte olduklarından dolayı, karısının birdenbire çekip gitmek istemesi her şeye rağmen Higekuro'yu çok üzmüştü.

"Asaletli ve hassas insanlar en sıradan ilişkilerini bile usulüne uygun bir şekilde sonlandırır. Biliyorsun uzun zamandır sağlığın iyi değildi, o yüzden ben de bu konuyu sana açmak istemedim; fakat birbirimize verdiğimiz sözler var ve şimdiye kadar hep bu sözlerin arkasında durmak istedik. Bugüne kadar kimselerde görülmeyen senin o garip hastalığına şimdiye kadar hep tahammül ettim ve yine de tahammül etmeye hazırım. Ana görüyorum ki beni hiçe sayarak evi terk etmek istiyorsun. Beni düşün, çocuklarını düşün. Sana karşı şimdiye dek hiç hatalı bir hareketim olmadı. Bütün kadınlar gibi sen de duygusalsın, üstelik bana kızıyorsun da. Kızmakta haklısın, çünkü benim sana karşı olan gerçek düşüncelerim ve hislerimi bilmiyorsun. Benimle ilgili bir karar verirken lütfen acele etme, biraz daha düşün. Baban, kulağına giden yalan yanlış birkaç haberden dolayı seni yanına almaya karar vermekle çok aceleci ve düşüncesizce davranıyor; bir şeylerin yolunda gitmediğini duyar duymaz seni yanına almaya çalışması doğru değil. Bu konuda ne kadar ciddi olduğunu bilemiyorum, belki de bana gözdağı vermek istiyor."

Sözlerini bitirince Higekuro'nun yüzünde zoraki bir gülümseme belirdi; bu ifade karısının hiç hoşuna gitmemişti. Higekuro'nun çok değer verdiği Moku ve Chūjō gibi nedimeler bile onun yanlış yaptığını düşünmüş ve bunu da büyük bir saygıyla yüzüne karşı söylemişlerdi. Higekuro, bu konuşmaları yaparken karısının aklı başındaydı fakat kadın sessizce ağlıyordu.

"Benim aptallığımdan ve tuhaf davranışlarımdan bıktığını biliyorum, bu konuda seni suçlayamam. Fakat babamı bu işin içine karıştırma. Benim bu hallere düşmem o zavallı adamın kabahati değil. Fakat artık senin başına buyruk ve keyfi davranışlarına alıştım. Ne yaparsan yap, artık sana akıl verecek halim yok."

Kadın, bu sinirli haliyle bile çok güzeldi. Zaten ufak tefek bir kadındı ama hastalık onu daha da zayıflatmıştı. Eskiden beline kadar inen gür saçları şimdi yolunmuş gibi azıcık kalmış, kalanlar da taranmaya taranmaya birbirine dolaşmıştı. Hali içler acısıydı. Belki dünyanın en güzel kadını değildi ama babasından aldığı bir asaleti, zarafeti vardı; ancak bu bile bakımsızlıktan ve hastalıktan dolayı fark edilmez olmuştu. Gençliği, güzelliği, tazeliği uçup gitmişti.

"Sen benim babanı eleştirdiğimi sanıyorsun. Ben onu eleştirmiyorum, bu adamın sana verdiği telkinlerin yanlış olduğunu söylüyorum. Onun ipiyle kuyu-

ya inecek olursak çok kötü kırgınlıklar yaşayabiliriz. Kızın kaldığı Rokujō Konağı fevkalade mükemmel bir yer. Böyle olduğu için de oturmak için külfetli bir yer. Benim gibi sade fakat biraz da kabadayı bir adam için iyi bir mekân değil. Kızı buraya getirtmek istememin nedeni evimde rahat etmek. Bütün istediğim bu, hepsi o kadar. Evet, Genji çok önemli bir adam ama onunla her zaman uzlaşabiliriz. Sen Genji'yi boş ver, kendini düşün. Buradaki tatsızlık ve huzursuzluk Rokujō Konağı'nda duyulursa el bize ne der? Kız buraya geldiğinde kendini kontrol et ve ona dostça davran. Fakat eğer gitmekte hâlâ ısrar edersen git ama her zaman seni düşüneceğimi unutma. Sana olan aşkım asla yok olmayacak ve senin hakkında ileri geri konuşanların eğlencelerine katılmayacağım. Katılmak bir tarafa, bu durum beni çok üzecek. Senden rica ediyorum verdiğimiz sözleri tutalım ve birbirimize yardım edelim."

"Ben kendim için üzülmüyorum, bana istediğini yapabilirsin. Beni düşündüren babam. O benim ne kadar hasta olduğumu biliyor ve bunca yıl devam eden evlilikten sonra el âlemin benim hakkımda dedikodu edecek olması fikri onu kahrediyor. O kız buraya gelirse babamın yüzüne nasıl bakarım bilemiyorum. Ayrıca senin de bildiğin gibi çok samimi olmasam da Genji'nin karısı benim üvey kız kardeşim. Bu kız, babamın dostundan doğduğu için küçükken babamın sorumluluğunda değildi, fakat yine de bir baba olarak Murasaki'nin bana kuma gelecek genç kıza hamilik yapması onun gücüne gidiyor. Bu ablamın sorunu, ben çok dert etmiyorum. Ben sadece olan biteni dışarıdan seyrediyorum."

"Anlayışına hayranım ama her şeyi kendine kuruntu yapıyorsun. Genji'nin karısı gibi dört duvar arasında yaşayan ve dünyayla alakası olmayan bir kadın senin aşağıladığın kız hakkında ne bilebilir ki? Sen babanın ağzına bakıyorsun, hem de çocuklarına babalık yapmamış bir adamın ağzına. Şu aramızda geçen konuşmalar dilerim Genji'nin kulağına gitmez."

Akşama kadar tartıştılar. Adam gitgide tahammül sınırını aşarak sinirlenmeye başlamıştı. Evden çıkmak istedi fakat kar fırtınası yüzünden evi de terk edemedi. Şayet kadın bir kıskançlık krizine girmiş olsaydı, adam da yangına körükle gider ve kapıyı vurup çıkardı. Fakat kadın gayet soğukkanlı ve aklı başındaydı, bu yüzden Higekuro onun için üzüldü. Ne yapacağını bilemiyordu. Panjurları hâlâ açık duran verandaya geçti.

"Geç oldu, daha fazla gecikirsen bu karda gitmen zor olabilir." Karısı sanki Higekuro'nun evden çıkması için acele ediyor gibiydi.

Hali içler acısıydı, artık ne söylerse söylesin kocasını evde tutamayacağının farkına varmıştı.

"Geciktiğimi söylerken haklısın ama bu havada bir yere gidemem. Seni anlıyorum canım fakat inan yakında her şey değişecek. İnsanlar benim gerçek niyetimi bilmiyorlar ve bu yüzden hakkımda atıp tutuyorlar. Bütün bu dedikodular Genji ve Tō no Chūjō'nun kulağına gidince de bu insanlar bana kırılıyor. Gitmemek olmaz tabii, mutlaka gideceğim ama beni yargılarken lütfen biraz elini vicdanına koy. Kızı buraya getirdiğim zaman işler daha kolay olacak. Sen yeter ki iyi ol, üstüne gül koklamam."

"Aklın başkasındayken burada kalman" dedi kadın sessizce, "Benim için çok daha kötü. Seni uzaktan sevmek kalbimdeki buzları eritmeye yeter de artar bile."[323]

Kadın, buhurdanlığı alarak Higekuro'nun elbiselerini güzel kokularla tütsülerken adam onu seyrediyordu. Her ne kadar buruşuk elbiselerin içinde son derece zayıf ve solgun görünse de Higekuro onun bu melankolik haline hem üzülmüş hem de onu çekici bulmuştu. Kadının kızarmış gözleri pek hoş görünmüyordu ama şimdi Higekuro'nun sevecenliği üstünde olduğu için bunu görmezden gelmişti. Aslında onca zaman birlikte yaşamış ve çok mutlu bir hayat sürmüşlerdi. Başkasına âşık olup her şeyi unuttuğu için hafif bir suçluluk hissediyordu. Ancak, saatler ilerledikçe huzursuzluğu artıyordu. Pişmanlık dolu iç çekişlerini karısının duyduğundan emin olduktan sonra kimonosunun yenine bir buhurdanlık tutarak güzel kokularla kışlık elbisesini yumuşattı. Erkek güzeli Genji'yle aşık atamasa da yine de yakışıklı ve heybetli bir adamdı.

Hizmetkârlar tedirgin olmaya başlamışlardı. İçlerinden biri kendi kendine "Kar fırtınası biraz yavaşlar gibi oldu ama vakit çok geç" diye mırıldandı.

Moku, Chūjō ve diğer nedimeler oturdukları yerden iç çekip fısıldaşarak evdeki durumun vahametini konuşuyorlardı. Gayet sakin görünen kadın koltuğun koluna dayanmış otururken birdenbire ayağa kalkıp büyük buhurdanlıklardan birini kaptığı gibi kapağını açtı ve içinde ne varsa hepsini kocasının başından aşağı boca etti. Bunu o kadar hızlı yapmıştı ki odadaki herkes donakalmıştı.

Toz haline gelmiş yanan közler, gözler başta olmak üzere adamın ağzını burnunu doldurdu. Yanan küller bir an için adamın gözlerini kör etmişti. Yüzüne, üstüne başına yapışan küllerden kurtulmak için ne kadar silkelense de baş edemeyince bütün elbiselerini, hatta iç çamaşırlarını bile fırlatıp atmak zorunda kaldı. Şayet müneccimler karısı için deli raporu vermemiş olsalardı o anda evden çeker gider ve bir daha oraya dönmemek için yemin billah ederdi. Ama biliyordu ki karısı bir ruh hastasıydı ve onu zapt eden çok kötü bir cinin pençesinde inim inim inliyordu.

Ev birbirine girmişti. Herkes Higekuro'ya yardım etmek için seferber oldu ve kıyafeti değiştirildi. Higekuro, kül banyosu yapmış gibiydi; küller, saçına, kaşına, hatta yüzünün yan tarafındaki favorilerine kadar işlemişti. Bu suratla Tamakazura'nın yaşadığı zarif konakta asla boy gösteremezdi.

Higekuro sinirle, bu kadın gerçekten kafadan hasta! Artık her şey gün gibi ortada. Fakat ne acayip bir hastalıkmış bu böyle diye düşündü. Higekuro'nun içindeki son sevgi kırıntıları da bu olayla birlikte yok olup gitmişti. Yine de sinirlerine hakim olmayı başardı. Hayatının bu kritik döneminde fevri davranarak bir çuval

---

323. Anonim, *Gosenshū* 482:

Kışın sensiz gecelerde gözüme uyku girmez,
Buz tutar gözyaşlarım erimek nedir bilmez.

inciri berbat etmek istemiyordu. Vaktin çok geç olmasına rağmen büyücüler ve cinci rahipleri çağırarak kadının içine girmiş olan cinleri defetmeye çalıştı. Evden yükselen iniltiler, haykırışlar ve çığlıklar gökleri tırmalıyordu.

Cinci rahipler, bütün gece bazen dövüp bazen de kuvvetlice sarsarak kadının içindeki kötü ruhları çıkarmaya çalıştı. Kadıncağızın çığlıkları bütün gece dinmedi. Kadının nispeten çılgınlık nöbetini savuşturduğu bir aralık yakalayan Higekuro, Tamakazura'ya son derece içten bir mektup yazdı.

"Ev sakinlerinden biri aniden çok ciddi bir şekilde hastalandığı için böyle kötü bir havada dışarı çıkmak istemedim. Fırtınanın birazcık da olsa dinmesini bekledim fakat dışarısı o kadar berbattı ki karlı hava sadece vücudumu değil, ruhumu da donmuş hissettim. Lütfen benim başımın ne kadar dertte olduğunu anla. Seni ve senin etrafındaki insanları ne kadar düşündüğümü biliyorsun. İnsanların yaptığı dedikodular ayrıca canımı sıkıyor."

"Buz gibi kollarımın yatıyorum üstüne,
Kalbimde fırtına var, tipi var gökyüzünde.

"Ben de bir insanım, daha ne kadar dayanırım."

İnce, beyaz kâğıda yazılmış mektup pek de göze hoş görünmüyordu. Yine de el yazısı özenliydi. Higekuro aptal ya da eğitimsiz bir insan değildi. O gece gelemeyişi Tamakazura'yı hiç de üzmemişti. Higekuro'nun onca baskı ve kargaşanın arasında yazdığı mektuba bakmadı bile, cevap verme zahmetinde de bulunmadı. Higekuro çok sıkıntılı bir gün geçirdi.

Kadının çığlıkları arasında dua eden Higekuro, en azından bir süre daha karısının akıl sağlığını koruyabilmesi için tanrıya yalvardı. Yaşadıkları dayanılır gibi değildi. Karısının ne kadar sevecen bir insan olduğunu bilmese onca zaman böyle bir eziyete asla katlanmazdı.

Akşam geç vakitlerde evden çıkmaya karar vermişti. Karısının onun giysileriyle hiç ilgilenmediğini, kıyafetlerinin hiçbirinin üstüne uymadığından dolayı yakındığını hatırladı. Gerçekten de bu kıyafetler içinde Higekuro'nun tuhaf bir görüntüsü vardı. Yedek bir saray kıyafeti olmadığından dolayı yer yer kül yanığı olan elbiselerini giydi. Duman kokusu iç çamaşırlarına bile sinmişti. Karısının sebep olduğu bu durum Tamakazura'nın pek hoşuna gitmeyecekti. Bu yüzden soyundu, tekrar banyoya girdi, yeniden giyindi.

Moku, Higekuro'nun yeni giysilerini yeniden güzel buhurlarla tütsüledi. Kimonosunun yeniyle yüzünü yarı kapatarak şu dizeleri fısıldadı:

"Aklındaki düşünceler fazla gelince ona,
Korlu küller savurdu başından aşağıya."

"Eski halinizden neredeyse bir eser kalmadı efendim; o kadar değiştiniz ki size hizmette kusur etmeyen bizler bile artık bu durum karşısında sessiz kalamıyoruz" diye ekledi.

Kadının yüzüne tuttuğu yeninin üzerinden beliren kaşları pek sevimliydi; fakat yine de duygusuz bir şekilde kendi kendine, nasıl oluyor da bu kadın benim ilgimi çekiyor diye düşünmekten kendini alamadı.

"Bu dehşetli olaylar körükler nefretimi,
İçim yangın yeridir tıknefes eder beni.

"Şayet bu olanlar duyulursa kimsenin yüzüne bakacak halim kalmaz." İç çeke çeke evden ayrıldı.

Ayrı kaldığı bir gecede bile onun değerini daha iyi anlamış, Tamakazura onun gözüne bir peri kızı gibi görünmeye başlamıştı. Sevgisini iki kadına bölmek Higekuro'ya zor geliyordu. Evdeki huzursuzluğunu ve itibarını sarsacak muhtemel olayları unutmaya çalışarak birkaç gün Tamakazura'nın yanında kaldı. Aldığı haberlere göre büyücüler karısını tedavi etmeye devam etmiş, kadının içinden birbiri ardına çıkan kötü ruhlar gün ışığını görünce çığlıklar atarak ortalığı velveleye vermişti. On iki, on üç yaşlarındaki kızını ve iki küçük oğlunu görmek için arada sırada evine uğramıştı ama her defasında kadının odasına girmekten kaçınmıştı. Son yıllarda karısıyla yaptığı görüşmeler giderek azaldı fakat buna karşın kadının "yasal eş" olarak işgal ettiği meşru konum hiçbir zaman değişmedi. Evdeki görevliler kaçınılmaz sonun yaklaştığını fark ederek kendilerini çok sahipsiz hissetmeye başlamışlardı.

Babası kızına tekrar mektup yazarak onu ikaz etti: "Kızım, kocanın ne yaptığını görüyorsun, seni terk etti. Burada kalmakta ısrar ederek el âlemi kendine güldürme. Ben hayatta olduğum müddetçe o adamın ağzının kokusunu çekmeye mecbur değilsin, buna izin veremem."

Tedaviden sonra kadının aklı yeniden yerine gelmişti. Evliliğinin nasıl bir enkaz haline geldiğini artık gözleriyle görebiliyordu. Kovulmayı bekleyerek kendini rezil etmenin bir lüzumu yoktu. Onurunu zedeletmemeliydi. En büyük ağabeyi muhafız alayında komutandı. Tanınan biri olduğu için onu evden almaya gelecek olursa dikkatleri üzerine çekebilirdi. Bu yüzden evden taşıma işini sırasıyla muhafız kaptan, saray nazırı ve İç İşleri Bakanlığı memuru olan üç erkek kardeş yüklendi. Bu gençler, üç ayrı arabayla ablalarının evine kadar geldi. Ayrılık vaktinin geldiğini gören nedimeler ve diğer görevliler feryat ederek gözyaşı döküyordu. Yıllarca önce gelin olarak çıktığı baba ocağına tekrar geri dönüyordu; artık çocukluğunu geçirdiği küçücük odalara yeniden alışması gerekecekti. Kadın, hizmetlilerin hepsini yanına alamayacağı için bazıları geçici olarak evlerine dönüp işler yoluna

girdikten sonra da tekrar hanımlarının hizmetine girmekten büyük gurur duyacaklarını belirttiler. Birkaç ufak eşya alıp evden ayrıldılar. Hizmetlilerin bazıları figan edip ağlarken bazıları da eşyaların toplanması ve temizlik gibi işlerle uğraşıyordu.

Çocuklar ise henüz başlarına gelen bu felaketin boyutlarını tam olarak anlayamayacak kadar küçüktü.

Kadın, ağlayarak "Ben kendimi düşünmüyorum" dedi. "Bu benim kaderim, başa gelen çekilir. Ölmüşüm kalmışım, benim için hiç fark etmez. Ama ben siz yavrularım için üzülüyorum. Daha çok küçüksünüz ama bu yaşta siz de ayrılığı tadacak, birbirinizden ayrılacak, tıpkı ailemiz gibi darmadağın olacaksınız."[324] Kızına dönerek, "Güzel yavrum, kim ne derse desin sen benimle geleceksin" dedi. Sonra da oğlanları yanına çağırıp, "Evlatlarım, sizi kötü günler bekliyor. O babanız olacak adam sizi inkâr etmeyecek fakat size yardım etmek için kılını kıpırdatmayacak. Dedeniz sağ olduğu müddetçe size her zaman yardım edecektir ama bütün dünyayı Genji ve Tō no Chūjō'nun avucunun içinde oynattığını unutmayın. Özellikle, benim çocuğum olduğunuz için dünyayı size zehredebilirler. Sizi de yanıma alabilirim ama yarın öbür gün rahibe olup tapınağa kapanacak olursam dağda taşta, evsiz barksız derviş gibi dolaşmanızı istemem. Fakat emin olun bu vicdan azabını öbür dünyaya kadar götüreceğim."

Çocuklar çaresizce, öksüzce ağlıyordu.

Kadın sonra çocukların dadılarını çağırdı. "Ben böyle aile facialarını yalnız eski masallarda, hikâyelerde olur zannederdim. Hani mazbut bir aile babası gönlünü bir tazeye kaptırarak evlenip evini, barkını, çoluğunu çocuğun hiçe sayar ya, işte öyle bir şey. Bu adam çocuklarımın babasıydı ama onlara doğduklarından beri babalık yapmadı. Bundan sonra da yapacağı yok."

Aslında yola çıkmak için tehlikeli bir geceydi, her an kar fırtınası bastırabilirdi. Erkek kardeşleri kadından acele etmesini istedi.

"Haydi abla, oyalanma. Fırtına koptu kopacak."

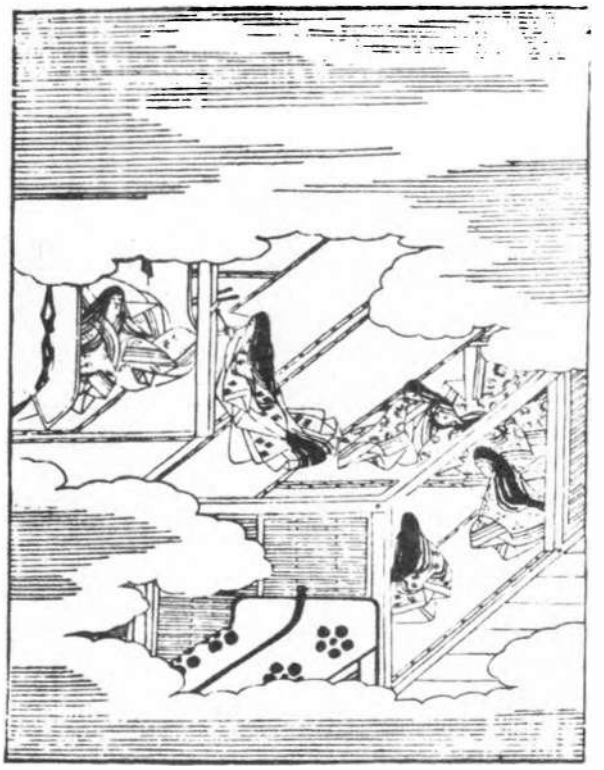
İçerdekiler bahçeye bakarken gözyaşlarını siliyordu. Higekuro özellikle kızına çok düşkündü. Kız, babasını bir daha asla göremeyeceğini düşünerek gözyaşları döküyor, gitmek istemiyordu.

"Kızım, benimle gelmek seni bu kadar çok mu üzüyor?" diye sordu annesi.

Kız, babası eve gelinceye kadar beklemek istiyordu ama babasının bu saatte Tamakazura'yı bırakıp buralara gelmesi çok zayıf bir ihtimaldi. Kızın en sevdiği koltuk doğu odasındaki selvili sütunun yanındaydı. Şimdi o koltuk başkasının olacaktı. Selvi renkli bir kâğıdın üzerine yazdığı şiiri çuvaldızla sütunun üzerindeki bir çatlağa tutturdu. Şiiri daha bitiremeden gözyaşlarına boğulmuştu.

---

324. Burada Sugawara Michizane'nin sürgüne gönderilişine iki gönderme yapılmaktadır.

"Artık terk ediyorum, şimdi doğduğum evi
Sakın beni unutma, sevgili güzel selvi."

"Ben senin kadar üzülmüyorum" dedi annesi.

"Selvi sütun seninle dost kalmak istese de,
Bize huzur yok burda, kalamayız bu evde."

Hizmetkâr kadınlar ağaçlarla ve çiçeklerle vedalaşırken hıçkırarak ağlıyordu. Her ne kadar bu ağaçlara ve çiçeklere pek ilgi göstermemiş olsalar da evden ayrıldıktan sonra onları sevgiyle anacaklarından emindiler.

Higekuro'nun hizmetçisi olan Moku evden ayrılmayacaktı. Chūjō'nun ona yazdığı veda şiiri şöyleydi:

"Sığ olsa da kayalar içinden akan sular
Hanımın bak gidiyor, sana artık kim bakar?

"Bu evi terk edeceğimi hiç düşünmemiştim" diye ekledi Chūjō,
"Ne söyleyeyim ki, bilemiyorum..." diye cevapladı Moku.

"Kayalar arasında akan sular bulandı,
Benim de buralarda pek hevesim kalmadı."

Evin Hanımı, hayatta her an her şeyin değişebileceğini şimdiye dek hiç bu kadar iyi anlamamıştı. Bir daha göremeyeceğini bildiği evine geri dönüp son bir defa baktı. Evi gözden kaybolduncaya kadar bahçedeki ağaçların her dalını tek tek seyretti. Her ne kadar bu evden artık sıtkı sıyrılmış olsa bile onca yıl oturduğu yuvasını terk etmek yine de zor geliyordu.

Evde bekleyen babasının kendisine kızgın olduğunu biliyordu, fakat annesinin daha kızgın olduğu kesindi. Prenses anne, kocasına neler hissettiğini anlatırken ardından atlı kovalıyor gibiydi: "Genji damadın olduğu için çok gururlanıyorsun ama bizim can düşmanımız. Onun bize karşı duyduğu düşmanlığı aklım havsalam almıyor. Sarayı kızımıza zindan etmek için hiçbir fırsatı kaçırmıyor. Başı dertteyken ona yardım etmediğimiz için bize bir ders vereceğini ve ondan sonra değişeceğini söylemiştin. Biz dersimizi aldık ama o hâlâ değişmedi. Bunu yalnız ben söylemiyorum herkes biliyor. Kızımız Murasaki'yi bu kadar seviyorsa niçin arada sırada bile olsa ailesinin hatırını sormuyor? Bununla kalsa iyi ama dahası var. O yaşında boyundan büyük işlere bulaşıyor. Güya Murasaki'nin tarafını tutmak için adı hiçbir rezalete karışmamış dürüst bir aile babası buluyor ve Tamakazura'yı ona yamamaya çalışıyor."

"Sevgili Prensesim, sağda solda böylesine ileri geri konuşma, lütfen dilini tut. Herkes Genji'nin hakkında iyi şeyler konuşuyor, iyi şeyler söylüyor. El âlemin yanında senin böyle konuşman gerçekten yakışık almaz. Genji'nin bizden intikam almak istediğini düşünmekte haklısın ama buna sebep olan yine benim. Bu fırsatı ona ben verdim. Fakat şunu unutma ki insanları kendine has yöntemleriyle sakin sakin cezalandırma ve ödüllendirme konusunda son derece marifetli bir insan. Bu konuda her zaman zeki ve adil davranmıştır. Beni ağır bir şekilde cezalandırdığı malum ama buna sebep aramızdaki yakınlık ve akrabalık bağıydı. Fakat öte yandan bir de birkaç yıl önce kutladığımız ellinci yaş günümü düşün. O kadar muhteşem ve şatafatlı bir tören hazırlamıştı ki aylarca sarayın dilinden düşmedi. Şimdi bile kendi kendime soruyorum acaba böyle bir saygıyı gerçekten hak ettim mi? Şöyle veya böyle onun bu jesti bütün hayatımda beni en çok onurlandıran, gururlandıran olaylardan birisi olmuştur."

Fakat karısı sabit fikirli bir insan olduğundan dolayı onun sözleri kadını yatıştırmak bir yana, iyice çileden çıkarmış ve kadın gitgide ağzını bozmaya başlamıştı.

Higekuro sonunda karısının onu terk ettiğini öğrendi. Böyle bir davranış ancak çok daha genç ve toy bir kadından beklenebilir diye düşünüyordu ama yine de karısını suçlama yoluna gitmedi. Kabahat kızın babasındaydı. Prens Hyōbu acele-

ci, düşüncesiz, fevri bir adamdı ve bu iş tamamıyla onun başının altından çıkmıştı. Karısı, babasının dolduruşuna gelmeseydi ne evi terk eder ne çocuklarından olur, ne de yıllarca içinde oturduğu yuvasını yıkardı.

Higekuro, "Bu iyi bir gelişme," dedi Tamakazura'ya. "Bu durum bizim işimizi kolaylaştıracak ama ben bir şeyleri yanlış hesapladım galiba. Karım aslında uysal bir insan. Ona müdahale edilmese, kendi halinde bırakılsaydı kesinlikle durumu kabul eder, evin bir köşesinde oturarak eski hayatına devam ederdi. Ah o kayınpederim denen inatçı keçi yok mu? Her şey onun başının altından çıkıyor. Yuvamızı yıkan o ama yine de gidip onları yoklamam lazım. Yoksa bana mesuliyetsiz damgasını vurarak herkese rezil ederler."

Higekuro, ağır kimonosu, yeşil beyaz çizgili kaftanı ve hâkî yeşili sırma işlemeli pantolonuyla son derece yakışıklı ve asil görünüyordu. Hizmetçiler, hanımefendinin bu yeni gelişmeler konusunda hiçbir yanlış adım atmadığını düşünüyordu. Higekuro'nun bu ziyareti, Tamakazura'ya yeni evlilikleriyle ilgili hiçbir sevinç kırıntısı vermemişti. Kız, Higekuro'nun yüzüne bile bakmadı.

Prens Hyōbu ile hesaplaşmaya giderken yol üstünde önce kendi evine uğradı. Moku ve diğer hizmetçiler ona olan biteni anlattı. Ne kadar metanetli davranmaya çalışsa da küçük kızının gitmek istemeyip babasını beklediğini duyunca gözyaşlarına hakim olamadı.

"Zannedersem hanımınız bunca zaman onun delilikleriyle uğraşmak için ne kadar büyük mücadele verdiğimin, ona katlandığımın hiç farkında değil. Aklı başında bir erkek onu bir gün bile çekmez, kapı dışarı ederdi. Fakat artık konu bu değil. Tanrılar gökten yere inse onlar bile artık karım için bir şey yapamaz. O kadın bitti. Ben çocukları düşünüyorum, o kadının çocuklar için neler planladığını düşünüyorum."

Hizmetçiler, Higekuro'ya kızının iğneyle selvili sütuna iliştirdiği kâğıt parçasını gösterdi. El yazısı eğri büğrü olsa bile kızının şiiri onun kalbine bir hançer gibi saplanmıştı. Ona kızını göstermeyeceklerini bile bile Prens Hyōbu'nun evine gitmek üzere yola çıktı. Gözyaşları yol boyunca hiç dinmedi.

Tam o sırada Prens Hyōbu, evine taşınan kızına nasihat vermekle meşguldü: "Kızım, Higekuro her zaman doğru insanların gözüne girmeyi başaran birisi olmuştur. Bence olan bitenlere şaşmamız gereksiz. Bu kızın onun aklını başından aldığını zaten birkaç yıl önce duymuştum. Durumun düzelmesini bekleyerek bence hiç kendini kandırma. O evde kalmaya devam etmiş olsaydın daha büyük hakaretlere maruz kalırdın." Babası bu sözlerinde yerden göğe kadar haklıydı.

Bu arada Higekuro eve gelmiş ve hizmetçiler aracılığıyla Prens Hyōbu'ya bir mesaj göndererek onunla görüşüp anlaşmak istediğini bildirmişti. Fakat Prens Hyōbu, onun yazdıklarını pek inandırıcı bulmadı. Bu nedenle aralarında bir mesaj trafiği başladı.

"Sizin yaptığınız medeni bir davranış değil" diyordu notunda Higekuro. "Yaptığım hatalar için sizden ne kadar özür dilesem azdır, bunu biliyorum. Ben çocuklar var diye karımın evde kalacağını zannetmiştim fakat böyle düşünmekle büyük aptallık etmişim. Kızınızın ne yapacağına kendisi karar vermesi için biraz daha bekleyemez miydiniz? Bu konuda biraz daha sabırlı olamaz mıydınız?"

Hiç ümidi olmadığı halde yine de kızını görmekte ısrar etti. Büyük oğlu on yaşında sevimli bir çocuktu. Sarayda çocuklar için tahsis edilmiş bir bölümde eğitim alıyordu. Yüzü pek güzel değildi ama o güzel aklıyla herkese kendini sevdirmişti. Evde olup bitenlere aklı erecek yaştaydı. Öteki oğlu ise henüz sekiz yaşındaydı. Higekuro bir taraftan ağlarken bir taraftan da oğlanın saçlarını okşuyor "Oğlum, sen bari benimle gel. Bak kızı bana vermeyecekler. Hiç değilse bana onu hatırlatırsın" diyordu. Gerçekten de çocuk kız kardeşiyle ikiz gibiydi.

Prens Hyōbu bir hizmetkârını göndererek grip olduğunu ve bu nedenle misafir kabul edemeyeceğini söyledi. Bu durum Higekuro için işleri zorlaştırmıştı.

Higekuro oğlanları yanına alarak evi terk etti. Onları Rokujō'ya götüremeyeceği için kendi evine bırakmak üzere yola çıktı. Bütün olup biteni etki altında kalmadan değerlendirebilmeleri için yolda onlara olayların gelişimini kendi bakış açısından anlattı.

"Evlatlarım, siz sanki hayatınızda hiçbir şey değişmemiş gibi davranın. Siz benim çocuklarımsınız. Ben her zaman yanınızdayım ve sık sık sizi görmeye geleceğim. Benim için hiç sorun değil."

Çocuklar aslında Higekuro'nun devamlı aklını kurcalayan, içinde hicran olarak kalacak en büyük sorunlardan biriydi. Yine de yeni karısını görünce dertlerini unutuyordu. Tamakazura kendisini terk eden o deli kadından ne kadar da farklıydı.

Higekuro bu olaydan sonra Prens Hyōbu'yla tamamen selamı sabahı kesti. Buna sebep olarak da Hyōbu'nun ona olan düşmanlığını gösterdi. Prens Hyōbu ise Higekuro'nun olayı fazla büyüttüğünü ve abarttığını düşünüyordu.

"Prenses bana boşu boşuna kızıyor" dedi Murasaki, "Bu hiç doğru değil".

"Yalnız sana mı, hepimize karşı ayıp ediyor" dedi Genji. "Tamakazura her zaman idaresi zor bir kadın olmuştur, şimdi de onun yüzünden imparator bana gücendi. Prens Hotaru'nun niçin bu kadar kızgın olduğunu gayet iyi anlıyorum. Fakat o makul bir insandır, anladığım kadarıyla açıklamalarım da aklına yattı. İnsan ne kadar dikkat etse de gönül maceraları gizli kapaklı kalmıyor. Bu açıdan benim vicdanım son derece rahat."

Tamakazura'nın yarattığı heyecan içindeki sıkıntıyı hafifletmemiş, hafifletmek bir tarafa onu gitgide daha karamsar ve kasvetli bir hale getirmişti. Higekuro endişeliydi, çünkü imparator, Tamakazura'nın planlarındaki ani değişikliklerden onu sorumlu tutacaktı. Genji ve Tō no Chūjō'nun da bu tür düşünceleri olduğu

konusunda hiç kuşkusu yoktu. Subay eşlerinin sarayda çalışması daha önceden hiç görülmemiş bir gelenek değildi; Higekuro da Tamakazura'yı yılbaşı törenlerinden hemen önce saraya takdim etti. Kız için sarayda düzenlenen takdim töreni çok görkemli geçti. Burada kuşkusuz Higekuro'nun çabaları olduğu kadar kızın üvey ve öz babalarının itibarı da büyük rol oynamıştı. Yūgiri, kız için elinden gelen her şeyi yapıyor, erkek kardeşleri de yine kızın gözüne girebilmek için adeta birbirleriyle yarışıyordu.

Tamakazura için Shōkyōden Konağı'nın doğu cephesinde odalar tahsis edilmişti. Prens Hyōbu'nun kızı aynı binanın batı cephesine yerleşmişti. Aslında aralarında sadece bir koridor vardı fakat ruhen birbirlerinden yerkürenin kutupları kadar uzaktaydılar. Bu esnada imparatorun eşleri arasında ezelden beri hüküm süren rekabet, bu kızın gelişiyle sarayda çok ilginç ve hareketli bir dönem başlatmıştı. Özellikle İmparatoriçe Akikonomu, Tō no Chūjō'nun kızı, Prens Hyōbu'nun kızı ile Batı Vilayetleri Bakanı'nın kızı arasında amansız bir mücadele başlamıştı. Bunlara ilaveten yaşanan bazı kıskançlık olaylarında iki meclis üyesinin kızları da münferit olarak yer alıyordu.

Bütün kadınlar ailelerini davet ettikleri için yılbaşı partileri çok neşeli geçmişti. Güzellikte birbirleriyle yarışan kadınların şık kimonoları göz kamaştırıyordu. Veliaht henüz çok küçüktü, fakat bir moda düşkünü olan annesi ailesinin ve nedimelerinin başkalarından sönük kalmaması için adeta bir meydan mücadelesi veriyordu. Yılbaşı şarkıları korosu sırasıyla imparator, imparatoriçe ve tahttan çekilmiş eski imparator Suzaku'yu ziyaret etti. Rokujō Konağı programa dahil olmadığı için İmparator Suzaku'dan ayrılan koro ekibi veliahda şarkı söylemek üzere tekrar saraya döndü. Şafağın güzel ışıklarıyla beraber "Bambu Nehri" şarkısını söylemeye başladıklarında aralarından bazıları körkütük sarhoş olmuştu. Orta sınıf saray mensuplarının arasında Tō no Chūjō'nun yakışıklı ve yetenekli dört beş oğlu da yer alıyordu. Tō no Chūjō'nun en sevdiği çocuklarından biri de asıl karısından olan sekizinci oğluydu. Çocuk, saray üniformaları içinde gerçekten de çok sevimli görünüyordu. Higekuro'nun büyük oğlunun yanında duran Tamakazura'nın ise Tō no Chūjō'nun küçük oğluna kanı kaynamıştı, zaten onu bir yabancı gibi görmesi pek mümkün değildi. Tamakazura daha şimdiden kaldığı odayı öyle zevkli ve asil bir şekilde döşemişti ki en soylu kadınlar bile onun zevkiyle yarışmakta zorlanıyordu. Odanın renklerinde bazı değişiklikler yapmıştı ama mümkün olduğu kadar alışılmadık, iddialı renklerden kaçınmıştı.

Tamakazura artık sarayın sefasını sürmek istiyordu, mutlu olması için nedimeleri de ona büyük destek veriyordu. Şarkıcılara hediye olarak verdiği top top kumaşlar diğer kadınların hediye ettiklerine benzese de onlardan daha zarifti. Gelen misafirlere geleneğe göre yalnızca alkolü düşük içkiler ikram etmesi gerekirken Tamakazura biraz dozu kaçırmış ve odası herkesinkinden daha fazla cıvıl cıvıl, daha

şenlikli bir hale gelmişti. Tamakazura sadece geleneklere ve kurallara uymakla kalmamış, ayrıntılara da büyük bir özen göstererek sıradan bir tören düzenlemediğini herkese kanıtlamıştı. Tabii bütün bu işleri yürütürken Higekuro her zaman onun yanında olmuştu.

Higekuro, Tamakazura'ya makamından sürekli haberciler gönderiyordu. Yolladığı mektupların hemen hemen hepsi aynıydı: "Hava kararır kararmaz saraydan birlikte ayrılacağız. Bu geçici durumu saraya yerleşmek için bir vesile olarak görme. Böyle düşünecek olursan gerçekten çok üzülürüm."

Tamakazura, Higekuro'nun mektuplarının hiçbirine cevap vermedi.

Tamakazura'nın nedimeleri konuyu irdeleyerek ona birtakım öğütlerde bulundular:

"Saygıdeğer babanız Genji acele etmenizi istemiyorlar. İmparator efendimizin bizi çok az gördüğünü, bu nedenle bir süre daha burada kalmamız gerektiğini söylüyorlar. Gecenin karanlığında kaçar gibi sessiz sedasız yola çıkmak bizce hiç yakışık almaz, hatta çok hicap verici bir durum olur."

Bu durum karşısında Higekuro kendi kendine "Ona adeta yalvarıyorum ama sanırım sözlerimin onun üzerinde hiçbir etkisi olmuyor" diyebilmişti sadece.

Kutlamalar için saraya gelen Prens Hotaru'nun bütün ilgisi Tamakazura'nın üzerindeydi. Kendisini tutamayarak Tamakazura'ya bir mektup bıraktı. Bu esnada Higekuro muhafız birliğinde görev başındaydı. Nedimeler, mektubun Higekuro'dan geldiğini zannederek Tamakazura'yı öyle bilgilendirdiler. Kız isteksizce mektuba şöyle bir göz attı:

"Sen uçup gezinirken dağlarda ormanlarda
Benim yuvam boş kalır kimsesiz baharlarda.

"Uzaktan mutlu şarkılar geliyor kulağıma."

Mektubun Prens Hotaru'dan geldiğini anlayan Tamakazura, ona kabalık ettiğini düşünerek kızardı. Şimdi bu mektuba nasıl yanıt verecekti? Tam o sırada imparator, Tamakazura'nın karşısında beliriverdi. Ay ışığının altında inanılmaz yakışıklı görünüyordu ve bu haliyle Genji'nin bir kopyası gibiydi. Yeryüzünde bu kadar yakışıklı iki adamın var olması Tamakazura'ya mucize gibi geliyordu. Bir zamanlar Genji onun üstüne çok düşmüştü fakat sonradan birtakım talihsiz sorunlar yaşanmıştı. Fakat imparatorla aralarında hiçbir zaman gerginlik olmadı. İmparator, isteklerine karşı geldiği için Tamakazura'ya kibar bir şekilde sitem etti. Ne cevap vereceğini şaşıran kız, elindeki yelpazeyle yüzünü kapattı.

"Neden bir şey söylemiyorsun? Sana yaptığım iyilikler için şükran duymanı beklerdim. Bu kadar kayıtsız kalmanın sebebi ne?

"Neden aklıma düşer bu lavanta çiçeği?
Hem uzakta dururken, hem de üzerken beni.

"Umarım bir gün bana gösterecek rengini."

Tamakazura bir an için imparatorun güzelliği karşısında ezilir gibi oldu, gerçekten Genji'den hiçbir farkı yoktu. Verdiği cevapta, hiç hak etmediği halde sarayda üçüncü rütbeden kadın mevkiine getirildiği için şükran duygularını belirtmek ister gibi bir hali vardı.

"Hangi eski aşklardan bahsedilir anlamam,
Üç rütbeyi taktınız, hürmet size vesselam.

"Minnetimi belirtmek benim boynumun borcu."

Bunu duyan imparator gülümsedi. "Bana duyduğun minneti dile getirmek için biraz geç kalmadın mı?"

Tamakazura hiçbir şey söylemedi. Utanmış gibi görünmek istemese de imparatorun sıradan bir insan gibi davrandığını düşünmeden edemedi. İmparator ise kızı biraz soğuk buldu fakat zamanla bu huyu değişebilirdi.

Higekuro son derece huzursuzdu. Bir an önce Tamakazura'yı alıp saraydan götürmek istiyordu. İmparatorun üzerinde bırakacağı intibayı düşünen Tamakazura, babasına da akıl danışarak inandırıcı bir bahane uydurup saraydan ayrılmayı başardı.

İmparator, Tamakazura'ya "Güle güle öyleyse" dediğinde gerçekten çok üzgün görünüyordu. "Şimdi buradan ayrıldığın için buraya bir daha gelemeyeceğini asla düşünme. Sana herkesten önce ilgi duyan benim. İhmalkârlığım yüzünden seni başkasına kaptırmış bulunuyorum. Bir gün gelir o insana bunun hesabını sorarlar. Fakat oluyor böyle şeyler. Buna benzer geçmişte çok örnek var."[325]

Tamakazura, hakkında dolaşan rivayetlerden daha güzeldi. Erkek olan bir erkek onun gidişine üzülmeden edemezdi; İmparator bile onun reddettiği taliplerden biriydi. Kızın kendisini hercai bir insan gibi görmemesi için ona son derece içten davranmış, onu rahat ettirmek için elinden geleni yapmıştı. Tamakazura da imparatorun gerçek hislerini anlamış, her ne kadar onun haşmetinden ezilse de sarayda onunla birlikte olmayı içinden geçirmişti.

Tamakazura'yı alacak olan tahtırevan saraya geldiğinde imparator, kızın yanındaydı. Tō no Chūjō'nun adamları kızı beklerken Higekuro da bağırıp çağırıyordu.

"Büyük gözaltındasın, adım adım takip ediliyorsun" dedi imparator.

---

325. Net olmamasına rağmen imparatorun aklında büyük bir ihtimalle Sadabumi ve Tokihira'nın örnekleri vardı. Eski eleştirmenler Taira Sadabumi'nin karısının Fujiwara Tokihira tarafından zorla elinden alındığını naklederler.

"Dağlarda sis dokuz kat, artsa da gelir bana,
Burcu burcu kokusu, erik çiçeklerinin."

İmparatorun güzel yüzü, okuduğu şiire, gerçekte olması gerekenden bambaşka bir hava vermişti.

İmparator, "Kırlara âşık oldum, nerede geçirsem geceyi?"[326] dedikten sonra ekledi: "Fakat görüyorum ki çiçeği koparmak için sabırsızlanan birisi var. Bundan böyle nasıl yazışacağız?"

İmparatoru mutsuz ettiğini gören Tamakazura üzülerek şöyle cevap verdi:

"Ne çiçekler var dalında, erik dalı ölçü olmaz,
Sen kokunu ver rüzgâra, koklamaya doyum olmaz."

İmparator, Tamakazura'nın bulunduğu yerden ayrılıncaya kadar defalarca dönüp arkasına baktı.

Higekuro kızı artık kendi evine götürmeye karar vermişti fakat Genji'nin karşı çıkacağından korktuğu için bu niyetini kimselere açmamıştı.

---

326. Yamanoe Akahito, *Manyōshū* 1424:
Toplamaya gitmiştim kırlarda menekşeyi,
Kırlara âşık olup, orda ettim geceyi.

Higekuro saraydan ayrılırken imparatora "Üzerinize afiyet, bir kırgınlık hissediyorum. Kendime dikkat etmem gerekecek, hasta olursam da Tamakazura'dan ayrı kalmak istemiyorum" dedi ve konu üzerinde daha fazla bir açıklama yapmaya gerek görmedi.

Higekuro'nun kızı saraydan apar topar götürmesi Tō no Chūjō'nun hoşuna gitmemişti, fakat yine de onu gücendirmek istemedi. "Sen nasıl istersen" dedi. "Ben zaten Tamakazura'nın işlerine pek karışmıyorum."

Higekuro'nun bu tavrı Genji'nin de hoşuna gitmemişti, fakat şimdilik elinden bir şey gelmiyordu. Tamakazura işlerin nereye varacağını bilmiyordu; ortada tüten bir şey vardı ama rüzgârın bu dumanı nereye götüreceği belli değildi.[327] Üstlendiği "kalp hırsızı" rolü Higekuro'nun hoşuna gitmeye başlamıştı.

Higekuro'nun İmparator'u kıskandığını açıkça belli etmesi Tamakazura'nın hiç hoşuna gitmemişti. Görgüsüz, avam bir insan olduğunu iyice fark ettiği için ona olan nefretini artık saklamaya lüzum görmüyordu.

Önceden Higekuro hakkında kötü konuşan kayınpeder Hyōbu ve karısı damatlarının ziyaretini beklemeye başlamıştı. Artık Higekuro'nun hayatı dolu doluydu; gecesini gündüzünü yeni karısına adamıştı.

İkinci ay geldi. Genji, Tamakazura'nın çok zalim olduğunu düşünüyordu. Kız, Genji'yi savunmasız yakalamıştı. Onu aklından bir türlü çıkaramıyordu; ayrıca insanların onlar hakkında ne düşündüğünü de merak etmiyor değildi. Her ne kadar olan bitene "kara talih" dese de bütün bunlara sebep olan kişinin kendisi olduğunu düşünüyordu. Higekuro öyle anlayışsız öyle gabi bir insandı ki ona şaka yollu bir mektup göndermeyi bile göze alamadı. Can sıkıntısından patladığı yağmurlu bir gecede yine Tamakazura aklına düştü. Böyle fırtınalı gecelerde kızı ziyaret eder, efkâr dağıtırdı. Hemen oturdu ve kıza bir mektup yazarak Ukon'la gönderdi. Kızın aklından geçenleri okuyamadığı için konuyu mümkün olduğunca havadan sudan seçti:

"Burda bahar, sessiz gece, yağmur yağar ince ince,
Eski evin mazi ama, özler misin düşününce?

"Zaman geçmek bilmiyor, acı anılarım bir bir sökün ediyor. Bunları sana nasıl anlatırım bilemiyorum."

Ortalıkta kimsenin olmadığı bir zamanda Ukon, mektubu Tamakazura'ya gösterdi. Mektubu okuyan kız gözyaşlarına hakim olamadı. Genji ona bir za-

---

327. *İse Masalları* 112:
Sumalı balıkçılar tuzlu su yakıyorlar,
Duman başına buyruk, ardından bakıyorlar.

manlar babalık yapmıştı. Onu özlüyor, onunla tekrar görüşmek istiyordu. Ama Genji'nin de söylediği gibi bu artık imkânsızdı. Tamakazura, Genji'nin zaman zaman kendisine karşı ne kadar uygunsuz davranışlarda bulunduğunu Ukon'a anlatmamıştı. Zaten içini dökebileceği hiç kimse kalmamıştı çevresinde. Ukon, kuşkularında bir gerçek payı bulmaya çalışıyordu ama elinde henüz kesin bir kanıt yoktu.

"Sana bu satırları yazarken çok utanıyorum" diye başladı mektubuna Tamakazura. "İçinizin daraldığını öğrenince çok üzüldüm. Mektubunuzda da bahsettiğiniz gibi böyle yağmurlu günlerde insanı kasvet basıyor. Huzursuz bir yağmur sıkıntısı."

"Damlayan yağmurlarla kollarım sırılsıklam
Özlediğim insanı, düşünmeden duramam."

Bir kızın babasına karşı duyacağı sevecenlikle mektubunu bitirdi.

Mektubu okurken Genji'nin gözleri doldu fakat hizmetindeki kadınların önünde ağlayarak onlara duygusal görünmek istemedi. Yıllarca önce boyunu aşan belalar onu yutmaya hazırlanırken, Kokiden'in ısrarla küçük kız kardeşi Oborozukiyo'yu ona göstermemek için nasıl köşe kapmaca oynadığı aklına geldi. Fakat Tamakazura olayı çok yeniydi, taptaze; geçmişte hiç benzeri görülmedik bir şey. Duygusal insanlar her zaman kendi rüzgârlarını kendileri ekiyor, kendi fırtınalarını da kendileri biçiyordu. Genji hep bazı basit gerçekleri kendine kabul ettirmekte güçlük çekmişti. Tamakazura, Genji'nin duygusallığını yöneltebileceği yanlış bir adresti aslında. Fakat bunun çok geç farkına varıp pişman olmuştu. Kotoyu çıkardı, onunla beraber bütün eski anıları gözlerinin önünde canlandı. Kız, ne kadar da güzel çalmıştı o zaman! Kendisi de kotonun tellerine dokundu, neşeli görünmek istiyordu. Seçtiği ezgi, "Altın Çayırlar"[328] şarkısıydı hem çaldı hem söyledi. Büyük ihtimalle, özlediği kadın onun bu halini görse o bile Genji'ye acımadan edemezdi.

İmparator da Genji gibi çok kısa bir süre gördüğü bu güzel ve zarif kızı unutamamıştı. Aklına sık sık kadim şiirlerden dizeler geliyordu. "Sanki kuyruklu yıldız, kırmızı eteğiyle"[329] sözleriyle başlayan bu şiir çok güzel sayılmazdı ama ne

---

328. *Kōzuke*, bir halk şarkısı (*fūzokuuta*):
Yolma altın çayırını, Hara gölü sahilinin,
Yavruları yesin içsin yeşilbaşlı ördeklerin.
Yayılsınlar otlarında, bereketli çayırında,
Sürü sürü Çin ördeği, büyüsünler kıyısında...

329. Anonim, *Manyōshū* 2550:
Sanki kuyruklu yıldız, kırmızı eteğiyle,
Yatıp kalkıp unutmak, istesem de nafile...

zaman Tamakazura'yı düşünse aklına hep bu dizeler geliyordu. Zaman zaman kıza gizli mektuplar göndermeyi ihmal etmedi.

İmparatorun ilgisi de Tamakazura'yı mutlu etmedi. Kara bahtı olduğuna inanmıştı bir kere, hiçbir mektuba cevap vermiyordu. Şimdi onun düşüncelerini süsleyen Genji ve onun şefkati, merhameti, kibarlığı ve insaniyetiydi.

Üçüncü ay geldiğinde morsalkımlar ve sarı kanarya gülleri her yeri kaplamıştı. Akşam vakti geldiğinde bu çiçekler Genji'ye bir zamanlar bu güllerin arasında oturan güzeller güzeli Tamakazura'yı hatırlatıyordu. Genji, bir zamanlar Tamakazura'nın oturmuş olduğu kuzeydoğu tarafındaki konağa gitti. Çin bambularından örülmüş çitin etrafını saran kanarya gülleri gerçekten görülmeye değerdi. Etrafta onu duyacak kimse olmamasına rağmen "Gardenya, sessizlik çiçeği, dilsiz çiçek"[330] diye mırıldandı Genji.

"Kanarya güllerinin ne sessiz renkleri var,
Geldik yol ayrımına, görünüyor uzaklar.

"Sanki onu çiçeklerin arasında görür gibiyim."

Neredeyse Tamakazura'nın kendisini terk ettiğini ilk defa fark ediyor gibiydi.

Kendisine hediye gelen bir miktar ördek yumurtasını portakal gibi görünecek şekilde bir sepete yerleştirip Tamakazura'ya yolladı. Sepetin yanına başka birinin eline geçtiği takdirde kendisini utandırmayacak kısa bir mektup iliştirmeyi de ihmal etmedi.

"Uzun zamandan beri görüşemedik. Senin o tuhaf davranışlarına çok gücendim. Bu kasvetli günler ve aylar boyunca devamlı bunu düşünmekten kendimi alamadım. Fakat bu durumun sadece senden kaynaklanmadığının da farkındayım; bu işte bir başkasının da parmağı var gibi görünüyor. Maalesef çok geçerli bir sebebim olmadan seni görmem mümkün değil." Mektubunu mümkün olduğu kadar babacan bir dille yazmıştı.

"Yavru kuş yumurtadan çıkınca biri kaptı,
Bilen varsa söylesin, onu kimler ayarttı?"

Şiiri okuyan Higekuro alaycı bir şekilde güldü. "Bir kadının anne babasıyla görüşmek için bile mutlaka geçerli bir sebebi olması gerekir. Fakat baban senin

---

330. Anonim, *Kokun Rokujō, Zoku Kokka Taikan* 34356:

Sessizlik çiçeğinden kimonolar giyerim,
Renkleriyle aşkımı şakısınlar isterim.

Bu şiirde sessizlik çiçeğinin asıl adı *gardenya*dır. Gardenya tohumlarından sarı kök boya elde edilir. Japonların bu çiçeği bazen *dilsiz çiçek*, *sessiz çiçek* olarak adlandırdığına da rastlanır.

evli bir kadın olduğunu hâlâ anlamak istemiyor ve üzerinde tahakküm kurmaya çalışıyor."

Tamakazura, Higekuro'nun bu yorumunu çok sevimsiz buldu. "Bu mektuba nasıl yanıt vereceğimi bilemiyorum."

"Bırak o zaman, senin yerine ben cevap yazayım" dedi Higekuro. Tamakazura kendisi cevap yazmak istemese bile Higekuro'nun bu atılganlığı hiç hoşuna gitmemişti.

"Bu yavru kuş evindeki yerli kuşa benzemez,
O kuş zaten kendi uçtu, her kuşun eti yenmez.

"Sorunuz son derece yersizdir bayım. Sizden ricam, bir daha aşk mektubu yazmayın."

Mektubu alan Genji, "Higekuro'nun daha önce hiç böyle şakacı davrandığını görmemiştim" diyerek gülümsedi. Ama aslında çok alınmış ve sinirlenmişti.

Boşanma olayı, Higekuro'nun karısını derinden yaralamış, sinir nöbetlerini artırmıştı. Higekuro hâlâ karısının sorumluluğunu üzerinde hissediyordu, karısı ise; ona her zamankinden daha fazla muhtaçtı. Higekuro baba olarak da üzerine düşen hiçbir vazifeyi ihmal etmiyordu. Prens Hyōbu ise hâlâ onun, çok özlediği kızı Makibashira"yı[331] görmesine izin vermiyordu. Makibashira henüz küçük de olsa dedesinin ve annesinin babasına karşı haksızlık yaptığını düşünüyor ve onu görmesine niçin izin vermediklerini bir türlü anlayamıyordu.

Sık sık eski evlerine giden erkek kardeşleri ona genç cici anneleriyle ilgili haberler getiriyordu. "Çok hoş bir kadın. Bizi eğlendirmek için sürekli yeni oyunlar buluyor."

Makibashira da kardeşleriyle birlikte eski evlerine gitmek istiyordu. Erkekler şanslıydı, istedikleri her yere gidebiliyordu.

Tamakazura'nın insanların hayatını bozmaya dair gizli bir yeteneği vardı.

On birinci ayda Tamakazura çok sevimli bir oğlan doğurdu. Higekuro sevinçten havalara uçmuştu. Son dileği de gerçekleşmişti. Tamakazura'nın babası Tō no Chūjō kızının bahtının yaver gidişine çok sevinmişti. Sürekli ilgilendiği diğer kızları hiçbir şekilde Tamakazura'dan üstün sayılmazdı. Kashiwagi hâlâ Tamakazura'ya karşı içinden geçmekte olan bir kardeşe yakışmayacak duygulardan ve sevgi eğilimlerinden kurtulamamıştı. Bu yüzden kızın hâlâ, daha önceden kararlaştırıldığı gibi saraya girmesinden yanaydı.

---

331. Makibashira "selvi sütun" anlamına gelmekte olup, kızın evi terk ederken yazdığı şiire gönderme yapmaktadır.

Çocuğun güzelliğini gören Kashiwagi "İmparator Hazretleri'nin oğlu olmadığı için üzüldüğünü işittim" dedi. "Keşke bu çocuk prens olarak doğsaydı, ne kadar sevinirdik" diyerek hiç yeri yokken münasebetsizlik etti.

Tamakazura, kocasının evinde oturarak dışarıdan saraydaki kadın efendilik vazifesini sürdürüyordu. Fakat artık saraya ikinci kez girmeye ne niyeti ne de şansı vardı.

Tō no Chūjō'nun kadın efendilik vazifesine hevesli olan diğer hırslı kızından bahsetmeyi unuttum. Bu kız, çok hassas, alıngan ve rahatsız bir insandı. Öyle ki, babası bile bu kızla nasıl başa çıkacağını bilemiyordu. O sırada sarayda hizmet etmekte olan kız kardeşi ise onun her an bir rezalet çıkaracağından korkuyordu.

"Bu kızı ayak altında dolaştırmamız doğru olmaz" dedi Tō no Chūjō.

Fakat kızı gözlerden uzak tutmak o kadar kolay değildi.

Ne zaman olduğunu tam olarak hatırlamıyorum ama güzel bir sonbahar akşamı birkaç delikanlı sarayda vazifeli bu kız kardeşin odasında toplandılar. Odada hafiften, huzur veren bir müzik çalınıyordu. Yūgiri de oradaydı ve o gece her zamankinden daha neşeliydi.

"Yūgiri bu akşam her zamankinden daha neşeli değil mi?" dedi kadınlardan biri.

Omi birdenbire kendini oradaki topluluğun önüne attı. Ona engel olmaya çalışanlar olsa da Omi hepsine direnerek yerinden bile kımıldamadı.

Yūgiri'yi gördüğünde "Ah, işte aradığım orada" diye haykırdı. "İşte asıl herkesten farklı olan insan bu."

Sonra da bağıra bağıra, kararlı bir sesle şu şiiri okudu:

"Dalgalarla sürüklenmiş bir tekneysen denizde,
Gelip seni kurtarayım, söyle rıhtımın nerde?

"Kusura bakma ama sen o teknenle hep aynı limana, Kumoinokari'ye kürek çekiyorsun. Ne büyük talihsizlik."

Şiiri duyan delikanlı kızdan ürkmüştü. Böyle aristokrat ortamlarda kızların erkeklere kur yapması hiç yakışık almıyordu. Fakat daha sonra, onun son günlerde hakkında en çok dedikodu yapılan kız olduğunu hatırladı.

"Dalgalarla boğuşan en aciz kaptan bile,
Uğramaz gemisiyle çakıllı sahiline."

Genç adamın bu şiiri karşısında Omi dut yemiş bülbüle dönmüştü.

BÖLÜM 32

ERİK DALI

UMEGAE (梅枝)

Genji kendini tamamen, kızının yakında yapılacak olan reşit olma töreninin hazırlıklarına vermişti. Aynı tören ikinci ayda veliaht prens için de yapılacaktı. Daha sonra da kız, doğrudan doğruya saraya girecekti.

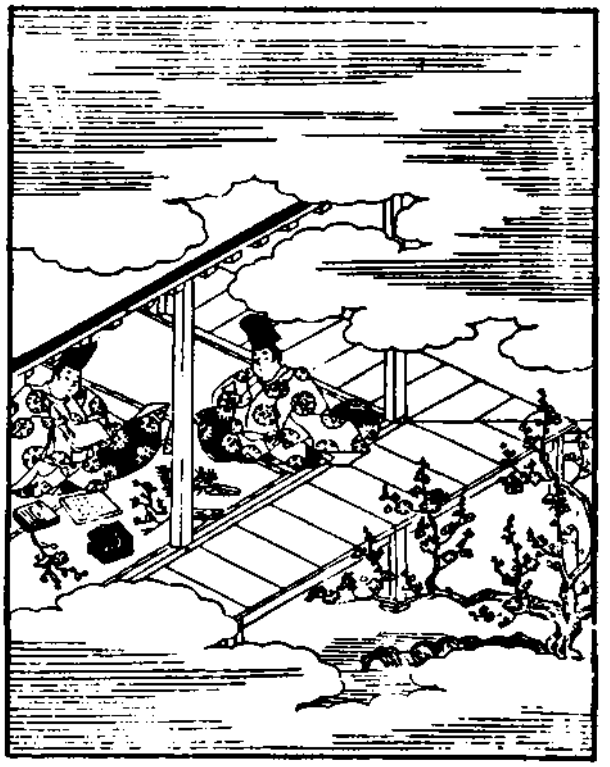
Birinci ayın sonlarıydı. Genji boş zamanlarında, kızının birlikte saraya götüreceği parfümlerle ilgileniyordu. Kyushu'dan gelen kokular onu pek tatmin etmediği için Nijō'daki depolardan eski Çin parfümleri getirtti.

"Parfümler de brokarlar gibidir. Ne kadar eski olurlarsa o kadar güzeldir."

Kızının çeyizi için minderler, yastıklar, yatak örtüleri, perdeler ve süs eşyaları hazırlandı. Piyasadaki yeni kumaşlar, hiç de babasının saltanatının ilk yıllarında Kore'den gelen Şam işi ipeklere, kırmızı ve altın sırmalı brokarlara benzemiyordu. Bulabildiği kumaşlar arasında en iyilerini kız için ayırarak Kyushu yapımı ürünlerin hepsini hizmetçi kadınlara verdi.

Topladığı parfümlerin hepsini ortaya yaydı ve bunları kadınlar arasında paylaştırdı. Herkesin iki karışımdan oluşan yeni bir parfüm üretmesi gerekiyordu. Rokujō ve diğer bütün konaklarda çalışan insanlar önemli misafirlere ve ayin yönetecek olan rahiplere çeşitli hediyeler hazırlamakla meşguldü. Genji'nin verdiği talimata göre her şeyin en ince ayrıntısına kadar düşünülmesi gerekiyordu. Özellikle parfüm yapımıyla uğraşan kadınlar arı gibi çalışıyor, kokulu otları döverken havanlardan çıkan ses ayyuka çıkıyordu.

Genji konağın ana salonunu atölye haline getirtti. Murasaki hariç herkes bütün dikkatini parfüm karışımlarının formülleri üzerine yoğunlaştırmıştı. Bu formüllerin çoğu, her nasılsa dokuzuncu yüzyılda yaşayan İmparator Nimmyō

zamanından o güne kadar kuşaktan kuşağa gizli bilgi olarak aktarılmıştı. Murasaki ise pencereleri sımsıkı kapatılmış olan konağın doğu kanadındaki odasında gizli Hachijō usullerine[332] uyarak kendi parfüm karışımlarını üretmekle meşguldü.

Rekabet müthiş yoğun, güvenlik tedbirleri ise had safhadaydı.

"Bir kokunun başarısı onun ağır veya hafif oluşuna göre değişir" dedi Genji. Yeni parfümler üretme konusunda Genji'nin duyduğu heves öylesine masumane öylesine çocuksuydu ki kimse onun, adına tören yapılacak olan kişinin babası olduğuna inanmazdı.

Parfümle uğraşan kadınların sayısı asgari düzeye indirilmiş, geriye kalan hizmetçiler takı ve aksesuar üretimiyle ilgilenmeye başlamışlardı. Onları ilgilendiren asıl konu her şeyin en iyisini yapabilmekti. Çanak, çömlek, porselen, kutu veya buhurdanlıkların hepsinin piyasada bulunanın en iyisi olması gerekiyordu.

Ellerindeki bütün malzemeyi kullandılar, artık her şey hazırdı. Genji parfümleri test edecek ve en iyilerini seçip şişelere dolduracaktı.

Prens Hotaru ikinci ayın onunda çıkıp geldi. Hafif bir yağmur yağıyordu ve taraçanın yanındaki gül erikleri çiçek açmış ortalığa mis kokular yayıyordu. Tören-

332. Bu formüller Nimmyō'nun erkek evlatlarından biri olan Prens Motoyasu tarafından en mükemmel hale getirilmiştir.

ler ertesi gün yapılacaktı. Çiçeklerinin çoğu dökülmüş bir erik ağacına bağlı mektubu aldıklarında çocukluktan beri birbirine çok yakın olan iki erkek kardeş hayran hayran açan çiçekleri seyrediyordu. Ulak, mektubun Prenses Asagao'dan geldiğini söyledi. Prens Hotaru'nun daha önce kulağına birtakım dedikodular çalındığı için çok meraklanmıştı.

Genji gülümseyerek "Ondan parfüm formülleri konusunda bazı özel ricalarım olmuştu." dedi ve mektubu ihtiyatla bir kenara koydu. "Eminim hepsini içtenlikle yerine getirmiştir."

Prensesin göndermiş olduğu öd ağacından yapılmış kutuda iki büyük çanak ve bunların içinde de küre şeklinde yapılmış iki parfüm şişesi yer alıyordu. Çivit mavisi rengindeki şişe, çam dalları; beyaz şişe ise erik dallarıyla süslenmişti. Kutunun içindeki kordonlar ve düğümler geleneksel gibi görünse de zevk sahibi bir kadının elinden çıktığı belli oluyordu. Hediyelere hayran hayran bakan prensin gözüne soluk mürekkeple yazılmış bir şiir ilişti ve aşağıdaki dizeleri kendi kendine mırıldanarak okudu:

"Çiçeği dökülünce dallar kalır tam takır,
Artık onun kokusu genç kızlara yakışır."

Yūgiri, hediyeleri getiren haberciye şarap ikram ederek mor çizgili, kırmızı kadın giysileri verdi. Bunların arasında Çin malı elbiseler de vardı.

Genji, prensese göndereceği kırmızı kâğıda yazdığı cevabını gül eriği dalına sarmıştı.

"Yine ona neler yazdın?" diye sordu prens. "Yazdığın şeyler hiç kimsenin okuyamayacağı kadar mahrem mi?"

"Senden ne saklım gizlim olabilir ki?" diye yanıtladı Genji.

Yazmış olduğu mektubu kardeşine gösterdi.

"Kokunu saklasan da etraftaki herkesten
Gözümü ayıramam kokulu çiçeğinden."

"Bu kadar hazırlık ve telaş belki sana fuzuli işlermiş gibi görünebilir ama insanın bir tane kızı olunca üstüne titremeden edemiyor. O benim minicik kızım, ellere göstermek istemiyorum. Kutlamayı bile ailenin içinde yapmak istiyorum. İmparatoriçeden töreni yönetmesini rica ettim. İmparatoriçe, kendine göre tören adabı konusunda oldukça titiz biri, her ne kadar kendisi aileden biri olsa da yine de hiçbir ayrıntıyı atlamak istemedim."

"Bir çocuk için imparatoriçeden daha güzel bir örnek olabilir mi?"

Kokuları gözden geçirme zamanı gelmişti.

"Bunu yağmurlu bir akşam yapmalıyız" dedi Genji. "Senden bunları değerlendirerek fikir beyan etmeni rica ediyorum. Hem bunu senin gibi bir uzmandan istemeyeceğim de kimden isteyeceğim?[333]

Genji, buhurdanlıkların getirilmesini emretti. Prensin önünde en güzel parfümlerden meydana gelen muhteşem bir sergi oluşturuldu. Bu karışımları üreten kadınların hepsi kendi parfümlerinin en iyi koku olarak seçilmesini arzuluyor ve bunun kendilerine getireceği avantajlara sahip olmak istiyorlardı.

"Sevgili kardeşim, ilgin için çok teşekkür ederim ama ben bu işlerden pek anlamam" dedi prens, fakat buna rağmen parfümlerin yakınına kadar yürüdü.

Hepsini teker teker dikkatle denedi ve hepsinde ufak tefek hatalar buldu. En iyi parfümler genellikle ya çok ağır ya da çok hafif oluyordu.

Genji kendi yaptığı iki karışımın getirilmesi için emir verdi. Parfümleri, ana bina ile konağın batı kanadı arasından geçen akarsu üzerindeki muhafız evinin yanına gömmek eski bir saray geleneğiydi. Parfümleri gömülü oldukları yerden çıkarma görevini Koremitsu'nun şimdi meclis üyeliği yapmakta olan oğluna verdi. Parfümleri odaya kadar getiren ise Yūgiri oldu.

"En zor görevi bana verdiniz" dedi prens. "Değerlendirmemin adil olmamasından korkuyorum, kafam çok karışık."

Bu gelenek çok farklı şekillerde değişik yarışmacılardan geçerek o zamana kadar aktarılmıştı. Her yarışmanın kendine özgü farklılıkları oluyordu. Bu yüzden prensin işi zordu. Çünkü onu bir sürü ilginç fakat küçük sorunlar bekliyordu.

Asagao kendini şiirinde küçümsemesine rağmen onun üretmiş olduğu *Kurobō* adlı esmer kış parfümü birinci gelmişti. Bu parfüm diğer kokuların hepsinden daha hafif ve hoş, fakat burna dolgun gelen bir kokuydu. Güz kokuları arasından seçilen en iyi ürün ise "saray nazırı" adı verilen, Genji'nin ürettiği özel kokuydu. Murasaki'nin üç ürünü arasından özellikle erik veya bahar parfümü keskin olmasına rağmen berrak ve özgündü.

"Bahar esintisinde hiçbir şey erik tomurcuklarının kokusuyla yarışamaz" dedi prens.

Parfüm yarışmasını yazlık dairesinden izleyen Bayan Portakal Çiçeği her zamanki gibi sessiz, buhurdanlıktan çıkan ince bir duman gibi belirsizdi. Sonunda, yazın açan nilüfer çiçeği yapraklarından elde ettiği hoş fakat sert bir parfüm sundu. Konağın kışlık dairesinde oturan Bayan Akashi'nin parfüm yapacak kadar kendine güveni yoktu, fakat buna rağmen "yüz adım" adını verdiği tütsü otlarından oluşan

---

333. Ki no Tomonori, *Kokinshū* 38:

Kim anlar ki bu eriğin, kokusundan renginden
Sen sunmadıkça bana, derya gibi bilginden.

bir kese teslim etti. Bu koku İmparator Suzaku'nun, Minamato Kintada'nın formülünden uyarladığı çok muhteşem ve hoş bir karışımdı.

Prens, bütün parfümlerin üzerinde çok dikkatlice düşünülmüş karışımlar olduğunu ve hepsinin herkese gönül rahatlığıyla tavsiye edilebilecek vasıfta olduğunu açıkladı.

"Sorunsuz bir yarış oldu, bu işi de yüzümüzün akıyla bitirdik" dedi Genji.

Ay yükselirken, Genji ve arkadaşları şarap içip eski günlerden konuştular. Puslu ay ince bulutların arasında garip bir güzellik sergiliyordu. Yağmurun ardından gelen hafif esinti erik ağaçlarından yumuşak bir koku taşımıştı. Salonun her tarafına yayılmış olan koku çeşnisi büyüleyiciydi.

O akşam tören arifesiydi. Hizmetliler prova için müzik aletlerini getirdiler. Çok sayıda misafir bir araya gelmişti. Flüt ve koto sesleri bütün salonlarda yankılanıyordu. Kashiwagi, Kōbai ve Tō no Chūjō'nun diğer oğulları resmi ziyaret için konağa gelmişti. Genji, ısrarla onların müzik provalarına katılmalarını istedi. Prens Hotaru biva, Genji on üç telli koto, parmakları yıldırım gibi hızlı çalışan Kashiwagi ise Japon kotosu çalıyordu. Yūgiri de bir flüt alarak mevsime en uygun şarkıları çaldı. Kōbai, elindeki yelpazeyle bir taraftan ritim tutuyor, bir taraftan da o muhteşem sesiyle "Erik Dalı" şarkısını söylüyordu.[334] Şarkının en güzel bölümünde Genji ve Prens Hotaru da ona katıldı. Yıllar önce yapılan kafiyeli söz bulma yarışmasında "Takasago" şarkısını söyleyen yine Kōbai olmuştu.[335] Herkes bunun, resmi olmasa bile mükemmel bir konser olduğu konusunda hemfikirdi.

Şaraplar geldiğinde, Prens Hotaru kendi şiirini okudu:

"Bülbülü dinliyorum kulak verip sesine,
Bahar çiçeklerinin kapılıp büyüsüne.

"Keşke bin yıl yaşasam, çiçeklerin içinde."[336]
Genji cevap verdi:

"Bahçemize hoş gelin, sevindirdin bizleri,
Paylaşalım güllerin, kokusunu rengini..."

---

334. Bir *saibara* şarkısı:
Erik dalında bülbül,
Baharda durmaz öter,
Ama kıştadır gönül,
Üstünü karlar örter.

335. Bkz. Bölüm 10.

336. *Sosei Kokinshū* 96:
İsterim bu kırlarda, ruhum bin yıl yaşasın,
Bayırlarda yeter ki, o çiçekler solmasın...

Kashiwagi Yūgiri'nin kadehine şarap dökerken şu şiirini okudu:

"Çal kamış kavalını, gece mahzun kalmasın
Salla erik dalını bülbüller uyumasın."

Yūgiri de ona cevap verdi:

"Ağacın çiçeğine kanat gererken rüzgâr,
Çok çalıp bülbülleri kovmaya ne lüzum var!

"İnsaf! Bunu hiç beklemezdim bayım!" Yūgiri'nin bu sözleri üzerine gülüştüler. Kōbai'ın şiiri şöyleydi:

"Ayla dal arasına bulutlar girmedikçe,
Ağaçtaki bülbüller ötecekler neşeyle."

Gerçekten de müzik bütün gece devam etti. Prens Hotaru gitmeye hazırlandığında gün ağarmıştı. Genji prensin arabasına birkaç gündelik saray kıyafeti takımı ve ağzı kapalı iki küçük küp dolusu parfüm gönderdi.

"Giysimde kokulardan bir eser bulsa bile,
Evde hanım kudurur yazık benim halime."

"Gerçekten de halin harap" dedi Genji, araba hazırlanırken.

"Sanmıştım ki hanımın, 'Ne armağan!' diyerek,
Çiçek-sırma desenli giysine sevinecek.

"Her zaman böyle hediyeleri nerede görecek!"
Prens hemen uygun bir cevap düşünemedi.[337]

Bütün diğer konuklar için de bayan kıyafetleri gibi çok zevkli ve sade hediyeler vardı.

Genji o akşam erkenden konağın güneybatı bölümüne gitti. Akikonomu'nun oturduğu batı bölümündeki avlu tören için hazırlanmıştı. Reşit olacak kızın törende saçlarını toplayacak olan kadınlar çoktan yerlerini almıştı. Murasaki

337. Bu hediye alışverişinin alaycı bir yönü bulunmaktadır. Çünkü Prens Hotaru aslında duldur ve evlilik teklifleri reddedilen bir damat adayıdır.

Akikonomu'yu ziyaret etmenin tam zamanı olduğunu düşündü. Her iki bayanın da maiyetinde çok sayıda nedime vardı.

Reşit olma merasimi kızın törensel uzun elbisesini giymesiyle doruk noktasına ulaştı.

Gecenin loş ışığında bile Akikonomu, kızın ne kadar güzel olduğunu fark etmişti.

"Hâlâ toy bir kız, el içine çıkacak durumda değil" dedi Genji. "Sana onu gösteriyorum çünkü bir imparatoriçe olarak ondan yardım ve himmetini eksik etmeyeceğini biliyorum. Sizin bu törene katılmanız gelecek kuşaklara da iyi bir örnek teşkil edecektir."

"Töreni bu kadar görkemli hazırlamış olmanız beni bile mahcup edecek mahiyetteydi. Ben de böyle bir törende nasıl davranacağımı şaşırdım" diye büyük bir tevazu ile cevap verdi genç ve güzel Akikonomu.

"Bu kadar güzelin bir araya gelmesi bile zaten başlı başına bir tören" dedi Genji kendi kendine.

Bayan Akashi kızını böyle önemli günlerde göremeyeceği için çok üzgündü. Genji aslında onu da davet etmeyi düşünmüştü ama onun varlığı törende insanların dedikodu yapmalarına sebep olabilirdi ve böyle bir şey kızı için pek de iyi olmazdı.

Bu konunun ayrıntılarına daha fazla girmek istemiyorum. Böyle bir konakta yapılan en sıradan tören bile beceriksiz bir öykücünün kalemiyle son derece sıkıcı bir hale gelebilir.

Veliahdın reşit olma töreni aynı ayın sonuna doğru gerçekleşti. Veliaht, bu yaşında bile olgun bir delikanlı olduğu için bütün babalar kızlarını ona vermek için adeta yarışa girdiler. Fakat Genji'nin amacı başından beri belli olduğu için Batı İlleri Bakanı ve onun gibi akıllı insanlar buna benzer bir teklifin kendilerine zarar getireceğini düşünerek bu konuyu hiç açmadı.

Bu haberleri duyan Genji "Ne büyük şanssızlık. Bu insanlar prensin yalnız kalmasını mı istiyorlar? Saray hayatının kadınlar arasında tatlı bir rekabet olduğu zaman ilginç bir hale geldiğini bilmiyorlar mı yoksa?" diyerek hayıflandı ve ilk kararını aldı.

Genji kızının saraya girişini ileri bir tarihe erteledi. Batı İlleri Bakanı veliahdın durumuna acıyarak üçüncü kızını saraya gönderdi. Bu kızın adı Reikeiden'di.

Genji'nin kızının dördüncü ayda saraya gitmesine karar verildi. Veliaht sabırsızlanıyordu. Genji'nin çalışma odalarının bulunduğu kısım ve annesinin yaşadığı bölüm kızına tahsis edildi. Ülkedeki en iyi ustalar buradaki odaların tamir ve tadilatı için işbaşı yaptığında odaların durumu zaten onarımı gerektirmeyecek kadar iyiydi. Odalarda yapılacak değişiklik ve süslemelerin tasarımını Genji bizzat kendisi yapmıştı.

Genji kızı için bir de gelecek nesillere örnek olacak bir kütüphane yaptırmıştı. Kitaplar ve parşömenler arasında eski hattatlardan kalma başyapıtlar yer alıyordu.

"Çağımızda artık her şey, eski günlere kıyasla yozlaşmaya yüz tutmuş durumda" dedi Genji. "Bu çağda artık her şey derinliğini kaybetti. Günümüzde övgüyle karşılanacak tek şey kadınların icat etmiş oldukları *kana* yazı sistemi. En mükemmel olduğumuz şey bu. Eski yazı sistemimiz tutarlı olsa bile bir türlü tek düzelikten kurtulamıyor. Bu yazıyı kullananların ömrü eski kitapların yeni kopyalarını yazmakla geçti. Hiçbir zaman özgün yeteneklere yer vermediler. Ama zamanımızda çok sayıda iyi hattat var. Ben eskiden kana alfabesini öğrendiğim günlerde bu tür yazı örneklerini içeren çok güzel bir seçki derlemiştim. Seçkideki en iyi örneklerden biri de şu andaki imparatoriçemizin merhum annesinin şöyle keyfince çiziktiriverdiği karalamalardır. O kadar iyilerini daha önce görmediğimi düşünürdüm. Hayatımda onun yazıları kadar güzel yazı görmedim. Kendimi bu kadının yazılarına o kadar kaptırmıştım ki galiba hiç elimde olmadan onun ismine zarar verecek şekilde davrandım. Aslında onu kesinlikle üzmek istemezdim ama olan oldu. Sonunda kadın bana kızdı ve küstü. Kendisi son derece anlayışlı, büyük bir insandı. Şu anda bizi mezarından izlediğini biliyorum. Ona karşı işlediğim suçun kefaretini kızına iyi davranarak ödemeye çalışıyorum. "İmparatoriçe Akikonomu da çok güzel yazı yazar fakat...", bunu söylerken Genji sesini alçaltmıştı, "Bu konuda hâlâ zayıf. İşin inceliklerini öğrenmek için çok fazla çalışması gerekir."

"Fujitsubo'nun da kalemi sağlamdır. Fakat biraz daha kendinden emin olması gerekiyor. Hatları zenginlikten yoksun. Oborozukiyo çok zeki ve adabımuaşerete son derece dikkat eden bir insandır. Ancak yine de kadınların arasında iki rakibi var. Bunlardan biri Prenses Asago, biri de sensin hayatım."

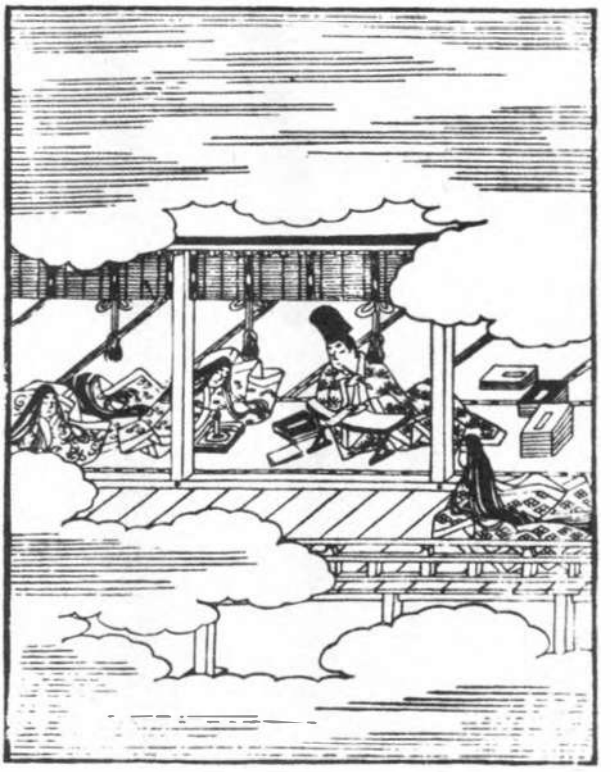
"Böyle insanların arasında benim adımın anılması beni gerçekten çok bahtiyar etti" dedi Murasaki.

"Çok alçak gönüllüsün. Senin yazı stilin kendine olan güvenini hiç kaybetmeden her zaman zarif ve samimi olmayı başarıyor. Çin üslubunda güzel yazı yazan birinin birdenbire Japon alfabesiyle de aynı güzellikte yazı yazabilmesi gerçekten çok hoş bir tesadüftür."

Genji'nin kendisi de ceket tasarımında, ciltçilikte çok yetenekliydi hatta ciltlediği defterlerin çoğu onu yazılarıyla dolduracak hattatları bekliyordu. Ciltlediği defterlerden biri Prens Hotaru, diğeri ise muhafız alayındaki komutanlardan birisi içindi. Kendisi için de ayrıca bir iki tane defter ciltlemişti.

"Bu insanlar da kendi yetenekleriyle gurur duyuyorlar. Fakat ben de onlardan pek gerilerde sayılmam."

En iyi mürekkepleri ve en iyi fırçaları seçerek saraydaki bütün kadınları yazı yazıp resim yapmaları için davet etti. Bazıları önceden böyle bir teklifin kendilerini

aştığını düşünerek Genji'yi reddettiler. Böyle bir etkinlikte "zevk sahibi" delikanlıların da göz ardı edilmemesi gerekiyordu. Yūgiri, Murasaki'nin büyük ağabeyi ve Kashiwagi'nin yanı sıra diğer gençleri de çağırarak onlara çok güzel Kore malı resim defterleri ve boyalar dağıttı.

"Beğendiğinizi yapın, ne isterseniz onu yapın. Su manzarası, sahil manzarası, kayalıklar, üstüne şiir yazılmış sahneler veya sadece şiirler... Her şey kabulüm" dedi Genji.

Katılımcılar arasındaki rekabet dehşet vericiydi. Genji, ana salona çekilerek yarışmacıların yanından ayrıldı. Kiraz çiçekleri dökülmüş ve gökyüzü yumuşamıştı. Genji eski şiir seçkilerini incelemeye başladı. Bunlardan bazılarını kavisli Çin karakterleriyle Çince olarak, bazılarını yine Çin karakterleriyle fakat Japonca olarak, bazılarını ise kadınların kullanmakta olduğu Kana alfabesiyle yazdı. Yanına bu işten anlayan iki üç kadın almıştı. Bu insanlar Genji'ye hem yardım ediyorlar hem de yazı konusunda ona ilginç eleştiriler getiriyorlardı. Bazen de Genji için mürekkep tozu hazırlıyorlar ve ünlü seçkilerden önemli şiirler bulup getiriyorlardı. Serinlemek için panjurları açtıran Genji, taraçanın yakınında bir yere oturmuştu ve önünde açık bir kitap duruyordu. Yazı fırçasını dişlerinin arasına alıp düşünceli bir şekilde önündeki kitaba bakarken kadınlar onu hayranlıkla seyrediyorlardı. Böyle güzel bir manzaraya yüzlerce yıl baksalar bile yine de doyamayacaklarını, sıkılmayacaklarını düşünüyorlardı. Daha sonra Genji fırçasıyla önündeki düz kırmızı ve beyaz sayfaların üzerine dokunmaya başladı.

Yazmak için yeterince kendini kâğıtların üzerine odaklamış bulunuyordu. Onun bu sakin yoğunluğu sanata karşı fazla duyarlı olmayan insanların bile dikkatini çekecek güzellikteydi.

Genji dalmış yazı yazarken birdenbire adamlarının sesini duydu: "Efendimiz! Prens Hotaru Hazretleri sizi ziyarete geldiler." Genji bu sözleri duyar duymaz hemen dalmış olduğu rüya âleminden uyanmış, elbiselerini değiştirmiş, uşaklarından derhal minderler getirmelerini isteyerek prense kâğıt ve kitaplar arasından bir yer ayırmıştı. Prens Hotaru bir imparator edasıyla merdivenleri çıkarken onu seyreden kadınlar yeniden bir hayranlık dalgasının içinde bulmuşlardı kendilerini. Bu iki kardeş birbirleriyle geleneksel selamlaşmalarını yaparken çok asil ve çekici bir görünümleri vardı.

"Her şeyden kaçıp kendimi bu odaya kapatarak yazı yazmaktan bayağı sıkılmaya başlamıştım. Çok düşüncelisiniz, tam zamanında geldiniz."

Prens aslında yazmış olduğu taslağı vermek için gelmişti. Yazı stili pek fazla özgün sayılmazdı ancak son derece düzgün ve tertipliydi. Prens eski seçkileri tarayarak şiirler beğenmiş ve bunlara ait olan izlenimlerini üçer satırlık kısa dizeler haline getirmişti. Çince karakterleri kullanırken kavisli yazı üslubunu tercih etmişti.

"Bu kadar güzel bir şey yazabileceğinizi hiç tahmin etmemiştim" dedi Genji. "Bunları gördükten sonra artık benim için yapılacak hiçbir şey kalmadığını anlamış bulunuyorum. Fırçalarımı şimdiden kırıp atsam iyi olacak."

"Kendim için ne söyleyeceğimi bilemiyorum ama böyle bir yarışmaya girme cesaretini kendimde bulacak kadar atılgan olduğum için kendime puan veriyorum."

Genji o anda hazırlamakta olduğu taslağı saklamayı başaramadığı için Prens Hotaru'ya göstermek zorunda kaldı. Kavisli Çin karakterleri tahta gibi kaskatı Çin mamulü kâğıt üzerinde harika duruyordu. Yumuşak, renkli Kore mamulü kâğıtlar üzerinde yer alan kadınlara özgü Kana alfabesinin zarif harfleri ince fırça darbeleriyle adeta akışkan bir hale gelmişti. Prens Hotaru'nun gözlerinde beliren hayranlık gözyaşları neredeyse kâğıtların üzerindeki mürekkebe karışmak üzereydi. Prens Genji'nin eserlerine bakmaya doyamamıştı. Genji ayrıca sarayda üretilen kalın kâğıtlar üzerine de şiirler karalamıştı.

Muhafız alayı komutanın verdiği eserlerde de bir cüretkârlık vardı. Fakat yine de fırçasında bir kararsızlık hatta kurnazlıkla onu örtmeye çalışan bir gayret görünüyordu. Öte yandan seçtiği şiirler onu taklit ve yapmacıklığın sınırına getiriyordu.

Genji kadınların göndermiş olduğu el yazılarını özellikle Prenses Asagao'nun yapıtlarını büyük bir kıskançlıkla gözlerden uzak tutuyordu.

Manzaralı Hat Sanatı konusunda verilen yapıtların hepsi birbirinden çok farklıydı. Örneğin Yūgiri zengin fırça darbeleriyle suyun akışını, dikey darbelerle

ise Naniwa'daki sazlıkları çok iyi betimlemiş, su ve sazlıkların ahenkli bir karışımını ustaca sunmuştu. Yapılanlar sadece bununla kalmıyordu, yapıt her çevrilen yeni sayfada kayalıklar, uçurumlar gibi şaşırtıcı sürprizlerle doluydu.

Çok geniş ve ayrıntılı bir ilgi yelpazesine sahip olan prens "Bu yapıtlar gerçekten çok iyi" dedi. "Çocuk bu işi çok ciddiye almış, çok çalıştığı belli oluyor."

Hat sanatı ve el yazısı konusundaki konuşmalar devam ederken Genji bazı şiir ruloları getirdi. Bunların üzerine eski ve yeni kitaplardan kesilmiş şiir dizeleri yapıştırılmıştı. Bunun üzerine Prens Hotaru da danışmanı olan oğlunu evine göndererek kendi şiir koleksiyonundan şiir ruloları getirtti. Bunların arasında İmparator Saga tarafından seçilen ve yazılan dört adet *Manyōshū* rulosu ve bir adet de İmparator Daigo tarafından yazılan *Kokinshū* rulosu vardı. Bu yapıtların hemen hemen hepsi desenli koyu mavi kalın bir kâğıt üzerine yapıştırılmış açık mavi Çin parşömenleri üzerine yazılmıştı. Ruloların koyu renkli yeşim taşından yapılmış sapları ve Çin işi örgülü düz şeritleri vardı. Ruloların üzerindeki yazılar hat sanatının zirvesinde olan yazılarla süslüydü ve sonsuz çeşitlilik göstermesine rağmen her zaman zarif kalmayı başarmıştı. Genji bunlara daha yakından bakabilmek için lamba getirtti.

"Bunlar çok muhteşem eserler. Günlerce aylarca baksam gözüm yorulmaz. Her seferinde daha önce göremediğim yeni bir şeyler keşfedeceğimden eminim. Günümüzde böyle eserleri artık yaratacak bir babayiğit sanatçı göremiyorum. Yapabilecekleri en iyi şey ancak onun birkaç cümlesini kopya etmek olacaktır."

Prens, Genji'ye bütün bu şaheserleri onun kızına hediye ettiğini söyledi. "Benim bir kızım olsaydı bile bunları ona ancak takdir edebilecek düzeyde olduğunu anladığım zaman verirdim. Evinde dura dura heba olup gidiyor."

Genji de Prens Hotaru'nun oğlu olan danışman için hediye olarak çok güzel Çin hat sanatı yapıtları ve bir Kore flütü seçerek bunları öd ağacından yapılmış bir kutunun içine yerleştirdi.

Genji bu kez de Kana kaligrafisi üzerine yoğunlaşmaya başlamıştı. Ünlü hat sanatçılarıyla tanışmış, kızının kütüphanesi için herkesten bir kitap yazmasını ve rulo çalışmaları yapmasını istemişti. Onun kütüphanesine ancak kendini kanıtlamış, üstün nitelikli sanatçıların eserleri girebilirdi. Bu büyük koleksiyonun içinde bir tane bile sıradan eser yoktu. Bunların hepsi, değil Japon saraylarındaki boşlukları doldurmaya, bütün dünya kütüphanelerindeki eksiklikleri tamamlayacak nitelikte olan eşsiz eserlerdi. Bu eserlerin hepsi özellikle gençlerin çok ilgisini çekiyordu. Aralarında çok güzel tablolar vardı. Genji, Suma'da tuttuğu günlüğü de kendi soyundan gelen insanlara bırakmak istiyordu fakat kızının böyle bir mirası almak için yaşı çok küçüktü.

Genji'nin evindeki heyecanın yankıları Tō no Chūjō'nun kulağına kadar gitmiş ve onu tedirgin etmişti. Henüz gençliğinin baharını yaşayan kızı Kumo-

inokari harcanıyordu. Kızının kasveti ve can sıkıntısı onu da etkilemişti. Yūgiri kıza karşı çok kayıtsız görünüyordu. Yenilgiyi kabul edecek olursa herkesin onu aptal yerine koyacağını çok iyi biliyordu. Aslında hata kendisindeydi. Bir zamanlar Yūgiri kızına deli divane olurken ona hiç yardımcı olmamıştı. Bu düşüncelerini gerçi kimseyle paylaşmamıştı ama samimi olarak itiraf edecek olursa oğlana kızmaya hiç hakkı yoktu. Yūgiri her şeyin farkındaydı. Kumoinokari ve etrafındaki insanlar Yūgiri'yi çok aşağılamışlardı. Şimdi ise intikam alma sırası ondaydı. Kıza karşı olan ilgisini belli ederek onların burunlarını havaya kaldırmak istemiyordu. Kim bilir Yūgiri başka kadınlara karşı ilgilenmediğini belli ederek kıza karşı olan ilgisini belki de dolaylı olarak göstermekteydi. Fakat Yūgiri prensip sahibi olan bir insandı. Karar verdiği zaman uygular, bundan hiç ödün vermezdi. Üstündeki giysilerden dolayı bir zamanlar kendisine dudak bükerek bakan dadıya bir yolunu bulup bulunduğu danışmanlık mevkiinin üniformasıyla görünmek için can atıyordu.

Genji artık Yūgiri'nin evlenme yaşının geldiğini düşünüyordu. "Oğlum, artık o sevgilinden vazgeçtiysen seni damat adayı olarak kabul edecek talipler var. Prens Nakatsukasa ve Doğu İlleri Bakanı bunlardan sadece ikisi. Gel bu kızlardan birisini sana alayım.

Yūgiri babasının söylediklerini saygıyla dinledi fakat hiçbir cevap vermedi.

"Ben bu konularda babamı hiç dinlemediğim için sana nutuk atacak durumda değilim. Keşke babamın sözlerini dinlemiş olsaydım diyorum bu yaşımda, ama vakit çok geç. Onu dinleseydim evlilik konusunda mükemmel kararlar verebilirdim.

"Herkes senin hâlâ bekâr olarak hayata devam etmeni çok garip karşılıyor. Bizi düş kırıklığına uğratmak alnına yazılmış olsa bile biz hâlâ senin geçmişine bakarak teselli buluyoruz, belki farkında değilsin ama bir zamanlar bize iyi bir aile babası olabileceğini vadediyordun, sende ışık görüyorduk. Yalnız bir şeye dikkat et. Haddinden fazla hırslı olmak başarısızlığı davet etmek demektir. Başarısızlık ise insandaki girişimci ruhu yok ediyor. Böyle bir taşa çarpıp tökezleme.

"Ben sarayda büyüdüm ve çok az özgürlüğüm vardı. Kendime çok dikkat ediyordum. En ufak hatam bile insanların beni pervasız ve uçarı olarak değerlendirmesine sebep olabilirdi. Bu durumda bile insanlar yine beni çapkınlıkla, hovardalıkla suçladılar. Suya sabuna dokunmayan bir adam olduğun için sen şimdi kendini her istediğini yapabilecek bir insan zannediyorsun ama yanılıyorsun oğlum! En mazbut insan bile yanı başında bir eşi olmadıktan sonra çevreden gelen teşviklere kanarak şeytana uyabilir ve herkese kendini rezil edebilir. Bu, dün böyleydi, bugün de böyle. Değişmez. Rezalete karışıp el âlemin diline düşen erkek ya da kadın bir daha iflah olmaz. İnsan isterse zor olan bir evliliği dahi yürütebilir. İnsan karısıyla mutlu olmayabilir. Fakat kendisi istediği takdirde ona yardım edecek

insanlar vardır; mesela kızın ailesi. Şayet bu kızın kimsesi yoksa ve hiçbir maddi imkâna sahip değilse, insan bu kıza acır ve acıdığından dolayı da onun iyi taraflarını görmeye çalışır. Burada mühim olan insanın kendine ve karşısındakine olan güvenidir. Böyle bir güven olduğu zaman hem erkek için hem de kadın için her şey tatlıya bağlanacaktır."

Genji boş bir zamanına denk geldiği için oğluna bu kadar uzun bir nutuk çekmişti.

Her şeye rağmen Kumoinokari'nin üzerine başka bir gül koklamak Yūgiri'nin aklının ucundan bile geçmiyordu, fakat kız bugünlerde babasının kafası çok karışık olduğu için hiç rahat değildi ve bu yüzden Yūgiri'nin yaklaşımlarına uygun bir şekilde karşılık veremiyordu. Ne kadar dışarıya belli etmemeye çalışsa da kız çok kasvetli ve üzgündü. Yūgiri kıza olan aşkının depreştiği zamanlarda ona ateşli mektuplar yazıyor ve içini döküyordu. Kız da bu mektupları aldığında, ona inanmayacağım da kime inanacağım diye düşünüyordu. Belki daha tecrübeli birisi olsaydı erkeğin ona karşı olan sevgisinden kuşkulanabilirdi. Kumoinokari öyle biri değildi, Yūgiri'nin mektuptaki bazı cümleleri onu çok derinden etkiliyordu.

Kızın etrafındaki kadınlar sık sık dedikodu ediyorlardı. "Duydunuz mu kızlar, Prens Nakatsukasa, Genji ile gizlice anlaşmış, oğlanın düğün hazırlıklarına başlamışlar."

Tō no Chūjō'nun yüzünden düşen bin parçaydı. Duyduklarını sessizce Kumoinokari ile paylaşırken gözleri dolmuştu. "Bu oğlan çok terbiyesiz, çok hayırsız çıktı kızım çok! Fakat Genji bana bir zamanlar yaklaşmış, 'Şu çocukları bir baş göz edelim!' demişti ve ben bu kafayla inatçılık yapmıştım. İşte şimdi Genji benden intikam alıyor. Ama kızım ben onun teklifini hemen kabul edemezdim ki! Kabul etseydim aptal yerine düşecektim."

Kız o kadar utanmıştı ki o da ağlamaya başladı. Gözyaşlarını saklamak için kafasını çevirdiğinde Tō no Chūjō kızını ne kadar çok sevdiğini anlamıştı. Evden ayrıldığında büyük bir boşluk ve belirsizliğin içindeydi. Şimdi ne yapabilirdi? Bir adım onlara yaklaşıp, şu anda neler düşündüklerini öğrense miydi? Kafası karmakarışıktı.

Kumoinokari taraçaya çıktı. Niçin hayatında gözyaşıyla geçen günler çığ gibi artıyor ve mutlulukla geçen zaman gitgide azalıyordu? Acaba zavallı babası bu konuda ne düşünüyordu?

Böyle kasvetli bir anında Yūgiri'den mektup geldi. Mektubu açtı, Yūgiri'nin tavrı hiç değişmemişti:

"Dünyanın ahvali bu, olsan da zalim, gaddar,
Yine de aklımdasın, bende bir tuhaflık var."

Kumoinokari bu mektubu hiç beğenmemişti. Gizli gizli saman altından su yürütüyor, yeni ilişkisinden hiç bahsetmiyordu. Çok sinirlenmesine rağmen yine de mektup yazdı.

"Unutmam deyip deyip unutuyorsun beni
Asıl sen seviyorsun dünyanın düzenini."

Bu şiir Yūgiri'yi öyle şaşırtmıştı ki elinden bırakamıyordu. Kumoinokari acaba ne demek istiyordu? Elindeki kâğıdı evirdi çevirdi fakat kendi sorduğu soruya bir türlü yanıt bulamadı.

Dünyanın ilk romanı olarak kabul edilen bu eser, 11. yüzyılın başlarında soylu kadın Murasaki Shikibu tarafından yazılmıştır. *Genji'nin Hikâyesi*, üç kuşak boyu süren ve bir yüzyılın neredeyse dörtte üçünü kapsayan, yaklaşık 450 aktörün sahneye çıktığı ve dünya edebiyatının kurgu alanında öncü kabul ettiği bir başyapıttır.

Toplam 54 bölümden oluşan *Genji'nin Hikâyesi*, esasen, olağanüstü yakışıklılığı ve yetenekleriyle tanınan aristokrat "Işık Saçan Prens" Hikaru Genji'nin yaşamını ve 41. bölümden sonra da soyundan gelen bazı karakterlerin hikâyelerini anlatır. Roman, hem Genji'nin karmaşık romantik ilişkilerini, siyasi çabalarını ve kişisel mücadelesini takip eder hem de okurlara Heian dönemi Japonya'sındaki imparatorluk sarayının yaşamı hakkında zengin tasvirler sunar.

Genji'nin Hikâyesi'nin en dikkat çekici yönlerinden biri de düzyazı ile şiirin ustaca harmanlanmış olmasıdır. Roman, sadece karakterlerin duygularını anlatmakla kalmaz, aynı zamanda duygu, düşünce ve güzelliğin derinliğini yakalayan 800'den fazla geleneksel *waka* şiiri içerir. Bu şiirler, elden ele dolaşıp karakterler arasında derin bir iletişim kurarak düzyazının tek başına veremeyeceği duyguları açığa çıkarır. Oğuz Baykara da her dizesi genellikle 14 heceden oluşan ölçülü ve uyaklı beyitler hâlindeki şiir çevirileriyle Murasaki Shikibu'nun 1000 yıl önce *Genji Monogatari*'de yaratmış olduğu *şiir şölenini* onun ölümünden 1000 yıl sonra eserin Türkçe çevirisinde dilimize yansıtmaya çalışmıştır.

Sadece Japonya'nın değil dünya edebiyat tarihinin en büyük hazinelerinden biri olan ve ilk kez Türkçeye çevrilen, "Dünyanın İlk Romanı" *Genji'nin Hikâyesi*'nin büyülü dünyasında keyifli yolculuklar...

Genji'nin Hikâyesi, ülkemizin en eski, en büyük ve en muhteşem romanı olarak kabul edilmektedir. Çağlar boyunca ülkemizde hayranlıkla okunmuş, son zamanlarda birçok yabancı dile çevrilmiş olup şimdi dünyanın dört bir yanında bir dünya klasiği olarak övülmektedir.

— *Genji* Uzmanı Edebiyatçı İkeda Kikan

Japon edebiyatında ne daha önce gelen bir eser onun büyüklüğünü gölgelemiş ne de daha sonrakiler onun yüceliğine erişebilmiştir. *Genji'nin Hikâyesi*, 11. yüzyılın başından bu yana, klasik Japon edebiyatının en büyük şaheseri olmuştur.

— Japonolog Royall Tyler

vbky
kitap özetlerine
erişmek için
karekodu okutunuz.

9 786356 647688

vb.
VAKIFBANK KÜLTÜR YAYINLARI

0350